

the World, for so he terms it; but if we enquire of him, how long he will have this infancy of the world to last, he grants it continued above three thousand years, which is an unreasonable time for the world to continue under-age: for the first opposers he doth finde of Arbitrary power, were the *Ephori, Tribuni, Curatores, &c.* The *Ephori* were above three thousand years after the Creation, and the *Tribuni* were later; as for his *Curatores*, I know not whom he means, except the *Master of the Court of Wards*, I cannot English the word *Curator* better. I do not believe that he can shew that any *Curatores* or *& cetera's* which he mentions were so antient as the *Ephori*. As for the *Tribuni*, he mistakes much if he thinks they were erected to limit and bound Monarchy; for the State of *Rome* was at the least *Aristocratical* (as they call it) if not popular, when *Tribunes* of the people were first hatched. And for the *Ephori*, their power did not limit or regulate Monarchy, but quite take it away; for a *Lacedemonian King in the judgment of Aristotle was no King indeed, but in name onely, as Generalissimo of an Army*; and the best Politicians reckon the *Spartan Commonwealth* to have been *Aristocratical*, and not *Monarchical*; and if a limited Monarchy cannot be found in *Lacedemon*, I doubt our *Observer* will hardly find it any where else in the whole World; and in substance he confesseth as much, when he saith, *Now most Countries have found out an art and peaceable order for publick Assemblies*; as if it were a thing but new done, and not before; for so the word *Now* doth import.

The *Observer* in confessing the *Jurisdiction* to be uncertain, and the *priviledges* undetermined of that

Court that should bound and limit Monarchy, doth in effect acknowledge there is no such Court at all: for every Court consists of Jurisdictions and Priviledges; it is these two that create a Court, and are the essentials of it: If the admirably composed Court of Parliament have some defects which may receive amendment, as he saith, and if those defects be such as cause divisions both between the Houses, and between the King and both Houses, and these divisions be about so main a matter as Jurisdictions and Priviledges, and power to create new Priviledges, all which are the Fundamentals of every Court, (for until they be agreed upon, the act of every Court may not onely be uncertain, but invalid, and cause of tumults and sedition:) And if all these doubts and divisions have need to be solemnly solved, as our Observator confesseth: Then he hath no reason at all to say, that Now the conditions of Supream Lords are wisely determined and quietly conserved, or that Now most Countries have found out an art, and peaceable order for publick affairs, whereby the people may resume its own power to do it self right without injury unto Princes: for how can the underived Majesty of the people by assuming its own power, tell how to do her self right, or how to avoid doing injury to the Prince, if her Jurisdiction be uncertain, and Priviledges undetermined?

He tells us Now most Countries have found an art, and peaceable order for publick Assemblies: and to the intent that Princes may not be Now beyond all limits and Laws, the whole community in its underived Majesty shall convene to do Justice. But he doth not name so much as one Country or Kingdome that hath found out this art, where the whole

who
ever
any
tha
art
mor
Pola
such
such
mea
ma
the
Bod
I
men
ther
wbe
Kin
wre
Reg
Jag
com
othe
and
Th
of
ibo
and
but
wa
hol
by
ga
and

whole Community in its underived Majesty did ever convene to do Justice. I challenge him, or any other for him, to name but one Kingdome that hath either *Now* or heretofore found out this art or peaceable order. We do hear a great rumor in this age, of moderated and limited Kings; *Poland, Sweden, and Denmark*, are talked of for such; and in these Kingdomes, or nowhere, is such a moderated Government, as our *Observer* means, to be found. A little enquiry would be made into the manner of the Government of these Kingdoms: for these Northern people, as *Bodin* observeth, *breath after liberty*.

First for *Poland*, *Boterus* saith, that the Government of it is elective altogether, and representeth rather an *Aristocracie* than a Kingdome: the Nobility, who have great authority in the Diets, choosing the King, and limiting His Authority, making His Sovereignty but a slavish Royalty: these diminutions of Regality began first by default of King *Lewis*, and *Jagello*, who to gain the succession in the Kingdom contrary to the Laws, one for his daughter, and the other for his son, departed with many of his Royalties and Prerogatives, to buy the voices of the Nobility. The French Author of the book called the *Estates of the world*, doth inform us that the Princes Authority was more free, not being subject to any Laws, and having absolute Power, not onely of their estates, but also of life and death. Since Christian Religion was received, it began to be moderated, first by holy admonitions of the Bishops and Clergy, and then by services of the Nobility in war: Religious Princes gave many Honours, and many liberties to the Clergy and Nobility, and quit much of their Rights, the
which

which their Successors have continued. The superiour dignity is reduced to two degrees, that is, the Palatinate and the Chastelleine, for that Kings in former times did by little and little call these men to publike consultations, notwithstanding that they had absolute power to do all things of themselves, to command, dispose, recompence, and punish, of their own motions: since they have ordained that these Dignities should make the body of a Senate, the King doth not challenge much right and power over His Nobility, nor over their estates, neither hath he any over the Clergy. And though the Kings Authority depends on the Nobility for His election, yet in many things it is absolute after He is chosen: He appoints the Diets at what time and place He pleaseth; He chooseth Lay-Councillors, and nominates the Bishops, and whom He will have to be His Privy Council: He is absolute disposer of the Revenues of the Crown: He is absolute establisher of the Decrees of the Diets: It is in His power to advance and reward whom he pleaseth. He is Lord immediate of His Subjects, but not of His Nobility: He is Sovereign Judge of his Nobility in criminal causes. The power of the Nobility daily increaseth, for that in respect of the Kings election, they neither have Law, rule, nor form to do it, neither by writing nor tradition. As the King governs His Subjects which are immediately His, with absolute Authority; so the Nobility dispose immediately of their vassals, over whom every one hath more than a Regal power, so as they intreat them like slaves. There be certain men in Poland who are called EARTHLY MESSENGERS or Nuntio's, they are as it were Agents of Jurisdictions or Circles of the Nobility: these have a certain Authority, and, as Bo-
terus

terus saith, in the time of their Diets these men assemble in a place neer to the Senate-House, where they chuse two Marshals, by whom (but with a Tribune-like authority) they signifie unto the Council what their requests are. Not long since, their authority and reputation grew so mightily, that they now carry themselves as Heads and Governours, rather than officers and ministers of the publick decrees of the State: One of the Council refused his Senators place, to become one of these officers. Every Palatine, the King requiring it, calls together all the Nobility of His Palatinate; where having propounded unto them the matters whereon they are to treat, and their will being known, they chuse four or six out of the company of the **EARTHLY MESSENGERS**; these deputies meet and make one body, which they call the order of Knights.

This being of late years the manner and order of the government of Poland, it is not possible for the *Observer* to finde among them that the whole Community in its underived Majesty doth ever convene to do Justice: nor any election or representation of the Community, or that the people assume its own power to do it self right. The **EARTHLY MESSENGERS**, though they may be thought to represent the Commons, and of late take much upon them, yet they are elected and chosen by the Nobility, as their agents and officers. The Community are either vassals to the King, or to the Nobility, and enjoy as little freedom or liberty as any Nation. But it may be said perhaps, that though the Community do not limit the King, yet the Nobility do, and so he is a limited Monarchy. The Answer is, that in truth, though
the

the Nobility at the chusing of their King do limit his power, and do give him an Oath; yet afterwards they have always a desire to please him, and to second his will; and this they are forced to do, to avoid discord: for by reason of their great power, they are subject to great dissensions, not onely among themselves, but between them and the order of Knights, which are the *Earthly Messengers*: yea, the *Provinces* are at discord one with another: and as for Religion, the diversity of Sects in *Poland* breed perpetual jars and hatred among the people, there being as many Sects as in *Amsterdam* it self, or any popular government can desire. The danger of sedition is the cause, that though the Crown depends on the election of the Nobility; yet they have never rejected the Kings successour, or transferred the Realm to any other family, but once, when deposing *Ladislaus* for his idleness (whom yet afterward they restored) they elected *Wencelaus* King of *Bohemia*. But if the Nobility do agree to hold their King to his conditions, which is, not to conclude any thing but by the advice of his Council of Nobles, nor to choose any wife without their leaves, then it must be said to be a Common-weal, not a Royalty; and the King but onely the mouth of the Kingdom, or as Queen *Christina* complained, that *Her Husband was but the shadow of a Sovereign*.

Next, if it be considered how the Nobility of *Poland* came to this great power; it was not by any *original contract*, or *popular convention*: for it is said *they have neither Law, Rule, nor Form written or unwritten, for the election of their King*; they may thank the Bishops and Clergy: for by their holy ad-

admonitions and advice, good and Religious Princes, to shew their piety, were first brought to give much of their Rights and Priviledges to their Subjects, devout Kings were meerly cheated of some of their Royalties. What power soever general Assemblies of the Estates claim or exercise over and above the bare naked act of Councelling, they were first beholding to the Popish Clergy for it: it is they first brought Parliaments into request and power: I cannot finde in any Kingdom, but onely where Popery hath been, that Parliaments have been of reputation; and in the greatest times of Superstition they are first mentioned.

As for the Kingdom of *Denmarke*, I read that the Senators, who are all chosen out of the Nobility, and seldom exceed the number of 28, with the chief of the Realm, do chuse their King. They have always in a manner set the Kings eldest Son upon the Royal Throne. The Nobility of *Denmarke* withstood the Coronation of *Frederick* 1559, till he sware not to put any Noble-man to death until he were judged of the Senate; and that all Noble-men should have power of life and death over their Subjects without appeal; and the King to give no Office without consent of the Council. There is a Chancelour of the Realm, before whom they do appeal from all the Provinces and Islands, and from him to the King himself. I hear of nothing in this Kingdom that tends to Popularity; no Assembly of the Commons, no elections, or representation of them.

Sweden is governed by a King heretofore elective, but now made hereditary in *Gustavus* time: it is divided into Provinces: an appeal lieth from the
Vi-

Vicount of every territory to a Sovereign Judge called a *Lamen*; from the *Lamens*, to the Kings Councel; and from this Councel, to the King himself.

Now let the *Observer* bethink himself, whether all, or any of these three Countries have found out any art at all whereby the *people or community may assume its own power*: if neither of these Kingdoms have, most Countries have not, nay none have. The people or Community in these three Realms are as absolute vassals as any in the world; the regulating power, if any be, is in the Nobility: Nor is it such in the Nobility as it makes shew for. The election of Kings is rather a Formality, than any real power: for they dare hardly chuse any but the Heir, or one of the blood Royal: if they should chuse one among the Nobility, it would prove very factious; if a stranger, odious, neither safe. For the Government, though the Kings be sworn to raige according to the Laws, and are not to do any thing without the consent of their Councel in publick affairs: yet in regard they have power both to advance and reward whom they please, the Nobility and Senators do comply with their Kings. And Boterus concludes of the Kings of Poland, who seem to be most moderated, that *such as is their valour, dexterity, and wisdom, such is their Power, Authority, and Government*. Also Bodin saith, that *these three Kingdoms are States changable and uncertain, as the Nobility is stronger than the Prince, or the Prince than the Nobility*; and the people are so far from liberty, that he saith, *Divers particular Lords exact not onely Customs, but Tributes also; which are confirmed and grow stronger, both by long prescription of time, and use of judgments.* The End.

AN
ADVERTISEMENT
TO THE
JURY-MEN of *ENGLAND*,
TOUCHING
WITCHES.

WILLIAM
JUNIOR
TO THE
FATHER
OF THE

ADVERTISEMENT
To the JURY-MEN
OF
ENGLAND.

THE late Execution of Witches at the Summer Assises in Kent, occasioned this brief Exercitation, which addresses it self to such as have not deliberately thought upon the great difficulty in discovering, what, or who a Witch is. To have nothing but the publick Faith of the present Age, is none of the best Evidence, unless the universality of elder times do concur with these Doctrines, which ignorance in the times of darkness brought forth, and credulity in these days of light hath continued.

Such as shall not be pleased with this Treatise, are left to their liberty to consider, whether all those Proofs and Presumptions number'd up by Mr. Perkins,
Y for

An Advertisement, &c.

for the Conviction of a Witch, be not all Condemned, or confessed by himself to be insufficient or uncertain.

He brings no less than eighteen signs or proofs, whereby a Witch may be discovered, which are too many to be all true: his seven first he himself confesseth to be insufficient for Conviction of a Witch; His eight next proofs (which he saith men in place have used) he acknowledgeth to be false or insufficient. Thus of his Eighteen proofs, which made a great shew, fifteen of them are cast off by himself; there remains then his sixteenth, which is the Confession of a Witch; yet presently he is forced to yield, That a bare Confession is not a sufficient proof, and so he cometh to his seventeenth proof, which is, two credible witnesses; and he here grants, that the League between the Devil and the Witch is closely made, and the practices of Witches be very secret, that hardly a man can be brought, which upon his own knowledge can aver such things. Therefore at last, when all other proofs fail, he is forced to fly to his eighteenth proof, and tells us, that yet there is a way to come to the knowledge of a Witch, which is, that Satan useth all means to discover a Witch; which how it can be well

An Advertisement, &c.

well done, except the Devil be bound over to give in evidence against the Witch, cannot be understood.

And as Mr. Perkins weakens and discredits all his own proofs, so he doth the like for all those of King James, who, as I remember, hath but Three Arguments for the discovery of a Witch. First, the secret Mark of a Witch, of which Mr. Perkins saith, it hath no power by Gods Ordinance. Secondly, The discovery by a fellow-Witch; this Mr. Perkins by no means will allow to be a good proof. Thirdly, the swimming of a Witch, who is to be flung cross ways into the water, that is, as Wierus interprets it, when the Thumb of the right Hand is bound to the great Toe of the left Foot, and the Thumb of the left Hand to the great Toe of the right Foot. Against this Tryal by water, together with a disability in a Witch to shed Tears, (which King James mentions) Delrio and Mr. Perkins both argue; for it seems they both write after King James, who put forth his Book of Demonologie in his youth, being in Scotland, about his age of thirty years.

It concerns the people of this Nation to be more diligently instructed in the Doctrine of Witch-craft, than those of For-

An Advertisement, &c.

raign Countries, because here they are tyed to a stricter or exacter Rule in giving their sentence than others are: for all of them must agree in their Verdict, which in a case of extream difficulty is very dangerous; and it is a sad thing for men to be reduced to that extremity, that they must hazard their Consciences or their Lives.

A DIFFERENCE

BETWEEN

An *Engliſh* and *Hebrew* WITCH.

THE Point in Queſtion is briefly this ;
Whether ſuch a Witch as is Condemned
by the Laws and Statutes of this Land,
be one and the ſame with the Witch for-
bidden by the Law of *Moſes*.

The Witch Condemned by our Statute-law is,
1 *Jacob. Cap. 12.*

One that ſhall uſe, practice, or exerciſe
any Invocation or Conjurati^on of any
evil or wicked ſpirit, or conſult, cove-
nant with, entertain or employ, feed or
reward any evil or wicked ſpirit, to or for
any intent or purpoſe, or take up any
dead man, woman, or child, out of his,
her, or their grave, or any other place,
where the dead body reſteth; or the ſkin,
bone, or other part of any dead perſon, to
be employed or uſed in any manner of
Witchcraft, Sorcery, Charm or Enchant-
ment; or ſhall uſe, practice, or exerciſe
any Witchcraft, Enchantment, Charm,

or Sorcery, whereby any person shall be killed, destroyed, wasted, consumed, pined, or lamed in his or her body, or any part thereof: such Offenders duely and lawfully Convicted and Attainted, shall suffer death.

If any person shall take upon him by Witchcraft, Inchantment, Charm or Sorcery, to tell or declace in what place any Treasure of Gold or Silber should or might be found or had in the Earth, or other secret places, or where Goods, or things lost or stollen should be found or become: Or to the intent to provoke any person to unlawful love, or whereby any Cattle or Goods of any person shall be destroyed, wasted, or impaired; or to destroy or hurt any person, in his, or her body, though the same be not effected, &c. a years Imprisonment, and Pillory, &c. and the second Conviction Death.

In this Statute, these Points are observable.

1. That this Statute was first framed in 5. Eliz. and onely the penalties here a little altered, and the last clause concerning provoking of persons to love, and destroying of Cattle and Goods, &c. is so changed, that I cannot well make sence of it, except it be rectified according to the words of the former Statute which stands repealed.

2. Although the Statute runs altogether in the disjunctive *Or*, and so makes every single crime capital, yet the Judges usually by a favourable interpretation

terpretation, take the disjunctive *Or*, for the copulative *And*; and therefore ordinarily they condemn none for Witches, unless they be charged with the Murdering of some person.

3. This Statute pre-supposeth that every one knows what a Conjuror, a Witch, an Inchanter, a Charmer, and Sorcerer is, as being to be learned best of Divines; and therefore it hath not described or distinguished between them: and yet the Law is very just in requiring a *due and lawful conviction*.

The definition of Witch-craft.

FOR the better discovery of the qualities of these crimes, I shall spend some discourse upon the Definition of those Arts by Divines: for both those of the Reformed Churches, as well as these of the Roman, in a manner, agree in their definition of the sin of Witch-craft. I shall instance in two late Writers, viz. Mr. *William Perkins* in his Discourse of Witch-craft, and in *Martin Delrio*, a Jesuit of *Lorraine*, in his Book of *Magical Disquisitions*.

Our English word *Witch*, is derived from the Dutch word *Wiebelen*, or *Wijbelen*, which doth properly signifie *whinying* or *neying* like a Horse, and doth also signifie to foretel or prophecy; and *Weibeler* signifies a *Southsayer*, for that the *Germans*, from whom our Ancestors the *Saxons* descended, usually and principally did, as *Tacitus* tells us, *divine and fore-tell things to come, by the whinying and neying of their Horses*. *Hinnitu & fremitu* are his words.

For the Definition Mr. *Perkins* saith, Cap.1. *Witch-craft is an Art serving for the work-*

ing of wonders, by the assistance of the Devil, so far as God shall permit.

Delrio defineth it to be an Art, which by
 Lib. 1. the power of a Contract entered into with the
 c. 2. Devil, some wonders are wrought which pass
 the common understanding of men. *Ars qua
 vi pacti cum Dæmonibus initi mira quædam communem
 hominum captum superantia efficiuntur.*

In these two Definitions, some Points are worth the noting.

1. They both agree in the main Foundation, which is a Contract with the Devil, and therefore *Mr. Perkins* thought it most necessary, that this main point should be proved; to which purpose he promiseth to define a Witch, by opening
 Cap. 2. the nature of Witch-craft, as it is delivered in the old and new Testament; and yet after
 Cap. 2. he confesseth a manifest Covenant is not so fully set down in Scripture: And out of the New Testament he offers no proof at all, though he promised it; nevertheless, he resolves us that a Covenant is a most evident and certain truth, that may not be called in question.

For proof of a Covenant, he produceth onely one Text out of the old Testament; neither doth he say, that the Text proveth a Contract with the Devil, but onely that it intimateth so much: Thus at the first he falls from a proof to an intimation onely. The Text is, *Psal. 58. v. 5.* of
 Cap. 2. which his words are these: *Howsoever the common Translation runneth in other terms, yet the words are properly to be read thus: Which beareth in the voice of the mutterer joyning Societies cunningly — the main Foundation of the Charm, Societies*
 or

or Confederacies cunningly made, not between man and man, but, as the words import, between the Enchanter and the Devil, Deut. 18. 11.

Answer. Though there be neither mention of Spirit or Devil in this Psalm, yet Mr. Perkins would have us believe that there can be no *conjoyning or confociating* but with the Devil: but Mr. Ainsworth, as great a Rabby as Mr. Perkins, finds other Interpretations of this Text; and though he mentions fellowship with the Devil, yet he puts it in the third and last place, as the newest and latest Interpretation: for he teacheth us, that the Enchanter had his title both in Psalm 58. and in Deut. 18. either because he associates Serpents, making them tame and familiar that they hurt not, or because such persons use to bind and tie bonds, or things about the body, to heal or hurt by Sorcery. Also he teacheth us, that a Charmer doth joyn or speak words of a strange language, and without sence, &c.

Delrio it seems puts no confidence in this Text of Mr. Perkins, for he doth not cite it to prove a Contract; yet he hath also one Text of his own to that purpose, it is Esay 28. 15. where it is said, *We have made a Covenant with Death, and with Hell we are at an agreement;* Lib. 2. Qu. 4. *Percussimus fœdus cum morte, & cum inferno fecimus pactum:* and Delrio tells us, that Tho. Aquinas did apply this Text to Witches, *magis satis probabili interpretatione.*

Answer. If this Text be considered, it proves nothing at all: for it doth not charge the proud and drunken Ephraimites, of whom it is spoken, that they had made an agreement with Hell, but it is onely a false brag of their own, to justify their wick-

wickedness by a lye : for it is not possible to make a Covenant with Death, which in it self is nothing but a meer not being ; and whereas it is called an agreement with Hell, it may be translated as well, if not better in this place, an *agreement with the Grave* ; and so the Interlineary Bible hath it ; and Tremelius and Junius render it, *Pepigimus fœdus cum morte, & cum sepulchro egimus cautum* ; which they term a *Thraſonical hyperbole* ; and Deodatus his Italian Bible hath, *Habbiamo fatto lega col ſepolcro* ; so likewise the Spanish Bible translates it, *Concierto tenemos hecho con la muerte, è con la ſepultura bazimos acuerdo.*

It may be wondered that neither Mr. Perkins nor the Jesuit have any other or better Texts to prove this Contract between the Witch and the Devil. But the truth is, it is very little that either of them say of this great point, but pass it over perfunctorily. Perhaps it may be thought that King James hath said, or brought more and better proofs in this point ; but I do not finde that he doth meddle with it at all, but takes it for granted that if there be Witches, there must needs be a Covenant, and so leaves it without further proof.

A second note is, that the agreement between the Witch and the Devil they call a Covenant, and yet neither of the parties are any way bound to perform their part ; and the Devil, without doubt, notwithstanding all his craft, hath far the worst part of the bargain. The bargain
 Cap. 12. runs thus in Mr. P. the *Witch as a slave binds himself by Vow to believe in the Devil, and to give him either Body, or Soul, or both, under*

der his hand-writing, or some part of his Blood. The Devil promiseth to be ready at his vassals command to appear in the likeness of any Creature, to consult, and to aid him for the procuring of Pleasure, Honour, Wealth, or Preferment; to go for him, to carry him any whither, and do any command. Whereby we see the Devil is not to have benefit of his bargain till the Death of the Witch; in the mean time he is to appear always at the Witches command, to go for him, to carry him any whither, and to do any command: which argues the Devil to be the Witches slave, and not the Witch the Devils.

Though it be true which *Delrio* affirmeth, that the Devil is at liberty to perform or break his compact, for that no man can compel him to keep his promise; yet on the other side, it is as possible for the Witch to frustrate the Devils Contract, if he or she have so much grace as to repent; the which there may be good cause to do, if the Devil be found not to perform his promise: Besides, a Witch may many times require that to be done by the Devil, which God permits not the Devil to do; thus against his will the Devil may lose his credit, and give occasion of repentance, though he endeavour to the utmost of his power to bring to pass whatsoever he hath promised; and so fail of the benefit of his bargain, though he have the hand-writing, or some part of the blood of the Witch for his security, or the solemnity before witnesses, as *Delrio* imagineth.

I am certain they will not say that Witch-craft is like the sin against the Holy Ghost, unpardonable,

ble: for Mr. *Perkins* confesseth the contrary, and *Delrio* denies it not; for he allows the Lib. 5. *Sacrament of the Eucharist* to be administered to a condemned Witch, with Sect. 18. this limitation, that there may be about four hours space between the Communion, and the Execution, in which time it may be probably thought that the *Sacramental Species* (as they call it) may be consumed.

3. *Delrio* in his second Book, and fourth Question, gives this Rule, which he saith is common to all *Contractis with the Devil*, That first they must deny the Faith, and Christianity, and Obedience to God, and reject the patronage of the Virgin Mary, and revile her. To the same purpose Mr. *Perkins* affirms that *Witches renounce God and their Baptism*. But if this be common to all *Contracts with the Devil*, it will follow that none can be Witches but such as have first been Christians, nay and *Roman Catholics*, if *Delrio* say true; for who else can renounce the patronage of the Virgin Mary? And what shall be said then of all those Idolatrous Nations of *Lapland*, *Finland*, and of divers parts of *Africa*, and many other Heathenish Nations, which our Travellers report to be full of Witches? and indeed, what need or benefit can the Devil gain by contracting with those Idolaters, who are surer his own, than any Covenant can make them?

4. Whereas it is said that *Witchcraft is an Art working wonders*, it must be understood that the art must be the Witches Art, and not the Devils, otherwise it is no Witch-craft, but Devils-craft. It is confessed on all hands, that the Witch doth not work the wonder, but the Devil onely.
It

It is a rare Art for a Witch by her Art to be able to do nothing her self, but to command another to practise the Art. In other Arts, Mr. Perkins confesseth *that the Arts Master is able by himself to practise his Art, and to do things belonging thereunto without the help of another; but in this it is otherwise —* Cap.1.
Sect.4.
the power of effecting strange works doth not flow from the skill of the Witch, but is derived wholly from Satan. To the same purpose he saith, *that the means of working wonders are Charms used as a Watch-word to the Devil to cause him to work wonders :* Cap.4.
Sect.1.
so that the Devil is the worker of the wonder, and the Witch but the Counsellour, Perswader, or Commander of it, and onely accessary before the Fact, and the Devil onely principal. Now the difficulty will be, how the accessary can be *duely and lawfully convicted and attainted* according as our Statute requires, unless the Devil, who is the Principal, be first convicted, or at least outlawed ; which cannot be, because the Devil can never be lawfully summoned according to the rules of our Common-law. For further proof that the Devil is the principal in all such wonders, I shall shew it by the testimony of King James, in a case of Murther, which is the most capital crime our Laws look upon. First, he tells us that *the Devil teaches Witches how to make Pictures of Wax and Clay, that by the roasting thereof the persons that they bear the Name of may be continually melted, or dried away by continual sickness — not that any of these means which he teacheth them (except poysons, which are composed of things natural) can of themselves help*
any

anything to these turns they are employed in.
 Lib.2. Secondly, King *Jame* affirms that *Witches*
 Cap.5. can bewitch, and take the life of Men or Women by roasting of the Pictures, which is very possible to their Master to perform: for although that instrument of *Wax* have no vertue in the turn doing, yet may be not very well, by that same measure that his conjured Slave melts that *Wax* at the fire, may he not I say at these same times, subtilly as a spirit, so weaken and scatter the spirits of life of the patient, as may make him on the one part for faintness to sweat out the humours of his body; and on the other part, for the not concurring of these spirits which cause his digestion, so debilitate his stomach, that his humour radical continually sweating out on the one part, and no new good Suck being put in the place thereof for lack of digestion on the other, he at last shall vanish away even as his Picture will do at the Fire. Here we see the Picture of *Wax*, roasted by the Witch, hath no vertue in the Murdering, but the Devil onely. It is necessary in the first place that it be duly proved that the party Murther'd be Murthered by the Devil: for it is a shame to bely the Devil; and it is not possible to be proved, if it be *Subtiley done as a Spirit*.

5. Our Definers of Witch-craft dispute much, whether the Devil can work a Miracle: they resolve he can do a *Wonder*, but not a *Miracle*; *Mirum*, but not *Miraculum*. A Miracle, saith Mr. Perkins, is that which is above or against nature simply; a *Wonder* is that which proceeds not from the ordinary course of nature. *Delrio* will have a Miracle to be *præter*, or *supra naturæ creatæ vires*: both seem to agree in this, that he had need be an admirable
 or

or profound Philosopher, that can distinguish between a Wonder and a Miracle; it would pose *Aristotle* himself, to tell us every thing that can be done by the power of Nature, and what things cannot; for there be daily many things found out, and daily more may be, which our Fore-fathers never knew to be possible in Nature. Those that were converted by the Miracles of our Saviour, never stayed to enquire of their Philosophers what the power of Nature was; it was sufficient to them, when they saw things done, the like whereof they had neither seen nor heard of, to believe them to be Miracles.

6. It is commonly believed and affirmed by Mr. *Perkins*, that the cause which moves the Devil to bargain with a Witch, is a desire to obtain thereby the Soul and Body of the Witch. But I cannot see how this can agree with another Doctrine of his, where he saith, *The Precepts of Witch-craft are not delivered indifferently to every Man, but to his own subjects the wicked; and not to them all, but to special and tried ones, whom he most trusteth with his secrets, as being the fittest to to serve his turn, both in respect of their willingness to learn and practise, as also for their ability to become Instruments of the mischief he intendeth to others.* All this argues, the end of the Devils rules of Witch-craft is not to gain Novices for new Subjects, but to make use of old ones to serve his turn.

7. The last clause of Mr. *Perkins* definition is, that *Witch-craft doth work wonders so far as God shall permit.* I should here desire to have known whether Mr. *Perkins* had thought that God doth permit farther power to the Devil upon his contracting with

with the Witch, than he had before the Contract: for if the Devil had the same permission before the Contract, then he doth no more mischief upon the Contract, than he would have gladly done before, seeing, as Mr. Perkins saith, *The Devils malice towards all Men is of so*

Cap.7. *high a degree, that he cannot endure they should enjoy the World, or the benefits of this life (if it were possible) so much as one hour.* But yet afterward I finde Master Perkins is more favourable to the Devil, where he writes, *that if the Devil were not stirred up and provoked by the Witch, he would never do so much hurt as he doth.*

Of the Discerning and Discovery of a Witch.

Cap.7. **A** Magistrate, saith Mr. Perkins, may not take upon him to examine whom Sect. 1. *and how he willeth of any Crime, nor to proceed upon slight causes, or to shew his Authority, or upon sinister respects, or to revenge his malice, or to bring parties into danger and suspicion; but he must proceed upon special presumptions.*

Cap.7. He calls those presumptions, which do at Sect.2. *least probably and conjecturally note one to be a Witch, and are certain signs whereby the Witch may be discovered.* I cannot but wonder that Mr. Perkins should say, that presumptions do at least probably and conjecturally note, and are certain signs to discover a Witch; when he confesseth, that though presumptions give occasion to examine, yet they are no sufficient causes of conviction: and though presumptions be never so strong, yet they are not proofs sufficient for Conviction, but onely for *Examina-*

mination. Therefore no credit is to be given to those presumptions he reckons up. 1. For common fame, it falls out many times, saith he, that the innocent may be suspected, and some of the better sort notoriously defamed. 2. The testimony of a fellow-Witch, he confesseth, doth not probably note one to be a Witch. The like may be said of his third and fourth presumption, if after cursing, or quarrelling, or threatening, there follow present mischief. And the fifth presumption is more frivolous, which is, if the party be the Son or Daughter, or Servant, or Friend, neer neighbour, or old companion of a Witch. The sixth presumption Mr. Perkins dares not, or is loath to own, but saith, Some add, if the party suspected have the Devils Mark; and yet he resolves, if such a Mark be descried, whereof no evident reason in nature can be given, the Magistrate may cause such to be examined, or take the matter into his own hands, that the truth may appear; but he doth not teach how the truth may be made to appear. The last presumption he names, is, if the party examined be unconstant, or contrary to himself; here he confesseth, a good man may be fearful in a good cause, sometimes by nature, sometimes in regard of the presence of the Judge, or the greatness of the Audience; some may be suddenly taken, and others want that liberty of speech which other men have.

Touching Examination, Mr. Perkins names two kinds of proceedings, either by simple Question, or by Torture: Torture, when besides the enquiry by words, the Magistrate useth the Rack, or some other violent means to urge Confession; this he saith, may be lawfully used, howbeit not in every case, but onely upon strong and great presumptions, and when the party is obstinate. Here it may be noted, that it is not

lawful for any person, but the Judge onely, to allow Torture : suspicious Neighbours may not, of their own heads, use either Threats, Terrors, or Tortures. I know not any one of those presumptions before-cited, to be sufficient to warrant a Magistrate to use Torture ; or whether when the party constantly denies the Fact, it must be counted obstinacy. In case of Treason sometimes, when the main Fact hath been either confessed, or by some infallible proofs manifested, the Magistrate, for a farther discovery of some circumstance of the Time, the Place, and the Persons, or the like, have made use of the Rack : and yet that kind of torture hath not been of antient usage in this Kingdom ; for if my memory fail not, I have read, that the Rack hath been called *the Duke of Exeters Daughter*, and *was first used about Hen. 6. days.*

From presumptions, Mr. Perkins proceeds to proofs of a Witch ; and here he hath a neat distinction of proofs, *less sufficient*, or *more sufficient* ; by less sufficient he meaneth insufficient, but gives them this mild and strange phrase of less sufficient, that it may not displease such friends (as I conceive) allow those less sufficient proofs for sufficient, though he reckons them for no better than Witch-craft. Those unsufficient sufficient proofs are weaker and worse than his presumptions, which he confesseth are no proofs at all ; yet we must reckon them up. His first less sufficient proof is, *The antient trial by taking red-hot Irons, or putting the hand in hot scalding water* ; this, he saith, *hath been condemned for Diabolical and wicked, as in truth it is : for an innocent man may thereby be condemned, and a rank Witch scape unpunished.* A second insufficient proof is, *Scratching*
of

of the suspected party, and the present recovery thereupon. A third is, the burning the thing bewitched, as a Hog, an Ox, or other Creature, it is imagined a forcible means to cause the Witch to discover her self. A fourth, is the burning the Thatch of the suspected parties House. The fifth less sufficient proof is, the binding of the party hand and foot, and casting cross-ways into the water; if she sinks, she is counted innocent; if she float on the water and sink not, she is taken for a Witch, convicted, and punished. The Germans used this Tryal by cold water; and it was imagined, that the Devil being most light, as participating more of Air than of Water, would hold them up above the water, either by putting himself under the Witch, and lifting her up, as it were with his back, or by uniting himself, and possessing her whole body.

All these less sufficient proofs, saith Mr. Perkins, are so far from being sufficient, that some of them, if not all, are after a sort practices of Witch-craft, having no power by Gods Ordinance. Hereby he condemns point-blank King James's judgment, as favouring of Witchcraft, in allowing of the Tryal of a Witch by swimming as a principal proof. And as I take it, he condemns himself also, except he can find any Ordinance of God, that the having of an incurable and insensible mark or sore, shall be a presumption, or certain sign of a Witch.

A sixth less sufficient proof, is the Testimony of a Wizard, Witch, or cunning man, who is gone or sent unto, and informs that he can shew in a glass the Face of the Witch. This accusation of a Witch by another Witch, Mr. Perkins denies to be sufficient; and he puts this case: If the Devil appear to a grand Ju-

ry, in the likeness of some known man, and offer to take his Oath that the person in question is a Witch, should the Enquest receive his Oath or accusation to condemn the party? He answers, Surely no; and yet that is as much as the Testimony of another Witch, who onely by the help of the Devil revealeth the Witch: if this should be taken for a sufficient proof, the Devil would not leave one good man alive in the world.

This discrediting of the Testimony of a Witch, takes away the other (for he hath but two) of King James main proofs for the discovery of a Witch; for he saith, *Who but Witches can be provers, and so witness of the doings of Witches?* and to the same purpose Mr. Perkins himself confesseth, that the Precepts of Witch-craft are not delivered, but to the Devils own Subjects, the wicked.

A seventh less sufficient proof is, when a man in open Court affirms, such a one fell out with me, and cursed me, threatening I should smart for it in my person or goods; upon these threats, such Evils and Losses presently befel me; this is no sure ground for Conviction, saith Mr. Perkins, for it pleaseth God many times to lay his Hands upon mens persons and goods, without the procurement of Witches; and yet saith Mr. Perkins, Experience shews, that ignorant people will make strong proofs of such presumptions, whereupon sometimes Jurors do give their Verdict against parties innocent.

The last less sufficient proof is, if a man being sick, upon suspicion will take it on his death, that such a one hath bewitched him, it is of no moment, saith Mr. Perkins; it is but the suspicion of one man for himself, and is of no more force than another mans word against him.

All these proofs, saith Mr. Perkins, which men in place have ordinarily used, be either false or insufficient signs.

At

At the last Mr. Perkins comes to his *more sufficient proofs*, which are in all but two. The confession of the Witch, or the proof of two witnesses. Against the confession of a Witch, Mr. Perkins confesseth, *it is objected, that one may confess against himself an untruth, being urged by force or threatening, or by desire upon some grief to be out of the World; or at least being in trouble, and perswaded it is the best course to save their lives and obtain their liberty, they may upon simplicity be induced to confess that they never did, even against themselves.* The truth of this Allegation Mr. Perkins doth not deny, but grants it, in that his Answer is, *That he doth not say a bare Confession is sufficient, but a Confession after due Examination taken upon pregnant presumptions.* But if a bare confession be not a sufficient proof, a pregnant presumption can never make it such; or if it could, then it would not be a sufficient proof. For the farther weakning of the confession of a suspected Witch, we may remember what Mr. Perkins hath formerly answered, when it was allcadged, that *upon a melancholy humour, many confess of themselves things false and impossible, That they are carried through the Air in a moment, that they pass through key-boles and cleffs of Doors; that they be sometimes turn'd into Cats, Hares, and other Creatures, and such like; all which are meer fables, and things impossible.* Here Mr. Perkins answers, that *when Witcher begin to make a League, they are sober and sound in understanding; but after they be once in the League, their reason and understanding may be depraved, memory weakened, and all the powers of their Soul blemished; they*

Chap. 7.

Seçt. 1.

Cap. 7.

Seçt. 1.

are deluded, and so intoxicated, that they will run into a thousand of phantastical imaginations, holding themselves to be transformed into the shapes of other Creatures, to be transported in the Air, to do many strange things which in truth they do not.

Now Mr. Perkins will confess, that the Examination and Confession of a suspected Witch, is always after such time as her Covenant is made; when she is by his Confession deluded, and not fit to give testimony against her self.

His second more sufficient proof (he saith, if the party will not confess, as commonly it falleth out) is two witnesses avouching upon their own knowledge, either that the party accused hath made League with the Devil, or hath done some known practices of Witch-craft, or hath invocated the Devil, or desired his help. But if every man that hath invocated the Devil, or desired his help, must have formerly made a League with him, then whole Nations are every man of them Witches; which I think none will say.

As for the League, and proof of Witchcraft, Mr. Perkins confesseth, Some may say, If these be the onely strong proofs for the Conviction of a Witch, it will be then impossible to put any one to death; because the League with Satan is closely made, and the practices of Witch-craft are also very secret, and hardly can a man be brought, which upon his own knowledge can aver such things. To this Mr. Perkins answer is a confession: that howsoever the ground and practice be secret, and be to many unknown, yet there is a way to come to the knowledge thereof. — Satan endeavoreth the discovery, and useth all means to disclose Witches. This means he speaks of should be in the power of the Judge, or else it is no help for the Discovery of

a Witch, but onely when the Devil pleaseth. I do not find he proves that it is usual with Satan to endeavour any such Discovery; neither do I see how it is practicable by the Devil: for either he must do it by his own relation or report; which as it cannot be proved he ever did, so it is vain, and to no purpose if he do it; for Mr. Perkins hath discredited the testimony of the Devil, as invalid, and of no force for conviction: or else the Devil must discover it by some second means; and if there had been any such second means usual, Mr. Perkins would have taught us what they are, and not have left us onely to his two more sufficient proofs, which he confesseth are not infallible.

King James tells us, that the Devils first discovering of himself for the gaining of a Witch, is either upon their walking solitarily in the Fields, or else lying pausing in their bed, but always without the company of any other; and at the making of Circles and Conjurations, none of that craft will permit any others to behold; when the Devil and his Subjects are thus close and secret in their actions, it cannot be imagined that he will use all means to discover his most special and trustiest Subjects: and though Mr. Perkins tells us, that by vertue of the Recontract, the Devil is cock-sure of his instruments; yet within a few lines he changeth his note, and saith, Though he have good hope of them, yet he is not certain of their continuance, because some by the mercy of God have been reclaimed and freed from his Covenant. Besides, he confesseth, the Devil suffereth some to live long undisclosed, that they may exercise the greater measure of his malice in the world. It re-

Lib. 2.

Cap. 2.

Cap. 7.

Sect. 2.

mains, that if the two true proofs of Mr. Perkins, which are the Witches Confession, or sufficient witnesses, fail, we have not warrant, as he saith, in the word, to put such an one to death.

I conclude this point in the words of Mr. Perkins; I advise all Jurors, that as they be diligent in the zeal of Gods glory, so they would be careful what they do, and not to condemn any party suspected upon bare presumptions, without sound and sufficient proofs, that they be not guilty through their own rashness, of shedding innocent blood.

Of

Of the Hebrew Witch.

IN *Deut.* 18. The Witch is named with divers other sorts of such as used the like unlawfull Arts; as the Diviner, the Observer of times, an Inchanter, a Charmer, a Consulter with a familiar Spirit, a Wisard, or a Nectromancer. The Text addeth, *All that do these things are an abomination to the Lord, and because of these abominations, the Lord thy God doth drive them [the Nations] out from before thee.* If we desire to know what those abominations of the Nations were, we are told in general in the 14. Verse of the same Chapter: *These Nations bearkened unto observers of times, and unto Diviners.* There is no other crime in this Chapter laid to the charge of all, or any of these practisers of such unlawful Arts, but of *lying Prophecies*; and therefore the Text addeth, *The Lord thy God will raise up unto thee a Prophet from the midst of thee, of thy Brethren, like unto me, unto him shall ye hearken, and not to the Diviners, Wisards, Charmers, &c.*

Setting aside the case of *Job* (wherein God gave a special and extraordinary Commission) I do not finde in Scripture that the Devil, or Witch, or any other, had power ordinarily permitted them, either to kill or hurt any man, or to meddle with the Goods of any: for though, for the trial of the hearts of men, God doth permit the Devil ordinarily to tempt them; yet he hath no
Com-

Commission to destroy the Lives or Goods of men; it is little less than blasphemy to say any such thing of the admirable providence of God, whereby he preserves all his Creatures.

It was crime sufficient for all those practicers of unlawful Arts, to delude the people with false and lying Prophecies, thereby to make them forget to depend upon God, and *to have their Souls turn after such as have Familiar Spirits, and after Wisards, to go a whoring after them*, as the Lord saith, *Levit. 20.6.* This spiritual whoredome is flat Idolatry, in the common phrase of the Old Testament; and those that be enticers to it, thereby endeavour to destroy the Souls of the People, and are by many degrees more worthy of death, than those that onely destroy the Bodies or Goods of men.

If there were a Law that every one should be put to Death, or punished, that should advisedly endeavour to perswade men that they are skilful in those forbidden Arts, or in foretelling of things to come, or that they have contracted with the Devil, and can thereby murder or destroy mens Goods; I should never deny such a Law to be most consonant and agreeing with the Law of *Moses*.

But because I may be thought by some a favourer of these forbidden Arts, through want of understanding the Scripture about the quality of them; I have made choice of a Man who is no friend to Witches, and whose learning in this point

point will not be denied. In his own words I shall set down, what either out of the Hebrew Names of those prohibited Arts, or out of the exposition of the Jewish Doctors can be gathered for the understanding of them.

A Diviner, in Hebrew, a Foreseer, or Prefager, a Foreteller of things to come, as doth a Prophet — The Hebrews take a Diviner to be one that doth things whereby he may foretel things to come, and say, Such a thing shall be, or not be, or say, It is good to do such a thing — The means of Divining; some doing it with Sand, some with Stones, some by lying down on the Ground, some with Iron, some with a Staff — He that asked of a Diviner, is chastised with stripes.

Ainsworth upon Dent. 18.

2. *An observer of times, or Soothsayer, an Observer of the Clouds, a Planetary, or an observer of the flying of Fowls, an Augur. As the Diviners were carried much by inward and Spiritual Motions, so these by outward Observations in the Creatures. The Hebrews say, they were such as did set times for the doing of things, saying, Such a day is good, and such a day is naught.*

3. *An Observer of Fortunes, one that curiously searcheth signs of good or evil luck, which are learned by Experience: the Hebrew is, to finde out by Experience; Whereupon the word here used is one that too curiously observeth, and abuseth things that do fall out, as lucky or unlucky*

lucky. The Hebrews describe it thus, as if one should say, Because the morsel of Bread is fallen out of my mouth, or my Staff out of my hand, I will not go to such a place : because a Fox passed by on my right hand, I will not go out of my House this day. Our new Translation renders this word an Inchanter.

4. *A Witch*, a Sorcerer, such as do bewitch the Senses or minds of Men, by changing the forms of things to another hew. The *Hebrew* word for a Witch properly signifies a Jugler, and is derived from a word which signifies *changing or turning* ; and *Moses* teacheth, *Exod. 7.* that Witches wrought by Enchantments, that is, *by secret Sleights, Juglings, Close conveyance, or of Glistering like the flame of Fire, or a Sword, wherewith Mens Eyes were dazzled.*

5. *A Charmer*, or one that conjureth Conjurations ; the *Hebrew* signifies *conjoyning or consociating* — The Charmer is said to be he, that speaketh words of a strange Language, and without sense ; that if one say so or so unto a Serpent, it cannot hurt him ; he that whispereth over a wound, or that readeth over an Infant that it may not be frightened, or layeth the Bible upon a Child that it may sleep.

6. *A Wisard* or cunning Man, in Hebrew named of his knowledge or cunning — The *Hebrews* describe him thus, That he put in his mouth a bone of a Bird, and burned incense, and did other things until he fell down with shame, and spake

spake with his mouth things that were to come to pass.

7. *A Necromancer*, one that seeketh unto the Dead: of him they say, he made himself hungry, and went and lodged among the Graves, that the dead might come unto him in a Dream, and make known unto him that which he asked of him; and others there were that clad themselves with Cloaths for that purpose, and spake certain words, and burned Incense, and slept by themselves; that such a dead person might come and talk with them in a dream.

8. Lastly, *The Consulter with Familiar Spirits*, in Hebrew, a *Consulter with Ob*, applied here to Magicians, who possessed with an evil Spirit, spake with a hollow voice as out of a bottle. — The *Hebrews* explain it thus, That he which had a Familiar spirit stood and burned Incense, and held a rod of Mirtle-tree in his hand, and waved it, and spake certain words in secret, until he that enquired did hear one speak unto him, and answer him touching that he enquired, with words from under the Earth, with a very low voice, &c. Likewise, one took a dead mans Skull and burnt Incense thereto, and enchanted thereby till he heard a very low voice, &c. This Text in our English Translation being expounded a Familiar Spirit, and seconded by the History of the Woman of *Endor*, may seem a strong evidence that the Devil covenanted with Witches: but if all be granted that can be desired, that this Familiar Spirit signifies a Devil, yet it comes not home to prove the main point; for it is no proof
that

that the Familiar Spirit enter'd upon Covenant, or had or could give power to others to kill the persons, or destroy the Goods of others. King *James* confesseth, *the Devil can make some to be possessed, and so become very Dæmoniaques; and that she who had the spirit of Python in Acts 16. whereby she conquested such gain to her Master; that Spirit was not of her own raising or commanding, as she pleased to appoint, but spake by her Tongue as well privately as publickly.* We do not find the *Pythonesse* condemned or reprov'd, but the unclean Spirit commanded in the Name of *Jesus Christ* to come out of her. The Child which was too young to make a Covenant with the Devil, was possessed with a dumb and deaf Spirit, and the Devil charged to come out, and enter no more into him, Mark 9. A Daughter of Abraham (that is, of the Faith of Abraham) was troubled with a spirit of infirmity eighteen years, and bowed together that she could not lift her self up, Luke 13. 10, 16.

It is observable, that in *Deut. 18.* where all the unlawful Arts are reckoned up, and most fully prohibited, the crime of them is charged upon the practisers of those Arts; but the crime of having a Familiar Spirit is not there condemned, but the consulter of a Familiar Spirit; so in *Levit. 19. 31.* the prohibition is, *Regard not them that have Familiar Spirits;* and so in *Levit. 20. 6.* *The Soul that turneth after such as have Familiar Spirits;* so that it was not the having, but the consulting, was condemned.

If we draw nearer to the words of the Text, it will

will be found, that these words, a *Consulter with a Familiar Spirit*, are no other than a *Consulter with Ob*; where the question will be what *Ob* signifieth. Expositors agree, that originally *Ob* signifieth a Bottle, and they say is applyed here to one possessed with an evil Spirit, and speaketh with a hollow voice as out of a Bottle: but for this I find no proof they bring out of Scripture, that faith, or expoundeth that *Ob* signifieth one possessed with a Familiar Spirit in the Belly; the onely proof is, that the Greek Interpreters of the Bible Translate it *Engastromuthi*, which is, speaking in the Belly; and the word anciently, and long before the time of the Septuagint Translators, was properly used for one that had the cunning or slight to shut his mouth, and seem to speak with his Belly; which that it can be done without the help of a Familiar Spirit, experience of this Age sheweth in an Irishman. We do not find it said, that the Woman of *Endor* did fore-tell any thing to *Saul*, by the hollow voice of a Familiar Spirit in her Belly; neither did *Saul* require, nor the Woman promise so to answer him; but he required, *Bring me him up who I shall name unto thee; and she undertook to do it*; which argues a desire in *Saul* to consult with the dead, which is called *Necromancy*, or consulting with the dead.

But it hath been said, she raised the Devil in *Samuels* likeness, yet there is no such thing said in the Text; when the Woman went about her work, the first thing noted is, that *when she saw Samuel, she cryed out with a loud voice*: An Argument she was frighted with seeing something she did not expect
to

to see: it is not said, that when she knew *Saul*, but when she saw *Samuel*, she cryed out with a loud voice; when she knew *Saul*, she had no reason to be afraid, but rather comforted, for that she had his Oath for her security.

It may well be, that if either she had a Familiar Spirit, or the Art of hollow-speaking, her intention was to deceive *Saul*, and by her secret voice to have made him believe, that *Samuel* in another room had answered him; for it appears that *Saul* was not in the place where she made a shew of raising *Samuel*: for when she cryed out with a loud voice, *Saul* comforted her, and bid her not be afraid, and asked her *what she saw? and what form is he of?* which questions need not have been, if *Saul* had been in the Chamber with the Witch. King *James* confesseth, that *Saul was in another chamber at the conjuration*; and it is likely the woman had told *Saul* she had seen some fearful sight, which made him ask her what she saw? and her answer was, *she saw gods ascending out of the Earth*; and it may be understood, that Angels waited upon *Samuel*, who was raised by God, and not any Puppets or Devils that she conjured up; otherwise, the words may be Translated as *Deodat* in the Margent of his *Italian Bible* hath it, *She saw a Man of Majesty or Divine Authority ascend, un' buono di Ma-jesta è d' Authorita Divina*, which well answers the question of what form is he of? which is in the singular, not in the plural number.

We find it said in *Esay* 29. 4. *Thou shalt be brought down, and shalt speak out of the ground, and*

and thy speech shall be low out of the dust, and thy voice shall be as one that hath a Familiar Spirit out of the ground, and thy speech shall wiffer out of the Earth; which argues, the voice of *Ob* was out of the Earth, rather than out of the Belly; and so the *Hebrew Exposition* which I cited before affirms. Some learned have been of Opinion that a natural reason may be given why in some places certain exhalations out of the earth may give to some a propheticall spirit. Add hereunto, that some of the *Heathen Oracles* were said to speak out of the Earth: and among those five sorts of *Necromancy*, mentioned by *Doctor Reynolds*, in his 76 Lecture of his censure of the *Apocryphals*, not any of them is said to have any Spirit in their Belly. The *Romanists*, who are all great affirmers of the power of *Witches*, agree, that the soul of *Samuel* was sent by God to the Woman of *Endor*: to this not onely *Delrio*, but *Bellarmino* before him agrees. That true *Samuel* did appear as sent by God, as he sent *Elias* to *Ochoshias King of Israel*, who being sick sent to consult with *Beelzebub the God of Ecbron*, may appear, for that *Samuel* is so true and certain in his prediction to *Saul*; which no *Witch*, no *Devil* could ever have told: for though the *Wisdom* and *Experience* of the *Devil* do enable him to conjecture probably of many events, yet positively to say, *To morrow thou and thy Sons shall die*, is more than naturally the *Devil* could know.

Mr. Perkins confesseth the *Devil* could not foretel the exact time of *Sauls* death; and therefore he answers, that God revealed to the *Devil* as

his Instrument *Sauls* overthrow, by which means, and no other, the Devil was enabled to foretel the death of *Saul*. Here Mr. *Perkins* proves not that Satan was appointed by God to work *Sauls* overthrow, or that it was made known to him when it should be done.

As the rest of the Speech of *Samuel* is true, so these words of his, *Why hast thou disquieted me to bring me up?* may be also true; which cannot be, if it be spoken by the Devil; or why should the Devil tell truths in all other things else, and lie onely in this, I know no reason. Doctor *Reynolds* presseth these words against the appearing of *Samuel*, thus: *If Samuel had said them, he had lied; but Samuel could not lie, for Samuel could not be disquieted, nor raised by Saul.* It is true, God onely raised *Samuel* effectually, but occasionally *Saul* might raise him. But, saith Doctor *Reynolds*, though *Saul was the occasion*, yet *Samuel could not truly say that Saul had disquieted him; for blessed are they that die in the Lord, saith the Spirit, because they rest from their labours; and Samuel was no more to be disquieted (if he were sent by God) than Moses and Elias were when they appeared to shew the Glory of Christ, Mat. 17.* Answer. It did not displease *Samuel* to be employed in the Office of an Angel, but he obeyed God gladly; yet since the occasion of his appearing displeased God, it might for that cause displease also *Samuel*. Besides, we need not understand the disquieting of *Samuels* mind, but of his body, by not suffering it to rest in peace after death, according to the common and usual condition of Mankind: this sense the
Ori-

Original will well bear. Again, it cannot be believed that the Devil would ever have preached so Divine and excellent a Sermon to *Saul*, which was able to have converted, and brought him to Repentance; this was not the way for the devil to bring either *Saul* or the woman to renounce God. Lastly, the Text doth not say that the woman raised *Samuel*; yet it calls him *Samuel*, and saith that *Saul* perceived or understood that it was *Samuel*.

Mr. Perkins & many others esteem *Balaam* to have been a Witch or Conjuror, but I find no such thing in the Text; when he was required to curse the people of *Israel*, his answer was, *I will bring you word as the Lord shall speak unto me*, Numb. 22. 8. and God came unto *Balaam* in v. 9. and in v. 13. *Balaam* saith, *The Lord refuseth to give me leave*; and when *Balak* sent a second time, his answer was, *If Balak would give me his house full of silver and Gold, I cannot go beyond the word of the Lord my God, to do less or more*. In v. 20. God cometh to *Balaam* and said, *If the men come to call thee go; but yet the words which I shall say unto thee, that shalt thou do*. And when *Balaam* came before *Balak* he said, v. 38. *Lo I am come unto thee, have I now any power at all to say any thing? the word which God putteth into my mouth, that shall I speak*: and in the 23. Chap. v. 18. *Balaam* saith, *How shall I curse whom God hath not cursed?* and in v. 12. he saith, *Must I not take heed to speak that which the Lord hath put into my mouth?* These places laid together, prove *Balaam* to have been a true Prophet of the Lord; and he prophesied nothing contrary to the Lords command, therefore St. Peter calls him a Prophet.

Nevertheless it is true, that *Balaam* sinned notoriously, though not by being a Witch or Conjuror, or a false Prophet; his faults were, that when God had told him he should not go to *Balak*, yet in his covetous heart he desired to go, being tempted with the rewards of Divination, and promise of promotion; so that upon a second Message from *Balak* he stayed the Messengers to see if God would suffer him to go; wherefore the Lord in his anger sent *Balaam*. Also when God had told *Balaam* that he would bless *Israel*, yet *Balaam* did strive to tempt God, and by several Altars and Sacrifices to change the mind of God. Again, when *Balaam* saw God immutable in blessing *Israel*, he taught *Balak* to lay a stumbling-block before the Sons of *Israel*, to eat things sacrificed to Idols, and to commit Fornication, *Rev.* 2. 14. Whereas it is said that *Balaam* went not up as other times to seek for Enchantments, *Num.* 24. 2. the Original is, to meet Divinations, that is, he did not go seek the Lord by Sacrifices, as he did, *Numb.* 23. 3. 15.

An exact difference between all those Arts prohibited in *Deut.* no man I think can give; that in some they did agree, and in others differed, seems probable. That they were all lying and false Prophets, though in several ways, I think none can deny. That they differed in their degrees of punishments is possible: there are but three sorts that can be proved were to be put to death, viz. the Witch, the Familiar Spirit, the Wisard. As for the Witch, there hath been some doubt made of it. The *Hebrew* Doctors that were skilful in

in the Laws of Moses, observe, that wheresoever one was to die by their Law, the Law always did run in an *affirmative precept*; as, the Man shall be stoned, shall die, shall be put to death, or the like; but in this text, and no where else in Scripture, the sentence is only a *Prohibition negative*, *Thou shalt not suffer a Witch to live*, and not, *Thou shalt put her to death*, or stone her, or the like. Hence some have been of Opinion, that not to suffer a Witch to live, was meant not to relieve or maintain her by running after her, and rewarding her. The *Hebrews* seem to have two sorts of Witches, some that did hurt, others that did hold the Eyes, that is, by juggling and slights deceived Mens senses. The first they say was to be stoned, the other, which according to the proper notation of the word was the true Witch, was only to be beaten.

The Septuagint have translated a Witch, an Apothecary, a Druggifter, one that compounds poysons; and so the Latin word for a Witch is *venefica*, a maker of poysons: if any such there ever were, or be, that by the help of the Devil do poyson, such a one is to be put to death, though there be no Covenant with the Devil, because she is an Actor and principal her self, not by any wonder wrought by the Devil, but by the natural or occult property of the Poyson.

For the time of Christ, saith Mr. Perkins, though there be no particular mention made of any such Witch, yet thence it followeth not that there were none, for all things that then hapned are not Recorded, and I would
fain

fain know of the chief Patrons of them, whether those persons possessed with the Devil, and troubled with strange Diseases, whom Christ healed, were not bewitched with some such people as our Witches are? if they say no, let them if they can prove the contrary.

Here it may be thought that Mr. Perkins puts his Adversaries to a great pinch; but it doth not prove so: for the Question being onely whether those that were possessed in our Saviours Time were bewitched; The Opposers of Mr. Perkins say they were not bewitched: but if he or any other, say they were, the Proof will rest wholly on him or them to make good their *Affirmative*; it cannot in reason be expected that his Adversaries should prove the *Negative*; it is against the Rules of Disputation to require it.

F I N I S.

---

those
with
itch-
they

his
rove
that
itch-
were
were,
make
ex-
lega-
quire

SOME

PROPOSALS

For the imploying of the

P O O R,

Especially in and about the City of *London*.

AND

For the prevention of *Begging*, a practice so dishonourable to the Nation, and to the Christian Religion.

In a *LETTER* to a Friend,
By *T. F.*

For even when we were with you, this we commanded, that if any would not work, neither should they eat. 2 Thes. 3. 10.

Let him that stole steal no more, but rather let him labour, working with his hands the thing that is good, that he may have to give to him that needeth. Eph. 4. 28.

LONDON,

Printed for *Brabazon Aylmer* at the three Pigeons
in *Cornhill*, 1678.

Feb. 26th. 78

1396

SOME
PROPOSALS
For the imploying of the
POOR, &c.

SIR,

Aving found many poor People, to whom I distributed the Charity of several worthy persons, either to have no Employment at all, or at least none that was certain and constant, by means whereof they were reduced to great necessity; I got a Friend to buy Flax ready drest, and deliver it to such poor people as either could spin, or were willing to learn: now of these in a short time he had so many that did constantly, (or at such times when they had no other or better Employment) fall upon this work, that it became one man's business to attend it; which my Friend not
A 2 being

being able to do, I resolv'd to build a House, fit for the laying up Hemp and Flax, and convenient for the dressing them; by which means I hop'd to have them much cheaper, and to employ Servants of my own, who should manage this new Trade, in such a way as should be with the least loss and disadvantage.

This Building I soon erected in the Parish of *Aldersgate*, to which place I directed all the poor people above mentioned, to go and receive Flax, and when they had spun it, to carry it to the same place and receive their money for it; which I found to be very much for the help and relief of many poor; some of them being able to earn three pence & some four pence a day, working only at such times as they could spare from their other necessary occasions; who being to work in their own Houses, and when they could with most conveniency attend it; many of them became so much pleas'd with it, that so much Money given them for doing nothing, would not have done them half so much good, as that which they got by their own labour in this Employment.

By which Experiment, I perceived that the only way to provide for our Poor, and to bring them to labour, is, to provide such Work for them as they may do at their own Homes, which though never so mean and homely, is more desired than any other place; and the way which several Persons have propos'd, of bringing them to a publick Work-house, will never effect the end intended. For suppose a Woman hath a sick Husband or Child, or some Infirmary upon her self, in all such Cases

she may do something at home, but cannot leave her own House. And supposing that none of these should happen, which yet is very frequent, not one person of twenty will endure the thoughts of Working at a publick Work-house. True indeed, for Vagrants, and sturdy Beggars, who have no habitation, and must be held to their Labour, as Gally-slaves are tied to their Oars, such publick Work-houses are very necessary, and I wish we had more of them; and that those we have, were imploy'd to this purpose, to which they were at first design'd and intended: but for such poor people as have Habitations of their own, and who are known in the Parish where they live, and would take pains at home, it is altogether unreasonable and unprofitable (in my judgment) to force them to a publick Work-house.

If any Parish that abounds with poor people, would set up a School in the nature of a Work-house, to teach poor Children to work, who wander up and down the Parish, and parts adjacent, and between begging and stealing get a sorry living, but never bring any thing unto their Parents, nor earn one farthing towards their own maintenance, it would in a short time be found very advantageous not only to the poor Children, who by this means whilst young, should be inured to labour, and taught to get their own living, but also to their Parents; who should hereby both be freed from any charge by keeping them, and also in time be helped by their labour, as it is in other places.

And further, the Parish would by this means be freed

freed from much charge that now they are at, either to keep these Children, or to allow their Parents something toward it; nothing being thought a greater Argument for a large pension than that a Man or Woman hath six or seven Children; whereas unless they were all born at one time or came faster into the World than ordinarily so many Children do, it's very hard if some of them be not able to work for themselves. I my self have at this time some Children working to me, not above seven or eight years old, who are able to earn two pence a day; and some that are but a little older two shillings a week; and I doubt not to bring any Child about that age to do the like: and still as they grow up and become proficient even in this poor Trade of Spinning, they will be able to get more and to spin better than older people. Neither would I have these Schools confin'd only to Spinning, but to take in Knitting, and making of Lace, or plain Work, or any other Work which the Children shall be thought most fit for: and this is that (which as I am informed) is practised in other Countreys with so great advantage, that there are few poor Children who have attain'd the Age of seven or eight Years, that are any charge to the Parish, or burthen to their poor Parents: and Mr. *Chamberlain* (in his Book Intituled, *The present State of England*, p. 137.) hath observ'd, that in the City of *Norwich* it hath been of late years computed and found, that (yearly) Children from six to ten years of Age have gained Twelve thousand Pounds more than what they spent, and that

that chiefly by knitting fine Jersey Stockings.

Obj. But against this, of every Bodies carrying their Work to their own Houses, it will be objected, what assurance can you have, that those poor people to whom you deliver your Flax and Hemp to spin, will bring it Home again? They may die, and what will become of it then? or otherwise they may pawn it, or run away with it.

Ans. To which I answer, that it's possible one of these things may happen, as it hath done sometimes among those whom I have employ'd, though very rarely: but to prevent all this, if the persons be wholly unknown, let them leave six pence in hand, which is about the price of a pound of Hemp or Flax, which no poor Body who is of any good behaviour, but will find credit for, if they have it not of their own; and let this lie as a pawn, till they bring home their work, or as long as you shall employ them, or be satisfied of their Honesty.

Obj. But some will object, that by thus setting of poor people to Spin, you will take them off from other Employments, as winding of Silk, stitching of Bodies, and such like, which are more necessary works than Spinning of Flax or Hemp to make Linnen Cloth, we having that already very cheap from other Countreys; for which also his Majesty receives much Custom, which by this new Trade will be lost.

Ans. To this I answer, that there is no fear that any person who can wind Silk, stitch Bodies, or almost any other work that you can name, will leave these if they can have them to spin Flax, the price whereof is so very low: but if any of these should fail,

fail, as many times they do, had not the poor people better Spin than do nothing? and were it not much better His Majesty should lose the Custom of Cloth, than that the Poor People should lose both their Bodies and Souls too in sloth and idleness, the latter whereof is often the consequence of the former. But as to the Custom of Cloth, it is humbly conceived, that if a higher Impost were laid upon Forreign Linnen, it would not only be a ready way to encourage this Manufacture at home, but also bring in as much Money to His Majesty, though there shall come in less Cloth than now there doth.

Let it further be considered that this Employment of Spinning Flax and Hemp, is set up and intended only for those persons that have nothing else to do, or who can do little else; of which number there are many ancient people, who cannot see to wind Silk, nor yet to stitch Bodies, or work with a Needle: and then as to young Children, there is nothing they can more easily learn, than to spin Linnen; their Fingers though never so little, being big enough to pull the Flax, and to make a fine Thread. 'Tis not above six Moneths since I set a poor Child to Spinning, which came a begging to my door, who now can spin a pound of Flax to twelve pence, which many ancient people whom I employ can very rarely do to seven pence.

Obj. But it will again be objected and queried, where will you find a Stock to employ so many poor people as shall want work.

Ans.

Ans. To which I answer, there are very few Parishes but are stock't, either with money, or with so many good Men, as would willingly lend *gratis*, if not give considerably towards the carrying on of so good a work, as is the employing the poor: but in case either of these should fail, the Parish may as easily raise a stock to set the poor people at work, as raise money by a rate to keep them in idleness. 'Tis very well known, that some Parishes about *London*, do raise some Thousands of Pounds *per Annum* for the relief of their poor; and yet as the matter is handled, very few who are not through age or sickness confin'd to their Houses, but do beg up and down the Streets. To prevent which, I know no better way, than by providing work for all such as are able; and when this is done, if they will not work, nor be kept from begging, their Pensions should be taken away, and their persons secured as idle beggars in a House of Correction; where they should be made to work or forbid to eat, according as the Apostle *S. Paul* adviseth.

But further to encourage the setting up of this Linnen-manufacture, for the employment of the poor, I desire it may be considered, that there is no commodity that I know of, of the like value that can be set up with less stock: Three parts of four even of that Cloth which comes not to above 2 shillings an Ell, will be paid for work to the Spinner and Weaver, and many times a poor Woman will spin a pound of Flax that cost but six pence or seven pence to that fineness that she will receive twelve pence or fourteen pence for her pains, which

will make an Ell of Cloth worth three shillings, at which rate five parts of six will be paid for labour: nay sometimes I have seen a pound of Flax not worth above eighteen pence at most, spun to that fineness, that the pound of Thread made of it hath been worth eight or ten shillings: and in other places I have seen a pound of Flax not much higher in value, spun to that fineness, that it hath been worth three or four pound Sterling, which is a great encouragement to the falling upon this Trade, and bringing young Children to the Employment, who in a few years may arrive to as great proficiency as in other Countreys; whereas now for the most part our poor Children are brought up in sloth and idleness, and taught nothing in their younger years, when they are most fit to learn what might serve to maintain them when they are old. And for those Children more especially that are kept upon Charity, either by the severall Parishes, or in Hospitals, nothing can be more adviseable (in my poor judgment) than that all these Children, except some few that may be designed for more liberal Employments, should, together with their learning to read, be taught to work, as it is in *Holland* and other places; and not all their time from seven to fifteen years spent in play or poring upon a Book: for by this means they get such a habit of idleness, that many times they will never take to any labour at all: or if they be forced unto it, 'tis with great reluctance; whereas if whilst young, they were taught to work, they would fall in love with it, and when old would not depart from it.

More-

Moreover I desire it may be considered, that in this Trade all sorts of persons, whether young or old, male or female, may find employment: if of years and able, they may beat Hemp, dress Flax, and make them ready for the Spinster, and when spun, may be employ'd in weaving it; and those of both Sexes that are not able for these, may be put to spinning; and why Boys while young, as well as Girls, may not take to it in *England*, for want of other employment, as in other places, I see no reason.

Obj. The next Objection that I have met with, is this; what will you do with all the Yarn these poor people shall spin? if you weave it into Cloth, the Commodity is brought over so cheap, that you will never be able to sell without much loss.

Ans. I must confess this Objection hath too much of truth in it, to be wholly removed: the best answer I can make to it at present is this; that we had much better lose something by the labour of the poor, than lose all by letting them live in sloth and idleness: for suppose you should give six pence for that work, which is really worth but five pence, here will five pence really be got to the Nation, though one penny should be lost to the Parish: yet besides let it be considered, that if this person had not been employ'd, there would not less have been spent but rather more; forasmuch as six pence that is got by labour, doth many times go further than twelve pence given for doing nothing: all that time people are idle, they will be spending if they have it, and if they have it not, it's like they will be worse employ'd.

All that I can further say to this Objection, is this; that it is to be hoped, in time as our people grow more skilful and industrious, we shall be able to sell as cheap as our Neighbours, especially if we shall once be provided with Flax and Hemp of our own growth; and in the mean time it is much better to lose something in a way that will make our poor people better and skilful, than to suffer them to live in idleness to their utter ruine, and a greater damage to the Kingdom.

Obj. Another difficulty objected is this: where will you find persons that have skill to manage this Employment? or whom shall the Parish trust with it? if it be left to every bodies care it will come to nothing, that being indeed for the most part no bodies, which is every bodies business; and if it be left to the care of one or two, the Parish may be cheated.

Ans. To this I answer, that it's not to be doubted but that in every Parish some such honest and faithful persons may be found to manage this business, as would not wrong the Parish, nor imbezel one farthing of their Stock, but account it their honour to be employed in so noble and generous a work, which will not only make a better provision for the poor but make them better also.

But I answer further, that there needs not much skill to manage this affair, and that which is necessary will soon be learnt. This was one of the greatest Encouragements I had, to fall upon this Linnen-Manufacture, because there was so little difficulty in it: every Merchant will tell you, where you may buy Flax and Hemp at the best hand, and it will be

as easy to find both Men and Women that shall dress them, who will give an account, how many pounds of every sort each hundred weight makes, which you shall still enter into a Book made for that purpose; when this is done, what you deliver of any sort, to the Spinner, shall likewise be enter'd, and when it is brought home, the price you paid for spinning shall in like manner be enter'd: for every three knots containing a hundred Threads in a knot, about a half yard Reel, which makes just six hundred yards of Yarn, I pay a penny be the thread finer or coarser, the price is the same: this being done, lay every sort by it self, that is spun to a like fineness: then when you deliver any sort to the Weaver, enter the quantity and quality, which when he brings home in cloth you must weigh again, and upon the piece enter the weight of Yarn, and the price of spinning, and so you shall readily know whether you have all your Flax come in in Yarn, and all your Yarn come in in Cloth; as also what has been paid for spinning, and by this means prevent being deceived.

But now Sir, that I may give you an account of the Work-house in *Aldersgate* Parish, which was the thing you desired, and what first I chiefly intended, by which I hope there will appear a very likely way to prevent poverty for the future, and beggary for the present. The House being finished, I acquainted the Parish of St. *Botolphs Aldersgate*, that if they had any poor people who wanted Employment, and would work, I would supply them therewith, upon these conditions, *viz.* that they should

should not take away their Pensions from any I im-
ploy'd, nor give Pensions to any, but such as would,
being able, follow this or some other Employment
towards their own maintenance; by means of which
and the Pension receiv'd from the Parish, they might
be provided for without begging: for I have long
observed, that a very great number of those persons,
that are found begging in the Streets, are such as do
receive some pension from the Parish where they
live; but that being too small to maintain them
without work, they make up the rest by begging;
which (I conceive) might easily be prevented by the
Inhabitants of every Parish, as it is already in that
we are now speaking of; there being no person here,
who hath a Pension and is able to work, but is sup-
plied therewith, and with these together are enabled
to make good provision for themselves, and live
much more happily than before. And if at any time
any of these persons shall be found begging in the
Streets, the Parish hath promised to take away their
Pensions, and I have assured them to take away their
work, and leave them to provide for themselves as
well as they can, which must be by begging or steal-
ing: but wherever they beg, it shall not be in this
Parish, at least not with any good success: for the
Parish having called over all their poor people, and
appointed work for those that are able, have
thought it convenient to give a Badge with the three
first Letters of the Parish's name upon it, to such
and only such as they found incapable of any la-
bour; by vertue of which Badge they are permit-
ted to go into the Parish at such an hour of the day,
and

and receive such broken Bread and Meat as their neighbours have to give, who also have promised to give it unto these, and to no others: for by this Badge, which is made of blew and yellow Bayes, pinned upon their sleeve or breast, they are known to the Inhabitants to be those very persons, whom the Deputy, Common Council-men and Church-wardens, have judged fit to receive such Charity. And I know not why any body should be offended, that the Parishioners should invite their poor Neighbours, once a day to come to their Houses, to receive such Bread and Meat as they are willing to bestow; neither would I have these poor people, go under so dishonourable a name as *Beggars*, but to be called *Invited Guests*.

And this course, tho' at first sight it may seem to have little in it, yet if duly considered, will be found of very great moment, and productive of many good effects: As,

First, by this means you will in a short time clear your Parish of all those Idle Beggars, that daily infest it, to the great trouble of all House-keepers, whose doors are seldom quiet from one or other of them, to the disturbance of the whole Family; it being in some places almost one bodies work to give them Answers.

Then, this will tend to the Quiet of all Passengers that go that way, who are wont to be haunted with these evil Spirits, from one end of the Street to the other; and if by accident they meet with any one by the way, with whom they have occasion to speak, and shall make the least halt, they must in their own defence

defence give them something to be gone, or else they will hear all they say, or by their begging hinder them from saying any thing. This is a thing so well known to all that live in, or frequent the City, that I need not say more concerning it.

Now by this means of a Badge, the Inhabitants will know whom they relieve; and when it shall come to be known, that they have resolved to relieve no others but their own poor Neighbours, as it will in a short time, the common Beggar will know better how to employ his time, than in visiting such places where nothing is to be got. I my self have taken a Friend, and have, gone through the chief places of this Parish, and have not found one Beggar in it: and if by accident any one should come thither, as it cannot be thought that all should know it presently) those very poor who wear the Badge, and are appointed to take the relief aforesaid, will soon hunt them out of the Parish, or provoke the Beadles to do it.

Obj. But here it will be objected, that some Parishes are so full of such poor people that are not able to work, that the Parishes in which they live are not able to relieve one quarter of them.

Ans. To this I answer, that there are several Parishes, and some Wards within the City of London, which have very few or no poor in them, to which I humbly propose, that by the allowance of the Lord Mayor, &c. it may be permitted to these poor Parishes to send dayly some of their poorest people for relief: As for example, Suppose the Parish of Aldgate, which is very full of Poor, should be permitted

mitted to send such a number of these into the Ward of *Langburn*, with a Badge of the Parish, by which they might be known, at such an hour of the Day, to receive what Bread and Meat they should have to give, and this Ward desired by the Alderman, Deputy, or Common Council-men of every Precinct, to give their broken Victuals only to those persons: this in a short time would have the like effect in this Ward, as in the Parish aforesaid. Yet, lest it should be found troublesome to the Ward, that these Poor People should be ranging about it from one end to another; it might with ease be ordered, that every Precinct should have such a number allotted, according to its Bigness or Smalness, to receive their Fragments; by which means the Ward should be more quiet, and the Streets rid of those multitudes of Beggars which are every day found in them, to the trouble of all people, and dishonour of the Government, as hath been said.

By this short account that I have given, I suppose it will appear very practicable to bring all the Parishes in *England* into such a Method, that no Poor Body may want Work, or be permitted to Beg, otherwise than by the allowance of the Parish; (which yet I would not have called by that term) for what is done in one Parish may be done in every one, if the Circumstances are the same.

Obj. *But, 'tis like some will yet object and say, This of Aldersgate is a rich Parish, and the Poor are very few in it, to what are in other Parishes; so that what is related, may with greater ease be effected here, than where the Poor are more numerous.*

Ans. To this I say, It's very true, there are several
C rich

rich men in this Parish, and the Poor of this Parish, tho' many, are yet not so many as in some others; yet, even here there are many poor people, who receive Flax to spin, tho' they are not all Pensioners to the Parish, nor, I hope, ever will be, it being my design to prevent that as much as may be: but over and besides those of the Parish, there are above 500 more out of other Parishes in and about the City of *London*; some of which do constantly follow this Employment, and others only when they have no better: As, suppose a poor Woman that goes three dayes a Week to Wash or Scoure abroad, or one that is employed in Nurse-keeping three or four Months in a Year, or a poor Market-woman, who attends three or four Mornings in a Week with her Basket, and all the rest of the time these Folks have little or nothing to do; but by means of this Spinning, are not only kept within doors, (some of which would otherwise be begging in the Streets) but made much more happy and chearful, being by their own Labour able to make provision for themselves.

And were the Rich of this Parish fewer than they be, and the Poor many more than they are, the same course might be taken, and would prove effectual to all the Ends before exprest.

And by how much greater the number of the Poor People are, by so much the more need to find some Employment for them, it being much more easie to provide Work for them, than to keep them in Idleness. If, with their Pension, you find them Employment, 'tis like, that six pence in a week may go further, and do them more good than three shillings; nothing being more mischievous to the Poor, than to live

(1413)

live in sloth and idleness, as hath been observed.

But further to encourage the setting up such a Work-house in every great Parish, to which all the Poor People may resort, and be supplied with work, as they shall want it, I have two or three things more to say.

First, by this means you shall most certainly make provision for all the Honest Poor in your Parish; who will, with great joy and thankfulness be employ'd in any thing to get a penny; Idleness being to them the greatest burthen in the world: insomuch that several persons have told me, they have taken as much pleasure in earning a penny, as they have in using it, their minds being all that time quiet whilst they are employ'd.

And had you seen, as I have done many a time, with what joy and satisfaction, many Poor People have brought home their Work, and received their money for it, you would think no Charity in the World like unto it. Do not imagine that all the Poor People in *England*, are like unto those Vagrants you find up and down in the Streets: No, there are many Thousands whose necessities are very great, and yet they do what they can by their Honest Labour to help themselves; and many times they would do more than they do, but for want of Employment. Several that I have now working to me, do spin, some fifteen, some sixteen hours in four and twenty; and had much rather do it than be idle.

Here, if it were to the purpose, I could tell you many a sad Story, of the necessities of several poor people, which I have been an Eye-witness of, that would melt the most rocky heart into compassion: the poorest

people many times are those that come least in sight, who fare hard, and work hard to get Bread. Some Trades are grown so bad, and several Commodities fall so low in their price, that some who could with ease earn two shillings or two shillings six pence a day, can now hardly earn 12 pence, by reason of which, you have men run away from their Wives and Children, leaving them to the Parish; sometimes persons run distracted, or make away themselves: Instances of all which cases I have known too many.

To whom should Charity be extended, rather than to such poor people, who are willing to take pains for their living, and yet are wholly idle many times for want of work: but by this means of setting up a Work-house in every great Parish, to which all persons who want employment may resort and be supplied, it will be much more easy for the laborious poor to find relief.

Secondly, by this means you will leave all idle persons so much without excuse, that they will not deserve your pity, whatsoever their wants and necessities are, they must thank themselves, who will not make use of such a means, as is put into their own power: for if this course was taken in all Parishes, to employ all that are able and want work, and to relieve such as are not able to help themselves; then when you see a lusty person begging in the Streets, you may say, go to your Parish and work for your living: but unless this be done, and you are sure this person may have employment, to bid him go work for his living, is no better than to say to a Brother or Sister that is naked and destitute of daily food; go, be warmed and filled: but
you

you give him not those things that are needful to the Body.

I pray God lay it not to the Charge of this City and Suburbs, that so little care has been taken in this respect: for this is one of those things to which it is chiefly owing, that our Prisons are so full of Felons and Debtors, of which it is thought no age has produced more than of late. For though I know a man who within little more than two years, with the charity of some worthy persons, hath delivered out of Prison above five hundred poor people, who lay there, either for their fees, or for very small debts; and I have reason to believe, that twice that number has been delivered by others: yet should any one go to the *Marshalsey*, or the Prison of *White Chappel*, to *Ludgate*, or the two *Compters* of *London*, he would find them very full at this time.

It was hoped the City of *London* would have provided a Stock, and appointed a place, to which poor persons might have brought their Pawns, and have been supplied with money, upon any extremity, which would have been no loss to the City, and much to the advantage of the poor; who now are fain to go to such Brokers, as will not lend twenty shillings a week under six pence, which comes to twenty six shillings a year, by which trade they make above two hundred & thirty pounds of one in a years time, to the ruine of many poor people: neither are our Tally-men many of them much better, who trust poor persons with twenty shillings worth of Goods, or rather with twelve or fourteen shilings worth in stead of twenty shillings, to pay them by six pence a week; wherein after they have failed for some time

time to pay, they hurry them into prison, with great charge for Arrest and Proceedings at Law, which many times thrice exceeds the first debt; (which we hope will be in a great measure prevented, by setting up a *Court of Conscience* in the City of *Westminster*, and another in the Burrough of *Southwark*, as is at present in the City of *London*;) at which Prison they are sure to lie, till Charity comes thither for the release of poor Prisoners, which they very well know will come at certain times in the year; and then if you meet with a kind Jaylor, or a Creditor of any compassion, 'tis like you may get out your Prisoner with some small abatement, otherwise not: so that in effect, most of those moneys that are carried to Prisons, run either into the Bailiffs or the Jaylors, or into the Pawn-Brokers or Tally-mens pockets.

This I instance, not to hinder people from delivering persons out of Prison, (I wish there were many more so well minded,) but to provoke them to do all they can, to keep them from coming thither; it being twice as great an act of Charity, and much more advantageous to any person, to keep him from falling and breaking his head, than to take him up and give him a Plaister: so to keep a poor man from going to Prison, is much greater Charity, than to help him out: and I heartily wish that this sort of Charity were more in practice, both here and in other Countreys; where they tell you of prodigious numbers, that are every year brought to their Hospitals and charitable Houses, when it is much to be feared, little care is taken to prevent that poverty, misery and necessity that falls upon them.

Thirdly,

Thirdly, by setting up such Work-houses as I have been speaking of, by means of which the poor may reasonably be provided for, all that have any Bowels of compassion will find themselves greatly eased in their minds, and their Enjoyments of the good things of this World, more sweet and pleasant to them, when they are not embitter'd with the sad thoughts of the wants and necessities of their poor Neighbours, who have no way to relieve themselves but wretched *Begging*, or wicked *Stealing*. Besides, that they will be more secure in their Goods, by how much there will be fewer persons, who shall have the temptation of extream want, to make them steal, and be injurious to others in their possessions.

And lastly, (to leave many things unsaid) all good Christians, who are serious in the profession of Religion, and hope of Eternal Life, must needs joyce to have a hand in such a Work as this; because nothing can more confirm our hope of having our portion among those, to whom our Lord Jesus will at the great Day of Accounts say, *Come ye blessed of my Father, &c.* than this, that *we have relieved the hungry, thirsty, naked, and imprisoned*, or have been a means to preserve those that otherwise would have fallen into those miseries and calamities.

Thus, Sir, in compliance with your desire, and the desires of several others of my Friends, I have consented that this Paper should go abroad, hoping it will be beneficial to the publick, and that when it shall appear how easie a matter it is to provide Employment for the Poor, and to prevent that wretched Trade of *Begging*, so much in practice
among

among us, not only the Magistrates, but several other good men will lend their assistance to the carrying on so good a work; which will many ways prove advantageous to the Nation, especially at this time.

If any one desire a further account of the benefit that will accrue by setting up the Linnen Manufacture, there is lately Printed by a very worthy Gentleman, some *Proposals* concerning this matter, which are worth the perusing, and may be had at the Angel in *Cornhill*. I have nothing more to add, but that I am,

S I R,

Your humble Servant,

T. F.

Postscript.

IF any one desire to see the Cloath made by the Poor People of this City, or for the Encouragement of the present Undertaking, would buy any of it, they may do either at the Three Kings in Three Kings Court in Lombardstreet, London.

FINIS.

First Dayes Proceedings At The Tryal of Lieut. Col. *John Lilburne*, in GUILD-HALL, which was omitted in the precedent Impression.

AT the Triall of Lieutenant Colonel *John Lilburne* at the Guild-hall of *London*, the 24th of *October*, 1649 being *Wednesday*, by a special or extraordinary Commission of *Oyer and Terminer*, eight Judges of the Law being present, all in their scarlet Robes, saving the President: and they with the rest of the Court being sate, *O Yes* being made, and Proclamation for all manner of persons to keep silence while the Commission of *Oyer and Terminer* was reading, which was all in *Latine*, and thereby beyond the understanding of divers of those named in it to be Judges: the names of whom thus followeth;

Thomas Andrews Lord Major, sick and absent.

Rich. Keeble, Lord Commissioner.

Philip Jermin, Justice of the upper Bench.

Thomas Gates, Baron.

John Puleston, Justice of the Common Pleas.

Francis Thorpe, Baron & Member.

Robert Nicholas, Member, Justice of the upper Bench.

Rich. Ash, Just. of the upper Bench.

Peter Warburton, Justice of the Common Pleas.

Alexander Rigby, Baron, absent.

Sir Thomas Fowler.

Sir Henry Holcroft.

Sir William Row.

Sir Richard Saltonstall.

Sir Richard Sprignall.

Sir John Wolliston.

Sir William Roberts.

John Green, Sergeant at Law.

John Clark, Sergeant at Law.

John Parker, Sergeant at Law.

William Steel, Recorder.

John Fowke,

Thomas Foot,

John Landrick,

Thomas Cullinan,

Simon Edmunds,

Samuel Avery,

John Dethick,

Robert Tichburn,

John Hayes,

Henry Proby, Common Sergeant.

Thomas Brigandine.

Nathaniel Snape.

Edward Rich.

Owen Roe.

Tobias Lisle.

Austin Wingfield.

Richard Downton.

Daniel Taylor.

William Wibend.

Silvanus Taylor.

Aldermen.

After the reading of the Commission, the Jurors of the grand Inquest were called, whose number in the *salis* was 48, being six pickt men out of every Ward, of eight Wards; amongst which, Master Stephen Estwicke of Fish-street hill, was one that appeared, but being not willing to hold, shifted out of the Court; Lieutenant Colonel Bellermy being another, pleaded he had the command of the Guard; and Master Vaughan pleaded that he was sick.

The Jurors all else that were in Guild-hall, (a) and were called, were sworn, which were twenty; and an odde man never (b) summoned, they took up out of the Hall, to make the 21. who presently were sworn, no excuse being sufficient to serve their turns, although divers of them very much prest to be excused, the names of whom thus followeth;

they might suppose him, too much of Mr. Lilburnes principles; and Thomas Smith that was never summoned, but was accidentally in the Hall, was put in his place. (b) Justices of Goal delivery and of the Peace may reform the Pannel in open Sessions returned to inquire for the K. by the stat. 3. H. 8. 12. But this was a private or special Oyer and Terminer, not an open Sessions; therefore to put by Sweeting and put in Smith (who was not legally summoned) was against the stat. 11. H. 4. c. 9. and the Indictment thereby void and null to all intents: as appeareth by the Act is self.

1. c Colonel Robert Manwaring an engaged man, in a place of four or five hundred pounds per annum under the present Power.
2 Alexander Normington, 3 Simon Greenhill,
4 Thomas Randall, 5 John Stone,

c Ergo, No lawful man; as is required by the said stat. 11. H. 4. c. 9. Who the Saturday following being Octob. 27, in Westminster hall, declared to this effect, to

some of his fellow Citizens: That if he had been one of the Jurie of life and death, he would have served them out, and have made them sit two or three dayes and nights together, but they should have found Lieut. Col. Lilburn guilty. The People by this may clearly see, that self-interest will make a man both sell God, his Conscience, and the Liberties of his Countrey. Several others of the Inquest were engaged Men, as well as he, though divers others were indifferent and unbiassed men, as by their carriage here following doth appear.

6 John Allen,
7 Anthony Webster,
8 Francis Woolly,
9 John Hinde,
10 Robert Kender,
11 Richard Young,
12 John Bret,
13 Robert Swete,

14 Iesper Clayton,
15 Francis Ashurst,
16 Philip Mede,
17 Thomas Smith,
18 Matthew White,
19 William Rowel,
20 Samuel Ravenscraft,
21 Richard Gibs.

In the next place, the Crier proclames silence in these words; My Lords Commissioners commands silence, while Charge is given to the grant Inquest, upon pain of Imprisonment; whereupon the Lord Keeble, as President of the Court, stands up and makes a Speech to the grand Inquest, in this manner following:

Lord Keeble, Gentlemen you that are now sworn, I do not doubt but this present meeting and the solemnity of it, doth minde you; and your expectation is, that somewhat of weight is here to be done, and truly it is of such weight, that as single men, as we are men, We cannot do it; therefore to begin with the last words of your Oath, you call God to aid you; and that you must look unto in all your wayes, and hold forth that for his service: and although many and oftentimes it is called civil, yet it is not a word of Latitude enough, for this is a service of all services, and a sacrifice of all sacrifices; the highest service and best sacrifice God is best pleased with; it is Justice, a virtue by which we are supported; it is the perfection of all other virtues, therefore let Justice be administered prudently, and let all your spirits be courageous, and take fortitude, and have temperance in all your wayes; for Justice must be supported by these, and Justice will support the throne and Common-Wealth: the seat of Justice is Gods own seat, and he doth appear more to men in that seat than in any vision visible to men; in the Pulpit it is vox clamantis, but here it is Deus presens.

This lieth mightily upon you, to lay it to your hearts; Justice is a virtue as I tell you, exceeding all, this must guide all, for it goeth from the lowest action of man to the highest, to the throne; this now is the highest part, Justice publick, the Justice of a Kingdom; this is the step by which we must go, and that you may know this is so, Saint Austin tells you, Justice and Charity are friends and meet together, and Justice hath charity in it, and is something above it, inchoata charitas, is inchoata iusticia; iusticia est magna summa, Justice and Charity are together, but Justice is the supreme work of God himself.

The effect of this work, the Prophet *Isai* tells you; that justice will bring forth peace at the last, peace is beyond justice, it is that thing that all virtues meet together in, to make up a compleat peace; so this justice is a virtue, and hath many virtues, and the end of it is but peace, Which all men desire: did, I say men, below men, the devils themselves desire peace, though they will not have justice, yet every one would have peace, even they that disturb a Commonwealth would have peace, they would have it, but they shall not have it; every one will not have justice which is the way to peace, but every man would have peace, but he that will not have justice, shall not finde peace at the last: the Creatures below man desire peace, nay the very Elements themselves desire peace, and to rest in peace, Terra, the earth will move in its center while it hath peace; the Devils themselves go about with the strength of Lions, they seek peace, but they cannot finde it, and the cause is, because they would have peace but not justice; justice is not the way of every mans soul, though every mans way is his own guide, yet for the publick his will must be regulated by that which is the will of the publick, and that is the Law.

For to live according to private Will, is to live as beasts do, that have sense, but have not understanding: therefore saith the Apostle, Brethren, seek to be of one minde, and that one minde, that ye may have some steps to guide ye in, the Law will direct you; be not wiser than the Law, but apply yourselves to understand the Law; for that is not divided, and that will bring you all to be of one minde. David crieth to God to teach him his Law, his Statutes, his Commandments, and maketh that his chief prayers by night and by day, because they will be a guide and a Lanthorn to his feet. That ye may know and desire the same things; the Law of England is the same Law David did seek and

so desire of (a) God; for the most learned say, (a) That is an abominable falshood. The Law of England and the Law of God are

(b) all one. Austin saith the same, but then Com- (b) The Law of Nations and the Civil Laws are the

Law of Nature, qualified and accommodated to the inclinations of severall People and Kingdoms, and adapted to the circumstances of Time, Place, Persons. Whatsoever Laws or Sanctions are repugnant to the Law of God or Nature; are brutish, tyrannical Impositions. Such are many new-minted Laws in this latter and worse Age; especially those that contradict *Magna Charta*, the cream and marrow of our Laws, and which hath more rayes of Divine justice and mercy in it, than all the rest, especially Trials by twelve men, *ex vicinis*. Which God blesse and preserve to us and our posteritie for ever. Amen.

mandements, which are two words, duty to God, and duty to man; if I offer any thing contrary to that, it is mine, and not the Law: that Law is a rule, justly worketh by rule, and that rule is the Law; that Law is not that private men keep in their will; God and Christ have said, The Law is a Law of liberty; therefore we must see our Laws We deliver here to you to be perfect and proper Laws of liberty; perfect liberty is to live according to the Law; not according to every mans will, that is brutishnesse and senselesse.

Suppose the law of England hath been refined often, reason doth not stagger, and the Laws are a firm Foundation; the Laws of England have endured more strokes and blows than all the laws in the world. In all Troubles former and of late, they that have adhered to the laws have stood when all the rest were scattered abroad, no man can out of tendernesse of conscience except against them, Conscience must be guided by Science, for that conscience that cannot warrant it self by a direct Law, it is obstinate Will, and not tender conscience, for conscience is ever subject to the rule of the Law.

It provideth for the publick society of men, he was a great cause of great good and admirable perfection to men, that first-did invent rules of reason to make them live quietly together, that whosoever shall speak in the publick Societies of this Kingdom, unlesse he make it good by Scripture and right reason he is a seducing man; and such a man his Character is as Solomon saith, He is hated of God; these Generals you must carry along with you. In particular, you by this condition see in a great measure the expresse being of the law, it goeth from the highest Office as can be invented to the lowest, to uncivil Words, Words of contention, brawling, that may disquiet a Common-wealth.

First, look to the fountain of Words and actions, a virtuous life is better than life it self; therefore religion and virtue must be the first work, religion towards God.

If any profess to be an Atheist you must take notice of them; if an Idolater to worship more gods than one; if a prophane person, a swearer, if one that is possesst with vain spirits of Conjurat[i]on or Witchcraft, and for offences committed on the Sabbath day. The next comes to the Troubles of men: the first in those concerneth all, and that is called Treason; Treason by the Laws of the Land, is the highest Offence that can be committed amongst the society of men, there hath been much debate for it and upon it in former Times, what it should be. It was ascertained by Law in Edward the Thirds time, that Law

(c) had provided for the Supreme Power of this Kingdom: it must be guarded with all possible means and help that: power hath been in many Ages intrusted in one Man, the Person altereth, the Office is the same, but the Office of a King is but the Office of a (d) Common-wealth, the Office of you and us all intrusted upon one single Man; that Trust was so broken, that it had like to have broken the People themselves; but they that break their Trust (e) God will forsake, and will not forsake this Nation of all Nations that ever I have read of. And God hath shewed his care now to preserve, this Common-wealth, the good People, from the great ruine and bloodshed upon this Whole Common-wealth and State.

makes us again liable to diversity of Judges opinions, whereby the People are so ensnared That as the 1.H.4. saith, No man knows how to behave himself, do, speak, or say. (d) So that it seems, all the Change England shall have by the death of the King in the first year of its Liberty, is, that it shall onely loose the Name or Person, but not the arbitrary Power or hurtfull Prerogatives, which are a thousand times over increased, to the hazard of the ruine of the Nation. (e) Amen, let it be so.

The Common-wealth the Parliament, considering these things, have taken this Government into the original fountain whence it did first spring. For all original Power and Fountain cometh from the

(f) People, they are the Fountain of it. What is a particular man, if the People stand not to him with their strength. A Common-wealth, if in a divided Body, act by their Representatives the Parliament, whose voice is the voice of the (g) Common-wealth. By a Law enacted, it is

(c) 25.E.3.c.2. This Same Johns contra Straff. calls, The Securitie of the People. And the Statutes 1.H. 4.c.10. & 1.E.8.12. & 1. Maria 1. with much honour confirmed it in all points: and for this benefit the Parl. 25.E.3. is called *Benedictum Parl.* What Title then doth that Parl. deserve, that multiplies Treasons (even for very bare words) makes Treasons an Arbitrary Crime, deprives us of the benefit of the blessed Act, and

(f) And yet they are as farre from the enjoyment of the true exercise of the Power, as black darknesse is from clear light.

(g) But then it must be a full and free Parliament; otherwise, we know not the voice of such Shepherds, as come into the fold not through the door but over walls and hurdles.

made (h) Treason, to compass or imagine the destruction of them; and if any man shall maliciously or advisedly publish, that the Government is Tyrannical, or that the Commons of England are not the Supreme Authority, or that shall plot or contrive, or endeavour to stir up or raise Forces against the present Government, or that shall endeavour the subversion of the Authority of the same, and declare the same by any open deed, it is high Treason.

(h) *Quere*, How enacted? by whom? whether for the good of the People? *Salus Populi* being *Suprema Lex*? The Stat. That Parliament that lessened and ascertained Treasons, and left nothing to the Construction of judges, hath alwayes been accounted beneficial to the

People: How can the contrary now be for their good? All Acts ought to be passed in a whole and free Parliament. See the Preambles of all our Statutes, *Modus Termin. Parl. Cook. Crompton, Tit. Parl. Hackwell. Passing of Bills. All Authours.*

The keepers of the Liberty intrusted, next unto the Parliament, with the Peace of the Common-wealth, if any man shall maliciously, advisedly plot against (i) them, it shall be high Treason. (i) *Quere*, Who are the

Keepers of the Liberties of England, or where are they to be found? and *quere* how we come to owe Allegiance to these unknown *individua vaga*: and no Allegiance, no Treason. No man can owe Allegiance to an unknown man or unknown number of men. To a Utopian Common-wealth. *Quere*, by whom they are chosen and intrusted? whether by the diffused, large Bodie of the People, who are voted to be the Supreme Power, and their Representatives; the Supreme Authority under them? whether the People Electors have chosen any Representative or Delegates, and furnished them with so extraordinary and unheard of Authority as is challenged, or whether they chose them onely for the ends expressed in the Writ of Summons, *Ad consulendum nobiscum super ordinis Regni negotiis*? in a common way: which being destroyed, whether thereby they be not alullity to their trust, and so they sit upon their own individual score and authority, and thereby are onely a Parliament for themselves.

If ever there were Christian Soldiers and Christian Armies, we have them; and if it had been possible to have corrupted, deserted, or destroyed them, nothing was left unattempted to have done it; therefore likewise here is care taken for them: If any Soldier, not being a member of the Army, shall plot or contrive, or endeavour to make any mutiny amongst them, it is high Treason.

Treason: also if any shall counterfeit the great Seal, it shall be Treason: and if any counterfeit any money, the coyn of this Realme, it shall be Treason. There are many more Treasons, but they are laid aside, they were brought in by the power of the Pope, that would have brought in a Supreme Power over the (k) Sw- (k) And is not the very premeist of all. same now done, in setting up armed Supremacy above the People, who account all those Traitors who stand for their declared Liberties and Freedoms, which was the sole and only Crime, wherefore Lieutenant Colonel Lilburn had like to have lost his life,

This Offence of Treason, cryeth aloud; a murder goeth to a particular man; Felony goeth to particular men, Treason to a Common-Wealth: Let the Common-Wealth be dearer to you than to heathen men, if they would; nay, no good man would doubt to dye for the safety of his Countrey: I hope our Christianity Will knit us nearer together than their civility.

Also you must enquire after murder, man-slaughter, killing mens selves; and because to live miserably is worse than death, therefore the Law hath taken notice of Trespasses, and Batteries, cutting out of tongues, pulling out of eyes, ravishing Women, forcing them, or confounding a Common-Wealth by double marriages, men taking of two Wives, or Women two husbands, that have not been seven years absent; also of violence, nothing so hatefull to the Law as violence or force; as ye must preserve mens Persons, so their Estates from Burglary by day or by night, ye must take notice of robberies, riots, unlawfull Assemblies; also of Crafts, as the Usurer, and Extortioner, and such as coozen by buying and selling, that Where the Lion cannot prey the Fox Will; also of regrating, forestalling. The Common-Wealth looketh to be maintained from the Sower to him that sitteth upon the Throne; and as for vittuals, so for Apparel also, so you must look to Goldsmiths, Brasiers, Pewterers, high Wayes, and Beggars; the poor (it is said) ye shall have, (1) And yet by your oppressions and taxations you have destroyed the Trade of the Nation, and yet take no care to provide for the poor to keep them from begging, which they must either do or starve, unlesse you think it more justice and mercy to set your Agents at work to knock out their brains.

The Lord Keeble having ended his Charge, Master Justice *Permin* told the Jurors, They were not to enquire what was Treason, or not Treason, if they found the truth of any part (m) of the Bill of Accusation, their part must be to present it unto the Court, and there it resteth upon proof.

(m) *They were given in Charge, To inquire of all Treasons, &c. and therefore must distinguish between Treason and other Offences, which they ought to do by Law: and if the Bill be not true in every particular, it is not Billa vera.*

The Jurors having a Bill given them, which was a Bill in Parchment, near 2 yards long, and some half an ell broad, close writ in Court-hand, in Latine, the fore-man of the Jurors taking the Bill, the Jurors went to a private place, to which place Master Attourney General *Prideaux*, sent twice to the Jurors, that he might come in, unto (n) them, to set things in a plain way, for their better and more ready proceeding in the Examination of the Witnesses, some two houres after Master *Prideaux* sent again to the Jurors to offer his help unto them; but the Jurors refused to have him come, knowing he managed the Indictment against the Defendant, and it was not fit for a Jury to entertain the Complainant, in his own Case, but to hear the Witnesses.

(n) *Which was very illegal and unjust in him so to do, for if the Prosecutors ought not to speak privately to the Judges when the Prisoner is upon his Triall, as by Law he ought, 2. part. Instit. fol. 49. & part. Cooks Instit. fol. 19, 30. Much more so the Inquest and Jury, whose ignorance and mean condition many times makes them liable to be wrought upon by hopes and fears. This is meer Embracery of the Jury.*

Upon Examination of Witnesses, and debate of their Oaths, the Jurors staid some four hours; finding evidence to something contained in the Bill of Indictment, they must finde the Bill of Indictment, whereupon the Bill was brought in *Billa à vera*, that is to say, if ye make Grammatical construction of it, *Billa à verà*, a Bill from the Truth, or a false Bill; which Error being declared to the Foreman, he blotted out *Bill* (o) *à verà*, and writ un-

(o) *If the Jury may mend the Endorsement to the profit of the Prisoner; they may do it for his benefit, a fortiore, in favour of life.*

derneath & *Billa vera*: and being 21 of the Jurors, if but 12 agreed to finde the Bill, it must be brought in *Billa à verà*; all of them did not agree to finde the Bill, nor are not satisfied to this day.

Thus much for the first day.

[+][+][+][+][+][+][+][+][+][+][+][+]

AT the end of the first Day, the Jurors that were summoned in an hundred pound a man to appear to this *Oyer & Terminer*, and every one had Tickets of the Summons left at their houses, but not a word whom the Trial should concern, they were summoned in ten pounds a man to appear next morning at eight a clock, being *October 25. 1646.*

Appearing at eight a clock the second Day, Judge *Iermin* in the Court openly told Lieutenant Colonel *Iohn Lilburne*, that he was accused of Treason, and that his Accusers were the grand (a) Jurors, Citizens, men of Religion, Estate, Conscience, able men, and men of quality. The Jurors were very much troubled, that Judge *Iermin* had said, That the Jurors were the Accusers of Lieutenant Colonel *Lilburne*; and more troubled, that he said, The Jurors found him (b) guilty of Treason; which caused the Jurors to speak one with another in the Court, and some of them desired Colonel *Adams* their Foreman, presently to tell Judge *Iermin* of the wrong he did the Jurors in so saying; others of the Jurors said, Do not, Do it, openly now in the Court, least it make a Tumult amongst the People: the Jurors consulting what to do about it, sent to Master *Steel* the Recorder then in the Court, and desired him to acquaint Justice *Iermin*, that the Jurors desired to speak with him, Answer was brought, The Court would suddenly adjourn, and then he would speak with them; the Court did adjourn,

(a) *The grand Inquest are onely Informers for the K. The Accusers are those Witnesses that give in Evidence; whereof there must be two lawfull Witnesses concurring so, prove each master of Fact, by clear and manifest testimony.* Cook 3. Institut. fol. 12, 24, 25, 26, 240.

(b) *The Inquest onely Billa vera, which they cannot do, unlesse all parts of the Bill be true, which would require many dayes to examine.*

adjourn not long after, and the Jurors went into the long Gallery in Guild-hall, and Iudge *Iermin* came thither to them, and said, He understood the Jurors would speak with him; to whom Colonel *Manning* said, Sir, some of the Jurors are not pleased with some of the words you have delivered in the Court, I took not special notice of them, therefore I leave the Repetition of them to those that can relate them; whereupon one Captain *Hinde* one of the Jurors said, Master Iustice *Iermin*, I have writ down the words, which are these you; said openly in the Court, The Jurors are the Accusers of *John Lilburn*, and that they finde the Bill Treason. To which the Jurors answered, That they were not Accusers of Lieutenant Colonel *Lilburn*, but the Witnesses accused him. They denied, that they found the Bill Treason, but said, the Bill being laid of many Particulars from Treason to Misdemeanour,

they found the Bill by Witnesses swearing to some part (c) of the Indictment, but denied that they found it of Treason. Master *Gibbs*, and Master *Woolly*, and other of the Jurors said the like to Iudge *Iermin*: to which Iudge *Iermin* said, Gentlemen, I understand your meaning. The Jurors said, We desire, that in the face of the Court, to morrow you will vindicate us the Jurors, that we are not Lieutenant Colonel *Lilburns* Accusers, nor that we finde the Bill Treason, which Iudge *Iermin* (d) promised he would do, which was all day expected by the Jurors, but the Iudge never did it, and thereby broke his Promise. Again at that time four of the Jurors desired of Iudge *Iermin*, that since it was upon the life of a Man, and because they the Jurors found but a very small part of the Bill, (and told him what they had found) they the Jurors desired they might indorse on the back of the Bill, just what they did finde, giving the Iudge this reason for it; that unlesse the Jurors of life and

(c) Found the Bill by Witnesses to some part thereof: therefore yes found not the whole to be Billa vera. This was an imperfect Verdict: and they ought to have been turned back again Ad melius inquirendum, and ought only to indorse so much as they finde.

(d) This was like the Courts dealing with Master *Lilburn*, who promised, that if he pleaded the single Plea, Not guilty, They would take no Advantages of Niceties of Law against him, which was a meer Cheat. They being Judges of the Law are tyed up by the Law, and the forms of it, and have not the latitude to perform any promise contrary to it. So they ensu-

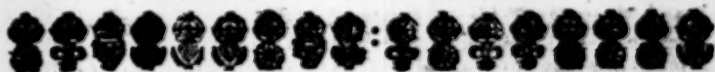
red him by this Promise to plead, and thereby debaire himself of Counsel, and other Advantages; and then out-faced his ignorance, and denyed him all other benefits of the Law.

death knew what of the Bill was found, they writing upon the Bill *Billa vera*, it may be the Jurors of life and death will take all the whole Bill to be found. Judge *Termin* said, No, it could not be granted so to write, on the back of the (e) Bill, it was not according to the Proceed of the Law, so to do.

(e) *Here the Judge abused the ignorance of the Jury: he ought in Law to let*

them amend their Endorsement in case of mistake: but as there were many Errors in the Bill, so there were in the finding of it: which multiplies all proceedings upon it.

ERRATE

Errates of (and Additions to) the first J-npression.

In Title Page line 23. *reads* of the neighbourhood, at the losse of which the Freemen of England may cast Dice for their Lives and Estates, and in the same Page instead of *Elther* 4. *verse* 13. *put* *Elther* 3. *verse* 13.

In the letter *B* Page the first, blot out all the Page: and in Page 21. 13 *reads* Mr *Braughton* for *Crier*, Page the fourth in the second *Margent* *reads* *part* fol. 29, 34 and in line 33 after the word *Liberty* comes in this marginal note, O honest Cavalier Judge in comparifon to our Parliament ones now, and in page 3 line 23 *reads* and guarded with Musquetiers, & *ci* and in the same line after the word *Justice* comes in this maginal note-7. E. 1 1 *Self*. & 2 E. 3. 3. & 7 R. 3. 13 & 20: R. 2. 1 and the same Page line 27 after the word *Right* come this marginal note, whose Plea before Master *Corbes* you may *reads* in his Book *April* 1647 called, The resolved Mans Resolution Page 1, 2, 3, 4, 5 See also *Master Prynns Relation of Calamel Fines his Triall at Saint Albans* Page 11, 12, 13 and the 2 *part* *Cooks Institutes* fol. 103, 104. and Page 7 at the end of the maginal note after Page 72 *reads* in these words Yet they can neither by Law or Reason erect a Court of Iustice on purpose to try 3 thousand 24 individual Persons and no more, because it is against common equity, all our English men being born free alike, and the Liberties thereof equally entailed to all alike, and therefore in common equity and justice, three thousand twenty four individual Persons ought not to be burdened with an iron yolk, when the universal are onely burdened with a wooden one, and therefore in this sense in my judgement, That high Court of Iustice was altogether unlawfull, in case, those that set it up had been an unquestionable Representative of the People, or a legal Parliament, neither of which they are not in the least; Page 8 line 2 *reads* recited, the same Page line 4 for *Reads* the; read was in the, in the same Page line 20 *reads* tried thereby.

In the Letter *C*:

Page 9 line 3 *reads* and was renewed in the, the same Page line 11 after the word *Presidents* comes in this marginal note, The last of which was the

the unfortunate Earle of Strafford, and in the same Page, line 28 after this word Condemns comes this marginal note, And at the beginning of this Parliament there was a great deal of stir about the taking away the life of William Bentley or Benfon by a special Commission of Oyer and Terminer, who died for the Tumult at Lambeth, at the Archbishops house, Page 30 line 1 for constantly read commonly, the same page in the marginal note read 2 Part. inst. fol. 48 & 3 Part. fol. 2 & Page 11, at the end of the marginal note after 77 read 2 Page 845 in the case of Alderman Pennington and Alderman Fowkes, &c. and the same Page line 39 read in the 1 Part of. Page 12 line 35 after the word Nothing comes this marginal note So for proof of this the 2 part inst. f. 52, 53, 59, 591, 615, 616 & part. 4. fo. 335 & 1 part Parl. book of Decl. Page 845 and Armes book of Decl. Page 70 & Lieut. Colonel Lilburns Plea before Judge Rowles the 7th of May 1648 Page 8, 17, 18 & Page 13 line 37 after this word Away comes this marginal note By Sir Arthur Haslerig, as is notably declared in that Book titled Master Lilburns, intituled A Preparative to a Hue and Cry after Sir Arthur Haslerig page 3, 4, 33, 34, 35, 36, 37 & page 14 line 13 for testimony read customary, the same Page line 26 after this word Acquaintance comes this marginal note, And particularly and principally William Kiffin, Edmund Rozer, Master Patience, Master Constant, &c. and Page 15 line 32 after this word expresse comes this marginal note See 1. E. 6. c. 12, & 5 & 6. E. 6. c. 11. & 3 part inst. fol. 27, 27.

In the Letter D.

Page 17 line 2 after the word satisfied comes this marginal note A hard case that a man shall have no better Answer to his legal Allegations for the defence of his life, but that the Court is satisfied with the injustice they do him, and page 18 line 11 for and the read and is not the, and the same page line 36 after this word upon comes this marginal note And may not a Thief as truly say, his Power of Robbing one weaker than himself is settled by God upon him, because he permits him to do it, and yet in conclusion many times catcheth the Gallows for his pains, and page 19 line 12 after this word guilty comes this marginal note That is as great a Falshood as can be spoken by a Judge, for the Jury never found Lieutenant Colonel Lilburn guilty of Treason in the least; but onely at most, of dispersing of Books: and some of the Jury being ingenious honest men, in the Court did very much finde themselves agrieved at Judge Termis abusing of them, as is more at large truly declared in the first Dayes Proceedings Page 11 which he promised to them the next Day to recant, but yet never did, the same page line 25 after this word with

comes this marginal note The benefit of any of which at this Day we cannot enjoy, but meerly have Law dispensed to us as if we were conquered Slaves, *and the same page at the end of the marginal note after this word Books read* And besides, if he could produce president, this is not a third part, no nor a sixth part of a House of Commons, and at best are under an armed Force, which by their own late Declarations and Ordinances nullifie their being, *and page 20 line 22 after the word Traitor comes this marginal note* What an abominable Liar is this Sack-pot drunken Iudge, thus to abuse the Iury and the innocent Prisoner, whose proper and just recompence for his bloud-thirstinesse after the innocent mans life should be a Halter at Tyburn, as the true Badge of an unjust Iudge, *in the same page line 36 read* Sir Nicholas Throgmorton, *and page 23 in the marginal note line 4 read* which choice Discourse, *and the same note line 6 read* reprinting as most incomparable and usefull Piece, *and Page 23 line 9 after this word understand comes this marginal note* Yet of late Master Prideaux hath denied to admit Master Lilburn into the Temple to study to know the Law, for pretended Breach of which, he hath strongly endeavoured of late to take his life, although he hath used extraordinary means for obtaining that common Right; as clearly appears by his letter to Master Speaker of the 1 of December 1649. a Copy of which at the latter end hereof is annexed, *and Page 23 line 13 after this word Corruptions comes in this marginal note* And where is it to be found in the law of Reason, that a man shall have no Councel in matter of life, and yet not himself be suffered to plead his own Cause for matter of Estate; but be forced to see a corrupt Lawyer to speak for him, that (it may be) will take Fees on both sides, and so betray him, or where in the law of Reason, is it so to be found, that a man must spend 7, 10 or 14. years in a Suit for Money, Lands or Goods, and yet must not have a pissing or breathing time for his life; both of which was by this Iudge declared for the Law of England: Master Lilburn, *and the marginal note of the same page line 15 after this word besides read* Yea, and saith God by Moses, Thou shalt cause the Children of Israel to know the Law that I have given them, and teach it to their Children, and write them upon the posts of the houses, and over their gates, *Deut. chap. 5. ch. 6. ch. 9* yea, and that they should write them very plain, *Deut. 27. 8* See Master *Answorths* the excellent Exposition on the fore-mentioned Places, as also Master Lilburnes Plea to Iudge &c. of the 6th of June 1646 page 13, 14, 15.

In the Letter B.

Page 25 line 21 after the word Sentence comes this marginal note, O bloudy

bloudy and barbarous Iudges, when they cannot answer an innocent man in Law, to terrifie, scare, and threaten to destroy him, if he will not relinquish his legal Priviledges, and so become guilty of his own Destruction, *Page 26 line 7 reade for the second Dayes, the last Dayes, and the same page line 21 after the word cannot comes this marginal note* O wicked and unrighteous Iudges, to tell a man he cannot be heard before he pleads, and then when he pleads on purpose at large to be heard, then to tell him he cannot be heard because he hath pleaded, as afterwards they did to Master Lilburn; and *page 28 after the word answer comes this marginal note*, Here Master Lilburn let go his hold for his true and right Plea, for his advantage had bene, here to have positively pleaded to the illegality of the Indictment in matter, time, and place, and to have demanded Councel, and there fixedly to have stood, but it seems he was either ignorant of his legal Advantage, or afraid they would have taken him *preconfesso*, and so without any more ado, condemned and hanged him, which their words purported was their intention; and *page 29 line 39 reade* Advantage taken, and *page 31 line 22 reade* after understand, By which I clearly finde, and *the same page line 23 for* practick that are *reade* practick part or, and *Page 32 line 4 after this word* Counsel comes *this marginal note* Mark the vilenesse of these Judges, to tell the Prisoner He can have no Counsel till he hath pleaded, and then after he hath pleaded, to tell him He hath thereby deprived himself of Counsel; O unrighteousnesse of men thus to cheat and gull a poor man upon his life! and *the same page line 11 after the word* carefull comes *this marginal note*, But the Lord blesse every honest man from the care and feared consciences of such a Court, and *line 17 reade* a special Commission. *the same page line 31 after this word* fall comes *this marginal note*; if justice were rightly and truly administred upon you, the very same should be your portion, that you intended to the innocent Prisoner, for never was there a greater Conspiracy in the World, than there was by the Judges to murder Master Lilburn.

In the Letter F.

Page 33 line 8 after the word Parliamentary comes *this marginal note*, but the Lord Maguire commonly called The great Irish Rebelle was tried at the Kings Bench by the Common Law for Treason, and yet he had Counsel assigned to plead for him, and who did accordingly plead; and *in the same page line 10 after* way *reade* your Proceeding is in an ordinary course in an ordinary Court of Justice, and *the same page the last line reade* To say to you, &c. and *page 34 in the marginal note line 4 reade* present

'present, and Page 36 line 10 after the word proof comes this marginal note O brave and learned Judges, who when they aver Lyes and Falshoods for good Law, and the Prisoner in Law disproves them, have no other Arguments to stop his mouth with but Threats, and the same page line 16 after the word you reade if any such were, and in the same line after the word King reade which, and the same page line 39 for in the manner reade in the main are, and Page 37 line 13 after the word we comes this marginal note if it were no Treason then, why was Judge Thorpe an active man at Hull to proclame Sir John Hotham a Traitor for keeping the King out of that Town? O vile Turn-coat, and the same page line 27 after the word power comes this marginal note See the 27 H. 8th. 24 the same page line 26 reade power alone, and the same page line 37 after willingness reade to assigne you Councel bindes not us, and page 38 line 27 after this word eight comes this marginal note; O honest Cavalier Judge, more righteous and just to his very Enemies a thousand fold over, than the Parliament Judges are to their Friends, and page 39 at the end of the marginal note after the number 137 reade which last recited Chapter you shall finde at large reprinted at the end hereof, which is excellently well worth noting, and Page 40 line 4 after the word fellow this marginal note O abominable Judges thus by their wills to contradict and overthrow the plain Rules of their own Law, where clear Demonstrations of their resolved Resolutions to murder the Prisoner, and the same page line 15 reade let it be, and the same page line 32 reade Kings Prerogatives, and the same page line 35 after this word injustice reade is not fair nor just especially considering, and line 36 after the word Kingdom reade was faithfully promised.

In the Letter G.

Page 41 line 11 reade Englishmen, and the same page line 15 for Although we reade for we, in the same page line 21 for prejudicial reade partial, and the same page line 30 after the word done comes this marginal note, And excellent to this purpose is learned Answorth, in his highly to be prized Exposition of the five Books of Moses, who upon those words speaking to all Israel, saith, Judges and Officers shalt thou make thee in all thy Gates which the Lord thy God giveth thee throughout thy Tribes, and they shall judge the People with just judgement, thou shalt not wrest judgement, thou shalt not respect Persons, neither take a gift, for a gift doth blinde the eyes of the wise, that which is altogether just shalt thou do, that thou mayest live and inherit the Land which the Lord thy God giveth thee, being Deut. 16 See 17, 18, 19. from the first words lie observes that the People in general in every City or place were to look out, chuse,

or present their own Magistrates or Officers, and this he backs with this Exposition of the 1 of *Deut. vers. 13, 15.* and there cites his Exposition upon the 18 of *Exodus vers. 21* to declare the qualifications of the Persons chosen for Magistrates: and secondly, he ther shewes how many Judges they chuse for a great City, and how many for a little one, whose duty in the third place he sheweth, was to execute just judgements, which is done, saith he, when there is an equal and indifferent course of proceeding when the truth of the Cause is decerned, and when judgement passeth according to the Law: so saith he, Christ saith, Judge not according to the appearance, but judge just judgement *John 7. 24.* and he further declares that the Hebrews say, that the justice of judgement is an equality towards both parties in every matter, that they let not the one speak so much as he sees needfull, and say to the other Be brief in your Speech, and that they shew not a friendly countenance to one, and speak gently to him; and frown upon the other, and speak roughly to him, that the one do not sit and the other stand, but both of them stand, or if the Judges please that they both sit, and that the one sit not on high and the other below, but one besides another; it is un'awfull for the Judge to hear the words of one of the parties before his fellow be come, or out of the presence of his fellow, and so the one party is admonished, that he relate not his Cause to the Judge before his fellow the other Party be come, *Maimony in Laubedrinch 21.* See also his Exposition upon the 23 of *Exodus vers. 8.* and 24 of *Leviticus vers. 19, 29, 31.* and *Deut. 25. vers. 3.* and page 42 line 3 after these Words is the comes this marginal note No, Sir by your favour, the Question rightly stated is thus, seeing you grant the Laws of God to be the Laws of England, whether or no the Rules of the Law of God, especially in Triall of a mans Life be not so plain, evident, and clear, as that they like the shining of the Sun are evidently demonstratable of themselves, and have no ambiguity in them, to raise Controversies to judge whether they be so or no, and the same page line 14 after this Word directly comes this marginal note It is most false, the Law of God requires no man to accuse himself. but rather the quite contrary, to stand upon his own Defence, as both Christ himself and Paul his Apostle did, and the same page line 29 reade Master Prideaux Attourney General, after which Words comes in this marginal note Yea, it was then almost seven moneths ago since Master Prideaux with all his might endeavoured to engage Master John Cook and other Lawyers against Master Lilburn, and to be his Prosecutours to take away his Life, upon the Votes made against the second Part of Englands new Chaines, which Votes were made after the Fact committed, and page 43 in the marginal

marginal note line 10 for Straffords read Stafford, and the same note line 11 after this word hand read For that they thought it should come before them in the Kings Bench judicially, and then they would do that which of right they ought, and the King accepted of it; and therefore (saith he) the Judges ought not to deliver their Opinions before hand, upon a Case put and Proofs urged of one side, in absence of the Party accused, especially in Cases of high nature, and which deserved such fatal and extreme punishment; for how can they be indifferent who have delivered their Opinions before hand, without hearing of the Party, when a small addition or subtraction may alter the Case; and doth it stand with their Oath, who are sworn, that they should well and lawfully serve our Lord the King, and his People in the Office of Justice, and they should do equal Law and execution of Right to all his Subjects? See more of this matter in the 13th Section there following, *in the same note line 15 after 37 read 38 and the same note line 16 after have read of which and other evil Presidents made by Parliaments themselves (he saith) let forgetfulness take it away if it can, if not, howsoever let it be buried in silence, and the same page line 26 for you may judge read you may easily judge, and page 44 line 11 read desires to after which words comes this marginal note then by Master Prideaux his averment, Baron Wilde understands not the Law, for he allowed Major Rolph Counsel in a higher nature than Master Lilburn desired; yea, and the Judges of the Kings Bench before whom the Lord Maguire was arraigned for Treason, understood not the Law, for they allowed him Counsel who pleaded at the Bar before them, and in the same Page line 12 read nothing shall be, and in the same Page line 19 after the word criminal comes this marginal note And so Master Prideaux and the rest of his brother Lawyers in great Places by their abominable baseness have miserably destroyed the Peace, Liberty and Tranquility of this Nation, will not so easily be able to hang any man that discovers their detestable baseness, as he intended to do Master Lilburn, and in Page 45 line 27 after understand read is not fair nor just, in the same Page line 29 after Gentleman read meaning Judge Termin, in the same Page line 34 at the word Law comes this marginal note What a devilish thing is it that the People of this Nation shall be hanged for transgressing the Law they know not, nor are not permitted to attain unto the knowledge of, and Page 46 line 6 read guilty after Treason, and after that word guilty comes this marginal note What an abominable lying Judge is this? the Jury never found any such thing at all, the most honest and conscientious men of the grand Inquest were merely over-ruled to finde that little which they did some of them to this day,*

being not satisfied in their Consciences how in Law they could finde any thing at all, and in the same Page line 8 after this word over comes this marginal note O People of England above all things on earth make much of your Inuries, and rather part with your heart blouds than part with that just way of Triall, but yet endeavour the Restoration of the Peoples ancient and just Rights in chusing once a year their Inuries from amongst themselves, and in the same page line 13 reade Iudge Nichols, and in page 47 line 5 reade six or seven, and in the same Page line 9 reade just or righteous, and the same Page line 15 after Witnesses reade Hoping that you abhor to take away my Life by surprisals, and line 18 reade shall have, and line 19 after seven comes this marginal note If no more time were given men for triall of their Sutes in Law, but that those Iudges could dispatch them as quickly as they intended to dispatch Master Lilburn, their Carerpillar Clerks might go hang themselves for their Fees they largely get by their tedious Delays of Law, Sutes for Money, and in Page 48 line 5 reade Matter of Fact.

In the Letter H:

Page 49 line 23 reade Meditations upon, and line 25 before Mr. Lilburn reade Iudge Jermin, and in the marginal note of the same page line 1 leave out Justice Jermin, and in the same note for spoke out reade roared out, and line 33 after this word Wide comes this marginal note And yet now their Proceedings are abroad, they are mad at Master Lilburn therefore, whereas alas, they seitch him by force, but he brought not them, he onely spoke for himselfe, and therefore could not Write what was said, he made not the Scaffolds for the People to sit in quietnesse upon without crowding; to take all that was said in short hand, his friends were not permitted to stand nigh him, or to have any place conveniently to Write, and therefore undoubtedly the Judges must look amongst their own Clerkes as the Pen-men of their Discourse, and if any thing be amisse blame their own folly and madnesse, and be more wiser and better the next time, and page 50 line 33 for Was reade Were, and page 51 line 11 for That I am now in reade Then now I desire, and line 21 after Treason read Petit Treason, misprision of Treason, and line 26 after the word Straines comes this marginal note These are Cooks own Words in 3 part Institutes fol. 17, 14 may fol. 25, 26 he exprestly declared that the Indictment when it is found by the grand Inquest must have two clear Witnesses to every Fact, and he renders his Reason, because the Indictment is commonly found in the absence of the Party accused, and therefore seeing the Indictment is the foundation of all, it is most necessary to have substantial Proofs in a Cause so criminal, where the Proofs ought to be more clear than the Light or Day; and
be

he further saith, that by ancient Common Law, one Accuser or Witnesse was not sufficient to convict any Person of high Treason, for in that Case where there shall be but one Accuser or Witnesse it shall be tried before the Constable or Marshal by Combat, as by many Records appeareth, (divers Presidents of which he there cites in the Margent) but the Constable and Marshal have no jurisdiction to hold Plea of any thing that may be determined or discussed by Common Law, and that two Witnesse be required appeareth by our Books, (Which he there plentifully quotes) and I remember no Authority in our Books to the contrary; and the Common Law is grounded upon the Law of God, expressed by the old and new Testament, Which expressly saith, One Witnesse shall not rise up against a man, for any iniquity, or any sin, in any sin that he sinneth, at the mouth of two Witnesse, or the mouth of three Witnesse, shall the matter be established, Dent. 17.6 & 19.15 Num. 35.30 Matth. 18.16 John 8.17 & 2 Cor. 14.1 Hebr. 10.28 and page 52 line 8 after the Word Fall comes this marginal note, Master Lilburn in his first Dayes Defence mist the urging of two main Points, the first was that no Court of Justice ought to be guarded with Souldiers, either Horse or Foot, because thereby the Jurors Witnesse and the Party accused may have affrightments put upon them, Which the regular and quiet Proceedings of the Law Will not allow of: the second thing was, to have minded the Judges of the legal and old Oath made in the 18th of E. 3 Anno 1344 and printed in the Statutes at large fol. 144. Which they ought to take before they sit as Judges, in which they should swear that Well and lawfully they should serve our Lord the King, and his People, (Marke it Well) in the office of Justice, and that they should do equal Law, and execution of Right, to all his Subjects rich and poor, Without having regard to any Person, and in case that any of what estate or condition soever they be, come before you in your Sessions, With force and armes, or otherwise against the Peace, or against the forme of the Statute thereof made, to disturbe execution of the Common Law, or to menage the People, that they may not pursue the Law, that they shall cause their bodies to be arrested, and put in Prison, and that they deny to no man common Rights, by the Kings Letters nor none other mans, nor for none other cause, and therefore he should have prest to have known whether the present Judges had taken the said legal old Oath; for if they had onely taken the new Oath, to be true to the present Government, they are not thereby sworn to serve the People as they ought to do, but are left at liberty to gratifie the the present Power With leading cases, and new presidents, founded in the blood of all such as cross their Designes, Which may in time exhaust more blood from this Nation than Duke Dolva drew from the Low Countries, and Page 53 line 14 after the Word Themselves comes this marginal note, And so they did, and spoke one to another about the Wrong that Judge Jermin did them,

them, first, in saying they were Master Lilburnes Accusers: and secondly, in saying they found him guilty of Treason, which they never did in the least, but the honest and un-engaged Party of them being over-voted, he was found guilty of dispersing Books, and no more; but I know no reason in Law, why the grand Inquest should not all unanimously agree, as the Jury of Life and Death, and why they should not be demanded whether they had two clear and evident Proofs to every Fact that they found, but read more of this in the first Day of all, and the same page line 30 after Crier call the Jury read Lieutenant Colonel Lilburn, Sir, I desire to know whether those Jury-men be chosen according to the common and usual custome of London, at their Quests, or whether they be in an usual way picked and culled, Lord Keeble go on, and Page 54 line 19 after the word Undo comes this marginal note It is to be observed, that after a man hath pleaded, no Words that he speaks at the Barre can render him in the least capable of being judged pro confesso, therefore these threatening Words of the Judge to the Prisoner were but Scare-crowes to terrifie Master Lilburn from speaking like an heroical man in his own Defence, and page 55 line 10 after the word Itath comes this marginal note It is to be noted that every Jury man by Law ought to have three properties; first, he ought to be dwelling most near to the place where the question is moved, the general Rule is, that every Trial shall be out of that Town, Parish, or Hamlet, or place known out of the Town, &c. within the Record, within which the matter of Fact, which is most certain and nearest therunto, the inhabitants whereof may have the better and more certain knowledge of the Fact; secondly, a Juror ought to be most sufficient both for understanding and competency of Estate; thirdly, he ought to be least suspicious, that is, to be indifferent as he stands unsworne, and then he is accounted in Law, Liber & legalis homo, otherwise he may be challenged, and not suffered to be sworne, for the Jurors must be men free from all exceptions, and therefore the Prisoner may except against all the Pannel in regard of the partiality or default of the Sheriffe, or any other Officer that made the Returne, in case that they be under the distresse of the Prosecutor of Council Attorney Officer in Fee, or in Robes, or Servant, Gossip or Arbitrator, and therefore Lieutenant Colonel Lilburn in Law might have excepted against all the Pannel returned by Sheriffe Wil-son, or any under him, because he is a Party being but a Member of the Council of State, and also of the Parliament 2 part Institutes fol. 74, 125, 155, 156 & 2 part fol. 561. But the worst packing and combining there was in the Judges and Sheriffe, to try him by Juries not of the neighbourhood nor County but picked and culled, in the most illegal way that ever was heard of before, so that it was impossible for him to pursue the one tenth part of the Priviledges of his Challenge, and though the Jury of Life and Death did their Du-

ties, yet that is no thanks to his Judges or the Sheriffes, and line 25 reads Six on the other side of the Barre, and in reading over names of the Jury in the same page reads Thomas Dainty and in page 56 for the number 65 reads 56.

In the Letter I.

Page 57 in the mar. note line 4 for here reads then, and in the same note line 8 after these words imprisoned him reads O pure and unspotted Justice, and p. 59 line 1 for much reads nineteenth, and line 6 for called reads culled, and line 22 after the word England comes this mar. note Quere by what Authority in Law doth Master Prideaux make this Interpretation, and p. 60 line 5 for premises reads principles, and line 6 for ealy reads easily, and line 26 for carry reads cure, and p. 62 line 35 for an reads our, and for friend reads friends.

In the Letter K.

P. 65 line 20 for used reads perused, and p. 66 line 32 reads high Court, and line 37 for we hear reads we have heard, and p. 67 line 5 for plead reads pleaded, and p. 68 line 6 after impeachment reads he declares, and p. 69 line 14 after the word Swords comes this mar. note Doth the Sun give light when it shines at noon-day, and p. 70 line 13 for us reads for, and line 18 for alone reads along, and line 34 for printed reads written, and p. 71 line 32 reads desire us to, and line 33 after the word him comes this mar. note The Prisoner ought by Law, Equity, and Reason, to state his own Questions to the Witnesse, which ought not to be gelded by the Judges, and p. 72 line 20 for Smith reads Skinner.

In the Letter L.

P. 73 line 8 after the word you comes this mar. note That is unjust, the Judges ought not to over-rule any Question the Prisoner desires to ask the Witnesse, but in this the Judge bewrayes his ignorance in his own Profession, as well as in divers other of his illegal Averments, and line 12 leave out the word before, and line 27 after the word advantage reads and in that you ought not to over-rule me, and line 28 & 39 leave out yet see whether it was he or another that said it as I take it, and p. 74 line 38 leave out but and reads and I answered, and p. 76 line 23 after the word you comes this mar. note Marke the baseness and malice of Master Prideaux, to shift off that which in Law they ought positively in Law to answer to, if they will make a dependence betwixt their testimony and Master Newcombs, and line 27 reads I shall, and line 38 after them reads which.

which is not just nor legal, and p. 89 line 21 after the Word mine read but truly I had thought the Parliament had pretended to be the Keepers of the Liberties of England, and if they be not, who are those you your selves call the Keepers of the Liberties of England?

In the Letter M.

P. 83 line 9 for therefore read for, and p. 9 line 11 after the Word thing comes this mar. note Sure I am, the Army in their Declaration from Windsor of December 1648 call the House of Commons a Packe of Traitors, Forfeisers of their Trust, and appeales to the People against them, as unfit to make them any more Laws; it is (I think) a wonder to any Rational man, how a true Parliament can come out of a Company of Traitors, and Thieves; might not Master Lilburn well aver, There might be counterfeit Statutes as well as counterfeit Coines, and the marginal note of the same page line 1 for Hackwel read Hackwel, and page 87 line 6 after the Word own comes this marginal note Quere whether the Lord Fairfax and his Council of War be not the intire and whole People of England, who onely ought to be represented in Parliament, all the rest being but Brutes, senseless Beasts, dead Trunkes, or dead Carcasses, and quere whether this Parliament now sitting can properly or really in any sense be called the Representatives or chosen Council of any but him and his Council of Martial Officers, and line 9 leave out therefore, and line 8 for that read the, line 20 after the Words keeps off comes this marginal note Quere What are these Keepers of the Liberties of England, and where are they to be found or spoke with, line 35 read now undo.

In the Letter N.

Page 91 line 7 after these Words Treason is comes in the marginal note Here is an insufficiency in the Act, for there was no paines of Death used in Cases of Treason at the making of this Act, nor for divers years before, the Authours of the Act upon their own former declared Principles, being incapable of having Treason committed against them, Page 92 line 8 for word read words, and line 39 after the Word down comes this marginal note And Master Lilburn and others have been heard to say, that Colonel Valentine Walton Lieutenant General Cromwells Brother in Law, and two more Gentlemen of the House of Commons, now sitting, were appointed by their Masters of the Army, to be their Commissioners, to pen down those men they thought fit to throw out as Reprobate Silver, amongst the Members of which Master Prideaux was one, put down by Colonel Waltons own hand, in Master Hollands Lodgings at White-hall.

and page 93 line 2 reads House by the Roots, line 31 for p. 28 reads p. 23
page 95 line 22 for Jordan reads Iuridan, page 96 line 40 for hand reads face.

In the Letter O.

Page 97 line 19 for four yor reads for your, line 25 for that reads it,
page 101 line 20 for 1649 reads 1647, and page 102 line 24 after this word
Rewmes comes this marginal note Reade 2 or 3 Sheets at the last end of the
2 part of the History of Independency, for the pretended making of which
Book Master Clement Walker is now a Prisoner in the Tower, and you
will clearly and evidently see it proved, they were actually and really
joyined with Owen Roe Onsal, page 103 line 26 reads proportionable to,
line 34 reads and thence forward, Page 104 line 29 after these words on
this comes this mar. note Courteous Reader, mark it well, 3 several Acts of
Parliaments now in force expressly say, A Parliament ought to be holden
once a Year, or oftner if need require, and they made it a Charge of
Treason against the King, that he had kept off successive Parliaments;
and the Army have declared in many of their Declarations, It is the Peo-
ples undoubted Right to have them annually near, and yet now with
M. Prideaux it must be no lesse than high Treason but so much as now to
speak of one, O well a day, well a day.

In the Letter P?

Page 106 line 15 reads or our Commissioners, page 108 line 32 reads
Mutinier, P. 109 line 7 reads Souldiers in time of Peace, P. 110 line 9
reads and the chief of his, line 20 for setting reads letting, line 28 reads
for Disperduilion reads Reperduilion, line 33 reads my Lord and, leave this
see, page 111 line 13 reads prizing, line 20 for bond-markes reads Land-
markes, line 32 for 20 reads 29.

In the Letter Q.

P. 114 line 32 reads in secret, p. 115 line 2 at the word single readers this
mar. note O vile Prideaux, that would have the innocent Prisoner de-
stroyed, because the honour of corrupt great men lies at stake, for op-
pressing and tyrannizing over him; Is such an Attourney General wor-
thy to be reputed other than the worst of the sons of Belial, can the in-
genious Citizens of London read this, and with patience endure such a
Fellow to enjoy the Post-masters Place amongst them, worth to him fo-
ven or eight thousand pounds per annum, and can the People of England
be willing to have so vile a Man Attourney General of the Common-
wealth, a Place to him worth five or six thousand pounds per annum, yea,

and to be a Member of Parliament, where by his influence he protects himselfe in all his villany, that neither M. *Lilburn* nor any else, can have any justice against him. *P. 116 line 6 leave out one the, line 11 after the Word Brother come this mar. note;* Yea, it is now commonly said by some that then fate in the House of Commons, upon the occasion of M. *Lisle*, now one of the Keepers of the great Seal in *Major Rolphs* behalfe, that there was a large Debate in the House about his Businesse, and that it was the unanimous opinion of the House, that by Law he ought to have Counsel assigned him, at the beginning of his Triall, which Baron *Willd* did accordingly, *line 13 for advange reade advantage, in the same line for fomralities reade formalities, line 33 for 4 or 5 reade 5 or 6, P. 117 line 17 after the Word fact comes this mar. note* What a buffle-headed and senselesse Judge is this *Keeble* thus to talk? what ground or need is there for Lawyers to plead for him, if the Fact be not proved, but the truth is they were not all to withstand the strength and justnesse and Reason of his Demands, and therefore must say something to seduce the by-standers, although what they say be pure non-sense. *P. 119 line 13 after this Word such comes this mar. note* It is true M. *Lilburn* had a great many of bloody Judges that came prepared (as clearly appears by their actions) right or wrong to hang him; it is true, there was an addition of a great many buffle-headed Knights, Aldermen, and Citizens added to them, the more to countenance the murdering of him, who fate like so many Sots, and saw the Prisoner denied all those Priviledges, that belong to an Englishman, and without which none of themselves would preserve their Lives, in case they come to a Triall, and yet all these they saw buried in the grave, and trodden under the wicked and bloody Judges feet, and never so much as one of them opened their mouths in the Prisoners behalf, to maintain their own and the Nations just Liberties and Freedoms, wherefore ought not all the true hearted Citizens to look upon them all as the basest of men, and to set such a mark upon them for ever, as that they should never hereafter be counted worthy to hear any Office in *London*, or follow any Trade above Emptiers of houses of office, or Rakers of Channels, *P. 20 line 8 after the Word now comes this marginal note* and yet these wicked Judges will for their own profit to get multiplicity of Fees take up 7, 10, and 14 years in ending some Sutes before them, for a little Land or money, and yet not allow a man 3 dayes for his Life; and yet in their Courts at *Westminster* will force men to plead by Lawyers, although they be never so base and corrupt, and deny men that Liberty that both Nature, Law, and Reason affords them, to plead their own Cause: and that a man may plead his own Cause or any others that he will

will chuse is clear from the Statute of 28 E. 1. c. 11 and the Act that established the *Star-chamber* in the last Clause but 2^d authoriseth any Prisoner to move the Judge for a *Habeas Corpus*, either by his Councel, or any other whom he pleaseth to imploy, and M. *Lilburn* about two years ago before the Committee of plundered Ministers in the case of the honest men of *Warminster*, proved against some Lawyers then present, that it was as much his Right by Law and Reason, to plead any mans Case in *England*, that would trust him, as any Lawyer in the Nation, and upon that score he was admitted to plead: and this last Terme the Lord *Munson* at the *Chancery Bar* disputed his Right by Law to plead, and was upon that score admitted to plead his own Case, line 12 after the word said ought to be a break, *Judge Jermin speaking*, line 22 for and a mighty reader mightily, line 39 for followeth reader followed.

In the Letter R.

P. 21 line 15 after the word *Heard* reader And cleave a hair, I am brimfull and can stay no longer, for God hath framed my Plea for me, and set it all in methode in mine own brain, therefore let me go, line 21 reader Permis me that Privilege, p. 122 line 4 after the word *Cyphers* comes this mar. note Which is cleared by daily practice, for in all actions of Battery, or Trespass, or the like, the Jury doth not onely judge of the validity and truth of the testimony, but also assigne the Damages, and thereby assume unto themselves to be Judges of the Law; yea, and at *Alesbury Affizes* the last year, before the Lord chief Justice *Rowles*, in case of Tithes for treble Damages upon the Statute of 2, 3 E. 6. c. 13 brought in the Verdict against the Judges opinion upon the Statute, who would have had them according (as he said) to that Statute, to have brought in sixty od pounds for treble Damages, according to the worth of the Corne that grew upon the Ground, and they valued the annual Rent of the Land, and brought in treble Damages, according to the tenth part of the Rent which amounted to nine pounds od money, and to the Judges justified themselves to be Interpreters and Judges of the Law, and would not revoke their Verdict, but over-ruled the Judge, who let it stand; and so likewise whosoever shall seriously weigh that most remarkable Triall of Sir *Nicholas Throgmorton* for high Treason in *Guild-hall*, 17 April 1554 the second year of *Queen Mary*, recorded M. *Hollingsheads Chronicles* from fol. 1104 to fol. 1118 in the amended and enlarged Edition, shall thereby find the dispute in Law was not betwixt the Judges and the Prisoner, and yet the Jury took upon them to be Judges of Law as well as Fact, and against the Will and mindes of all the Judges acquitted the Prisoner, and at the Bar justified their Verdict, and would not revoke it, fol. 1116 which is transcendently worth reading and reprinting, line 7 after

the Word Cyphers reade Lieutenant Colonel Lilburn Sir, p.113 line 2 for See reade Cite, p.124 line 1 after the Word Error comes this marginal note Mark those Breilles, to deny the truth of the very expresse Letter of their own Law, which in backe and confirmed by daily practise, line 8 after Verdict reade or a verdict, &c. line 20 after the Word See comes this mar. note For any thing I can perceive, he understands the Law a great deal better than all his Judges, who in many things denied him the expresse benefit of the Law, line 22 for You will have reade You have, p.125 line 21 after the Word Lawfull comes this mar. note See also to this purpose the marginal notes in the first sheet of this dayes pleading, line 39 after the Words Thomas comes this mar. note Thomas Newcombs testimony, p.127 line 10 after the Word Three comes this mar. note The three Souldiers testimony, p.128 line 12 after the Word Familiar comes this margin. note If this be Treason in M. Lilburn, then every one that sold, gave away, or lent that Book are Traitors; O England is this your Freedom, in the first year of the Peoples Sovereignty? line 34 after the Word That reade To be Treason by the Letter of your own Law.

In the Letter S.

Page 129 line 7 after the Word Iury comes this margin. note Without doubt Lieutenant Colonel Lilburn had seriously read over that notable Trial of Sir Nicholas Throgmorton, in whose very steps he treads, in making his Application to the Iury, as the absolute Guardians and Judges of his Life, as he in Queen Maryes time did, Hollingshead fol. 1109, 1111, 1115, 1116 line 37 for When reade Who is, p.182 line 7 for And reade Are, line 12 reade Answer to, line 19 reade Printers, line 37 reade There is not, p.135 line 12 after the Word Thirty comes this mar. note Mark the corrupt baseness of the Judges, in interrupting the Prisoner in making his Defence, that so he might be at a losse, and not able to go on, to lay open their nakednesse, ignorance, malice, and shame to the Iury, whose practises herein clearly demonstrate they never took the fore-mentioned legal old Oath, to be true to the People of England, line 17 reade I have and, and leave out With, p.136 line 9 for Since reade After, line 29 reade I have spoken, leaving out To, line 33 for And reade I, line 37 reade Or Crimes of Treason.

In the Letter T.

Page 137 line 2 leave out which line 5 reade I have got thousands, p.139 line 4 for Cates reade Gates, line 22 after the Word Righteous comes this marg. note Who is before twice observed, ought to swear to be true and faithfull to the People of England, as well as to the present Government, p.140 line 21 for 37 reade 137 line 27 leave out and, line 39 for the reade their

their, p.141 line 3 after the word sole comes this margin note Reader, there being so much harmony betwixt this Christian Speech of M. Lilburnes to his Jury, and the excellent Oration of the Free-man honoured Sir Nicholas Throgmorton, the knowledge of both of which are so usefull to Juries, I thought good verbatim to give it thee here for the publike good of my Countymen, which as it is in *Hollingsheads Chronicles fol. 1116.* thus followeth, Then I pray you, (saith Throgmorton) give me leave to speak a few words to the Jury; which being granted, he saith, The weight and gravity of my Cause hath greatly occasioned me to trouble ye here long, and therefore I minde not to entertain ye here long with any prolix Oration, ye perceive notwithstanding this day great contention betwixt the Judges and the Queens learned Councel on the one part, and me the poor and wofull Prisoner on the other party, the triall of our whole Controversie, the triall of mine innocency, the triall of my life, lands, and goods, and the Destruction of my Posterity for ever, doth rest in your good judgement; and albeit many this day have inveigled against me, the final Determination is transferred onely to you, therefore how grievous and horrible the shedding of innocents blood is in the sight of God, I hope ye do remember, therefore take heed, I say, for Christs sake, Do not defile your Consciences with such hainous and notable Crimes, they be grievously and terribly punished, as in this world and vale of misery, upon the Childrens Children unto the third and fourth Generation, and in the world to come with eternal fire and Damnation; Lift up your mindes to God, and care not too much for the world, look not back to the flesh-pots of Egypt, which will allure ye from heavenly Respects to worldly security, and can therefore neither make you any surety. Believe, I pray ye, the Queen and her Magistrates are more delighted with favourable Equity than with rash Cruelty. And in that ye be all Citizens, I will take my leave of ye with Saint Pauls farewell to the Ephesians, Citizens also ye be, whom he hath taken to record, that he was free from shedding any blood, a special token and Doctrine left for your instruction, that every one of you may wash your hands from innocents blood shed, when ye shall take your leave of this Wretched world. The holy Ghost be amongst ye. line 4 for the reade these, line 9 for give reade guide, line 25 for freed reade tried, line 26 reade Course of the Common Law, p.142 l.4 after the word two comes this mar. note It is sure that Sir Nicholas Throgmorton who was tried as a Traitor for his Life in the second of Queen Mary, being the same year M. Prideaux pretended Statute of Repeal is pretended to be made. And he very much urged to the same purpose as M. Lilburn did, the two Statutes of E.6 for two plain Witnesses to every Fact, and neither his Judges nor his Prosecutors contradicted him in that particular, although in his Defence he so baffled his Prosecu-

tours, that he made the Queens Attourney General cry out, I pray you my Lords that be the Queens Commissioners, suffer not the Prisoner to use the Queens learned Counsell thus, I was never interrupted thus in my life, nor I never knew any thus suffered to talk as this Prisoner is suffered, some of us will come no more at the Bar, if we be thus handled, l. 28 for businesse reade basenesse, p. 143 l. 8 after the word must comes this marginal note But it was otherwise practised in Queen Mariés time, for Sir Nicholas Throgmorton in his Case of Treason was permitted to speak last to the Jury, Hollingshead fol. 1116 l. 20 reade May 14 l. 21 reade July 17 p. 144 l. 7 reade accounted mine, l. 11 for are reade as, l. 36 reade Receive it.

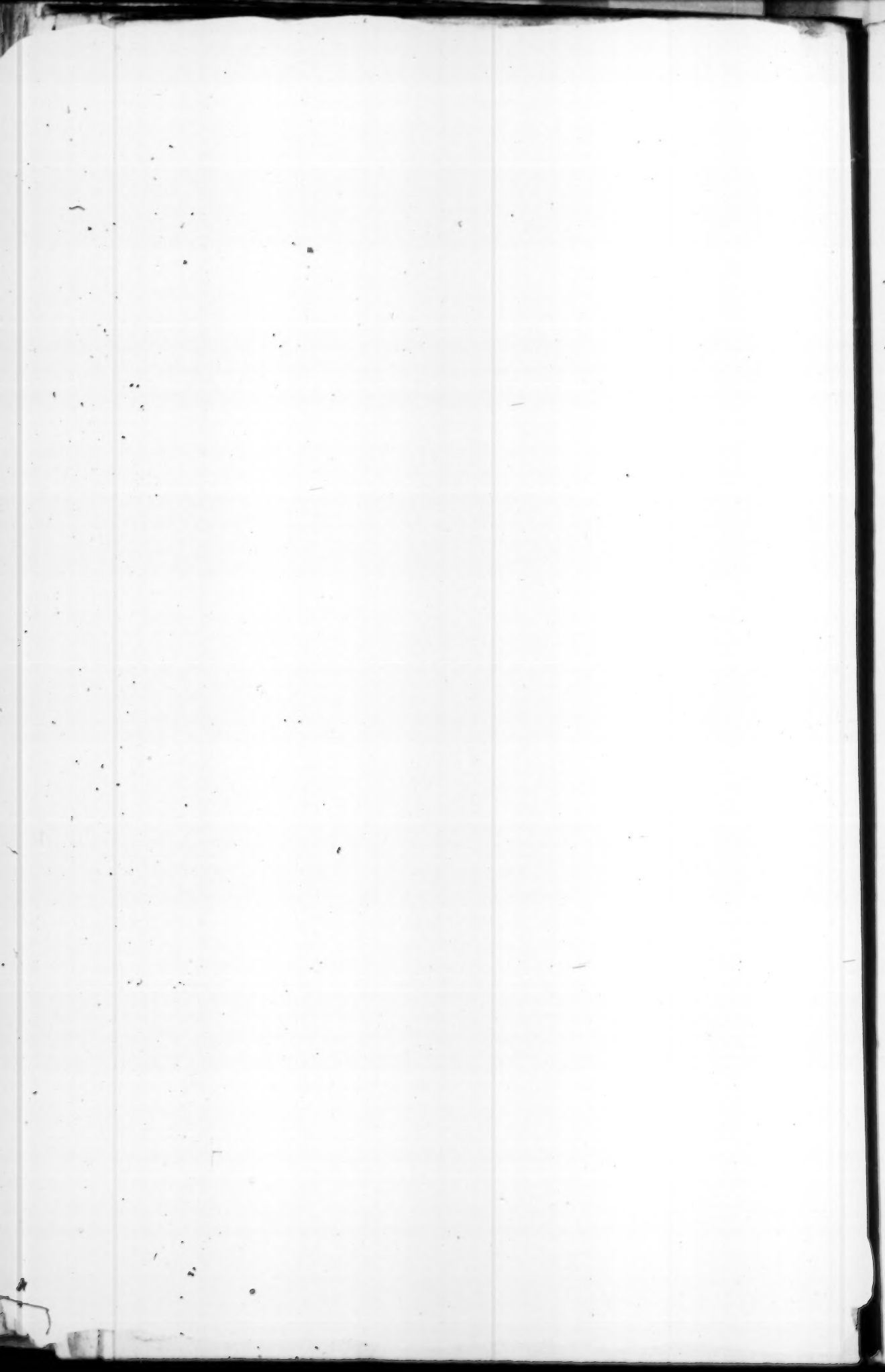
In the Letter V.

P. 145 l. 10 after the word made comes this marginal note O brave *Prædeux*, thus to discover thine own simplicity and nakednesse, which undoubtedly cannot chuse but make his Masters in a little time kick him out of all his Employment, p. 147 l. 6 after the word words comes this marginal note That Parliament (saith learned Cook) that lessens and ascertains Treason, as the Parliament of the 25 of E. 3 did, is called A blessed Parliament, 3 part. instit. fo. 2 but that Parliament that multiplieth Treasons, and makes it an Arbitrary Crime, thereby to insnare the People, can no otherwise be called than A cursed Parliament; and Treasons are lessened and ascertained by wise Parliaments, for that end, that so the fair Lillies and Roses of the Crown might flourish, and not be stained by severe and sanguinary Statutes; and therefore Cook p. 6 *ibid.* well observes, that cruel and inhumane Laws (as to make an Offender for a word, against which the Scripture pronounceth a wo) is not long lived; and Sir Nicholas Throgmorton well observes, that the Members of the House of Commons, upon the Debate of that just Law of the 1 of M. c. 1. called the Laws of H. 8 that declared men Traitors for Words to be Dragons Laws, which were written in bloud; others said, They were more intolerable than any Laws that *Dionysius* or any other Tyrant made: in conclusion (saith he) as many men, so many bitter termes and names those Laws had, and that even in the Parliament House, Hollingshead fo. 1115 l. 9 for H. 4. v. 2 reade the 1 H 4. 10. l. 21 after the word enough comes this *margin.* note O stupid and seated conscienceed Judge, thus to aver against the knowledge of his own Conscience, the constant practise and plain words of the Law; ought not such a Judge to have his Gown pulled over his ears, as unfit, ever so much as to plead the Law again. But see she notes before in p 51 see also pag. 125 in p. 148 l. 33 after the word dispute comes this *margin.* note Mark the villany of these corrupt and bloudiest of Judges,

Judges, who drilled on the Prisoner to plead, and then he should have Councel, and when he is pleading aver again and again Lyes and Falsehoods unto the Jury for good Law, and pusses and interrupts him on purpose to distract his memory, and then lies upon the Catch, and avers unto him he hath over-seen his time, and therefore he cannot be admitted to dispute the Law, *and in p. 151 l. 10 for no of all reade no not of all, and in l. 27 after the Word Prisoner comes in this marg. note* But here Master JOHN LILBURN fell short of Sir Nicholas Thredgorton in two things, for after his Jury had given in their Verd & for his Acquittal, he sung *Te Deum* at the Bar, and demanded of the Judges to give him such benefit, acquittal, and judgement, as the Law in such Cases doth appoint; and therefore he required the President of the Court, to pronounce Sentence for the final Discharge and Acquittal, which he accordingly very formally did: but it may be Master *Lilburn* thought it much below him to speak any more to such malicious and bloudy Judges, being fully in Law acquitted by the Jury.

F I N I S.

Pindarique Ode

ON THE

D E A T H

Of the Right Honourable

T H O M A S

EARL of

O S S O R Y.

By *Thomas Flatman*, Esq;

Amotum ex oculis querimus invidi. Horat.

LONDON,

Printed by J. G. for *Benjamin Tooke* at the Ship in
St. Paul's Church-yard. 1681.

THE NEW YORK

THE NEW YORK

THE NEW YORK

LONDON

THE NEW YORK

PLATE

ON THE

DEATH

Of the Right Honourable

THOMAS

EARL of

OSSORY.

Pindariq' Ode.

Stanza. I.

NO more ! — Alas that bitter word, *No more !*
 The Great, the Just, the Generous, the Kind,
 The universal Darling of Mankind,
 The Noble *Ossory* is now *No more !*

The Mighty Man is fall'n—
 From Glory's lofty Pinnacle ;
 Meanly like one of Us He fell,

Not

Not in the hot pursuit of Victory,
 As Gallant Men would chuse to dy ;
 But tamely like a poor Plebeian, from his Bed
 To the dark Grave a Captive led ;
 Emasculating Sighs and Groans around,
 His Friends in floods of Sorrow drown'd ;
 His awful Truncheon, and bright Arms laid by,
 He bow'd his glorious Head to Destiny.

II.

Celestial Powers, how unconcern'd you are ?
 No black Eclipse, or Blazing-Star
 Prefag'd the Death of this Illustrious Man,
 No Deluge, no, nor Hurricane ;
 In her old wonted course Nature went on,
 As if some common thing were done,
 One single Victim to Deaths Altar come,
 And not in *OSSORT* an whole Hecatombe.
 Yet, when the Founder of Old *Rome* expir'd,
 When the *Pellëan* Youth resign'd his breath,
 And when the great *Dictator* stoop'd to Death,
 Nature and all her Faculties retir'd ;
 Amaz'd she started when amaz'd she saw
 The breaches of her ancient Fundamental Law,
 Which kept the World in awe ;

For men less brave than Him, her very Heart did ake,
 The labouring Earth did quake,
 And Trees their fixt Foundations did forsake;
 Nature in some prodigious way
 Gave notice of their fatal Day.
 Those lesser Grievs with pain she thus exprest,
 This did confound, and overwhelm her Brest.

I I I.

Shrink ye *Crown'd Heads*, that think your selves secure,
 And from your mouldring Thrones look down,
 Your greatness cannot long endure,
 The *King of Terrors* claims you for his own;
 You are but Tributaries to his dreadful Crown.
 Renown'd, Serene, Imperial, most August,
 Are only high and mighty Epithets for Dust.
 In vain, in vain so high
 Our tow'ring expectations flie,
 While th' Blossoms of our hopes, so fresh, so gay,
 Appear, and promise Fruit, then fade away.
 From valiant *OSSORTS* ever Loyal Hands
 What did we not believe?
 We dream't of yet unconquer'd Lands
 He to his *Prince* could give,
 And neighbouring Crowns retrace;
 Expected that he would in Triumph come
 Laden with Spoils, and *Affrick* Banners home,
 B As

As if an *Hero's* years
Were as unbounded as our fond Desires.

I V.

Lament, Lament, you that dare *Honour* love,
And court her at a Noble rate
(Your Prowels to approve,)
 That dare religiously upon *Her* wait,
And blush not to be Good, when you grow Great,
Such Mourners suit *His* Vertue, and *His* State.
And you, brave Souls, who for your Country's good
Did wond'rous things in Fields, and Seas of Blood,
Lament th' undaunted Chief that led you on ;
Whose exemplary *Courage* could inspire
The most degenerate Heart, with Martial-English Fire.
Your bleeding Wounds who shall hereafter dress
With an indulgent tenderness ;
Touch't with a melting Sympathy,
Who shall your Wants supply ?
Since He, your good *Samaritan* is gone.
O Charity ! thou richest Boon of Heaven,
To Man, in pity given !
(For when well meaning Mortals give,
The Poor's, and their own Bowels they relieve ;)
Thou mak'st us with alacrity to Dy,
Mis't and bewail'd like Thee large-hearted *OSSORT*.

Arise ye blest Inhabitants Above,
 From your Immortal Seats Arise,
 And on our Wonder, on our Love
 Gaze with astonish't Eyes.
 Arise! Arise! make roome,
 Th' exalted shade is come.
 See where He comes! what Princely Port He bears!
 How God-like He appears!
 His shining Temples round
 With Wreaths of everlasting Lawrels bound!
 As from the bloody Field of *Mons* He came,
 Where He out fought th' Hyperbolies of Fame.
 See how the Guardian Angel of our Isle
 Receiv's the Deifi'd Champion with a Smile!
 Welcome the Guardian Angel say's
 Full of Songs of Joy and Praise,
 Welcome Thou art to me,
 And to these Regions of Serenitie!
 Welcome the Winged Quire resounds,
 While with loud *Euge's* all the Sacred Place abounds.

THOMAS FLATMAN.

Imprimatur,

HEN. MAURICE.

June 7. 1687.

AN
ACCOUNT
 OF THE
Life and Death
 OF THE
Blessed Virgin,

According to *Romish* Writers.

WITH THE
 Grounds of the WORSHIP paid to Her.

AND
*A PREFACE in Answer to the Apo-
 logy for the Contemplations, &c.*

By a Lay Hand. Fleetwood

L O N D O N :

Printed by H. Clark, for Thomas Newborough at the Star
 in St. Paul's Church-Yard, 1687.

William Fleetwood

AN
ACCOUNT

OF THE

Life and Death

OF THE

Blessed Virgin,

According to Roman Writers.

WITH THE

Grounds of the Worship paid to Her.

AND

A PREFACE in Answer to the Apo-

logy for the Conception, &c.

By a Lay Person.

LONDON:

Printed by H. Clark, for Thomas Newcomen at the Star
in St. Paul's Church Yard, 1687.

To J. C. D. D.

*Author of the Contemplations, &c. and
the Apology.*

S I R,

I Present You here with *A Short Account of the Life and Death of the ever-blessed Virgin*, collected from Authors truly Catholick, and zealous Devoto's; such, as in all likelihood, had long ago performed your Eight Acts of Special Devotion towards her. If I could have got my self to have made some Resolutions, some Affections, Praises, Versicles, Responses, Lessons and Anthems, to have turned Psalms of *David* from our Lord to our Lady, and composed some hobling Hymns, with a Covenant at the last, I am persuaded this Book might have passed for a Second Edition with some Alterations, of *Contemplations* on the Life and Glory of Holy *Mary*. There is so near an Affinity between the
Doctrines

Doctrines of them both, the Authors are so very like, the Matter and Substance of them is so very much the same, that I think I have sufficient claim to your Patronage; and may reasonably shelter myself under the Protection of your Apology, which will serve for the one, as well as the other: and I cannot but congratulate the good fortune of my Book, that it was born with its Defence ready made. To give you my judgment freely on the matter, I verily believe your two Books are a more fair and full Exposition of the Doctrine of the Council of Trent in this Point, than what our *Representer*, Mr. de Meaux, or his *Vindicator* have given us; because the Universal Practice of your Church is concordant with, and correspondent to Your Principles, but by no means to Theirs. For what an intolerable injury must there be done to plain natural sense, what extreme violence must there be used, to pull and reduce to a plain *Ora pro nobis*, such noble and exalted flights, such vast, exuberant, *seraphical* and *supereminential strains*, as are every where to be met withal in the Authors of the *Virginal Sodality*?

And

And thou, O most glorious and powerful Mother of God, pity me, and protect me; for thou art highly acceptable to God, canst obtain Mercies, and wilt procure a Mission of Angels to relieve me, that my Soul may rejoyce in thy fulness and bounty.

Contempl.
pag. 86.

Wherefore (for the same reason) now for ever, I chuse thee, O glorious Mother of Jesus, to be my Patroness, Advocate, and Adoptive Mother, admit me, O powerful Queen of Angels, amongst thy Clients: Suppress my Enemies; Manage my Cause in the Court of our Requests, &c.

Ibid.

— And thou, O Mother of Mercy, dost still solicit my Cause at the Throne of thy Son's bounty, art watchful over my motions and dost compassionate my failings. Help, quicken, triumph over my weak desires. Take me into the Arms of thy Pity. Suffer not the Image of Jesus to be razed forth my Spirit, since I have been redeemed, washed and watred with the Blood of Jesus, taken forth of the Centre of thy Amorous Heart.

Pag. 99.

Unto thy Custody I commit and recommend my self, with all the powers, passions, and motions of my body and mind; and all living and dead; humbly intreating thee, through all thy Mercies and Merits, Priviledges and Power, and by whatever is dearest unto thee, that we may be admitted to be

Pag. 101.

be thy Children, Servants, and Devotees; that we may be protected, directed and assisted, and comforted by thee: and that by thee, we may be presented to God the Father who created us, &c.

You will scorn, I think, to have such Sentences as these (and greater yet than these, if I had leisure to select them) reduced to a poor *Ora pro nobis*. But your comfort is, that those dry, insipid *Ora pro nobis*-Gentlemen are but very few in number, and dare hardly shew themselves but in the Days and Kingdoms of Conversion. But for a couple of Unreasonable Men, commend me to the Modern Opposers of your Contemplations, the one a *Friendly Trimmer*, (*Speculum B. Virg.*) the other an open *Vigilantian* (*Answer to a Catholick Misrepresentation*). With the first, joyn all those Misbelievers, who will not away with sound and wholsom Meats, unless they be also toothsom, who so trim in this great Point of Christian Piety towards the Holy Mother of *Jesus*, as to reduce the whole Design of the Worship of Saints to a bare *Admiration, Commemoration, and Imitation of their Virtues*; as if the Veneration of the Saints, and our Mediation of Intercession, directed

Apology,
Pag. 13.

Ibid.

directed mediately or immediately unto them, were not in themselves *Christian Vertues*, or that the Practice of these Vertues were not due by us, to their high rank, &c. Pag. 14.

The only way to be revenged on this unreasonable and fearful *Trimmer* (that I can think of) will be to prove in any tolerable manner the truth of the foregoing Period ; and the least that he can do, will be to break his *Speculum* all to pieces ; it may be something else.

And next, for that other open *Vigilantian*, Apol. p. 16.
to come and thank you civilly for publishing, in *English*, & *Permissu Superiorum*, your seasonable Treatise, I think it was nothing but a rude affront, for it was indeed to thank you for Nothing, since neither the Design nor Draught was new or singular : *i.e.* the Doctrine and the Practice delivered in your Book, was from all Antiquity, and Universal ; if this were made but good, it wou'd crack the heart-strings of that open *Vigilantian*, which would be a sufficient punishment for his injurious dismembring the very Style of the *Contem-* Pag. 18.
plations, in a most weighty Article. Though, after all, some of your Friends are apt to
b think,

think, that the inserting those words [*in the Soul of a pure Creature*] which you complain so much of, for being left out, will make your Cause never the better, if not somewhat worse; for that *Vigilantian* thought it but reasonable to enquire, what greater Titles, what more glorious Attributes, you could bestow on the Eternal Son of God in our Nature, than you had bestowed on his Virgin-Mother, although but a pure Creature; and the Question, for ought I see, is like to be yet unanswered. And therefore, let us leave these two troublesome people; who seem to have no manner of taste or relish of this kind of Virginal Devotion; and are so wholly taken up with that fanciful way of worshipping one God in simplicity and truth; that-I believe if the truth were known they have neither of them in all their lives suffered one *Ecstatick Introversion in contemplation of the Grandeurs of Holy Mary*.

Your Books, Sir, I find, are made up of two parts; 1. *Reasoning*. 2. *Authority*. For the first, I have nothing to say to it; I believe your Reasons are as good as any that can be brought in defence of such Worship,
and

and such Practice. And, if I did not think you would take it amiss, I would thank you again and again for that part of your *Apology*. For the *Authoritative* part, I confess I am not so well satisfied with it, and it shall be the work of the remainder of this *Epistle*, to shew how little reason you have to be so, in relation to the three or four first Centuries; and here I am in very good earnest, and cannot help expostulating with you, and others your Writing Brethren, in the Name both of the Learned and Unlearned of our Nation. Bishop Bonner could not allow a Heretick to be a Gentleman; and Card. Pallavicini Apparat. cap. 7. says, *that whereas, since the Reformation, there have been a very great number of Catholicks, exceedingly renowned both for their Piety and Learning; the Heresie could not shew even one famous for the first, and not many for the latter.* I'm afraid that a hundred years hence, Hereticks will be born without Noses, and shall not be able so much as to learn to read: But had not rage and fury blinded the eyes of that Jesuit, he might have found a thousand, and ten thousand too, dear both to God and Men, both for their

NOV
b 2
Piety

Piety and their Learning. It is very well known how quickly that dawning of Learning in the World, about the end of the 15th Century, brought forth the Reformation; and it is as well known, how kind the Daughter has since proved to the Mother. And envy must confess, that *England* has made as great improvements in all Arts and Sciences, and advanced Learning of all kinds, as far as any Nation in the World besides has done. But what is this (you will say) to you? I answer, Very much. It lies upon you very hard, to acquit your selves either of profound ignorance in Books, or extreme disingenuity, in imposing spurious, scoundrel, and exploded Tracts, for genuine and approved. What greater rudeness and affront can you put upon a Nation of so exact a judgment, so critical a taste, and such abundant reading, as the *English* is, than to think you can foist your wretched stuff upon them, for old authentick Records? But this is your way, and this is your advantage, that if but one ignorant Reader is seduced by these false Authorities, you have gained one; and if you gain none,
you

you lose nothing; for disingenuous and unfair dealing in the methods of converting, is so frequent, that a right *Catholick* stomach never so much as rises at it, much less is in any danger of revolt.

I am tempted to pursue this Subject somewhat farther; but I will restrain myself, and set about my work immediately, which shall be to shew, that of all the Authorities you have alledged in defence of your Doctrine, for the three first Ages, either the Books from which you have them are confessedly spurious, or exceeding doubtful; or if the Books be genuine, the Citations are nothing to your purpose.

To begin therefore with the Testimonies of the first Age; the Holy Scriptures, which are cited abundantly, are most of them such as prove, what no body denies, as that *Mary* was the Mother of *Jesus*, her excellent Faith, admirable Purity, profound Humility, perfect Obedience, Fidelity and Obsequiousness, Fortitude and Patience, ay, and whatever else you please that is truly excellent, we are ready to believe, tho' sometimes not from the places brought by you: but why should you say
she

she is stiled the Spouse of the Holy Ghost,
 because, *Matth. 1. 20. that which is born of her*
 Ap. 89. *is of the Holy Ghost?* how do the *Evangelists*
 recommend to us her fervent practice of
Ecstatick Prayer, because *Acts 1. 14. These*
 P. 90. *all continued in Prayer and Supplication, with one*
accord, with the Women, and Mary the Mother of
Jesus and with his brethren? but how does
 that submissive resignation of the humble
 and obedient Maid, *Luke 1. 38. Behold the*
handmaid of the Lord, be it unto me according to
 P. 91. *thy Word*, prove the amplitude of the spi-
 ritual power of Holy Mary, in the Empire
 of Grace and Divine Favours, suiting to
 her illustrious Prerogatives, Vertues, and
 Merits? where is the stupendous efficacy
 of her single *Fiat*, be it done, in those words?
J. C. D. D. of the holy Order of St. Francis,
 Ibid. will tell us; *As God's Fiat, in the beginning*
of Nature, was a demonstrative Mark of his pro-
per Omnipotency, in extracting the whole Fabrick
of the World, with all its Moveables and Orna-
ments, out of a meer nothing: So Mary's Fiat,
in the beginning of Grace, is an evident token of
her appropriated plenitude of Power, proportioned
to her fulness of Grace, co-operating with the al-
mighty source of all goodness, gives a being, with
 all

all connatural parts and perfections, to *Jesus*. Commend me to *J.C.* for making the most of a thing: but this it is, to have ones head stuffed with the Conformities of *St. Francis*. Well, but the efficacy of her Mediation of Intercession to God, for Mortals, appears manifestly, in her solicitous request to *Jesus*, at the Marriage-Feast in *Cana of Galilee*, *Joh. 2. 3. The Mother of Jesus saith unto him, They have no Wine.* Had I been *J. C.* of all places in the whole Bible, I would never have singled out this passage, to shew the efficacy of her Mediation of Intercession, because of the answer immediately following, *V. 4. Woman, what have I to do with thee?* Ay, but hold, says *J. C.* Did not our blessed Lord, for the insurance of our protection by Holy *Mary*, and of her effectual mediation to himself for us, give a most ample instance, in his voluntary subjection and obsequiousness to her Commands, from the Age of 12. to 30. *Luke 2. 51. And he went down with them to Nazareth, and was subject to them?* Now, to speak the truth, I can see no great matter in these plain words, and if there be any thing in them extraordinary, it is certainly

Pag. 92.

Ibid.

Ap. p. 18.

p. 93.

tainly as applicable to St. *Joseph*, as the *Blessed Virgin*, and therefore *J. C.* took care to translate them to his purpose, *Jesus* went down with *Mary*, to *Nazareth*, and was subject to *Her*. But this is no usual fraud of the Adversaries of the Catholick Church to lop the Sacred Scriptures themselves, thereby to support a drooping Party and Passion; No, not this, to speak of! the Party indeed we have to deal with, does not droop very much, but certainly the Cause does, that wants such supports as these. In the next place, the application of the 4th (with us the 45th) *Psalms* to the *Virgin Mary*, upon the Authorities of *Athanasius* (*Serm. de Deipara*) and *Greg. Nazian.* (*Traged. de Ch. Patiente*) is hardly to be endured, when the literal sense of it is so suitable to the love of *Solomon* to his *Egyptian Lady*, and the Mystical, to that of our blessed Lord to his Spouse the Church. But if these two pieces (of which I shall speak in their proper places) were sufficient to authorize your applying that *Psalms* to the *Virgin*, yet what shall authorize you to construe, *Vultum tuum deprecantur*, by, *Shall pay homage to this Divine*

vine Mother, and set it down as the words of the *Psalmist*? nothing that I know of, but *Quidlibet audendi libertas pro Sancta Matre Ecclesia*. And thus I have done my Observations (for I do not pretend to answer or confute the reason of the Authorities alledged here, or elsewhere) on your Scripture Quotations. And truly if this be the Use that is to be made of it, I think it reasonable, it should be withholden not from the *Laity* alone, but *Clergy* also.

The first Authority, purely humane, is Apolog. 94.
the honourable Testimony of *St. Andrew* the Apostle, who stiles her an *Immaculate Virgin*, in these words, *It was necessary that Christ, born of an Immaculate Virgin, should restore that Life Everlasting which all had forfeited*. Here is nothing in this Citation but what we all agree very well in; but the Authority of the Piece we think very questionable, and because it is made use of, upon other occasions, by your Writers, and the *Putney Convert*, I will give you some of the Reasons, for which we think it not authentick. *Sixtus Senensis* says nothing of it, but gives us warning to be cautious in such matters (quoting *Eusebius* for it) as
c relate

relate to the Acts and Passions of the Apostles, and says that in the Acts of St. Andrew, there are abundance of ridiculous stories, about *Egeas*, and *Maximilla*, &c. *Possevin* and *Bellarmin* think there is all the reason in the World to believe the Passion of St. Andrew genuine; 1st. Because nobody had questioned it. And how should they, when it had not long been made common, by the Translation of Cardinal Sirlet, *Gentian Hervet*, and another, from the Greek of *Simeon Metaphrastes*, at the request of *Lippomanus* Bishop of *Verona*, from whom *Surius* took it? 2. Because it has nothing of Novelty in it. If the Church of Rome will let *Sp. Sanctum*, procedentem ex Patre, in filio permanentem, pass for the Doctrine of St. Andrew, I have nothing to answer. Let them chuse which they please; for that of *Baronius*, saying it had lately crept into some Copies, and was not in a great many others, will not go far with us, barely upon his credit. 3. Because the famous Hymn, *Salve Sancta Cruz*, was undoubtedly taken from this Passion of St. Andrew. That it might very well be, and yet the *Passio S. And.* never the more genuine, unless it could be proved,

Martyrolog.
30 Nov.

proved, that this Hymn were 15 or 16 hundred years old. 4. Because *Johannes a Lovanio*, *Aloysius Lipomanus*, and the Correctors of the *Roman Breviary*, think it a very genuine Piece. To this *Bellarmin* shall answer, namely, that he knew a great Man, (that will go for two sure) that call'd this Passion in question: and farther, that it was very vigorously disputed by grave and learned Men, before it could pass. 5. *Petrus Damiani*, (who died 1072.) and *St. Bernard*, in a Sermon on the Vigil and Feast of *St. And.* (which *Labbe* knows not if it be his or no) cite this Piece as authentic. We have nothing to say to this, but that it might pass for true in the days of *St. Bernard*, and before. But the Question is, If it be the Presbyters of *Acbaia*, as is pretended. To the Reasons aforementioned, *Labbeus* adds the auxiliary forces of hard words, and vile injurious reproaches on the Protestant Authors that had expos'd this Piece as spurious, and indeed it is all the Arguments that he has brought, both in this and other Points, against their Criticks. And whoever shall turn over that Jesuits Books, cannot chuse being concerned

to find a man of his laborious industry and learning, so agitated by the rabid Spirit of his Order, as to pass all bounds of moderation, and good manners, towards men of learning, though differing from him in their judgment. We are more obliged to *Monsieur du Pin*, a late French Author, both for his candor and good nature, whose words I will set down at full concerning this present Matter.

NouvelleBib-
liotheque,
p. 47.

Du Pin, 47.

Opinions are divided about the Acts of the Passion of St. Andrew, written by the Presbyters of Achaia, which are in Surius's History of the Saints, Nov. 30. Baronius, Bellarmin, and some other Catholick Criticks receive them, but a great many more reject them. The Ancients knew no other Acts of St. Andrew, than such as were corrupted by the Manichees, of which St. Austin, Philastrius, and Pope Innocent the first make mention, and which Gelasius puts into the number of Apocryphal Books: But it is certain, that those were not the same with these we are now speaking of; and it is yet as certain that these latter Acts of the Passion of St. Andrew, were never cited by any that lived before the 7th or 8th Century. Such as Remigius Autissiodorensis, who died about

about 900. *Petrus Damiani*, 1072. *Lanfranc*,
St. Bernard, and *Ivo of Chartres*. By which
we see we cannot be assured of the truth
of it. Thirdly, Not only the Mystery of
the Trinity is explained in these Acts, in
such a manner as we may well suspect
they were made since the Council of *Nice* ;
but they also teach the error of the latter
Greeks concerning the Holy Ghost, saying
he proceeds from the Father, and abides in
the Son. I know it is pretended, that there
are *Manuscripts* in which this passage is not
found, but who can tell whether these
passages were not rather blotted or left
out of some Copies, than added or put into
others. And therefore this Passion ought
at least to be looked upon as a doubtful
thing, and such as *St. Jerome* says we may
not make any use of, to prove any matter
of Faith. Thus far that learned person,
and we thank him for his ingenuity. And
has *J. C. D. D.* or any of his Writing Bre-
thren, any thing material to say to all
this? when they have, let them quote,
Aloys. Lipom. e Presb. Achaia again, but not
before. But setting aside the Authority
of these learned people, let any ingenuous,
any

Surius, Nov.
30.

any uninfected man, set himself to read this Piece, and if he do not find enough to make him suspect it, I am very much mistaken; there he will find *Egeas* telling St. *Andrew* how the *Principes Romani*, the Roman Emperors had ordered the Christian Religion to be rooted out. After great disputes, *Egeas* puts *Andrew* in Prison, but upon the hearing of it, all the People of the Province come to the Apostle, and would have broken up his Prison, and freed him, and were hardly restrained by St. *Andrew* from going presently to kill *Egeas*; but he preached a Sermon of Passive Obedience (for which I don't find they laugh'd at him) to the people, and so the Pro-Consul escaped. Amongst other things, St. *Andrew* tells *Egeas*, that Christ had sent him to that Province, where he had converted a mighty number of people from idolatry. Ay, says *Egeas*, I know you have; there is not a City in all *Achaia* whose Temples are not quite forsaken and empty since your preaching: and therefore I'll make you sacrifice first, that all who have been seduced by you, may return to their old Worship. Is there any

any thing likely in all this? Did the people use to gather together so early in defence of Christianity, against their own Governors? Were not the Christians the hate and scorn of all the World? Were not the Judges and Governors forced to restrain the rage of the common people, in their prosecutions of the poor Saints? and how come all things so mightily changed in *Achaia*? that all the *Heathen* Temples should in a manner be quite deserted in so little a time, will not easily be believed, by any who understand the state of those times. After *St. Andrew* had hung upon the Cross two days, *Egeus* came, at the clamor of his own Brother *Stratoles*, and 20000 followers, to take him down; but the good Apostle prayed to *Christ*, that they might not be able to do it, and as many as stretched out their arms to try, *stapebant*, and could not.

What follows, seems to me, to be done purely in imitation of *Joseph of Arimathea*, and is thus: How a certain woman, called *Maximilla*, an honourable person, (*Senatrix*, to answer to *Bedon*, *Luke* 13. 50.) a chaste and holy Matron, (to answer to *Joseph*,

seph, a just and honourable man) as soon as she knew the Apostle was dead, came to the Cross, and with all reverence, took down the Body of the Apostle, and buried it with Spices and Oyntments, and laid him in a Sepulcher, which she had prepared for herself. At this *Egeus* was in burning wrath, and ordering a Bill of Complaint (an Indictment of Riot, against the Peace of his Sovereign Lord) to be drawn up to the Emperor, against *Maximilla*, and 20000 of the People, was, in the midst of his anger, caught up by the Devil into the Air, and thrown down headlong into the midst of the *forum*, and died presently. Whose Estate his Brother *Stratocles* would never touch, because his Brother had polluted it with killing the Apostle. These things were done in *Patrae* of *Achaia*, *Ubi præstantur adhuc gloriosa ejus beneficia, usq; in præsentem diem.* And this Example so terrified all the Country, that they turned Christians immediately. I hope our *English* Missionaries, after this, will be so ingenuous as to lay aside the Passion of St. *Andrew*. Your next Authority is fetch'd from S. *Peter's* Liturgy, of which *Sixtus Senensis*, *Possessivus*,

vinus, and *Bellarmin*, say not one word ; and *Labbeus* says enough to let you see he is persuaded it is none of his ; and thinks it so plain, that there is no need of consulting *Protestant Criticks* for Arguments against it, but I would not have the Reader think he calls them *Protestant Criticks* ; no, *Allophylos bacchantes consulere*, *Profanos Criticos*, *Alastoras Hæreticos*, *Beelzebub Deum Accaron consultum ire*, are the best words they can get from him. But let us hear what *Card. Bona* says on this matter, *Rer. Liturg. l. i. c. 8.* About the end of the last Century, *Gulielmus Lindanus*, from *Card. Sirlet's* Copy, put out the Liturgy of *S. Peter*, *Gr.* and *Lat.* with a learned Apology for it : but whoever shall read it carefully, will, with me, confess, that nothing can be concluded hence, but that *Peter*, by word of mouth, or writing, delivered a Liturgy to the Church of *Antioch* first, and then to that of *Rome* : but that this (which he says *Sirlet* found in *Apulia*) should be it, he by no means proves ; and no body will believe it who can distinguish truth, from falsehood ; For if this were *S. Peter's* Liturgy indeed, how comes it to pass, that the *Roman* Church, which

amidst so many Storms of Persecution, hath carefully preserved his Relicks, and Epistles, should yet neglect this noble Formula of Sacrificing? how comes it, there was nothing seen of it for 1500 and more years, in the *Catholick* Writings? and thus that Cardinal goes on at a mighty rate, but because the afore-mentioned *Ellies du Pin*, Doctor of the *Sorbon*, and at present in great repute with the Church of France, hath dispatch'd this business effectually, and made use of Card. *Bona's* Arguments, and because I find I grow tedious, I will take leave to translate a short Chapter of his, which will give you full satisfaction in the point of Liturgies, and will also be answer to your third Citation out of the Liturgy of *S. James, Minor*.

Of Liturgies falsely attributed to the Apostles,

Page 21.

Nouvelle
Bibl.

We need only to reflect a little on the Celebration of the Eucharist in S. Paul's Epistle to the Corinthians, and on what Just. Martyr, and others of the first Ecclesiastick Writers have delivered down on that Subject, to be persuaded that the Apostles and their Successors celebrated the Sacri-

Sacrifice of the Mass, with great simplicity. This is what has been observed by all who have written on the Liturgies, who agree, that Mass was, in the first days, performed without much Ceremony, and a very few Prayers made use of; but that by little and little both Prayers and Ceremonies increased, to conciliate the greater reverence to the Sacrifice. At last the Churches ordered, and set down in Writing, the manner of Celebrating, which was called the Liturgy. And the reason of their differing, proceeded from their conforming to the several Usages and Customs of several places. And because men are naturally carried to change something in their exterior part of Worship, there have therefore many things been added from time to time to these Liturgies. This Remark alone, may suffice to let you see, that the Liturgies which carry the Apostles names, and Evangelists, are truly none of theirs; but to prove it invincibly, we need only examine them one after another.

The Liturgy, or Greek and Latine Mass, attributed to S. Peter, and published by Lindanus, 1589. from Card. Sirlet's MS. which was not very old, and which has since been printed at Paris by Morellius, 1595. cannot be S. Peter's, for the follow;

ing reasons. There is mention made of S. *Sixtus*, *Cornelius*, and S. *Cyprian*, (the last of which died 258). The Virgin *Mary* is there called the Mother of God, Θεοτόκος, a term which was not in common use before the condemnation of *Nestorius*. [Card. *Bona* in his Defence of S. *James's* Liturgy, quotes *Evagrius*, and *Theodoret* confessing that the ancient Fathers both called the blessed Virgin Θεοτόκος, and believed her to be so. But certainly S. *Cyril* of *Alexandria*, who was present at, and a great part of the Church of *Ephesus*, in 431, did not believe the Apostles S. *Peter* and S. *James* to have ever called her so, when he says in his Epistle, about the Θεοτόκος, ταύτην ἡμῖν ἵσιν παρεδόξ' οἱ ἀποστόλοι μαρτυροῦν, καὶ ἐὰν εἰ μὴ τῆς λέξεως πεποιήην, μνήμην. The admirable Disciples have delivered us down this Faith, though they have not made mention of the word or term Θεοτόκος. Therefore S. *Cyril* did not know of any Liturgy of S. *Peter* or S. *James*, where Θεοτόκος is mentioned. But this by the way, and now to *Du Pin* again.] The Canon of the *Latin Mass*, which S. *Gregory* says was made by a *Scholasticus*, i.e. a learned Man, of the fifth Century, is there inserted

serted entire : besides, it has Prayers in it, taken out of *Gregory's Sacramentary*, *S. Basil's*, and *S. Chrysostom's Liturgies*. There they pray for the *Patriarch*, a term not known before the end of the *fourth Century*, and for the most Religious Emperors. In a word, had this Liturgy been *S. Peter's*, the Church of *Rome* would have made use of it, and it could not have been unknown for so many Ages. These reasons made the learned Card. *Bona* say this Liturgy was spurious, and had certainly been composed by some *Greek Priest* latinized, because it was taken partly from the *Greek* and partly from the *Latin Liturgies*, and then was christened *S. Peter's*, either to gain it more Authority, or because it contained a great part of the *Roman Liturgy*.

The *Ethiopick Liturgy*, that bears the Name of *S. Matthew*, is visibly supposititious ; there they pray for the *Popes*, for *Kings*, for *Patriarchs*, and *Arch-bishops* ; the *twelve Apostles* are there invoked ; there they mention the *four Evangelists* ; speak of the Synods of *Nice*, *Constantinople*, and *Ephesus* ; there they sing the *Nicene Creed* with

with the Particle *Filioque*; there they mention *Athanasius*, *Basil*, and *S. Gregory*, the *Epact*, *Golden Number*, and *Trisagion*, by which we see this Liturgy was of latter date.

There remains no more but the Liturgy attributed to *S. James*, which Men of Learning have taken pains to defend, but to no purpose; for though it be ancient, than those we have examined, since it is cited by the Council in *Trullo*, after the fifth General Council, [held according to *Petavius*, 707.] Yet however, we cannot say, that *S. James* was the Author, or that it was made in his time. For, 1st. the Virgin is in this Liturgy call'd the *Mother of God*; the Son and Holy Ghost are said to be *Consubstantial* with the Father; terms which were not in use in *S. James's* time, for if they had, is it credible, that this Authority would not have been alledged in the Councils of *Nice*, *Ephesus*, and *Constantinople*? 2. We find here the *Trisagion*, and the *Gloria Patri*, which were not commonly used in the Church, till the 5th Century; for though you should prove they were used before,

before, yet you must own, that it was not the common custom of the Church so to do. 3. There they pray for such as were shut up in Monasteries ; but who can say there were Monasteries in S. *James's* time? 4. There is mention made of *Confessors*, a term not used in the Divine Offices till a great while after S. *James*, even in Card. *Bellarmin's* own judgment. 5. This Liturgy speaks of *Temples*, and *Incensing of Altars*, and does any one believe, there were such things so early? 6. The whole Liturgy is full of Citations out of S. *Paul's* Epistles, most of which were written after the death of S. *James*. And one cannot fairly say with Card. *Bellarmin*, and *Bona* [and *Labbe*] that these things were added to S. *James's* Liturgy ; because there is no manner of likelihood , people should add so many passages ; and besides, the Ceremonies throughout the whole, do by no means agree with the Apostles days. Thus far *du Pin*, and I hope you will either credit or confute him. I durst not for my life venture any Authors with you, but genuine *Catholicks* , and therefore I have not so much as looked on *Perkins*, *Cooke*, *Rivet*,

vet, Aubertin, Blondel, or Daille, with several others, for fear you should apprehend any foul play.

And now I leave you and your Brethren to consider on the Liturgies, and pass to your last Citation out of *Dionysius* the *Areopagite*; not that I intend any thing against the words, but to let you see how little reason you have to believe those Books which pass under *Denis* his Name, to be his, notwithstanding you have a great many learned Men on your side. *Sixtus Senensis*, and *Posssevinus*, are positive in the point, and so is *Bellarmin*, although the first acknowledges that Cardinal *Ca-jetan*, and the third *Constantine* Council, believed otherwise, and the latter, that *Valla* and *Erasmus* [*quidam scioli*] thought otherwise; O great *Apollo*! who would not pass for a Dunce, when *Valla* and *Erasmus* pass for Smatterers! But Cardinal *Pallavicini*, *Lib. 1. cap. 23.* has thrown the latter as low as a Man can go, but at the same time he falls himself into the lowest degree of contempt, with every understanding Reader. *Ph. Labbeus* has, I know not how, obtained of himself,

self, to be indifferent in the case. And *Casimir Oudin*, a late ingenious moderate Critick, lays the matter down so fairly and plainly, that though he does not expressly say it, yet you may easily conclude his opinion of the Book to be, that it is spurious. But *Du Pin* has done the business effectually, and therefore I will not grudge the pains of making an abstract of his judgment, from the Reasons following.

Supplement.
de Script. Ecc.
Paris, 1686.

1. The manner of these Books first appearing looks suspicious; they were unknown to all antiquity, and at last produced by the *Severiani*, Hereticks, in a Conference held with the *Catholic* Bishops at *Constantinople*, in the Emperor's Palace, in Five hundred thirty two, to support their Errors by. But what do the *Catholics* say to this? How can you shew us, (say they to the Hereticks) that these Testimonies you say are *Dionysius* his, are so indeed? had they been so, they could not have been unknown to blessed *Cyril*. But why do we mention *St. Cyril*; for if *St. Athanasius* had believed them to be *St. Denis* his, would he not have made

Du Pin, p. 90.

use of that Authority, to prove the **Con-**
substantiality of the blessed Trinity, a-
 gainst the Blasphemies of *Arius*? but now
 since none of the Ancients has cited them,
 how can you prove them to belong to
Dionysius? thus that Council argued then;
 but afterwards, finding nothing in the
 Books repugnant to the Faith, they were
 admitted for genuine. But *Du Pin* could
 not find that the Council had taken care
 to answer their own Arguments and Ob-
 jections. To this he adds, that they are
 wholly omitted by *St. Jerome* and *St. Au-*
stin, whose purposes they would have
 served very well, had they known
 them.

Du Pin, 92.

2. The Style and Method are very dif-
 ferent from the way of Writing in the
 first and second Age of the Church. The
 Style is puffed, affected, and unnatu-
 ral; the meanest simplest things are am-
 plified extravagantly; the Periods are
 artificial, and his Reasons ranged in
 great order, which looks more like a Phi-
 losopher, writing at leisure, and with pre-
 meditation.

3. The

3. The Subject of these Books does not at all agree with the times of *St. Denis*. The *Christians* in the first Ages were taken up in three sorts of Works, in making Apologies for their Religion, in Letters of Instruction to the Faithful, and exhorting them to Martyrdom; and lastly, in writing against Hereticks. Now the subject and design of *Denis* all along is clear another thing: it is to speak of Mysteries in the most exquisite and curious manner possible, to explain them by *Plato's* Principles, and in the Terms of that School, not to propose them with the simplicity of the Ancients, but to find out all sorts of Difficulties, and answer them; to raise Questions, more nice than useful, concerning the Nature of God, and the different Orders of Angels. He explains the Trinity clearer than *Athanasius* himself; he rejects dextrously the Errors of the *Nestorians*, *Eutychians*, and *Anthropomorphites*; he speaks of the Church as flourishing, and in peace, and makes no mention of Martyrs or Persecutions. In the last Chapter of the *Hierarchy*, he defends the Baptism of Infants by an-

cient tradition. We say (says he) hereupon, that which our Bishops (taught by ancient tradition) have delivered down to us. Tradition must needs be very ancient in *St. Denis* his days. He describes the Ceremonies of Solemn Baptism, such as were in use when the Church was freed from Persecutions, with a great deal of pomp. He speaks of Temples built exprelly, in which there was a Sanctuary separate from the other parts, of incensing of Altars, and Ceremonies used about the *Energumeni*, *Catechumeni*, and *Penitents*. He speaks of *Monks*, and describes their way of Consecrating. He dedicates a Book to *Timothy*, and quotes in it an Epistle of *Ignatius*, now *Timothy* was dead, and *Onesimus* in his place, when *Ignatius* wrote his Epistles. He cites and explains the Gospel, and Revelations of *St. John*, as Canonical and Authentick, which was not received for such (the Revelations that is) for some Ages after; and *St. John* had hardly written them in *Denis* his lifetime. He quotes the Epistle of *Ignatius* to the *Romans*, written a little before his
Mar-

Martyrdom, which was in *Trajan's* time, 108. when all agree that *Denis* himself suffered in *Domitian's* time, unless those who to reconcile this contradiction have lengthened out his days to 109 and 118, without any good grounds; little thinking that the lower they removed him, so much the nearer they came to the truth. He quotes a Passage out of one *Clement* a Philosopher, which is found in the Eighth Book of *Clemens Alex. Strom.* that lived in the Third Century. I am weary of confirming the spuriousness of *Dionysius*. He who is not satisfied with what is already set down, must read *Du Pin* himself, who has treated this matter so fully, and yet in short, that he has left nothing to doubt of.

And thus I have dispatched, I think, your honourable Testimonies of the First Age, by shewing, that there is not one of them genuine, and authentick, even in the judgment of Authors of your own Communion.

Your Testimonies of the Second Age are fetch'd indeed from genuine Authors, but I will leave any man to judge

judge how fairly you have represented them.

The first is a Passage out of *Irenæus*, which you have given us by halves, and therefore I will set it down at full, as I find it, *Lib. 5. cap. 19.* in a barbarous translation. As the one (*Eve*) was seduced, by the words of the Devil (*per Angelicum sermonem*) to fly from God, prevaricating his word, so the other (*Mary*) was told by an Angel, (*per Angelicum sermonem evangelizata*) that she should bear God, obeying his Word; and as the one was seduced to fly from God, so was the other induced to obey God; that the Virgin *Mary* might become the Advocate of the Virgin *Eve* (not as you have translated it, of the guilty Children of *Eve*) and as Mankind was bound over to death by a Virgin, it might be also by a Virgin loosed: the Virgin-obedience of one being fairly set against the Virgin-disobedience of the other. If *Irenæus* means to be understood literally, as you seem to think, I should not doubt to say he was grossly mistaken; for it was certainly the obedience of *Christ Jesus*, God-

God-Man, alone, that could be fairly set against the disobedience of our first Parents, and by whom our debt was paid, and we set free from the bonds of Everlasting Death; but take the whole parallel in any tolerable sence; and make what you can of *Advocata*.

If you want any farther satisfaction about this Citation, I refer you to *A Discourse concerning the Worship of the blessed Virgin, and the Saints*, Printed 1686. where you may find it, as also on your following one out of *Tertullian*, where you may find the true translation of the *Latin* words, set down by you, (*Apol. pag. 97.*) which you seem to be utterly ignorant of.

Your third Quotation is out of *Justin Martyr*, where you say (*Apol. pag. 97.*) he doth in express words vindicate this Age of the Church, from the imputation of Atheism, imposed by Pagans, for the Practice of Saint-Servitude, acknowledging the Fact, but denying and refuting the Crime, in that Christians give them, not Divine, but only Saint-Worship, *Just. Martyr, Ap. 1.* Good God! that ever

*Apology for
Contempl.
p. 97.*

ever any reasonable creature should be thus imposed on! the Christians called Atheists, for practising Saint-Servitude! acknowledging their Saint-Worship, but denying it to be a fault! distinguishing betwixt *latreutick*, and *douleutick Worship*! let me live and die a barbarous Monk, if I know what to say to you; or if I am not ashamed at my heart to confute a D. D. in a matter so plain. Had the modern Saint-Worship prevailed in *Justin Martyr's* time, the Christians had never been called or thought Atheists, for many good reasons. But Sir, when I have given you the true translation of the Passage in *Justin*, I will leave you to the instruction and correction of your Superiors, if you are ignorant of your mistakes; but if not, to the checks of your own Conscience, and to the punishment you owe to violated Truth and Honesty. Although (says the Father) we profess our selves Atheists, with respect to those whom you look upon as Gods; yet not in respect of the true God, the Parent and Fountain of Wisdom and Right-

Righteousness, and all other Excellencies and Perfections, who is infinitely free from the least contagion or spot of Evil. Him, and his only begotten Son, (who came from him and taught these things both to us, and to the company of good Angels, who follow and are conformable to his Will) and the Spirit of Prophecy (*i. e.* the Holy Ghost) we worship and adore, honouring them in Truth, and with the Highest Reason, &c.

We are now come to the Testimonies of the Third Age, *St. Cyprian, Eusebius Alexandrinus*, (whom I cannot in all my Catalogues of Authors discover) *Origen*, and *Methodius*; of the three first I shall say nothing, because I think they have said nothing themselves; when their Passages are produced, you may receive satisfaction, but because abundance of your Modern Authors have quoted *St. Cyprian de Cena Domini*, and think it very ancient at least, as *Mr. Sclater*, and the Convert of late, in *Reason and Authority*. I shall shew you in short, in what esteem it is held by your own Authors.

thors. *Bellarmin* disowns it, but will have it an Ancient and Learned Author's. *Labbeus* places it where it should be, with *Arnoldus Abbas Bomevallæ*, who flourished about 1160. O wonderful Antiquity! a little more than five hundred years old! *Casimir Oudin*, gives him the same place, and so does *Du Pin*. And this is the grave Gentleman that is brought in, to be an Author of the Third Century. Of *Methodius*, the last, but only Testimony of this Age produced in words by you, I have this to inform you, that *Sixtus Senensis*, and *Bellarmin* say nothing of this Piece. *Possevin* likes it well. *Labbe* gives it us in the Edition of *Combefis*, 1644. but passes no judgment on it. *Du Pin* says it was never cited by the Ancients, nor numbered up by *Photius*; but yet has somewhat of his style, only more swelling, and more full of Epithets; he explains the Mysteries of the Trinity, Incarnation, the Divinity of the Word, (whom he calls Consubstantial to the Father abundance of times) the *Trisagion*, and the Virginity of blessed *Mary* even after her

her bringing forth Jesus Christ, and Original Sin, so clearly, that there is reason to doubt, if nothing was added to this Sermon after its first composition. But let us see what Reasons *Casimir Oudin*, Pag. 22. can bring for his fathering this Piece on one *Methodius*, Patriarch of Constantinople, in the Year 849. Supplem.

1st. This Oration was pronounced in some great Council, or Assembly, where abundance of Bishops were met (whom he calls Honourable Fathers and Brethren) to celebrate that Festival with great joy; which agrees very ill with the times of Persecution, in which *Methodius* the Elder lived, under *Diocletian* and *Maximian*, by whom he was martyred, 302 or 303. but all things agree with the times of *Methodius* the Younger. 2^d. The Oration has in it, (speaking to Christ) Thou art the True Light, of the True Light, very God, of very God, which plainly alludes to that Expression in the *Nicene Creed*, before the making of which *Methodius* was long dead. 3^d. He plainly falls upon *Nestorius*, and confutes his Heresie at every

turn; he affects on purpose to call often on the *Virgin Mary*, by the Name of *Mother of God*; but *Nestorius* his Here-
sie was condemned an hundred and thirty years after *Methodius* his time. 4^{ly}. There is so near an affinity between this Oration and the rest of *Methodius* Junior's Works, that an Egg is not liker an Egg; and *Oudin* instances in some particulars. 5^{thly}. The Author thus speaks, Before Thee there was no other God, the Son of God the Father, and after Thee there shall be no other Son *Consubstantial* to the Father; which very term argues the Author to have lived after the *Nicene Council*, therefore not *Methodius*.

Thus have I finished what I engaged for, as to the Testimonies of the three first Ages, and though I intended to take the Testimonies of the Fourth Age, into some kind of examination also, yet because I find I have already taken too much liberty, I will ease both you and my self, when I have told you, that *St. Basil* has three Liturgies which go under his Name, and Cardinal *Bona*, says *Goar*, (who wrote learnedly on Liturgies) complains how hard

hard it is to discern the genuine and true Text of St. Basil, from the Additions made by later hands; he says the like also of St. Chrysostom's Liturgy, so that you must not be too confident. Cardinal Bellarmin passes the censure of lightness on Gregory Nazianzen's Tragedy, *Christus Patiens*, out of which you had your Quotation, and pray remember it is Poetry. The Epistle of St. Hierom. *re. ad Paul. & Eustoch.* is expressly rejected by Possevin. The Sermon *de laudibus Mariae*, out of which you cite your Testimony, is rejected by Petavius, and Labbeus, as none of Epiphanius's. And lastly, the *Sermo de Sanctiss. Deipara* you cite under St. Athanasius's name, is cast by, for abundance of reasons given by Baronius, and Bellarmin; Oudin, shall shut up all. *De Sanctissima Deipara Virgine* — Opus de quo dubitant Baronius & Bellarminus, sed Spinelus & Maraccius fulcire, atque Athanasio vindicare conantur; hoc ordinarium est valde Devotis, ut inter extases suas (Ecstatick Introversions) non habeant gustum: sed indiscriminatio omnia approbent satisfaciencia suis extaticis excessibus uti hac in parte contigit Spinello,

Bona Rerum.
Lit. l. i. c. 9.

Supplem. i.
P. 32.

nello & Maraccio (J. C. D. D.) *Marianis Detotia*. All the English I shall give this, is, that it is a *Speculum* for J. C. D. D. of the Holy Order of St. Francis, made by one *Casimir Oudin*, a friendly Trimmer.

And now, since I have been all this while clearing honest Authors of the spurious Brats laid to their charge, it is but fit I should let you know, that the following Piece is none of my own, but a learned and renowned French-man's, which I have dressed up in *English*, with some little alteration of the style, and addition of some little matters. If you shall think fit to answer either the *Preface* or the *Book*, you must only clear the Authorities I have been calling into question, and there's an end. For I assure you, I intend to make no other Answer to you than Mr. W. of Oxford does to his Opponents, viz. by translating *The Conformities of St. Francis*, by honest *Bartholomew of Pisa*; and when that's answered, I'll write the Life of Pope Alexander the Sixth, with a Discourse at the end, of the Contingency of the R. Clergy; and then a Discourse of the Church-Government

ment under *Donna Olympia*, in which I shall make out, that the Worship or Adoration paid to her by her Brother-in-law, Pope *Innocent* the Tenth, was somewhat more than Saint-servitude.

Thus, Sir, (beseeching you, in the Name of God, and for the sake of common Christianity, to propagate no more this Doctrine and this Practice, so grievous and afflicting to the Reformed World; and which makes our Holy Religion the Scorn and Scandal of all *Jews*, *Turks*, and *Infidels*) I remain

Your humble Servant.

1.

A N
ACCOUNT
OF THE
Life and Death
OF THE
Blessed Virgin.

ALL the Service that is paid to the Blessed Virgin, is founded (as they love to speak) upon the greatneses of *Mary*, i. e. upon the glorious Privileges she received from God in her *Conception, Birth, Life, Death, Resurrection*, and pretended *Assumption*: Of these her Greatneses we find no mention at all in Holy Scripture, and I am perswaded there is some mystery and secret reason of Divine Providence in the silence of the Evangelists, who tell us nothing of the Birth, the Life or death of the Mother of Jesus Christ, she appears but in four or five passages of the Gospel, from the birth of our Saviour; and even some of them are such, as make not much for her greatness.

A

ness. Such, for example, is that which happened at the Marriage in *Cana of Galilee*, where undertaking to inform our Lord there was no more Wine left to entertain the Guests, she receiv'd an Answer, to our thinking, very hard : *Woman, what have I to do with thee? mine hour is not yet come.* And like to this is that other passage of the Gospel, where she stood without with his Brethren, with purpose he should come and speak with her. But to those who brought the Message, he returned this Answer, *Who is my Mother, and who are my Brethren?* and went not, ~~that we know of.~~ This does not very well agree with that profound Respect, and reverend manner of Deportment, with which (they say) he treats her now in Heaven. This silence of the *Evangelists*, proceeds, unquestionably, from the same reason, for which it pleased God to conceal the Body of *Moses* heretofore; to wit, that the *Israelites* might not find it out, and make an Idol of it. So God was pleased the *Evangelists* should say no more of her, than was necessary to teach us the Mystery of the *Incarnation*; that Men might not (with any shew of reason) Father on his word, those horrible Superstitions which he foresaw, and knew *Papism*, and false Devotion, would one day introduce into the World.

But the *Evangelists* have got nothing by this their Silence of the Birth, the Life and Death of *Mary*. We know them very well without their help. We have divined and discovered all. God knows how, indeed, but so it is, we have a compleat History of the whole. 'Tis true, it is so fabulous, and in some places so shameless, that even the Legends of *Latona*, Mother of *Apollo* and *Diana*, or of *Rhea*, called the Mother of the Gods, cannot possibly be more. In the design of making her a Goddess, and allotting her a Worship, very near to that
we

we pay to Jesus Christ, there is nothing great and considerable in the Birth and Death of our Lord, the Son, that *Papism* has forgot to imitate and attribute to the Mother, excepting that they have not dared, as yet, to say, She was conceived of the Holy Ghost. Let us therefore see a short Abridgement of this Legend, which the *Greeks* (who were always notable Men at Invention) first began, and to which the *Latins* (scorning to stay behind) put the finishing hand.

First then, we have happily learn'd, (but you must not ask me how, or from whom,) that the Father of the Blessed Virgin's Name was *Joachim*, who was of the Royal Line, her Mothers, *Ann*. Which *Ann* had two Sisters, the one called *Mary*, and the other *Soha*, all three Daughters of *Matan* the Priest; for it was necessary that the Royal and the Priestly Line should concenter and meet in her, who was to bring forth him, who is our Priest and King. From *Epiphanius's* time, *Joachim* and *Ann*, have gone for the Father and Mother of the Blessed Virgin: But Revelation (like a Snow-ball) still goes on encreasing, and we have found, since *John Damascene's* time, who lived in the Eighth Century, that this *Joachim* was the Son of one *Barpanther*, who was the Son of *Panther*. 'Tis true, these Names are not usually found among the *Jewish* Genealogies, nor are of *Hebrew* extract; but what was that to *John Damascene*, who neither understood a word of *Hebrew*, nor thought himself oblig'd to such exactness? We are also told, to whom the Sisters of this *Ann* were married, and also what Children they had. *Mary*, the Eldest, was married in the Town of *Bethlehem*, and was the Mother of *Salome* the Midwife. *Soha*, that was the second Sister was the Mother of *Elizabeth* the Mother of *John Baptist*, and Cousin German to the Virgin *Mary*.

Baronius in
apparatu An-
nal.

Hazref. 78. 79.

J. Damascen.
l. 14. de Or-
thod. fide.
cap. 15.

Niceph. lib. 2.
cap. 3.

Ann, the Wife of *Joachim*, that was to be the Mother of the Mother of the Saviour of the World (the Mother, I say, of her that was to be called our Goddess, our Redeemers, our Comfortress, (for strange things, you know, must have strange Names) our Advocate, our Refuge, the Salvation of Christians, the Perfection of the Divinity & Trinity) received all manner of Tokens of the future Greatness of the Child she was to bring into the World. She was Barren many years after her Marriage, & because they could not find in whom the fault lay, they were both of them cruelly asham'd; and the High Priest *Isachar* rejected the Offerings of *Joachim*, as of a dry and cursed Tree, saying to him with Indignation, *Cursed is every one that begetteth not a Male Child in Israel.* *Baronius* (that understood these things too well, not to know that no such Man as *Isachar* was at that time High Priest, and that they did not use to reject the Offerings of such Men as had barren Wives,) durst not adopt this passage of the story, although he does the rest. But till his time, none ever dar'd to call this History into question, but it went for certain an undoubted truth, upon the pretended Authority of *St. Jerome*. They add farther, more, that *Joachim*, covered with confusion for the affront the High Priest had offered him, resolved never to go home again; and that *Ann*, depriv'd of the comfort of her Husband, betook herself to her Prayers, that God would please to send him back, and to take away this her reproach. And hereupon it was, that *Bernardin de Bustis* made that pious and ingenious Application of the words of *Moses*, to *Joachim*, and *Ann*. *In the beginning God made Heaven and Earth*: By Heaven (says he) we must understand the Virgin *Mary*, the Lady of the World. And God said, *Let there be Light*: That is (says he) Let *Mary* be begotten, and be born. Poor *Joachim*,

Pseudo-Hic-
ronymus ad He-
liod. & Chro-
mat.

Mariate Part
2. Ser. 3. Pel-
bart. de Te-
meswar. in
Strellario l. 1.
part. 1. c. 11.

Joachim, overwhelm'd with grief, went and hid himself in the Wilderness, where continuing forty days in Prayer and Fasting, an Angel at last appeared to him, and promis'd him the Birth of *Mary*, giving him this for a Token, that in going home, he should meet his Wife at a certain Gate of *Jerusalem*, called the Gilded Gate. *Ann* at the same time pouring forth her Prayers and Tears, was got into the Holy of Holies, to get as near as she could to the Throne of God. Indeed, no Woman yet had enter'd into that Sacred Place, and even among Men, it was the privilege of the High Priest alone to do it, and that but once a Year, on the great Feast of *Propitiations*. But what might not shee do, who was to be the Mother of the Virgin? And who should have dar'd to shut the door against her? Hither then the Angel came, and declar'd to her the Birth of *Mary*, and order'd her to go and meet her Husband in such a place: It was the Angel *Gabriel* that perform'd this Office, as *Bernardin de Bustis*, and *Batholomew of Pisa*, Authors of sovereign and unquestionable Authority, both assure us: Who add moreover, That he received this Commission of God with Joy incredible; and that returning into Heaven, the whole Quire of Angels set themselves to Dance and Sing for Joy, having learned of him the approaching Birth of *Mary*, who was to be their Queen.

Hitherto the Virgin, and our Lord, are on the square, each of their Births annunciated by an Angel. Her Conception, in the next place, was alike Miraculous; for, (besides that *Joachim* and *Ann*, were both of them past the age of having Children) it was *Immaculate*, i. e. *Mary* also, as well as *Jesus*, was Conceived without Original Sin. The Church knew nothing of this Mystery, for Eleven or Twelve hundred Years, when certain lazy Canons of *Lyons* set themselves to invent this

Ep. 174. ad
Can. Lugd.

this Fancy, whom St. *Bernard* labour'd to Confound, but without any great success. The devotion to the Virgin daily increasing, it was found very convenient She should be exempted from the Law, common to all the Children of *Adam*. 'Tis true indeed, that all the Fathers, St. *Augustine*, *Ambrose*, *Chrysostome*, *Remigius*, and the rest, were of another opinion, as *Melchior Canus*, the Learned Bishop of the *Canaries*, proves, from their Citations: But we are to appeal, it seems, from them, as incompetent Judges in this Case, though their Authority be very good in any other. The Jesuite *Salmeron*, does all he can, to Invalidate their Testimony and Authority. He says, That Proofs drawn from Authority, are not altogether sure: That the greatest part of Fathers, cited against the Immaculate Conception, deserve not to be heard; and that, at last however, God had not revealed all things to all Men: That the Fathers were Ignorant of this great truth, the revelation of which was reserved for these latter Ages of the World.

In Eq. ad Ro-
man. cap. 5.
Disput. 51.

This is no place to give you an account of the terrible Bickerings there have been, upon this score; for many Ages, and even in this of ours, between the *Jacobins*, and *Cordeliers*, i. e. *Dominicans*, and *Franciscans*. The former maintaining, with *Thomas Aquinas*, that the Virgin was conceived in Original Sin: The latter, with *Scotus*, that She was conceived without. And although the Popes have never formally and in express words, decreed it to be an *Article of Faith*, yet they have defined it as a *Truth*, which no Man can oppose without great Rashness. And it has been forbid to the *Dominicans*, to Preach, deliver their Opinion, or Teach in publick or private, directly or indirectly, any thing against the Immaculate Conception of the

the Virgin, since which the worship of Her has exceedingly encreased; every Body almost hath chosen Her for their Patroness, and whole Kingdoms have put themselves into *Her Protection*.

Nor is this a place to refute this Extravagance in, although it very well deserves to be refuted, since it smells strongly of Profaneness, in that it deprives our Saviour of the Honour and Advantage of having been the only *One* that was Conceived without Sin; and of being the Redeemer of the World without Exception. For if the Blessed Virgin was without both Actual, and Original Sin, I do not see how She stood in need of either Remission, or Redemption, and She contributed nothing to Her self, or to Her own Salvation, by bringing Jesus Christ into the World.

We must not here forget, that *Papism*, agreeable to the spirit of Error by which it stands, has not failed to heap Fable upon Fable, and to establish this Immaculate Conception, by many a lying Miracle, and many a false Vision. Saint *Briget* has defin'd this Controversie many a time and oft, and the Virgin Mother has revealed it to her frequently, that She was Conceived without Original Sin, and many Miracles have been wrought to that purpose. But that which is as pretty, is, that the *Dominicans* have also had their Saint and Prophetess, to maintain She was conceived in Original Sin, and that was *Catharine* of *Siena*, whose Revelation is upheld by Cardinal *Cajetan*, as much more Creditable than that of *Briget*; for that *Catharine* had been Canonized in due and formal manner, when there was a lawful Pope, and so acknowledged over all the World, whereas *Briget* was Canoniz'd by *Benedict* the IX. in a time of Schism, when no body knew who was the true Pope, or whether there was any such at all.

§ Book. Rev.
the 13. and
Book 6. cap.
49.
Tom. 2. O-
pus. Tract.
31. c. 5.

Pius the 11.

The

1507.

The *Dominicans* not contented with *St. Catharine's* Revelation, would also have some Miracles to establish their Opinion on; and I believe there are few in the World, that have not heard of the famous History of the *Dominicans* of *Bearn*, (and here in *England*, by the name of the History of *Jesfer*) who took upon them to prove by Miracles, the Conception of the Virgin, to have been in Sin, against the *Cordeliers*. Four of these Men, undertook to deceive and cheat a wretched simple Novice of their Convent; and one of them appeared to him like a Spirit, telling him, that the Order of *Dominicans* was most unjustly hated, because it taught after *St. Thomas*, that the Virgin *Mary* was Conceived in Original Sin: but that their Enemies the *Franciscans*, were sufficiently tormented in Purgatory, and especially among the rest, *Alexander* of *Hales*, and *John Duns Scotus*, for teaching the contrary: The Virgin *Mary* her self in like manner appeared to him, (that is to say, a Fryar in her Habit) and Imprinted on his Right Hand (by way of Vision) one of the Wounds of our Lord, her Son, which the Monk (without a Vision) did really and indeed feel, to his very great pain; and very well he might, for the Virgin-Monk had pierced his Hand through with a great Nail. But in wounding him She gave him some Lint, and Rags made of our Saviours Swadling-bands whilst they abode in *Egypt*, and assured him from her own self, that She was Born in Original Sin. But the Monks, not satisfied with this, gave to our young Novice, (who was indeed a very stupid Block-head) a mighty strong sleeping Potion, which deprived him of all manner of Sense, and Understanding, and in this Fit, imprinted other four Wounds upon his Feet, his Hand and Side, with *Aqua Fortis*, to imitate the Wounds of our Saviour, and the Marks of
St.

St. Francis. Being come to himself, they made him believe, he had been in an Extasie, during which the Blessed Spirit had imprinted on him these four new Wounds. They gave him also very frequently strange Drinks to make him Foam, and struggle against Death, as Jesus Christ had done before him. Hitherto the poor Wretch had never doubted of the truth of all this, but believed in good earnest, that he had had true Visions from Heaven, and Apparitions of the Virgin. But now at last, began to suspect there must be some Enchantments, Witchcraft, and Illusion in the case; and therefore (after he had been thus Martyr'd several Months) makes his escape from the Convent, to the Magistrates, where he discovered all the Mystery. *Langius* a Monk, in his Chronicle, in the Year 1509. adds, That they made an Image of the Virgin, and fill'd the Head of it with some red Liquor, which distilling from the Eyes, She was reputed thereby to weep Blood. They coloured also an Host with Vermilion, and Flesh colour, as though it had been turned into Flesh; and all this to persuade the World, their Doctrine of the Conception, was true. Four of the *Dominicans* were hereupon seized, *Francis Valchi*, that counterfeited the Spirit; *Stephen Boltzhorst* Preacher, whose Office was to vent these Visions in the Pulpit, with *J. Vetter*, Prior of the House, and *H. Stenicker*, Receiver; who were all Burnt over against the Convent, in the Year aforesaid. This Story did not serve a little, towards the disabusing of the *Switzers*, some time after, when they reform'd themselves, in matters of Religion.

The Monks, to whom Heaven, in these latter days, revealed the notable Circumstance of the Immaculate Conception, have also, by the same Spirit of Revelation, learnt the very day when it was. It was on the

Her Birth.

Lib. 2. c. 2.
ex Enodo
Antiochedo.

L. 4. c. 5. de
Orth. fide &
Orat. 1. de
Nat. Virg.

Pelbart. Stel-
larium lib. 5.
part. 1. art. 3.

eighth of *December*, and She was brought forth the eighth of *September* following; this we know, because we know what Age the Virgin was of when She lay Inn of our Saviour: And knowing precisely the Year of our Lord, we know also the Year of his Mothers Birth. Not that the Gospel says a letter of her Age, but that's all one. We have found it in *Nicephorus Callistus*, an Author that may compare with any Legendary in the World, and who, by consequence, shall have as much Credit as a true Evangelist. We have found, I say, in this Historian, that the Virgin was just Fifteen, when She brought forth Jesus Christ. She was Born at *Jerusalem*, in *Joachims* own House, that stood pretty near to the Pool of *Bethesda*, of which *St. John*, in the 5th. of his Gospel makes mention. For so says our old Friend, *J. Damascen*, who was Sainted for having been a Martyr for the Worship of the Virgins Images. Others (and *Tostatus* for one, on *Mat. 2.*) say, She was Born at *Nazareth*, or *Seppharo*, Three Leagues from thence; but where ever it was, it is certain, that the whole Universe was moved at it: The Angels (as they did some time after for the Son) Descended in Troops from Heaven, chanting out Hymns, and most Melodious Songs, in honour of the Spouse of their Eternal King. The little holy Maid her self, (having the use of her Reason as soon as She was Born) found also mighty Consolation, and exceeding great Pleasure in it. And, which is a greater Wonder yet, this Heavenly Melody is every Year repeated, on the same day. And by this Musick, the day of her Birth, which had long been undiscovered, came to be revealed, to a very Contemplative Saint, who had heard this Musick every 8th. of *September*, and wondered what the matter was; (as a Wiser Man than he, might very well

well do) and therefore on a time, in one of his Rapture Fits, begged of God, that he would reveal this matter to him; and was answered, that on this day, the Glorious Virgin was Born; and thus has the Mother gotten the start of her Son. She was even with him, in having Armies of Cœlestial Spirits to celebrate the day of her Birth; but this yearly Repetition of the Angels Harmony, has given Her the advantage: For I don't know any Book that says, they do as much for *Jesus Christ*.

It may be, some Devoto of the Virgin, jealous of the glory of his Queen, may find something less in the Birth of *Mary*, than in that of *Jesus Christ*, because he hears of no new Star, that accompanied her Birth, as one did his. But this only serves to betray his want of reading; for had he seen but one *Theophilus*, a certain Historian (of whose Age and Authority, it would be to no purpose to inquire, for no body can give you an account, but however of very good Credit in this Case); he could have told him, that on the Birth-day of the Virgin, the Light of the Sun was doubled; that the Moon received such an augmentation of Light, that she seem'd almost to equalize the Sun, so that the little Cloud that is wont to obscure her, disappeared on the night of this Nativity; and round her Globe shone (as it were) a great Star, of an extraordinary Fire, and Lustre.

I think, this was another kind of Star, than that which appeared to the Wise Men in the *East*, which seemed to be but a pittiful flying Meteor in the Air, in comparison with this. An Angel gave the Name of *Jesus* before the Child was born, and an Angel did as much for Her, and the name of *Mary* was of Heavens choyce; and it was also Mystical as well as that of

Tome 3.
Tract. 4.

Jesus, for *Mary*, or *Miriam*, in the *Hebrew*, signifies the *Star of the Sea*. Not that any *Jew*, or *Rabbi*, how profound soever, ever understood this *Etymology*, but that it was revealed to our *Legendaries* so to signify; that by vertue of it, she might succeed to *Venus*, who was the *Morning Star* before, and *President of the Sea*, having a kind of right thereto, by Her extraction from the *Frosh* of it: For, as *Salmeron* the *Jesuite* says, as the *Star* that is called *Hesperus*, and *Lucifer*, directs and conducts the *Sailers* to the *Port*, so the *Mother of Messiah* succours us in all our *Dangers*, that we may arrive at the *Port of the Grace of God*, and *Life Eternal*. Common *Seamen* have another kind of opinion of her *Power*, in respect of *Ports* and *Havens*, in this *World* too.

Niceph. l. 1.
cap. 7.
Damaſc. ubi
ſupra.
Cermanes
Conſt. in En-
comio B. Vir-
ginis.

After the *Birth*, next comes her *Education* in her tenderest years, the *Scriptures* say nothing of this neither, but we have lost nothing by that, for we learn elsewhere. That *Ann*, to obtain her of *God*, had, as *Hannah* heretofore had done for *Samuel*, vowed her to his *Service*: And that when she was weaned and three *Years* old, she was presented to the *High Priest*, who received her as a precious *Jewel*, and Lodged her in the *Sanctum Sanctorum*, where before stood the *Ark of the Covenant*, and where he himself alone had right to enter, once a *Year*. *Zachary*, the *Father of St. John Baptist*, was (it seems) *High Priest*, and made no such unnecessary *Scruple* as these, How should I introduce a little *Girl*, into a place where I my self can enter in but once a year? How can I, in the most sacred and august *Partition of the Temple*, bring in a *Bed*, a *Nurse*, and little *Child*, with all that's necessary in such a case? And what shall become of all the *Impurities* inseparable from the *Infant Age*? But being a
Pro-

Prophet, and knowing the Mystery of all, he received her without any stickling. Thither she was brought accompanied with troops of Virgins with flaming Torches in their hands, and there was brought up for eleven years, the Angels all the while supplying her with nourishment. After eleven years, the Priests assembled to consult what they should do with this divine Virgin, and at last concluded, to commit her to the Guardianship of St. *Joseph*, of whose virtue and continence they were very well assured. 11 and 3 make 14, and at 14 she was affianc'd to *Joseph*; 3 months after, the Angel came with the Salutation, she conceived of the Holy Ghost, and was brought to bed at 15.

An unbelieving *Jew*, would make a great many odd exceptions to this History, he would say it was a thing unheard of in the Mystery of Religion, to introduce, to feed and bring up a Girl in the *Holy of Holies*, where ordinary Priests themselves durst never enter. He would tell us that Women, were they never so pure, were never admitted into the Temple beyond the place called the Womens Court. He would say, it was very strange the *Rabbins* and ancient Doctors should mention no such thing as this, either to recount or refute it. He would add moreover, that in the Catalogue of High Priests, he could find no such Man as *Zachary*, the Father of *John Baptist*. Indeed, these difficulties have put our Catholick Doctors to no small trouble; and now they rather chuse to say, that round the Sanctuary there were little Chambers, where Recluses and Religious Maids were bred up, and worked for the Temple, to whose care the Education of little *Mary* was intrusted; But our old devout Gentlemen heretofore, never concerned themselves with any Scruples or Objections of Unbelievers, but in great simplicity swallowed all for truth, upon the word.

Costerus Medit. 3. de præsent. Virg.

In Natalib.
Chr.tom. 3.

word and authority of Saints, such as *J. Damascen* Canonized, and consequently made Infallible, at least by the tacit consent of the Church. And who can forbear believing a History that has gotten some twelve hundred years upon his head? For *Gregory Nyssen* reports this: And though he reports it only as an *Apocryphal* History, yet the Church has since made it as good as *Canonical*, by an universal Belief of it.

Tome 3.
tract. 9.

The Blessed Virgin consented to live with *Joseph*, in shew of Marriage, but in effect, in pure Virginity, for she told him secretly, that she had made a Vow of Chastity, and withal advis'd him to do so too. But notwithstanding her Vow, which seem'd to determine her never to become a Mother, she quickly after became so, by the operation of the Holy Ghost. And here, the Doctors are in great trouble to know, of what it was, that the Virgin conceived, and formed the Saviour of the World. Some believe the Holy Ghost took three drops of her Heart-blood, and disposed them in their place, to make the Body of our Lord. *Salmeron*, though he reject this Opinion, yet allows it to be a devout religious Contemplation. But he himself is of another mind, which I cannot give you in his terms, no more than I can the Opinions of other Authors upon this Occasion, because they search into the Mysteries of Generation so profoundly and-exactly, and examin them in such a gross and naked manner, that even the chafest and most delicate Translation of their *Latin* into *English*, would not fail to wound (or at least disorder) our Imagination. It would be worse yet, if I should recite any thing out of a Book, that was current in the last Age, (and it may be, is in being now) intituled *Proto Evangelium, sive de Natalibus Christi, & ipsius Matris V. Mariae*, and Fathered on *St. James*. Here we may find enough to make the most

most shameless Prostitutes to blush; upon occasion of one *Salome* a Midwife, who would not believe a Virgin had brought forth, but would needs be as curious in her way, as *St. Thomas*, doubting of the Resurrection, was afterwards, in his. One *William Possell*, in the preceeding Age, made the discovery of this Horrible Gospel, God knows whence. But is it not a pretty ready way, to bring the True and Sacred Gospel of our Lord Jesus Christ into contempt?

I will pass over all the impertinent tales with which they charge the Life of the Blessed Virgin. The care she took to keep the Fore-skin of our Lord, at his Circumcision. The pains she was at to gather all the Blood and Water that fell from his hands, and feet, and side, upon the Cross; and in particular, the care she had to keep the Nails that fastened him thereto. I will pass over all this (I say) and a hundred such like things, to come to the last and greatest action of all, her *Assumption* into Heaven, because it is one of the principal Stories on which the Worship of the Blessed Virgin is establish'd. Thus then the Gentlemen report the matter.

The Blessed Virgin lived upon the Earth after her Son, till she was Fifty Eight years old, as some say; Sixty Three, as others; and others, more by a great deal. At last she Prayed very earnestly to her Son, that she might depart from this place of Pilgrimage on Earth, and be gathered unto him; who thereupon sent an Angel to her, promising that within three days he would take her to himself. Together with this News, the Angel delivered her a branch of Palm that he brought from Paradise, and told her, she must have it carried before her Bier to her Interment; he gave her also a Suit of Mourning which her Son had sent her. Of this Angel she demanded two things; first, that she might be buried by all

Pelbart, who lived in the Year 1471. and dedicated his Book to Pope Sixt. IV.

all the Apostles. Secondly, that when her Soul departed from her Body, it might meet with none of the Devils, or Malign Spirits. Upon which last demand, the Angel said unto her, *Madam, why are you afraid to meet the Devil, whose Head it is that you have bruised? However what you ask, you shall have: You shall meet with no Devils, and the Noble Apostles shall Inter you.* Upon this the Angel re-ascended into Heaven, environ'd with a great Light. And suddenly the branch of Palm that he had brought, and left in the Virgins hand, became exceeding bright, of a lively shining Green, and every leaf thereof as glorious as the Morning Star.

To free you from all manner of doubt in this matter, *St. Cosmus Vestitor* (from whom honest *Pelbert* says he took this History,) tells us, he saw himself a little piece of this Branch, which retained to his days, a lustre, equal to a very bright Star.

The Virgin, full of Joy at this good news, assembled all the Virgins and Saints together, and gave them to understand her Death was now at hand, comforting them thereupon. At the same time was *St. John* the Apostle Preaching at *Ephesus*, and in the middle of his Sermon, comes me a clap of Thunder, and a white Cloud, that whisk'd him through the Air, and set him down at the Door of the Virgin *Maries* House; where being enter'd, he and the Virgin embrac'd each other, with abundance of Tears, and *Mary* recommended to his care, her Burial. At which words, the good Apostle threw himself down upon the Earth, and with a great deal of passion cry'd out and said, *Alas! My God, My God, Why dost thou lay this sore affliction upon us; to take away this Holy Mistress of our Religion, the Mirrour of Sanctity, and our only Consolation?* As he was thus lamenting, the Blessed Virgin shew'd him the shining Palm, and the Mourning

Mourning Suit her Son had sent her, and order'd him to take great care this Branch were carried before her Bier. St. John desir'd with all his heart, that all the Apostles might accompany him at this Solemn Action, and immediately the Apostles, that were scattered in all the corners of the Earth, were carried through the Air on white Clouds, and set down before the House, where entering in, and meeting with St. John, they were marvellously astonish'd, but after Salutations, he explained the whole Mystery to them, upon hearing of which, they were overwhelmed with grief, and entering into *Maries* room, adored her, in the Angels Salutation, saying *Ave Maria, gratia plena, &c.* to whom the Virgin replied saying, *God preserve you, the chosen Disciples of my only Son.* After a great deal of homage & adoration paid unto her by the Apostles, she received the Communion, recommended her Spirit to her Son, kneeled down upon the ground, lift up her Soul to God, and disposed herself to give up the ghost. About the third Hour of the Night, Jesus himself, with the nine Orders of Angels, the Assembly of Patriarchs, Prophets, Martyrs, Confessors and Virgins, came down from Heaven, and stood about her Bed, the whole Caelestial Army singing Songs and admirable Hymns to the honour of *Mary*, Jesus himself beginning, and saying, *Come my chosen, come, and I will place Thee on my Throne.* To whom the Virgin answered, *Lo, I come, as it is written in the Volume of the Book, that I should do thy will, O my God; and the reupon render'd up her Soul into the hands of her Son, who bore it away with him to Heaven. When the Soul was gone, the Body made shift of itself to say, I give thee thanks, O Lord, for that I am thy glory; remember me, because I am the work of thy hands, and have kept what you committed to my charge; upon which the Body be-*

C

came

came so luminous, that the Maids who were preparing it for Burial, and could touch it very well before, could not so much as look upon it. Now when all things were ready, and the body to be taken up, the Apostles made abundance of Complements and Ceremonies, offering the Places of Honour to one another, round, with great civility; but at last it was agreed, that *Peter* and *Paul* should carry the Corps, *John* should go before with the Palm, and the rest of the Apostles should follow in couples. As they were going forward, Jesus Christ march'd over them, with all his Angels, covered in a Cloud, and joyning Voices with the College of Apostles, they made an admirable Consort; and at the same time, a most sweet and fragrant Odour was spread through all the Region of the Air, on all hands.

The *Jews* at this sight, being fill'd with rage and malice, thought this a very fair opportunity to rid their hands at once, of all the Apostles of Jesus Christ, there met together; and gathering together, the High Priest himself advances first, and most profanely lays his two hands upon the Bier, to stop them; when lo! immediately they both withered, and were torn off at the elbows, and there hung on each side of the Corps, whilst the rest that followed him, were struck with blindness. The miserable High Priest made a lamentable howling for the loss of his hands, and for extreme anguish that he felt. But *Peter* told him honestly, there was no way to save himself, but by kissing the Bier where the Body of *Mary* lay, and making Profession of the Christian Faith, which he quickly did, and both his hands were immediately fastened on again. A little after, *Peter* gave him one of the Dates that grew on the Branch of Palm, to rubb his Followers eyes with, who thereupon recovered their sight. And now, without any further molestation,

leftation, they were come to the Vale of *Jehosopha*, where they found a Sepulchre hewn out of a Rock, and altogether like that of Jesus Christ; there they laid the Body of the Virgin, and continued three days in their Devotions at her Tomb. At the end of which, a bright Cloud shone all about the Sepulchre, the Voices of Angels echoed out from every quarter, a sweet smelling Savour was spread throughout the Air, and all the World was seiz'd with ravishing astonishment. *Jesus* descended with his Angels, and having saluted his Apostles, said unto them, *What Glory, and what Honour, think you, ought I to bestow upon my Mother? To which, with one consent, they answered, It seemeth just unto thy Servants, O Lord, that as Thou hast vanquished Death, and reignest from Generation to Generation, so also Thou shouldst raise the Body of thy Mother, and set her as thy right hand for evermore.* The Soul of *Mary* presently appeared, and our Lord said to it, *Arise my well beloved, the Tabernacle of Glory, thou art fair, my dear beloved, and there is no blemish in thee; as thou hast no spot, so shall thy Body never see corruption.*

And thus were things carried, according to the report of *Pelbart of Temesvar*, a grave Author, whom *Father Crasset*, a Jesuit, hath very lately cited abundance of times, (in his Book of *True Devotion to the Virgin*, Printed in 1679.) as worthy thoroughly to be believed; and *Pelbart* himself tells us, he had them from the Writings of *St. Cosmus Vestitor*. Others report these matters a little otherwise, in the business of the Virgins Tomb, which (they say) stood open three days, by reason *St. Thomas* was absent, who earnestly desir'd (it would not be very fair to ask of whom he desir'd this, or how he came to know she was dead, but desire he did,) the Consolation of seeing the Body of *Mary*, which yet was not granted

him, for he came, and found the Sepulchre was empty, and in the midst of it, a Spring of *Manna* boyling up.

O God ! what face is this, to forge so silly a Romance, for which there is not in good History, the least foundation ? For in a word, in all this Rapsody, there's not a syllable of Truth : And yet this is the bottom of the Worship and Adoration paid to the Blessed Virgin, and of the Feast of her *Assumption*.

'Tis not my business to confute this Story of the *Assumption*, here ; let it suffice, at present, that I advertise you, it was unknown to all the Ancients for the first four Centuries. That passage in the Chronicle of *Eusebius*, is acknowledg'd by Men of Understanding, to be false and spurious ; as likewise are the Pieces attributed to *St. Austin* and *St. Jerome* ; together with the false *Dionysius*, who wrote between Four and Five Hundred, at the soonest. In a word, the Men of sense and honesty, even among the *Romanists*, do at this day look upon the *Assumption*, as an idle business, but I must not tell the People so. The Church of *Paris* seems to have declar'd openly against it ; for by an Ordinance of the Cathedral Chapter of *Nostre Dame*, the First of *August* 1668, it was decreed, that such a certain long Sermon, or Homily, that had been read in the Quire the first Canonical hour, for many years last past, on the Fifteenth of *August*, the Feast of the *Assumption*, every year, should be read no more. (This Sermon, you must know, established the *Assumption* both of Body and Soul, and was added by I can't tell who, from the Year 1549. or 1550.) and that henceforwards should be read, what was usually read out of the Martyrology, taken from *Ussardus*.

Now

Now the passage in *Uwardus*, which the Chap. who lived in the 9th. Cent.
 ter and Bishop of *Paris*, ordered to be restored to its
 place, has these words: *The Sleep or Death of Mary, the*
holy Mother of God. "Although her Sacred Body is
 "not found on Earth, yet the Church, who is a pious
 "Mother, celebrates her blessed Memory, not doubting
 "in the least, but that She died according to the con-
 "dition of all Mankind. But the Church being deli-
 "berate in her Judgments, hath rather chosen to own
 "She knows not where this Sacred Temple of the Holy
 "Ghost is hidden by the Providence of God, than teach
 "any thing herein either Vain or Apocryphal. These
 were the words, that were taken from the Service of
 the Feast of the Assumption, to thrust in a certain Ser-
 mon that taught just contrary; saying, the Church
 look'd upon the Assumption of the Blessed Virgins body
 and soul into Heaven, as a thing very sure and certain.
Claudius Joly, Canon of the Church, and one of the
 Commissaries, deputed to Examine this Affair, hath
 made a Dissertation thereupon. And the Learned *Mon-*
sieur de Launoy, has given his Judgment on the same
 Subject, in whose works one may find enough to con-
 found this Story of the *Assumption*, and answer *Baronius*
 and the rest, who look upon it as a point of Faith, or
 at least a Sacred History, that no body must touch, or
 offer once to disbelieve.

C. Joly de
 verbis Uward.
 di dissertatio.
 J. Launoyi
 de controver-
 sia super ex-
 cribendo
 Martyrolo-
 gio.

What we have hitherto seen of the History of the
 Blessed Virgin, and on which the Worship that is paid
 to Her is founded, is but a little part of the Chronicle
 of the Mother of God. She has done more Miracles
 since her Death, than Jesus Christ and all his Apostles
 did in all their Lives, in all the World; and we have
 huge great Volumes of them, some of which I cannot
 forbear giving you for a taste, because the Worship of
 the

the Blessed Virgin is exceedingly Built, and Established on them, and because they are at this day thought the efficacious and powerful Arguments to defend their Superstition. And *F. Crasset*, a Jesuit of repute, thought so to be sure, when in Answer to the Author of *Sober advice to the Indiscreet Devotos of the Virgin* — He makes this Use of them.

In the number of these Fables, I put the establishment of Places of Devotion, where the Virgin is particularly Worshipped, where She works great Miracles, and whither Her Devotos go on Pilgrimage; the reputation I say of these Places, and their Holiness, is founded on such Fables, as I verily believe Pagans would blush to own. Such, for Example, is that on which is founded the famous Worship of our Lady of *Mount Serrat*. We are told, the first Count of *Barcelona* had an exceeding handsome Daughter, but possessed with a Devil, whom the Count one day carried to a holy Man in the Neighbourhood, call'd *Frier John Guerin*, to the end he should exorcise the Devil, and deliver his Daughter: He did so, and for fear the Devil should return again into her, he advis'd the Count to leave her there some little time in his keeping; to which the Count consented, and accordingly left her. *Frier John* being alone with this handsome young Lady, (and not being able to quell his own Devil) became enamoured of her; and in short, Ravish'd her first, and afterwards Kill'd her, at the instigation of a Devil disguised like a Hermite. After this, being guilty of these detestable Crimes, away he goes to *Rome*, there confesses himself to the Pope, who ordered him for Penance, to return to *Mount Serrat* upon all four, like a Beast as he was; and not to speak a word, nor offer to get up upon his Legs, till a Child about three Months old should bid

bid him rise, and tell him God had pardoned his offence. Seven years after this, the Count of *Barcelona* was a Hunting, when some of his Men found out this Frier in a Den, all over hairy like a Bear, whom they took and Chained, and brought away with them to the Castle of *Barcelona*, where he was tied up in a Stable like a Monster. The Count a little after made a great Feast, and to divert his Company, ordered the Monster to be brought forth; whom as soon as the Earl's Child saw, that was there in its Nurses Arms, it said distinctly these words: *Rise up upon thy Feet, Frier John Guerin, for God hath pardoned thy Offence.* And immediately the Frier came to himself, began to speak, and tell the whole Story. Upon which the Count told him, that since God had pardoned him, he could do no less. But however, he desired to know where he had buried his Daughter, that he might take up her Bones, and bury them in his Fathers Sepulchre. The good Frier conducted the Count's Servants to the place where he had Interr'd the Lady, and opening the Ground, they found her (Would you think it?) alive and well, as fresh, and as handsome as ever, excepting a little kind of streak like a Scarlet Thread, about her Neck, in the place where he had cut. The Maid spoke, and told them she owed her Life to the Blessed Virgin, to whom she had been Consecrated, and who preserved her (and indeed it was so) Miraculously. There they built a Convent, of which this young Lady was the *Abbess*, and Frier *J. Guerin*, the Confessor. Near to this place, in a certain Grotto, was found an Image of the Blessed Virgin, exceeding bright and luminous, and perfumed with excellent Sweets, which was discovered by Angels Melody, that were worshipping it in the Cave; this Image, they that found it,

were

Ferreolus
Locrius lib. 4.
c. 25, Maria
Augusta.

were for carrying away, but when they came as far as the place where the Lady had been buried, it grew so heavy on their Hands, that they were glad to leave it there with all their Hearts. There they built a Chappel over it, although it was a very desert place, and mighty inconvenient for the Pilgrims resorting thither; and this is the rise of that famous Chappel, where so many Miracles and famous Things have been done.

The Devotion of our Lady of *Liesse*, is founded on a Tale, no less ridiculous than the former, though it be something less horrible. We are told, that a certain Princess, Daughter to the *Soldan* of *Egypt*, in the time of the Holy Wars, (the Original of all Romances) came to visit three Gentlemen of *Picardy*, that were Prisoners at *Grand Cairo*, and demanded of them the Picture of the Blessed Virgin. Not a Man of them understood a bit of Painting, but however one of them promised her Highness what she required; but being put very hard to fulfil it, the Virgin delivered them from their Concern, by giving them her Picture from Heaven herself. The Princess upon this, found means to break their Prison, and escape with them, and passing an arm of the Sea, they laid them down to sleep in a Wood, and waking in the Morning, found themselves in *Picardy* by a Fountain, where they built the Church of our Lady of *Liesse*.

But of this kind, there is nothing in the World more Renowned, and at the same time more Absurd, than the History of the famous Chamber of our Lady of *Loretto*. This is the very Chamber of the House of *Joachim* and *Ann*, in the City of *Nazareth* in *Galilee*, in which the Virgin *Mary* was Born. (Our Legendaries should consult with one another, sometimes, for before we heard She was Born in *Jerusalem*, with a great deal
of

of Punctuality.) In this Chamber She received the Salutation of the Angel, in this Conceived the Saviour of the World, and in this bred Him up till He was Twelve Years of Age. The Apostles, after the Death of Jesus Christ, observing carefully what a world of Miracles were wrought in this Chamber, judged it very convenient to build a Chappel there, and Celebrate the Mysteries in it, that is to say, to sing Mass in it; and Saint Luke the Evangelist, who was as good a Painter as Physician, drew with his own hand the Picture of the Virgin, which is there to be seen to this day. This Chappel was frequented with a great deal of Devotion, whilst the Christians staid in *Galilee*, and especially in the time of the *Croisades*, or holy Wars, but the Christians being chased away, and the Devotion at this Chamber beginning to cool apace, the Angels took it on the 9th. of May, in the year, 1291. (says *Turfelin*, very exactly) and brought it through the Air into *Dalmatia*, distant from *Galilee* about Six thousand Miles; as those who have cast it up tell us, upon whom let it rest. There the Angels set the Chamber or Chappel down upon a Hill, in view of the *Adriatick* Sea, between two Towns, the one called *Tersactum*, and the other *Flumen*. At the first, there was a mighty concourse of devout People, that came upon the fame of this great Miracle, but their Zeal continued not; and the Virgin not finding there, the honour she expected, ordered the Angels a second time to take the Room, and passing the *Adriatick* Sea, to Transport it into *Italy*, and set it down in the Territory of *Recanati*, in the midst of a Wood, belonging to a certain Lady (for without a Woman in the case, there can be no great Miracle) called *Loretta*, that owed the Diocess, or Territory of *Recanati*; which accordingly they did.

D

This

This new Miracle of the second Transportation of the Chamber, rekindled Mens devotion for the Virgin, and there was old flocking to it from all Quarters, but the Situation of the Chappel was an occasion of a great many Robberies and Villanies committed on the poor Pilgrims, by reason that the Woods afforded shelter to the Rogues, who upon all occasions Sallied out upon them, and retir'd into the same securely. The Angels therefore thought it fit, it should be taken from amidst this Wood, and removed a little farther, to a Mountain that belonged to two Brothers; which Brothers in a short time, made a very profitable business of it, by the great resort of Pilgrims, and the rich Presents that were made, but not being able to agree in the division of the Spoil, the Virgin was very angry, and thought they were unworthy of the honour She had done them, and therefore ordered the Angels to transfer it to another place; up then they took it the fourth time, and set it in the High-way, where now it stands and works such Miracles. The People of *Recanati* came to see this Miraculous Room, and finding it set upon the Ground without any manner of Foundation, were greatly afraid it would fall down, and therefore built about it a huge and mighty thick Wall, which stands at this present to be seen. But no body could tell from whence this House came, till a long time after, when the Blessed Virgin appeared in a Dream to a certain Man, an intimate Friend and Servant of Hers, and revealed the whole matter to him, as I have been relating it. This Man declared the same to a certain Wife and Understanding Person of that Country, who thought it convenient, to depute sixteen Grave and Creditable Men, to go to *Nazareth* in *Galilee*, and take Cognizance of the matter of Fact. Away they went, taking

taking the Measure of the House at *Loretto* with them, and came safe to *Nazareth*, where they found an empty space, where the Virgins House had stood, and nothing left but the Foundations, of which these Sixteen took the Length and Breadth, and finding them to agree most exactly with the Dimensions of *Loretto-House*, they were sufficiently convinced; but besides, they found an Inscription on the Wall hard by, attesting that such a Church had stood there heretofore, and was miraculously carried away. And thus this truth was laid open as manifest as the Light, by the Testimony of almost a Jury and half of able Ambassadors, and this we find written in the Registers of that House, and hung up in a Table in the Chappel, to be seen by all Comers. This is in effect, an *Epitome* of *Turfellin's* great History of this House, who amplifies the Matter very curiously. This Jesuit's Book was Printed with Privilege from Pope *Clement* the VIII, with the general Approbation of the greatest Doctors at *Rome*, such as *Raynaud*, *Beovius*, *Spondanus*, and others, who refer us to this Book as a Piece, that is able to ease us of all manner of Doubts, that may rise on this occasion.

Turfellin's
Historia
Laurentina,
lib. 1.

And will the time then never come, when Men will reassume that Shame they have so long renounc'd? How is it possible they can in Earnest, propagate such Impertinences as this? *Cui bono*, To what end and purpose is it, that a House must jump from place to place thus through the Air? Who does not see that this is an Invention of one who is not the Father of Truth, to uphold those lamentable Superstitions, of which that Blessed Maid is made the Object?

It may be convenient here to observe, that this pretended Transportation is said to have been made, at the

end of the Thirteenth Century, when the *Saracens* had entirely chased the *Christians* out of *Palestin*: And yet *St. Antonine*, A. B. of *Florence*, one of the hardiest Relators, and greatest Admirers of Fabulous Miracles, and strange things, that perhaps the World ever had, says not one word of this Matter; and yet he should have known, being an *Italian*, and living within 150. years of the time assigned for this great Wonder, and one that would have believed it, if he had but once heard on't. Another Saint also of the same Order, (a *Dominican*) and same Country, to wit, *Vincent Ferrier*, that lived according to *Bellarmin's* Account, 1410. or 'as others say, in 1440. in a Sermon (amongst his Works) on the Feast of the *Assumption*, says expressly, that our Ladies Chamber is still at *Nazareth*, and yet according to the History, it had been then in *Italy*, above 100. years; And was it not possible that great Saint should not know as much? But thus it is, The Fable was at first invented without any Conscience, without any Shame, or indeed, without any Discretion; God so permitting it, for the farther evidencing this great Truth, that we might more easily see on what grounds all this kind of Worship is founded. But now for a Sample or two of Miracles.

We are not to doubt, but as She is the most Glorious, She is also the most Holy, and by consequence, the humblest of all Women. But *Papism* has made Her a very pattern of Pride and Ambition, always aiming at Divine Honours; angry with all that pay them not, severely Punishing those that offend Her, and Recom-pensing amply all that are peculiarly devoted to Her, and working Miracles perpetually, for nothing but to acquire Adoration, and Honour to Her self. To establish this Adoration, they have made such a Romance
of

of the Blessed Virgin, that no good sober Heathen would have done the like to his *Miwerva* or *Diana*, Goddesses of Chastity.

For Example. What more could any Servant of *Venus* or of *Flora*, Goddesses of Prostitution, say of their Deities, than has been said of *Mary*, when they make her marry *St. Dominick*. This Saint was in a Cavern, where he was doing Penances, alas ! for the *Albigenses* of *Tholoufe*, covered with gore and wounds of his own inflicting. To him the Virgin appeared, accompanied with three Women, each of them being attended with fifty other Women ; these were (Oh horror to relate !) this three Persons of the Holy Trinity, that made up the Nuptial Equipage and Pomp, when the Virgin was to marry *Dominick* ; and coming to him, *Dominick* (said she) *my Son, my dear Husband, because thou hast valiantly fought against the Enemies of the Faith, so I am come to succour thee, I, (I say) whom thou so oft has call'd upon.* Then the three Queens that accompanied her, lift up *St. Dominick* from the ground, where he lay half dead, and the Virgin received him into her embraces, kissing him lovingly and tenderly, and withal opened her breasts and let him suck, till he was perfectly recovered. In what a hot and furious imagination was the impudent Monk, think you, when he wrote these horrible things ? Came he not reeking from his damn'd debauches, to commit these foul impurities to paper ? I appeal to all Persons in the *Roman* Communion, of pious Minds and chaste Thoughts, nay, to all the Adorers of the Blessed Virgin, that have any sense of Vertue, any touch of shame, to all such I appeal for my just indignation against this. *Alanus de Rupibus*, (for he it is that reports these things, and that writes of the like abominable intercourse betwixt the Virgin and

*Alanus redi-
vivi p.2.c.3.*

Idem ibid.
Part 2. c. 4.

and himself says, he was usually tempted of the Devil, once in every seven years, and in one of these fits, he had like to have cut his own Throat for despair; but at Mid-night the Virgin came into his Cell, and after a great deal of discourse, drew out her Breasts, and milk'd them on the wounds the Devil had made, and cured them perfectly. Afterwards she married her Servant in the presence of Jesus Christ, and a great many Saints there present, giving him her Virgin Ring, made of her Virgin-hair. After this, she put about his neck a Chain or String, made likewise of her hair, with a hundred and fifty Precious-stones, according to the number of Beads in the Virgins *Psalter* or *Chapter*. After, she gave him a sweet Kiss, and let him suck her Virgin-Breasts, which he doing very greedily, seemed to have all his Body bedewed with a sweet Liquor; and this favour, he says, she afforded him frequently. Another Story tells us, that one *Eustochium* a Religious Nun, having begg'd of the Virgin to see the Child Jesus, she found him laid upon the straw, where she fell to kissing and embracing him so ardently, that she thought she should have died for pleasure, on the place. Another young Maid, about Fourteen, a devout Servant of the Virgins, having ask'd the same thing, *Mary* gave him into her arms, who embrac'd, caress'd and kiss'd him with such violent transports of love, that her very heart was cleft asunder. Fair warning, one would think, to young Maids!

Has either *Alcoran*, or *Jewish Talmud*, Stories so lewd and so abominable as these? Yet these are the Authors, whose Authority *F. Crasset* has within these six last years, renewed and re-established in his Book! But what is the design of these tales? Why, 'tis to establish the Worship of the Blessed Virgin; for *St. Dominick* had never

ver been her Husband, but that he invented the *Rosary*, otherwise call'd the *Virgins Psalter*, compos'd of a hundred and fifty Beads, of which there are fifteen *Pater Nosters* for God, (and well they can spare them too,) and and one hundred thirty five *Ave Maria's* for the Virgin. And for the same reason was our Friend *Alan* favoured, because the *Rosary*-way of Worship beginning to decay, he did what in him lay to revive it. And for the two Virgins obtaining the favour to Kiss Jesus Christ in the Flesh, even to Swooning away, why was it, but because they were devoted to the Service of the Virgin in a more peculiar manner? Now, that you may not think these fearful Examples are but few in number, you must know there are abundance of them in all the Authors that *F. Cras-*
set quotes and admires. *Hautin*, a Jesuit like himself, reports a History from *Surius*, of the Marriage of the Virgin *Mary* with one *Herman*, surnamed *Joseph*, (because they were both of them married to the Virgin,) to whom the Virgin came, accompanied with two Angels, one of which began to speak and say, *To whom shall we marry this Young Man?* To *Mary*, replied the other, at which they commanded *Herman* to draw near: Poor *Herman* knew not what in the earth to do; Love prick'd him on, and Shame-fac'dness pull'd him back; for though before-times he had had particular intimacy with the Blessed Virgin, yet he could never hope to see himself advanc'd to such a degree, as to be married to Her. *Casarius* also, whom *F. Cras-*
set quotes as a very sincere Author, relates the Story of a Soldier that fell in love with his Captain's Wife, and following the advice of a good Hermit, saluted the Virgin a hundred times a day, who to recompence this civility, offered herself to him like an exceeding handfom Woman, saying, *I will be thy Wife, come kiss me*, and forc'd him to it. In the same

Hautin An-
 gelus Custos
 c. 4. numb. 3.

Casarius l. 7.
 c. 13, 18, 32,
 52.

same Author, we find the Virgin *Mary* kissing and embracing Monks very liberally: Some she watches over whilst they sleep: others she wipes the face of, whilst they sleep, with her Handkerchief. And had I not reason to say the Chronicles of *Diana* and *Minerva* were more chastly deliver'd down, than those of the ever Blessed Mother of our Lord?

After these favours, it would be vain to produce any more, or others; but you may be assured there is no sort or kind, with which the *Devoto's* to the Virgin have not some time or other been graced. She has kept them in their Sickneses; She has given them their Sight; She has delivered them from extreme dangers both by Sea and Land, from Thieves, from Fire, from the Gibbet, from Prisons, and from Death itself; for many have been raised from the dead, only because they or their Parents have been religious Worshippers of the Blessed Virgin. Read but *Chronicon S. V. Despara*, where you shall find a thousand Instances. If one should collect together all the deliverances God hath wrought from the beginning of the World, to this day, they would not make a History to compare with those wrought by our Lady of *Loretto*, *Mont Serrat*, *Liesse*, *Hall*, *Moyenpont*, *Aspremont*, *Ardiliers*, and a hundred more, and all to persuade Us, that the Virgin is mightily pleased to see Herself adored, and that she is at a stand sometimes to find out what Favours to bestow on her peculiar Servants.

But that which is most abominable, is, that these Fables would persuade Us, that the Service of the Virgin is of greater benefit to Us, than that of God; and that, provided a Man dedicate himself to Her Service, let him be otherwise never so wicked a Villain, yet he need not despair of his Salvation. It was one of these prophane

profane Visions St. *Brigit* pretended to have had, and which *F. Crasset* hath mustered up afresh, to the intent you should not think those Opinions were at all altered since those days, 1370. Sinners (says he) *being her Subjects, make up her Crown and Glory, and 'tis for that she loves them, with the tenderness and sweet compassion of a Mother, let them be never so wicked, as a Mother pitieth her Children, though they have lost their senses, and are become mad; and this is what she has revealed to St. Brigit. Know Thou* (quoth the Mother to the Daughter) *my dearest Child, that there is no Man in the World so lewd and cur'd of God, that is entirely forsaken of him whilst he lives; no Sinner so desperate, but may return, and find mercy with him, provided he have recourse to Me. St. Bonaventure is of the same mind, and expresses himself in these comfortable words: O Mary, be a Man never so miserable a Sinner, you have the soft compassions of a Mother for him; you embrace him, and hug him close in your bosom, and never will forsake him, till you have reconcil'd him to his formidable Judge.*

Part 1. tr. 1.
qu. 10. p. 77.

Brig. Revel.
book 6. c. 10.

'Tis with design of persuading us to believe these comfortable Truths, that *F. Crasset* musters up a whole Chapter of Examples of the wickedest Men that possibly can be, that yet have been saved, by preserving their devotion for the Blessed Virgin, amidst all their impieties, entire. Such a one is that of *Theophilus of Adana*, a City of *Cilicia*, who having been depos'd of his Archdeaconry, for no great good, gave himself over to the Devil, for spite and anger, by the help and means of a Jewish Magician whom he served. He renounced Mary and her Son, and gave the Devil a Scroll signed with his own Hand; after which he became intolerably desperate and mad for what he had done: But in these Agonies of Mind and Soul, a glimpse or ray of hope appeared

ubi supra.
pag. 86.

Pag. 90.
part 1.

to him, that Blessed *Mary* could deliver him from this evil, and straightways thereupon he goes to her Church, and prostrates himself before her Image: Which failed him not at this time of need, but reconciled him to God, and forced the Devil to give him back his Bonds again.

To this, *F. Crasset* thinks fit to add such another, taken from *Casarius*; of a young *Gascoign* Soldier, who after he had wasted all he had in the World, gave himself up to *Satan*, and renounced *Jesus Christ*; but do whatever the Devil could, he could not be brought to renounce his Mother, and this obtained his Pardon for that horrible Crime; down he threw himself before the Image of the Virgin *Mary*, which had the Image of *Jesus* in her arms, and heard this Dialogue between them. The Virgins Image said, *O my sweet Son, have mercy on this Man*: The Son's Image answered, *W^hy Mother, what would you have me do with this Wretch, that hath renounced Me?* After this, the young Man saw the Blessed Virgin (that is to say, her Image) prostrate herself to little *Jesus*, and demand again his Pardon, whom *Jesus* lovingly took up, (and 'twas very much for a Child of his bigness,) and said to her, *I never yet refused my Mother any thing she ask'd; I grant it for your sake, and yours alone.* Would one believe, that a Jesuit should have the confidence to furnish up such ridiculous things as these, at this time of day, in such an Age as ours? I had often heard this Story told by Protestants, to shame the Papists; but I never thought it would have been produced at this time, by a Renowned Jesuit, in honour of their Religion, and that too in *Paris*, the most frequented City in the whole World. But to put you past all doubting of this Truth, *F. Crasset* tells us, that *Casarius* says, that this very *Gascoign* was alive in his time, 1227. and that nothing was more sure, nor better attested, than this famous Story.

Story. And for the credit of *Casarius*, the same good Father tells us, he was of the Order of *Cistercians*, and lived above four hundred years ago, and was, as *Trithemius* the Abbot tells us, a very Learned, and a very Pag. 105. Honest Man, and one that stuck to his rule very close. You may judge (says he) of the sincerity and credit of this Man, by what he says in his Preface to his own Works, *God is my Witness* (cries he) *that I am not the Invenor of any thing I have reported in my Dialogues.* And who alive can help believing him, after this Protestation? Therefore take, in short, another Story of *Casarius's* telling, of one *Beatrix* a Servant in a Convent, who being debauch'd by a Priest, got out of the Convent, and lived in a Bawdy-house fifteen years, during all which time, the Virgin *Mary* took her shape, and constantly supplied her place; so that no body perceiv'd her absence, and her Reputation suffered nothing all the while; and all this, because she had, as she was going out, prayed to the Virgin, and (giving her the Keys of the Convent into her hand) had said, *Madam, I have served you as devoutly* Casarius l. 7. *as I possibly could; I give you here your Keys again, and am* c. 35. *able no longer to withstand the temptations of the Flesh.* This tends to the same end with all the rest, namely, to let you understand, that, break God's Commands, or do Crass. p. 90. whatever you please, serve but the Blessed Virgin, and all is well.

Pelbart of Temeswar, another of *F. Crasser's* great Au- Stell. Coronz. thors, tells us, there was a certain Woman that plaid l. 12. c. 3. the Whore with a Neighbor's Husband of hers, whose Wife finding his roguery out, pray'd to the Virgin to confound that wicked Creature that had debauch'd her Husband from her Bed; but it was found, that this impudent Harlot had still the grace, every day, to say seven *Ave Maria's*, and therefore the Virgins Image answered

the complaining Wife, and said, *She of whom thou speakest, offers me Praises that are very agreeable to me, and whilst she does so, I assure you Mistress I can never hurt her, but on the contrary, will preserve her from disgrace; however I promise you, I'll see and convert her.* And this is the way to Profelyte to the Virgin, those who trample God's Commandments under foot.

Crasset. p.94.

If you would have any more Stories, to prove that the Worship of the Virgin separate from that of God, is a sure way to Salvation, you may find them, in great plenty, in *Father Crasset*. There you may see the Virgin keeping them, that keep not God's Commands; and how a Bird having learn'd to cry *Ave Maria*, and being seized on by a Hawk, scream'd out but *Ave Maria*, and the ravenous Hawk immediately left her. And likewise, how the Devil, being in the Air, and spying a Christian that was not upon his guard, came swooping down upon him, like a Bird of Prey; but as soon as he heard him pronounce, and devoutly call upon the Name of *Mary*, he was fain to pull in his horns (I meant his talons) and be gone. There you shall see her taking a great deal of pains to raise from the dead, Rogues that had liv'd in nothing else but wickedness, & died without repentance; only to give them leisure to Confess, and do some trifling Penances, and then again depart in peace. It is the same *Father Crasset*, that tells from *Surius*, the History of a Citizen of *Rome*, called *Andrew*, so insufferably debauch'd, that he bore no token or mark of Christianity upon him, but that he was an Admirer of *St. Casarion* Martyr: As *Andrew* lived, so he died like a Reprobate, without any tokens of Repentance; but at the Intercession of *Mary* and *Casarion*, he arose from the dead to Confess, and do Penance, and returned from whence he came.

Pelbart

Pelbart of *Temeswar* (that never sticks at any thing) tells us of a Robber on the High-way, (that used nevertheless to Fast every *Saturday* in Honour to the Virgin) who at last being caught in the Fact, was Beheaded on the spot; his Head in falling from his Body, cried out thrice, *Confession, Confession, Confession*, upon which they fetch'd a Priest, who came and set his Head again upon his Shoulders, to whom the Thief reported, that as soon as his Head was cut off, the Devils had seized on his Soul to drag it into Hell, but that the Virgin hindred them, not permitting the Soul and Body quite to separate, till he was Confess'd; and that he had obtained this Grace, for Fasting every *Saturday* to her Honour: And this serves to support two Articles of Popery, the Invocation of the Virgin, and the necessity of Confession. But if we will not believe *Pelbart*, nor *Father Crasset*, neither will we Hereticks be persuaded, that a Rogue rose from the dead.

In the same place, you read how that the Soul of a Soldier kill'd in Fight, in the Service of the Emperor *Sigismund*, continued in his Body many years after the Flesh was rotten and worn off. The Blessed Virgin not permitting the Soul to part before Confession, because he had been all his Life time Her peculiar Servant. Another Miracle there is, of which *Pelbart* himself was an Eye-witness. A certain wicked Villain fell into the *Danube*, and was under water three days, where he heard a Voice say to him, Thou deservest well, O Wretch, to lose thy Life, and be Condemn'd for ever for thy Sins, but because thou art a Servant to the Virgin *Mary*, thou shalt be delivered from this danger, that thou may'st go and be Confessed; and up he came, though he could not Swim a stroke, and came and Confess'd to *Pelbart* himself, who tells you this Story. *Twas from*

Page 135.

from the Man his own self (says Father Crasset) than his Religious Pelbart heard this History; and you must either believe this Penitent was an Impostor and Cheat, (and I pray take heed of wronging such a Pickled Youth) or else that Pelbart was a wicked Man, and took delight to impose upon the belief of the sovereign High Priest of Rome, (to whom he dedicated his Works) and all the Faithful. Or else you must believe this Story for a certain truth, and consequently that the Virgin does preserve sometimes her Servants from everlasting Damnation, after Death. And in the same Page, this worthy Jesuit lays, That Casarius the Cistercian, that lived about 400. years since, and made 12. Books of Dialogues upon Miracles and Apparitions in his time, sets down many Examples of this nature; how Dead men were saved from Damnation by the Virgins means, obtaining Grace for them, to return to Life again to do some Penance.

If I would drain those Springs (as Father Crasset does) of Pelbart, Casarius, Bernardin de Buftis, Vincentius Bellovicensis, St. Antonine of Florence, and the rest, I could make a monstrous great Volume of these Fables, that tend to the establishing the necessity of Worshiping the Blessed Virgin, but this small number drawn from Father Crasset, is as good as if I had heaped up all together, with a great deal of Pains and Trouble.

For by this, we Protestants may see, how far we are to trust those Catholic Doctors, who would have us believe, their Service and Religion has for many years last past, been cleansed and purified from all these vain and idle Popular Superstitions. When Father Crasset, a famous Jesuit, (though Monsieur Arnaud call him the Wretched Jesuit Crasset). A Jesuit, I say, in the City of Paris, where Popery is most refin'd; in the Face of Monsieur, the Bishop of Meaux, and other Catholics, averse

averse from the vulgar Superstitions. When he, I say again, renews and revives these Silly and Impertinent Fables, with the approbation of his Society, his Archbishop, and his King. And if the great Man at Rome, ^{Of Louis le Grand.} should in a good Humour, think fit to say, this Book of Father Crasset, is composed with *so much Learning, in such a Method, and with such a Discretion, as is proper to instruct the Readers clearly in few words, and to extort even from the unwilling* (such as Monsieur de Meaux, and Monsieur Arnaud) a confession of the Catholick Faith. (In this point) If he, I say, should but say thus much, I would fain know why it would not be as Authentick a Book, as the *Catholick Exposition of Monsieur de Condé*. And are we (in good earnest) secure, it never will be so? Will a better Friend to the Jesuits, never possess that Chair? And if there do, may he not do as much for such a Book as this of Father Crasset, as the present Pope has done for Monsieur de Meaux's? And must the Faith of Christ be at such uncertainties? This surely is not building on a Rock, but on the Sand, that every Wave can wash away at pleasure. For if every Pope can make an Exposition of the Catholick Faith, Authentick, (And if every one cannot, how can any one?) I do not see but we may have as many several Faiths, as there are Casualties and Diseases in the Weekly Bill.

THE END.

Books Printed for Tho. Newborough, at
the Star in St. Paul's Church-Yard.

THE Travels of Monsieur de Thevenot into the
Levant, in Three Parts, viz. Into I. Turkey.
II. Persia. III. The East-Indies. Fol.

R. Manlii, *Commentaria de Rebellione Anglicana ab Anno
1646. usque ad Annum 1685. Pars Prima.* Octa.

A Paraphrase with Notes, and a Preface on the Sixth
Chapter of St. John, shewing that there is neither
good Reason nor sufficient Authority, to suppose that
the Eucharist is discoursed of in that Chapter, much
less to infer the Doctrine of Transubstantiation from
it. Quarto.

Wholesome Advices from the Blessed Virgin, to her in-
discreet Worshippers. Written by one of the Roman
Communion.

Humanity and Charity of Christians. A Sermon Preach-
ed at the Suffolk Feast, November, 30. 1686. by W.
Clager. D. Dr.

The Present State of the Controversie between the
Church of England, and the Church of Rome.

THE END.

INSCRIPTIONUM Antiquarum SYLLOGE

I N

Duas P A R T E S Distributa.

Quarum P R I O R

I N S C R I P T I O N E S E T H N I C A S

Singulares & Rariores penè omnes
continet, quæ vel *Gruteri* **CORPORE**,
Reynesii **SYNTAGMATE**, *Sponii*
MISCELLANEIS, Aliisque ejus-
dem argumenti Libris reperiuntur.

A L T E R A

C H R I S T I A N A M O N U M E N T A

Antiqua quæ hætenus innotuerunt omnia
complectitur.

I N U S U M

Juventutis Rerum Antiquarum studiosæ Editæ, &
Notis quibusdam Illustrata.

A GUIL FLEETWOOD, Coll. Regal.
apud *Cantab.* Socio.

L O N D I N I :

Impensis GUIL. GRAVES, Bibliopolæ *Cantabrigiæ*, &
Prostant apud TIM. CHILDE, ad Insigne Cervi albi in
Cœmeterio D. Pauli. M DC XCI.

LIBRARY OF THE
THEOLOGICAL
NEW YORK

INDEPENDENT

27

THE

COMMONS

OF THE

UNITED KINGDOM

OF GREAT BRITAIN

AND IRELAND

IN PARLIAMENT ASSEMBLED

THE

One of the sources used by Fleetwood, W: in his
Inscriptionum Antiquarum Sylloge. 1691.

was

Thomas Reinesius, physician, of Gotha. (1587-1667)

His collection of Latin inscriptions was published
posthumously, in 1682.

(See J.E. Sandys: History of classical sculpture
II, p.364. 1908.)

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

CHICAGO, ILL.

1910

1910

106417

JUVENTUTI CANTABRIGIENSI

Rerum Antiquarum

STUDIOSÆ:

Prefertim verò

COLLEGII REGALIS

ALUMNIS.

GUL. FLEETWOOD, S. P. D.

QUOD in vestrum gratiam, ornatissimi
Juvenes, laboris, temporisque im-
pendio non exiguo, Opus absolvi, id
ut Vobis gratum acceptumque sit,
non est quod dubitem. Quas ergo
horas in exorandâ Lectorum suorum patientia ab-
sumunt alii, istas ego in exercendâ utiliùs (pu-
to) collocabo. Missis itaque ambagibus, excu-
sationibusque omnibus, de magnitudine, & diffi-
cultate Operis, exili ingenio, & tennitate animi
quæsitis reliquisque ejusmodi fucis, ad rem & in-
stituti nostri rationem accedo.

Epistola Dedicatoria.

Dum in *Thesauro Gruteriano*, *Reinesii Appendice*, *Sponii Miscellaneis* cæterisque ejusdem argumenti *Libris* volvendis & perlegendis totus occurrerem, & mirâ animi dulcedine retinerer; nec *Doctis* injucundum, nec *Ignaris* aut ingratum aut inutile futurum existimabam, si ex ingenti isto *Inscriptionum Corpore*, quod mole suâ pene laborabat, illas omnes quæ rarum quodvis & singulare in se continerent, excribendo colligerem: si quæcunque visu & quæsitu digna essent, quæcunque animum *Legentis* moveant urgeantque coram oculis unâ apponerem: ut uno quasi intuitu, & (quod dicitur) simul & semel omnia hæc haberet *Lector*, quæ post multam temporis, laboris & pecuniæ impensam, in quærendis, in parandis, & legendis libris, vel sub manu, vel in animo habere gauderet. Non, quod ista quæ omisi fructum & pondus suum non habeant (nam auro contra caræ sunt ipsæ *Literulæ*, *Sigla*que *Inscriptionum Semesæ*, & adoranda penè quæcunque, restant vetustatis fragmina) sed quod pauca sint vel nulla, quæ vel delectandi, vel curas & dolores animi deliniendi causâ, quærunt homines, quæ hoc in *Libro* non habebunt, aut alibi non frustra quærant.

Gruterianum ordinem in disponendis *Inscriptionibus*, quoad potui, ut plurimum observavi, incipiendo à *Diis*, exordii *Aratai* memor, 'Εξ Διὸς ἀρχόμενα. Sub hoc capite vidbis *Deos Superos*, *Inferos*, & *Medioximos*, *Mortales*, *Immortales*, *Cælo*, *Terra*, *Mari*, undique

Epistola Dedicatoria

dique petitos. Unde forsàn colliges Gentiles auminus rectè, aut non omnino, aut longe aliter quam nos, ratione suâ usos: Cum enim nobis ratione certissimum & persuasissimum habetur, Ut num tantum esse Deum, nec alium esse posse, quàm sit, ut eadem cum nobis ratione usi, duos, plures, & tantum non innumeros Deos esse crederent? Aut ergo Deum Unum Μὲν οὖν οὐκ εὐχόμενοι colebant, aut plures esse Deos rationi rectæ non adversari existimabant. Si prius, nec Polytheismi nec Idololatriæ rei erant; si posterius aut ratione suâ non rectè usi sunt homines per tot sæcula, & per totum ferè terrarum orbem, aut recta ratio non eadem hodie est, ac olim erat. Præterea, cum recta ratio hodierna imprimis doceat Deum & æternum esse, & omnia posse, (quæ simplicissima notio est, & prima, & maximè universalis, nam reliqua ferè omnia ejus attributa Relativa potius sunt, & quoad Creaturas, sicut Bonitas, Justitia, Misericordia, &c.) aut Gentilium ratio, diversa erat & alia à nostra, aut Deum & æternum, & omnipotentem colebant Gentiles. Si alia erat illorum ratio à nostrâ, vel (quod idem est) si aliter ratione suâ usi sunt homines ac nos, ubinam, quæso, ista adeo jactata rationis certitudo, quâ duce tot per sæcula, Omnes ferè viâ rectâ aberraverint? Si Deum æternum & omnipotentem colebant Gentiles, qua in parte sunt culpandi? Diversitatem enim Nominis nihil moratur Deus, nam sive Pana, sive Jovem, sive Deum appellites nihil interest, idem Illi est ac si Jehovaham in-

Epistola Dedicatoria.

voces. Sed & alia bene multa sunt, quæ nunc omitto, hoc in Capite observanda. Unum præterea tantum volo, ut Deum O. M. summa laude veneremur, & ut (ad S. Petri monita) Ejus Virtutes prædicemus, qui nos ex tenebris, in suam lucem mirabilem vocavit; qui in sacris Scripturis, naturam & voluntatem suam luce meridiana clariùs manifestam fecit; quibus solis firmitèr, ob hoc, adharendum puto, quod (citra illas) & sine ratione, & (ut videtur) cum ratione, eandem insaniam insaniunt homines.

Sequuntur Opera Publica, in quibus multa antiquissima & rarissima Vetustatis monumenta sunt; sed quæ prælucent aliis sunt, Columna Duillii, ante Ch. Nat. 258. Tabula marmorea Neapolitana, ant. Ch. N. 103. Cenotaphia Pisana. Decretum Arbitrium finium regundorum inter Genuates & Veituros, ant. Ch. N. 116. in quo montes, fluvii, rivi Populique occurrunt, quorum ipsa nomina non solum in Geographicis, verùm & in aliis omnibus (ut puto) libris desiderantur. Et alia ejusmodi non pauca notatu digna.

Sequuntur tertio Cæsares & Imperatores summi, quorum in Titulis & Honoribus designandis & describendis, eandem Veritatis, & Modestiae rationem olim habitam invenies, quam hodie apud Gallos crocitanes habitam videmus, i. e. ut planè dicam, nullam. Non enim in hisce Inscriptionibus ita luculentèr Laudatorum dotes, animi

Epistola Dedicatoria.

animi virtutes, domi militiaeque gesta praeclara, quàm mores hominum laudantium, & saeculi ingenium describuntur. Temporis ordinem, quem in hisce disponendis servavi in Schedis nostris manuscriptis, turbatum & neglectum, per incuriam Compositoris, in impressis habes.

Proximum Caput habet Sacerdotum, sacrorum Ministrorum, aliorumque tumulos & statuas pulchris & sanis laudibus ornatos. Honores tot & tantos, falso Sacerdotio, & sacris impiis attributos esse, noli admirari. Nam, praeterea quòd imprudentes hoc fecerunt homines, audacter dico, absque his, nec Vera nec Falsa Religio diu, quoad extra, stare potest. Surgent autem hi Gentiles in Iudicio, & Nostrates hodiernos besternosque hac in parte condemnabunt.

Quod ad reliqua quae sequuntur, spectat, nollem diversis classibus apponere, nec varios variorum affectus, sub singulis Capitibus, sed Parentum, Liberorum, Conjugum, Fratrum, Sororum, Gentilium, Cognatorum, Heredum, Amicorum, Sodalium, Benemeritorum, Corporum, Singulariorum, Dominorum, Patronorum, Libertorum, Servorum, aliorumque uno sub Capite describere; partim ut Classes non multiplicarem, quae ratione hanc essent innumeræ; partim, ut turbato Personarum & Affectuum ordine, acriorem legendi cupiditatem, & maiorem in legendo delectationem diversitas affectuum excitaret: ut cum querelis Cognatorum defatigatus esset animus, ad Ma-

trum

Epistola Dedicatoria.

trum & Sororum planctus & dolores se reciperet; ut cum Suspiriis desideriiisque Libertorum & Servorum satiatuſ eſſet Lector ad tristes intimosque Patrum gemitus, ad vehementes Conjugum affectus & veras lachrymas, oculos animumque quod advertet, habere poſſit. Plura inter hæc notatu digna ſunt, quàm ut notandis diu immorer. Ubi rudes homines, ſæculum inſcietum, balbutientem linguam, ſermonem barbarum, & Latinitatem penè deficientem invenies, ibi Naturam ipſam propriè, elegantèr, acutè, & vivacitèr loquentem audies: ita ut ſenſus viſque naturalis inſcriptionum dolores cordis exprimat, & tantum non eliciat lacrymas, cùm ipſa verba contemptum & riſum vel invitis excutiant.

Quod ad rem Grammaticam ſpectat, plurima ſunt quæ & bilem & cachinnos moveant: præſertim cum audaciam & jaçtantiam Criticorum tantam omnibus libris interſperſam, tam levidenſi tamque inſirmo fundamento innixam, cum Viros aliàs graves, doctos, probos & prudentes, multæ lectionis, & judicii multi, lites, controverſias, jurgia, rixas & tantum non bellum ci-entes, de literulâ unâ tranſponendâ, interponendâ, mutandâ, ſive exterendâ, & delendâ, cælum & terram moventes, & cum ſummo aliorum faſtidio, & pari ſui jaçtatione de re nihili certantes, & (quod dicitur) de lana caprinâ turpibus & fædis inter ſe judiciis conſlictari videris. Sed ne gratis hæc dixiſſe videar, exempla quædam adnotare hoc in loco non pigebit, ut ipſe Lector, quan-
tum

Epistola Dedicatoria.

tum certi hisce in rebus sit, dijudicet. Habes itaque Menotyranno, & Minoturani inscriptione eadem, pag. 15, 1. Quodannis & Quotantannis, 93, 2. Lucserunt, 181, 1. & Luxerunt, 181, 2, Tauropolium, 11, 4. Anno Dom. 175. & Taurobolium, 11, 5. Anno Dom. 199. Trigesimo, 20, 1. A. Dom. 358. & Tricesimo, 20, 2. A. D. 359. Maximianus & Maxsimianus, 117, 2. Castæ & Caste. Amantissimæ & Desideratissime. Omnibus Dativis, 191, 2. Pulchrai, & Feminæ, 282, 3. Decernt pro Decernerent: & Coronarn. pro Coronarent, 189, 3. Mis. ultq. dona, pro Misitque ultima dona, 246, 4. Ussus, pro Usus, 44, 3. Deliciæ suæ, pro Deliciarum, vel pro Genitivo singul. 35, 3. Fatus malus, 221, 4. Omnem jus, 190, 1. Sing. pro Sign, 23, 5. Ara pro aram, 39, 3. M finali omisso, Exeplu, 190, 2. M medio omisso. Uxxoribus. 209, 2.

Hæc pauca ex multis Lectori apposui, sed ne sæculum barbarum, & tempora sequiora, hæc aut similia exempla, tantum protulisse suspiceris, pauca quadam ejusmodi argumenti ex Cenotaphiis Pisani, eodem tempore compositis, Augusti tempore, & paulo (ut videtur) ante Christum, natum depromam, pag 71. ad 75. Maxsumi & Maximo. Decessu & Decesus. Nive & Neve. Eum Diem & Eam diem. Gai. & Cai. Observarique & Opservari. Consesum & Consensum. Ceteris & Cæteros. Dicendo & Dicundo. Adque & Atque. Iis & Eis. Hæc in uno eodemque loco,
una

Epistola Dedicatoria.

unâ eâdemque manu exarata habes. Nunquid ergo Quadratarîi ignorantia, nunquid Inspectoris negligentia, aut incuria, diversitatem hanc attribues? Tantasne res tam negligenter agere solebant Viri Maximi & gloriæ cupidissimi, qui non tam gratiam apud Principem, quàm famam & laudem apud posteros hisce monumentis studiosissimè præstabant? profectò nihil minùs. Has ergo differentias in scribendo nihil morabantur veteres, non ista olim cura qualis apud nos, nec accurata & plusquam absoluta in notandis literis ἀκριβεία, illis ratio & sensus, nobis verba & puncta curæ sunt. Nec aliquid certi, his de rebus, existiusmodi monumentis potest proferri. Immo nec ætatem Inscriptionis alicujus, de hac vel illa Scriptionis ratione, aut formâ, certò licet conjicere. Quid enim, cùm in supralaudatis Cenotaphiis. Finis extremas. Devicteis. Volneribus. Praerat. Usqui. Apstinere. Perpetuom. Defixio. Legitime, cæteraque ejusmodi videre liceat, certisque indiciis exploratum, & probatum habeas Augusti sæculo, hæc & talia in usu fuisse; an quæcunque monumenta eandem habent vetustatis speciem, ejusdem esse sæculi ideo affirmabis? frustra sanè eris, hoc si facias, cùm & antiquiora multo, & uultu posteriora sæcula eandem scribendi rationem sunt secuta? immo cùm ipsa Augustei sæculi scribendi ratio multùm diversa fuit, & sæpe sui dissimilis? Quæ sequuntur etiam sententiam nostram de incertitudine harum rerum certiore facient. A pro o, Dna, 322, 2. x pro oc, Calia, 133, 2. x pro c, Funere, 293, 4. x pro æs, Austas, 253, 5. x pro i, Illæ, 198, 5.

Epistola Dedicatoria.

ae pro ui, Paemento, 34, 1. ai pro x, Lucinai, 9, 5.
 ate pro x, Bernaciate pro Vernacula, 366, 1. So-
 fiati pro Sophie, 374, 6. b pro v, Inbisto, 19, 4.
 b pro d, Bibentalium, 41, 3. b pro p, Obtimo, 295,
 2. c pro qu, Coque, 285, 3. & pro g sēpissimē. d pro
 t, Quodannus, 23, 6. d pro p, Adtas, 222, 4. e pro
 ae, Ceterisq. 4, 4. e pro oe femina, 12, 4. e pro i,
 Soledas, 85, 3. eu pro u, eutilitas. 143, 1. ei pro i,
 Tabei, 42, 1. H pro e, BHNHMRHNTI, Bene-
 merenti. Utebantur enim n Græco, sicut & alius
 Græcorum Literis promiscue cum Latinis, ut vi-
 dere est, 328, 1. Aliquando h additur, ut hare-
 nato, 68. I pro II, Malis, 11, 5. Ista Litera in
 longum superius diducta. i pro oe, Camina, 23, 2.
 i pro e, mereta, 85, 3. & II pro e, ut Filci, feci,
 287, 3. i pro u, Deposierunt, 291, 1. Nisi id pro
 deposuerunt, sicut & composuerunt in vetustissimo
 Genuensimonumento, 69. K pro C sēpissimē. O pro
 u, quojus, 44, 3. & Erodita, 218, 1. oi pro u, coira-
 vit, 85, 3. ou pro u, iouserunt pro iusserunt, 69. lin.
 5. Veteres enim Consonantes non duplicabant. p
 prob, Absenti, 33, 6. q pro c, Pequus, 68. s pro t,
 prosiliensium, 44, 1. s pro ss, iasit, 2, 3. t pro d,
 Quot, 5, 5. V pro b, ut Vase, 6, 2. u pro o, Epi-
 stular, 14, 2. u pro e, faciundo, 67, 1. u pro hu, U-
 manarum, 77, 1. Hæc exscripsi, omissis aliis e-
 jusmodi quamplurimis, ut quàm leues & incertæ
 Criticorum conjecturæ necessariū sint aspicias, cum
 de Literalis & Punctis agitur. Nec tamen dubito
 quin Quadratariorum Operariornque oscitantia
 & erroribus, ignorantia & negligentia, multas in
 scribendo debemus differentias, nec dubitandum est
 quin

Epistola Dedicatoria

quin etiam inter Doctos, sæpe pro Lapidæ Celte, malleo, & ferramentis omnibus acriter pugnatum sit. Hisce etiam erroribus & rixis, ansam præbuerunt literarum similitudo, & temporis edacitas, cum nempe, quædam illarum partes vetustate essent vel semesæ, vel penitus extritæ, ut has ab illis non facile discernas. Exempla sint, B. P. R. D. C & G. E & F. H & II. I & L. K & R. M & N. N & V. O & Q. T & I. V & Y. Et forsitan aliæ, literas accuratius expendenti occurrent similes, quæ me ad alia properantem fugiunt.

Spurias Inscriptiones præter unam & alteram rejeci omnes, quarum Lusitania, nescio quo fato, erat feracissima; immodè Religionem meam nimiam hac in parte, vereor ne quis vitio mihi vertat; namque prætimidus & scrupulosus ne spurias pro genuinis, proque certis dubias Lectori imponerem, perpulchras quasdam & ingeniosas omisi, & in dubium multas hæcenus indubitatas revocaui. Sed vide hominis inconstantiam! dum hoc consilio & instituto meo nunquam cedere statuebam, & cautelam abundantem animo infixam habebam, nescio quo pacto, plurimas apertè spurias, pueriles & ridiculas, ex J. Bapt. Ferretii Musis Lapidariis Veronæ impressis, 1672. incautus & ineptus admiserim. Sunt autem, 323. 1, 2. 324. 1, 2, 3, 4. 325. 3, 4. 326. 1, 3, 4. 328. 5. 329. 1, 3. 330. 1, 3, 4. 331. 2. Penes Ferretium harum fides sit.

Quod ad Græcās spectat, in animo habebam illas vel ab aliis Latine versas, vel ipse denudè vertere, sed

Epistola Dedicatoria.

sed in majorem molem aliàs excrevit liber, quam par erat, & plurima in illis erant, quæ à me nec verti nec intelligi poterant, sicque proposito decidebam.

Postremò, plures notas si quis hoc in opere desiderabit, ut obscura in illo illustriora fierent, hæc cognoscat, multas, immò plurimas, Inscriptiones mihi (& ni fallor aliis hac in re doctissimis) æque ac illi ignotas & obscuras esse, quasque (ut ait Plautus) præter Sibyllam leget nemo, nam divinandum est. Sed nec incæpti nostri ratio, & brevitatis studium, nec otia paterentur, ut lucem & notas curvis rei obscuræ adjicerem: non enim planè ignaris, quique Literas Latinas vix, & ne vix quidem, primis prægustârunt labris, Inscriptiones has exscripsi, sed Vobis, Ornatissimi Juvenes, Literarum & Consuetudinum Romanarum peritissimis, non illis levitè imbutis, sed ad plenum doctis & excultis.

Vobis itaque & Fidei vestræ, Candori, & Æquitati Me meosque hos Labores, quantulicunque sint, commendo, Vobis & Almæ Matri nostræ Florentissimæ, Salutem, Pacem & Gratiam apud Deum Hominesque, tempora pacata, læta otia, Principem clementem, Cancellarium quem habetis diu vestrum & incolumem, Mæcenates multos, omnia denique fausta & felicia, sincerè & animatùs exoptans.

*Londini, ad Kal. Novemb.
M DC XC.*

ERRATA.

ERRATA.

LECTOREM admonendum duxi, Typographum in Literis quibusdam extraordinariis, & Notis, exprimendis, minus feliciter, quam in votis nostris erat, sudasse; damnum autem refarcivis aliquo modo, dum errata aded pauca, in tanto hujusce generis, Opere, exhibuit, quæ ut corrigas benignè, exorat. Pag. 22. Versus Græci ex Pausania desumpti sunt, & hic per incuriam nostram reponuntur. Si placet, dele. 29, 1. Julia Fadilla soror. 31, lin. ult. Significet. profecto, &c. 53. l. 2. sensu. 122. l. 6. Noverca. 135, 5. l. 1. 2. Titulus Inscriptionis litera Italica notandus est. 144, 3. l. 2. Redonatori. 166. l. 10. Secundum. 143, 2. Fui Probata. 167. l. 14. Censoriacenses. 144, 2. l. 6. cetera. 191, 3. l. 1. Nervii. 201. l. 9. Frustrane. 240, 1. l. 3. pag. 299, 3. *Veneria*. 328, l. 4. **ΚΟΜΠΑΡΑΟΤΗΡΟΤΗΤ.**

INSCRIPTIONUM

INSCRIPTIONUM

Antiquarum

SYLLOGE.

PARS PRIMA.

I. In frontispicio Panthei Romani, literis pedalis.

M. Agrippa. L. F. Cos. tertium fecit

[paulo inferius, literis digitalibus.]

Imp. Caes. L. Septimius. Severus. Pius. Pertinax. Arabicus. Adiabenicus. Parthicus. Max. Pontif. Max. Trib. pot. XL Cos. III. P. P. Procos. et. Imp. Caes. M. Aurelius. Antoninus. Pius. Felix. Aug. Trib. pot. V. Cos. Procos. Pantheum. vetustate. corruptum. cum. omni. cultu. restituerunt.

NOTÆ. De Agrippæ Pantheo, apud Corn. Tacitum, & Suetonium, ne verbum quidem; apud recentiores satis multa: sed de verâ nominis ratione, conjectanea tantum, & nihil certi. Plinius secundus, qui primus (quod ego scio) hujus meminit, nihil habet de nomine. Dio, l. 53. ita appellatum conjicit, vel, quod in simulacris Martis & Veneris, cæterorum deorum deorumque imagines inculptæ essent, & ita Pantheum ἀνὰ πᾶν τοῦ θεοῦ vocaretur: vel quod διὰ τὴν εὐρείαν τοῦ οὐρανοῦ οὐρανόθεν, hemisphærio tectum cælo erat simile: cuppولاتum, si ita loqui fas esset: & inde οὐρανός dictum, cœleste, pulchrum & spectabile. M. Agrippa, Augusti gener, consulatum suum tertium cum Octavio Cæs. VII. gessit. A. U. 727. quod anno, Cæsar Augusti nomen primum, ex Mun. Planci sententia, sumpsit. Notandum est autem, Panthæa tria Romæ, alia alibi, fuisse, Agrippæ, Jovis Ultoris, & Minervæ Medicæ; & cùm Eusebius, decimo tertio Trajani, scribat

Pantheum fulmine concrematum; & cum Æl. Spartianus Adrianum Pantheum instaurasse ait, quod sub Tito in triduo illo incendio arsisse scripsit Dio: utrumque Jos. Scaliger. V. Cl. intelligendum volet, vel de Jovis ult. vel de Minervæ Pantheo. Sed de Agrippæ, nullo modo, huic epigraphæ suffultus, quomodo enim, inquit Vir Maximus, Pantheum vetustate corruptum dici potest, post 70 annos tantum? Tot enim anni sunt ab initio Hadriani, ad initium Severi. Difficultates suas habet etiam Scaligeri hæc sententia, sed hisce discutiendis hic locus non est, viderint illi quibus hæc & talia curæ sunt. Satis mihi erit lectorem monere, Pantheum restituisse Severum & Antoninum Caracallam. A. D. 202.

I. *Hispani.*

Pantheo. Aug. Sacrum.

L. Licinius. Adamas. Lib. Faust.

II. *Vir. Aug.*

2. *Castilione, prope Mediolanum.*

Hertuli. Mercurio. & Sylvano.

Sacrum. et. Divo Pantheo. ex. v.

NOT. Pantheum Aug. & Div. Panth. Imperatorem Augustum, vel Tiberium, *avrodisia* esse, adfirmat Reynesius: ita enim & Drusilla, Caligulæ Aug. soror, postquam à fratre divini honores ei decernerentur, postaque imago ejus in foro æde Veneris, & sanum exstructum, *avrodisia* appellata fuit. ex. v. i. e. voto.

3. *Astigi, in Hispania.*

P. Numerius. Martialis. Astigitan. Seviralis. Signum. Panthei. testamento. fieri. ponique. ex. argenti. libris. C. sine. ulla. deductione. jussit.

4. *Neapoli:*

L. Vestorius. Zelotus. post. adsignationem. ædis. Fortunæ. signum. Pantheum. sua. pecunia. d. d.

NOT. Videt Lector, quodd ab incertitudine nominis Panthei, conjectura de signo ejus, incerta necessariò sit; sed Reynesii, qualis qualis sit, habebit. Quisque Deorum Dearumque simulacra sua, sigilla, & symbola habebant propria, Jupiter fulmen & aquilam, Mars lesem & lupum, Pallas hastam noctuamque, Diana pharetram, aliiq; alias res. Signum igitur Pantheum, erat statua unius è legitimis & majorum

majorum gentium diis eaque grandior, in æde ejus constituta, sed quæ reliquorum Deorum imagunculas cælatas & insculptas habuit, quæ omnium Deorum virtutem, efficaciam, & officia humano generi ab illis præstari solita, simul, & uno quasi intuitu, representabat.

1. *In Columna Egyptiaca Scripturam Regis Saturni, & Reginae Rheæ inveniri hanc ex Evandro refert Theon Smyrnæus Mathemat. c. 47.*

Πρεσβυτάτος Βασιλεὺς πάντων Οσσεῖς
θεοῖς ἀθανάτοις. Πνεύματι. καὶ Οὐρανῶι
Ἡλίῳ καὶ Σελήνῃ. καὶ Γῇ. καὶ Νυχτὶ
καὶ Ἡμέρᾳ. καὶ πατέρι των Οὐρανῶν καὶ
Εσσημένων Εσσηῖς. Μνημεῖα τῆς αὐτοῦ
ἀρετῆς εἰοὺ συντάξεως.

N O T. Vertit Bullialdus *epissi* prædicabo. Sed magnum est, virum doctissimum non vidisse, quod legi debuerat *Epissi*. Amori, qui omnium rerum tam præsentium quam futurarum parens est: quod observavit Reynesius.

2. *Romæ.*

J. O. M.

Summo Exsuperantissimo.

3. *Romæ.*

Cœlo. Æterno. Terræ Matri. Mercurio Menestrotori. Sacrum posuit L. Octavius Verus et Octavia Euhodia Mater.

N O T. Mercurius Deorum Ministrator erat.

4. *Albæ Julis.*

J. O. M.

Et. Confessui. Deorum. Dearumq; pro. Salute. Imperii. Romani. et. virtute. leg. XIII. G. Sub. M. Statio. Prisco. Consule. designato. demonstr. ipsis. aquas. aperiendas. per. L. Aurelium. Trophimum. ponenti. Signum. et. aram. Jovis. P. S. F.

B 2

1. 10

1. *In Urbe Aixme Tarantasia in Alpibus.*

Silvane sacra semicluse fraxino
 Et hujus alti summe Custos hortuli
 Tibi haece grates dedicamus Musicas
 Quod Nos per arva perque Montis Alpico
 Tuique Luci Suaveolentis hospites
 Dum jus gubernio remque fungor Caesarum
 Tuo favore prosperanti sospitas
 Tu me meoque reduces Romam sistito
 Daque Itala rura te colamus Praeside
 Ego jam dicabo mille magnas Arbores
 T. Pomponi Victoris Proc. August.

N O T. Alii leg. v. 3. Maximas pro Musicas.

2. *Romae.*

Diis. Deabus. Penatibus. Familiaribus. et. Jovi. Ceterisve. Diibus.

3. *In Carinthia.*

D. D. O. Sac.
 M. Ulp. Servatus. et. Pecci. Primitiva. ex. Visu. pro.
 Se. et. Suis. omnibus. posuerunt.

N O T. Quicquid facerent Pagani, fecisse videri voluerunt, *imperio* Deorum Dearumque; *ex praecepto* Deorum, *ex jussu* numinis, *ex visu*, *ex monitu* Dei, ex oraculo, & vaticinatione, in somniis, & per quietem moniti; quod semel notandum duxi.

4. *Engedini. in Transylvania.*

J. O. M. Ceterisque. Dis. Consentibus. M. Opellius. Adjutor. II. Vir. Col.

5. *Spoletii.*

Consentio. Deorum.
 Mariana. Sozomene. imperio. fecit.

1. *Dottendorfsii.*

J. O. M. et. Genio. loci. Dis. D. q. omnib. Aur. Superinius.
 Marfus. B. F. Cos. pro. se. et. Suis. V. S. L. M. Messala. et.
 Sabino. Cos.

2. *Ocriculi, in Umbria.*

Pro. Salute. itus. ac. reditus. D. N. Sanctissimi .....ti.
 Aug. aediculam. Concilii. Deorum. Dearumque. Aurelius
 Faustus. Prot. Divinitate. Ris. Aug. N. ex. visu. Deai.
 Valentiai. s. p. f. c.

3. *Ocriculi in Umbria.*

Pro. Salute. itus. ac. reditus
 D. N. Sanctissimi. Ti. Aug. Aediculam
 Concilii. Deorum. Dearumque.
 Aurelius. Faustus. Prot. Divini
 Lateris. Aug. N. ex. visu. Deai
 Valentinae. S. P. F. C.

N O T. Hanc Inscriptionem integram debemus Rev. Joh. Mabillonio,
 & Michaeli Germain. O. Bened. Presbyteris, quibus alia etiam quam-
 plurima veterum monumenta debet Orbis Litteratus. Prot. Div. Lat. est
 Protector divini Lateris, Imperatoris scilicet.

4. *Viennae Austriae.*

Deorum Prosperitati.

[*Et in aliis inscriptionibus quas totas exscribere graepe erat,*]

Propitis. Deis.
 Deo. aeterno.
 Deo. qui. est. maximus.
 Deo. amabili.

5. *Veronae.*

Deo magno aeterno.
 L. Statius. Diodorus. quot. se. precibus. compotem fecisset.
 y. s. l. m.

1. *Romæ.*

Sive. Deo. Sive Deæ.

C. Ter. Dexter. ex. voto. posuit.

NOT. Ne forsan numen aliquod omisſum aut neglectum iratum. ſentiret, vel quod Sexum neſciret.

2. *Romæ.*

Ex juſſu. J. O. M. D. L. Tettius. Hermes. cum. conjuge. Sua. et. Filis. et. omnibus. ſuis. Cantharum. cum. vaſe. ſua. poſuerunt.

NOT. Vaſe pro Baſi.

3. *Albæ Julię.*

J. O. M.

Et. Junoni. Regin. pro. Sal. Imp. M. Aur. Antonini. Pii. Aug. et. Julię. Aug. Matris. Aug.

M. Ulp. Mucianus. mil. leg. XIII. gem. Horologiar. templum. a. ſolo. de. ſuo. ex. voto. fecit. Falcone. et. Claro. Conf.

NOT. Falco. et. Clarus. Coſſ. fuerunt. A. D. 193. eodem anno quo Pertinax Imp. interfectus eſt, nec ſecundum, quod ſcimus, conſulatum inierunt: ergo Antoninus Baſſianus, Auguſtus appellatus eſt, eodem anno quo Severus, Pater ejus, imperium ſuſcepit, quod ego non credo. Sed præterea, qui ſit, ut Mucianus, nullam de Imp. Severo mentionem facere auſus ſit, præſertim cum purpuram nudiuſtertiis aſſumpſerat, & maxima illius gratiam ineundi opportunitas hac dedicatione daretur? Credo Severum extinctum fuiſſe, & Coſſ. falſò notatos. Suſfectos, non ordinarios credit Spanhemius.

4. *Ulpia Trajanæ.*

Jovi. Statori. Herculi. Victori. M. Ulp. Nerva. Trajanus. Caſar. victo. Decebalò. Domita. Dacia.

Votum. ſolvit.

Aſpice. Romule. Pater. Gaudete. Quirites. veſtra. iſta. eſt. gloria.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Jovi. O. M. et. Deæ. Suriaæ. et. genio. Venalici. C. Granius.
Hilarus. cum. Liffia. Sabina. V.V.

NOT. V. V. i. e. Voverunt.

2. *Romæ.*

J.O.M.

Et. Soli Divino. et. genio. Venalici. Q. Julius. Maxmi.
Lib. Felix. cum. Julia. Q. F. Romana. Conjuge. lib.
anim. vot. solvit. Imp. . . . . Caesar. Aug. Ger. XII.
Ser. Cornelio. Dolabella. Cos.

NOT. Supple Domitian. A. D. 86.

3. *Warbel.*

J.O.M.

Romulo. Parenti. Marti. auxiliatori. felicibus. auspiciis.
Caesaris. Divi. Nervæ. Trajani. Aug. condita. Colonia.
Dacia. Sarmiz. per. M. Scaurianum. ejus. Propr.

4. *Romæ.*

Ti. Claudius. Ti. F. Nero. Pontifex. Cos. iterum. Imp.
iterum. ludos. votivos. pro. reditu. Imp. Caesaris. Divi.
F. Augusti. Pontificis. Maximi. Jovi. Opt. Max. fecit. ex.
S. C.

NOT. Quinto vel Septimo ante Christ. cum Cn. Pisone Cos.

5. *Tuderti, hodie Todi, in Umbria.*

Pro. Salute. Coloniae. et. Ordinis. Decurionum. et Pop.
Tudertis. Jov. Opt. Max. Custodi. Conservatori. quod. Is.
scelerosissimi. Servi. Publici. infando. latrocinio. de-
fixa. monumentis. ordinis: Decurion. nomina. numine.
suo. eruit. ac. vindicavit. et. metu. periculorum. Coloniam.
quoque. liberavit. L. Cancrui. Clementis. Lib. Primige-
nius Sexvir. II. Augustalis: et. Flavialis. Primus omnium.
his. honoribus. ab. ordine. donatus. votum. Solvit.

1. *Roma.*

Numini. Deorum. Aug. Jovi. Opt. Max. aedem. voto. suscepto. Q. Lepidus. M. F. M. Curius. M.F. Cos. III. S. P. Q. R.

Imp. Cæs. Divi. Trajani. Parthici. F. D. Nervæ. Nep. Trajano. Hadriano. Aug. Pont. Max. Trib. pot. II. Cos. II. quòd. unus. omnium. Principum. et. solus. remittendo. Sestertium. novies. millies. debitum. fisco, non. præsentes. modo. Sed. et. Posteror. Suos. præsstitit. hac. liberalitate. Securos. Julia. Aug. Mater. Augg. et. Castrorum. Matronis. restituit. Sabina. Augusta. Matronis. Divus Aug. Pont. Max. ex S. C. refecit.

NOT. Hi consules, qui successi, non ordinarii erant circa initium Caracallæ, ædem Hadriano voto suscepto, dedicatam, ac vetustate collapsam refecerunt, propterea quod Julia Aug. mater Caracallæ & Getæ Augg. Sabinam Hadriani uxorem, liberalitate sua, erga matronas, imitata esset. Jos. Scal. in Euseb. Qui plura de hac resciret, Spartianum in Hadriano adeat, Dionem, & Eusebii Chron. ubi videbit quod non unus & solus Adrianus tributa fisco debita remisit; sed quòd forsitan nemo alius tot & tanta.

2. *Convenis.*

Jovi. Salutari.

Ulpianus. gravi. infirmitate. liberatus

3. *Tingi. Africa.*

J. O. M. Junoni. Minervæ. Ceterisque. Diis. Deabusq. immortalib. pro Salute D. D. N. N. Augg. Constant. et. Maximian. Piissimor. Cæsar.

Frontinianus. sub . . . . .

. . . . . posuit.

. . . . et Constantio. Cæs. iterum. Coss

NOT. Supple Diocletiano Aug. VI. A. D. 296,

4. *Roma.*

Jovi. Opt. Max. Dolicheno.

T. Flavius. Cosmus. jussu. Dei. fecit

1. *Roma.*

1. *Romæ.*

Aram Jovi. Fulgeratoris. ex precepto. Deorum. montensium.
Val. Crescentio. Pater. Deorum. omnium. et. Aur. Exu-
perantius. Sacerdos Silvani. cum. fratribus. et. sororibus.
dedicaverunt

2. *Affisi in Umbria.*

Jovi, Paganico. Sacr. ex indulgentia. Dominorum. Suc-
cessus. Publicus. Municipum. Affisinatum.
Ser. Amœnianus. ædem. cum. Porticibus. a. solo. sua. pec.
fecit. item. mensam. et. aram. D. D.

3. *Pœtovione. Sub porta Stiriensi.*

Præsti. Jovi. S. Trib. Coh. X. Prætor. Cultor. numinis ip-
sius. proficiscens. ad. opprimendam. factionem. Galli
jussu. Principis. Sui. aram. istam. posuit

4. *Romæ.*

ΔΙΙ. Πατριω. ex Oraculo.

5. *Inscriptiones sequentes non totas exscripsi sed in diversis
arīs & marmoribus erant.*

	{	Hamoni.	
	{	Sabazio.	
	{	Sarapidi.	
Jovi	{	Saranico.	
•	{	Sereno.	
	{	Victori.	
	{	Optimo.	

5. *.

Junoni. Lucinai.
pro. filia. parva. laborante
Suscepto. voto
Statilia. d. d.

i. *Ostia.*

1. *Ostia.*

Junoni. Patulciae
 T. Fabatius. Tabularius Ost.
 et Procurator Fisci. Patronus
 Colleg. Lenuncul. IV. Vjr. Quinquen,
 D. D.

NOT. Juno Patulcia forsan dicta est quia vias & meatus genitales in partu pandit aperitque.

2. *Beneventi.*

Junoni. Strygiae.
 Crescentina Matrilla. cum Fil. Su.
 V. S. l. m.
 NOT. Cora vel Proserpina.

3. *Roma.*

Αγαθη Τυχη
 Δι' Ηλιω Μεγαλω
 Σαραπιδι και Τοις
 Συμμαχοις θεοις
 Στάσιος Κοδραϊος
 Κρατιστος Νεωχρος
 Εκ μεγαλων κινδυνων
 σωθεις
 Ευχαριστων ανεθηκε
 Ιλεως σοι Αλυπη
 Τον εν Κανωβω
 Μετω του Ρωμης καρι - - - -
 Διοσχερος Νεωχρ - - - -
 Τοις μεγαλοις Αγ - - - -
 ανεθηκε

NOT. V. penultimo substitue αγωγη, & intellige ludos Capitolii nos.

1. *Roma*

1. *Romæ.*

Junoni. Placidæ. Conservatrici. Augustæ. Claudia. Sabbatis. Bullam. D. D. addidit. et. Scyphum. et. tripodem. Fortunæ. Aug.

2. *Romæ.*

Junoni Juniæ. C. Silani. F. Torquatz. Sacerdoti. Vestali. annis LXIII. Cœlesti. Patronæ. Actius. L.

NOT. Hæc erat illa virgo & Sacerdos Vestalis, ob cujus Sanctimoniam, Tiberius Aug. Silanum fratrem ejus, non in Gyrum immittem, sed in Cytheram, ob crimina sua, relegandum duxit. Sed vide quæso, quanta erat Superstitio Paganica, quanta adulatio: aliquando Deos suos, & Deas, Patronorum suorum nominibus honestabant, Deos Augustos, Deas Augustas appellando: aliquando Patronos suos Deorum immortalium nominibus. Sicut in hoc loco, Actius Libertus, & in aliis alii quamplures.

3. *Romæ.*

Digne. Doctiloqueis. picturas. condecoravit. Reginz. Junoni. Supremi. Conjugi. templum. Marcus. Ludius. Elocas. Ætolia. oriundus. quem. nunc. et. post. semper. ob. artem. hanc. Ardea. laudat.

4. *Apud Laſtoratenſes.*

Sacr. M. M.

Auf. Prima. * Tauropoli. fec. host. suis. Sacerdotib. Zmynthio. Proculiani. et. Pacio. Agrippæ. Pollione. II. et. Apro. II. Coſſ. XV. Kal. Nov.

NOT. A. D. 175. lege P. Accio.

5. *Romæ.*

Æmilia. Serapias. Taurobolium. fecit. * Petram. Taurobolatam. posuit. Per. Sacerdote. Valerio. Pancarpo. idib. mais. Anullino. II. et. Frontone.

Coſſ.

NOT. A. D. 199. permittente, vel præeunte Sacerdote.

I. Tein.

1. *Tein. ad Ripam Rhodani. A. D. 184.*

..... Domusq. Divinæ. Colon. Copiæ. Claud. Aug.
Lugd. ' Taurobolium. fecit. Q. Aquivs. Antonianus Pontif.
Perpet. ....
ex. vaticinatione. Pusoni. Juliani. ' Archigalli, inchoatum.
XII. Kal. mai. consummatum IX. Kal. mai. L. Eggio. Ma-
rullo. Cn. Parinio. Æliano. Coss. Præeunte. Ælio Cti. ... P. ...
p. L. NS. Sacerdote, Tibicine. Albio. Verino.

2. *Apud Lactorenses in Novem-populonia.*

Pro. Salute. Imp. Antonini. Gordiani. Pii. Fel. Aug. totius-
que domus. Divinæ. proque. statu. Civit. Lactor. tauropo-
lium. fecit. ordo. Lact. D. N. Gordiano. II. et. Pompeiano.
Cos. VI. id. Decemb. Curantib. M. Erotio. et. Festo. Cani-
nio. Sacerd.

NOT. A.D. 241.

3. *Roma.*

M. D. M. J. et. Attinis
L. Corn. Scipio. Orfitus. V. C. Augur. Taurobolium. fecit.
die. IV. Kal. Mart. Tusco. et. Anullino. Cos.

NOT. A.D. 295.

4. *Roma.*

D. D. N. N. Fl. Valentiniano. et. Gratiano. .... Râ-
toribus. suis.

Cejonius. Rufus. Volusianus. V. C. et. inlust. Ex vicario.
Asiæ. et. Cejoni. Ruf. Volusiani. v. c. et. inl. Ex Præfecto
Præt. et. ex Præfecto Urbis, et. Cecine. Lolliane. clariss. et.
inlust. femine, Deae Isis. Sacerdotis. Filius ' iterato. vi-
ginti. annis. ex. perceptis. tauroboliis. VI. aram. constituit.
et. consecrav. X. Kal. Jun. D. N. Valentiniano. Aug. et.
Neoterjo. Cons.

NOT. Gratianus occisus est. A. D. 383. Valentin. & Neoter. Coss.
fuere. A. D. 390, ergo aram constituit Rufus, 383, ad summum, & con-
secrav. 390.

1. *Roma.*

1. *Roma.*

Μητέρα τῶ πάντων Ραῖη πικέων τε γανέθλων
 Ἄττει θ' ὑψιέται καὶ συνιέντι τὸ πᾶν
 Τῶ πᾶσιν καιροῖς θεμερώτερα πάντα φύοντι
 Κροκόλου πλέτης ἤδη τὶ ταυροκόλου
 Μυστιπύλῳ· πλέθων τῦτον συνθήκατο βωμὸν
 Δῶρον Ἀπόλλωνος θεῖον ἔχων ἐπικλην

[*Latine sic. Matri omnium Rheæ liberorum (i.e. Deorum) & Attidi, excelfo & omne animadvertenti, (i.e. Soli) producenti omnia maturiora omni tempore. Antistes existens mysterii Criobolii & Taurobolii hanc aram posuit, qui nomen habet (ἐπίκλησιν) Apollinis donum. i.e. Ἀπολλώδωρος vocatur.*]

Petronius. Apollodorus. V. C. Pontif. Major. XV. vir. Sacr. fac. + Pater. Sacrorum. Dei Inviæti. Mithræ. Taurobolio. Criobolioq. percepto. una. cum. Ruf. Volufiana C. F. Coniuge. XVI. Kal. Jul. D D. N N. Valentiniano. et. Valente III. Cos. aram dicavit.

NOT. A. D. 370. aliter legitur in versu secundo, ὑψίω.

2. *Narbone.*

Imperio. D. M.

Tauropolium. Provincie. Narbonensis. factum. per C. Batonium. Primum. Flaminem. Augg. pro. Salute. Dominorum. Impp. L. Septimii. Severi. Pii. Pertinacis. Aug. Arabici. Hadiabeni. Parthici. Max. et. M. Aureliani. Aug.

NOT. Lege. M. Aureli. Ant. Aug.

3. *Apud Laëtoratenses.*

Viator. Sabini. Fil. + vires. Tauri. quo. proprie. per. tauro-polium. publice. factum. fecit. consecravit.

S. M. D.

C. Julius. Secundus. Taurop. accepit. hostiis. suis. Sacerdote. Trajano. Nondinio. D. N. Gordiano. II. et. Pompeiano. Cos. VI. id. Decemb.

NOT. A. D. 241.

1. *Roma.*

1. *Romæ.*

Dis. Magnis.

Ulpus. Egnatius. Faventinus. V. C. augur. P. V. B. P. R. Q.
 Pater. et. Hieroceryx. D. S. J. M. Archibuculus. Dei. Li-
 beri. Hierofanta. Hecata. Sacerdos. Ifidis. percepto. tauro-
 bolio. Criobolioq. idib. august. DD. NN. Valente. Aug. V.
 et. Valentiniano. Aug. Conf. Feliciter.

Vota. Faventinus. bis. deni. Suscipit. Orbis.
 Ut. macet. repetens. aurata. fronte. bicornes.

NOT. A. D. 376. lege * Hierocorax.

2. *Romæ.*

Dis. magnis. Matri. Deum. et. Attidi. Sextilius. Agefilaus.
 Aedius. V. C. caularum. non. ignobilis. Africani. tribuna-
 lis. Orator. et. in. Consistorio. Principum. item. Magister.
 libellorum. et. cognition. Sacrarum. Magister. Epistular.
 Magister. Memoria. Vicarius. Præfector. per. Hispanias.
 vice S. J. C. Pater. Patrum. Dei. Solis. invicti. Mithræ.
 Hierofanta. Hecata. Dei. liberi. Archibuculus. taurobolio.
 criobolioque. in. æternum. renatus. aram. sacravit.
 DD. NN. Valente. V. et. Valentiniano. Jun. Augg.
 Cons. idib. aug.

NOT. a. d. 376.

3. *Romæ.*

Diis Omnipotentibus

Lucius Ragonius Venustus. V. C.

Augur. Publicus P. R. Q

Pontifex Vestalis Major

Percepto Taurobolio Criobolioque

X. Kal. Jun. DN. Valentiniano

Aug. IV. et Neoterio Cons.

Aram consecravit

NOT. AD. 390. P. R. Q. Populi Rom. Quiritium.

1. *Romæ.*

1. *Roma.*

M. D. M. Idæ. et. Attidi. * Menotyranno. nobilis.
et. venerandam.

Augentur meritis Simbola tauroboli Ruf. Cejon. Cefabini...
P v b pr q. Pater. Sacrorum. invict. mithræ. Taurobolinus.
M. D. M. Id. et. Attidis. minoturani. et. aram. IV. id.
mart. Gratiano. V. et. Merobaude. Cof. dedicabit.

Antiqua Generose domo cui Regia Vestæ
Pontifici felix sacroto militat igne
Idem augur triplicis cultor venerande Dianæ
Perfidiciq. Mithræ antistes Babiloniæ templi
Tauroboliq. simul magni dux mystice sacri.

NOT. Hæc inscriptio Post-consulatum Gratiani, & Equitii, pro
quarto ejus Consulatu numerat, aliter fasti Consulares, qui quartum
consulatum cum Merobaude ponunt 377. (qui annus est hujus in-
scrip.) quintum cum Fl. Theodosio. 380.

2. *Deæ Vocontiorum.*

M. D. M. J.

Sacr. Trib. Taur. fecer. cum suis hostiis et apparam. omnib.
L. Dagid. Marius Pontif. Perpet. Civit. Valent. et Verul-
lia Martina et Verullia Maria Fil. eorum. Pro Salute Imp.
et Cæsar. Philipporum Augg. et Otaciliæ Severæ Aug.
Matris Cæs. et Castror. Præeuntibus Sacerdotibus Juni
Tito XV vir Arausens & Castricio Zosimione Civitat.
Albens. et Blattio Paterno. Civitatis Voc. et Fabricio Or-
fito Liber Patris. et. ceteris. adfistentibus. Sacerdotibus.
V. S. L. M. Loco vires conditæ Die prid. Kal. Oct. Imp.
Philippo. Aug. et Titiano Cof.

NOT. Abbreviatam Inscriptionem, integram, ex Cl. Sponio dñe
non pigebit. Matri Deum magnæ Idæ, Sacræ Tribus (i. e. Sacris
destinatæ) Taurobolium fecerunt cum suis hostiis & apparamentis
omnibus, Lucius Dagidius Marius Pontifex perpetuus Civitatis Valen-
tiæ, et Verullia Martina et Verullia Maria filia eorum. Pro salute Im-
peratoris, et Cæsaris, Philipporum Augustorum, et Otaciliæ Severæ Au-
gustæ Matris Cæsaris & Castrorum, Præeuntibus Sacerdotibus Junio Tito
Quindecim

Quindecim viro Arausensi, & Castricio Zosimione civitatis Albenfis, & Blattio Paterno Civitatis Vocontiorum, & Fabricio Orfito Liberto Patris (Philippi) vel Liberi Patris (Sacerdote) & ceteris adfistentibus Sacerdotibus, voto soluto libens merito. Loco vires (testes, qui, ad imitationem Cybeles & Attidis Sacerdotum, Tauro absceindebantur) conditæ. Die pridie Kalendas Octobris Imp. Philippo Augusto & Titiano Consulibus. A D. 245. Notandum est Philippum Fil. hac inscriptione, Augustum vocari, anno Patris imperii secundo. 245.

1. *Romæ.*

M. D. M. J. et. Attidi. Sancto.
Menotyranno. Q. Clodius. Flavianus. V. Cl. Pont. Major.
XV. vir. S. F. VII. vir. Epulorum. Taurobolio. Criobolioque
percepto.

2. *Romæ.*

M. D. M. J.
D. D. N. N. Constantio et. Maximiano. Nobb. Cæsar.
Cons. XVIII. Cal. Maii.
Julius Italicus V. C. XV vir. Sac. fac. Taurobolium per-
cepi. feliciter.

NOT. AD. 299.

Annotationes quædam in XIII. Inscriptiones præcedentes.

1. Tauro, olum, five taurobolium. Sacrificium Taurorum qui in Sacris Magnæ Matris Idæ, immolabantur. Sic & Criobolium, arietum immolatio, quæ Attini, vel Attidi fiebat. Ægobolium caprarum immolatio. Igitur taurobolium & criobolium facere dicebantur illi, qui Sacra Matris Deum, & Attini accipiebant, quod in uno verbo dicitur tauroboliari, & qui hæc Sacra faciunt, dicuntur tauroboliati, Taurobolini, & Tauroboli Duces.

2. Archigallus, qui Gallis Matris Deum Sacerdotibus præerat.

3. Petra taurobolata: ara, ut videtur, quam posuit Æmilia taurobolio facto, vel forsan super quam taurobolium fecit, & Sacra Deæ peregit.

4. Pater Sacrorum, qui in alio loco dicitur Pater Patrum Dei. Antistes qui Sacris Mithriacis præerat.

5. Vires tauri: cornua: tauri enim vires in cornibus: taurobolio facto, cornua tauri, quo fecerant, consecrabant, et aurata dedicabant. Sponius explicat per testes.

6. Archibucolus:

6. Archibuculus. Ut Hierofanta proprie dicebatur in Sacris Hecates Pater Sacrorum in Mithriaciâ; Tauroboliatius in Sacris Magnæ Deum Matris. Sic, ut videtur, in Sacris Dei, Liberi, Archibuculus.

7. In æternum renatus. Qui taurobolium accipiebat, & consecrandus erat, in scrobem profundam, terra egesta, ad hoc ipsum factam demittebatur. Deinde scrobs illa, plancis vel tabulis, quæ multis locis erant foraminatæ, consternebatur. Super quem pontilem stratum multis pertusum locis, taurus, auratis cornibus, mactabatur, ut sanguis per foramina in scrobem deflueret, quem capite, naribus, auribus, oculis, & toto denique corpore excipiebat Sacerdos, in ea caverna defossus, & tauri sanguine sese abluebat. Quod genus consecrationis & lustrationis tanti meriti esse putabatur, ac tantæ efficaciz, ut per eam se in æternum renâsse crederent, *ὅς οὕτως θύει ἐν πυλῶνι μετα' θύης δίκην*, ut Plato in Phædone. Immo nec in illos unquam, vel mortis metum, vel casus aliquos infestos locum habere posse. Ideoque non iterabatur nisi post XX. annos, puris, mundisque interea temporis permanentibus.

8. Iterato viginti annis. Post hoc temporis spatium Sacra tauroboli repetebant. Quod spatium significatur per *vota bis deni orbis*, alii inscriptione. Et ad hanc rem faciunt, illa carmina ex antiquo poemate citata à Salmasio, quorum pauca habet,

*Sub terra missus, pollutus sanguine tauri,
Sordidus, infectus, vestes seroare cruentas,
Vivere quod speras viginti mundus in annos.*

Et alia Prudentii in Romano Mart.

9. Menotyranno. Mensium Rex, & anni moderator, proprie dicitur Sol, qui sub Attidis involucre hinc cultus est.

Sed de Taurobolio satis. Una de re Lectorem monendum volo, Reynesium scilicet, aliosque doctos suspicari, hos impios ritus; & initiationes has horrendas, à Dæmone nefario omnium Orgiorum Patre, inventos & excogitados fuisse, in contemptum & irrisum sacri Baptismatis Lavacri, in quo per sanguinem Agni immortalis & immaculati, renovamur, & in æternum renati sumus. Et multa ad hanc sententiam confirmandam adducunt, quæ videre apud illos licet. Hoc certum est, nullam de hisce, in Romanorum scriptis, mentionem factam esse, antequam Christianismus orbe invaluerat & antiquissimum, quod scimus, taurobolium, sub Marco Imp. fecit Augustia Prima A. D. 175. Quod, cum ceteris sequentibus, ego temporis ordine servato, disposui & exscripsi.

1. *Salonæ.*

Vibius. Pius. Deo. Soli.
Invicto. aram. dedico
Ut. Sis. mihi. propitius.
Mililibus. Centurionibusque
meis

e C

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

M. D. M. Idæ. et. Attidi. Minotaurano
 Nobilis. in. Caussis. forma. Celsusq. . . . .
 Hic. Pater. invicti. mystica. victor. habet
 Et. veneranda. movet. Cybeles. . . . .
 Augentur. meritis. Symbola. Tauroboli.

Ruf. Cejoni. Ce. Sabini. F. V. C.
 Pub. Pr. q. Pater. Sacror. Inviçti. Mithræ. Taurobolinus
 M. D. M. Id. et. Attidi. Minotaurani. aram. III. id. Mart
 Gratiano. IV. et. Merobaude. Consulib. dedicavit.

Antiqua. Generose. domo. cui. Regia. Vestæ
 Pontifici. felix. Sacrato. militat. igne
 Idem. Augur. Triplicis. Cultor. venerande. Dianæ
 Perfidicique. Mithræ. Antistes. Babilonie. templi
 Taurobolique. Simul. magni. Dux. mystice. Sacri.

N O T. Quoniam J. Bapt. Ferretius, V. Cl. hanc inscriptionem multo
 correctiorem & ampliorem dedit, quàm vel Grutero vel Salmasio vi
 dere contigit, illam hoc in loco repetere non tædebit (legendum tamen
 est Menotyranno ut supra observavi) & pauca quædam ex eodem Fer
 retio in quinque versus postremos annotare.

O Generose antiquâ domo Orte, quo Sacerdote, Regia (i. e. tem
 plum, Vestæ enim atrium, olim Numæ Regiam fuisse inquit Ovid. L. 6
 de Fast.) felix Vestæ, Sacro & perpetuo igne calet, Quique Augur
 idem es, & Hecates triformis Cultor venerandus; Antistes Mithræ
 (i. e. Solis) Babilonie. Templi Perfidici (qui vel à Persis Babylonem
 colitur, vel in Persæo antro) & simul Dux mystice magni Sacri Tauro
 bolii. i. e. Sacerdos Mysticus qui arcanis Magnæ Deum Matris præfide
 Hic consulatus verè notatur, & erat A. D. 377.

2. *Neapoli.*

Omnipotenti. Deo. * Mithræ.
 Appius. Claudius. Tarronius. Dexter. V. C. Dicat.

3. *Romæ.*

Sancto. invicto. Mithræ.
 Tullius. Trophimianus

1. *Romæ.*

Deo. Soli. inuictō. Mithræ. Fl. Septimius. Zozimus. V. P.
Sacerdus. Dei. Brontontis. et. Æcate.
hoc ? Speleum. constituit.

2. *Mediolani.*

D. S. J. M.

P. Acilius. Pisonianus. Pater. Patratus. Qui. hoc. Spelentr.
viol. ignis. absumptum. comparata. area. a. Republica. Me-
diol. pecunia. sua. restituit.

3. *Romæ.*

Deo. Soli. inuictō.
aram. C. Julius. Cæsar. D. D.

4. *Romæ.*

Ara. posita. asstante. Sacerdote. Sex. Crenfina. Secundo.
ut. voverant.

Maximus & Maximinus. Fili.

Imp. Commодо. Aug. Pio. Felice. IV. et Victorino.
II. Coss.

Soli. inuictō. Mitre. M. Ulp. Maximus. Præpositus. Ta-
bellariorum.

aram. cum. suis. ornamentis. & bela. Domini. insignia. ha-
bentes. N. IV.

ut. voverat. D. D.

NOT. A. D. 183. Fasti Coss. hunc consulatum Victorini primum
faciunt. De secundo tacent.

5. *Romæ.*

M. Aurelius. Aug. lib. Eurides.

Soli. inuictō. Mithræ. aram. ex visu. posuit. Præfidentibus.
Victorino. Patre. et. Januario. dedicata. IV. non. Junias.
L. Eggio. Marullo. et. Gn. Papirio. Æliano. Cos.

NOT. A. D. 184:

I. *Romæ.*

Datiano. et. Cereale. Conf.

Nonius. Victor. Olympius, V. C. * P. P. per. Aur. Victor.
 Augustus. V. C. tradiderunt * Patrica. XIII. Kal. Mai.
 feli. D. D. N. Valente. et. Valentiniano. Juniore. primum.
 Augg. VI. id. April. tradidit. * Hierocoracica. Aur. Victor.
 Augustus. V. C. P. P. filio. suo. Æmiliano. Coryphoni.
 Olympio. C. F. anno trigesimo. consecrationis. suæ. feli-
 citer. Conf. S. S. ostenderunt. * Cryphios. VIII. K. Mai.
 felic.

NOT. Annis D. 358. & 376. SS. Supra Scriptis.

2. *Romæ, in basi columnæ.*

Datiano. et. Cereali. Conf.

Nonius. Victor. Olympius. V. C. P. tradiderunt. * Perfica.
 pri. non. april. fel.

Conf. S. S. tradiderunt. * Eliaca. XVI. K. mai. fel.
 D. D. N. N. Valente. V. et. Valentiniano. Juniore. pri-
 mum. Augg. Cons. VI. Id. april. Aur. Victor. Augustus
 V. C. P. P. Filio. suo. Æmiliano. Corfoni. Olympio. C. P.
 anno. tricesimo. consecrationis. suæ. tradidit. coracica
 felic. Conf. S. S. Ostenderunt. Cryfios. VIII. K. Mai. felic.

In alia.

Eusebio. * Lippatio. Conf.

Nonius. Victor. Olympius. V. C. et. Aurel. Victor. Augu-
 stus. V. C. tradiderunt. * Leontica. V. Id. Mart. fel.

[NOT. * Leg. & Hippatio. A. D. 359.]

Datiano. et. Cereale. Conf.

Nonius. Victor. Olympius. V. C. P. P. et. Aur. Victor. Au-
 gustus. V. C. P. tradiderunt. Leontica. XVI. K. April.
 felic.

I. *Romæ.*

I. *Roma.*

Numini. invicto. Soli. Mithræ.

M. Aurelius. Aug. L. Euprepes una. cum. filiis. suis. D. D.
 Sacerdote. Calpurnio. Januario. Dedicata. VII. Kal. Maias.
 Imp. L. Septimio. Severo. Pertin. II. . . . . Cos.

NOT. [*Supple Clodio Albino. A. D. 194.*]*Annotaciones in X. præcedentes Inscriptiones.*

1. Mithra. De Sacris Mithriacis, multi multa; Ego tantum quæ ad rem nostram illustrandam faciant, pauca apponam. Qui Mithræ Sacris initiari vellent, eorum probationes variae fuerunt: ut per gradus quasi quosdam βασιάνην & καλῶσιν, & cruciatuum explorarentur, ut se ἀποδείξουσιν & nullis perturbationibus obnoxios palam facerent. In ipso probationis ingressu, quem *συνεχόμενον* appellabant per dies 30. fame cruciabant admittendos. Deinde, per biduum cædebant flagris. Tum in nivem per dies 20. immittebant. Tum urebint (fortassis certa signa ferro ignito illis imprimentes) & millia alia gravia & acerbæ, quæ singula recensere tædet, infligebant. Huic præparationum & initiationum negotio, excogitata & adparata fuit scala cum septem portis, quarum unaquæque & peculiari metallo constaret, juxta Planetarum numerum, quam in Sacris Mithræ erigere solebant. Orig. l. 7. c. Celsum. Et hisce gradibus, præscriptisque temporum intervallis, ad *ἐπιδείξιν* & *πλήρωσιν* ejus, quod in iis erat sanctissimum, pervenire tandem sese arbitrabantur.

2. Spelæum. Spelunca atra & horrenda, in quam deducti erant, qui initiabantur.

3. P. P. Pater Patrum, vel Pater Patratus. Qui *συνεχόμενον* quandam, & eminentiam super reliquos Corporis sui Sacerdotes habuit.

4. Patrica. Sacra Mithræ multiplicia erant, & illa Sacra quibus initiabantur Patres Patrati, Patrica dicebantur.

5. Hierocoracica. Coracica erant Sacra quibus initiabantur Coraces; ita vocabant genus quoddam ministrorum Mithræ. Præses eorum Hierocorax dictus.

6. Ostenderunt Cryphios. Cryphii, Sacranei quoque Mithræ erant, & nomen suum ἀπὸ τοῦ κρυφίου habuerunt. Specus enim horridus & tenebrosus, Mithriacorum (ut supra dixi) erat *δικὸν μυστικόν*, in quo, *Θεὸς ἐκ πίστεως* (ita nominabatur Mithra) consecrabantur.

7. Perhica: & 8. Elhica. Sacra, quibus initiabantur Perses, & Helius, Mithræ Antilitites, uterque nominibus sui Numinis, appellati, nam & *Ἡλῶς*, & *Πέρσης*, Mithra est.

9. Leontica. Sacra quibus initiati erant illi, qui Leones dicebantur, Mithræ Sacerdotes, inde sic dicti, quod Mithra sub Leonis vultu, in Spelæo, coleretur, teste Lactantio. Magnam his rebus lucem afferet, Epistolæ Hieronymi ad Lætam portio quædam hæc. Ante paucos annos (inquit Sanctus) Propinquus vester Gracchus, nobilitatem Patriciam sonans nomine, cum]Præfecturam gereret urbanam, nonne spectum Mithræ, & omnia portentuosæ Simulacra (vel Sacra) quibus Corax, Gryphus, Miles, Leo, Perseus, Helios, Bromius, Pater, initiantur, subvertit, fregit, exussit? Sed de Sacris his Sacerrimis, plusquam satis.

1. *In Templis Jovis & Palladii Itoniæ, Inscriptiones affixis Gallerum & Macedonum Scutis appositæ.*

Τους θυρεους ο Μολοσσος Ιτωνιδι δωρον Αθανα
 Πυρρος απο θερασων εκρεμασεν Γαλαταν
 Παντα τον Αντιγονου καρβελων στρατον. ου μεγα θαυμα
 Αιχμηται και νυν και προς Αιακιδαι.

Αιδε πυτ' Ασιδια γαλαν επορθησαν πολυχρυσον
 Αιδε και Ελλαδι ταν δουλοσυναν επορον
 Νυν δε Διος γαω πυτι κιονας αρφανα κειται
 Τας Μεγαλαυχητου σκυλα Μακεδονιας.

NOT. Lege V. 1. & 2. 'ΑΑ. Nescio quid sit ἄρφανα. Sed ἄρφανα
 σῦλλα sunt spolia opima.

2. *Romæ.*

Hercules. et. Philotes.

Alcides. hominum. Victor. Dominatorque. ferarum
 Philotetis. amicus. ades. tu. illi. æque. amor. es.
 NOT. Lege Domitorque. Reliqua non intelligo.

3. *Vindelic. Augustæ. sub Hercule nudo.*

Transivi. intrepidus. per. mille. pericula. Victor,
 Non. acies. ferri. non. clausis. mœnia. portis
 Conatus. tenuere. meos. domat. omnia. virtus

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Alcide. Sacri. generis. decus. hoc. tibi. Prætor
Et. Jovis. Antistes. dedico. Perpetuus.

2. *Romæ.*

Te. Precor. Alcide. Sacris. invicte. peractis
Rite. tuis. lætus. dona. ferens. meritis.
Hæc. tibi. nostra. potest. tenuis. perferre. Camina
Nam. grates. dignas. tu. potes. efficere.
Sume. libens. Simulacra. tuis. quæ. munera. Cilo
Aris. Urbanus. dedicat. ipse. Sacris.

3. *Romæ.*

Alcmene. Jovis. et. magni. fortissima. proles
Tricofus. subito. post. mea. fata. vocor.

NOT. Tricofus est contentiosus, vel tricarum plenus, fallacis refertus; sed nescio quid sit hic.

4. *Puteolis.*

Herculi. Gilio. invicto. Sancto. Sacri. voto. suscepto.
L. Crassus. de. suo.

5. *Malacæ. Hispan.*

Quintus. Servilius. vulnere. Servatus. Herculi. Deo. invicte
Sing. areum. ex voto. pos. prope. Martem. argent. in-
magna. ara.

6. *Romæ.*

Hercules. invicte. Cautus. hoc. tuo. donu . . . . .
Numini. Sancto. dicavit. Prætor. Urbis . . . . .
Cum. pia. solenne. mente. rite. fecisset . . . . .
Tradidisti. quod. Potitis. Evandreo . . . . .
Administrandum. quodannis. hic. ades . . . . .

NOT. Supple. Versu. 1. m. libens. 2. Annus. 3. Tuum. 4. Se-
culo. 5. Votis favens, de Potitiis & Pinariis Herculis Sacerdotibus,
vide Virgil. 1. Æn. 8.

1. *Tibure.*

Herculi. Saxano. Sacrum. Ser. Sulpicius. Trophimus. ædem. Zothecam. culinam. pecunia. sua. a. solo. restituit. idemque dedicavit. k. decemb. L. Turpilio Dextro. M. Marcio. Rufo. Cos.

Utachius. Ser. peragendum. curavit.

2. *Mediolani.*

Herculi. in Petra. Sacr.

C. Calvisius. Secundinus. VI. vir. Jun. Decur. item. Q. a. ram. V. S. L. M.

3. *.

Herculi. victori. pro. Salute. Imp. Cæs. M. Opellii. Aurelij. Severi. Macrini. Aug. L. Jubentius. L. F. Ter. Severus. Aug. N. Dispenfator.

4. *Tarracone.*

Templum. hoc. Sacrum. Her. . . . .

. . . . . Augusti. nomen. felix

Remaneat. Stirpis. suæ. lætetur . . . . .

Parens. nam. quom. te. Cæsar. te. M. . . . .

Exposce. Deum. cæloque. reperiēs . . . . .

Mundum. Reges. sint. hei. tu. ei. . . sorte . . . . .

Huic. imperent. negantque

Nos. felicibus. voteis. suis.

L. Aurelius. L. F. Pal. Rufus. Primopilaris . . . . . XV.
militaris. Sec.

. . . . . Imp. Cæsaris

5. *Viennæ Allobrog.*

D. D. Flaminica. Viennæ. tegulas. æneas. auratas. cum.
carpusculis: et. vestituris basium. et. Signa. Castoris. et.
Pollucis. cum. equis. et. Signa. Herculis. et. Mercuri.

D. S. D.

1. *In agro Juliacensi.*

Apollini . . . . .

Rationatoris honore

ufurus secundum

Cornelius Verus Tacitus

erexit monumenti loco.

NOT. Tacitum Historicum nobilissimum Plinius appellat Equitem Romanum & Galliae Belgicae rationes procurantem vidit. Et Eri-chius. l. 1. c. 24. Chron. Juliac. Cornel. Tacitum Praefectum Imperat. in Belgio, fide hujus monumenti proculdubio adpellat.

2. *Romae in ara vetere.*

Marti. Victori. Sacrum.

et. Dis. omnibus.

Ob Populi Romani devotionem

Singulis annis renovandam

in Parthicam. expedit.

Si quis hanc aram laeserit

Numina omnium Deorum

et Genium Populi Romani

iratum habeat.

NOT. Viderint, quæso, maleferiati isti homines qui Petrum, Paulum, Divos, Divasque omnes, ad diras suas exequendas, cælo deducunt, undenam istiusmodi precationum formulas mutuati sunt.

Agro Brixienfi.

Mercurio Maximo Conservatori Orbis C. Silius Fundanus. C. Fil. Quir. XV. Vir. Sac. Fac. Statuam et aram C.C.V.S.L.M.

NOT. Mercurius Mercatorum Deus, & quia Commercio Regionum mutuo, Orbis Conservatio et grata hominum Societas pendet, ideo Mercurius Orbis Conservator dici mereatur. XV. virorum officium erat libros Sibyllinos custodire, ludosque sæcul. celebrare. Sac. Fac. Sacris faciundis. C.C. nescio quid.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Apollini. Aug. Sacr.

Felix. Aug. Lib. Optio. et: Exactor aur. arg. æris. item
Signatores. Suppositores. Malleatores. Moneta, Cæs. N.

Dedicat. V. Kal. Feb. d. s. D. D.

L. Vipstano. Messalla } Cos.
M. Vergiliano. Pedone }

NOT. A.D. 115.

2. *Romæ.*Apollini. Granno. et. Sanctæ
Sironæ. Sacrum3. *Brettæ, ad amnem Sargetiam.*

Apollini. Granno. et. Sironæ.

Dis. Præsentib. Q. Axius. Ælianus. V. E. Proc. Aug. C.

4. *Musselburgi, in Scotia.*

Apollini. Granno. Q. Lucius. Sabinianus. Procos. Aug.

NOT. Quis sit Apollo Grannus, ego, cum M. Velfero. ignorare,
non erubesco.5. *Aquileiæ.*

Apollini Beleno.

NOT. Belenus. Numen ἐμψόχου, Locale, & Aquileiensibus fir-
miliare affirmat Reynsius, & Apollinem Belenum hunc, esse Solem
cui manus dabo.6. *Romæ.*Imp. Cæsar. Divi. Fil. Aug. Pont. Maximus. Imp. XII.
Cos. XI. Trib. Pot. XIII. Ægypto. in. potestatem. Po-
puli. Romani. redact.

Soli. donum. dedit.

NOT. Ægyptus Provincia fact. circa. 29. annos, ant. J. C.

7. *Romæ, sub Bacchi Simulachro.*

Pontificum. monitu. voto. suscepto.

1. *Ferrariæ.*

1. *Ferraria.*

T. Vibius. Zoticus. VI. Vir. Augustal. Liberum. Patrem.
cum. redimiculo. aurific. et. thyrso. et. Cantharo. arg.
p. 11-s. testam. poni. iussit.

2. *Rindenen in Suburbana via Clivensi.*

Marti. Camulo. ob. salutem. Tiberi. Claudii. Cxf. Cives.
Remi. templum constituerunt

3. *Apud Isaram flumen.*

Marti. Aug. Conservatori. corporis. sui. Mercurialis.
Aug. N. V. ex jussu numinis. ipsius. Sigillum. marmor
cum. posuit.

4. *Romæ.*

Deo. invicto. Marti. Sacrum. pro. Salute. D. N. Imp. An-
gusti Divi. Juli. Fil. Pont. Max. Trib. pot. VII. Cos. IIII.
Imp. . . . . P. P. Felici. Fundat. Pacis. Repub. conser-
vat. S. P. Q. R.

Statuam. ex. ære . . . . . ocai . . . . .

5. *Lanuvii.*

Mavortio. Sacrum.

Hoc. Signum. a. Servo. tangi. nefas. est.

NOT. Servi ad statuas Deorum & Imperatorum, quasi ad asyla
fugiebant.

6. *In variis Inscriptionibus, variis locis.*

Marti	{	Britovio.
		Campestri.
		Ciradino.
		Leucetio.
		Segomoni.
		Vincio:

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Ardoinne. Camulo. Jovi. Merc. Herculi

NOT. i.e. Dianæ & Marti.

2. *Rhēmis.*

Deo. Mercurio. et. Postuerte.

C. Antius. T. Fil. ex voto

3. *In variis Inscript.*

Mercurio. Arcecio. Arverno. Censuali. Cœlesti Fatali.
Negotiatori. Red. Viaco.

4. *Agro Veronensi.*

Sum. Deus. alatis. qui. cruribus. æthera. carpo.

Quem. peperit. summo. lucida. Maia. Jovi.

5. *Romæ.*

Αγλιβώλω και Μαλαχβηλω Πατερωις θεοις

Και το σιγνον αργυρου συν παντι χρησμο ανεθηκε

Λ. ΑΥΡ. Ηλιοδωρος Αντιστου Αδριανος Παλμυρηνος
εκ των ιδιων υπερ σωτηριας αυτου και τ συμβιου και τ
πικνων ετους Ζ Μ Φ Μηνος περιλιου

NOT. Aglibolum & Malachbelum Deos Syros esse, ex eo animadvertere licet quod à viro Palmyreno Dii Patrii appellentur, Palmyra enim Syriæ urbs erat, quæ ab Adriano Imperatore restaurata, cives suos Hadrianopolitanos vocatos esse, teste Stephano Byzantino, gaudebat : unde Heliodorus noster Palmyrenus Hadrianus dicitur. Sed quid Aglibolus & Malachbelus sint vel significant incertum est. Apollo Belenus, Belus & Baal dicitur. *Αγλιβως* apud Hesych. Apollinis est epitheton. Et forsitan dicatur *Αγλ* vel *Αγλιβωλ*, ἀπὸ τοῦ βάλλω *τινὲς αἰγλιώ*, ab emittendo fulgore. Malachbelus autem dicitur à Malach quod Regem, & Baal, quod Dominum apud Syros indicat, quasi dicas Regem Dominum, unde in figuris (quas hic exprimere non potui) ejus capiti corona imposita est. Et in cap. 7. Jeremiæ, Luna dicitur Regina Cœli. Denique post multas conjecturas, Jacobus Sponius

(Vir

(Vir Optimus, rerum antiquarum indagator curiosissimus, & quod summæ laudis est, vir pientissimus, quippe cujus cor, animumque, diffregit effera, barbara, horrenda, & immanis suorum Persecutio, Orbique literato Virum desideratissimum, proh dolor! eripuit; ex quo & præcedentia deprompsi, & plurima quæ sequentur adhuc depromam.) Aglib. & Malachbelum, Solem & Lunam vel Lunum, esse credit, cui facile accedo. Et ad alia propeto. Σῆγγον. Signum, vox Romana pro Græca ἀγάλμα vel ἱερύμα usurpata, nec absque ratione cum Romæ marmor ei let positum. Anno DXLVII. Numerat more Syriaco, à Syriæ Regibus M. Alexandri posteris, sicque ab anno mortem ejus subsecuto. Scripta erat itaque hæc epigraphe A. C. 234. Posteri enim Alexandri imperarunt annis 247. & desierunt ante J. C. 66. quibus additis ad A. C. 234. prodibit numerus 547. Peritius Mensis Macedonicus Februario nostro respondet.

1. Tiburæ.

Τῇ Κυρία. Αρπυμίδι. εὐ-
χην. ἐποίησεν. Πακκία.
Λυκίου. Θυγατρ. Σεκ-
ονδῖνα. ὑπερ. αὐτῆς. καί.
Ποσειδωνίδης. Θυγατρὸς.

Τῇ Κυρία. Αρπυμίδι. εὐ-
χην. ἐποίησεν Πακκία.
Σεκονδῖνα ὑπερ σωτηρίας.
Μαρκου. καὶ. Φαδῖλλης.

NOT. Arria Fadilla mater erat M. Anton. Pii. Julia. Fadilla soror.

2. Placentia.

Minervæ. Memori. Tullia. Superiana. restitutione. facta.
Capillorum.

NOT. Quos morbo forsan aliquo amiserat.

3. Romæ.

Simulacrum. Minervæ. abolendo. incendio. Tumultus.
Civilis. igni. tecto. cadente. confractum. Anicius. Acilius.
Aginatius. Faustus. V. C. et. inl. Præf. urbi. vice. Sacra. ju-
dice. VI. . . . .

Non longe à Trebia:

Minervæ. memori. Cælia. Juliana. indulgentia. medicina-
rum. ejus. infirmitate. gravi. liberata. D. P.

1. Romæ.

1. *Romæ.*

Θεα επιχρω Αρπυμυδι.

Αυλιδι. Σωτειρι.

Αυρ. Ελπινεικη

NOT. Επιχρω. Propitæ, exaudienti.

2. *In variis Inscript:*

August.

Compotenti.

Lucinæ. invic.

Nemorensi. Vestæ

Valerianæ.

}

Dianæ

{ Cœlesti.

{ Lucif. Lunæ.

{ Matri.

{ Opifer. Nemorensi.

{ Victrici.

3. *Thermis ad Waradinum:*

: : : : bi. Marmoreo. cæsam. de. monte. Dian. : : :

Regina. undarum, nymp̄ha. decus. nemorum.

: . . . io. damnasti. perfectâ. quem. prece. Bassus:

Mœni. te. propter. mœnia. germifaræ.

4. *Carimbisæ.*Herculi. et. Eponæ. Aug. pro. Salute. Imp. Cæs. M; Aur.
Antonini. Pii. Fel. Inviçti. . . . .

NOT. Hic erat Elagabalus, omnium mortalium pessimus.

5. *Romæ.*Αντινοωι Συμβροωι. των. εν. Αιγυπτωι Θεωυ' Μ. Ουλ-
πος. Απολλωνιος Περσητης

NOT. Hic erat Hadriani Aug. Amasius, Ganymedes & deliciæ.

6. *Capuæ.*Te. tibi. una. quæ. es. omnia. Dea. Isis. Anius. Balbinus:
V. C.

1. Boiaria;

Ifidi. Myrionymaz. Festinus.

NOT. Quæ millia habet nomina.

2: Patavii.

Ifidi. Sacrum: ex. monit. ejus. D. D. L. Valerius. memor.
VI. Vir. Aug. L. D. P.

3. Romæ:

Sæculo. felici. Phisias: Sacerdos: Ifidis. Salutaris. conse-
cratio.

Pontificis. votis. annuant. Dii Romanz. Reip: arcanaque.
Urbis. Præsidia. annuant. quorum. nutu. Romano. impe-
rio. Regna. cessere:

4: Basis marm. ex oppido S. Campani Aquas Sextias, translata:

Μαρκου Αυρηλιου Σεουηρου
Αλεξανδρου Ευτυχους Ευσεβους
Σεβ. και Ιουλιαις Μαμαιας
Σεβαστης Μετρου Σεβ.

ΔΠ Ηλιω Μεγαλω Σαραπιδι

Και τοις Συμναοις Θεοις.

Μ. Αυρηλιος Ηρωη Νεωκλεος του εν Πορτω Σαρα-
πιδος

επι Λαργινιω Βεϊλαλιωνι Αρχιυπερετη και Καμινευτη
και Αυρηλιω Φηβω και Σαλωνιω Οειδωτη Ιεροφω-
ροις και Καμινευταις χαριτη Ιερουδουλαα
ανεθεν επι αγαθω.

in latere Basew

Επι αγαθω επι Γεανιουεω.

NOT. Κάμινος (inquit Hesychius) μέγας ἢ τῆς νῆας. Caminus
(vertit Sponius) pars quædam Templi: à qua dicti Camiheutæ.
Sed haud placet, forsitan enim vertere debuerat, V. Cl: Caminus pars quæ-
dam navis. Vulcanus apud Lucianum dicitur Καμινωδής: circa fornacem
laborans. Et fortè hoc in loco, circa ignem, focos, arasque ver-
satus, significet profectò nescio quid sit,

I. *.

Θεοφίλος Θεοφίλου Αντιχστευς Μεληφορος την κρη-
σιν το υπασφοριου καὶ την γραφην των τετοιχων και
της οροφης και την ελαμωσιν των θυρων και τους φορ-
μοχθους τους εν τοις τιχοις και τας επαυτοις στανιδας
αγεθηκεν Σαραπιδι Ισιδι Ανουβιδι Αρποκρατε επι
Ιερεος Σελευχου του Ανδρονικου Ραμνοσιου.

NOT. Hanc Epigraphen cum omnibus quibus scatet mendis ex-
scripsi; nec quicquid emendare ausus sum, sicut nec in cæteris, quod
semel monendum duxi.

2: *Arculi in Italia:*

Romæ Dex Sanctissimæ Cœlesti L. Pasquidius Festus
Redemptor Operum Cæsaris quod adjutorio Rivom aquæ
Claudæ Augustæ sub monte Aeffiano consummavit Imp.
Domitiano Cæs. Aug. Germ. Col. VI. Non. Jul.

3. *Pompeiis:*

Imperio. Veneris. Fificæ
Jovi. O. M:
Antistia. Methe.
Antisti. Primigeni.
Ex. D. D.

NOT. Antistia Methe Antisti Primigeni Uxor (ita lege pro ex)
Jovi Opt. Max. donum dedicat, imperio, i. e. jussu Veneris Physicæ.
Verius sic, ex ardore & desiderio concipiendæ de marito, & prolis gene-
randæ. Venus enim physica dicta est, quia naturalibus γυναικείαις
μορίαις utriusque Sexus præesse putatur, quas partes φύσιν & naturam
dicimus.

4. *Romæ ara subterranea.*

Consus. Consilio
Mars. Duellio
Lares. Comitio
Potentes.

NOT. Consus idem cum Neptuno.

Conso. ad. aram. subterraneam. Deis. magicis . . . . .
 cryptæ . . . . . ped. . . . . defossæ. T. Magnetus. Ca-
 pito. Parangar. . . . . Comitum. Sodalit. . . . . onum

NOT. Ad hanc aram sacrificabant Nonis Jul. Sacerdotes Publici.
 Kal. Septemb. Flamen Quirinalis.

2. *Romæ, sub Veneris Simulacro.*

Sol. calet. igne. meo. flagrat. Neptunus. in. undis.
 Penfa. dedi. Alcida. Bacchum. servire. coegi.
 Quamvis. Liber. erat. feci. servire. Tonantem.
 Quamvis. liber. erat. Martem. sine. Marte. subegi.

3. *Romæ.*

Αφερδιτι. Θεα. παραγαθωι. καὶ. Σωτηρα, καὶ. ευ-
 κλειαι. ευεργετι.

Οι. Μαερονιται. ανεθηκαν.

4. *Romæ in 2. Inscript.*

Θεα. Αρπ : : : παου.

ΔΙΙ. Πατριωι. ἐ Αρπ : : παα.

NOT. Αρπηιαου. Venus Cælestis. Herodot. I. 9.

5. *In multis Inscript.*

* Veneri. Cælesti. Augustæ.

Invictæ. Cælesti.

Erycinæ.

Felici. et. Joviæ. et. Placidæ. et. Victrici.

* NOT. Prima inscriptio est, Drusillæ Caligulæ sorori.

6. *Romæ.*

Imp. Cæs. Divi. F. Augustus. Pontifex. Max. Imp. XIII.
 Cos. XI. Trib. pot. XV. ex. stipe. quam. Populus. Roma-
 nus. anno novo. Apſenti. contulit. Nerone. Claudio.
 Druso. T. Quinætio. Crispino. Cos. Volcano.

NOT. Notandum est, in titulis & honoribus Imperatorum enu-
 merandis, non semper annum notari, quo Consul aliquis fuisset; sed
 D significari,

significari, quod toties Consul fuisset, nec plures adhuc consulatus iniisset. Sicut hoc in loco. Consulatus XI. Augusti fuisset. A. U. 731. cum tamen Cos. XI. dicitur, usque ad annum U. 748. inter XI. & XII. annorum septendecim intervallo, ut Sueton. hæc dedicatio facta est. A. U. 745. vel aræ vel statuæ, ex strenis quas contulerat Pop. Rom. dum absens erat, bello Dalmatico occupatus.

1. *Romæ.*

M. Aur. Pacorus. Ædituus. Sanctæ. Veneris. in Salust. hortis. Spei. aram. cum. paemento. somnio. monitus. sumtu. suo. D. D.

2. *Malacæ Hispan.*

Venerem. Aug. cum. Parergo. item phialam. argent. Æmil. Rust. F. item. tabulam. argen. M. Annius. Celcitan. test. suo. post. mortem. Æmiliz. Artemisiz. Uxori. et. hæredi. suæ. poni. ius.

Æmilia. Artemisia. Tira. pos. eademque. de. suo. anulum. aur. gemma. meliore.

NOT. Veneris Augustæ Statuam cum parergo, i.e. cum appendice, corollario, aut quovis accessorio, qualibet aliâ re quæ ad statuam exornandam faciebat, præter ipsam statuam, vel imaginem.

3. *In Transylvania.*

Febri. Divæ. Febri. Sanctæ. Febri. magnæ. Camilla. Amata. pro. filio. male. affecto. P.

4. *In Hispania.*

Plutoni. Deo. in. loco. sub. terra. cond. periculo. oceani. liber. aram. posuit. Fab. Vicelianus. ex. voto.

5. *Ad villam Vixosam, in Lusitania.*

Deo. Endovelico. præstantissimi. et. præsentissimi. numinis. Sextus. Cocceius. Craterus. Honorinus. Eques. Romanus. ex voto.

NOT. Endovellicus, Endobolicus, Enobolicus, numen *ἐνδοβόλιον*, Lusitanis proprium.

1. *In Marchia Badensi.*

In. H. D. D. D. Neptuno. Contubernio. nautarum. Cornel. Aliquandus. d. s. d.

NOT. De suo dedit.

2. *Capuæ.*

Neptuno. Sacrum.

.....

Votum in Siculo. frecto. susceptum. solvit.

3. *Romæ.*

Pro. salute. Julæ. Veneriæ. filiæ. ducissimæ. Deliciæ. suæ. Tabellam. hanc. marmi. cum. signo. Æsculapii. in. somno. admonitus. L. Valerius. Capito. æd. anni. ....

D. S. P. L. M. D. D. D.

NOT. De sua pecunia lubens merito dat dicat ded.

4. *Romæ. Eruta basis ex vicinia Thermarum Trajani.*

Τῷ Σῳτῆρι Ασκληπιῷ σωστῆρα
καὶ Χαιρεσθρία Νικομηδῆς ὁ Ἱατρός.
Τὰν παῖδος χαλκίσταν εἰκάζαν δὲ θεοιο
Πάμανος κρυοῦ Μάτρός ἀπ' ἀρκτοῦς
Δαυδαλλῶν Μεροπείσιν ἐμυσσας
Σειοβονθε

Εὐπαλαμῶν σοφίης μνάμα καὶ εἰσομενοῖς
Θηκε δόμου Νουσωντὶ κακῶν
Ζωαγρία Νίχθ

Μηδῆς καί χερσιν δειγμα παλαιγενέων.

NOT. Æsculapio Salvatori donaria pro Salute restitutâ, & gratiarum actione Nicomedes Medicus (offert) hanc pulcherrimam imaginem Pueri Dei Pæanis (Apollinis) filii Matris citò quæ peperit, adornans mortalibus effinxit Scioboethe (Sculptoris nomen) artificiosè scientiæ suæ monumentum etiam Posteris. Posuit autem Nicomedes ut esset simul liberationis pretium à malis morbis & manuum specimen

cimen antiquarum. Ita vertit Cl. Sponius. Ego verò ita vertendo non admodum credo, sed--O Seioboet-he tu exornans fecisti pulcherrimam hanc imaginem Dei Pueri (Æsculapii scilicet) Apollinis filii à matre recens nati, i. e. qualem mater nuper enixa est, infantem scilicet, ut videre est in altera inscriptione.

Ex altera parte, basi.

Τῷ Βασιλεὶ Ἀσκληπιῷ σωστὴ καὶ
 Χερστέρα Νικομηδὲς Σμυρναῖος Ἰατρός.
 Οἷον ἐμαρσάντο νεὸν τοῦτον Εἰλειθυΐα
 Ἐκ φλεγμοῦ κούρης: Φοίβῳ ἀκερὲς ἔκρυψε
 Τοῖον τοὶ Παιῖν Ἀσκληπιε Σεβομένης
 Χερσὲς ἀγαλμαθῆς πύξεν εἰς θεραπείῃ
 Νῆα δὲν τῷδε ζῶα γερὰ θῆκεν ὀρεσίδα
 Πολλὰ κ' αἶψα βούλας νοσῶν ἀλευαμένος
 Σὺ θεράπων εὐχῆς ὀλίγαν δῶσον οἱ θεοῖσιν
 Ἄνδρες ἐφημέριοι τῶν δὲ φέρουσι χάριν.

NOT. Regi Æsculapio dona pro salute gatiarumque actione Nicomedes Smyrnæus medicus (consecrat)
 Qualem obstetricatæ sunt recens natum Ilithyæ [qualem Obstetrices novum partum in lucem tulerunt] ex Phlegyx filia (i. e. Coronide, ut ait Hyginus) Phœbo intonso, talem tibi, ô Pater Æsculapii (i. e. Præanis filii) Seioboethus statuam manu eruditâ industriâ & cura sua fecit. In hoc templo pro salutis mercede posuit conspiciendam Servus tuus (Nicomedes scil.) qui tuis consiliis usus sæpe morbos expulsi (vel evitavi) tenuē pro voto donum, qualia Diis viri mortales (quasi in diem viventes) horum gratiâ offerunt. Legend. γῶσιν verlu antepenultimo.

Alba Julia.

Æsculapio. et Hygiæ. cæterisque. Diis. Deabusq. hujusq. loci. Salutaribus. C. Jul. Frontonianus. vet. ex. B. F. Cos. Leg. V. M. P. redditis. tibi. luminibus. grat. ag. ex. viso. pro. se. et. Caspia. maxima. Conjug. et. Julia. Frontina. filia.
 V. S. L. M.

NOT. i. e. Frontonianus Veteranus, unus ex Beneficiariis Consulibus, legionis quintæ Macedonicæ, Princeps, vel Primopilaris, pro redditis tibi luminibus, (Deo aliquo per somnium viso, monente) gratias Æsculapio & Sanitati agit, & votum solvit, lubenter, meritoque. Aliter hæc legi

legi possunt, hæc enim conjectanea tantum. Beneficarii Consulums aliorumque magistratum, dicuntur illi, qui illorum gratia, & beneficio, præmia, gradus, emolumenta, immunitatesque adepti sunt, & fere erant *οἱ ἐκ τῶν ἀρχαίων τῶν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἡγεμόνων*. Volontiers. ut Polybius.

1. *Roma.*

Æsculapio. Sancto. L. Junius. Agathopus. et. Terentia. Rufina. gratias. agentes. numini. tuo. D. D.

2. *Ad urbem Reggensem in Provincia.*

Deo. Æsculapio. Val. Symphorus. et. Protis. Signum. Somni. areum. torquem. aureum. ex. dracunculis. duobus. P. S. 7. Enchiridium. argent. P. S. anaboliū. ob. insignem. circa. se. numinis. ejus. effectum. V. S. L.

NOT. Characteres, & notulas, in hac, sicut & in cæteris, omisi, partim quod difficiles exscriptu erant, partim ut lectoris sumptibus expendendis consulere.

3. *Placia in Camet. Armeniorum.*

Αγαθῆς Τυχῆς

Γ. ΠΕΣΚΕΝΝΙΟΣ ΟΝΗΣΙΜΟΣ

Θεῷ υψίστῳ σωθεὶς ἀνεθῆκα ἐκ μεγάλου κινδύνου
μὲτ' αὐτῶν τῶν ἰδίων Νεικῆς εὐχαριστήριον ἀναθεῖναι.

NOT. i. e. Bonæ Fortunæ. C. Pescennius Onesimus Deo altissimo consecrari ereptus ex magno periculo post meorum victorum gratiarum actionis collocandum [monumentum] vertit Sponius. Sed forsan *μὲτ' αὐτῶν ἰδίων* vertendum est, per [simul cum suis] i. e. amici vel cognati ex eodem periculo erepti erant, vel [cum propriis suis] i. e. proprio sumptu. *Νεικῆς εὐχαριστήριον*, donum gratulatorium pro victoria, i. e. pro periculo evitato.

4. *Alexiæ apud Heduos.*

Ti. Cl. Professus. Niger. omnibus. honoribus apud Æduos. et. Lingonas. functus. Deo. Moritasgo. porticum. testamento. poni. jussit. suo. nomine. et. Julia. Virgulinæ. uxoris. et. Filiarum. Claudæ. Professæ. et. Julianæ. Virgulæ.

NOT. Moritasgus erat unus ex antiquis Senonum apud Galliam Regibus, & à suis pro Deo habitus.

*Tabella marmorea, quæ putatur olim in Æsculapii
templo fletisse, in ipso marmore nulli erant accentus,
sed studiosus quidam exscriptor posuit.*

1. Αὐταῖς ταῖς ἡμέραις Γαίῳ πνὶ τυφλῷ ἐχρημάτισεν
ἐλθεῖν ἐπ' ἱερὸν Βῆμα καὶ περισυνῆσαι ἑτα ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ
ἐλθεῖν ὅπῃ τὸ ἀριστερὸν καὶ θεῖναι τὴν πρῆν δακτύλου
ἐπάνω τοῦ βήματος καὶ ἄραι τὴν χεῖρα καὶ ὅπῃ θεῖναι ὅπῃ
τὴν ἰδίαν ὀφθαλμὸν καὶ ὁρδὸν αἰτέλεψε τῷ δήμῳ πα-
ρεσώτος καὶ συνηχομένῃς ὅτι ζῶντι ἀρετῶν ἐγίνοντο ὅπῃ
τῷ Σεβαστῷ ἡμῶν Ἀντονείνου.

2. Λυκίῳ Πλούριπκῷ καὶ ἀφηλιπμένῳ ὑπὸ παντὸς
ἀνθρώπου ἐχρημάτισεν ὁ Θεὸς ἐλθεῖν καὶ ἐκ τοῦ τοῖς
μα ἄραι πῦραν καὶ μετ' οἴνου ἀναφύεσθαι καὶ ὅπῃ
θεῖναι ὅπῃ τὸ πλοῦτος καὶ ἐσώθη καὶ δημοσία ἐνχαρίση-
σεν τῷ Θεῷ καὶ ὁ δῆμος συνεχάρη αὐτῷ.

3. Αἶμα ἀναφέροντι Γυλιανῷ ἀφηλιπμένῳ ὑπὸ
παντὸς ἀνθρώπου ἐχρημάτισεν ὁ Θεὸς ἐλθεῖν καὶ ἐκ τοῦ
τοῖς μα ἄραι κῆκχους φροβίλν [nucleos pini] καὶ
σάγειν μετὰ μέλιτος ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἐσώθη καὶ
ἐλθὼν δημοσία ἐνχαρίσησεν ἑμπεραδὲν τῷ δήμῳ.

4. Οὐαλερίῳ Ἀσφῶ φρατιῶντι τυφλῷ ἐχρημά-
τισεν ὁ Θεὸς ἐλθεῖν καὶ λαβεῖν αἶμα Ἀλεκτρύο-
τος λούκῃ μετὰ μέλιτος καὶ κολλυρίᾳ συντελεῖν καὶ ὅπῃ
τρεῖς ἡμέρας ὅπῃ χρεῖσαι ὅπῃ τὴν ὀφθαλμὸν καὶ αἰτέ-
λεψεν καὶ ἐλήλυθεν, καὶ ἐνχαρίσησεν δημοσία τῷ
Θεῷ.

N O T. Maximè credibile est, hæc omnia falsa, et Paganis con-
ficta esse, ut Christianorum miraculis miracula quæ opponerent habere
viderentur. Leg. forte lin. 6. πῶν pro ζῶντι. Tantæ Virtutes.

1. *Domburgi in Zelandia.*

Dea. Nehalennia.

ob merces rite conservatas

M. Secund. Silvanus

Negottor. Cretarius

Britannicianus

V. S. L. M.

NOT. Lege Negotiator Cretarius, qui Cretam aliaque terrarum margarumque genera vendit. Et Britannicianus, quia in Britannia fodinae cretariae sunt praecipue in colle cui Sorbiodunum (five vetus Sarisburia) insidebat, de quo ita verificator quidam Anglus,

*Est ibi defectus lymphæ, sed copia Cretæ;
Sævit ibi ventus, sed Phylomela silet.*

Hodieque rupes Gallicis oppositæ à creta sunt, variis nigræ filicis ordinibus distinctæ. Nehalennia erat numen *Βαχχέως* populorum circum Oceani æstuaria habitantium, & mercimonis lucroque Negotiatorum præfecta, ipsique Oceano, fluminibusque advenis præfidens.

2. *Castro Hispan.*

P. Popil. Avitus. P. F. indulgentia. Pontifi. Iceditanor. locum. Sepul. accepi. ante. æd. Dea. magnæ. Cybeles. quam. iratam. morte. sensi.

3. *Romæ.*

Voto. Suscepto. Bonæ. Dea. Astrapton. Cæsaris. villicus. ædiculum. aram. Septum. clusum. vetustate. diruta. restituit.

NOT. Plurimæ Dearum Bonæ dicebantur, quænam earum hæc sit non scio.

4. *Agro Firmano ad mare.*

Imp. Cæs. D. Traj. Parthici. F. D. Nerv. Nep. Trajanus. Hadrianus. Aug. Pont. Max. Tr. Pot. XI. Cos. III. munificentia. sua. templum. Dea. Cupræ. restituit.

NOT. A.D. 127. vel 128. Deam Cupram eandem cum Bona Dea, existimat Reynesius, quia Cuprum vel Cyprum Sabinis bonum est, teste Varrone.

I. Romæ.

Numini. Domus Augustæ. et. Sancti. Silvani. Salutaris
Sacrum

Imp. Cæs. Nervæ Trajani Optimi Princ. Germ. Dac. ima-
gines argent. Parastaticas. cum suis ornamentis et. Regu-
lis et Basibus et concameratione ferrea.

C. Julius Nymphius. Dec. Annalis sua pecunia ponendas
curavit donumque dedit

in templo Sancti Silvani Salutaris quod est in hortis Aven-
tinis et prædio suo

dedicavitque idibus Januariis. L. Vipstano Messala. Q. Pe-
done Cols.

NOT. Parastaticæ imagines sunt, quæ in pronæo templi Silvani, ad ostii latera utrinque in Antis collocatæ erant. *Παραστάται* enim & *παραστάται* sunt pilæ quadratæ lapideæ parietibus ostiorum, vel co-
lumnarum lateribus adpactæ, quæ Latinis Antæ sunt. Et quicquid his adfixum, adpensum, instructumve fuit, *παραστάται* & *παραστάται* proprie dicitur. Sicut *προστάται* & *προστάται*, quicquid ante porticum ædis proximè conspicuum, vel collocatum est. Ornamenta sunt, quæcunque majoris cultus gratia circum statuas aræve ponuntur. Regulæ sunt omnes ornamentorum partes illæ, quæ planæ sunt & circumcurrunt, margini similes; sive verucula, quibus mediantibus *εἰκοναὶ* vel statuar lateribus & postico thecarum adpangi solent, ne nutent, proruantve, vel detrahi possent. Concameratio ferrea erat testudo sive hemisphærium ex ferreis laminis ductilibus factum, in anteriora devexum, & tanquam in earum tutelam surgens, imagines statuasque obumbrabat. Facta hæc inscript. A. D. 115.

2. Athenis ara quondam posita erat, sic inscripta.

ΘΕΟΙΣ Ασίας καὶ Εὐρώπης
καὶ Λιβύης
ΘΕΩΙ Αἰγυπτῶσι
καὶ
Ἑβραίοις.

NOT. Beatum Hieronymum, comment. in ep. ad Titum, c. 1. Secuti Scholiastæ quidam Philippides & Oecumenius, quam ille Latinam, hî Græcam dederunt. Recepta fuit ab omnibus, & communi consensu habita pro ea ipsa, quam D. Paulus sibi visam Athenis refert.
Actor.

Actor. cap. 17. v. 23. Sed durum est credere Apostolum non solum mutilasse continentiam inscriptionis ; sed & in eadem mutasse numerum, pro plurali Dis ignotis, quod habet Hieronymus, inferendo singularem *Ἀγνώστῳ Θεῷ*, quod crimen falsi, nec calumniam adversariorum nec Judicum animadversionem potuit effugere. Tertullianus in Apologet. dici se invenire Diis ignotis aras prostitutas, in Attica. Philostratus in Apollon. l. 2. *Ἀσύνητοι καὶ ἀγνώστῳ Θεῷ βωμὸν ἱδρυμέναι.* Et Pausanias apud Eleos *ἀγνώστῳ Θεῷ βωμὸν* reperit, sub Imperatore Marco. Sed hæc omnia in plurali numero ; & nulla commoda ratio est, ut Apostolus, cum fortuitam inscriptionem, in argumentum fidei artificiose torqueret, ab eadem discederet aliudque proferre vellet, quam quod revera scriptum invenisset. Visum est idem Lorino, in Comm. ad Acta, & Claud. Dausqueio, l. 2. de S. Paul. Sanct. c. 2. Imò ipsa vocum inscriptionis structura, character etiam non est veteris illius Græciæ *αὐτονομία*, cui propria imprimis simplicitas, & brevitatis est : præcipue circa Sacra & leges. Verosimile igitur, confictam eam esse primis Ecclesiæ sæculis, pia quadam (ut Erasmus loqui solet) vafricie, & hinc acceptam secularium literarum curiosissimo Hieronymo, qui ne Apostolus falsum dixisse videretur, ad id falso veri specie blandienti instrumento uti non abhorruit. Satis nota est infantis Ecclesiæ credulitas, cui sæpissime illuserunt *ἐπὶ καθάρτου καὶ καὶ ἁγίου*, homines otio abutentes, & fanaticæ eruditionis suæ prodigi. Hæc & ejusmodi plura Reynesius. Quæ de Semone Sanco etiam profert, in argumento simili, legi omnino digna sunt ; & quicquid utilitatis voluptatise percipiet Lector de annotationibus nostris, id magna ex parte Reynesio acceptum feret.

1. *Vicentiæ.*

Plutoni. Summano. aliisq. Dis. Stygiis.

NOT. Patri Summano Romani nocturna fulmina tribuebant, sicut diurna Jovi.

2. *Romæ.*

Sanco. Deo. Patr. Reatin.

Sacrum.

NOT. Patri Reatino, i. e. Reate culto.

3. *Romæ.*

Sancto. Sanco. Semoni. Deo. Fidio. Sacrum. Pecuria. Sacerdotum. Bibentalium. reciperatis. vestigalibus.

NOT. Hisce Inscriptionibus, nihil emendare vel mutare ausus sum. Sed hinc manifestum est. Justinum Martyrem errorem magnum errasse, dum Simoni Sancto Deo, pro Semoni Sanco Deo venditare voluit ; sed venia donandus

donandus est vir sanctissimus, qui incautè tantùm, & nihil doli excogitans hoc dixerit : non ita tamen alij, qui eidem errori patrocinantur hodie.

1. Reate.

Sanco. Fidio. Semo. Patri.

De decumâ. Victor. Tabei. Lucius. Mummius. donum. moribus. antiquis. pro. usura. hoc. dare. semper. visum. animo. suo. perfecit. tua. ope. rogans. te. cogendei. dissolvendei. tu. ut. facilia. faxseis. perficiasq. decumam. ut. faciat. veræ. rationis. proque. hoc. adque. aliis. donis. des. digna. merenti.

NOT. L. Mummius Achaicus (Coff. A. U. C. 608.) decimas spoliis Corinthiacorum, aliorumque bonorum, quas pro more voverat, victor solvit.

2. Romæ in Insula Tiberina.

Semoni. Sanco. Deo. Fidio. Sacrum. Sex. Pompeius. Sp. F. Col. Muffianus. Quinquennalis. Decur. Bidentalis. donum. dedit.

3. Mercuriæ Hispan.

Castori. et. Polluci. Diis. magnis. Sulpitia. Q. Sulpitii. F. votum. ob. Filium. saluti. restitutum.

4. Ostiæ Saxo quadrato certaminis monument.

Littoribus. nostris. quoniam. certamina. latum Exhibuisse. juvat. Castor. venerandeque. Pollux Munere. pro. tanto. faciem. certaminis. hujus. Magna. Jovis. proles. vestra. pro. sede. locavi Urbanis. Tatius. gaudens. me. fascibus. auctum Neptunoque. Patri ludos. fecisse. Sabinos.

5. Romæ.

Esse. putas. marmor. latet. hic. cum. Castore. Pollux Mupus. olorino. de. Jove. Lada. dedit.

1. *Brettæ Transylvan.*

Spei.
D.

Virtuti.
D.

Victoriæ.
D.

Quarum. numine. prosperitas. et honor. Imp. Cæs. Tra-
jani. Successu. felici. aucta. sunt. Q. Axius. Ælianus. Proc.
Numini. ejus. L. D. D. D.

2. *Ad Ulpianam Trajanam.*

M. Septimius. C. F.

Menti. Fideique. Deabus. præsentibus. ex. voto. S. P.

3. *Alba Julia.*

Bono. Deo. Puero. Posphoro.

4. *Wardalia in Cumbria.*

Deo. Sancto. Belatucadro. Aurel. Diatova. aram. ex. voto.
posuit. L. L. M. M.

5. *Antii.*

Fortunis. Antiatibus. M. Antonius Rufus. Axius. Damasco:
S. D. D.

6. *Tibure.*

C. Julius. Polybi. Divi. Augusti. Liberti. L. Anthus. saltum:
Fortunæ. Opiferæ. restituit. pro. salute. Polybii. Liberalis.
Patris.

7. *

Fortunæ. Aug. Sac. pro. salute. ity. ac. reditu. D. D. N. N. M.
Aurel. Antonini. Pii. Aug. et. P. Septimii. Getæ. nobiliss.
Cæs. Civ. Batavi. Fratres. et. Amici. P. R. V. S. L. M.

8. *Romæ.*

Nymphis. Loci.
Bibe. lava. tace.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Nymphis. lymphisq. Aug. Dulcissimis. ob. reditum. aquarum. placide. profiliensium. ab. Pop. Rom. diu. desider. . . . .

M. Sulpicius. Lepidus.. Cn. Octavius. Celsus. Curat. Op. Pub. D.S.I.P.C.

NOT. De suis impensis poni curârunt.

2. *Romæ.*

Hujus. Nympha. loci. Sacri. custodia. fontis

Dormio. dum. blandæ. sentio. murmur. aquæ.

Parce. meum. quisquis. tangis. cava. marmora. somnum.

Rumpere. five. bibas. five. lavere. tace.

NOT. De vetustate hujus epigraphes dubitari potest, de elegantia, minimè, effingi autem videtur ex præcedenti inscriptione.

3. *Uticæ.*

Sex. Pompeius. I. cognomine. Pandus.

Quojus. et. hoc. Abavis. contigit. esse. solum.

Ædiculam. hanc. Nymphis. posuit. quia. sæpius. ussus

Hoc. sum. fonte. senex. tam. bene. quam. juvenis.

NOT. Leg. Vers. 1. Sextus Pompeius Primus. Vers. 3. usus.

4. *Romæ.*

Undis. Cyaneis. donum. placavile. fecit

Contuccius. blandas. per. aquas. aram. venerandam.

Hinc. oritur. pergitque. fluens. deinde. occidet. in. se.

Ipai. mox. viridis. renovantibus. inclyta. Nymphis

Numine. fontigero. grates. ex. undique. solvens

Sospes. cum. comites. præstat. renovante. liquore.

[NOT. Lege Vers. 4. Ipsam.

1. *Romæ.*

1. *Romæ in Saxo quodam.*

Hæc. area. intra. hanc. definitionem.
 Cipporum. clausa. verubus. et. ara.
 quæ. est. inferius. dedicata. est. ex.
 voto. suscepto. quod. diu. erat. neglectum.
 nec redditum. incendiorum. arcendorum.
 causa. quando. urbs. per. novem. dies.
 arsit. Neronianis. temporibus. et. hac.
 lege. dedicata. est. Ne. cui. liceat. intra.
 hos. terminos. ædificium. extruere.
 manere. negotiari. arborem. ponere.
 aliudve. quid. ferere. et. ut. Prætor.
 cui. hæc. Regio. sorti. obvenierit.
 litaturum. se. sciat. aliudve. quis.
 Magistratus. Volcanalibus.
 X. Kal. Sept. omnibus. annis.
 Vitulo. Robio. et. verre.

NOT. Robum rubro colore, & quasi rufum significari ut bovem quoque Rustici appellant, manifestum est, inquit Paulus. Ego vitulum rufum hic intelligo. Suetonius dies 6. 7que noctes hac clade sævitum ait; Tacitus sex dies, sed & ignem rediisse affirmat. Nescio quando hæc epigraphæ facta erat, sed bella est, & omnibus numeris absoluta, & sæculum non inficetum sapit. Bellorius post [dedicata est] addit [Ab Imp. Cæsare Domitiano Aug. Germanico] & inscriptionem claudit cum [arcendorum causa] sed continuata videtur & una, hæc inscriptio. Quæ sub Domitiano posita est, ut modò didici.

2. *Romæ.*

Νηον μεν μεγαλοεντα Σαραπιδος υψιμαδοντος
 Ηδ' αυτον χρυσu παμφαγωντα βολαις
 Στησαντο ζαχθους τε Διοσκορους ηδε Κυρηνu
 Ευετης η μαχαρων μηπιτε ληθομενη
 Καὶ δυο της αυτης γενετης ενα θεσμον εχοντις
 Οισι μεμνητε γλυτης εργα Νεωκωρης

1. *

Απολλωνιος. Διοσκουριδης. Νεαπολιτης. Ανουξιδι υπερ.
 εαυτη. και. της. γυναικος. και. των. παιδιων. επι. Ιερους.
 Σωσιωνος. τυ. Ευμενου. Οιγαμ.

2. Roma.

P. Acilius. Felix. D. D. Dia. Suria. cum. suis.

3. Spoletii.

Dis. Syris. C. Albicius. C. L. Restitutus.

4. In variis Inscriptionibus.

Bacurdo. Sacrum.
 Latobio. Aug. Sacr.
 De. Aug. Andarta.
 Dea. Nehæ.
 Dii Synnavi.
 Deo. Caute.
 Lucus Sacer. Dea. Satriana.
 Matris. Augustis.
 Matri. et. Patribus.
 Matronis.
 Diabus. Malvifis.
 Fontis. aginees. genio.
 Vi. Divina.
 Genio. Numinis.
 Jano. Portuno. atque. Marti.
 Jano. Patri. Aug.
 Parcisi. Aug.
 Fatis. Dibus. inferis.
 Cunina. Felici.
 Dis. Paternis. Sargaſteo. Magno.
 Laribus. augustis.
 Lumiis.
 Romæ. et. Aug. Cæſ. Divi. et. P. P.

1. *Neapoli.*

P. Mævius. Eutyclus. ædiculam. restituit. Sebetho.

2. *Albæ Julæ.*

Priapo. Pantheo. P. P. Ælii. Urfio. et. Antonianus. Ædiles. Cl. Apul. dedicaverunt. Severo. et. Joviniano. Coss.

3. *Præneste.*

Tu. quæ. Tarpeio. coleris. vicina. Tonanti
Votorum. vindex. semper. Fortuna. meorum
Accipe. quæ. pietas. ponit. tibi. dona. merenti
Effigiem. nostri. conservatura. Parentis
Cujus. ne. taceat. memorandum. littera. nomen.
Cassius. hic. idemque. Titus. Primusque. vocatur
Qui. largæ. Cereris. messes. fructusque. renatos
Digerit. in. pretium. cui. constar. fama. fidesque.
Et. qui. divitias. vincit. pudor. ire. per. illos
Consuetus. portus. cura. studioque. Laboris.
Littora. qui. præstant. fessis. tutissima. nautis
Notus. in. Urbe. sacra. notus. quoque. finibus. illis
Quos. UMBER. Sulcare. solet. quos. Tuscus. arator
Omnibus. hic. annis. votorum. more. suorum
Centenas. adicit. numero. crescente. coronas
Fortunæ. simulacra. colens. et. Apollinis. aras.
Ægeriumque. Jovem. quorum. consentit. in. illo
Majestas. longæ. promittens. tempora. vitæ
Accipe. Posteritas. quod. per. tua. Sæcula. narres
Taurinus. cari. jussus. pietate. Parentis.
Hoc. posuit. donum. quod. nec. Sententia. mortis
Vincere. nec. poterit. fatorum. summa. potestas
Sed. populi. salvo. semper. rumore. manebit.

NOT. V. 9. aliter nectit pudor.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Τρυφων. τρυφων.

Ιδυφαλλωι. Κορυνηφορωι

Κηποφυλακι. κλεπτομαστρι.

Ευεργειαι. καμ. ειδοκισαι. χαριν.

Λαμψακιων, Κοιωνια.

2. *Carmen, quo (numinibus evocatis) Dictatores Imperatoresque, quibus solis hoc erat licitum, Urbes exercitusque devovebant.*

Dis. Pater. Vejovis. manes. five. Vos. quo. alio. nomine. fas. est. nominare. ut. omnes. illam. Urbem. Karthaginem. exercitum. que. quem. ego. me. sentio. dicere. fuga. formidine. terrore. que. compleatis. qui. que. adversum. Legiones. exercitum. que. nostrum. arma. tela. que. ferent. uti. vos. eum. exercitum. eos. hostes. eosque. homines. urbes. agros. que. eorum. et. qui. in. his. locis. Regionibus. que. agris. urbibus. ve. habitant. abducatis. lumine. supero. priveris. exercitum. que. hostium. Urbes. agros. que. eorum. quos. me. sentio. dicere. uti. vos. eas. urbes. agros. que. capita. ætates. que. eorum. devotas. consecratasque. habeatis. illis. legibus. quibus. quando. que. sunt. maxime. hostes. devoti. eos. que. ego. Vicarios. pro. me. fide. magistratu. que. meo. pro. Populo. Romano. exercitibus. legionibus. que. nostris. do. devoveo. ut. me. meam. que. fidem. imperium. que. legiones. exercitum. que. nostrum. qui. in. his. rebus. gerundis. sunt. bene. salvos. Siritis. esse. Si. hæc. ita. faxitis. ut. ego. sciam. sentiam. intelligam. que. tunc. quisquis. hoc. votum. faxit. ubi. ubi. faxit. recte. factum. esto. ovibus. atris. tribus. Tellus. Mater. te. que. Jupiter. Obtestor.

NOT. Cum Tellurem dicit, manibus terram tangit. cum Jovem dicit, manus ad cælum tollit, inquit Macrobius, qui hæc exscripsit ex libro rerum reconditarum Sammonici Severini, (qui à Caracallâ occisus est in cænis) qui ipse Sammonicus in Furiî cujusdam libro vetustissimo hæc carmina reperisse professus est. Et Macrobius, multa oppida

oppida & intra & extra Italiam, multosque exercitus ita devotos, in
priscis annalibus, invenit, quem vide sis l. 4. c. 9.

1. *Carmen, quo Diis Tutelares evocari solebant, cum Ci-
vitas oppugnatione cingitur.*

Si. Deus. si. Dea. est. cui. Populus. Civitas. que. Kar-
thaginienfis. est. in. tutela. Te. que. maxime. Ille. qui.
Urbis. hujus. Popoli. que. tutelam. recepisti. precor. ve-
nerorque. veniam. que. à. vobis. peto. ut. vos. Populum.
civitatem. que. Karthaginiensem. deferatis. loca. templa.
sacra. urbem. que. eorum. relinquatis. absque. his. abea-
tis. ei. que. Popolo. civitati. que. metum. formidinem.
oblivionem. injiciatis. proditi. que. Romam. ad. me.
meos. que. veniatis. nostra. que. vobis. loca. templa.
sacra. Urbs. acceptior. probatior. que. sit. mihi. que. Po-
poloque. Romano. militibus. que. meis. Præpositi. fitis.
ut. sciamus. intelligamus. que. si. ita. feceritis. voveo.
vobis. Tempia. ludos. que. facturum.

2. *

Genio. Somn. L. Domitius. L. L. Argyrus. Lanarius. Do-
mitia. L. L. Myrtale. S. P. D. D. dedic. k. Jan. L. Cejonio.
Commodo. et. Sex. Veturino. Pompeiano. Coss.

3. *Nola.*

C. Catus. M. F. IIII. vir. Campum. publice. æquandum.
curavit. Maceriem. et. Scholas. et. Solarium. semitam.
d. s. p. f. c. Genio. Colonia. et. Colonorum. honoris. cau-
sa. quod. perpetuo. feliciter.

4. *Romæ, apud Arcum Imp. Severi.*

Genio. Exercitus. qui. extinguendis. sævissimis. Latroni-
bus. fide. et. devotione. Rom. expectat. et. votis. omnium.
satisfecit.

1. *In agro Rythymino in Creta, ad radices montis Idei, non longè à Pago Melidone dicto, introitu Spelunca.*

Ἀρτιμὺς ἢ Σάλλονιος

Οὐρέσι Ταλλείοισιν ἰδρυμένε Μαιαδὸς Ἑρμῇ

Σπονδὴν καὶ θυσιὴν δέξο φιλοφροσύνος

Ἡν σοὶ Σάλλονιος Μῆνας λοίσθασι γέαιρε

Κτιστος ἐξ ὅσῃς ψυχὰς δῶρα δίδους

Καὶ πρὶν μὲν ζωῆς ἀλοχὺ φάος εἰσπρωπῆς

Συνκείνη κατ' ἐτος σὺς ἐγέαιρε τόπους

Ἀνθ' ὧν δ' ἐνχερνίσαι ἐπέτητοι οὐκ ἀπέδωκαν

Συμβίου ἀγνόηται τοῦδ' ἀπαφθιμένας

Ἀληθεὺς φρένα πολλὰ μάθων δ' ὅτι δει παρὰ θεῶν

Τίμαρ διπλὴ σοὶ τὴν δ' ἐπύρεν θυσιᾶν

Καὶ σὺ δὲ παντοκράτωρ Ἐριουνίε τὸνδ' ἀφύλασσος

Ζῶν ὅπως τίμαρ σὸν διόλου τιμένος

NOT. Sallonus Menas sacra Mercurio annua, ob amissam uxorem suam Artemida intermissa, instaurat. Sed ubinam montes Tallæi sint, ignoratur. Vers. 4. *Κτιστὸς ἐξ ὅσῃς*: ex re sanctâ, i. e. benè & honestè partâ; alia enim diis offerre esset nefas, & deos in partem furti vel rapinæ suæ vocare. Sed quid sint *ψυχὰς δῶρα*? an *pura dona*, qualia decerent animam sanctam Deo ferre? an dona animalia, scilicet pro anima uxoris, ad gratiam Mercurii (qui animarum ad sedes suas post mortem habetur Ductor) captandam? vel dona (ut dicam) vitæ, pro vita sua conservanda, ut ex Vers. penult. videatur? Vers. 7. *Lege ἀνθ' ὧν δ' ἐνχερνίσαι* Cujus loco per totum annum immoratus. Vers. 11. *Ἐριουνίε*. Valde utilis, Epitheton Mercurii apud Hom. Iliad. α.

2. *Rcmæ.*

Genio. Jovii. Aug.

Jovia. Porticu. ejus. a. fundamentis. absoluta. excultaque. Ælius. Dionysius. V. C. operi. faciundo.

NOT. Diocletianus se Jovium appellavit.

1. *Nemausi.*

1. *Nemausi.*

Deo. Nem. X. Titullus. Perseus. horologium. et. cerulas.
argenteas. II. T. P.

2. *Tradate oppidulo insubrium.*

Votis omnibus Cœlestibus Consentientibus benemerenti-
busq. L. Parius Hermes

3. *Interamnæ in Umbria.*

Saluti. perpetuæ. Augustæ. Libertatique Publicæ. Pop. Ro-
mani. Genio. Municipi.
anno. post. Interamnæ. conditam. DCCIII. ad. Cn.
Domitium. Ahenobarbum. . . . . Cos.
Providentia. Ti. Cæsaris. Aug. nati. ad. æternitatem. Ro-
mani. nominis. sublato. Hoste. perniciosissimo. P. R.
Faustus Titius Liberalis VI. vir. Aug. iter. p. s. f. c.

NOT. Ahenobarbus cum Vitellio Nepote Cos. erat anno Ti-
berii XVIII. Christi XXXII. Hic hostis perniciosiss. erat Sejanus, anno
præcedente Consul occisus.

4. *Sagunti in platea publica.*

Deo. Aureliano.

5. *Heroo sive Sacello, Æneæ dicato, ad ripam
Numici.*

Παῖρος χθονίου ος πῶτα μιν
Νομίου πρῶτα διεπαι

Patri Deo Indigeti, qui Numici amnis undas tem-
perat.

1. *Chalcedone, ex Wheeleri Itinerario.*

Ουρεον ¹ ἐπὶ πρυμνῆς τις οδηγῶντα χαλεῖτω
 Ζηνα ² κατὰ πρῶτον ὠνιστίον ἐκπέτασαι
³ Ἐπὶ κυανέας δύναι δερμούς· ἐνθα Ποσειδῶν
 Καμπύλον εἰλίσσει κυμα παρὰ φαραθοῖς
⁴ Εἴτα κατ' Αἰγαίαν πόντου πλαχθαί ερευνῶν
 Νεισθῶ τῷ δὲ βαλὼν ψαῖστα ⁵ παρὰ τῷ ζῶαντι
⁶ Ὅδε τὸν Εὐαντή τὸν αἰθέρον Ἀνέπατερον παρὰ
 Σπίος φίλων αγαθῆς συμβόλον εὐπλοῖης.

Ex Sponii Schedis.

. . . . . ¹ ἐκ πρυμνῆς . . . . . χαλεῖτω
² Κατὰ πρῶτον ὠνιστίον . . . . .
³ Ἐστ' ἐπὶ . . . . . δερμούς
⁴ Ἐπερχομένη γαῖαν πέντε πλαχθαί ερευνῶν
 . . . . . ⁵ παρὰ τῷ ζῶαντι
⁶ Ὅδε τὸν Εὐαντήτον

Expositio Cl. Wheeleri fert, Evantem quendam Antipatri filium, secundâ navigatione usum, ad Abrotanos [videtur legisse κατ' Ἀβροτάνων] insulasque Cyaneas pervenisse, & inde petentem reditum per Ægæum Mare, Pontumque, placentas Jovis Statuæ obtulisse, qui auram illi prosperam, felicitis expeditionis indicium misisset.

Ex Sponii Versione.

Ventum secundum quis ex puppi moderatorem vocabat
 Jovem rudentibus velum expandens.
 Est super Cyaneis vorticibus cursus, ubi Neptunus
 Curvos fluctus volvit prope arenosa littora.
 Tunc dixit (Neptunus) per Ægæum nuncredi tum paret
 Huic appositis libamentis superne
 Ideo propitio semper Deo Antipatri filius
 Collocavit libens felicitis Symbolum Navigationis.

NOT.

NOT. Uterque vidit, exscripsit, & explicuit, uno eodemque tempore. Sed non iisdem oculis, eodemve animo & sensus; quis clariùs, quis felicitiùs, non dico, hoc certum est, ex diversâ utriusque lectione, inscriptionem correctiorem fieri, sensum clariorem elici posse.

OPERUM PUBLICORUM:

Inter quæ libet hic apponere Fastos Kalendares, ex Tabula marmorea, Romæ, quales descripsit Ovidius, & Kalend. Rusticum.

SEQUUNTUR

FASTI KALENDARES.

E 3

A K Jan.

D K Mar. NP
E F
F C
G C
H C Hoc die Cæsar Pont. Max. factus est.
A NP
B Non F
C F
D C
E C
F C
G C
H En.
A Eq. NP.
B Eid. NP
C F
D Lib. NP.
E C
F Quin. N.
G C
H C
A N
B Tubil. N. P
C Q. Rex. C. F.
D C
E C
F NP Hoc die Cæsar Alexand. recepit.
G C
H C
A C
B C

NOTÆ.

Lib. *Liberalia.*
Quinq. *Quinquatria.*
Tubil. *Tubilustrium.*
Q. Rex. C. F. *Quando Rex comitavit, fas.*

C K Apr. N
D C
E C Ludi Matr. Magn.
F C
G Non Lud.
H NP Ludi
A N Ludi
B N Ludi
C N Ludr
D N Ludi in Circ.
E N
F N Ludi Cereri
G Eid. NP Ludi
H N Ludi
A Ford. NP Lud.
B N Ludi
C N Ludi
D N Ludi
E Cer. N. Ludi in Cir.
F N
G Par NP
H N
A Vin. NP
B C
C Rob. NP
D F
E C
F NP Ludi Flor.
G C Ludi
H C Ludi

NOTÆ.

Ford. *Fordicidia.*
Parilia.
Vin. *Vinalia scilicet Priora, de quibus Ovid.*
Flor. *Floralia.*
Rob. *Robigalia.*
Cer. *Cerealia.*

A	K Mai. N
B	F Comp.
C	C
D	C
E	C
F	C
G	Non. N
H	F
A	Lem. N
B	C
C	Lem. N
D	N P Lud. Mart. in Circ.
E	Lem. N
F	C
G	Eid. NP
H	F
A	C
B	C
C	C
D	C
E	Agon NP
F	N
G	Tub. NP
H	Q Rex. C. F.
A	C
B	C
C	C
D	C
E	C
F	C
G	C

NOTÆ.

Comp. *Compitalia.*
 Lem. *Lemuria de quibus*
Ovidius in mense Maio.
 Lud. Mart. *Martis scilicet*
Victoris in Circo.

H	K Jun. N
A	F. Mart. Car. Monet.
B	C
C	C
D	Non.
E	N
F	N
	Menti
G	N in Capit.
H	Vest. N
A	N Fer. Vestæ.
B	Matr. N.
C	N
D	Eid. N
E	N
F	Q St. D. F.
G	C
H	C
A	C
B	C
C	C
D	C
E	C
F	C
G	C
H	C
A	C
B	C
C	C
D	C
E	C

NOTÆ.

Mart. *Marti Sacrum.*
 Car. *Carnæ Deæ Sacr.*
 Monet. *Monetæ Junonis*
ædis dedicatio.
 Vest. *Vestæ Sacrum, &*
feria Vestæ.
 Matr. *Matralia.*
 Q St. D. F. *Quando stercus*
delatum (scilicet ab æde Ve-
stæ) fas.

F	K. Jul. N.
G	N
H	N
A	NP
B	Po. lif. NP
C	N Ludi Apollin.
D	Non. N. Ludi
E	N Ludi
F	N Ludi
G	C Ludi
H	C Ludi
A	NP Ludi
B	C. Lud. in Cir.
C	C. Merk
D	Eid. NP
E	F. Merk
F	CMerk
G	C. Merk
H	Lucar. N. P.
A	C Merk. Lud. Vict.
B	Caesar.
C	Lucar. Lud.
D	C Ludi
E	Nept. Ludi
F	N Ludi
G	Furr. NP
H	C Ludi
A	C Ludi in Circ.
B	C in Circ.
C	C in Circ.
D	C in Circ.
E	C

NOTÆ.

Poplif. *Poplifugium.*
 Lud. Ap. *Apollinæres.*
 Merk. *Considerandum est,*
an Merk sint Mercurialia.
 Lucar. *Lucaria.*
 Vict. Cxf. *Victoria Cæsaris.*
 Nept. *Neptunalia.*
 Furr. *Furrinalia.*

E	K Aug. N
F	C Hoc die C. Caesar Hisp. vicit.
G	C. Fer.
H	C
A	Non. F
B	F
C	C
D	C
E	NP Hoc die Caesar Hispali vicit.
F	C
G	C
H	C
A	Eid. NP
B	F
C	C
D	C
E	Port. NP
F	C
G	Vin. FP
H	C
A	Cons. NP
B	En
C	Volc. NP
D	C
E	Opic. NP
F	C
G	Volt NP
H	NP Hoc die Ara Victoriæ in Curia dedic. est.
A	F
B	F
C	C

NOTÆ.

C. Cxf. Hisp. *Hispaniam
citeriorem vicit.*
 Port. *Portunalia.*
 Vin. F. P. *Vinalia ferie
publica; secunda, ut putat
Gruterus, quæ & Rustica di-
cuntur, Varro.*
 Cons. *Consualia.*
 Opic. *Opiconsiva in Capi-
tolio.*

D	K Sept. N
E	N Hoc die fer Nep.
F	NP
G	C Ludi Romani
H	Non. F. Lud.
A	F Ludi
B	C Ludi
C	C Ludi
D	C Ludi
E	C Ludi
F	C Ludi
G	C Ludi
H	Eid. NP
A	F Eq. Prob. Lud. Rom. in Circ.
B	N
C	Cin Circ.
D	Cin Circ.
E	Cin Circ.
F	Cin Circ.
G	C Merk
H	C Merk
A	C Merk
B	NP Mer. H. D.
C	C. Augusti Natalis Lud. Circ.
D	C
E	C
F	C
G	C
H	C
A	F
	C

NOTÆ

Equ. Prob. *Eguorum Probatio.* Cujus Festi meminit
Val. Max. lib. 2. cap. 1.

B	K Oct. N
C	F
D	C
E	C
F	C
G	C
H	Non. F
A	F
B	C
C	C
D	Meditr.
E	August. NP
F	Font. NP
G	En
H	Eid NP.
A	F
B	C
C	C
D	Arm. NP
E	C
F	C
G	C
H	C
A	C
B	C
C	C
D	C Ludi Vict.
E	C Ludi
F	C Ludi
G	C Ludi
H	C Ludi

NOTÆ.

Meditr. *Meditrinalia.*
 August. *Augustalia,* Plin.
 lib. 7. cap. 48.
 Font. *Fontinalia.*
 Arm. *Armilustria.*

A	K Nov. N
B	
C	
D	
E	En. On. F.
F	F Ludi
G	C Ludi
H	C Ludi
A	C Ludi
B	C Ludi
C	C Ludi
D	C Ludi
E	Eid. N P Epul. indict.
F	Equor. Prob.
G	C Ludi Pleb. in Circ.
H	C in Circ.
A	C in Circ.
B	C Merk.
C	C Merk.
D	C Merk.
E	C
F	C
G	C
H	C
A	C
B	C
C	C
D	C
E	C

NOTÆ

Epul. indict. *Epulum indictum.*

Lud. Pleb. *Ludi Plebei.*
Vide de eisdem & Livium,
& Ascen. Pedianum.

G	K Dec. N
H	
A	
B	
C	Non. F
D	
E	
F	C
G	C
H	C
A	Agon. N P
B	En.
C	Eid. N P
D	F
E	Conf. N P
F	C
G	Sat. Feriæ Satur.
H	C
A	Opal. N P
B	C
C	Div. N P
D	C
E	Lar. N P
F	C
G	C
H	C
A	C
B	C
C	F
D	F
E	C

NOTÆ

Sat. *Saturnalia.*

Opal. *Opalia.*

Dival. *Divalia, i.e. Angerona.* *Varro.*

Lar. *Laralia, vel potius Larentalia, à Larente Romulus Nurrice dicta.*

K A L E N D A R I U M R U S T I C U M.

¹ Mensis	² Mensis	¹ Mensis
<i>Januar.</i>	<i>Februar.</i>	<i>Martius</i>
Dies XXXI.	Dies XXVIII.	Dies XXXI.
Non. Quint.	Non. Quint.	Non. Septiman.
Dies Hor. VIIIS.	Dies Hor. XS.	Dies Hor. XII.
Nox Hor. XIIIIS.	Nox. Hor. XIIIIS.	Nox Hor. XII.
Sol	Sol Aquario.	Æquinoctium
Capricorno	Tutel. Neptuni	VIII. Kal. Apr.
Tutela	Segetes	Sol Piscibus
Junonis	Sariuntur	Tutel. Minervæ.
Palus	Vinearum	¹ Vineæ Pedamen
Aquitur	² Superfic. colit.	In Pastino
Salix	Harundines	Putantur
Harundo	Incendunt	Trimestr. Seritur
Caeditur	Parentalia	³ Ifida Avigium
² Sacrificant	Lupercalia	Sacr. Marmurio
DI	Cara Cognatio	Liberal. Quinqua
Penatibus	Terminalia	Tria ⁴ Laumio
<i>Aliter,</i>	<i>Aliter,</i>	<i>Aliter,</i>
¹ Mes. Jan.	¹ Mes. Febr.	¹ Mes. Mar.
² Sacrific. DI.	2. Superficium colitur.	² Vineæ & Pedamina.
	Harundo.	³ Ifidis Navigium
	Incendit.	Sacrum Mamurio.
	Lupercalia.	⁴ Lavatio Urfin.
	Parentalia.	
	Cara Cognat.	

KALENDARIIUM RUSTICUM.

² Mensis <i>Aprilis</i> Dies XXX.	¹ Mensis <i>Maius</i> Dies XXXI.	¹ Mensis , <i>Junius</i> Dies XXX.
Nonae	Non. Septim.	Non. Quint.
Quintan	Dies Hor. XIIIIS.	Dies Hor. XV.
Dies	Nox. Hor. VIIIIS.	Nox Hor. VIII.
Hor. XIIIIS	Sol Tauro.	² Solis Institium
Nox	Tutel. Apollin.	VIII. Kal. Jul.
Hor. XS	² Seget. Runcant.	Sol Geminis
Sol Ariete	Oves tundunt	Tutela
Tutela	Lana Lavatur	Mercuri
Veneris	³ Juvenci Domant.	¹ Faenificium
Oves	Vicea Pabular.	Viniae
Lustrantur	Secatur	Occantur
Sacrum	Segetes	Sacrum
Phariae	Lustrantur	Herculi sacrum
Item	Sacrum Mercur.	Fortis
Serapia	Et Florae.	Fortunae
<i>Aliter,</i>	<i>Aliter,</i>	<i>Aliter,</i>
¹ Mes. Apr.	¹ Mes. Maii.	¹ Mes. Jun.
	² Segetes.	² Solstitium.
	Runcantur.	³ Faenific.
	³ Juvenci Domantur.	

KALENDARIUM RUSTICUM.

¹ Mensis <i>Julius</i> Dies XXXI.	¹ Mensis <i>August.</i> Dies XXXI.	¹ Mensis <i>September</i> Dies XXX.
Nonae	Non. quint.	Non. quint.
Septiman	Dies Hor. XIII.	Dies Hor. XII.
Dies	Nox Hor. XI.	Nox Hor. XII.
Horarum	Sol Leone	Æquinoct.
XIIIS	Tutel. Cerer.	VIII. Kal. Oct.
Nox Hor.	Palus ² Parat.	Sol Virgine
VIIIS	Messes	Tutela
Sol Cancr.	Frumentar.	Volcani
Tutela	Item	Dolea
Jovis	Triticar	Picantur
Messes	³ Stupulae	Poma ² legunt
Hordiar	Incendunt	Arborum
Et ² Fabar	Sacrum Spei	³ Oblaquiatio
Apollinar	Saluti Deanae	Epulum
Neptunal	⁴ Volcanalia	Minervae
<i>Aliter,</i>	<i>Aliter,</i>	<i>Aliter,</i>
¹ Mes. Jul.	¹ Mes. Aug.	¹ Mes. Sept.
² Fabariae,	² Paratur.	² Leguntur.
	³ Stuplae	³ Oblaqueatio.
	⁴ Volcano.	

KALENDARIVM RUSTICVM.

¹ Mensis	¹ Mensis	¹ Mensis
<i>October</i>	<i>November</i>	<i>December.</i>
Dies XXXI.	Dies XXX.	Dies XXXI.
Nonae	Non. Quint.	Non. quint.
Septiman	Dies Hor. VIIIS.	Dies Hor. VIIIS.
Dies	Nox Hor. XIIIIS.	Nox Hor. XV.
Hor. XS.	Sol	Sol. Sagitt.
Nox	Scorpione	Tutel. Vestae
Hor. XIIIIS.	Tutela	Hiemps initium
Sol	Deanae	Sive ² Tropae
Librae	Sementes. Triticar	¹ Chimerin
Tutela	Et. Hordiar.	Vineas Sterc.
Martis	Scrobatio	Faba + ferentes
Vindemiae	Arborum	Materias
Sacrum	Jovis	¹ Deicientes
Liebro	Epulum	Oliva legent
<i>Aliter,</i>	Heuresis	Item. Venant.
¹ Mef. Oct.	<i>Aliter,</i>	Saturnalia.
	¹ Mef. Nov.	<i>Aliter,</i>
		¹ Mef. Dec.
		² Hiemis init.
		³ Tropaeae.
		Chimer. Vineae
		Stercorantur.
		⁴ Seritur.
		⁵ Decientes.

1. *In Foro Juliensis Regione.*

C. Julius. Cæsar. viam. inviam. solert. S. et. impendio. Rotab. redd.

NOT. Viam asperam solertia sua & impendio rotabilem reddidit, i. e. curribus aptam.

2. *Emeritæ Hisp.*

Imp. Cæf. Divi. F. Aug. Pont. Max. Cof. XII. Tribunici. Potest. X. Imp. VIII. Orbe. mari. et. terra. pacato. Templo. Jani. cluso. et. Rep. Po. Rom. optim. legib. sanctiss. instit. refor. viam. superiorum. Cof. tempore incho. et. multis. locis. intermissam. pro. dignitate. Imperii. latiore. longiore. Gadeis. usq. perduxit. XXX.

NOT. Minime fieri potest, ut Cof. 12. trib. pot. 10. Imp. 8. in eundem annum inciderent. Templum Jani clausit ter. A.U. 725. Cof. V. & 729. Cof. 9. & postremo, circa nativitatem D. N. J. C.

3. *In Marchia Anconitana.*

Augustales. VI. viri.

Viam. long. P. M. CLXV. ex. D. D. ob honorem. Sexviratus. sua. pecunia. filice. stern. curarunt.

NOT. Seviri, viam longam passus 1165. ex decreto Decurionum, filice itemendam curar.

4. *Anagninæ.*

S. Severus. III. Cof. et. Antoninus. Aug. III. desig. Cof. viam. quæ. ducit. in villam. magnam. filice. sua. pec. straverunt.

NOT. Non exscripsi totam hanc Inscriptionem sicut nec priorem nec alias quasdam, sed illa tantum quæ in rem nostram facerent, aliis quæ nihil singulare in se habent, omisiss. Hæc facta est Inscript. A. D. 207.

5. *Emeritæ.*

Imp. Domitian. Vesp. Cæf. Aug. Germ. P. M. Opus. Patern. nequitia. Publicanor. infectum. ea. gente. male. mulctata. et. omni. in posterum. munere. publico. priv. confici jussit.

LXXXVIII.

1. *Agro*

In Agro Atinate:

Viam. feci. ab. Regio. ad. Capuam. et. in. ea. via. pont-
 theis omneis. meiliarios. tabelariosque. poseivei. hince. sunt.
 Nouceriam. Meilia. LI. Capuam. XXCIII. Muranum.
 LXXIIII. Cosentiam. CXXIII. Valentiam. CLXXX. ad.
 Fretum. ad. Statuam. CCXXXI. Regium. CCXXXVII.
 Suma. af. Capuam. Regium. Meilia. CCCXXI. et. eidem.
 Prætor. in. Sicilia. Fugitiveos. Italicorum. conquasivei.
 redideique. homines. DCCCXXVII. eidemque. primus.
 feci. ut. de. agro. poplico. aratoribus. cederent. Paastores.
 forum. ædisque. poplicas. heic. feci.

NOT. Nihil emendavi, sed non bene intelligo.

2. *In ponte Danuvii.*

Providentia. Aug. vere. Pontificis. virtus. Romana. quid
 non. domet. sub. jugum. ecce. rapitur. et. Danuvius.

3. *Braccara.*

Imp. Cæf. C. Julius. Verus. Maximinus. Pius. F. Aug.
 Germ. Max. Dac. Max. Sarm. Max. Pont. Max. Trib.
 pot. V. Imp. VII. P. P. Cos. Procos. et.
 C. Julius. Verus. Max. Nobilissimus. Cæsar. Germ. Max.
 Dac. Max. Sarm. Max. Princ. Juventutis. Filius. D. N. Imp.
 C. Julii Veri. Maximini. P. F. Aug. vias. & pontes. tem-
 pore. vetustatis. collapsos. restituerunt.
 Curante. Q. Decio. Leg. Augg. Pret. Præf. A. Brac. Aug.
 M. P.

NOT. An Maximinus TR. P. IV. unquam attigit dubitari potest,
 sed quantum non attigisse certo certius est. Aquileie trucidatus est
 cum filio Maximo, A. D. 238.

1: *In Via Flaminia.*

Æterni: Imperatores. Diocletianus. et. Maximianus. Augusti. et. Perpetui. Cæsares. Constantius. et Maximianus. Pontem. Matauro.

N O T. Lege Metauro:

2. *Salonæ in Græcia, quæ olim Amphysia.*

Decim. SecundinYs. Y. C. Procons. Cyrat. et. Defens. Amfissensium. salytem. yt memini. non repyrgari modo aqyedictum yerum etiam indyci aqyam jylleram confestim igitur in veteres cisternas aqya yt semper cycyrerat indycatur gratias agenti Beatitydini temporum & moderationi meæ Hesperio quod syndys qui aqyam pyblicam occypavit pyblicys non fit sane si similis interceptio iterum fieri possit in Cisternis ipsis lapideo titylo posito ynde aqya yeniat adscribere yt nylla inyadendi pyblicym relinquatyr occasio memores eritis perfecta maneat omnia ante diem decimym Kalendarym Janyariarum yos ad officium nyntiare debere Opto. Bene yaleatis.

N O T. Mutavi magnum Y in parvum y, per totum, ob rerum convenientiam, pro u sumitur, & videtur quinti vel sexti esse seculi.

3. *In Basi Columnæ, quæ C. Duillio posita Bello Punico primo, visitur in Capitolio Romæ: ad historiam, è Polybio, Zonara, aliisque concinnavit J. Lipsius, quæ autem supplevit ille V. Cl. Italico Characterè distinctionis ergo describi curavit.*

Segestarios socios et cognatos Popli R.

Obsidionem exemet. lectiones. Cartacinienseis.

maximosque. macestratos. luceis bovibus amissis.

novem. castreis. exfociunt. Macelam opidum

pugnandod. cepet. enque. eodem. Macestratod bene

rem. navebos. marid. Consol. primos. ceset

clasesque. navales. primos. ornavet. paravetque.

Cumque. eis. navebous. claseis. Poenicas. omneis paratis
Sumas

Sumas. copias. Cartaciniensis. praesentem maximod
 Dictatorem. olorum. in. altod. marid. pugnando vicet
 tricintaque. naves cepet. cum. socijs. septem remosque
 quinqueresmosque. triresmosque. naveis XX depreset
 aurum. captom. numei. ∞ ∞ ∞ D ∞ ... I...
 argentom. captom. praeda. numei. cccclxxx. ....
 captom. aes. cccclxxx cccclxxx cccclxxx cccclxxx cccclxxx cccclxxx
 & usque ad numerum 27. ....
 .. toque. navaled. praedad. Poplo. ....
 ... Cartacini. ... is. ....
 .. .. nuos. .... d. ....
 .. .. eis. .... arta. ....

NOT. Lipsii. In quibus ratio prisca scribendi & loquendi servan-
 da haec. D litera in fine addita post vocalem. C perpetuo pro G, hac
 litera nondum inventa [male ergo describitur in Grutero, pag. 404.
 1. ubi *Magistratos* pro *Macestratos* reponitur.] O pro V, ut *Consol.*
ollorum. E pro I, ut *Cepet*, *navebos*. Consonantes nunquam gemi-
 natæ, ut *Clases*, *Numei*. S interferitur, *triresmos*. *Poplo* pro *populo*.
 Hæc Inscriptio facta est circa A. U. C. 494. ante J. C. N. 258. &
 monumentorum omnium Latinorum quæ extant habetur vetustissi-
 mum.

I. *Neapoli, Tab. marmorea, lata ped. III. s. alta ped. II.*
crassa pollice uno, miræ vetustatis, ante J. C. N. 103. in
III. paginas divisa.

Ab. Colonia. deducta. anno. XC. N. Fufidio. N. F.
 M. Pullio. Duo. Vir. P. Rutilio. Cn. Mallio. Cos. Operum.
 Lex. II.

Lex. Parieti. faciundo. in. area. quæ. est. ante. aedem.
 Serapi. trans. viam. qui. redemerit. praedes. dato. praedia-
 que. subsignato. Duumvirum. arbitrato. In. area. trans.
 viam. paries. qui. est. propter. viam. in. eo. pariete. medio.
 Ostiei. lumen. aperito. latum. p. VI. altum. p. VII. facito.
 ex. eo. pariete. antas. duas. ad mare. vorsum. proicito. lon-
 gas. p. II. crassas. p. I. ∞ Insuper. id. limen. robustum.
 long. p. VIII. lat. I. altum. p. S ∞ inposito. insuper. id.
 et. antas. mutulos. robustos. II. crassos. s ∞ altos p. I. proi-
 cito.

cito. extra. pariete. in. utramque. partem. p. IV. insuper. fimas. pictas. ferro. offigito. insuper. mutulos. trabiculas. abiegneas. II. crassas. quoque. versus. inponito. ferroque. figito. inasserato. asseribus. abiegneis. sectilibus. crasseis. quoque. versus. $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ disponito. in. plus. s. $\frac{3}{4}$ opercula. que. abiegnea. inponito. ex. tigno. pedario. facito. antepagmenta. abiegnea. lata. s. $\frac{3}{4}$ crassa. & cumatiumque. inponito. ferroque. plano. figito. portulaque. tegito. tegularum. ordinibus. seneis. quoque. versus. tegulas. primores. omnes. in. antepagmento. ferro. figito. marginemque. inponito. eisdem. fores. clatratas. II. cum. postibus. aesculinieis. facito. statuito. ocludito. picatoque. ita. utei. ad. aedem. Honoris. facta. sunt. eisdem. maceria. extrema. paries. qui. est. eum. parietem. cum. margine. altum. facito. p. X. eisdem. ostium. introitu. in. area. quod. nunc. est. et. fenestras. quae. in. pariete. propter. eam. aream. sunt. parietem. opstruito. et. parieti. qui. nunc. est. propter. viam. marginem. perpetuom. inponito. eosque. parietes. marginesque. omnes. quae. lita. non. erunt. calce. harenato. lita. politaque. et. calce. uda. dealbata. recte. facito. quod. opus. struibile. fiet. in. terra. calcis. restinctai. partem. quartam. indito. nive. majorem. caimenta. struito. quam. quae. caimenta. arda. pendat. p. XV. nive. angolaria. altior. $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ facito.

Locumque. purum. pro. eo. opere. reddito. eidem. facella. aras. signaque. quae. in. campo. sunt. quae. demonstrata. erunt. ea. omnia. tollito. deserto. componito. statuitoque. ubei. locus. demonstratus. erit. Duumvirum. arbitrato.

Hoc. opus. omne. facito. arbitrato. duo. vir. et. duo. viratium. qui. in. consilio. esse. solet. Puteolis. dum. ni. minus. viginti. adsient. cum. ea. res. consuletur. quod. eorum. viginti. iurati probaverint. probum. esto. quod. iei. improbarint. improbum. esto. Dies. operis. K. Novembr. primeis. dies. pequn. pars. dimidia. dabitur. ubei. praedia. subsignata. erunt. altera. pars. dimidia. solvetur. opere. effecto. probatoque. C. Blossius. Q. F. H. S. ∞ D. Idem Praes. Q. Fuficius. Q. F. Cn. Tetteius. Q. F. C. Cranius. C. F. Ti. Crafficus.

1. *Decretum Arbitrium finium regundorum inter Genuates & Veituros, in aenea Tabella Genua.*

Q. M. Minucieis. Q. F. Rufieis. de. controversieis. inter. Genuateis. et. Veituros. in. re. praesente. cognoverunt. et. coram. inter. eos. controversias. composeiverunt. et. qua. lege. agrum. possiderent. et. qua. fineis. fierent. dixerunt. eos. fineis. facere. terminosque. statui. jouserunt. ubei. ea. facta. essent. Romam. coram. venire. jouserunt. Romae. coram. sententiam. ex. Senati. consulto. dixerunt. eidib. Decemb. L. Caecilio. Q. F. Q. Muucio. Q. F. Cos. Qua. ager. privatus. Casteli. Veituriarum. est. quem. agrum. eos. vendere. heredemque. sequi. licet. is. ager. vectigal. nei. fiet. Langatium. fineis. agri. privati. ab. rivo. in. fimo. qui. oritur. ab. fontei. in. Manicelo. ad. flovium. Edem. ibi. terminus. stat. inde. flovio. suso. vorsum. in. flovium. Lemurim. inde. flovio. Lemuri. susum. usque. ad. rivum. Comberane. inde. rivo. Comberanea. susum. usque. ad. Convallem. Caeptiemam. ibi. termini. duo. stant. circum. viam. Postumiam. ex. eis. terminis. recta. regione. in. rivo. Vindupale. ex. rivo. Vindupale. in. flovium. Neviascam. inde. dorsum. flovio. Neviasca. in. flovium. Pocoberam. inde. flovio. Procobera. deorsum. usque. ad. rivom. Vinelascam. infumum. ibei. terminus. stat. inde. sursum. rivo. recto. Vinelasca. ibei. terminus. stat. propter. viam. Postumiam. inde. alter. trans. viam. Postumiam. terminus. stat. ex. eo. termino. quei. stat. trans. viam. Postumiam. recta. regione. in. fontem. in. Manicelum. inde. deorsum. rivo. quei. oritur. ab. fonte. in. Manicelo. ad. terminum. quei. stat. ad. flovium. Edem. agri. Poplici. quod. Langenses. possident. hisce. finis. videntur. esse. ubi. confluunt. Edus. et. Procobera. ibei. terminus. stat. inde. flovio. fursuorsum. in. Montem. Lemurino. infumo. ibei. terminus. stat. inde. sursum. vorsum. jugo. recto. monte. Lemurino. ibei. terminus. stat. inde. susum. jugo. recto. Lemurino. ibei. terminus. stat. in. monte. Procavo. inde. sursum. jugo. recto. in. montem. Lemurium. summum. ibei. terminus. stat. inde.

sursum. jugo. recto. in. Castelum. qui. vocitatus. Alianus.
 ibei. terminus. stat. inde. sursum. jugo. recto. in. montem.
 Loventionem. ibei. terminus. stat. inde. sursum. jugo.
 recto. in. montem. Apeninum. quei. vocatur. Boplo. ibei.
 terminus. stat. inde. Apertino. jugo. recto. in. montem.
 Tuledonem. ibei. terminus. stat. inde. deorsum. jugo. recto.
 in. floviū. Veraglascam. in. montem. Berigiemam. in. fumo.
 ibei. terminus. stat. inde. sursum. jugo. recto. in. montem.
 Prenicum. ibei. terminus. stat. inde. deorsum. jugo. recto. in.
 floviū. Tulclascam. ibei. terminus. stat. inde. sursum. ju-
 go. recto. Blustiemelo. in. montem. Claxelum. ibei. termi-
 nus. stat. inde. deorsum. in. fontem. Libriemelum. ibei. ter-
 minus. stat. inde. recto. rivo. Enifeca. in. floviū. Procoba-
 ram. ubei. confluunt. flovi. Edus. & Procobera. ibei. ter-
 minus. stat. quem. agrum. Poplicum. judicamus. esse. eum.
 agrum. Castelanos. Langenses. Veituros. possidere. fruique.
 videtur. oportere. Pro. eo. agro. vectigal. Langenses. Veitu-
 ris. in. poplicum. Genuam. dent. in. annos. singulos. H S. N.
 CCCC. Si. Langenses. eam. pecuniam. non. dabunt. neque.
 satisficient. arbitratuū. Genuatium. quod. per. Genuenses.
 mora. non. fiat. quo. scius. eam. pecuniam. accipiant.
 tum. quod. in. eo. agro. natum. erit. frumenti. partem. Vi-
 censumam. vini. partem. sextam. Langenses. in. poplicum.
 Genuam. dare. debent. in. annos. singulos. quei. intra.
 eos. fineis. agrum. possidet. Genuas. aut. Veiturius. quei.
 eorum. possidet. K. Sextil. L. Caecilio. Q. Muucio. Cos.
 eos. ita. possidere. colereque. liceat. eis. quei. possidebunt.
 vectigal. Langensibus. pro. portione. dent. ita. uti. ceteri.
 Langenses. quei. eorum. in. eo. agro. agrum. possidebunt.
 fruenturque. Praeterea. in. eo. agro. nei. quis. possideto. nisi.
 de. majore. parte. Langensium. Veituriū. sententia.
 dum. ne. alium. intromittat. nisi. Genuatem. aut. Veituri-
 um. colendi. causa. quei. eorum. de. majore. parte. Lan-
 gensium. Veituriū. sententia. ita. non. parebit. is. eum.
 agrum. nei. habeto. neve. fruimino. quei. ager. compascu-
 os. erit. in. eo. agro. quo. minus. pecuascere. Genuates.
 Veituriōsque. liceat. ita. uti. in. cetero. agro. Genuati.
 compascuo. nei. quis. prohibeto. neve. quis. vim.
 facito.

facito. neve. prohibeto. quo. minus. ex. eo. agro. ligna. materiamve. sumant. utanturque. Vectigal. anni. primi. K. Januariis. secundis. Veturis. Langenses. in. poplicum. Genuam. dare. debent. quod. ante. K. Januar. primas. Langenses. fructi. sunt. eruntque. vectigal. invitei dare. nei. debent. prata. quae. fuerunt. proxuma. faenificci. L. Caicilio. Q. Muucio. Cos. in. agro. poplico. quem. Viturios. Langeses. possident. et. quem. Odiates. et. quem. Dectuninnes. et. quem. Cavaturineis. et. quem. Mentovines. possident. ea. prata. invitis. Langensibus. et. Odiatibus. et. Dectuniebus. et. Cavaturines. et. Mentovines. quem. quisque. eorum. agrum. possidebit. inviteis. eis. nei. quis. sciet. neve. pascat. neve. fruatur. sei. Langeses. aut. Odiates. aut. Dectunines. aut. Cavaturines. aut. Mentovines. malent. in. eo. agro. alia. prata. immitere. defendere. sicare. id. uti. facere. liceat. dum. ne. ampliorem. modum. pratorum. habeant. quam. proxuma. aestate. habuerunt. fructique. sunt. Viturios. quei. controversias. Genuensium. ob. injurias. iudicati. aut. damnati. sunt. Sei. quis. in. vinculeis. ob. eas. res. est. eos. omneis. solvei. mittei. leiberique. Genuenses. videtur. oportere. ante. eidus. Sextilis. primas. Sei. quoi. de. ea. re. iniquom. videbitur. esse. ad. nos. adeant. primo. quoque. die. et. ab. omnibus. controversiis. et. hono. publ. li. Leg. Moco. Meticanio. Meticoni, F. Plaucus. Peljani. Pelioni. F.

x. Cenotaphium Cal. Caesaris Augusti F,

..... Pisis. in. foro. in. Augusteo. scrib. adfuer. Q. Sertorius. Q. F. Atilius. Tacitus. P. Rafinius. L. F. Bassus. L. Lappius. P. F. Thallus. Q. Sertorius. Q. F. Alpius. Pica. C. Vettius. L. F. Vircula. M. Herius. M. F. Priscus. A. Albius. A. F. Gutta. Ti. Petronius. Ti. F. Pollio. L. Fabius. L. F. Bassus. Sex. Aponius. Sex. F. Creticus. C. Canius. C. F. Saturninus. L. Otacilius. Q. F. Panthera. Quod. adfunt. Cum. in. Colonia. nostra. propter. contentiones. Candidatorum. Magistratus. non. essent. et. ea. acta. essent. quae. infra. scripta. sunt.

Cum. ad. III. nonas. Apriles. allatus. esset. Nuntius. Caium. Caesarem. Augusti. Patris. Patriae. Pontif. Maximi. Custodis. Imperi. Romani. totiusque. orbis. terrarum. Praesidis. Filium. Divi. nepotem. post. Consulatum. quem. ultra. finis. extremas. Populi. Romani. bellum. gerens. feliciter. peregerat. bene. gesta. Re. publica. devictis. aut. in. fidem. receptis. bellicosissimis. ac. maximis. gentibus. ipsum. volneribus. pro. Republica. exceptis. ex. eo. casu. crudelibus. fatis. ereptum. Populo. Romano. jam. Designatum. Justissimum. ac. Simillimum. Parentis. sui. virtutibus. Principem. Coloniaeque. nostrae. unicum. praesidium. eaque. res. nondum. quieto. luctu. quem. ex. decessu. L. Caesaris. Fratris. ejus. Consul. designati. Auguris. Proni. nostri. Principis. Inventus. Colonia. universa. susceperat. renovasset. multiplicassetque. moerorem. omnium. singulorum. universorumque. ob. eas. res. universi. Decuriones. Colonique. quando. eo. casu. in. Colonia. neque. II. vir. neque. Praefecti. erant. neque. quisquam. jure. dicundo. praerat. inter. sese. consenserunt. pro. magnitudine. tantae. ac. tam. improvisae. calamitatis. oportere. ex. ea. die. qua. ejus. decessus. nuntiatus. esset. usque. ad. eam. diem. qua. ossa. relata. atque. condita. iustaque. ejus. Manibus. perfecta. essent. cunctos. veste. mutata. Templisque. Deorum. immortalium. Balneisque. publicis. et. Tabernis. omnibus. clausis. convictibus. sese. abstinerere. Matronas. quae. in. Colonia. nostra. sunt. Sublugere. diemque. eum. quo. die. C. Caius. Caesar. obit. qui. dies. est. A. D. VIII. K. Martias. pro. Allien. lugubrem. memoriae. prodi. notarique. in. praesentia. omnium. jussu. ac. voluntate. caverique. nequod. sacrificium. publicum. neve. quae. supplicationes. nive. sponsalia. nive. convivia. publica. postea. in. eum. diem. eove. die. qui. dies. erit. A. D. VIII. K. Mart. fiant. concipiantur. indicantur. nive. qui. ludi. scaenici. Circiensesve. eo. die. fiant. spectentur. utique. eo. die. quod. annis. publice. Manibus. ejus. per. Magistra. tus. eosve. qui. Pisis. jure. dicundo. praerunt. eodem. loco. eodemque. modo. quo. L. Caesari. parentari. institutum. est. parentetur.

Utique

Utrique. Arcus. celeberrimo. Coloniae. nostrae. loco. constituitur. ornatus. spoieis. devictarum. aut. in. fidem. receptarum; ab. eo. gentium. super. eum. statua. Pedestris. ipsius. Triumphali. ornatu. circaque. eam. duae. Equestres. inauratae. Gai. et. Luci. Caesarum. statuae. ponantur. Utrique. cum. primum. per. legem. Coloniae. duo. viros. creare. et. habere. potuerimus. II. Duo. Viri. qui. primi. creati. erunt. hoc. quod. Decurionibus. et. universis. Colonis. placuit. ad. Decuriones. referant. eorum. publica. auctoritate, adhibita. legitime. id. caveatur. auctoribusque iis. in. tabulas. publicas. referatur. Interea. T. Statulenus. Juncus. Flamen. Augustalis. Pontif. minor. publicor. P. R. Sacrorum. rogaretur. ut. cum. Legatis. excusata. praesenti. Coloniae. necessitate. hoc. officium. publicum. et. voluntatem. universorum. libello. reddito. Imp. Caesari. Augusto. Patri. Patriae. Pontif. Maximo. Tribuniciae. potest. XXVI. indicet.

Idque T. Statulenus. Juncus. Princeps. Coloniae. nostrae. Flamen. August. Pontif. Minor. publicorum. P. R. Sacrorum. libello. ita. uti. supra. scriptum. est. Imperatori. Caesari. Augusto. Pontifici. Maximo. Tribun. potest. ^{XXVI} Patri. Patriae. reddito. fecerit. placere. Conscriptis quae. ad. IIII. nonas. Apriles. quae. Sex. Aelio. Cato. C. Sentio. Saturnino. Cos. fuerunt. facta. acta. constituta. sunt. per. consensum. omnium. ordinum. ea. omnia. ita. fieri. agi. haberi. observari. ab. L. Titio. A. F. et. T. Allio. T. F. Ruffo. Ilvir. et. ab. eis. quicumque. postea. in. Colonia. nostra. Ilvir. Praefecti. sive. qui. ali. Magistratu's. erunt. omnia. in. perpetuum. ita. fieri. agi. haberi. observari. Utrique. L. Titius. A. F. T. Allius. T. F. Rufus Ilviri. ea. omnia. quae. suprascripta. sunt. ex. Decreto. nostro. coram. Pro. Quaestoribus. primo. quoque. tempore. per. Scribam. Publicum. in. Tabulas. publicas. referenda. curent.

Censuere.

I. Censataphium

I. *Cenotaphium Lucii Caesaris Augusti F.*

XIII. K. Octobr. Pisis. in. Foro. in. Augusteo. Scrib. ad-
fuer. Q. Petilius. Q. F. P. Rafinius. L. F. Bassus. M. Pup-
pius. M. F. Q. Sertorius. Q. F. Pica. Cn. Octavius. Cn.
F. Rufus. A. Albius. A. F. Gutta.

Quod. C. Canius. C. F. Saturninus. II Vir. V. F. de. an-
gendis. honoribus. L. Caesaris. Augusti. Caesaris. Patra
Patriae. Pontificis. Maximi. Tribuniciae. potestatis xxv.
Fili. Auguris. Consulis. designati. Principis. Iuventutis.
Patroni. Coloniae. nostrae. Q. D. E. R. F. P. D. E. R. I. C.
Cum. Senatus. Populi. Romani. inter. ceteros. plurimos.
ac. maximos. honores. L. Caesaris. Augusti. Caesaris.
Patris. Patriae. Pontificis. Maximi. Tribuniciae. potesta-
tis. xxv. Filio. Auguri. Consuli. Designato. per. conse-
sum. omnium. ordinum.

tetur. data. cura. C. Canio. Saturnino. II viro. et. De-
cem. Primis. eligendi. aspiciendique. uter. eorum. locus
magis. idoneus. videatur. emendus. Publica. pecu'nia. &
privatis. ejus. loci. quem. magis. probaverint. utique. apud
eam. aram. quod. annis. a. d. XII. K. Sept. publice. Ma-
nibus. ejus. per. Magistratu's. eosque. qui. ibi. juri. dicendo
praerunt. togis. pullis. amictos. quibus. eorum. jus. fasque
erit. eo. die. ejus. vestis. habendae. inferiae. mittantur. bo-
que. et. ovis. a'tri. infulis. caeruleis. infulati. Diis. Manibus
ejus. mactentur. eaeque. hostiae. eo. loco. adoleantur.
super. que. eas. singulae. urnae. lactis. mellis. olei. fundan-
tur. ac. tum. demum. factam. ceteris. potestatem. Si. qui
privatim. velint. Manibus. ejus. inferias. mittere. nive. quis
amplius. uno. oere. unave. facé. coronave. mittat. dum
ii. qui. immolaverint. cincti. Cabino. ritu. struem. ligno-
rum. succendant. adque. exinde. habeant.

Uti. locum. ante. eam. aram. quo. ea. strues. congerantur.
componantur. pateat. quoque. versus. pedes. XL. stipicibus.
que. robustis. saepiatur. lignorumq. acervos. ejus. rei. gratia.
quod. annis. ibi. constituatur. Cippoque. grandi. secundum.
aram.

aram defixso. Hoc Decretum. cum superioribus decretis. ad ejus honores pertinentibus. incidatur. insculpaturve. Nam. quod. ad. cetera. solemnia. quae. eodem. illo. die. vitare. caverique. placuissent. placerentque. id. sequendum. quod. de. iis. Senatus. P. R. censuisset. utique. primo. quoque. tempore. Legati. ex nostro. ordine. Imper. Caesare. Augustum. Patrem. Patriae. Pontificem. Maximum. Tribuniciae Potestatis ^{xxv}. adeant. petantque. ab. eo. uti. Colonis. Juliensibus. Coloniae. Opsequenti. Juliae. Pisanae. ex. hoc. decreto. ea. omnia. facere. exsequique. permittat.

NOT. Hæc Pisana Monumenta multò accuratius quàm quis antea edidit, & Commentario [*Docto Jupiter, & laborioso!*] illustravit Henricus Noris, è familia Augustinianorum, vir in omni genere literarum versatissimus, cujus animi candorem, æquitatemque in sententiis aliorum discutiendis, in refellendis humanitatem, & in suis proponendis modestiam, ex animo venerantur eruditi. Quem vide sis.

I. Strongili.

Kaput. ex. Testamento. M. Megonii. M. F. Cor. Leonis. Hoc. amplius. R. P. Petiliorum. dari. volo. H. S. X. N. item. vineam. Chalcidianam. cum. partem. fundi. Pompeiani. Ea. uti. optima. maximaque. sunt. finibus. suis. qua. mea. fuerunt. volo. autem. ex. usuris. semissibus. H. S. X. N. comparari. Augustalium. loci. N. ad. Instrumentum. Tricliniorum. duum. quod. eis. me. vibo. tradidi. Candelabra. et. Lucernas. bilychneis. arbitrio. Augustalium. quo. facilius. strati. jus. Pub. obire. possint. quod. ipsum. ad. utilitatem. Reip. N. pertinere. existimavi. facilius. subituris. onus. Augustalitatis. dum. hoc. commodum. ante. oculos. habent. Ceterum. autem. temporum. usuras. semisses. H. S. X. N. ad. instrumentum. Augustalium. arbitrio. ipsorum. esse. volo. quo. facilius. munus. meum. perpetuum. conservare. possint. neque. in. alios. usus. usuras. quas. ita. à Rep. acceperint. transferri. volo. quam. si. necesse. fuerit. in. Pastinationem. vineamque. quae. Q. cum. parte. fundi. Pompeiani. sic. ut. supra. dixi. Hoc. amplius. Augustalibus.

Augustalibus. loci. iccirco. dari: volo. quae. est. Aminea. ut. si. cogitationi. meae. qua. prospexissent. utilitatibus. nostris. credo. consenseritis. vinum. usibus. vestris. dumtaxat. dum. publice. epulas: exercebitis. habere. possitis. hoc. autem. nomine. revelati. impendis. facilius. prosperaturi. Hi. qui. ad. munus. Augustalitatis. compellentur. locatio. vineae. partis. fundi. Pompeiani. eam. colere. poterint. Haec. ita. ut. cavi. fieri. praestarique. volo. Hoc. amplius. ab. Haeredibus. meis. volo. praestari. Reip. Petiliorum. et. a. Rep. Petiliorum. Corpori. Augustalium. ex. praedis. ceteris. meis. Palum. dicare. omnibus. annis. sufficiens. pedaturae. vineae. quam. Augustalibus. legavi. A. vobis. autem. Augustales. peto. hanc. voluntatem. meam. ratam. habeatis. et. ut. perpetuam. firmam. observetis. curae. vestrae. mandetis. quo. facilius. nota. sit. Corpori. vestro.. Haec. ergo. vos. voluntas. Tuli. L. Kaput. quod. ad. vestrum. honorem. pertinet.

NOT. Manifestum est Antiquos, paginas Librorum, uti nos facimus, numeris adnotare consuevisse, & in capita divisisse: Hæc enim Inscriptio ex C-vel K-apite *Quinquagesimo* Megonii Testamenti describitur. In alterâ autem Inscriptione, quæ Grutero habetur. pag. 214. Legitur Vesbinus quidam Phætrium Augustalibus Municipii Cæritum dono dedisse. Ubi videre est hæc verba. *Commentarium. cottidianum. Municipi. Cæritum. inde. Pagina. XXVII. Kapite. VI. & infra inde. Pagina. altera. Capite. primo. Et inferius - Pagina. VIII. Kapite. primo.* Quæ ante me observavit Laurent. Pignorius, quem (ut breviter dicam) nihil reconditionis literaturæ potuit effugere. Legit Jacobus Gutherius V. Cl. pro *Palum. dicare.* Palum ridicamve. *Ridica* enim est vineæ pedamentum. Sed & plura sunt quæ manuum medicam requirunt, quam adhibeat velim Lector eruditus.

1. *Emerita.*

Imp. Cæs. Flavius. Constantin. Aug. Pacis. et. justitiæ. cult. Pub. quietis. fund. Religionis. et. Fidei. Auctor. remisso. ubique. tributo. finitime. Provinc. iter. restaur. fecit. CXIII.

1. *Parma.*

D. N. Imp. Cæs. Constantino. P. F. Victori. Aug. Pont.
 Max. Tribun. pot. XXIII. Imp. XXII. Cos. VII. P. P.
 Procos.
 Rerum. Umanarum. optimo. Principi. Divi. Constanti,
 Filio. B. R. nato.

NOT. B. R. Bono Reipublicæ. A. D. 328.

2. *In ponte Salario 3. ab urbe lapide, super Anienem.*

Imperante. D. N. Piissimo. ac. Triumphali. semper. Ju-
 stiniano. P. P. Aug. ann. XXXVIII. Narfes. vir. glorio-
 sissimus. ex. Præpositi. Sacro. Palatii. ex. Cons. atque.
 Patricius. post. victoriam. Gotthicam. ipsis. eorum. Regi-
 bus. celeritate. mirabili. conflictu. publico. superatis. atque.
 prostratis. libertate. urbis. Romæ. ac. totius. Italiæ. restituta.
 Pontem. viz. Salariz. usque. ad. aquam. a. nefandissimo.
 Totila. Tyranno. distructum. purgato. fluminis. alveo. in.
 meliorem. statum. quam. quondam. fuerat. renovavit.

Quam. bene. curbati. directa. est. semita. pontis.

Atque. interruptum. continuatur. iter.

Calcamus. rapidas. subjecti. gurgitis. undas.

Et. libet. iratz. cernere. murmur. aquæ.

Ite. igitur. faciles. per. gaudia. vestra. Quirites.

Et. Narfim. resonans. plausus. ubique. canat.

Qui. potuit. rigidas. Gothorum. subdere. mentes.

Hic. docuit. durum. flumina. ferre. jugum.

NOT. Justiniani Trib. pot. 39. incidit in A. D. 565. quo mortuus
 est. Hic Narfes dicitur vixisse usque ad 605. quod si verum est, certe
 erat annosissimus.

3. *Aque in Sclavonia.*

Imp. Cæs. Fl. Val. Const. aquas. Jasas. olim. vi. ignis. consi-
 cum. porticibus. et. omn. ornamentis. ad. pristin. faciem.
 restituit. provisione. etiam. pietatis. suæ. Nondinas. die. So-
 lis. perpeti. anno. constituit. curante. Valerio. Catulino.
 P. P. P. P. P.

NOT. Præf. Præt. per Provinc. Pannonicam.

1. *Saboræ, i. e. Malaga. Cannete.*

Imp. Cæs. Vespas. Aug. Pont. Max. Trib. pot. VIII. Imp. XX. Col. IX. S. D. ^{III}. Viris. et. Decurionibus. Saboren. Cum. multis. difficultatibus. civitatem. vestram. jam. premi. indicetis. permitto. vobis. Oppidum. sub. nomine. meo. ut. voltis. in. planiciem. exstruere. vectigalia. quæ. ab. Di. vo. Augusto. accepisse. dicitis. custodio. Si. qua. nova. addicere. voltis. de. his. Procol. Provinc. adire. debetis. Ego. enim. responso. ab. eo. prius. non. accepto. constituere. nihil. possum.

Decretum. VII. Kal. Aug.

Legatos. dimisi. III. Kal. easdem.

Valete.

C. Corn. Severus. M. Septimius.

Cælius. II. viri. P. P. F. C.

NOT. Pecunia publica fieri curaverunt. Si leges Trib. pot. X. omnia rectè, aliter non. A. D. 79. quo anno. Imp. Vesp. moritur.

2. *Romæ in portu Ripæ.*

S. P. Q. R.

Impp. Cæss. DD. Inviçtissimis. Princip. Arcadio. et. Honorio. Victori. ac. Triumph. semper. Augg. ob. instauratos. Urbi. aternæ. muros. portas. ac. turres. egestis. immensis. ruderibus. ex. suggestione. U. C. et. Inlust. Militis et. Magist. utriusq. militiæ Stilichonis.* ad. perpetuitatem. nominis. eorum. simulachra. constituit. curante. Fl. Marcobio. Longiniano. V. C. Præf. Urb. D. N. M. Q. eorum.

NOT. i. e. Devotus Numini Majestatique eorum.

3. *Romæ.*

DDD. NNN. Imp. Cæs. Gratianus. Valentinianus. et. Theodosius. Pii. Felices. semp. Auggg. Hunc. arcum. ad. concludendum. opus. omne. portic. maximar. aterni. nom. sui. pecunia. propria. fieri. ornariq. jusserunt.

1. *Alcantara*

1. *Alcantaræ in limine Sacelli, super pontem antiquum
adificati.*

Imp. Nervæ. Trajano. Cæsari. Aug. Germanico. Dacico.
Sacrum.

Templum. in. rupe. Tagi. Superis. et. Cæsare. plenum.

Ars. ubi. materia. vincitur. ipsa. sua.

Quis. quali. dederit. voto. fortasse. requirer.

Cura. viatorum. quos. nova. fama. juvat.

Ingentem. vasta. Pontem. quod. mole. peregit.

Sacra. litaturo. fecit. honore. Lacer.

Qui. pontem. fecit. Lacer. et. nova. templa. dicavit.

Illic. se. solu. . . . . vota. litant.

Pontem. perpetui. mansurum. in. sæcula. mundi.

Fecit. divina. nobilis. arte. Lacer.

Idem. Romuleis. templum. cum. Cæs. . . . Divis.

Constituit. felix. utraq. causa. Sacri.

C. Julius. Lacer. H. S. F. et. dedicavit. amico. Curio. La-
cone. Icæditano.

NOT. H. S. F. Hoc solus fecit. Videntur hæ inscriptiones diversos
diversorum lusus esse in pontem, & in unum per descriptoris negli-
gentiam coaluisse.

2. *Gratianopoli, olim Cularo.*

D. D. N. N. Impp. Cæs. Gaius. Aurel. Valerius. Diocle-
tianus. P. P. Inviçtus. Augustus. et. Imp. Cæs. Marc. Au-
rel. Valerius. Maximianus. Pius. Felix. invictus. Aug.
muris. Cularonensib. cum. interioribus. ædificiis. provi-
dentia. sua. institutis. adque. perfectis. Portam. Romanam.
Joviam. vocari. jusserunt. Portam. Viennensem. Hercu-
leam. vocari. jusserunt.

NOT. Porta quâ Romam aditur Jovia vocatur, à Diocletiano,
qui se Jovium appellavit. Porta qua Viennam aditur Herculeam, à
Maximiano, ob similem rationem, dicitur.

1. *In hemicyclo templi S. Martinæ, quod olim Secretarium erat
P. Rom. ad forum.*

Salvis. Dominis. nostris.

Honorio. et. Theodosio. victoriosiss. Principibus. Secretarium. amplissimi. Senatus. quod. vir. inlustis. Flavianus instituerat. et. fatalis. ignis. absumpsit. Flav. Annius. Eucharis. Epifanius. V. C. Præf. vice. sacra. judic. reparavit. et. ad. pristinam. faciem. reduxit.

2. *Romæ.*

D. D. N. N. Diocletianus. et. Maximianus. invicti. seniores. Augusti. Patres. Imperatorum. et. Cæsarum. Constantius. et. Maximianus. invicti. Augg. et. Severus. et. Maximianus. nobiliss. Cæsares. Thermas. Felices. Diocletiani. Aug. Fratris. sui. nomine. consecrav. captis. ædificiis. pro. tanti. operis. magnitudine. omni. cultu. perfectas. Romanis suis. dedicav.

NOT. Lege Severus & Maximinus, i. e. Daza.

3. *Romæ.*

Imp. Diocletianus. et. Maximianus. Augg. repurgatis. fontium. rivis. et. itineribus. eorum. ad. perennem. usum. resectis. Tiberino. Patri. aquarum. omnium. et. Repertoriis. mirabilium. fabricarum. Priscis. viris. honori. dederunt. curante. aquas. L. Ælio. Dyonyfiodo. V. C.

4. *Romæ, Pyramidalis Sepulcri C. Cestii moles, literis bipedalibus.*

C. Cestius. L. F. Pob. Epulo. Pr. Tr. Pl.
VII. Vir. Epulonum.

[*Ex altera verò parte, literis multo minoribus*]

Opus. absolutum. ex. Testamento. diebus. CCCXXX.
Arbitratu.

Ponti. P. F. Cla. Melae. Heredis. et. Pothi. L:

NOT.

NOT. Aliter legunt Romæ subterraneæ Editores. C. Cestius. I. F. Pob. Epulo. P. V. Pl. VII. Epulonum. Opus absolutum ex testamento diebus CCCXXX. arbitratu Pompeii. P. F. Clomelæ Hæredit. & P. Ost. Lo. eandem autem cum Grutero lectionem exhibet Alex. Donatus. S. J. nisi quod Cla. & Melæ conjungit, datque Clamelæ, & Ponthi pro Pothi. Pyramis Sepulchralis Cestii ex ingentibus saxis, candidis & quadratis extracta subsistit, quæ demum intra ipsa urbis mœnia, à Belisario inclusa erat. Epulones Sacerdotes erant qui Epulas indicendi Jovi cæterisque diis habebant potestatem, quique Epulis, Ludis, ac Sacrificiis epularibus præfecti erant, numero olim tres, postea septem, è quibus unus erat Cestius.

1. Romæ.

D. D. N. N. C. Aurel. Val. Diocletianus. et. M. Aur. Valer. Maximianus. invicti. Seniores. Augg. Patres. et. Cæss. P. P. . . . .
D. D. N. N. Fl. Valer. Constantius. et. Galer. Valer. Maximianus. Nobiliss. Cæsares. F. F. . . . .
Thermas. Felices. Diocletiano. cæptas. ædificiis. pro. tanti. operis. magnitudine. omni. cultu. jam. perfectas.
Numini. ejus. consecrarunt.

2. Romæ.

Imp. Diocletianus. C. Aug. Pius. Felix. plurimis. operibus. in. colle. hoc. excavato. saxo. quæsitam. aquam. jugi. profluvio. ex. toto. hic. scatentem. invenit. mar. salubriorem. Tiber. leviolem. curandis. ægritudinibus. statera. judicat. ejus. receptui. puteum. ad. prox. triclin. usum. in. hoc. Sphæristerio. ubi. et. Imperat. Nymfeum. F. C.

3. Romæ.

Im. Cæs. Fla. Constantinus. Max. Aug. Sempiternus. Divi. Constantini. Aug. F. toto. orbe. victoriis. suis. semper. ac. feliciter. celebrandus. thermas. fisci. sui. sumptu. a. fundamentis. ceptas. ac. peractas. civitati. suæ. Remorum. pro. solita. liberalitate. largitus. est.

1. *Romæ.*

Petronius. Perpenna. Magnus. Quadratianus. V. C. et
 inlust. Præf. Urb. Constantinianas. thermas. longa. incuria
 et ab olendæ civilis vel potius feralis cladis vastatione ve-
 hementer adflictas ita ut agnitionem sui ex omni parte
 perdita desperationem cunctis reparationis adferent depu-
 tato ab amplissimo ordine parvo sumtu quantum publicæ
 patiebantur angustia ab extremo vindicavit occasu et pro-
 visione largissima in pristinam faciem splendoremq.
 restituit.

NOT. Hæc inscrip. mendis non caret.]

2: *

D. D. N. N. Valente. V. et. Valentiniano. Aug. Coss.
 Turcius. Secundus. Asterius. V. C. XV. Vir. S. F. Pontius.
 Atticus. V. C. Servilius. Ædesius. V. C. P. P.
 Hierof. Hecat.

NOT. H. H. Hierofanta Hecates, nondum Sacra Paganica exole-
 vissent. 376.

3. *Romæ.*

Castalius. Innocentius. Audax. V. C. Præf. urb. vice. fa-
 cra. judicans. Barbarica. incurfione. sublata. restituit.

4. *Romæ.*

Perdiderat. laticum. longæva. incuria. cursum.
 Quos. tibi. nunc. pleno. Cantharus. ore. vomit.

5. *Segusii, vulgo Suse.*

Salvis. D. D. D. N. N. N. Valente. Gratiano. et Valenti-
 niano Thermas Gratianas dudum cœptas et omiffas Q.
 Mag. Alpium Cottiarum Præfectus extruxit et usui Segu-
 sinæ reddidit civitati firmavit et fistulas dedit aquam de-
 duxit ne quid vel utilitati vel urbis deesset commoditati.

1. *Constantinop. in columna cui insidet obeliscus ex solido Saxo in Hippodromo.*

ΚΙΟΝΑ. ΠΤΕΡΑΠΛΕΥΡΟΝ. ΑΕΙ. ΧΘΟΝΙ. ΚΕΙΜΕΝΟΝ. ΑΧΘΟΣ
ΜΥΝΟΣ. ΑΝΑΣΤΟΜ. ΘΕΥΔΟΣΙΟΣ. ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΤΟΛΜΗΣΙΣ. Ξ. ΓΕΡΚΛΟΣ. ΕΠΕΚΛΕΤΟ. ΚΑΪ ΤΟΥΣ. ΕΣΗ
ΚΙΩΝ. ΗΕΛΙΟΙΣ. ΕΝ. ΠΕΛΑΓΟΝΤΑ. ΔΥΟ

Ex adverso latere.

Difficilis. quondam. Dominis. parere. serenis.
Jussus. et. extinctis. palmam. portare. tyrannis.
Omnia. Theudosio. cedunt. subolique. perenni.
Ter. denis. sic. victus. ego. domitusque. diebus.
Judice. sub. Proclo. rursus. sum. elatus. ad. auras.

NOT. ΠΕΡΚΛΟΣ. ΕΠΕΚΛΕΤΟ. Judice Proclo, i. e. Proclo curante,
& ad opus perniciendum urgente, & hortante, instante.

2. *Romæ.*

D. D. N. N. Providentissimi. Impp. Diocletianus. et.
Maximianus. Inviçti. Aug: Ripam. per. seriem. temporum.
conlapsam. ad. pristinum. statum. restituerunt. per. ped:
CX. curante. Manio. Acilio. Balbo. Sabino. V. C. curat.
alvei: Tiberis. riparum. et. cloacarum. sacræ. urbis.

3. *Romæ.*

Imp Cæsar M Aurelius Antoninus Aug Germanicus
Sarmat et Imp Cæsar L Aurelius Commodus Aug
Germ Sarmaticus

Hos limites constitui jusserunt propter controversias quæ
inter Mercatores et Mancipes ortæ erant uti finem de-
monstrarent vectigali foriculiari te ansarii promercialium
secundum veterem legem semel dumtaxat exigunt

NOT. Lege Fovencularii, & leg. exigundum.

1: *Terracinae. in Templo.*

Jussu. Imperatoris. Cæsaris:
qua. aratrum. ductum. est.

2. *Oreolæ, loco solitario non procul ab Eboræ.*

Ætern. Impp. C. Aure. Valerio. Jovio. Diocletiano. et
M. Aur. Val. Herculeo. Maximiano. Pii. Fel. semp. Augg.
Terminus. inter. Pacenses. et. Eborens. curante. P. Datia-
no. V. P. Præfide. H. H. N. M. Q. eorum. devotissimo
Hinc. Pacenses.

[*In aversa parte.*]

Hinc. Eborenses.

NOT. H. H. Hispaniarum.

3. *Romæ.*

Id. quod. intra. cippos. ad. camp. versus. soli. est. a. Cæs.
August. redemptum. privato. publicavit

4. *Romæ.*

Imp. Cæs. Vespas. Aug. Pont. Max. Tr. Pot. VI. Imp.
XIII. Cof. desig. VII. Cenfor. Locum. Vinia. Publicæ
occupatum. a privatis. per. Collegium. Pontificum. resti-
tuit.

NOT. A. D. 75.

5. *Papia.*

+ $\overline{\text{DN}}$. Atalaricus. Rex. + gloriosissimus. has. sedis. spe-
ctaculi. anno. Regni. sui. tertio. fieri. feliciter præcepit.

NOT. A. D. 528.

6. *Nicomedia.*

Perpetuo. Impo. C. Aur. Val. Diocletian. P. F. Aug. cu-
jus. providentia. etiam. lavacrum. thermarum. Antoniana-
rum. funditus. eversum. sua. pecunia. amplificatum. popo-
lo. suo. exhiberi jussit.

NOT. Legerem Antoninianarum.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Κυριος. Ιουλιος. Μιλητιος. ορθολιπων. Ασιας. τεμπλιν.
 πατειδα. πολιν. αghην. ενθαδ. ηλθα. αghνα. ιδειν.
 ορθοθεζομενου Βασιλευοικ. Σεβηρω. και. πορεσιας.
 βιον. εκ χαματων. ιδιων. ταυτα επιησα. εgh. απατην.
 τοις. ζωσιν. ευφραινεδα. φιλοι. ει. λghυεινθον. αει.
 μαρμαραων. το. γανος. Σωζε. Σεραπι. ο. τοπος.
 λghυεινθος.

NOT. Profecto non intelligo quid sibi vult.

2. *Romæ.*

Valens. et. Gratianus. Pii. Felices. atque. Triumphatores
 semp. Augg. Porticus. areasque Macello. Livix. ad. or-
 natum. urbis. suæ. addi. dedicariq. jusserunt.

NOT. In alia infc. pro Macello Livix legitur Col'lini et.

3. *Aletri in Latio.*

L. Betilienus, L. F. Vaarus. hæc. quæ. infera. scripta. sont.
 de. Senatu. sententia. facienda. coiravit. Semitas. in. oppi-
 do. omnis. porticum. qua. in. arcem. eitur. Campum. ubei.
 ludunt. Horologium. Macelum. Basilicam. calecandam.
 Seedes . . . . cum Balnearium. lacum. ad. portam. a-
 quam. in. oppidum. adou. arduom. pedes. CCCXCIO.
 fornicesque. fecit. fistulas. soledas. fecit. ob. hæce. res.
 Censorem. fecere. bis. Senatus. Filio. stipendia. mereta. ese.
 jousit. Populusq. Statuam. donavit. Censorino.

NOT. Vetus hæc Inscr. inter singula verba habuit hanc notulam
 X. ego puncta substitui.

4. *Romæ.*

Flavius. Philippus. Vir. Cl. Præf. Urbi. Nymfeum. sordi-
 um. squalore. fœdatum. et. marmorum. nuditate. deforme.
 ad. cultum. pristinum. revocavit.

G 3

I. *Coræ.*

1. *Coræ in Latio:*

C. Oppius. Verus. L. F. Turpilius. Priscus. M. F. aquam celestem. dilabentem. montibus. collectam. interciso. agere. per. formam. cursu. factam. in. piscinis. repurgatis. longo. tempore. cessantib. pro. rep. perduxerunt. ex. S. C.

NOT. Formæ sunt canales structiles, per quos aqua ducitur.

2. *Ulpie Trajanæ.*

C. Marius. Drusus. C. F. Pr. Pr. dictus. ex. Provincia Dacica. Tribunus. Laticlavialis Præf. Leg. XIII. G. Fontium. aquarumq. cœlestium. ex. montibus. delabentium. Torrenti. sufflamen. his. muris. fossaq. opposuit. et. ad. plana. perduxit.

NOT. Laticlavii honos proprius erat Senatoribus; Augustus Senatorum liberis illum indulgit; & postea eo ventum est, ut Equites quidam latum clavum retinerent, & veste Senatoria decorarentur, hinc manavit illa Senatorum distinctio in Juvenes, & honoribus perfunctos. Prioris ordinis, ut videtur, erant Tribuni Laticlavii, quos Dio vocat *πρωτὸς καὶ λατρεῖς οἱς βασιλῆς ἱππῖδα*, & Juvenes secundi ordinis appellabantur; Juvenes enim primi ordinis, erant illi qui domum Augustam vel sanguine, vel affinitate vel aliquâ necessitudine contingerent. Ab his diversi erant Senatores honoribus perfuncti.

3. *Veronæ.*

Colonia. Augusta. Verona. nova. Gallieniano. Valeriano. II. et. Lucilio. Coss. muri. Veronensium. fabricati. ex. die. III. non. Aprilium. Dedicati. Pr. non. Decembris. jubente. sanctissimo. Gallieno. Aug. N. insistente. Aur. Marcellino. V. P. Duc. Duc. curante. Jul. Marcellino.

NOT. Valerianus Cæs. Gallieni Frater, cum Lucilio Coss. erat A. D. 264. Sed an unquam consulatum secundum attigerit, non constat.

Duc. Duc. i. e. Duce Ducenario, qui milites ducentos regebat,

I. *Bonomiæ.*

1. *Bononiæ.*

Divus. Aug. Parens. dedit: . . . . . }
 Augustus. Germanicus. refecit. in. hujus. balineâ. lavation.
 HS. CCCC. nomin. C. Aviasî. T. F. Senecæ. F. Sui.
 T. Aviasus. servandus. Pater. testament. legavit. ut. ex. re-
 ditu. ejus. summâ. in. perpetuum. viri. et. impuberes. utri-
 usque. sexus. gratis. laventur.

2. *Anxuri.*

D N. Gloriosiss. adq. inclutus. Rex. Theodoricus. Vict. ac.
 Trif. semp. Aug. bono. Reip. natus. custos. libertatis. et.
 Propagator. Romani. nominis. Domitor. Gentium. De-
 cennovii. viâ. Appiâ. id. est. a. Trip. usque. Terracenam.
 iter. ac. loca. quæ. confluentibus. ab. utraque. parte. palu-
 dum. per. omnes. retro. Principum. inundaverant. usui.
 publ. et. securitate. vianum. admiranda. propitio. Deo.
 felicitate. restituit. operi. inuncto. naviter. insudante.
 adq. clementissimi. Principis. feliciter. deserviente. præ-
 conis. ex. prosapia. Deciorum. Cæc. Mau. Basilio. Decio.
 V.C. et. inl. Expf. Urb. Exppo. Ex. Cons. Ord. Patr. qui. ad.
 perpetuandam. tanti. Domini. gloriam. per. plurimos. qui.
 ante. non. erant. albos. . . . .
 deducta. in. mare. aqua. ignotâ. atavis. et. nimis. antiquâ.
 reddi. . . . . i . . . . .

NOT. Theodoricus obiit A. D. 526.

3. *Romæ.*

Flavius. Constantinus. Augustus.
 Christianæ. fidei. vindex. et. Af-
 fertor. Obeliscum. ab. Ægyptio.
 Rege. Soli. dicatum. sedibus.
 Avulsum. suis. per. Nilum.
 transferri. jussit.
 Ut. Novam. Romam. ab. se. cond-
 itam. eo. decoraret. monumento.

G 4

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Flavius. Constantius. Augustus
 Augusti. Filius. Obeliscum. a
 Patre. suo. motum. diuq: Alexandria
 Jacentem. trecentorum. Remigum.
 Impositum. navi. admirandæ. vast-
 itatis. per. mare. Tiberimq. Romam
 Convectum. in Circo. Maximo.
 S. P. Q. R. D. D.

2. *in basi Obelisci Constantiniani, quæ uncis inclusa sunt, suppleantur.**Parte Australi.*

Patris. opus. munusq. [suum] tibi. Roma. dicavit
 Augustus. [toto Constan] tius. orbe. recepto
 Et. quod. nulla. tulit. tellus. nec. viderat. ætas
 Condidit. ut. claris. exa[qu]et. dona triumphis
 Hoc. decus. ornatum. Genitor. cognominis. urbis
 Esse. volens. cæsa. Thebis. de. rupe. revellit

Parte Orientali.

Sed. gravior. Divum. tangebatur. cura. vehendi
 Quod. nullo. ingenio. nisuque. manuque. moveri.
 Caucasæam. molem. discurrens. fama. monebat
 At. Dominus. Mundi. Constantius. omnia. fretus
 Cedere. virtuti. terris. incedere. jussit
 Haut. partem. exiguan. montis. Pontoque. tumentis

Parte Septentrionali.

Credidit. et. placido. [vexerunt æquora flu]ætu
 Litus. ad. Hesperium [Tiberi] mirante. carinam
 Interea. Romam. Ta[po]ro. vastante. Tyranno
 Augusti. jacuit. donum. studiumque. locandi
 Non. fastu. spreti. sed. quod. non. crederet. ullus
 Tantæ. molis. opus. superas. consurgere. in. auras

* *Parte*

Parte Occidentali.

Nunc. veluti. rursus. ru[*sis*] avulsa. metallis
 Emicuit. pullatque. polos. hæc. gloria. dudum
 Auctori. servata. suo. cu[m] cæde. Tyranni
 Redditur. atque. aditu. Ro[mæ] virtute. reperto
 Victor. ovans. urbiq[ue] locat. sublime] tropæum
 Principis. et. munus. condi[gnis us]que. triumphis

NOT. Versu 15. Taporo, lege Tapoto. Magnentius vocatus est Tapotus, quia apud Helenam Castrum Tapotorum, qui Cantabrie populi sunt, montibus Pyrenæis proximi, Constantem interfecit, 350. Hæc de Tapoto docuit Biragus illustriss. V. 6. Thebis. Ægyptiis.

1. *Decretum Desiderii Regis Italiæ.*

Revocamus. Statuta. Regis. Astulfi. contra
 Vetulonos. edita. ut. lacus. non. Tirensum
 Sed. Vetulonum. sit. q2. lacus. magnus. ideo
 Italiæ. q2. eorum. ager. prius. est. Italia
 Dicta. ab. ibi. sede. Itali. et. ut. suam
 Longulam. non. Longubardulam. sed
 Cognomine. sui. Ampliatoris. Tirreni
 Terbum. vocent. et. ut. sub. uno. muro
 Cingant tria. oppida. Longulam. Vetuloniam
 Tirrenam. Volturnam. dictam. Etruriam
 Totamque. urbem. nostra. adjeczone.
 Viterbum. pronuncient. ut. de. Roda. et
 Civita. Balneo. Regium. dici. iussimus
 Permittimus. pecuniis. imprimi. F. A. U. L.
 Sed. amoveri. Herculem. et. poni. sanctum
 Laurentium. eorum. Patronum. ut. facit
 Roma. et. Bononia. jubemus. quoq;
 Reparari. Cortanientam. Dardanum
 Assium. Foranum. Cornietum. Tuscanellum
 Nos. enim. non. sumus. Tuscie. Destructores
 Ut. nos. apud. Gallos. accusat. Adrianus
 Papa. nam. in. Tuscia. ædificavimus. a
 Fundamentis. vobis. quidem. Volturrenis
 Calvellum.

Calvellum. vicum. Orchianum. Balneariam
 Barbaranum. et. Gariofilum. Sentinatib⁹
 Autem. Asdonias. et. Rodacofanum.
 Volaterr³. Rodacomalum. lune. Sergianum
 Petram. sanctam. olim. fanum. Feronie
 Focensib⁹. sanctos. Geminianum. et
 Miniatem. Fesulanis. oppidum. Munionis
 In. quod. vagos. sparsos. Arinianos. et.
 Palantes. Fluentinos. collegimus. rursus
 Plures. antiquas. nobiles. urbes
 Ampliavimus. et. muris. cinximus. et
 Nunc. iddem. agimus. circa. Lucam
 Pistorium. Aretium. Orbitum. et.
 Etruriam. nunc. Viterbum. cujus
 Nomen. aut. a. nobis. constituta. decreta
 Siquis. violaverit. aut. capite. puniatur
 Aut. stranguletur. laqueo. Hoc. itaq. non
 Est. Etruriam. destruere. ut. nos.
 Arguit. Adrianus. qui. pacem. ultro.
 A nobis. oblatam. respuit. Quare. tibi
 Grimoalde. Præfekte. Viterbiensis
 Precipimus. ut. quandiu. dubia. Pax
 Perseverat. jubeas. omnes. Tuscie. milites
 Paratos. esse. in. armis. et. commeatus
 Ac. stipendia. sine. avaritia. in. promptu
 Habeas. ut. non. solum. occurrere. ostib³
 Sed. etiam. illos. invadere. . . . .
 . . . . . Cives. non. gravabis. novis. exaczonibus
 . . . . . ex. Papia. venient
 Viterbienses.

NOT. Non exscripsi propter elegantiam, aut vetustatem, quippe
 quæ scripta est circa A. D. 773. sed ut videat Lector, Desiderium non
 solum in causâ fuisse malorum illorum omnium quæ per Italiam tunc
 temporis grassabantur, sed in partes etiam venisse, Paparum tyrannidis
 affectationem, mirum in modum indies succrescentem, quæ Reges
 Italix vicinos nimium potentes nequibat ferre,

1. *Infra Romam ad Tiberim.*

Typo Apollonio Instaurotori mœnium nostrorum. et
Tursiæ sanctissimæ Virginis ejus F.

Universus Populus Metellinorum. ob nimio amore æ-
ternum decus

ad memoriam dedit.

NOT. Sanctum dixere veteres, quicquid charum quicquid lau-
dabile.

CÆSARUM

CÆSARUM IMPERATORUM.

1. *Malphie in Apulia aut Calabria.*

Divo Julio.

Civit. Zmyrnaeorum.

2. *Augustæ Taurinorum.*

C. Jul. Cæsar. C. F. de. Galleis. et. Allobrogib. triumphavit.

3. *In vico Luc. in Provincia.*

Iustitiæ. et. Clementiæ

C. Cæsaris.

NOT. Dolendum certè est, quod inter tot mille epigraphas, quæ sparsim ubique reperiuntur, sex aut septem tantùm (quorumque de ætate justè forsitan ambigas) Divo Julio inscriptas videre licet. Cum tamen Imperatorum omnium sequentium virtutes & præclara gesta, vix, ac ne vix quidem, hujus singuli exæquent. Occisus est A. U. 710. ante Christum natum 43. secundum aram Dionysiacam, quam (falsam licet) sequimur.

4. *Cippus, juxta viam Aureliam antiquam.*

Pater Patriæ Imp. Cæsar Divi. F. Augustus Pontifex Maximus. Cos. XII.

Designatus XIII. Tribun. Pot. XXIII.

NOT. Augustus erat Cos. XII. A. U. C. 749. 750. & Cos. XII. Desig. XIII. 751. secundum Sueton. qui Augustum tertium decimum consulatum biennio post duodecimum ultrò petiisse scribit. Sed Trib. Pot. XXIII. non nisi Consulatu XIII. A. U. C. 753. vel 754. convenit, secundum illustr. Comitum Medioburbarum Biragum.

1.

Senatus. Populusq. Romanus.

Imp. Cæsari. Divi. Juli. F. Cos. V. design. VI. Imp. VII.
Rep. conservata.

NOT. A. U. 725. ante C. J. 28.

2. *Romæ.*

Decretum.

Ædiculam. et. statuas. has. hostiam. dedicationi. victimæ.
natali. Aug. VIII. Kal. Octob. duæ. quæ. P. P. immolari:
consuetæ. sunt. ad aram. quæ. numini. Aug. dedicata. est.
VIII. Kal. Octob. immoletur. item. natali. Tiberi. Cæs.
perpet. acturi. Decuriones. et. Pop. cenet. quam. impen-
sam. C. Cascellio. Labeoni. in. perpet. pollicenti. gratiæ.
agantur. munificentia. ejus. Eoq. natali. ut. quodannis.
vitulus. immoletur. et. natalib. Aug. et. Tiberi. Cæs. pri-
usquam. ad. vescendum. Decuriones. eant. thure. et. vino.
Genii. eorum. invitentur.

Aram. Numini. Aug. pec. nostra. poneendam. et. ludos. ex.
idib. Aug. diebus. sex. faciundos. curavimus.

Natali. Augustæ. mulsam. et. crustula. mulierib. vicanis.
ad. Bonam. Deam. pec. dedimus.

Item. dedicatione. statuarum. Cæsarum. et. Augustarum.
mulsam. et. crustula. pecunia. nostra. devotis. omnib. et.
Populo. dedimus. perpetuoq. ejus. die. Dedicationis. datu-
ros. nos. testati. sumus. quem. diem. quo. frequentior.
quotannis. sit. servabimus. VI. idus. Martias. quia. hac.
Ti. Cæs. Pont. Max. felicissime. creatus. est.

3. *Narbone.*

T. Statilio. Tauro. L. Cassio. Longino. Cos. X. K. Octob.
Numini. Augusti. votum. susceptum. a. plebe. Narbonen-
sium. in perpetuum.

Quod. bonum. faustum. felixq. sit. Imp. Cæsari. Divi.
F. Augusto. P. P. Pont. Max. Trib. pot. XXXIII. Con.
jugi.

jugi. liberis. gentiq. ejus. Senatui. Populoq. Romano. et. Colonis. incolisque. C. I. P. N. M. qui. se. numini. ejus. in. perpetuum. colendo. obligaverunt. Plebs. Narbonensium. aram. Narbone. in. foro. posuit. ad. quam. quotannis. VIII. Kal. Octob. qua. die. eum. sæculi. felicitas. orbis. terrarum. Rectorem. edidit. tres. equites. Romani. a. plebe. et. tres. libertini. hostias. singulas. immolent. et. colonis. et. incolis. ad. supplicandum. numini. ejus. thus. et. vinum. de. suo. ea. die. præstent. et. VIII. Kal. Octob. thus. vinum. et. colonis. et. incolis. item. præstent. K. quoq. Januar. thus. et. vinum. colonis. et. incolis. præstent. VII. quoque. idus. Januar. qua. die. primum. imperium. orbis. terrarum. auspicatus. est. thure. vino. supplicent. et. hostias. singul. immolent. et. colonis. incolisque. thus. vinum. ea. die. præstent. Et. pridie. Kal. Jun. quod. ea. die. T. Statilio. Tauro. M. Æmilio. Lepido. Cos. judicia. Plebis. Decurionibus. conjunxit. hostias. singul. immolent. et. thus. et. vinum. ad. supplicandum. numini. ejus. colonis. et. incolis. præstent. Exque. iis. tribus. equitibus. Roma. Libertinis. unus.

I.

Narbonensis. a. . . . .
 Numinis. Augusti. D. . . . .
 cavit.

Legibus. iis. q. i. s. s.

Numen. Cæsaris. Aug. P. P. quando. tibi. hodie. hanc. aram. dabo. dedicaboque. his. legibus. hisq. regionibus. dabo. dedicaboque. quas. hic. hodie. palam. dixero. uti. infimum. solum. hujusq. aræ. titulorumque. est. siquis. tergere. ornare. reficere. volet. quod. beneficii. causa. fiat. jus. fasque. esto. si. quis. hostia. sacrum. faxit. qui. magmentum. nec. protollat. idcirco. tamen. probe. factum. esto. Si. quis. huic. aræ. donum. dare. augereque. volet. liceto. eademque. lex. ei. dono. esto. quæ. aræ. est.

Cæteræ. leges. huic. aræ. titulisque. eadem. Sunt. quæ. sunt. aræ. Dianæ. in. Aventino. hisce. legibus. hisque. regionibus. Sic. uti. dixi. hanc. tibi. aram. pro. Imp. Cæsare. Aug. P. P. Pontifice. Maximo. Trib. pot. XXXV.

Conjuge.

Conjuge. liberis. genteque. ejus. Senatu. Populoque
R. Colonis. Incolisque. Col. Jul. Patern. Narb. Mart. qui.
se. numini. ejus. in. perpetuum. colendo. obligaverunt.
doque. dedicoque. uti. fies. volens. propitium.

NOT. Anno Ch. I. XI Tauro & Lepido Coss. A. C. XII. Augusti
Trib. pot. XXXV. Germanico & Fonteio Capitone Coss.

1. *Salonæ, nunc Patavii.*

Lex. dedicationis. aræ. J. O. M. sacra. L. Ælio. Cæsare.
Imp. P. Cælio. P. F. Balbino Vibullio. Coss. [137. A.D.]
VII. Idus. Octob. Cn. Domitius. Valens. II. Vir. I. D.
præeunte. C. Julio. Severo. Pontif. Legem. dixit. in. ea.
quæ. verba. infra. scripta. sunt.

Juppiter. Optime. Maxime. quandoque. tibi. hanc. aram.
dabo. dedicaboq. ollis. legibus. ollisque. regionibus. dabo:
dedicaboque. quas. hic. hodie. palam. dixerō. ut. infimum.
solum. hujus. aræ. est. si. quis. hic. hostia. sacrum. faxit.
quod. magmentum. nec. protollat. itcirco. tamen. probe.
factum. esto. Cæteræ. leges. huic. aræ. eædem. sunt. quæ.
Aræ. Dianæ. sunt. in. Aventino. monte. dictæ. hisce. legi-
bus. hisce. regionibus. sicut. dixi. hanc. tibi. aram. Juppiter.
Opt. Max. dico. dedicoque. uti. sis. volens. propitius. mihi.
Collegisque. meis. Decurionib. Colonis. Incolis. Colonia.
Martia. Juliae. Salonæ. Conjugib. liberisq. nostris.

NOT. Hanc inscriptionem priori adjunxi, ob illarum similitudi-
nem in omnibus conjunctissimam. Et profectò necesse est, ut Nar-
bonenses, ad idololatriam foedissimam evadendam distinctionem, il-
lam paratissimam dulciæ & latreæ, in partes suas, ad subsidium vo-
cent. Magmentum, i. e. majus augmentum.

2. *In Hispaniis.*

Julia. Aug. Divi. F.

Matri. Ti. Cæsaris, Aug. Principis. et. Conservatoris. et.
Drusi. Cermanici.

M. Corn. Proculus. Pontifex. Cæsarum.

NOT. Hæc Julia (quæ Livia ante mariti excessum, dicta est) hic
dicitur, Augusti Divi Filia, licet erat uxor ejus, quia in familiam Juliam
transivit

transivit, ut ait Lipsius, ego mallem legere, Juliae. Augustae. Divi. (i.e. Julii Cæs.) Filiae : quippe quæ uxor esset Augusti Divi F. & Julium honoris causa, Patrem suum esse vellet.

1. *Romæ.*

C. Cæsari	L. Cæsari
Augusti F	Augusti F
Pontifici	Augusti Cof.
Cof Designato	Designato.
Principi	Principi
Juventutis	Juventutis

NOT. A. U. 752. de his vide R. P. Norris.

2. *Arimini, in latere pontis cujusdam.*

Imp. Cæs. Divi. F. Aug. Pont. Max. Cof. XIII. Imp. XX
Trib. pot. XXXVIII. P. P.

In altero latere.

Ti. Cæsar. Augusti. Fi. Divi. Julii. N. Aug. Pont. Max.
Cof. III. Imp. VIII. Trib. pot. dedere.

NOT. Augustus tribunatum plebis sumpsit primum A. U. C. 731. & mortuus est, A. U. 766. ergo ultra 36^m & vel 37^m trib. pot. non attigit, quid ergo nobis cum 38^a sicut in hac inscriptione ? falsa itaque est, sicut etiam in XIV. ejusdem Consulatu numerando. Cum Suetonius, nummique omnes XIII^m Consulatu tantum affecutum docent. Consule Lector, super his, & aliis, illustriss. & accuratissimum Dominum Biragum, in numismatibus Impp. Rom. nuper editis, quem duce secutus sum. Posterior inscriptio tacta est, A. C. 21. inscriptio Neapol. in Sponii Miscell. quæ Consulatu Aug. XIII. edit vel spuria est vel falso notata.

3. *Romæ.*

Offa. Ti. Cæsaris. Divi. Aug. F.
Pont. Max. Tr. Pot. XXXVIII. Imp. VIII. Cof. V.

NOT. A. C. 37. quo mortuus est Tiberius 17. k. Apr.

1. *Romæ.*

1. *Romæ, vidit Petrarchus in arcu triumphali, inscript: Neroni, Druso, Germanico, Tib. Aug. Fratri.*

. . . . . ad divortia. Rheni
Pervasi. hostiles. depopulatus. agros
Dum. tibi. Roma. decus. æternaque. sudo. trophæa.
Ister. pacatis. lenior. iter. aquis.

NOT. Hic erat Magnus Pater, majoris filii, Germanici. Obiit.
A. U. 745. ann, ætat. 30. ipse etiam Germanic. à Senat. dict.

2. *Ucletii in Hispan.*

Germanico. Cæsari. Ti. F. Augusti. N. Divi. Pron. Cos.
L. Turellius. L. F. Geminus. æd. d. s. p.

NOT. Filius adoptivus Tiberii, Germanici Drusi Neronis naturalis.

3. *Romæ.*

Ossa. Agrippinæ. F. M. Agrippæ.
Divi. Aug. Neptis. Uxor. Germanici. Cæs. Matris. C. Cæ-
saris. Aug. Germanici. Principis.

NOT. Hæc erat filia Agrippæ & Julæ Augusti ex Scribonia filia:
inedia voluntaria extincta est, A. C. 33.

4. *Ucletii.*

Druso. Cæsari. Ti. F. Aug. N. Divi. Pron. L. Turellius.
L. F. Geminus. æd. d. s. p.

NOT. Hic erat naturalis & legitimus Tiberii filius, veneno sub-
latus à Livilla Uxore sua, & Sejano Livillæ adultero, A. C. 23.

5. *Romæ.*

Ossa. Neronis. Cæs. Germanici. Cæsaris. F. Divi. Aug.
Pron. Flamin. Augustalis. Quæstoris.

NOT. Inedia extinctus in Pontia insula circ. A. C. 29.

1. *Burgi in Helvetia, fragm.*

Imp. Cæs. Caius. Pont. Max. Trib. Pot. P. P.

2. *

Pro. salute. Ti. Claudii. Cæs. Aug. Germanici. Pont. Max.
Trib. pot. X. Imp. XIIIX. Cos. IV. Design. V. Signi ar-
genti. P. X.

et. pro. salute. Neronis. Cæs. F. Agrippinæ. Aug. Signi
arg. P. V. voto. suscepto. viatores. et. Scribar. Libr. et. Præf.
Princeps. et. Latinus. Felix. ded.

NOT. A. C. 50. quo, Nero adoptatus, & Agrippina Augusta di-
citur, & Britanni ab Ottorio victi. P. X. i. e. decem ponderibus.

3. *Ravenna.*

Tib. Claudius. Drusi. F. Cæs. Aug. Germ. Pont. Max.
Trib. pot. II. Cos. design. III. Imp. III. P. P. dedit. ob
memoriam. Patris. sui. Dec. VII. Collegii. Fabr. M. R.
H. S. M. N. liberalitate. donavit. sub. conditione. ut
quotannis. Rosas. ad. monumentum. ejus. deferant. et. ibi
epulentur. duntaxat. in. V. id. Jul. quod. si. neglexerint.
tunc. ad. VIII. ejusdem. collegii. pertinere. debet. con-
dictione. supradicta.

NOT. Id est, Claudius Imp. dedit Decurionibus VII. Collegii
Fabr. Municipii Ravennatis, Sestertium millies numero, ut rosas annua-
tim ad Patris tumulum ornandum deferrent, & ad ibi epulandum.
A. C. 42.

4. *In Ruinis pagi Marquesiæ in Lusitan.*

Neroni. Claud. Cæs. Aug. Pont. Max. Ob. Provinc. La-
tronib. et. his. qui. novam. generi. hum. superstition. in-
culcab. purgatam.

NOT. Suetonius in Nerone vocat Christianos genus hominum su-
perstitionis novæ, & maleficæ. Sed nihilominus de hac inscriptione
dubitavit Scæv. qui Pisvergæ in Hispania illam extare ait.

1. *Romæ.*

Imaginum. domus. Aug. Cultoribus.

Signum. libertatis. restitutæ.

Ser. Galbæ. Imperatoris. Aug.

Curatores. anni. secundi.

C. T. P.

L. C. Z. &--

Dedic. idib. Octob.

C. Bellico. Natale. et } Coss.

Scipione. Asiatico } P. Corn.

NOT. Aliter Fasti Conf. A. D. 125, 126.

2. *Romæ.*

A. Vitellius. L. F. Imperator. Cos. Perpetuus.

3. *Romæ.*

Paci. æternæ. Domus. Imp. Vespasiani. Cæsar. Aug.

Liberorumque. ejus. Sacrum. Trib. Suc. Junior. dedic.

XV. k. Dec. L. Ann. Basso. C. Cæcina. Pæto. Coss.

NOT. Tribus Succussana. Lecanius Bassus Conf. A. D. 64. Pætus A. D. 61. ante Vespasianum uterque.

4. *Romæ.*

Imp. Cæs. Vespasiano. Aug. Pont. M. Tr. Pot. IIII.

Cos. VIII. design. VIII. P. P. sacrarum. ædium. Restitu-

tori. et. rituum. antiquorum. Conservatori. Sodales. Titii.

NOT. Sodales Titios instituit T. Tatius Sabinorum sacris retinendis. Hæc inscript. A. D. 78. anno sequente moritur Vesp.

5. *Romæ.*

Imp. T. Cæs. Divi. F. Vespasianus. Aug. Pont. Max. Trib.

pot. X. Imp. XVII. P. P. Censor. Cos. VIII. aquas. Clau-

diam. et. Anienem. perductas. a. Divo. Claudio. et. postea. a.

Divo. Vespasiano. Patre. suo. urbi. restitutas. cum. a. capite.

aquarum. a. solo. vetustate. dilapsæ. essent. nova. forma.

reducendas. sua. impensa. curavit.

NOT. A. D. 81. quo moritur Imp. optimus.

1. *Interamnæ.*

Providentiæ. Titi. Cæs. nati. ad. æternitatem. Romani
nominis. sublato. hoste. perniciosissimo.

NOT. Nescio quis hic hostis, nisi Cæcina, quem Titus interfecit,
circa A. D. 77. Patre vivo.

2. *Ignoratur ubi steteris.*

Imp. Tito: Cæs. Div. Vespasiani: F. Vespasiano. Aug.
Pontif. maximo trib. pot. X. Imp. XVII. Cof. VIII. P. P.
Principi. suo. S. P. Q. R.

Quod. præceptis. Patris. consiliisque. et. auspiciis. gentem.
Judæorum. domuit. et. urbem. Hierosolymam. omnib. ante.
se. Ducibus. Regibus. gentibusq. aut. frustra. peritam. aut
omnino. intentatam. delevit.

NOT. Ignoratur ubi steterit hæc inscriptio; sed in malo loco,
ubicunque fuerit, stetisse certum est; nam ab inepto quopiam conficta
est, & veræ antiquitatis omnino ignaro, quid enim cum sæculo Fla-
viano, verba illi *Principi suo*? Nonne etiam Hierosolymæ captæ erant,
à Ptolemæo Lago, ab Antiocho Epiph. ? nonne à Pompeio Mag. &
deinde à Sosio Antonii Legato? profecto illud erat Religionis odium,
ille gentis contemptus, ut *Judaici* cognomen neimo victor admiserit.

3. *In tabulis Capitolinis.*

A. P. R. C. DCCCXLI.

Imp. Cæsare. Divi. Vesp. Filio. Domitiano. Augusto. Ger-
manico. Magistro. XV. vir.

Ex. S. C. Ludi. Sæculares. facti.

NOT. A. D. 88. nulla ratione habitâ vel Augusti Lud. Sæc. 737.
vel Claudii, in anno 800.

4. *

Imp. Nerva. Cæs. Aug. P. M. Tr. Pot. Cof. III. Pater
Patriæ.

NOT. A. D. 97. quo Trajanus adoptatur exeunte Oct. Nerva
moritur ad 5. kal. Feb. anni sequentis.

1. *In Piceno.*

Imp. Cæs. D. Vespasiani. F. Domitianus. Aug. Pont. Max. Trib. pot. Imp. II. Cos. VIII. Desig. VIII. P. P. salutem. dicit. III. viris. et. Decurionib. Faleriensium. ex. Piceno. Quid. constituerim. de Subsicivis. cognita causa inter vos et. Firmanos. ut notum haberetis huic Epistulae subjici. jussi P. Valerio. Patruino. . . . Cos. XIII. kal. Aug. Imp. Cæs. Divi. Vespasiani. F. Domitianus. Aug. adhibitis utriusq. ordinis Splendidis viris cognita causa inter Falerienses et Firmanos pronunciavi quod scriptum est.

Et. vetustas litis quæ post tot annos retractatur a Firmanis adversus Falerienses vehementer me movet cum Possessorum securitati vel minus multi anni sufficere possint et Divi Augusti diligentissimi et indulgentissimi erga Quartanos suos Principis epistula qua admonuit eos ut omnia Subsiciva sua colligerent et venderent quos tam salubri admonitioni paruisse non dubito. Propter quæ Possessorum jus confirmo. Valete. D. XI. kal. Aug. in Albano agente curam T. Bovio Vero

Legatis } P. Bovio Sabino
 } P. Petronio Achille D. D. P.

NOT. Subsiciva sunt portiunculæ agrorum, quæ in agris per Veteranos carptim dividendis, relictæ & subsicivæ superfuerant; quos Domitianus veteribus Possessoribus concessit, uti docet Sueton. in Domit. A. D. 82.

2. *Prope Antium.*

Sergiae Lænatiss. F. Plautillæ. Matri. Imp. Nervæ. Cæsaris. Aug.

3. *Romæ.*

S. P. Q. R.

Imp. Cæsari. T. Ælio. Hadriano. Antonino. Aug. Pio. P. P. Pontif. Max. Trib. pot. VI. Cos. III. Optimo. Maximoq. Principi. et. cum. summa benignitate. iustissimo.

Ob. insignem. erga. Cærimonias. Publicas. curam. ac. Religionem.

1. *Romæ.*

Ἐκτον. ἐπ' εἰκοστῷ πλήσις ἔτος Ἀβραεὺς ἐνθα
 Ταρχύθῃ, μριεῶν ὡς ἐπεκλώσε μίτος
 Ωι φθόνος ὡς ἀδικῆς τις ἀπέσβεσεν ἀρχόμενον φῶς
 Λυπῆσις τὸ γένος καὶ φιλίου ἱπαεὺς
 Τύμβον δ' Ἀγρωπείνος ἐφ' ὅτε τοῦτον ἀδελφῷ
 Οἰσιν ὁ πρην Βασιλεὺς Ἀβραεὺς ἦν γένετα.

2. *.

Junoni. Lucinæ.

Pro. salute. domus. Augustorum.

Imp. Cæs. M. Aurel. Antonini. Aug. Armeniaci. Parthici.
 Maximi. Medici. et. Faustinae. Aug. ejus. et. Imp. Cæs.
 M. Aurel. Veri. Aug. Armeniaci. Parthici. Maximi. Me-
 dici. et. Lucillæ. Augustæ. ejus.

Liberorumque. eorum.

Fortunatus. Decurialium. Gerulorum Dispensator. aram.
 cum. base. consecr.

Permissu.

Hæc. L. Rufi. curat. ædium. consecravit. X. K. Sept. Ullio
 Rudente. L. Fufidio. Pollione. Col.

NOT. Legitur aliter. Ræci, Rufi, cur, &c. & Servilio Pudente
 A. D. 166.

3. *Anconæ, in arcu Trajani.*

Imp. Cæsari. Divi. Nervæ. Filio. Nervæ. Trajano. Opti-
 mo. Aug. Germanic. Dacic. Pont. Max. Trib. pot. XVIII.
 Imp. VIII. Col. VI. P. P. Providentissimo Principi.
 S. P. Q. R.

Quod accessum. Italiæ. hoc. etiam. addito. ex. pecunia. sua
 portu. tutiorem. navigantibus. reddiderit.

NOT. A. D. 115. quo anno Parthicus dictus.

1. *Ad latus utrumque ejusdem arcus.*

Plotinæ. Aug. Divæ. Marcianæ.

Conjugi. Aug. Aug. Sorori. Aug.

2. *In monte Pulciano columna publica.*

Imp. Cæs. Divi. Trajani. Parthici. Fil. Divi. Nervæ. Nep.
 Trajanus. Hadrianus. Aug. Pont. Max. Tr. pot. VII.
 Cof. III. viam. Cassiam. vetustatem collapsam. a. Clusinar.
 finibus. Florentiam. perduxit. mill. pass. XXCL.

NOT. A. D. 123.

3. *Augustæ Vindel.*

Matidiæ. Divæ. Matidiæ. Aug. Fil.

Divæ. Marcianæ. Aug. Nepti.

Divi. Trajani. abneptri.

Divæ. Sabinæ. Hadr. Aug. Sorori.

NOT. Marciana Trajani soror, filiam habuit Matidiam, quæ marito suo duas filias peperit, Sabinam Hadriani Aug. uxorem, & Matidiam nostram, quæ Trajani abneptris minime esse potest, nisi etiam Marcianæ abneptris quoque esset.

4. *Faurini in Hungaria.*

Imp. Cæs. Trajano. Hadriano. Aug. P. P. Tr. pot. XXI.
 Cof. III. Imp. II.

L. Ælius. Cæs. Fil. Tr. pot. Cof. II. Procos. XV. vir. sacris. faciund.

NOT. Hic ab Adriano adoptatus. A. D. 135. hanc inscript. posuit 137. extinctus est 138.

5. *Romæ.*

Imp. Cæsari. Divi. Hadriani. Aug. Filio. Div. Trajani.
 Parthici. Nep. D. Nervæ. Pron. Tito. Ælio. Hadriano.
 Antonino. Aug. Pio. Trib. pot. Cof. design. II.
 Scribæ. Armamentarii. posuerunt.

NOT. 138.

1. *Romæ.*

Divo. Antonino. et. Divæ. Faustinae.

NOT. Hæc erat Annia Galeria Faustina, Annii Veri filia, Lucii Ælii soror, mortua A. D. 140.

2. *Portalegræ Hispan.*

Imp. Cæs. L. Aurel. Vero. Aug. Divi. Antonini. F. Pont. Max. Tr. Pot. Cos. II. P. P. Municip. Ammai.

NOT. Hic sæpius dicitur L. Ælius Verus, & erat filius L. Æli Cæsaris, sed adoptatus ab Antonino Pio, & in partes imperii ab Aurelio Philof. vocatus, quas sustinuit usque ad A. D. 170. vel 169.

3. *

Faustinae. Aug. Imp. Cæs. T. Ælii. Hadriani. Antonini. Aug. Pii. P. P. Tr. Pot. X. Imp. XI. Cos. III. Filiae. M. Aureli. Cæsaris. Uxori.

4. *Auximi in Ricen.*

Imp. Cæsari. M. Aurelio. Antonino.
Aug. Pont. Max. Trib. pot. XVII. Cos. III.
Divi. Antonini. Pii. Fil.
Divi. Hadriani. Nepot.
Divi. Trajani. Parthici. Pronep.
Divi. Nervæ. Abnep.

Auximates publice.

NOT. A. D. 163. obiit 180. Imperator optimus qui Rempublicam beneficiis innumeris tota vita prosecutus erat, & nulla unquam injuria affecerat, nisi cum heredem Commodum reliquerit.

5. *Tarraconæ.*

Imp. Cæs. P. Helvio. Pertinac.
Princip. Senatus. Pat. Patriæ. Cos. II.

NOT. A. D. 193. ad Kal. Jan. Imperat. factus ad Kal. April. eodem anno occisus est.

1. *Frascati.*

1. *Frascati.*

Imp. Cæs. M. Aurelio Antonino Pio Felici Aug. Principi
Juventutis Numini Præsenti Restitutori et Conservatori
semper vitæ adque Dignitatis suæ Devotissimus Numini
ejus A. Æmilius. Macer Faustina V. C.
Dedic. XVIII. Kal. septem.
Catio Sabino et Cornelio Anulino Cos.

NOT. A. C. 216. Mira sanè & rara hæc adulatio, quâ Æmilius
Macer Caracallæ *Numinis Præsensis* elogium tribuit, inquit Cl. Spon-
nius. Mira sanè & rara est, inquiunt Angli subrustici & inficeti;
sed profecto non illa est raritas quam adeo admirentur Galli—adulandi
gens prudentissima—ut canit Poeta quidam.

2. *Ardea.*

Imp. Cæs. L. Septimius Severus Pius Felix. Pont. Max.
Germ. Max. Trib. Pot. IIII. Imp. V. Cos. Procos. P. P.
et. M. Aurelius Antoninus Pius, Germ. Max. Dacicus.
Max. Princeps. Juvent. Litus vicinum viæ Severianæ ad-
fiduis maris adluentibus fluctibus ad Labem ruinæ labe-
factatum aggeribus marini operis in fundamentis ut peri-
culum commeantibus abesset extrui curarunt.

3. *Brixia.*

Imp. Cæsari. Divi. M. Antonini. Pii. German. Sarmat.
Filio. Div. Pii. Nepot. D. Hadrian. Pronep. D. Nervæ.
Adnepot.
M. Aurelio Commod. Antonino, Pio. Felici. Aug. Sar-
mat. German. Maximo. Britann. P. Max. Tr. Pot. XIII.
Imp. VIII. Cos. V. P. P. Portissimo. Princ. M. Nonius. Ar-
rius. Mucianus.

NOT. Hæc Inscip. fact. A. D. 188. obiit. 192.

1. *Panormi.*

I. *Panormi.*

Imp. Cæs. Septimio. Severo. Pio.
 Pertinaci. Aug. Arab. Adiaben. Parth.
 Max. Pont. Max. Trib. pot. VI. Imp. XI.
 Cof. II. P. P. Procos.
 Imp. Cæs. Div. M. Antonini. Pii. Germ.
 Sarmatici. F.
 Divi. Commodi. Fratri.
 Divi. Antonini. Pii. Nepoti.
 Divi. Hadriani. Pronepoti.
 Divi. Trajani. Parthici. Abnep.
 Divi. Nervæ. Adnepoti.
 Indulgentissimo. et. Clementissimo.
 Principi. Domino. nostro.
 Res. P. Panhormit. II. vir. Satyri. Donati. et. M. Mæci
 Rufini. D. D. [*a. d.* 199.]

NOT. Perridicula quidem res! Severus Lepti oppido Tripolitano
 oriundus, & parentibus bonis & honestis prognatus, affines & confan-
 guineos hosce Imperatores suos vendicat, quorum neminem vel gradu
 centesimo attigisse certum est. Sed hoc pro more factum.

2. *Romæ.*

Imp. Cæs. Imp. Cæs. L. Septim. Severi. Pii. Pertinacis.
 Aug. Arab. Adiaben.
 Parthic. Maximi. fortissimi. feliciss. P. P. Filio.
 M. Aurelio. Antonino. Pio. Felici. Aug. Trib. pot. III.
 Procos.
 Tibicines. Romani. qui. Sacris. Public. præst. sunt.

NOT. Tibicines, Sacerdotes, viri speciosi, qui publicè Sacra fa-
 ciunt, turbarum lustrandarum gratiâ, sicut docet Festi fragmentum,
 & Siglæ. Q. S. P. P. S. illorum operam in sacris faciendis adeo ne-
 cessariam esse monent, ut nisi illi sacris Publicis præsto sint, Sacra
 peragi non possent.

Hic erat Bassianus Caracalla.

I. *

Herculi. Defensori. pro. reditu. et. itu. D. Clodii. Septimi.
Alibini. Cæsaris. D. Clodius. D. L. Felix. Actor. Cæs.
N. D. D.

NOT. Numini dicatissimus, devotissimus.

2. *Martos, Hispan.*

Imp. Cæs. Getæ. Severo. Aug.
Div. Sept. Severi. Pii. Pertinacis. Aug. Arab. Adiaben.
Parth. Max. Pacatoris. Orbis. Filio. et. M. Aur. Antonini.
Imp. Fratri.
Respub. Tuccitanorum. D. D. D.

NOT. Hic, à Fratre Anton. in Matris sinu occiditur, A. D. 212. &
ab eodem consecratur.

3. *

M. Opeii. Antonini. Diadumeniani. Cæs. Principis. Ju-
ventutis. C. Perpennianus. V. C. Præf. Urb. »

NOT. Hic erat filius Opilii Macrini Aug. (qui occiderat Caracal-
lam) qui cum Patre occisus est, A. D. 218. Puer omnium speciosissi-
mus, & 16. ann. natus.

4. *Romæ.*

Serapi. Sacr.

Imp. Cæs. M. Aurel. Antoninus Aug. Pius. Felix. Cof.
IIII. P. P. Dedic. idib. april. Imp. Cæs. Anton. Pio. IIII.
et. M. Aur. Alexandro. Cofs.

NOT. Hic erat Elagabalus, omnium bipedum spurcissimus. Hoc
anno 222. occisus.

5. *

Imp. C. M. Aurelius. Severus. Alexander. Aug. Pont.
Max. Tri. P. Cof. Pator. Patriæ.

I. *Guadix.*

1. *Guadix Hisp. Tarrac.*

Julia. Mammea. Aug. Matri. Imp. Cæs. M. Aureli. Severi
Alexandri. Pii. Fel. Aug. M. Castrorum Col. Jul. gen.
Acciana. devota. numini. majestatique. ejus.

NOT. Matres Castrorum dictæ erant Faustina Antonini, Julia Se-
veri, Mammæa, & Victoria; quia in Castris militaribus multum versa-
bantur. Faustina cum in æstivis habuit Antoninus (inquit Capito-
linus) ut Matrem Castrorum appellaret. Sed adulationis gratiâ, non
solum Matres Castr. dictæ erant mulieres, sed & Matres Senatus, &
Matres Patriæ.

2. *Braccara.*

Imp. Cæs. C. Julius Verus. Maximinus. Pius. F. Aug.
Germ. Max. Dac. Max.

NOT. De hoc, & filio ejus Maximo, dixi supra.

3. *Fori Segusianorum.*

Imp. Cæs. C. Jul. Vero Maximino Pio. Fel. Aug. Ger-
manico. M. Dac. M. Sarm. Max. Pont. Max. Tr. Pot.
III. Cos. Procos. Pat. Pat. Optimo Maximo. Principi. N.
et. G. Jul. Vero. Maximo. Germ. M. Nobil. Cæs. Aug. N.
Filio. A. P. Seg.

NOT. A. C. 237. uterque occisus anno proxime sequenti; nescio
quid sit A. P.

4. *Vicetia.*

Imp. Cæs. M. Antonio. Gordiano. Pio. Fel. Aug. P. P.
Cos. II. Procos. Trib. pot. V. Pont. Max.
Respub. ex. liberalitate. Matridiarum. D. D.

NOT. A. D. 243. hic erat Gord. III.

1. *Lactoria*

1. *Lectorii in Gallia.*

Furiæ. Sabinæ. Tranquillinæ. sanctissimæ. Aug. Conjugi.
Domini. N. M. Antonii. Gordiani. Pii. Felicis. Invicti.
Augusti.
Decuriales. ædilium. Pleb. Cerialium. devoti. numini. maje-
statique. eorum.

2. *Granatæ.*

Flaviæ. Valeriæ. Tranquillinæ. Augustæ. Conjug. Imp.
Cæs. Gordi. Pii. Feli. Aug.
Ordo. milit. Flopiani. Illiberitani. Devotus. num. majesta-
tique. sumptu. publico. posuit.

3. *Pisauri.*

M. Julio. Philippo. Pio. Fel. Aug. Pont. Max. Tri. Cos.
et. Cos. desig. P. P. Procos. Pisaur. publ.

NOT. A. D. 246.

4. *In Cumberlandia.*

Ob. Honorem. Philippi. Imperatoris. nobilissimi semp.
Augusti.
et. Philippi. Cæsaris. Nobilissimi.

NOT. Occisus est Pater Veronæ, Filius Romæ mense Augusto,
A. D. 249.

5. *Feltriæ.*

Imp. Cæs. C. Messio. Quinto. Trajano. Decio. Pio. Foelici.
Aug. Pont. Max. Trib. pot. III. Cos. II. P. P. Procos.
Ordo. Feltr.

NOT. A. D. 251. quo, cum Filio suo occisus est.

Valentia.

1. *Valentiae.*

Gnae. Seiae. Herenniae. Sallustiae. Barbiae. Orbianae. Aug.
Conjugi. Domini. nostri. Aug.
Valentini. Veterani. et. Veteres.

NOT. Uxor Decii prima. Secunda, Heren. Etruscilla.

2. *Ibidem.*

Quinto. Herennio. Etrusco. Messio. Decio. nobilissimo.
Cæs. Princ. Juventut.
Valent. Veterani. et. Veteres.

NOT. Fil. natu max. Decii cum Patre occisus. 251.

3. *Ibidem.*

C. Valenti. Hostiliano. Messio. Quinto. Nobiliss. Cæs.
Pr. Juvent.
Valent. Veterani. et. Veteres.

NOT. Decii & Etruscillae fil. nat. min. Patre & Fratre interemptis,
August. à Senatu renunciatur, sed paulò post, peste interiit Romæ,
A. D. 251.

4. *

D. N. C. Æmiliano. fortissimo. Principi. Herculi. Conser-
vatori.
L. Virius. Paulinus. V. C. Comes. Domesticorum. Præf.
Urb. D. N. M. Q. ejus.

NOT. Occisus Gallo Trebon. & Volusiano, Imperium tenuit Æmil.
3. aut 4. mensibus, ipse à militibus suis interfectus. A. D. 253.

5. *Lusitan. Ossonobæ.*

Imp. Cæs. P. Licinio. Valeriano. P. F. Aug. Pont. Max.
P. P. Tri. pot. III. Cof.
Respub. Osson. ex. decreto. ord. devot. num. M. Q. ejus.
D. D.

NOT. A. D. 256. Hic Valerianus apud Saporem Persarum Reg.
miserabili servitute consenuit, & tandem, cute à capite ad pedes de-
tractâ, anno æt. suæ 77, & Christi, nat. 260. periit.

1. *Roma.*

1. *Romæ.*

Imp. Cæs. Vibii. . . . .
 Galli. August. . . . .
 L. Junius. Validianus. Vir. Cl.
 Præf. Urb. Stat. ex. ære.
 . . . Volunt. Aug. Nost.
 Cum. bas. sua. marmor. mmm

NOT. Treboniani Galli, in Thermis Antoninianis.

2. *Romæ.*

Gallieno. Clementissimo. Principi. cujus. invicta. virtus.
 sola. pietate. superata. est. et. Saloninæ. Sanctissimæ. Aug.
 M. Aurel. Victor. dedicatissimus. n. m. q. eorum.

NOT. Profecto illa erat Gallieni pietas, ut cum omnes alii, Patris
 fatum miserabile moerentes defflerent, ipse solus impio risu solveretur.

3. *Cordubæ.*

D. N. Corneliæ. Saloninæ. Aug. Conjugi. D. N. Imp.
 Cæs. P. Licini. Gallieni. Pii. Fel. et. invicti. Aug. Dacici.
 max. Germ. max. Trib. pot. IIII. Cof. III. Imp. III. P. P.
 Procos. Provinciæ. Baticæ. Devota. num. Maj. q. eorum.

3. *Nepete.*

P. Licinio. Salonino. Valeriano. Nob. Cæs. Princ. Juven.
 Valeriani. Aug. Nepoti. Gallieni. et. Saloninæ. Aug. Fi-
 lio. Mater. Pientissima.

NOT. Obiit 261.

4. *

Imp.

Qu. Julio. Filio.
 Gallieni. Aug. et
 Saloninæ. Aug.

Julia. Nobilissimæ
 Puellæ. Fil. Gallieni
 Aug. et. Saloninæ. Aug.

Ordo. Populusq. Suestanus. Parentib. eorum. publice. pri-
 vatimq. devoti.

1. In Agro Mediolanensi.

Κλαύδιος Ἀυρεόλῳ μετὰ δῆτιον ἄρεα Καῖσαρ
 Τὰ κτερεα, θνητῶν ὡς δῖμυς, ἐνδίδοσι :
 Τῷ γ' ἀρ καὶ ζῶν· ἀλλ' οὐκ ἐθέλησε φρόνημα
 Πᾶσιν ἐπιρρητοῖς τοῦ ἱερατοῦ ἀντίβιον
 Κείνος δὲ οἰκτίρμων καὶ σώματος ἱσχαλ' ὀπίζων
 Ἀυρεόλου γεφύραν εἰήσας τήν τε ταφὴν.

NOT. Aureolus unus ex triginta tyrannis, ab exercitu Illyriciano suo, Imperator renuntiatus, A. D. 260. Mediolani occisus est, A. D. 268. apud eum Pontem, qui nunc (inquit Trebellius Pollio) Pontem Aureoli nuncupatur, atque illic ut Tyrannus, sepulcro humiliore donatus à Claudio, qui illum occidit, sicut alii scribunt: alii autem illum interentum dicunt, invito Claudio, ab exercitu; quibus suffragatur hoc epigramma, quod ab insulso quodam Grammatico translatum insulse, habes apud Pollionem, sed eleganter & concinnè versum à Cl. Salmasio hic apponam.

*Claudius Aureolo, post Martia praelia, Caesar
 Humana ut Lex est, debita iusta dedit :
 Huic vitam & voluit : diris infensa Tyrannis
 Militis haud potuit mens generosa pati.
 Hinc pius, atque suo cineres dignatus honore
 Aureoli pontem condidit & tumulum.*

2. *

Ἀγαθὴ Τυχὴ
 Αὐτοκρατορὰ. Καίθεα. Ποπλίον.
 Λικινίον. Ιγνατίον. Γαλλιηνόν.
 Εὐσεβή. Εὐτυχὴ. Σεβασόν.

3. Patavii.

Imp. Egnati. Pii. Fel. Aug. Max. Tri. P. P. P. Cos. II. P.

NOT. Hunc Egnatium, Valeriani Aug. Filium, & Gallieni Fr. credit Reynesius.

1. *Setabi in Hispan.*

Imp. Cæf. M. Aur. Claudio. Pio. Fel. invicto. Aug. Pont.
Max. Trib. Pot. Cos. II. P. P. Procos. D. D.

NOT. Obiit Sirmii, A. D. 270.

2. *Romæ.*

Imp. Cæf. L. Domitio. Aureliano. Pio. Fel. Invic. Aug.
P. Max. Gothico Max. Germ. Max. Tr. Pot. V. Cos.
desig. III. Imp. III. P. P. Proc. Restitutori. Orbis. in-
victissimo. et. victoriosissimo. Principi. Furius. Orfitus.
V. C. Præf. Urbi. Devot. num. m. q. ejus.
Dedic. kal. Feb.
Aureliano. Aug. III. et. Marcellino. Cos.

NOT. Cos. desig. & Consul factus eodem anno: 275, mense Ja-
nuario occisus.

3. *Inter Olisipon & Emeritam.*

Imp. Cæf. M. Claudio. Tacito. Pio. F. Invicto. Aug.
Pont. M. Tr. Pot. II. Cos. P. P.

NOT. Periit vel morbo vel gladio, 275.

4. *Granatæ.*

Imp. Cæf. M. Aur. Probo. Pio. Fel. Invic. Aug. Numini.
Majest. q. devotus.
Ordo. Illiber. dedicatissimus. D. P.

5. *Romæ.*

Magno. et. invicto. Imp. Cæf. M. Aur. Val. D'ocletiano.
Pio. Fel. Aug.
Basilus Donatianus. V. E. Rationalis. D. N. M. Q. ejus.

1: *Tarracone.*

Fortissimo. atque. Clementissimo. Imp. Cæs. M. Aurelio. Caro. Inviçto. Aug. P. M. Tr. P. II. Cof. II. P. P. Procos.

Victoriosissimo Principi. Juvent. M. Aurelio. Carino. Nobiliss. Cæsari. Cof. Procos.

Victoriosissimo. Principi. Juvent. M. Aur. Numeriano. Nobiliss. Cæsari. Procos.

M. Aur. Valentinianus. V. C. Leg. Augg. Pro. Pr. Provincie. Hispanie. citerioris. D. N. M. q. eorum.

N O T. Occubuit Carus 283. Carinus 285. Num. 284.

2: *

Numeriano. Cæsari.

Oratori. temporibus. suis. potentissimo.

3. *Romæ.*

Imp. Cæs. C. Valerio. Diocletiano. Pio. Fel. Invic. Aug. Pont. Max. Britannic. Max. Germ. Max. Trib. pot. II. Cof. II. P. P. Procos. Honorati. et. Decuriones. et. numerus. militum. caligatorum.

N O T. Omnes milites caligati incedebant, sed per caligatos, gregarii fere intelliguntur, licet hoc in loco honoratiores quidam esse videntur, A. D. 286.

4. *Patauii.*

Æterno. Imperatori. nostro. Maximo. Optimoque. Principi. Aur. Val. Diocletiano. Pio. Fel. Inv. Aug. Pætus. Honoratus. . . . Vir. Corrector. Italie. Num. edicatif.

5. *Romæ.*

M. Aurel. Val. Maximiano. invicto. Aug. Pont. Max. Imp. VIII. Cof. III. P. P. P.

N O T. A. D. 292. Nummi Imp. VII Cof. III.

1. *Romæ.*

1. *Roma.*

Junoni Reginae Sacrum
 Pro Salute
 D. N. Diocletian. Incltyti
 Princip. Semp. Aug. Pinius
 Paulus Secundus Vir. Clar.
 Præf. Urb. Judex Sacrarum
 Cognitionum. Volunt. Ejus.
 Cur.

2. *Clunia in Hispan.*

Diocletian. Cæf. Aug. Galerio. in. Oriente. adopt. Super-
 stitione. Christ. ubique. deleta. et. cultu. Deorum. propa-
 gato. ✕

NOT. Ad Nicomediam adoptatus, Gal. Baluz.

3. *Ibid.*

Imp. Maximian. Hercul. Cæf. Aug. Constantio. in. Oc-
 cid. Cæf. effecto. et. Imp. Reip. longe. et. late. aucto.
 Diocletiano. Principi. invicto. et. uno. temp. Collega.
 effecto.

NOT. Nescio quomodo Baluzius ex Lactantio colligat hoc factum
 esse, A. D. 293. Biragus autem ex eodem, in A. D. 292. Kal. Mart.
 Priorem, hac in re, ducem sequor.

NOT. In Italia, ad Mediolan. fortè adopt. Const. Bal.

4. *Ibid.*

Diocletianus. Jovius. et. Maximian. Herculeus. Cæf. Augg.
 Amplificato. per. Orientem. et. Occidentem. Imp. Romi.
 et. nomine. Christianorum. deleta. qui. Rempub. ever-
 tebant. ✕

NOT. Si tanta tribus hisce Inscriptionibus quantam præ se ferunt.
 tribuenda est fides; Persecutio Diocletiana citius commoveri debuit,
 quam A. D. 303. prima enim suadet, Christ. Superstitionem, eodem
 serè tempore deletam esse, quo Galerius Cæsar factus erat, quod erat
 A. D. 293. Secunda Inscriptio, eodem tempore quo prima facta est.

Et cùm tertia, in eodem loco, eodem sensu, & iisdem ferè verbis, posita est, diverso tempore factam non faciliè credo. Sed non hoc dico, ad fidem Aureo illo Lactantii libro amoliendam, (propter quem totus terrarum orbis gratias maximas Doctissimo Baluzio in æternum debet;) sed potius astruendam; nam quæ in illo libro reperta sunt, ut, de hac Inscriptione multùm hæream, faciunt. Persecutio enim mota est, A.D. 303. Kal. Mart. continuata est per annos octo, usque ad 311. at Diocletianus, & Maximianus Herc. purpuram deposuere 305. nec illam unquam resumeret Diocletianus; nec Augustus postea dici voluit. Ergo hæc Inscriptio facta est, in anno 304. vel 305. & deletum est nomen Christianum, in duobus annis; cum tamen sex sequentibus atrocissima sævit persecutio. Sed & hæc & alia doctorum iudiciis permitto. Vivet in æternum nomen Christianum, nec erit unquam, quod de Tyrannis ferocientibus & stolidis, Christi sponsa metuat.

1. *Romæ.*

Magno. invicto. ac. super. omnes. retro. Principes. Fortissimo. Imp. Cæs. M. Aur. Maximiano. Pio. Fel. invicto. Aug. Cof. III. P.P. Procos.
Septimius. Valentio. V. C. Aug. Præf. Præt. Com. V. V. D. N. M. Q. ejus.

2. *Tarracone.*

Imp. Cæs. Mar. Aurel. Val. Maximiano. P. F. Imp. Aug. Pont. Max. Trib. pot. II. Cof. II. Proconf.
Postum. Lupercus. V. Perf. Præf. Prov. Hisp. Citer. Devot. num. m. q. ejus.

NOT. A. D. 288. sed erat Trib. p. III. IV.

3. *Romæ.*

Domino. nostro. Piissimo. Diocletiano. invicto. Augusto. Aimilius. Victor. parat. D. N. M. Q. ejus.

4. *Apud Isaram flu.*

Imp. Cæs. Aug. Maximiano. P. F. Invicto.

1. *Fani Fortunæ in Piceno, columna rudi.*

Impp. Cæss. Valerio: Diocletiano. et. Aurel. Valerio:
 Maximiano. Piiss. Felicib. semper. Augg. et. Flavio. Va-
 lerio. Constantio. Galerio. Val. Maximiano. . . . .
 . . . . . Rom. CXCI . . . . .

2. *Constantiæ ad lacum Briganticum.*

Imp. Cæf. C. Aurè. Val. Diocletianus. Aug. Pont. Max.
 Sar. Max. Perf. Max. Tr. pot. XL Imp. X. Cof. V. P. P.
 et. Imp. Cæf. M. Aur. Val. Maximianus. Aug. Pont.
 Max. Sar. Max. Perf. Max. Trib. p. X. Imp. VIII. Cof.
 III. P. P. et. Impp. Fl. Val. Constantius. et. Gal. Val.
 Maximianus. Filii. Cæfs.
 Murum. Vitudurensem. a. Solo. instaurarunt. Cur. Au-
 relio. Proculo. V. C. Prov. Max. Seq.

NOT. A. D. 295.

3. *In Civ. Nepefinorum in Feliscis.*

D. N. C. Galerio. Maximino. Nob. Cæf. Princip. Juv.
 R. P. Nepefinorum.

NOT. De Maximino Daza, intelligo.

Nola.

D. N. Flavio. Valerio. Constantio. . . . .
 Su. . . . .
 Feliciss. ac. Beatiss. Cæsari.
 Ordo. Populusq. Nolanus. D. N. M. Q. E.

NOT. Supra omnes retro Principes.

1. *

Αγαθη Τυχη

Φλαουιον Ουαλεριον Κωνσταντιον των εμφανεστων
Καισαρα

η πολις η Ασωπειτων.

2. *Ravennæ.*Propugnatori. Imperi. Romani. Fundato. quietis. publicæ.
D. Fl. Constantino Maximo. Vict. semp. Aug. D. Claudii.
Nepoti. Divi. Constanti. Filio.Sertorius Sillanus. V. P. Præpositus. Fabricæ. Devot.
n. m. q. ejus.NOT. Claudius Imp. non verè erat Const. M. avus, sed Constantii
Chlori avunculus.3. *Romæ.*Magno. & Inviçt. Imp. Cæs. C. Valer. Aurel. Constantino.
Pio. Fel. Inviçto. Aug. Pont. Max. Trib. pot. Cof.
III. P. P. Proc. D. N. Corpus Coriariorum. Magnario-
rum. Salaiariorum. Devot. n. m. q. ei.Dedicata. Kal. Jan. D. D. N. N. Diocletiano. III. et.
Maximiano. Cofl. Curante. Theffio. P. C. Coriariorum.NOT. Quid sit C. in vers. primo, nescio: in versu ultimo lege So-
leariorum. Sed monendus est Lector hanc dedicat. ad inscript. non
pertinere: Constantini enim Consulatus. III. incidit in A. D. 313. Diocle-
tiani III. in A. D. 287.4. *Viennæ Allobrog.*Virtute. Fortissimo. et. Pietate. clementissimo. D. N. Fla-
vio. Constantino. invictissimo. Maximo. P. P. invicto.
Aug. Malfius. Apronianus. V. C. P. P. et. Flam. Viennæ.
D. N. M. Q. ejus.5. *Celeiæ.*D. N. Fl. Constantino. Clementissimo. atq. vict. Aug.
Martinianus. U. P. Præses. Provinc. Norici. Mediterr.
D. N. M. q. ejus.1. *Altieri.*

1. *Altieri.*

D. N. Imp. Cæs. Fl. Constantino. Maximo. P. F. Vict.
 Aug. Pont. Max. Tr. Po. XXII. Imp. XXII. Conf. VII.
 P. P. Proc. Humanarum rerum. Optimo. Princ. D. Con-
 stanti. Fil. Bono R. P. nato.

NOT. A. D. 328.

2. *Mazara in Sicilia.*

Clementissimo et Victoriosissimo. D. N. Flavio Valerio
 Constantino Maximo Pio Felici inviæto Aug. Betitius
 Perpetuus. V. C. Corrector. Prov. Siciliæ Devotus Numini
 Majestatique ejus semper Dicatus.

3. *Thermis quæ hodie Sacca, Sicilia.*

Pro beatitudine temporum DD. NN. Constanti et
 Constantis. A A. V V. C C. Stationem à solo fecerunt
 Vitrasius Orfitus et Fl. Dulcitus V V. C C. Consulares
 P. S. Instante Fl. Valeriano Ducenario Agente in Rebus.
 et P. P. Cursus Publici.

NOT. Statio, Stativa Præsidia ubi pars Exercitus confedit. Orfi-
 tus Præfectus Urbe sub Const. M. Dulcitus Tribunus & Notarius Im-
 perialium jussionum adversus Donatistas. P. S. Provinciæ Siciliæ. Duce-
 nario, i. e. Ducenæsimæ Collectore. P. P. Præposito.

4. *Panormi.*

Restitutori Libertatis ac Fundatori publicæ securitatis
 D. N. L. Valeriano Licinio Pio Felici Inviæto Aug.
 Domitius Latronianus. V. C. Corr. P. S. Devotus. N. M.
 ejus.

5. *Romæ.*

Imp. Cæs. Fl. Constantino. Max. Triumphatori. Pio. Fel.
 Aug. P. P. Ob. res. bene. armis. consiliisq. gestas. et.
 Remp. Pacatam. S. P. Q. R.

1. *Roma.*

Restitutori. Publicæ. Libertatis. Defensori. Urbis. Romæ.
 Communis. omnium. salutis. auctori. D. N. Imp. Fl. Val.
 Constantino. Pio. Fel. invicto. semp. Aug.
 Codicarii. Nabicularii. Infernates. Devoti. num. maj. q.
 ejus.
 Curante. Aur. Victorino. V. P. Præf. Annonæ.

2. *Roma.*

Dominæ. nostræ. Fl. Jul. Helenæ. Piissimæ. Aug. Genetrici.
 D. N. Constantini. Max. Vict. Clementiss. semp. Au-
 gusti. aviæ. Constantini. et. Constanti. Beatissimorum. ac.
 Florentissimorum. Principum.
 Jul. Maximilianus. V. C. Comes. Pietati. ejus. semper. di-
 catiss.

NOT. Ante annum 319, vel 320. quo Constans natus est, cujus aliàs
 entio fieret.

3. *Neapoli.*

Piissimæ. ac. Venerabili. Dominæ. nost. Helenæ. Augustæ.
 Matri. Dom. nost. Victoris. semp. Aug. Constantini. et.
 Avix. Dominorum. nost. Beatissim. Cæsarum.
 Ordo. et. Pop. Neapolitanus.

4. *Ibid.*

Piissimæ. et. Clementissimæ. Dom. nostræ. Matri. Do-
 mini. N. Victoris. semp. Aug. Constantini. et. Avix. Do-
 minorum. nost. Cæsarum. Beatorum. Uxori. Divi. Con-
 stantii.
 Ordo. Neapolitanorum et. Populus.

NOT. Alii Uxorem, alii Concubinam faciunt. Ego credo Uxo-
 rem fuisse, quid enim opus esset ut Concubinam repudiaret, quæ
 Theodoræ locum cederet? Sed repudiatam Helenam affirmant pluri-
 mi, licet illustr. Scaliger in Notis ad Eusebii Chron. contendit, Miner-
 vinam priorem Uxorem Constantii, repudiatam fuisse, ut Theodora
 Maximiana nuptum illi daretur. Sed quo successu hæc profert Vir
 Max. viderint alii. Quod ex eodem sequitur, certum est, Helenam
 nostram vivente Chloro nunquam Augultam appellatam fuisse. Obiit
 A. D. 332.

1. *Roma.*

1. *Romæ.*

Flavio. Valerio. Crispo. Nobilissimo. Cæs. Filio. Constantini. Maximi, adque. Inviæti. semp. Aug. et. Nepoti. Divi. Constanti.

Ovinus. Gallicanus. V. C. Præf. Urb. et. Judex. Sacrarum. Cognitionum. Devotus. n. m. q. ejus.

NOT. Nobilissimus Juvenis Cæs. factus. 316. quem Fausta coverca deperibat, sed cum frustra tentabat, illum apud Constantinum Patrem detulit, quasi vim sibi intulisse voluisset; hunc Pater malè credulus interfici jussit, 326. hic erat Filius Minervinæ.

2. *Romæ.*

Dom. nostro. Fl. Claudio. Constantino. fortissimo. hac. Beatissimo. Cæs.

Fl. Ursatius. U. P. Tribunus. Cohortium. Urbanarum. X. XI. et. XII.

et. fori. Syari. . . . .

NOT. Constant. Max. ex Helena natu Max. interfectus. 340. ætat. 25. apud Aquileiam inquit Eutropius.

3. *Spoletiis,*

Fl. Constanti. Nobiliss. ac. Feliciss. Cæsari. Coll. Fabrum. . . . . Veneris.

NOT. Tertius C. M. Filius, postquam imperasset annos 13. Magnentio conspirante occisus erat. 350. 15. Kal. Feb. ætatis suæ 30. & Imperii 17. ut tradit Eutropius, alii aliter.

4. *Tarracone.*

Pio. adque. inclyto. D. N. Constantio. Nobiliss. ac. Fortiss. ac. Felicissimo. Cæsari. Badius. Macrinus. V. P. P. Prov. Hisp. Tarrac. n. m. q. E. semp. Devotiss.

1. *Bonomia.*

1. *Bononiæ.*

Liberatori. Urbis. et. Orbis. Romani. Restitutori. Liber-
tatis. et. Reipubl. Conservatori. militum. Provincialium.
D. N. Magnentio. invicto. Principi.

NOT. Tyrannus crudelissimus seipsum confodit, A. D. 353.

2. *Romæ.*

Restitutori. Urbis. Romæ. atque. Orb. et. Extinctori. Pesti-
feræ. Tyrannidis.

D. N. Fl. Jul. Constantio. Victori. ac. Triumphatori.
semp. Augusto.

Neratius. Cerealis. V. C. Præf. Urbi. Vice. Sacra. judi-
cans. D. N. M. Q. ejus.

NOT. 353. vel 354.

3. *Extra Mirabellam.*

Orbem. terræ. Rom. nomini. subjuganti. Dom. nost.
Fl. Constantio. Pio. Fel. Imp. Aug.

Aug. Annius. Antiochus. V. P. Corr. Mi. et. Al. Sen. Us.

4. *Romæ.*

Domino. nostro. Cl. Juliano. Nobilissimo. ac. Fortissimo.
Cæs.

Memmius. Vitrasius. Orfitus. V. C. iterum. Præf. Urb.
Judex. Sacr. Cognition. tertium. D. N. M. Q. ejus.

NOT. A. D. 355:

I. *.

Æterno. Principi. D. N. Fl. Claudio. Juliano. ubique. ve-
nerando. semp. Aug. Bono. Reip. nato.

Ordo. Possessoresque.

1. *In Foro Popilii.*

Claudio. Juliano. Victori. ac. Triumphatori. semp. Aug.
Domino. Orbis. terrarum. B. R. P. nato.

2. *In Oeniponte.*

Imp. Cæs. Dno. Fl. Cla. Juliano. Pio. Fel. Aug. Pon-
Max. Trib. P. P. P. Imp. VIII. Cons. III. Parenti.

NOT. A. D. 362.

3. *.

Imp. Cæsari. Dn. Fl. Cl. Juliano. P. F. Victori. ac. Tri-
umphat. semp. Aug. P. M. Imp. VII. Cons. III. bono-
Resp. nato. Patri. Patriæ. Procons.

Hortante. beatitudine. temporum. D. D. D. N. N. N.
Gratiani. Valentiniani. et. Theodosii. Auggg. Statuam. in
Capitolio. diu. jacentem. in. celeberrimo. fori. loco. con-
stitui. jussit. Val. Palladius. V. C. Conf. Venet. et. Hil-

NOT. Nescio quo anno, sed necesse est, ut sit intra 379, quo
Theodosius Aug. dictus est, & 383 quo Gratianus Aug. occisus est.

4. *Asulæ.*

Div. Fl. Joviano. Triumphatori. semper. Aug.

NOT. 363. extinctus est. 364. ad XI. Kal. Mart.

5. *Romæ.*

Legum. Domino Romanarum. Justitix. æquitatisq. Rectori.
Domitori. gentium. Barbararum. Conservatori. Libertatis.
D. N. Fl. Valentiniano. fortissimo. invictissimoque Prin-
cipi. semp. Aug. Fl. Maximus. V. P. Præf. Vig.

D. N. M. Q. ejus.

NOT. Vir Perfectissimus, Præf. Vig. qui sub Præf. Urb.
tranquillitati Urbis nocte vigil studebat. Spectabilis dictus, proprie lo-
quendo.

1. *Romæ.*

Victoriis. triumphisq. magnifico. D. N. Valentiniano. inclyto. Principi. semp. Aug. Rufius. Volusianus. V. C. Præf. Urb. iterum. Judex. Sacrar. cognitionum. clementiæ. ejus. dedicatus.

2. *Romæ.*

Extinctori. Tyrannorum. ac. Publicæ. Securitat. Auctori. D. N. Valentiniano. Perpetuo. ac. Felici. semp. Augusto. Cejonius. Rufius. Albinus. V. C. Præf. Urb. iterum. vice. Sacra. Jud. D. N. M. Q. ejus.

NOT. Hic subitâ irâ accensus moritur. 375.

3. *Coloniolæ in Agro Veronensi.*

D. D. N. N. Fl. Valentiniano. et. Fl. Valenti. Divinis. Fratribus. semp. Augg.

4. *Circa Brixiam.*

D. D. N. N. Flavio. Valentiniano. et. Fl. Valenti. divinis. Fratrib. et. semp. Augg. Devota. Venetia. conlocavit. D. D. D. N. N. N. Valentiniano. Valenti. et. Gratiano. Perpetuis. Piis. Felicibus. semp. Augustis.

NOT. Gratian. Aug. dict. 367.

5. *Romæ.*

Imp. Cæs. Fl. Valenti. Pio. Felici. Victori. ac. Triumph. semp. Aug. Pont. Max. Trib. pot. III. Imp. IV. Conf. II. P. P. Coh. III. . . . Pr. . . . D. N. M. q. ej.

NOT. A. D. 368. sed Tr. pot. IV. V. Valens cum Gotthis confli- gens, circa Nicem vincitur, & in Tugurium fugiens vivus ab iisdem exuritur, A. D. 378.

1: *Romæ.*

Salvis DDD. NNN. Gratiano Valentiniano et Theodosio Victoribus semper Augustis Valerius Anthidius V.C. A.U. Præf. Præt. Stabulum ne animalia curfus Pulci longi itineris Labore diutius deperirent Providit constituit ædificavit adque dedicavit Judix meis Curante Fl. Asterio Deputato.

NOT. Intra ann. 379. quo Theodosius Augustus renuntiatur, et 383. quo Gratianus occisus est. *Judix meus* forte mendum pro IV. IDUS Maii.

2. *Nisibi. in Asia prope Pontem.*

Justino Imperatori Dilectissimo
Exercitus ejus Orientis Gentem
Barbaram e Curru Statuario
Cautionem ad gloriam
Construxit.

NOT. Oedipo opus est.

3. *Romanellæ.*

+ Salvis Domino nostro Zenone
Augusto et Gloriosissimo Rege
Theoderico Valentiniani V.C.
et Jul. Ex. Com. Domestico
Sacri Palatii
in Atrio Libertatis. . . . .
Quæ vetustate. . . . .
væ confec. . . . .

4. *.

Domino. nostro. Fl. Theodosio. Augusto.
Falconius. Probus. Alypius. V.C. Præf. Urb.

NOT. 391. Obiit Theod. 395.

1. *In Castello di Falerone.*

†. In Dī Nomī VVivante
 Domino nostro Desiderio
 . . . . imo Excell. Rege anno Pietatis
 . . . Vg. in Dī Nom. Terzodecimo
 gentis Languobardorum benigne
 Regnante Domino nostro. . . . .
 Elchis Filio ejus anno feliciffimi
 Regni ejus XPL Nom. Undecimo
 Seo tempori P. . . . .
 Tas buni Civitati Firmane Menſe
 Januario Indiſtione Octava in
 hunc arca voluet feci pro ſe
 Suique omnium

2. *Romæ.*

Fl. Gratianus. Pius. Felix. Maxim. Viſt.ac. Triumphator.
 ſemp. Aug. Pont. Max. Germanic. Max. Alaman. Max.
 Franc. Max. Goth. Max. Trib. pot. VI. Imp. II. Coſ. prim.
 P. P. P.

NOT. 369. Occiſus eſt 383.

3. *Canuſii.*

Inclytæ venerandæq. memoriæ. Viro. Flavio. Theodoſio.
 Genitori. Dom. noſtri. inviſtiffimi. perennisq. Principis.
 Theodoſii Perpetui Auguſti cujus virtute felicitate juſtitia
 propagatus terrarum orbis eſt & retentus. Statuam eque-
 ſtrem ſubauratam Apuli & Calabri pro voto et devotione
 poſuerunt. Curante ac perficiente Flavio Sexino Viro
 Perfectiſſimo. Correctore Apuliæ et Calabriæ.

NOT. Lege Sexione, vel Sextione. Hujus viri fortiſſimi cædem,
 quam Gratianus, malo ductus conſilio, admiferat, honore filii com-
 penſavit, & Auguſtum illum dixit 379. Valeſius in Marcell. Alii
 rem narrant longè aliter.

1. *Romæ.*

... ierum. Principum. Clementiam.
 .... titudinem. munificentiam.
 Supergresso. D. N. Fl. Theodosio. Pio. Victori. semp.
 Aug.
 Sex. Aur. Victor. V. C. Urbi. Præf. Judex. Sac. cogn.
 D. N. M. Q. ejus.

2. *Romæ.*

D. N. Fl. Arcadio. Pio. Felici. Victori. ac. Triumphatori.
 semp. Aug.
 Cecina. Decius. Albinus. V. C. Præf. Urb. vice. Sacra.
 Jud. Devot. N. M. q. ejus.

3. *Romæ.*

Imperatoribus. invictiss. Felicissimisq. D. D. N. N. Arca-
 dio. et. Honorio. Fratribus. S. P. Q. R. vindicata. Rebel-
 lione. et. Africa. restitutione. lætus.

NOT. Gildo Africam occupat 396. Occisus est 398, & Africa re-
 cepta est.

4. *Romæ.*

Imppp. Clementiss. Feliciss. toto. orbe. Victorib. Arcadio.
 Honorio. et. Theodosio. Auggg.

Ad. perenne. . . . . m. Triumph. quod. . . . .
 . . . . . arum. nationum. in. omne. ævum. . . . .
 . . . . . cere. . . . .
 arcum. simulacris. eorum. triumphisq. decor. . . . totius.
 operis. splendor.

S. P. Q. R.

NOT. Arcad. mortuus est 408. Kal. Mart. Honor. Aug. dictus
 393. moritur 423. Theodos. Arcadii & Eudoxie fil. in cunis Aug.
 dictus est, 402. obiit 450. Ergo hæc Inscriptio facta est inter 402.
 & 408.

1. *Romæ:*

Salvis. D. D. Honorio. et. Theodosio. P. P: F. F. semper. Augg.

Cæcina. Decius. Acinatus. Albinus. V. C. Præf. Urbis: facti. a. se. adjecit. ornavit.

Dedicata. Pridie. nonas. Novembreis.

Rust. . . . il. . . . . Linio. Cos.

NOT. Hæ Literæ nec initiales, nec mediæ, nec finales sunt: nominum ullorum Consulum ab anno 402. ad 423. ergo suspecti erant, si unquam omnino Consules essent.

2. *Tulli Hostilii, Romanorum Regis tertii, fulmine perempti Historia, ex Marmore antiquissimo, diu oblitterato, & a Job. Bapt. Ferretio, Veronæ reperto, in D. Nazarii, A. D. 1671:*

Aethereo. fretus. qz. dolo. furto. qz. Promethi
Numa. illaesus. obit. Tullus. at. ipse. perit.

NOT. Audi Livium de Tullo Hostilio. Ipsum Regem tradunt volentem Commentarios Numæ, cum ibi quædam occulta solemnia sacrificia Jovi Elicio facta invenisset, operatum his Sacris se abdidiſſe: sed non ritè initum aut curatum id sacrum esse: nec solum nullam ei oblatam Cœlestium speciem sed ira Jovis sollicitati prava religione, fulmine ictum cum domo conflagravit. Ex hac Historia, hos Versus confictos & marmori insculptos credo. Livio enim ipso antiquiores ut credam, adducar nunquam, & fortè recentiores multò sunt. qz. proque, inusitatam esse notam, observavit Ferretius rectissimè.

K Sacerdotum,

Sacerdotum, & Ministrorum Sacrorum,
Magistratuum Majorum Minorumque &
Honoratorum; Militum & Privatorum,
aliorumque multorum, &c.

1. *Inter Baias & Anversam.*

SEX. Valerius. Mercurialis. Angur. T. Labieno. Festino. alumno. dulcis.

Vix. an. XVI. horis. XVIII. S. Hunc. a. Diis senectutis meae. servatum. spem. deliciasque. vorax. abstulit. Orcus. Opto. si. quid. oblectaneum. apud. manes. est. pro. nequitiiis. jocisque. quibus. coevos. capiens. me. oblectare. solebat. infontem. animulam. reficiant. in H. S. sive. servus sive. libert. sive. liber. inferatur. nemo. secus. qui. fecerit. mitem. Isidem. iratam. sentiat. et. suorum. ossa. eruta. atque. dispersa. videat.

NOT. H. S. Hoc Sepulcro.

2. *Romæ.*

Fl. Publicia. V. V. max. merito. sanctissima. quæ. rite. et. pervigili. administratione. omnes. gradus. laude. cumulata. Sacra. sua. venerata. vivit. ut. sæculari. ætate. adsit. et. in. futuro. perseveret.

Q. Terentius. Rufus. et. Cania. verissima. Parentes.. Terentia. Rufilla. V. V. cujus. multi. temporis. bonitatem. et. humanitatem. ejus. circa. se. in. brevi. senserunt.

In altero latere Basis.

Dedica. . . . . D. D. N. N. Vale. : : : :
Gallien. . . . .

NOT. Videntur mihi duæ diversæ Inscript.

1. *Romæ.*

3. *Romæ.*

Κηρὺς καὶ παρὸς εἰμ Βερτυ παρὸς Ἀρχιερεῖο
 Εὐτυχὸς ἀγάζον κηραμυνθιδιον
 Οἱ θνητοὶ ψυχὴν πείσας ἐπὶ σωμασιν ελθεῖν
 Τὴν αὐτὴ μελέος ἢ ἀνεπείσας μενεῖν.

2. *Romæ.*

Coeliaz. Concordiaz. virgini. Vestali. maximæ. Fabia. Paulina. C. F. Statuam. faciendam. collocandamque. curavit. cum. propter. egregiam. ejus. pudicitiam. insignemque. circa. cultum. divinum. sanctitatem. tum. quod. Hæc. prior. ejus. Viro. Vettio. Agorio. Prætextato. V. C. omnia. singulari. dignoque. ejus. ab. hujusmodi. virginibus. et. sacerdotibus. coli. statuam. collocarât.

3. *Beneventi.*

Fabiaz. Aconiaz. Paulinz. C. F. Filiaz. Aconis. Catulini. V. C. Expræs. et. Consulis. Ordin. Uxori. Vetti. Prætextati. V. C. Præs. et. Consulis. design. sacrataz. apud. Eleusinam. Deo. Baccho. Cereri. et. Coræ. sacrataz. apud. Laerinam. Deo. Libero. et. Cereri. et. Coræ. sacrataz. apud. Ægynam. Deabus. Taurobolitaz. Isiacæ. Hierofantriaz. Dex. Hecatæ. Græco. sacrataz. Dex. Cereris.

N O T. Cora est Proserpina, quæ Græcè Κόρη.

4. *Romæ.*

Cloeliaz. Claudianæ. V. V. max. Religiosissimæ. benignissimæq. cujus. ritus. et. plenam. sacrorum. erga. Deos. administrationem. urbis. æternæ. laudibus. senatus. comprobât. Octavia. Honorata. V. V. divinis. ejus. admonitionibus. semper. provocata. Collocata. XII. kal. Apr. C. Auḡdic. Attico. et. C. Asinio. Prætextato. Cos.

N O T. A. D. 242.

1. *Romæ.*

Cælia. Claudianæ. V. V. max. a. diis. electa. merito. sibi. talem. antistitem. numen. Vestæ. reservare. voluit. Cælia. Nerviana. soror. una. cum. Pierio. conjugē. ac. liberis. suis. orantes. ut. per. tot. secula. facere. dii. permittant.

2. *Inter Baias & Anversam.*

D. M. S.

L. Alconio. Epitynchano. sodali. Titi. Vix. ann. XIII. Men. VI. d. XII. et. Liviae. Ruffinae. Vxori. ejus. castiss. Vix. ann. LXXII. Mens. VIII. D. VI. Quae. adfecta. cineribus. conjugis. adeo. fuit. ut. ad. secundum. nullo. unquam. tempore. transire. voluerit. Quanvis. diu. superviveret. et. aetas. posceret. et. valida. natura. virilem. quem. semper. servavit. animum. fidemque. pudicitiae. aequali. mutare. compelleret. et. ne. brevem. Domesticam. pugnam. credas. post. maritum. Vix. ann. L. M. VIII. Q. Alconius. Epitynchanus. Fil. Parentibus. Opt. et. sibi. fecit.

NOT. Hanc Inscriptionem suspectam habet Cl. Gruterus, & quamvis rationes suas non adduxit, habuit tamen. Quid si nimis elegans. polita, & nimis absoluta videatur? Profecto licet veteres ingenio planè divino pollebant, elegantias tamen nimias, nimias laudes & numeros pluresquam perfectos semper consultò fugiebant, & in Inscriptionibus, brevitati non obscuræ studebant semper.

3. *

Cloelia. Claudianæ. V. V. max. sanctiss. ac. super. omnes. retro. maximas. Religiosissimæ. cuius. sanctimonia, a. cunctis. prædicatur. nunc. certe. pertinet. esse. te. talem. cuius. laudem. numen. quoque. Vestæ. honoravit. Fl. Eucharistius. septem. Epictetus. et. Aur. Optatus. Sac. Sanctæ. Vestæ. V. S. S. L. S. D. exprim. Dedicata. k. Mart. M. Jun. Maximo II. et. Vettio. Aquilino. Coll. Curante. Fl. Marciano.

NOT.

NOT. Sigla. Votum susceptum solvit liberis Sacerdos Dex ex primis. Fasti Conf. ponunt Vectium Aquilinum Conf. A. D. 249. sed Collegam ei dant. Fulv. Æmilianum II.

1. *Extra Tarraconem.*

D. M.

C. Avidio: Aprimulo, Sacerdoti. Cœlestis. Incomparabili. Religionis.

C. Avidius. Vitalis. Patri.

2. *Brixia:*

Cælia. Paternæ. Matri. Synagogæ. Brixianorum.

3. *Metis.*

M. Antonius. Martialis. Pontif. Cur. VI. vir. Sacror. Erebi.

4. *Aventici.*

Julia. Alpinula. hic. jaceo. infelicis. Patris. infelix. Proles. Dex. Avent. Sacerd. Exorare. Patris. necem. non. potui. male. mori. in fatis. illi. erat. Vixi. annos. XXIII.

5. *Pergame.*

Tullia: M. F. viva. fecit. sibi. et. suis. M. Tullio. M. F. Cor. Cratippo. Fratri. suo. Sacerdoti. Romæ. et. Salutis.

NOT. Romam Deam esse notabis Lector.

6. *Romæ.*

C. Jocundo. C. F. Exq. qui. XII. annos vixit. et. septies. spectantibus. Impp. Ser. Galba. Othone. Vitellio. et. Populo. R. saltavit. cantavit. et. placuit. Pro. jocis. quibus. cunctos. oblectabat. si. quid. oblectamenti. apud. vos. est. Manes. insontem. reficite. animulam. Faustus. nunc. Infaustus. Pater. Filio. et. sibi. fecit.

1. *In Transilvania.*

Dis. Manibus.

Memoriae. C. Reguli. moribus. decore. natalibus. DD. Hyacintho. vel. Narcisso. comparandi. Qui vixit an. XII. M. III. ter. in. publico. spectant. S. P. Q. Trajanen. quater. in. curia. spectante. Imp. M. Antonini. Procol. saltavit. cantavit. jocis. omnes, oblectavit. cunctis. placuit. Felix. Regulus. Pater. infelix. animae. innocentissimae L. H. L. D.

NOT. Locum hunc liberum dedit, vel datum.

2. *Hisconii, nunc Elguasto.*

L. Valerio. L. F. Pudenti.

Hic. cum. esset. annorum. XIII. Romae. certamine Jovis. Capitolini. lustris. sexto. claritate. ingenii. coronatus. est. inter. Poetas. Latinos. et. omnibus. sententiis. Judicum. Huic. plebes. universa. Hisconiensium. statuam. ære. collo. lato. decrevit. Curat. R. P. | A. D. 106.

NOT. Agon quinquennale & lustrum hoc in loco idem sonant.

3. *Neapoli.*

Ενθαδε. την. ιεραν. κεφαλην. κατα. γαλα. καλυπτει.
Ανδρων. Ηρωων. χρημντορα. θειον. Αλχειβιαδην.

Αυρηλ. Αταλαντη. ιδιω. πατρωνι. καλωι. Βιωσαντι.
εποιησεν.

4. *Romæ.*

Hic. consecrata. est. Sex. Æli. Terti. Conjunx. Sergia. Syntiche. Sergi. Pauli. quondam. Præf. urbi. Alumnæ. Chrysyppei. alumna. fecerunt. Ælii. Tertius. et. Coma. incomparabili. Feminæ.

I. *Arimini.*

1. *Arimini.*

Lepidiz. L. F. Proculæ. Sacerdoti. Divæ. Faustinae. Aug.
et. Divæ. Matidia. Aug. D. D. P. pecunia. ab. ea. remissa.

2. *Via Tiburtina.*

Habe. Marce. dulcis. anima. Adjut. Proc. Summi. Cho-
ragii. Marcus. Piissimo. Patri. . . . .

NOT. Habe, i.e. Ave.

3. *Riburgi in Istria.*

Constantius Munerarius. Gladiatoribus. suis. propter. fa-
vorem. muneris. munus. sepulchrum. dedit. Decorato.
Retiario. qui. peremit. Cæruleum. et. peremptus. decidit.
extinxit. rudis. utrosque. protegit. rogos. Decoratus. se-
cutor. pugnarum. VIII. Valerae. uxori. dolore. privum.
reliquit.

4. *Romæ.*

D. M.

M. Ulpi. Felicis. Mirmillonis. Veterani. Vixit. ann
XXXXV.

Natione. Tunger.

5. *Romæ.*

In. Eburnea tessera, quæ edito spectaculo, dabatur Gla-
diatori, qui in eo spectatus erat.

Philargyrus. Lucili. Sp. ad VIII. id. apr. Cn. Po. . . .

M. Ga. . . . .

NOT. Pompeo & M. Crasso. Coss. ant. Ch. 54.

6. *Messanæ.*

Flamma. sic. vix. ann. XXX. pugnat. XXXIII. vici. XX.
stans. VIII. Mis. IIII. natione. Sæus. Hui. Deliciæ. u. Ce-
armio. merenti, fecit.

1. *Extra Tarraconem, basi statuae.*

D. M.

Factionis. Venetiae. Fusco. sacravimus. aram.
 De. nostro. certi. studiosi. et. bene. amantes.
 Ut. scirent. cuncti. monumentum. et. pignus. amoris.
 Integra. fama. tibi. laudem. cursus. meruisti.
 Certasti. multis. nullum. Pauper. timuisti.
 Invidiam. passus. semper. fortis. tacuisti.
 Pulchre. vixisti. fato. mortalis. obiisti.
 Quisquis. homo. es. quæres. talem. subsiste. viator.
 Perlege. si. memor. es. si. nosti. quis fuerit. vir.
 Fortunam. metuant.. omnes. dices. tamen. unum.
 Fuscus. habet. titulos. mortis. habet. tumulum.
 Contegit. ossa. lapis. bene. habet. Fortuna. valebis.
 Fudimus. infonti. lacrimas. nunc. vina. precamur.
 Ut. jaceas. placide. nemo. tui. similis.

Τους. Σους. Αγωνας. Αιων. λαλησει.

2.

L. Licinius Dentatus. Tr. Pl. CXX. præliatus. Oñies. ex.
 provocatione. Victor. XLV. cicatricibus. adverso. corpore.
 insignis. nulla in. tergo. Idem. spolia. cepit. XLIV. dona-
 tus. hastis pur. XVIII. phaleris. XXV. torquibus. III. et.
 LXX. armillis CLX. coronis. XXXV. civicis. XIII. au-
 reis. VIII. mural. III. obsidional. I. fisco aris X. captivis
 XX. Imperatores VIII. ipsius maxime opera triumphan-
 secutus.

NOT. Hæc ex Plinio & Gellio excerpta sunt, Tr. Pl. A. II. C. 199.

3. *Romæ.*

C. Stiminus Heracla Sortilegus ab Venere Erucina et
 Julia Melanthis Parentes Mercuriali F. Pientis. fecerunt.
 Vix. ann. XIV. M. III. D. XX.

NOT. Sortilegi erant Templorum Ministri fortibus legendis desti-
 nati, ut iis qui eventum aliquem sciscitabantur responderent: hic Sti-
 minius ædis Veneris Erycinæ minister erat.

1. *Tarracone.*

1. *Tarracone.*

D. M.

Eutycheti. Aurig. ann. XXII. Fl. Rufinus. et. semp. Dianus. Servo. Ben. mer. fec.

Hoc. rudis. Aurigæ. requiescunt. ossa. sepulchro.

Nec. tamen. ignari. flectere. lora. manu.

Jam. qui. quadrijugos. auderem. scandere. currus.

Et. tamen. a. bijugis. non. removerer. equis.

Invidere. meis. annis. crudelia. fata.

Fata. quibus. nequeas. opposuisse. manus.

Nec. mihi. concessa. est. morituro. gloria. Circi.

Donaret. lacrimas. ne. pia. turba. mihi.

Ussere. ardentes. intus. mea. viscera. morbi.

Vincere. quos. medicæ. non. potuere. manus.

Sparge. precor. flores. supra. mea. busta. viator.

Favisti. vivo. forsitan. ipse. mihi.

2. *Romæ.*

Julia. Procilla. vix. ann. XIX.

Amaranthus. Cæsaris. ædituus.

Ab. Concordia. Conjugi. bene. meritæ. posuit.

Hunc. tibi. perpetuo. titulum. gratissima. Conjunx.

Corporis. extincti. dedicat. ipsa. fides.

Vixisti. mecum. Juvenis. carosque. per. annos.

Quos. vita. exegi. dulciter. ipse. mea.

Opto. siqua. fides. remanet. Telluris. amicæ.

Sit. tibi. perpetuo. terra. levis. tumulo.

3. *Romæ.*

Dis. M.

L. Vettio. Syntropho. Religioso. a. matre. magna. Capillato. Vettia. amor. de. suo. fecit. Posterisque. eorum.

NOT. Capillatur. bene comatus, sicut M. Matris cultores Galli esse solebant.

1. *Romæ.*

1. *Roma Ara.*

Somno. Orestilla. Filia. Fatis. + Fatis. Cæcil. Ferox. Filius Q. Cæcilio. Feroci. Kalatori. Sacerdotii. Titialium. Studio. Eloquentiæ. Vixit. ann. XV. mens. I. dieb. XXIII. Filio. Optimo. ac. Reverentissimo. M. Gavius. Charinus.

NOT. Kalatores sunt ministri, & præcones Sacerdotum, & Collegiorum Sacrorum.

2. *Vaticano, ultra præta.*

Q. Cæcilio. Apollinari. Fanatico. de. æde. Bellonæ. Pulvin. cujus. monito. hasta. in. æde. Bellona. in. loco. dicata. est. Firmia. Tyche. Conjugi. suo. B. M. sibi. Post. q. suis. fecit. et. Firmiæ. Euresini. lib. b. m. Vix. A. XXXIX. M. V. D. XXII.

NOT. Fanaticus Minister adscriptus fano, vel etiam Sacerdos circa fanum versans, & subinde *ἐσθυναδης*, responsa reddens. & Vaticinans, & in glossis Philoxeni legere est Fanaticus *ἱεγμῆς, ἱεγῆς*. Sumitur etiam pro furioso & infano, quia divino quodam furore corripere videbantur oracula edituri.

3. *Polæ in Istria.*

Viatores. Cives. Optumi. vel. Advenæ
Sive. bini. sive. singuli. inceditis
Sive. turmatim. quod. magis. erit. gratiæ
Sistite. obfirmate. gressum. hæc. miremini
Si moriamini. aliquantisper
Dicaculus. equidem. fui. succinctus
Sermo. dari. vobis. non. potest
Juvat. vobiscum. esse. ac. ab. ore. meo
Pendulos. detinere. ut. juvit. semper
Saxum. hoc. vos. vocat. quid. inquam.
Vivus. assuevi. prudens. imprudens
Mortuus. item. vos. fallo. nam. non
Vos. vocat. quod. vacat. ore. verum
Is. quojus. cinis. hic. latet. olim

Quom

Quom: potuit. nunc. huc. vos. vocare
 Voluit. valuitq. hoc. hæc. olim
 Sua. voluntas. volentes. vos. legere
 Hoc. scriptum. vah. quid. loquor
 Immo. sculptum. quam. agre. veritas
 Adhuc. se. mecum. conciliat. nam
 Neque. hic. atramentum. vel. papyrus
 Aut. membrana. ulla. adhuc.
 Sed. malleolo. et. celte. literatus
 Silex. silens. adhuc. quid. hic. latet
 Late. quod. ego. efferrī. et. effari
 Gestio. Sertius. Polensis. Parasitus
 Histrio. vester. festivissimus
 Heic. cubo. hoc. unum. quidem
 Tandem. sponte. dictum. verum. est
 Si. quis. dubitat. hancine. olfaciat
 Humum. olet. temetum. et. florem
 Vini. veteris. quo. satur. satis
 Iuvenis. hausi. at. si. vexi. vitam
 Tam. vobis. gratam. quam. notam
 Urbi. et. Orbi. non. minus. munus
 Hoc. a. vobis. impetrem. oportet.
 Adeste. mihi. et. Favete.
 Edicto. huic. vos. subscribite
 Et. obsignate. Si Quis
 Sibi. vesicam. onustam. senserit
 Domum. suam. onus. hoc. reportet
 In. Cloacam. si. vero. festinus. fuerit.
 Citerior. vel. ulterior. hoc. loco.
 Pro. Religione. se. evacuet.
 Qui. non. paruerit. hæc. multa. illi. esto
 Teste. altero. ut. careat.
 Canes. quoque. cæsi. fustibus
 Et. Saxi. edictum. hoc. sentiant.
 Affuistis. favistis. et. obsignastis
 Teneo. quomodo. risum. dare. vobis. sitio
 Hui. sentio. dictum. volui. esse
 Sed. quid. hoc. est. quod. tam. familiariter

Isthuc.

Isthuc. procedit. veritas. hac. profecto
 Contagione. mei. sitit. ipsa. quoque
 Et. mihi. supparasitatur
 Quæ. ultro. potum. invocata. advenit
 Nunc. si. Urbani. perhiberi. vultis
 Et. Veritati. supparasitanti
 Et. arenti. meo. cineri. Cantharo
 Piaculum. vinarium. festinate
 Post. valete. abite. in rem. vestram
 Viatores. Optumi. his. nugis. ambagibus
 Condonate. Postumis.

NOT. Nomen erat Sergius.

1. *Romæ.*

Laudatus. Populo. solitus. mandata referre
 Adlectus. Scænæ. Parasitus. Apollinis. idem
 Multarum. in mimis. saltantibus. utilis. actor.

2. *Sassinæ in Flaminia Ara quadrata:*

D. M.

Cetranæ. P. F. Severinæ. Sacerdoti. Divæ. Marcian.
 T. Bæbii. Gemellini. Augusti. Conjugi. sanctiss.

[*In sinistro Latere.*]

Caput. ex. Testamento. Cetranæ. Severinæ. Collegis.
 Dendrophororum. Fabrorum. Centonariorum. Municipi.
 Sassi. HS. Sena. millia. N. dari. volo. fideique. vestræ.
 Collegiali. committo. uti. ex. redditu. HS. quatern. m. n.
 omnibus. annis. prid. Idus. Jun. die. natalis. mei. oleum.
 singulis. vobis. dividatur. et. ex. redditu. HS. binum. mi-
 llium. N. manes. meos. colatis. hoc. ut. ita. faciatis. fidei.
 vestræ. committo.

1. *Agro Comensi.*

L. Cæcilius. L. F. Cilo. IIII. vir. a. P. qui. testamento. suo. H S. N. XXX. Municipibus. Comensibus legavit. quorum. redditu. quotannis. per Neptunalia. oleum. in. campo. et. in. thermis. et. balineis omnibus. quæ. sunt. Comi. Populo. præberetur. T. F. J. et. L. Cæcilio. L. F. Valenti. et. L. Cæcilio. et. F. Secundo. et. Lutulæ. Picti. Contubernali. Ætas. properavit. faciendum. fuit. noli. plangere. Mater. Mater. rogat. quamprimum. ducatis. se. ad. vos.

NOT. Duæ sunt inscriptiones proculdubió.

2. *Romæ.*

Acilio. Glabrioni. Sabidio. V. C. et. omnibus. meritis. illustri. Legato. in. Provincia. Achaia. Consulari. Campaniæ. Vicario. per. Gallias. VII. Provinciarum. Sacri. auditorii. Cognitori.

Fori. hujusce. inventori. et. conditori. Primo. Patri. Reverentissimo.

Anicius. Acilius. Glabrio. V. C. Loci. Ornator. togatam. statuam. offerens. piæ. non. minus. quam. devotæ. mentis. religione. ponendam. erigendamque. curavit.

NOT. An. Acil. Glabrio. A. D. 425. erat Præf. II.

3. *Romæ.*

T. Anchario. T. F. Pal. Prisco. Æd. Quæst. I. Vir. Quæst. Aliment. huic. primo. II. vir. Biga. posita. ob. eximias. liberalitates. et. abundantissimas. sine. exemplo. largitiones. et. quod. ex. indulgentia. Aug. octies. Spectaculum. . . . . Gladiator. ediderit. amplius. ludos. florales. ob. hæc. merita. Pseps. Urbana. . . . . cujus. dedicatione. T. Ancharius. Prisc. Fil. Ædil. Quæstor. adsedente. Patre. Gladiatorum. paria. XXX. adjecta. venatione. . . . . legitima. edidit. D. D. D. D.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

C. Publicio. L. F. Bibulo. æd. Pleb. Honoris. virtutisque. causa. Senatus. consulto. Populique. jussu. Locus. monumenti. quo. ipse. Postereique. ejus. inferrentur. publice. datus. est.

2. *Romæ.*

Æmilio. Paulo. Papiniano. Præ. Præt. Jur. Cons. Qui. vixit. annos. XXXVI. M. III. D. X. Hostilius. Papinianus. Eugenia. Gracilis. turbato. ordine. in. Senio. heu. Parentes. infeliciss. Filio. Optimo. P. M. fecerunt.

NOT. P. M. hoc in loco post mortem, signif. Caracalla Papinianum, juris azylum, & doctrinæ legalis thesaurum quod Parricidium (Getæ mortem) excusare noluisse, occidit. Sed an hic noster erat, videant J. C. certe ille erat Pr. Præt. occisus, A. D. 212.

3. *Arimini.*

M. Ælio. Aurelio. Theoni. Aug. Juridico. de. infinito. per. Flam. et. Umbriam. Picenum. Sodali. Hadrianali. Prætori. Tribun. Plebis. adlecto. inter. Questorios. Trib. militum. Laticlavio. Leg. XI. Claud. Item. Trib. milit. Laticl. leg. XII. Fulminat. Decemvir. stilibus. judicandis. ob. singularem. abstinentiam. industriamque. exhibitæ. Judicat. Ordo. Ariminensium. Patrono.

4. *Romæ.*

Anicii. Jun.

Anicio. Paulino. Jun. C. V. Pro. Cos. Asiæ. et. Hellepontis. Conf. Ordinario. Præf. Urbi. vice. sacra. judicanti. ob. meritum. nobilitatis. eloquii. Justitiæ. atque. censuræ. quibus. privatim. ac. publice. clarus. est. petitu. P. Rom. testimonio. Senatus. judicio. D D. N. N. Triumphatoris. Aug. Cæsarumque. Florentium. Statuam. secundam. auro. superfusam. locari. sumptu. publico. placuit.

NOT. Conf. erat, sub Const. Max. A. D. 334.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Honori. Ammio. Manio. Cæsonio. Nicomacho. Anicio. Paulino. V. C. Conf. Ordinario. Pr. Urb. Judici. Sacr. Cognit. Conf. Prov. Asiæ. et. Helleſponti. vice. Sacra judicanti. Legato. Kariaceni. Sup. Proconf. Africe. Anicio. Juliano. Patre. suo. cujus. providentia. adque. eutilitas. et. integritas. Reip. Corpori. Corariorum. insulas. ad. pristinum. Statum. suum. secundum. leges. Principum. priorum. Imp. vel. Septimi Severi. et. M. Aur. Antonini. restaurari. adque. adornari. pet. vicinum. ea. sua. providit. in. mera. memoria. adque. in. omnia. justitia. sua. Corpus. Corariorum. Patrono. Digno. statuerunt.

NOT. Proculdubio, ipsi Coriarii hanc epigraphen composuerunt, lævam adè & Latinam.

2. *Aquileiæ.*

Anicia. P. L. Glycera. fui.

Dixi. de Vitâ. meâ. satis.

Tui. Probata.

Quæ. Viro. placui. bono. qui. me. ab. imo. ordine. ad. summum. perduxit. honorem.

3. *Romæ.*

L. Aurelio. L. Fil. Quir. Gallo. Cos. Præf. ærario. Saturni. Præf. frumenti. dandi. Procos. Provinciæ. Narbonensis. Legato. Aug. Leg. III. Gallic. Curatori. Viæ. Clodiæ. Annæ. Cassiæ. Ciminæ. et. novæ. Trajanæ. Legato. Provinc. Africæ. Pr. Tr. Pl. Quæst. Provinc. Asiæ. M. Æmil. Alci-
ma. Amicus.

4. *Romæ.*

Θ. Κ.

Αυρηλιος. Παχερς. Βασιλεως. μεγαλης. Αρμενιαι.
πηρεας. σαρκοςφαγον. Αυρ. Μεριθαπ. αδελφω. γλυκυ-
τατω. Ζησαντι, συν. εμρι. ετη. Νs. Μv. Β. 56. μην. 2.

Armini.

1. *Arimini.*

C. Cornelio. C. F. Quirin. Felici. Thrallo. Jurid. per:
 Flam. et. Umbr. C. V. Leg. Prov. Achaia. Præt. Tr. Pl.
 Quæst. Provinc. Sicil. Patrono. Colonia. Vicani. Vicorum.
 VII. et. Colleg. Fab. Cent. Dendr. Urb. Juridicatus. ejus.
 ob. eximiam. moderationem. et. in. sterilitate. annonæ. la-
 boriosam. erga. ipsos. fidem. et. industriam. ut. et. civibus.
 annona. superesset. et. vicinis. civitatibus. subveniretur.

L. D. D. D.

2. *Arimini.*

C. Fafellio. C. F. An. Rufioni. Equ. Publ. Cur. Reip. Fo-
 rodr. Patr. Col. Arim. itemq. Vicanorum. Vicorum. VII.
 et. Coll. Fabr. et. Cent. Optimo. et. Rarissimo Civi-
 quod. liberalitates. in. Patriam. Civesque. a. majoribus.
 suis. tributas. exemplis. suis. superaverit. dum. et. annonæ.
 Populi. inter. cetear. beneficia. sæpe. subvenit. et. præ-
 terea. singulis. vicis. munificentia. sua. SS. XX. N. ad.
 emptionem. possessionis. cujus. de. reditu. die. natalis. sui.
 sportular. divisio. semper. celebraretur. largitus. sit. ob. cu-
 jus. dedicationem. S.S. N. IIII. Vicanis. divisit.
 Vicani. Vici. Dianensis. poluere.

NOT. Forodr. fortè Forodruentinae.

3. *Nola.*

Pollio. Julio. Clementiano. subventori. Civium. necessita-
 tis. auraria. Defensori. libertatis. Rodonatori. viæ. Populi.
 omnium. munerum. Recreatori. Uniberla. Regio. Roma-
 na. statuam. collocavit.
 Curante. Cl. Plotiano.

1. *Gortyna.*

1. *Gortynæ*

Εσπεριαι· πασαι· χθονας· οβριμον· Ιθυιας·
 Μαρκελλον· ο· θεασι· μαρτε· μρε· ταμην·
 Ελλαδ· αγλαον· ερπον· οι· ευδοκην· κυκλαδων· γης·
 Κυφιζων· πολια· θνην· ελαιφερπε·
 Τυρεα· κα· περθευροι· Δικης· επιμαρτυρα· θεμεν·
 Βυλη· κα· Πυρρον· θηκεν· εφημερουν·

2. *Mutina*.

M. C. D. Faustini.

M. C. D. Laudiciæ.

L. Nonius. Verus. V. C. Bis. Corrector. Apulix. et. Calabrix. Venetiarum. et. Histrix. Comes. Patronus. Mutinensium. Aquilegien. Brixianorum. et. universarum. Urbium. Apulix. Calabrixque. Vinicia. C. Filix. Cecilianus. P. U. bis. Ration. Urbis. Romæ. Africa. Præf. Lusitania. Corr. Apul. et. Calab. Vic. Præf. per. Italiam. Laudiciæ. Conjugi. sanctissimæ. ac. benignissimæ. cujus. vita. nomen. studiorumq. laudibus. et. universis. virtutum. animi. et. corp. tam. clara. extitit. ut. admirabilia. veteris. vetustatis. exempla. superavit. quo. merito. omniumq. judicio. singular. præconio. matronarum. decus. ornamentumq. est. habita.

3. *Gortynæ*.

Εικονα· πινδ· εαυθρε· πελεται· δε· τυ· Αγην· υπαρχν·
 Ες· κρητων· πολιν· ην· μενος· εθηκε· νενν·
 Αγκιθυρος· δ· επηα· Δικης· πελας· ειμ· κριτης· γαρ·
 Ηπος· ιθυδικης· τοις· αδικησι· δεος·
 Στησ· δε· χαλκινχος· ενης· δογμασι· Νησου·
 Γαιης· Ιλλυριδς· θυνπερ· Ηελιον·

1. Neapoli.

Τον πασης αρετης εδημονα. φωτα. φιλιππος,
 Πρεβυν. κ. Αονιας. ενπεραμον. Σοφιος.
 Αυσονιων. υπατον. πατρα. κλυτον. Αρτιγοιο.
 Ορεψε. Μακηδονη. δεξατο. δ. ειταλιη.

2. E Delo, bodie Venetiis extat.

Ειχονα. συ. πολυκλεις. αναπασαδα. ταυδε. πολιτα.
 Θηκαν Ομωρετης. δου. μαρανεισι. χερνος.
 Εν. Ευλαιο. μεν. Αριστον. αγωσι. δε. τοις. περ. πατρα.
 Αλκιμον. ενδθ. βιωι. Σωφρονα. δερχομενοι.

3. Regii.

Imp. Cæf. M. Aurelio. Antonino. Aug. Pio. Felice. VI
 M. Petronio. Septimiano. Cos.

X. Kal. Apr. in. Templo. Collegi. Fabrum. et. Cento-
 nariorum. Regiensium.

Quod. referentibus. P. Sarnio. Marcellino. et. C. Aufidio
 Dialogo. Quæstoribus. V. F.

IV. Silium. Julianum. virum. et. vita. et. modestia. et. inge-
 nita. verecundia. ornatum. & liberalem. oportere. Collegi
 nostri. Patronum. cooptari. ut. sit. cæteris. exemplo.

Judici. nostri. testimonium.

Q. F. P. D. E. R. I. C.

Sal libri. consilio. tam. honesta. relatione. à. Quæstoribus
 et. Magistris. Collegi. nostri. factam. et. singuli. & uni-
 versi. sentimus. et. ideo. excusandam. potius. honesto. viro.
 Juliano. hujus. tardæ. cogitationis. nostræ. necessitat. pe-
 tendumque. ab. eo. libenter. suscipiat. Collegi. N. Patro-
 nal. honorem. tabulamque. æream. cum. inscriptione. hu-
 jus. decre. N. domo. ejus. poni. censuerunt.

NOT. Sub Commodò, A. D. 191.

Sigla. Quid fieri placeret de ea re ita censuere.

1. *Roma.*

Vettio. Agorio. Prætextato: V. C.
 Pontifici. Vestæ. Pontifici. Soli. Quindecimviro. Auguri.
 Tauroboliato. Curiali. Neocoro. Hierofantæ. Pat. Sacro-
 rum. Quæstori. Candidato. Prætori. Urbano. Correctori.
 Tuscia. et. Umbria. Consulari. Lusitania. Proconsuli.
 Achaia. Præfecto. Urbi. Præf. Præf. II. Italia. et. Illyrici.
 Cons. Design.
 Dedicata. kal. Feb. D. N. Fl. Valentiniano. Aug. III. et.
 Eutropio. Cons.

NOT. A. D. 387.

2. *Arimini.*

M. Vettio, M. F. An. Valenti. Mil. Coh. VIII. Pr. Benef.
 Præf. Pr. donato. donis. Bello. Britann. torquibus. armillis.
 phaleris. Evoc. Aug. corona. aurea. donat. 7. Coh. VI.
 Vig. 7. Stati. 7. Coh. XVI. Urb. 7. Coh. II. Pr. Exercita-
 tori. Equit. Speculator. Princip. Prætori. Leg. XIII. gem.
 Ex. nec. leg. VI. Viçtr. donis. donato. ob. res. prosper.
 gest. contra. Astures. Coron. phaler. arm. Trib. Coh. V.
 Vig. Trib. Coh. XII. Urb. Trib. Coh. III. Pr. leg. XIII.
 Gem. Mart. Viçtr. Proc. Imp. Cæf. Aug. Prov. Lusitan.
 Patron. Colonia. Speculator. X. H. C. C. Lucio. Telefi-
 no. C. Suetonio. Paulino. Cons.

NOT. A. D. 66.

3. *Arimini.*

M. Vettio. M. F. An. Valenti. Quæstori. Provinc. Mace-
 don. Quæstori. Pleb. Seviro. Eq. Rom. Præf. Leg. Prov.
 Narbones. Plo. Provinc. Britann. Leg. XV. Apollinar.
 Provinc. Britannia. Patrono.

NOT. Plo pro Populo.

1: *:

C. Marius. C. F. Cos. VII Pr. Tr. Pl. Q. Augur. Tr. milit. extra. sortem. bellum. cum. Jugurtha. Rege. Numid. gessit. Eum. cepit. et. triumphans. in. secundo. consulatu. ante. currum. suum. duci. jussit. III. Consul. absens. creatus. est. IIII. Cons. Teutonorum. exercitum. delevit. V. Consul. Cimbros. fugavit. ex. Jeis. et. Teutoneis. iterum. triumphavit. Remp. turbatam. seditionibus. Tr. Pl. et. Praetor. VI. qui. armati. Capitolium. occupaverunt. VI. Consul. vindicavit. post. LXX. annum. Patria. per. arma. civilia. pulsus. armis. restitutus. Consul. VII. factus. est. de. Mambis. et. Cimbriceis. et. Teutoniceis. ædem. Honori. et. Virtuti. Victor. fecit. veste. triumphali. calceis. puniciis. ...

2. *Asbenis.*

Η Βουλή η ἐξ Ἀριουπαρου καὶ η Βουλή των Χ καὶ ο δὲ
Ιουλιαν Βερενικην Βασιλισσαν Μεγαλην Ιουλιου Α
γριππα

Βασιλεως θυγατρα καὶ μεγαλων Βασιλεων Ευεργων
της Πολεως

Εκγονοι. δια της προνοιας του Επιμελητου της πολεις
Τιβ. Κλαυδιου

Θεογενους Παιανιως.

NOT. Senatus Arcopagi & Senatus mille civium & Populi, Juliam Berenicen Reginam magnam, Julii Agrippæ filiam, & magnorum Regum Urbis Benefactorum sobolem [hac statua venerantur] Providente Curatore Urbis Tiberio Claudio Theogene Præanienfi. Coram hac Regina Berenice & Fratre suo Agrippa Rege, S. Paulus causam suam Act. cap. 25. peroravit. Filii erant Julii Agrippæ Judææ Regis, quem alii Herodem Agrippam, sive Agrippam Seniorem nominant, Cæsareæ ab Angelo percussus. Act cap. 12. Hæc Berenice Patro suo Herodi Chalcidico nupsit.

1. *Roma.*

Honor.

Memmio. Vitrasio. Orfito. V. C. nobilitate. actibusq. ad. exemplum. præcepto. Præfecto. Urbi. Procon. Africa. ac: terdo. sacrarum. cognitionum. Judici. Comiti. in. Con- fistorio. ordinis. primi. Legato. secundo. difficillimis. tem- poribus. petitu. Senatus. et. P. R. Comiti. Ordinis. secun- di. expedition. bellicas. gubernanti. Consulari. Sicil. Pon- tifici. Solis. Pontif. Vestæ. XV. Viro. S. F. Consuli. Præ- tori. Q. K. omnibusq. perfuncto. honorib. intra. ætatis. pri- mordia. ob. providentiam. et. statum. optimum. Urbi. Ro- mæ. ab. eo. redditum.

Corpus. omnium. mancipum. statuam. sub. ære. constituit.

NOT. Q. K. Quæst. Kandidato.

2. *Roma.*

L. Cornelius. Cn. F. Pr. Sen. Cons. a. d. III. nonas. Maias. sub. æde. Kastorus. Scr.

Adf. A. Manlius. A. F. Sex. Julius. L. Postumius. S. F.

Quod. Teiburtes. V. F. quibusq. de. rebus. vos. purgavistis. ea. Senatus. animum. advortit. ita. ut. ei. æquom. fuit. nosque. ea. ita. audiveramus. ut. vos. de. iis. existis. vobis. nuntiata. esse. ea. nos. animum. nostrum. non. inducebamus. ita. facta. esse. propter. ea. quod. scibamus. ea. vos. merito. nostro. facere. non. potuisse. neque. vos. dignos. esse. qui. ea. faceretis. neque. id. vobis. neque. Rei. publicæ. vestræ. otile. esse. facere. et. postquam. vestra. verba. Senatus. audivit. tanto. magis. animum. nos. inducimus. ita. ut. ei. ante. arbitra- mur. de. iis. rebus. a. vobis. peccatum. non. esse.

Quonque. de. iis. rebus. Senatui. purgati. estis. credimus. vosque. animum. vestrum. inducere. oportet. item. vos. Populo. Romano. purgatos. fore.

I. *Agro Tiburtino.*

Ti. Plautio. M. F. A. N. Silvano. Ælian. Pontif. Sodal. Aug. III. Vir. A. A. A. F. F. Q. Ti. Cæsaris. Legat. leg. V. in. Germania. Pr. Urb. Legat. et. Comiti. Claudii Cæs. in. Britannia. Consuli. Procol. Afiz. Legat. Propræt. Mæfiz. in. qua. plura. quam. centum. mill. ex. numero. Transdanuvianor. ad. præstanda. tributa. cum. Conjug. ac. Liberis. et. Principib. aut. Regibus. suis. transduxit. motum orientem. Sarmat. compressit. quamvis parte. magna. exercitus. expeditionem. in. Armeniam. misisset. ignoto. ante. aut. insensos. P. R. Reges. Signa. Romana. adorant. in. Ripam. quam. tuebatur. perduxit. Regibus. Bastarnarum. et. Rhoxolanorum. Filios. Dacorum. fratrum. captos. aut. hostibus. ereptos. remisit. ab. aliquis. eorum. Opfides. accepit. per. quem. pacem. provinciar. et. confirmavit. et. protulit. Southarum. quoque. Regem. Acheronensi. quæ. est. ultra. Borysthenem. opsidione. summo. Primus. ex. ea. provincia. magno. tritici. modo. annonam. P. R. adlevavit. Hunc. Legat. in. Hispaniam. ad. Præfectur. Urbis. remissum. Senatus. in. Præfectura. triumphalibus. ornamentis. honoravit. auctore. Imp. Cæs. Aug. Vespasiano. verbis. ex. oratione. ejus. Q. J. S. S.

Mæfiz. ita. præfuit. ut. non. debuerit. in. me. differri. honor. triumphalium. ejus. ornamentorum. nisi. quod. latior. ei. contigit. mora. titulus. Præfecto. Urbis.

Hunc. in. eadem. Præfectura. Urb. Imp. Cæs. Aug. Vespasianus. iterum. Col. Fecit.

NOT. A. D. 76. Kal. Jul. cum Domitiano Cæs. V. successi in locum, Vespas. VII. & Titi. V. Expeditio Britannica, in qua Plautius Claudii comes erat, facta est A. D. 43. triumphavit Claud. de Brit. 44. & ovatio decreta est A. Plautio. Hujus Ti. avo. Vid. Sueton. Siglae A. A. A. F. F. auro argento aere flando feriundo.

1. *Salonæ Dalmat. in arcâ geminâ.*

P. Aquius. Scævæ. et. Flaviz. Filius.
 Consi. et. Didiz. Nepos.
 Barbi. et. Duricz. Pronepos.
 Scaura. Quæstor. decemviralium. Litium. iudicandarum;
 Trib. Pl. Ædil. Curul. Judex. Quæstionis. Prætor. æra-
 rii. Proconsule. Provinciam. Cyprum. obtinuit. Viar.
 Cur. ex. Urbe. ex. S. C. in. quinque. Cos. iterum.
 extra. sortem. auctoritate C. Cæsar. et. S. C. misso. ad:
 componendum. statum. in. reliquum. Provinciz. Cypri.
 Fecialis. Consobrinus. idemque. Vir. Flaviz. Consi. Filiz.
 Scapulæ. Neptis. Barbi. Proneptis. simul. cum. eâ. condi-
 tus.

Ex altero latere arcæ:

Flavia. Consi. et. Simiz. Filia;
 Scapulæ. et. Simiz. Neptis.
 Barbi. et. Duricz. Proneptis;
 Consobrina. eademque. Uxor. P. Aquii. Scævæ. Consi.
 Nepotis. Barbi. Pronepotis. cum. Eo. condita.

2. *Fani Fortunæ, littore Adriatico.*

M. Aufidio. Frontoni.

Pronepoti. M. Cornel. Frontonis. Oratoris. Cos. Magi-
 stri. Impp. Luci. et. Antonini. Nepoti. Aufidi. Victorini.
 Præfecti. Urbis. II. Cos.
 Fronto. Cos. Filio. dulcissimo.

NOT. Ordo ita est, M. Aufid. Fronto mortuus Filius erat Fron-
 tonis Consul, A. D. 199. Nepos Aufid. Victorini Conf. II. in A. D.
 183. Pronepos autem M. Corn. Frontonis Orat. & Consulis successi in
 duos tantum menses, quo anno autem id nescio,

3. *Luceriæ.*

C. Cæsius. P. F. Rom. Ædilis, Sorax
 Publicanus. Romæ

1. *Romæ in duabus basibus ejusdem magnitudinis.*

Consimiles. Fratrum trabeis, gestamina, honorum.

Tertia, quæ dederant, addidimus, titulis.

Dilectæ, Probus, hæc, persolvit, munera, matri.

Restituens, statuis, præmia, quæ dederat.

Aniciæ, Faltoniæ.

Probæ, Annios, Pincios

Aniciosque, decoranti

Consulis, Uxori

Consulis, Filix.

Consulum, Matri

Anicius, Probinus, V.C.

Consul, Ordinarius.

Et, Anic. Probus, V.C.

Quæstor, Candidat.

Filii, Devincti

Maternis, meritis.

Dedicaverunt.

Aniciæ, Faltoniæ

Probæ, fidei, nobilitatis

antiquæ, ornamento

Anicianæ, Familiæ

Servandæ, et, docendæ

Castitatis, exemplo

Consulum, Proli

Consulum, Matri

Anic. Hermogenianus

Olybrius, V. C.

Consul, Ordinarius

et * Anicia, Juliana, C.F.

Ejus, Devotissimi, Filii, D. D.

NOT. * Sexti Anicii Petronii Probi, Cos. 371. * Anicii Probi Proconsulis Africae, 357. Consulem non reperio, Valesius ad Marcellin. lib. 27. cap. 11. Hunc eundem cum Sext. An. Petron. Prob. facit. * Anicii Probi & Anic. Hermog. Olybrii Cos. 395. * Anicia Juliana non erat Filia sed Nurus Faltoniæ Probæ, quippe quæ nupta fuerit An. Hermog. Olybrio, Probæ natu maximo, & ideo Probæ Filii devotissimi dicuntur, & in hac, & in aliis Inscriptionibus. Hæc Juliana erat mater Demetriadis, à S. Hieronymo adeo celebratæ. Hæc omnia à Card. Baronio turbata, in locum suum revocavit Reynesius hujusce rei peritissimus.

2. *Romæ.*

Tyrraniæ. Aniciæ, Julianæ, C. F. Conjugi, Q. Clodii Hermogeniani, Olybrii, V. C. Consularis, Campaniæ, Procons. Africae, Præfecti, Urbis, Præf. Præt. Illyrica, Præf. Præt. Orientis, Consul, Ordinarius, Fl. Clodius, Rufus, V. P. Patronæ, perpetuæ.

NOT. Hæc erat Præf. Urb. 365. Cons. 379. filius Olybrii. Procons. Afric. 354. et. P. U. 361. Illa erat filia Anicii Juliani Com. Orient. 362. U. P. 339. Cave ne cum Baronianis hos cum prioribus commisceas.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

R. Festus V. C. De se ad Deam. Nortiam.

Festus Musoni suboles prolesque Avieni
Unde tui latices traxerunt Cœsia nomen
Nortia te veneror lare cretus Vulfiniensi
Romam habitans gemino Proconsulis auctus honore
Carmina multa ferens vitam insons integer ævum
Conjugio latus Placidæ numeroque frequenti
Natorum exultans vivax et Spiritus Ollis
Cætera composita fatorum lege trahuntur

Sancto Patri Filius Placidus

Ibis in optatas sedes nam Juppiter æthram
Pandit Festo tibi candidus ut venias
Jamque venis tendit dextras chorus inde Deorum
Et toto tibi jam plauditur ecce Polo.

NOT. Noricæ Dex. Hetruscæ apud Volscinienses templum è Livio notum est. Vulsciniensibus Nursiam, Sutrinis Nortiam tribuit Tertullianus, utrisque in Tuscia.

2. *Calderii 4. à Verona milliaria in parietibus balneorum.*

V

F

Junoni. Sacrum.

Petronio. Probo. V. E. . . . totius admirationis. V. . . .
Procos. Africæ. et. Præf. Præt. Illyria. Præf. Græciæ. Gal-
liz. II. Præf. Præt. Galliæ. atque. Africæ. Præf. Veron. III.
Cons. Ordinario. Civi. eximie. bonitatis. disertissim. atq.
omnibus. rebus. eruditissim.

NOT. Scriptores ferè omnes Probum hunc Christianum factum tradunt. Sed certè post Consulatum suum, quem gessit 371. aliter enim haud permisisset. ut Veronenses aliquid sibi inscriberent, cum istis verbis Junoni Sacrum.

1. *Roma.*

Sexto. Petronio. Probo. V. C. Procons. Africæ. Præf. Præ-
quater. Italiz. Illyrici. Africæ. Galliarum. Consul. Ord-
inar. Patri. Consulum.

Anicius. Probinus. V. C. Cons. Ordinarius. et. Anicius
Probus. V. C. Quæstor. Candidatus. Filii. munus. singulari.
Religioni. debitum. Dedicarunt.

2. *Roma.*

Sexto. Petronio. Probo. Anicianæ. domus. culmini. Pro-
consuli. Africæ. Præfecto. Prætorio. quater. Italiz. Illyrici.
Africæ. Galliarum. Consuli. ordinario. Consulum. Patri.
Anicius. Hermogenianus. Olybrius. V. C. Consul. Ord-
inar. et. Anicia. Juliana. C. F. ejus. Filii. Devotissimi. de-
dicarunt.

3. *Roma.*

Sublimis. quisquis. tumuli. miraberis arces
Dicis. quantus. erat. qui. Probus. hic. situs. est
Consulibus. Proavis. locerisque. et. Consule. major.
Quod. geminas. Consul. reddidit. ipse. domos
Præfectus. quartum. toto. dilectus. ab. orbe
Sed. fama. emensus. quicquid. ubique. hominum. est
Æternos. heu. Roma. tibi. qui. posceret. annos
Cur. non. vota. tui. vixit. adusque. boni.
Nam. cum. sexdenos. mensis. suspenderet. annos
Dilectæ. e. gremio. raptus. . . . . Probx.
Sed. periisse. Probum. meritis. pro. talibus. absit
Credas. Roma. tuum. vivit. et. astra. tenet
Virtutis. fidei. pietatis. honoris. amicus
Parcus. opum. nulli. largus. at. ipse. fuit
Solamen. tanti. Conjux. tamen. optima. luctus
Hoc. Proba. sortita. est. jungat. ut. urna. pares
Felix. heu. nimium. felix. dum. vita. maneret
Digno. juncta. viro. digna. simul. tumulo

NOT. V. 6. Supplent quidam in æthra:

(1. *Roma.*

I: *Romæ.*

Petroni. Maximi.

D. D. D. N. N. N. Invictissimi. Principes. Honorius. Theodosius. et. Constantius. Censores. Remuneratoresq. virtutum. Petronio. Maximo. V. C. Præf. Urb. ob. petition. Senat. ampliff. Populiq. Rom. Statuam. meritum. perenne. monumentum. in. foro. Ulpio. constitui. jussurunt. Cum. a. Proavis. atabisq. nobilitas. paribus. titulorum. insignibus. ornatur. qui. primævus. in. Consistorio. Sacro. Tribunus. et. Notarius. meruit. nono. decim. ætatis. anno. sacrarum. remunerationum. per. triennium. Comes. post. Præf. Urbis. æt. sex. mensibus. hasq. omnes. dignitates. intra. vicessim. quintum. adsecutus. ætatis. annum. publicum. in. se. testimonium. et. æternorum. Principum. judicium. provocavit.

NOT. Quis hic sit, nescio, sed Aniciis adjunxi. Necesse est ut hæc Inscriptio facta sit, A. D. 420, illo enim anno Constantius Augustus est. VI. Id. Feb. mortuus est 421. IV. Non. Septemb.

2. *In Probum, ex Baron. annal.*

Eximii. resolutus. in. ætheris. æquore. tantum
 Curris. iter. cunctis. integer. a. vitiis.
 Nomine. quod. resonas. imitatus. moribus. æque
 Jordane. ablutus. nunc. Probus. es. melior.
 Dives. opum. clarusq. genus. præclarus. honore
 Fascibus. inlustris. Consule. dignus. Avo.
 Bis. gemina. Populos. Præfectus. sede. gubernans
 Has. mundi. phaleras. hos. Procerum. titulos
 Transcendis. Senior. donatus. munere. Christi
 Hic. est. verus. honos. hæc. tua. nobilitas
 Lætare. prius. mensæ. Regalis. honore
 Principis. alloquio. Regis. amicitia.
 Nunc. propior. Christo. Sanctorum. sede. potius
 Luce. nova. frueris. lux. tibi. Christus. adest
 O. nunquam. desende. tuis. cum. vita. maneret
 Corporis. atque. æctus. spiritus. hos. regeret

Primus,

Primus. eras. nullique. Patrum. virtute. secundus
 Nunc. renovatus. habes. perpetuam. requiem
 Candida. fuscatus. nulla. velamina. culpa
 Et. novus. infuetis. incola. luminibus.
 His. Solare. tuos. quanquam. solatia. mœsta
 Gratia. non. quarrat. gratia. Christe. tua.
 Vivit. in. æterna. Paradisi. sede. beatus
 Qui. nova. discedens. muneris. ætherii
 Vestimenta. tulit. quo. demigrante. Belial
 Cessit. et. ingemuit. hic. nihil. esse. suum.
 Hunc. tu. Christe. choris. jungas. cœlestibus. oro
 Te. canat. et. placidum. jugiter. aspiciat.
 Quiq. tuo. semper. dilectus. pendet. ab. ore
 Auxilium. Soboli. Conjugioque. ferat.

1. *Populonii.*

L. Aradio. Val. Proculo. V. C. Auguri. Pontifici. Majori.
 XV. Viro. Sacr. faciundis. Pontifici. Flaviali. Prætori. Tu-
 telari. Legato. Pro. Prætor. Provinciar. Numidiar. Peræ-
 quatori. census. Provinciar. Gallæciar. Præfidi. Provinciar.
 Byzacenar. Consulari. Provinciar. Europæ. et. Thraciar.
 Consulari. Provinciar. Siciliar. Comiti. ordinis. secundi.
 Comiti. ordinis. primi. Procons. Provinciar. Africar. vice.
 sacra. judicanti. eidemque. iudicio. sacro. per. Provincias.
 Proconsularem. et. Numidiam. Byzacium. ac. Tripolim.
 itemque. Mauretaniam. Sitifensem. et. Cæsariensem. Per-
 functo. officio. Præfecturæ. Præt. Comiti. iterum. ordinis.
 primi. intra. Palatium. Præfecto. Urbi. vice. sacra. iterum
 judicanti. Consuli. Ordinario.

Huic. corpus. Suariorum. et. Confectuarius auctoribus.
 Patronis. ex. affectu. eidem. jure. debito. Statuam. Patrono;
 dignam. ponendam. censuit.

2. *Populonii.*

Ille. ego. sum. Proculus. totus. qui. natus. honori
 Aut. dic. quis. sit. honos. quem. mihi. inesse. negas.

Collegium. Pistorum. Patrono. Præstantissimo.

Ibidem.

Ibidem.

Hic. bis. Præfectus. Patriæ. Præfectus. et. idem
 Hic. Lybies. Idem. Lybiæ. Proconsul. ut. ante
 Ter. vice. qui. sacra. discinxit. jurgia. Judex.
 Consul. et. æterno. decoravit. nomine. Fastos
 Cetera. quid. memorem. tanto. sub. Judice. gesta
 Cum. Proculum. videas. toto. qui. natus. honori. est.

Colleg. Suarior. Patrono. Præstantissimo.

NOT. Credo hunc illum fuisse, qui Conf. erat 316.

1. *Romæ.*

Valerio. P. Proculo. V. C. Præfidi. Provinciæ. Val.
 Byzac.

D. D. N. N. Crispo. et. Constantino. Jun. Nobiliss. Cæss.
 Coss. IIII. Kal. Sept.

Municipes. Municipi. T. Æli. Hadriani. Aug. Civilitani.
 Q. Aradium. Rufinum. Valerium. Proculum. C. V.

Liberos. Posterorq. ejus. sibi. Liberis. Posterisq. suis. Pa-
 tronos. cooptaverunt. tesseramq. Hospitalem. cum. eo.
 fecerunt.

Q. Arad. Rufin. Valer. Proculus. Liberi. Posteriq. ejus.
 municipes. municipi. T. Æli. Hadriani. Aug. Civilitani.
 Liberos. Posterorq. eorum: in. fidem. clientelamq. suam.
 receperunt. in. quam. rem. gratuitam. Legationem. susce-
 perunt. Insteius. Renatus. &c.

NOT. Cætera nomina non exscripsi. Sed erat utriusque Consu-
 latus secundus.

2. *

Petronio. Probiano. et. Anicio. Juliano. Coss. prid. kal.
 April.

Col. Coloniz. Æl. Hadrianæ. Aug. Zamæ. Regiz. Q. A-
 rad. Val. Procul. &c.

NOT. A. D. 322. Prior Conf. avus Petr. Probi.

1. *Populoniæ.*

1. *Populonii.*

D. D. N. N. Crispo. et. Constantino. Jun. Nobb. Cæs. iterum. in. id. Mart. Cons. Coloni. Coloniai. Concordia. Ulpia. Trajana. Augusta. Frugifera. Hadrumetina. Q. Arad. Val. Proculum. &c.

NOT. In reliquis, sicut supra. Notandum est. iterum. Cons. non secundo Consules illos denotare (nam tertius erat utriusque Consulatus) sed quod essent simul. Cons. II. in. A. D. 324.

2. *Bosphorii.*

L. Aur.: Aviano. Symmacho. V. C. Præfeto. Urbi. Consuli. Propræfectis. Prætorio. in Urbe. Roma. finitimisq. Provinciis. Præfeto. annonæ. Urbis. Romæ. Pontifici. Majori. Quindecimviro. sacr. faciund. multis. legationibus. pro. amplissimi. ordinis. desideriis. apud Divos Princip. functo. qui. primus. in. Senatu. sententiam. rogari. solitus. auctoritate. prudentia. atque. eloquentia. pro. dignitate. tanti. ordinis. magnitudinem. loci. ejus. impleverit. auro. inlustrem. statuam. quam. a. Dominis. Augustisq. nostris. Senatus. amplissimus. decretis. frequentibus. impetrabit. Idem. Triumphatores. Principes. nostri. constitui. adposita. oratione. jusserunt. quæ. meritorum. ejus. ordinem. ac. seriem. contineret. quorum. perenne. judicium. tanto. muneris. hoc. quoq. addidit. ut. alteram. statuam. pari. splendore. etiam. apud. Constantinopolim. collocaret. Dedicata. III. kal. Maias.

D. N. Gratiano. IIII. et. Merobaude. Cos. 377.

NOT. Præf. Urb. 365. Pater Symmachi Epistol. auctoris.

3. *Romæ.*

Q. Aurelio. Symmacho. V. C. Quæst. Præt. Pontifici. Majori. Correctori. Lucania. et. Brittiorum. Comiti. Ordinis. tertii. Procons. Africa. Præfeto. Urb. Cos. Ordinario. Oratori. Disertissimo.

Qu. Fab. Symmachus. V. C. Patri. Optimo.

NOT. Cons. 391.

1. *Romæ.*

I. *Roma.*

Virio. Nicomacho. Flaviano. V. C. Quæst. Præf. Pontifici. Majori. Consulari. Siciliz. Vicario. Africz. Quæstori. intra. palatium. Præf. Præf. iterum. Cos. . . . Ordin. Historico. Disertissimo.

Q. Fabius. Memmius. Symmachus. V. C. Profocero. Optimo.

NOT. Nomen in fastis Cos. non apparet, quia forsan ab Eugenio factus erat, quem tyrannidem affectantem adjuvit, 392.

2. *In Pago Peyrvis, ad Druentiam flum.*

.....

..... Proh. Dolor

Aemy. Bere. Præf. Illyrici

Qui. Imper. Magistratus

Siccarios. insecutus. iuste

Semper. fuerit. post. administratam

Aegypt. dum. in Gall. cum. Liber.

Iussu. Imp. Constant. . . proficisceretur

A Siccariis et Judæis pervicacis.

Nefandum facinus in Vico C. Petronii

ad Ripam Druentiz Pugione confossus

Hic situs est

S. L. H. P. M. R. D. O. M. V. F.

NOT. Hunc Pagum Peyrvis ad Druentiam situs, dictum fuisse olim Vicum Caii Petronii suadet hæc Inscriptio inibi reperta, quæ eum ad Druentiam collocat. Cumque C. Petronius Arbiter Poeta celebris omnium Historicorum fide in Provincia esset natus, probabile est hanc habuisse Patriam. & Pago nomen suum dedisse. Ultima ego non intelligo, nec ut puto quispiam alius.

3. *Comi.*

P. Attilii. P. F. Ouf. Septiciani. Grammatici. Latini. cu.
Ordo. Comens. ornamenta. Decur. decrevit. Qui. universam. substantiam suam. ad. Remp. pertinere. voluit.

I. *Roma.*

1. *Roma.*

✕ Cæciliæ. verissimæ. clarissimæ. memoriæ. sanctissimæ.
Fœminæ.

Atilia. Rufina. clariss. Fem. et. Cæsonia. Victorina. amicæ.
incomparabili.

5. *Roma.*

S. P. Q. R.

Cejonium. Rufum. Albinum. V. C. Philosophum. Rufi.
Volusiani. Jud. Ordinarii. Conf. Filium. Senatusconsulto.
suoq. . . . ejus. liberis. post. Cæsariana. tempora I. post
annos. CCCLXXX. et. I. auctoritatem. decrevit. Fl.
Magnus. Januarius. V. C. VII. Statuarum. Locus. adsigna-
tus. a. Nigro. et. Castoniano. Cur. Operum. Publicorum.

NOT. i. e. A. D. 335. Cæsariana enim tempora incipiebant, an.
II. C. 708. ante J. C. 45. Volusianus Pater Conf. 314.

3. *Exonæ in Catalonia.*

L. Val. L. F. Gal. Faventino. II. Virali. qui. annona. fru-
mentaria. empta. plebem. adjuvit. et. ob. alia. merita. ejus.
Collegia. Kalendarium. et. iduaria. duo. Civi. gratissima
posuerunt.

4. *Campo Martio, in ara marmorea.*

Blesius. hoc. Novius. requiem. sortitus. in ævom

Contra. Locus. sanctus. plausu. qui. excepit. agresti
Cum. primum. fundo. venerat. hic. Dominus.
Parebat. nemo. Fauni. Nymphæque. sonabant
Lætitiâ. Divum. sensit. et. ipse. locus
Hic. olim. statuis. Urbem. decorabat. et. Orbem
Nomen. habet. Populus. corporis. hic. tumultus.

1. *Roma.*

1. *Romæ.*

Ti. Claudio. Esquil. Severo. Decuriali. lictori. Patrono. corporis. Piscatorum. et. Urinator. Q. Q. III. ejusdem. corporis. ob. merita. ejus.

Quod. hic. Primus. Statuas. duas. unam. Antonini. Aug. D. N. aliam. Juliz. August. Dominz. nostrz. S. P. P. una. cum. Claud. Pontiano. Filio. suo. Eq. Rom. et. hoc. amplius. eidem. corpori. donaverit. H. S. X. millia. N. ut. ex. usuris. eorum. quodannis. natali. suo. XVII. Kal. Febr. Sportulz. viritim. dividantur. præsertim. cum. navigatio. Scapharum. diligentia. ejus. acquisita. et. confirmata. sit. ex. decreto. Ordin. Corporis. Piscatorum. et. Urinatorum. totius. alv. Tiber. quibus. ex. S. C. coire. licet. S. P. P.

2. *Romæ.*

Anicius. Acilius. Glabrio. Faustus. V. C. Consul dicavit. Tarrut.

Tarrutenio. Maximiliano. V. C. Eloquentissimoq. Consulari. Piceniano. ætatis. XIX. Vicario. Urb. Romz. Legato. amplissimi. Senatus. secundo. Socero. exoptatissimo. Anicius. Acilius. Glabrio. Faustus. V. C. loci. hujus. Orator. togatam. statuam. libens. posuit.

3. *Romæ.*

Fl. Peregrino. Saturninio.

A primis adulescentiæ suæ annis Pace Belloque in Republica desudanti post juges excubias militiæ Tribunus militum Comiti ordinis primi moderanti inlustrem Sacri Patrimonii Comitivam secundo Urbi Præfecto cujus ob testimonium morum integritatis adque justitiæ singularis inlustre Urbane Præfecturæ geminam dignitatem sacro judicio Æterni Principes detulerunt meritorumque insignium contemplatione ad Posteritatis memoriam decorandam Statuam sub auro fulgentem in foro Divi Trajani erigi conlocarique jusserunt.

M

NOT.

NOT. Hic bis Præfectus Urbi erat, ultima quidem vice sub Valentiniano II. 382. regnantibus simul Valentiniano Jun. & Theodosio magno, qui Saturnino statuum deauratam decernebant, aliter quidem Reynesius, qui hunc Filium ejus qui Coss. 382. erat, fuisse existimat.

1. *Beneventi.*

M. Cæcilio. Novatiliano

Cur.

Poetæ. et. Oratori. inlustri
V. C. allecto. inter. Consulares
Præfidi. Prov. Moesiæ. Quæs-
tori. Africae. Præfecto. Jurisd.
Hispan. Cit. et. Calabriae
Splendidissimus. ordo. Benev-
entanorum. privatim. et
Publicè. patrocinio. ejus
Sæpe. defensi. P. D. D.

NOT. Jurisdicund. Hispaniæ Citerioris. P. D. D. Posuit Decreto Decurionum.

2. *Neapoli.*

Sanctissimo. Deo. Patri.
ex voto. consummavit.
Julius. Secundus. Faonius.

NOT. Herculem sanctissimum appellari multis patet inscriptionibus, & Neapoli religiosissime cultum multis argumentis probat Capacius, Hist. Neap. l. i. c. 14. maximam autem Herculis cultus partem apud Neapolitanos constituit Natalis Dei Patrii celebratio solennis & anniversaria III. id. Januarii, uti manifestum est ex inscriptione alterâ Neapolitanâ, ubi dicitur Veratius celebrasse diem felicissimum III. id. Jan. Natalis Dei Patrii Neapolitani venatione passeris, i. e. Struthiocamelis & denis bestiis, i. e. decem leonib. Africanis & 4 feris dentatis, i. e. elephantis 4, (qui proprie *Singes*, seu feræ) &c. cujus inscriptionis Sigla ita exprimit Reynesius. L. D. D. D. C. J. i. e. Locus Datus Decreto Decurionum Coloniae Juliae. Colonia Juliae est Neapolis, quia ab Augusto deducta erat.

1. *Roma.*

Fl.
figr
prin

I. *Romæ.*

Cl. Claudiani. V. C.

Cl. Claudiano. V. C. Tribuno. et. Notario. inter. cæteras. vigantes. artes. Prægloriosissimo. Poetarum. licet. ad. memoriam. sempiternam. carmina. ab. eodem. scripta. sufficiant. adtamen. testimonii. gratia. ob. iudicii. sui. fidem. D. D. N. N. Arcadius. et. Honorius. Felicissimi. ac. Doctissimi. Imperatores. Senatu. petente. statutam. in. foro. Divi. Trajani. erigi. collocari. que. jusserunt.

Εἰν ἐνι Βιργαλιοῖο νοοῦν καὶ μῦθον Ὀμηρῶν
Κλαυδιανὸν Ρώμῃ καὶ Βασιλῆς εἵθεσαν

2. *Romæ.*

Cronio. Eusebio. V. C. Æmilia: addita. prædictæ. Provincie. contuitu. vigilantie. et. iustitie. ejus. Ravennaten- sium. Civitate. quæ. antea. Piceni. Caput. Provincie. videbatur. Vicario. Italie. que. potestas. supra. dicto. viro. ob. testimonium. antea. acti. honoris. est. adtributa. Petitione. Senatus. contemplatione. vitæ. atque. eloquentie. ejus. ab. invictiss. Principibus. est. delata.

Ἡμῖσι.. Ἀρχόντας ληπτὸ ἀνεσπῶντο
Βυλῇ καὶ Βασιλῆς τὸν σφόν Εὐσεβίου

Dedicata. V. Id. Novemb. Conf. Fl. Malleo. Theodoro. V. C.

NOT. Lege potius Crottio. Euseb. V. C. Consulari, &c. Græcos versus sic emendare tentabat olim Casaubonus.

Ἰταλίας Ἀρχόντα ἀγακλυτὸν ἀνεσπῶντο
Εὐλῇ καὶ Βασιλῆος τε σφόν Εὐσεβίου. A. D. 399.

3. *Romæ.*

Fl. Eugenio. V. C. ex. Præf. Prætorio. Conf. Ordin. design. Magist. offic. omnium. Comiti. Domestico. ord. primi. omnibusq. Palatinis. dignitatib. functo. ob. egregia.

M 2

ejus.

ejus. in. Remp. merita. Huic. D. D. N. N. Constantius. Vict. ac. Triumphator. semp. Aug. et. Julianus. Nobiliss. Cæsar. statuam. sub. auro. in. foro. Divi. Trajani. quam. ante. sub. Divo. Constante. vitæ. et. fidelissimæ. devotio- ni. gratia. meruit. adprobante. amplissimo. Senatu. sumptu. publico. loco. suo. restituendam. censuerunt.

NOT. Cave ne confundas hunc cum isto Eugenio, qui tyrannidem affectans occisus est 394. pag. 162. 2.

I. *Neapoli:*

Veratio. A. F. Pal. Severiano. Equiti. Rom. Cur. Reip. Tegianensium. adlecto. in. ordin. Decurion. Civi. aman- tissimo. qui. cum. privilegio. Sacerdoti. Cæninensis. mu- nitus. potuisset. ab. honorib. et. munerib. facile. excusari. præposito. amore. patriæ. et. honorem. ædilitat. laudabili- ter. administravit. et. diem. felicissim. III. id. Jan. natalis. Dei. Patri. N. Venatione. pass. denis. bestiis. et. IV. feri- dent. et. IV. paribus. ferro. dimicantib. cæteroq. honestissim. apparatu. largiter. exhibuit. Ad. honorem. quoque. Duum- viratus. ad. cumulanda. munera. Patriæ. suæ. libenter. ac- cessit. Huic. cum. et. Populus. in. spectaculis. assidue. Bigas. Statui. postulasset. et. splendidissim. ordo. decreviss. pro- insita. modestia. sua. unius. Bigæ. honore. content. alterius. sumptus. Reipub. remisit. L. D D D. C. I.

NOT. Vide quæ alibi de his adnotavi.

2. *Romæ.*

⊙ K

Σπλιν εθεξαν Νικομηδει
 Συγγενεις ος ην αριστοι Ιητες
 Εν ζωοις οτ ην πολλους τι σωσας
 φαρμαχοις ανωδυνοις ανωδυνον
 τη σωμα ρυν εχει δατων
 Ευψυχω Νικομηδης οστις ουκ
 ημνη και εγνομην ουκ ειμι και
 ου λουπτουμαι Ζησας επι Μ Δ
 και ημερας ΚΓ

NOT

NOT. Diis manibus ~~sepulchrum~~ ^{sepulchrum}. Cippum posuerunt Nicomedi affines ejus, qui erat optimus Medicus dum in vivis esset, multos autem servans medicinis dolorem sedantibus, nunc ipse mortuus corpus habet doloris expert. Bono animo sum ego Nicomedes, qui non eram, & natus eram, non sum & non contristor. Vixi annos 44. diesque 23.

1. *Roma.*

Chejonio Contucio V. C. ob egregia facta et rarum veteris sanctitatis exemplar inlustraturi prosapiae suae cujus ope auctam instauratamque Tota se Provincia gratulatur quo judicante quasi quodam Parente Primo singulae civitatis in pristinam faciem revocatas esse letantur Foronovani Desideria totius Provinciae praecedentes statuam ad vivacem recordationem et sempiternam memoriam Posuerunt.

NOT. Forum. Novum urbs Sabinorum olim nunc deleta.

2. *

Ti. Claudius. Aug. L.

Pallas

Huic. Senatus. ob. fidem

Pietatemque. erga. Patronos

Ornamenta. Praetoria

decrevit

Et. H S. Centies. Quinquagies

Cujus. honore. contentus. fuit.

NOT. Hic erat Pallas Claudii Libertus, vel potius Dominus, cujus frater erat Felix, Judaeae Praepositus, de quo mentio fit in Actis Apost. Pallas, honore oblato contentus donum sprevit, & arrogantius fecit quam si accepisset, ut ait Plinius.

2. *S. Gilles in Occitania.*

Ataulpho Flavio

Potentissimo Regi Regum Rectissimo Victori Victorum invictissimo Vandalicae Barbariei depulsori et Caesareae Placidiae animae suae Dominis suis Clementissimis Anatilii Narbonenses Arecomici Optimis Principibus in Palatio posuerunt ob electam a se Heracleam in Regiae Majestatis sedem.

M ;

NOT.

NOT. Ataulphus post mortem Alarici regnum suscepit, Placidiamque Honorii & Arcadii sororem (quam Alaricus captâ Româ secum duxerat) in Uxorem duxit A. D. 411. Occisus est à Gothis 415. Placidia secundò nubit Constantio Aug. & illi peperit Valentinianum Aug. III.

1. *Suessæ, in Campania.*

C. Titio. Chresimo. Aug. II.

Huic. Ordo. Decurionum. quod. pro. salute. et. indulgentia. Imperatoris. Antonini. Pii. Fel. Aug. et. ex. voluntate. Populi. munus. familiar. gladiatoriar. ex. pecunia. sua. diem. privatum. secundum. dignitatem. Coloniar. ediderit. honorem. bis. illi. quo. quis. optimo. exemplo. in. Colonia. Sueffæ. habuit. et. ut. aquar. digitus. in. domo. ejus. fluere. commodisq. publicis. ac. si. Decurio. frueretur. et. Titio. Chresimo. filio. ejus. ob. merita. Patris. honorem. Decurionatus. gratuitum. decrevit. Ordo. Decurionum. et. Augustalium. et. Plebs. universa.

2. *Romæ.*

Saturnino. Secundo. V. C. Præfidi. Provinciar. Aquitanicar. magistro. memoria. Comiti. Ord. prim. Procons. Africar. item. Com. Ord. prim. intra. Consistorium. et. Quæstori. Præf. Prætorio. iterum. ob. egregia. ejus. in. Remp. merita. D. D. N. N. Valentinianus. et. Valens. Victores. ac. Triumphat. semp. Augusti. statuam. sub. auro. constitui. locarique. jusserunt.

3. *Romæ.*

Fl. Stilichoni. V. C.

Fl. Stilichoni. illustrissimo. viro. Magist. Equ. Peditumq. Comiti. Domesticorum. Tribuno. Prætorio. et. ab. in-eunte. ætate. per. gradus. clarissimar. militiar. ad. columnen. gloriar. sempiternar. et. Regiar. adfinitatis. evecto. Pro-genero. Divi. Theodosii. Comiti. Divi. Theodosi. Aug. in. omnibus. bellis. adque. Victoriis. et. ab. eo. in. adfinitatem. Regiam. cooptato. itemq. socero. D. N. Honori. Aug. Africa. Consiliis. ejus. et. provisione. liberata. ex. S. C.

NOT.

NOT. Stilico in uxorem duxit Serenam, filiam Fratris (cujus nomen non apparet) Theodosii magni Augusti. Ita ut Theodosius Hispanus ejus Prosocer esset. Ex hac habuit Eucherium extinctum A. D. 409. & Mariam & Thermantiam ambas Honorii Aug. Uxores. Thermantiam autem matri remisit Honorius 408. quo anno occisus est Stilicho, sequente Serena suffocata. In alia Inscriptione dicitur Comes Stabuli sacri. Bis Cons. quod erat A. D. 405.

1. *Camerini.*

M. Mœnio. C. F. Corn. Agrippæ. et. Ufidio. Campestri. Hospiti. Divi. Hadriani. Patris. Senatoris. Præf. Coh. II: Fl. Britton. equitat. electo. a. Divo. Hadriano. et misso in Expeditionem Britannicam. Trib. Coh. I. Hispanor. equitat. Præ. alæ. I. Gallor. et. Pannonior. Cataphractæ. Proc. Aug. Præf. Classis. Britannicæ. Proc. Provinciæ. Britannicæ. Equo. Publ. Parrono. Municipi. Vicani Censoriacenses consecuti ab indulgentia Optimi Maximi. Imp. Antonini. Aug. Pii Beneficio interpretationis ejus. privilegia quibus in jure civium aucti confirmatiq. sunt. D D D.

NOT. Reynsius legit. L. Ufidio, & ita explicat Monumentum hoc Camertes honori Benefactoris & Patroni Menii Ufidii (quali quando Ælium Adrianum, Div. Adriani Aug. Patrem, hospitio exceperat) cujus precibus Vicani Censoriacenses Camerini privilegia civium ab Imp. Antonino Pio impetraverunt, dedicaverunt. Proc. non Proconsulem, sed Procuratorem hoc in loco intellige.

2. *Lugduni. Tessera Hospitalis.*

Mercurius hic lucrum promittit Apollo Salutem. Septumanus hospitium cum Prandio qui venerit melius utetur. Post Hospes ubi maneat prospice.

NOT. Tessera hæc erat Hospitalis, sive Lapis Hospitalii index prope portam affixus, in quo Mercurius lucrum adventantibus promittit, cum jam antiquitus negotiis celebris urbs esset Lugdunum, Apollo verò salutem ob aeris salubritatem, Septumanus tandem diversorii istius hospes prandium, post cujus usum Extraneus hospes, ubi commorari vellet, prospicere poterat.

1. *Tarracone.*

Cn. Munatius. M. F. Pal. Aurel. Bassus.
 Proc. Aug. Præf. Fabr. Præf. Coh. III.
 Sagittariorum. Præf. Coh. II. Astyrum.
 Censitor. Civium. Romanorum.
 Colonia. Victricensis. quæ. est.
 in Britannia Camaloduni.
 Curator. viæ. Nomentanæ.
 Patronus. ejusdem. municipi.
 Flamen. Perpetuus. Duumvirali
 potestate. Ædilis. Dedicator. IIII.

2. *Narbone.*

L. Afranius. Cerealis. L.
 Eros. IIIII L. Aug. Domo. Tarracone. Ospitalis. a. Gallo
 Gallinacio. Afrania. Cerealis. L. Procilla. Uxor. Afrania.
 L. Luranie. F. annorum. XI. Hic. sita. est.

NOT. Itæ explicat Cl. Sponius, Lucius Afranius Cerealis Libertus Eros Sextumvir Augustalis domo Tarraconensi Narbonam migraverat ubi Hospitis sive Hospitalis professionem exercebat, cujus Hospitio insigne fuit Gallus Gallinaceus; itaque ex hac rarâ inscriptione discimus antiquos, non secus ac recentiores, in Diversoriis insignia veluti animalia appendere solitos fuisse. Ingeniosè si modo verè.

3. *Romæ, cum effigie Miltiad.*

Μιλτιάδης

Qui. Persas. bello. vicit. Marathonis. in. arvis
 Civibus. ingratis. et. patria. interit.

Γαντις. Μιλτιάδης. Ταλαρῆια. εργα. ισασιν.
 Περσῶν. καὶ. Μαραθῶν. σης. ἀρετῆς. τιμῆος

I. *Anagnia.*

1. *Anagnia.*

L. Cominio. L. F. L. N. Pal. Firmo. Pr. Q. æt. et. Alim.
Oppia. Sex. et. C. L. Eunoz.

Exemplum. periit. castæ. lugete. Puellæ.
Oppia. jam. non. est. erepta. est. Oppia. Firmo.
Accipite. hanc. animam. numeroque. augete. Sacrorum.
Arria. Romano. et. tu. Graio. Laodamia.
Hunc. titulum. meritis. servat. tibi. fama. superstes.

2. *Cerete, in agro Veronensi.*

D. M.

P. Hostilio. P. F. Pob. Campano. Venatori. P. Hosti-
lius. Tertius. Decurio. Veronen. et. Abidia. maxima. Pa-
rentes. Pissim. et. tibi. Qui. vixit. ann. XXV. D. XXV.
sine. crimine. vitæ. florentes. annos. mors. ipsa. eripuit.

Vivite. felices. moneo. mors. omnibus. instat.
Exemplum. a. nobis. discite. qui. legitis.

3. *Pannoniæ, in ripa Danubii prope Budam, adscriptum mo-
numento Sorani Batarvi.*

Ille. ego. Pannoniis. quondam. notissimus. oris
Inter. mille. viros. Primus. Fortisque. Batavos
Hadriano. potui. qui. Judice. vasta. profundi
Æquora. Danuvii. cunctis. transnare. sub. armis
Emissumque. arcu. dum. pender. in. aere. telum
Ac. redit. ex. alia. fixi. fregique. sagitta
Quem. neque. Romanus. potuit. neque. Barbarus. un-
quam

Non. jaculo. miles. non. arcu. vincere. Parthus.
Hic. situs. hic. memori. saxo. mea. facta. sacravi
Viderit. anne. aliquis. post. me. mea. gesta. sequatur
Exemplo. mihi. sum. Primus. qui. talia. gessi.

NOT

NOT Jacobus Hommey, Augustinianus, vir doctus, in nupero supplemento Patrum 1686. ait se invenisse hos, cum aliis, versus, in Cod. MS. Julio. Cæsari tributos. Sed ille ipse, Marbodi Episcopi Redonensis qui floruit circa A. D. 1120. forte esse conjicit. Sed profectò ita Julii Cæsaris sunt, ut Marbodi, i.e. neutrius; quanquam enim Marbodius sui temporis poetarum esset summus, nusquam tamen ad has laudes aspiravit.

Affectus

Affectus Parentum, Liberorum, Conjugum, Servorum, alio- rumque.

1. *Roma.*

L. Abuccius Hermes in hoc ordine ab imo ad sum-
mum Columbaria IX. Ollæ XIX. sibi Poste-
risque suis.

2.

L. Abuccius Socrates sibi et Abucciæ Gnomeni. **L.** Poste-
risq. suis Columbaria continua VII. ab imo Oll. XIV.

3.

L. Abucci Myronis hoc ordine Oll. IIII. Columbario I
et II.

4.

L. Abucci Casti Abucciæ Auræ. **L.** Abucci Maximi A-
Abucciæ Hedone. Col. VIII. Ollæ XVI. linea perpetua.

NOT. Ollæ in Epitaphiis, Urnæ sunt in quibus defunctorum ci-
neres recondebantur. Columbaria sunt repositoria sive foramina sub
fornicibus in quibus Ollæ reponerentur; Columbaria continua sunt quæ
ordine sequuntur, sine ullo aliquo intermedio sicut 1. 2. 3. 4. &c.
Sic etiam Ollæ, lineâ perpetuâ: in singulis his Columbariis dux erant
Ollæ, cum his Inscriptionibus, aliisque ejusmodi quæ ad Abucciorum
Familiam spectabant; sed hæc in rem nostram satis.

1. *Roma.*

1. *Romæ Tab. Marmorea.*

Valerius Syneros in hoc Monumento emit L. Calpurnio Sperato et Nonia Fortunata Ædic. et Columb. XX. Ubi sunt Ollæ Ossuar. XIII. cum ædícula.

Ollæ Ossuaræ sunt Urnæ quæ Ossa tenent. Dicuntur etiam substitivè Ossuaria, & Cineraria. Ædícula est capsula vel locus.

2. *Romæ.*

Calpurnia Restituta emit de Synerote Columbaria N. III. Ollas. N. VIII. et Cinerarium Medianum et Phæbo Conjugi suo et sibi Posterisque suis.

NOT. Cinerarium hoc in loco ab olla & urna differre planum est, sed qua in re non certò mihi constat; Medianum quod in medio est.

3. *Romæ.*

D M

Fulvius Charisius in Hypogeo. . . .
 Instruxit N XIII. sibi et suis Lib. . . .
 Charisi habe et tu qui leges be. . . .
 Ego omnibus meis bene feci et qu. . . .
 Pfi per errore ignoscetis de ceter
 is sciatis amici tres Uxores h. . . .
 Quidem dolui set non sunt qua. . . .
 Modo Quartaria sortem ductam su. . . .

NOT. Hypogæum erat Camera subterranea reponendis Defunctorum Cadaveribus, & Sarcophagis, quod à Latinis dictum est Repositorium cujus pass aliqua est Adparatorium.

4. *Tiburi.*

Hic locus ita uti Maceria clusus est ad Religionem Sepulturæ Lolliarum Atticillæ Filix et Staetes Uxoris et M. Lolli Amaranti.

1. *Romæ Capita Homeri & Menandri duobus terminis
imposita.*

Ομηρος

- 1 Ηρώων κάρυα ἀρετῆς Μαχάρων τὴ Περφήταιν
Ελλάνων δόξης δευτέρῳ αέλιον
Μουσίων φεγγος Ομηρὸν ἀγλαῖον σῶμα κέσμεν
Πάντος οὐραίου τούτου Δαίδαλον Ἀρχετύπον
- 2 Οὐκ ἔθος ἐστὶν ἐμοὶ φεράειν γένος οὐδ' ὀνομ' αὐτοῦ
Νυνδ' ἐνέκ Αἰλίου πάντα σάφως ἐρεῶ
Πατρὶς μοι χθονὶ πάσαι τοδύνομα φασὶν Ομηρὸν
Ἐστὶ δὲ Μυθῶν ἕκ ἐμῶν οὐδὲν ἑπεί
- 3 Εἰ μὲν θνητὸς εἴη τις ἀθάνατον Σέ ἐποίησαν
Μύσῃ καὶ Μοιρῶν νῆμα ἀνεκλώσαν Ἀνάξ
Εἰ δ' ἦ πάτα ἀθάνατος τις ἐν θνητοῖς Σέ ἀριθμῶσιν
Οὐ μὲ σε ἴδωτ' ἐχρην Σεμνὲ Ποιητὰ φερονεῖν
Ἀλλ' ἐγὼν τοαληθεὲς ἐπεί το σάφές διαφεύγει
Ἀνθρώπων φασὶν θεὸς σε Ομηρε πτελεῖν.

Μενανδρός

- 1 Ἐχρην μὲν γῆσαι σὺν Ἑρῶφι φίλῳ σέ Μενανδρε
Ὡ Συγζῶν ἐπὶ λείῃς ὀργαῖς πρῖντα Θεοῦ
Δηλὸς δὲ φορεῶν αἰεὶ Θεὸν ὁπποῦ καὶ νῦν
Σὴν μὲρφην χαπιδὼν αὐτίκα τις σέ φιλεῖ
- 2 Φαίδρον ἐταίρον ἐνώτρ' οὐραὶ Σειρήνα διατρεῖν
Τονδὲ Μενανδρὸν αἰεὶ κρατὶ πηλαζόμενον
Οὐνεκ ἀρ' ἀνθρώπους ἰδεῖν εἶον ἐξεδίδαξα
Ἡδύνας σκηνὴν δειμασσι πάσι γαμῶν

3 Ου φαιλος εσπα κατ οφθαλμους σε Μεγανδρε
 Της δε γ Ομπρηης φιλταπη μοι κεφαλης
 Αλλα σε δευτερα εταξε σοφος κρεινεν μετ εκεινον
 Γραμμαπης κλεινος περ οδιν Αελοφανης

NOT. Credo diversos diverforum lusus esse, in hæc capita, sed qui nec magnam vetustatem nec elegantiam spirant.

1. Romæ.

Et hic locus Macereola clusus ad familiam Messianam et Clodianam pertinet.

NOT. Maceria & Maceriola, muri sunt & septa quibus Sepulchrorum areæ claudebantur.

2. Romæ.

Diis Manibus

M. Herennius. M. L. Leonta et Publicia N. L. Cleopatra fecerunt sibi. et. Lib. et Libertabus suis Posterisq. eorum. et quos testamento nominaro. Frons areæ et Monim. P. XXXIV. in Agr. P. XXIV.

NOT. Area est Sepulchri longitudo & latitudo, i.e. terræ quæ Monumento assignabatur. Frons hujus Areæ & Monumenti erat pedes 35. longa: in Agro pedes 24. lata.

*Mille pedes in fronte, trecentos Cippus in agro
 Hic dabis, heredes monumentum ne sequeretur. Horat.*

3. Romæ.

Q. Cetronius. Q. F. Pub. Passer.

Mil. Coh. IIII. Pr. annis. XVIII. missus. Duobus. Geminis. Cos. sibi. et. Mafuria. M. F. Marcella.

Vixi. quod. volui. semper. bene. pauper. honeste.
 Fraudavi. nullum. quod. juvat. ossa. mea.

in. fronte. ped. XI. S.

in agro. P. XIII. S.

NOT.

NOT. A. D. 29. Secund. æram communem. Sed secundum Lactantium aliosque 33. quippe qui Christum crucifixum his Coll. affirmat. an. U. C. 782. & natum idè 749. quod verisimile est.

1. Fani Fortuna.

L. Lartidius. M. L. Hilarus. Sexvir. sibi. et. Lartidiz. Phillemæ. Conlibertæ. et. Concubinæ. suæ. et. Cleopatrz. liber. vivos. fecit.

2. Odolungi, in Monteferrato.

T. Lollius. T. Lollii. Masculus. IV. Vir. Bondicomensis. hic propter. viam. positus. ut. dicant. Prætereantes. Lolli. vale.

3. Mediolani.

V. D. M. F.

Maximus. Maximinus. Primitivus. VI. Vir. Mediolan. sibi. et. Rociz. Secundinæ. Conjugi. incomparab. qui. vixit. annis. XXI. et. Rocio. Max. Maximini. filio. qui. vixit. ann. unum. men. VI. et. Rociz. Primitivæ. Filiz. Pientissimæ. qui. tibi. dum. staret Pater ad torum, sic ait. O miser quid gemis et lacrimas quod te miserande relinquo. Te non turbemus ista fatalia dantur. qui vix. ann. XVIII. mens. VI. in agr. P. XIX. in fr. . . . .

NOT. V. F. Vivus fecit, qui pro quæ.

4. Patavii.

P. Manlius. Surus. P. F. IIII. V. Cap. et. Pomponia. Cn. F. Maritali. concordia. incomparabili. S. V. P. Hac. F. Sine. ulla. pena. ut. superstes. rosis. S. jacentis. quotannis. kal. Jun. exornet. hicq. cum. Sur. omnibus. epulentur. quos. moriens. damnet. ad. tale. Posteror. qui. supererint. huc. defunctum. nihilo. immutato. quod. ad. cor.

. . . . . attinet. comitetur. quan

. . . . . t. omnibus. immutabili. F. L.

. . . . . i. dum. N. S. H. M. nam. ut. concors. vivorum. animus. stetit. ita. concors. mortuor. cinis. hic. jaceat.

1. Aquileia.

1. *Aquileie.*

Patrôclorum.

Ulpus Priscus animæ merent Cervonia Tyche V. F. sibi et Lib. Lib. Posterisq. eor. Si quis hanc arcam sive hoc monument. vendere aut emere aut exanciscicare volet tum pœnæ nomine H S. XX. P. P. Aquile dare debet.

NOT. Observare nos vult Sponius Cl. vocem antiquam — *exanciscicare*, pro *distrabere* usurpatam. Ego quidem nec antiquam nec recentem esse invenio, sed per Marmorarii errorem positam pro *exaltare*, vel *extraneis dare*. P. P. forte Populo Aquileæ.

2. *Romæ.*

D M

Ulpie Sabinae Conj. Optimæ et Dulcissimæ et bene merenti

Rufinus Ephestion locum concessum et donatum ab heredibus Flavi Libani quæ posita est infra hanc Tricliam in Long. p. VII. in Lat. p. V.

NOT. Tricliæ, Trichilæ, vel Trichilia, Græcis τριχίλις & τριχίλιον, à voce τριχάλον curvum, sunt pergulæ arcuatae, ex arundinibus inflexis, & opere topiario colligatis contextæ, inquit Sponius de cente Salmasio.

3. *Romæ.*

Ovidianus. Poeta. hic. quiescit.

4. *Lugduni.*

Bonæ. memoriæ. et. spei. æternæ. spiritu. quoq. incomparabili. Feliciæ. Minia. Feminæ. rarissimæ. castitatis. exempli. affectionis. plenæ. erga. omnes. homines. Julius. Primitius. Dec. CCC. Aug. Lug. Conjugi. incomparabili. quæ. vixit. ann. XXXII. M. V. D. IIII. sine ulla. querela. sibi. que. vivus. fecit. et. sub. ascia. dedicavit.

πενταδι

υγίαινε λουρε

NOT.

NOT. Nescio quid sibi hæc postrema volent. Sub Ascia dedicare idem est ac ab inchoato curare, de novo facere, vel marmorariis fabrisque faciendum locare. Illorum enim instrumenta & ὄργανα λέγεται sunt dolabra asciaeque. Observarunt viri docti, *sub ascia* ded. non nisi in Gallicis Inscriptionibus inveniri, aut saltem perrarè in aliis his Siglis notabant brevitati studentes. S. A. D. hinc derivatur Gallica vox *Hache*, Anglica *Hatchet*. Nich. Chorier. *sub ascia*, *sub dio*, *ἀσπίς* sine umbra explicat.

I. *Lugduni.*

D. M.

Et. memoriz. æternæ. C. Liberii. Deciman. Civi. Vienneſi. Nautæ. Ararico. Honorat. Utriculario. Lugduni. consistenti. . . Atrona. Martia. Nl. Conjugi. karissimo. qui. cum. ea. vixit. ann. XV. mensib. III. et. Dieb. XV. sine. ulla. animi. læſione. ponendum. curavit. et. sub. ascia, dedicavit.

2. *Romæ.*

D. M.

L. Tulli. Diotimi. Viatoris. qui. Consulibus. et. Prætoribus. apparuit.

Posterisq. ejus et. Brittiz. Festæ. Uxori. Sanctiss. et. Pientiss. de. HS. X. quam summam Diotimus. impendi. jussit. Brittia. Festa. Uxor. adjecta. impensa. consummavit.

3. *Romæ.*

Dis. Manibus.

Varia. Myrina. sibi. et. C. Silvio. Variano. VI. Viro. Filio. Piſſi. Qui. v. an. XXI. qui. quid. eſſet. maledicere. nescit. non. tam. quam. mater. hoc. testimonium. reddatur. sola. hoc. test. mihi. cum. quandoque. reddent. inferi. H. P. Flavio. Junio. et. meis. meorumq.

NOT. Non intelligo.

N

I. *Mediolani.*

1. *Mediolani.*

Valer. Quintæ. castissimæ. Feminæ. Quæ. vix. ann. XX.
M. III. D. XV. Aureliu. Probianus. V. E. Conjugi. incom-
parabili. et. Obsequentissimæ.

2. *Suessæ fragment.*

Hic. nunc. Campanas. moderator. sublevat. urbes
Unde. ergo. et. populi. statuam. tribuere. Suesso.

3. *Tarvisii fragm.*

. . . Honorem. decurionatus. quo. eum. dignum. judi-
caverat. post. finitæ. mortalitatis. ejus. excessum. transferret.
in. M. Sauffeium. et. Pudentem. proximum. adfinem. ut
haberet. et. Priscus. in. illa. sede. perpetua. relictis. tandem
nimia. infirmitatis. doloribus. honorato. suo. adfine. splendi-
dum. publicæ. pietatis. adfectum. et. Parens. ejus. qui. amisso
unico. filio. nimio. mœrore. graviter. afflictus. est. tam. sa-
vi. luctus. perciperet. sublime. solatium. interventu. . . .
. . . . benignissimi. decreti.

Octaviæ. T. F. Serenæ. Opt. Conjugi. M. Saufeius. Pudens
T. Sauf. Severus. Saufeio. Montano. Fil. annorum. III.
Mulviæ. T. F. Severæ. sanctiss. Uxori. vivi. fecerunt
H. M. H. N. S.
in. fr. p. XXXIIII. Retro. p. XXXV.

NO T. Hoc Monument. Hæredem non sequitur.

4. *Offiæ.*

L. Voluseio. C. L.	}	Julia. S. P. F
Dio VI. Aug. idem		Thaidi
Quinquennal.		Have. Thais.
Have. Dix.		Dii. Tibi.
Bene. valeas.		bene. faciant,
Quisquis. es.		

1. *Parma.*

1. *Parmæ.*

D. M.

L. Æmili. Victoris. qui. pridie. natalem. suum. vicesimum
secundum. pruna. in. pensili. posita. urgente. fato. sa-
num. ipse. necavit. Se. L. Æmil. Victor. Principalis. et.
Ælia. Veneria. Filio. pientissimo. et. sibi.

2. *Romæ.*

Dis. Man. Sacrum.

T. Campilio. T. F. Manipulari.

Vix. ann. XXXIX. D. XVI.

Campilia. Festa. Sorori. suæ.

Vix. ann. XXII. men. III. D. VI.

Campilio. Rufino. Nepoti.

Vix. ann. XII. M. VIII. D. IX.

Et. Albanæ. Merulæ. Uxori.

Ben. de. se. mer. ann. XXXIII. M. VI. D. IV.

Et. Campilio. Albano. Infanti.

Dulciss. ann. II. M. V. D. IIII

Quos. dii. irati. uno. die.

æterno. somno. dederunt.

T. Claud. Hermes. dolens. de. suo.
fecit.

3. *.

D. M.

L. Menobius. Syrus. Leg. II. adju. sibi. et. Saladiai. Con-
jugi. Castiss. Quæ. mihi. solatio. data. et. cineri. juncta. hic.
poni. volo. M. H. N. S. ne. qui. eo. postea. inferantur. Fe-
lix. lapis. C. T. F. J.

4. *Novoburgi ad Danubium.*

D. M.

Tib. Cassio. Constantino. Juniori. miserrimo. qui. vixit.
annos. III. M. III. D. XXII. Fecit. Tib. Cl. Constanti-
nus. Pater. filio. dulcissimo. a. quo. faciendum. sibi. opta-

N 2

verat.

verat. et. *Cassia*. Verz. Matri. ejus. et. *Claudio*. Januario. Victori. et. *Marcellino*. libertis. fidelissimis. vivis. fecit. item. *Fideli*. quondam. et. *Caro*. et. *Modesto*. suis. karissimis.

1. *Tarracone.*

D. M.

Bene. sit. tibi. viator. qui. me. prateristi. *Paulus*. hic. jaceo. miles. am. *P. Blacana*. natus. vix. ann. C. si. quid. super. vixi. hic. *Mesoleus*. nemini. II. debet.

NOT. Am. P. Amator Patriæ. Hoc mausoleum (i. e. sepulchrum) secundo nemini debetur, i. e. nemo alius huic inferatur.

Ibid.

Bene. sit. tibi. viator. qui. me. prateristi. voluissẽm. tamen. nisi. legendo. praterisses. Si. Miles. male. sit. tibi. Ego. T. *Planc*. *Glaucia*. *Atilia*. natus. miles. eram. et. ordo. milit. ore. pio. manes. debet. militar. salvere. bene. vixi. et. mihi. et. meis. et. Patriæ. neque. ullæ. de. me. F. *Mans*. querelæ. *Glaucia*. mater. me. hic. posuit. natum. LXXXVIII. an. cum. ipsa. CXVII. jam. an. ageret. *Felix*. si. ego. eam. ante. humassẽm.

NOT. F. *Mans*. nescio quid sibi volent.

3. *Lugduni.*

Memoriæ. perenni. quieti. æternæ. *Tertiniæ*. *Victorinæ*. *Feminæ*. rarissimæ. stolatæ. quondam. spirito. incomparabili. *Tertinius*. *Severianus*. 7. Leg. II. Aug. cum. *Pater*. *nia*. *Victorina*. et. *Tertinia*. *Tertina*. filis. P. C. et. S. a. scia. D.

χαίρει
Νικηται

υψιαινε
Νικηται

I. Fl.

1. *Fl. Celine in ripa in Noricis.*

C. Hostilius. et. P. Egnatius. Veitor. XV. leg. Tribuni:
P. S. P. Q. P. dimicantes. pariter. heic. occisi. pariter. ja-
cent. singulare. Posteris. exemplum. et. caritatis. et. for-
titudinis.

Cilinenfes. XXI. dies. atrati. lucferunt.

2. *Prope Goriciam.*

C. Hostilius. et. P. Egnatius. Veitor. XV. legionis. Tribu-
nus. pro. S. P. Q. R. cum. barbaris. dimicantes. pariter.
occisi. pariter. hic. jacent. singulare. Posteris. exemplum.
et. caritatis. et. fortitudinis.

Noreenfes. XXI. dies. atrati. luxerunt.

NOT. Audiebam multoties Sanctorum corpora diverfis locis eo-
dem tempore manere, Tribunorum autem non antehac.

3. *Geneva.*

D. M. S.

C. Julius. Cæsar. Longinus. D. Cil. C. Juli. Leibertus.
Perruptis. montibus. huc. tandem. veni. ut. hic. locus. me-
os. contineret. cineres. Apollo. tuam fidem.

Vixit. anos. XLI. Mefl. III. D. XIII. hor. null. T. Ful-
vius. D. D. L. Commilito. Commiliton. Vale. Longine.
aiternu. S. T. T. L.

NOT. Sit tibi terra levis.

4. *Romæ.*

Byræ. Canacianæ. Livæ. Aug. Ser.

a. Veste. magn.

Ti. Claudius. Alcibiades. Mag.

a. Bybliothea. Latina. Apollinis.

Item. Scriba. ab. Epistulis. Lat.

NOT. Byra vel fervabat vel faciebat vestes magnas Livæ Aug. vel
forfan ornatrix. Aliud erat officium à veste privata.

1. *Romæ.*

Diis. Man. S.	}	Offa.
C. Julius. Falix.		C. Julius. C. L.
A. Bybliothea.		Nicomachus. a. Jano.
Græca. Palatin.		Prim. Pal.

2. *Tarraconæ.*

..... t. leg.
 ..... ntis
 N. .... fragmen. IIII
 Manes. si. saperent. miseram. me. abducerent. conjugem.
 vivere. jam. quo. me. lucem. jam. nolo. videre.
 Dulcem. carui. lucem. cum. te. amisi. Ego. Conjux. has
 tibi. fundo. dolens. lachrimas. dulcissime. conjux.
 Lachrimæ. si. profint. visis. te. ostende. videri. semper. in
 perpetuo. Vale. mihi. Carissime. Conjux.

3. *Romæ.*

D. M.

Flavio. Severo. Filio: karissimo. qui. vix. ann. VI. M. V.
 Fl. Vitalis. Evok. et. Glycera. Parentes. infeliciss. mas
 exstruēse. item. Africano. Lib. benemer. vix. an. XVIII.
 Hic. decessit. lib. XVII k. Sept. haber. Mas. P. XII. Filius
 karissim. decessit. XVIII. kal. Octob. depositus. P. XII. in.
 Vascello. et. Massa. a. fundus. postea. placuit. lapide. Ti-
 bur. ambos. in. se. circumdare. et. titulum. inscribere.
 D. C. Messala. et. Sabino. Coss.

NOT. A. D. 214. sub Caracalla. Evocati erant liberi homines,
 qui cum vel propter aetatem vel quod stipendia legitima consecissent,
 cogi non possent, voluntarii tamen militabant. Massa est certus agro-
 rum modus. Hic pro sepulchro.

1. *Romæ.*

L. Val. Fronto. milit. in. leg. XXX. emit. in. hoc. prædium. et. in. hac. area. fecit. sibi. ubi. poneretur. et. reliquit. Liberto. Basso. et. Ipoph. M. L. Custodibus. futuris. quid. ex. eis. natum. fuerit. ne. cui. liceat. hoc. prædium. vendere. Posterisq. eorum.

2. *Vid inter Neapolim & Nolam.*

D. Servili. D. L. Apolloni. Medici. Servilia. D. L. Ambrosia. fecit. Patrono. suo. et. sibi. et. suis.

Ὡδ. Επαφου. γέννημα. Σοφοις. επικελος. ανηρ
Κεμα. Ρωμων. σπερμα πολυκτηανων
Κλητομενος. Δεκιμος. Σερουιλιος. ειδ. εκ. ελθων
Εγνεα που δεκιδων. και. τεμα. ως. ελεγον.

3. *Arigniani.*

C. Calpurnius. Asclepiades. Prusa. ad. Olympum Medicus. Parentibus. et. sibi. et. Fratrib. Civitates. VII. a. Divo. Trajano. impetravit. Natus. III. nonas. Martias. Domitian. no. XIII. Cos. eodem die quo et uxor ejus Veronia Chelidon Cum qua vixit ann. LI. studiorum et morum causa Probatas a Viris Clariss. Adsedit Magistratibus Pop. R. ita ut in aliis et in Prov. Asia. Custodiar. . . . . in urna Judicum. Vixit. ann. LXX.

NOT. Asclepiades natus erat, A. D. 88. mortuus A. D. 133. sub Antonino.

4. *Romæ.*

D. M.

Valeria. Berecunda. Jatromæ. Regionis. suæ. Primæ. q. v. ann. XXXIV. M. VIII. D. XXVIII. Valeria. Vitalis. Filia. Matri. dulcissimæ. et. P. Gellius. Bitalio. Conjugi. sanctissimæ. b. m. f. c. et. sibi. et. Gellio. Chresimo. Fratri. et.

et. Juliae. Chreste. sorori. Et. Ego. Vitalio. Chrosten. S. S.
quam. vice. Filiae. adtendō. et. liberis. eorum. hoc. monu-
mentum. et. loci. scalare. cubiculi. superioris. F.C. et. Lib.
Lib. q. P. T. R. q eorum. Petrei. bibas.

NOT. Libertis. Libertabusque. Posterisque eorum. Petrei. vivas.
b pro v, per totam inscript.

1. *Romæ.*

D. M.

P. Ælio. P. F. Bellenio. Aristori. electo. ob. fidem. et. in-
dustriam. suam. a. Tribulibus. Tribus. Palatinae. corporis.
senioris. Clientium. Perp. Scribae. et. Viatori. et. in. ea. ad-
ministratione. ita. versato. ut. Universi. Tribules. qui. ad-
vivente. eo. dono. Delphicae. aere. cum. omni. cultu.
exornatae. sed. et. testamento. divisione. exequiarum. ejus
honorati. sunt. tam. integrum. et. industrium. Virum.
amissum. dolerent

P. Æl. Bellenius. Aristo. Filius. Patri. carissimo. et. Claudia.
Quartilla. Conjugi. carissimo. cum. quo. vixit. annis.
XXVI. men. VIII. die. I. perseverante. inter. se. concordia.
in. diem. quocum. vivere. licuit. sibi. ac. sorori. Fratribusq;
suis. et. Claudiae. Primæ. ac. Posteris. etiam. Libertis. Li-
bertabusq. Posterisq. eorum.

2. *Nola.*

Nardu. Poeta. Pudens. hoc. tegitur. tumulo.

3. *Romæ.*

D. M.

Dang. Confidio. Alcidi. Tatan. bñññ. mñññti. itññ.
C. Confidius. Alcimus. Patrono. bñññmñññti. libññtis.
libññtabus. quññ. Postñññisquññ.

NOT. H pro e, & aliquando II.

1. *Aquileia.*

1. *Aquileiæ.*

Imp. Cæs. Vespasianus. Aug. Pont. Max. Trib. pot. II. P. P. Cos. III. design. IV. Imp. VI. Veteranis. qui. militaverunt. in. Classe. Ravennate. sub. Sex. Lucilio. Basso. qui. Sena. et. Vicena. stipendia. aut. plura. meruerunt. et. sunt. deducti. in. Pannoniam. quorum. nomina. subscripta. sunt. ipsis. liberis. posterisq. eorum. Civitatem. dedit. et. conubium. cum. Uxoribus. quas. tunc. habuissent. cum. est. Civitas. Is. data. aut. si. qui. cœlibes. essent. cum. iis. quas. postea. duxissent. duntaxat. singulis. singulas. non. Apr. Cæsare. Aug. F. Domitiano. Cn. Pedio. Casto. Cos. Ilatori. Veneti. F. Centurioni. Amazio. descriptum. et. Recognitum. ex. tabula. ænea. quæ. fixa. est. Romæ. in. Capitolio. ad. aram. gentis. Juliar. deforas. podio. finisterriore. tab. T. pag. II. loc. XXXXIII.

NOT. A. D. 70. Kal. Jul. Fasti Coss. Mutium Domitio Collegam apponunt. Septem nomina Veteranorum non exscripsi.

2. *Salonæ.*

Imp. C. D. Vespasiani. F. Domitianus. Aug. Germ. P. Max. Tri. pot. XII. Imp. XXII. Cos. XVI. Cenfor. perpetuus. P. P.

Pedit. et. Equitibus. qui. militant. in. Coh. II. Alpinorum. et. in. VIII. Voluntariorum. Civium. Rom. qui. peregrinar. conditionis. probati. erant. et. sunt. in. Delmatia. sub. Q. Ponponio Rufo. qui. V. et. XX. stipendia. aut. plura. meruerunt. item. dimisso. honesta. missione. &c. Ad. III. id. Julias. M. Lollio. Paulino. Val. Asiatico. Saturnino. C. Antio. Jul. Quadrato. Cos.

NOT. A. D. 92. non exscripsi quæ eadem cum præcedente Inscriptione fuerunt.

1. *Neapolis*

1. Neapoli in Tabella arca palmaris magnitudinis.

Imp. Cæsar. M. Julius. Philippus. Pius. Felix. Aug. Pontif. Max. Trib. Pot. III. Cos. III. Des. P. P. Proc. et Imp. Cæsar. M. Julius. Philippus. P. F. Aug. Pont. Max. Tr. Pot. III. Cos. II. Designat. P. P. Iis. qui. militantes. sunt. in. Classe. Prætoria. Philippiani. seu. Misenense. quæ. est. sub. Ælio. Æmiliano. Pr. Oëtonis. et. Vicenis. stipendiis. dimissis. H. M. Quorum. nomina. subscripta. sunt. ipsis. filisque. eorum. quos. susceperint. ex. Mulieribus. quas. secum. concessa. consuetudine. vixisse. probatæ. sint. Civitatem. Romanam. dederunt. et. Conub. cum. ipsis. quas. tunc. secum. habuissent. cum. est. Civitas. ipsis. data. aut. si. qui. tunc. non. habuissent. cum. ipsis. quas. postea. uxores. duxissent. duntaxat. singulis. singulas. ad. V. Kal. Jan. Imp. M. Julio. Philippo. Pio. Fel. Aug. Cos. Des. III. et. Imp. M. Julio. Philippo. Pio. Fel. Aug. Cos. II. Des. Cos. ex. Optione. T. Fl. T. Fil. Alexandro. N. Ital. D. Misen. et. Marc. Proculæ. Ux. Ej. et. Marc. Alexandro. et. Fl. Marco. et. Ulp. Sabino. Aurel. Faustæ. Fil. ejus. Descript. et. Recognit. ex. tabula. arca. quæ. Fixa. est. Romæ. in. muro. post. templum. Divi. Aug. ad. Miner-
vam.

NOT. H. M. Cl. Sponjusz explicat 'Hac Missione. Sed certè aliud agobat. H. M. est *Honestæ Missionis*, proculdubio hoc in loco. N. Ital. D. Misen. Natione Italo, Domo Misenis. A. C. 248. Harum Missionum Archetypa ad Deorum templa reponebantur, ne falsis tabellis Republicæ fraus fieret.

2. Cierta in Hungaria.

Imp. C. D. Vesp. F. Domitianus. Aug. Germ. P. Max. Tr. P. XI. Imp. XXI. Cos. XVI. P. P. Iis. qui. milit. in. Classe. Flavia. Maxica. quæ. est. sub. Sex. Octavio. Frontone. &c.

NOT. Sicut supra, & eodem anno, sed paulò ante, viz. XVIII. Kal. Jul.

1. Cremona.

1. *Cremonæ.*

Imp. Cæs. D. Trajani. Parth. Filii. D. Nervæ. Nepos.
Trajanus: Hadrianus. Aug. P. Max. Tr. P. XII. Cof. III.
P. P.

Iis. qui. militaverunt. in. Classe. Pratoria. Misenenfi. quæ.
est. sub. Julio. Frontone. VI. et. XX. Stipend. emeritis. di-
missis. honesta. missione. quor. nom. &c. Ad. XII. Kal.
Mart. P. Juventio. Celso. II. Q. Jul. Balbo. Cos.

Descript. et. Recogn. ex tab. ænea. quæ. fixa. est. Romæ.
in Muro. post. templum. Divi. Aug. ad. Minervam.

NOT. A. D. 129. Notandum est, Milites Classarios, 26 stipen-
dia meruisse; alios 25. Dimissiones militum erant tres, honesta quæ,
emeritis stipendiis ab Imperatorib. indulgebatur. Causaria, cum vel
animi, vel corporis vitium, ineptum militem, reddebat, & inidone-
um. (Et tales, à Livio *Causarii* dicuntur.) Tertia Ignominiosa, cum
quis, propter delictum grave sacramento solvitur. Et qui ignominia
missus erat, neque Romæ, neque in sacro Comitatu agere potuit.

2. *Romæ.*

D. M.

M. Aurelius. Augg. N. N. lib. Epaphroditus. Exactor. ope-
rum. Dominicorum. et. Laberia. Felicitas. fecerunt. sibi.
et. suis. itemq. lib. lib. q. Posterisq. eor. Hunc monumen-
tum. externum. non. sequetur. nisi. de. nomine. Utrorumq.

H. M. D. M. A.

NOT. Huic monumento dolus malus absit.

3. *Romæ.*

..... mala. est. gratia.

M. Jun. M. F. Pal. Rufo.

Soterichus. Padagog. fecit:

Hæc. sunt. Parve. tuæ. meræque. sedes.

Hæc. certa. est. domus. hæc. colenda. nobis.

Hæc. est. quam. mihi. suscitavi. vivus,

I. *Suessæ.*

1. *Suessæ.*

Julia. Firma. : : : :
 Sita. tumulo. : . . .
 Quæ. commune. . . .
 Torum. servavit. casta. mariti.
 Ft. fidei. plena. pietate. nobilis. vixit
 Surrepta. est. oculis. Juvenis.
 fato. dictante. iniquo.
 Mocimus. Sabinæ. Aug. sororis. Lib. Tabul. B. M. F.!

NOT. i. e. Mocimus à tabulis, Matidiæ Jun. sororis Sabinæ Aug. Hadriani uxoris, hunc tumulum Juliæ Firmæ bene mer. fecit.

2. *Romæ.*

Sex. Pompeius. Faustus.	} Sex. L. Tertiæ. Tonst rici. Sextia. Xanta. Ser: Libraria. Em. oll. II.
Sex. Pompei. Exactor.	
Quisquis. es. homo	
Et. vos. sodales. meos.	
Cunctos. rogo. per.	
Deos. superos. inf erosq. ne velitis.	
Ossa. mea. violare.	

3. *In Piceno Treia.*

L. Sertorius. Q. L. Antiochus. Colonus. Pauper. fuit. æquo,
 animo. scibat. moriundum. sibi.

NOT. Nomina quædam omisi quæ nihil ad rem.

4. *Romæ.*

Genio. Cæti. Herodian. Prægustator. Divi. Augusti. idem.
 postea. villicus. in. hortis. Salustianis. decessit. non. Au-
 gustis.
 M. Cocceio. Nerva. C. Vibio. Rufino. Cos.
 Julia. Prima. Patrono. suo.

1. *Roma.*

T. Ælius. Aug. Lib. Saturninus. A. Diplomatus. Sardonychi. Alumno. fidelissimo.

NOT. Diplomata, quæ nunc Literæ Patentes vocantur. His exscribendis aut sigillandis præfectus erat Saturninus, qui alumno suo Sardonychi lapidem sepulchralem posuit.

2. *Florentia.*

M. Rapius Serapio. Hic ab ara marmorea oculos statuis reposuit qua ad vixit bene.

NOT. Serapio qui aras marmoreas fabricare solitus, etiam oculos imaginibus inferendos confecit, & quoad vixit, vixit bene.

3. *Nicaea.*

P. Petreio. P. F. Quadrato. et P. Evaristo. Lais. mater statuam. posuit ob cuius dedicat. Coll. Cent. Epulum ex more ex ip. . . H S. XII. ut quodann. in perpet. die. Natal. Quadr. V. id. apr. qua. reliquiaz. ejus. conditæ sunt. sacrificium. facerent. an. fare. et. libo. et. in. templo. ex. more. epularentur. et. Rosas. suo. tempore. deducerent. et statuam. decernt. et. coronam. quod. se. facturos. receperunt.

NOT. Apertè quæso dicant Hagiolatri Romani, an piè rectèque. hac in re, fecit Collegium Centonariorum, an non.

4. *Roma.*

L. Cincius. L. F. Suc. Martialis V. Vir. Possessor. hujus. monumenti. ex. testamento. L. Mamili. Felicis. Decuriaz. X. Collegio. Fabrum. Tignuariorum. Parietem. dextrum. introitus. Olla. XXXII. donavit. eis. qui infra scripti sunt; singulis. singulas.

[Tum sequuntur nomina virorum 22.

Reliquas Ollas. X. qui. in. hac. decuria. allekti. et. int. singulis.

gulis. singulas. do. lego. reliquum. omnem. jus. meum. quod. est. in. hoc. monumento. Amatiæ. Euniz. Uxori. meæ. et. L. Cincio. L. F. Pal. Martiali. F. et. M. Amatio. Crescenti. Do. Possidereq. eos. jubeo.

NOT. Verl. prim. Suc. i. e. tribus Succuffanæ.

I. *Romæ.*

Velius. Fidus. Jubentio. Celso. Collegæ. suæ. salutem. Desideri. Frater. L. Arrii. Arriæ. Fadillæ. Dom. nost. Imp. Antonini. Aug. Matris. Liberti. libellum. tibi. misi. cogniti. mihi. ex. longo. tempore. primæ. jubentutis. etiam. miratus. cum. ab. ædibus. essem. quot. eo. loco. se. contulisset. a. quo. didici. causas. executionis. set. et. Religionis. magnope. a. D.N. Imp. impetrasse. ita. ne. qua. mora. videatur. ei. per. nos. fieri. libellum. subscriptum. per. eundem. Publicum. sine. mora. mihi. remittas.

Opto. te. salvom. et. felicem. es.

Exeplu. libelli. dati.

Cum. ante. hos. dies. Cojugem. et. Filium. amiserim. et. pressus. necessitate. corpora. eorum. fictili. Sarcofago. commendaverim. doniques. locus. quem. emeram. ædificaretur. via. Flaminia. inter. miliar. II. et. III.* euntibus. ab. urbe. parte. læva. custodia. monumenti. Fla. Thumelles. a. me. solo. M. Seli. Orceli. Rogo. Domine. permittas. mihi. in. eodem. loco. in. marmoreo. Sarcofago. quem. mihi. modo. comparavi. ea. corpora. colligere. ut. quandone. Ego. esse. desier. pariter. cum. eis. ponar. Feretrum. fieri. placet. Jubentius. Celsus. Promagister. subscripsi. III. Non. Noemb. Antio. Polliano. et. Opimiano. Kos. Ordinariis. Severo. et. Sabiniano. Cos.

NOT. Ordinarii Consules, sunt illi honoratiores, quorum nomine, anni supputatio ordinatur, qui in literis, instrumentis, & fastis scribi solent. Sed longè aliter res se habebit, si Pollianus & Opim. Coss. Ord. fuerunt, quorum nomina in Fastis minime apparent. Sed è contra Severi & Sabiniani, ubique in omnibus A. D. 155. sub Marco Aurelio Antonino Pio.

1. *Roma.*

Sex. Pompeio. Salvio. Sex. Pompei. a. pendice. cedri. item.
 ab. hort. cult. h. s. e. S. Pomp. Metrodorus. Sex. Pompei.
 Ton. Rogo. per. Deos. Stygios. Off. nostr. quisquis. es. X
 homo. non. violes. non. tras. H. L.

NOT. Inter officia domus Augustæ & privatæ locat Gruterianus
 index, A pendice Cedri. Sed quid & quale sit officium frustra ibi, &
 (quod ego scio) alibi, quæres. Ton. pro Tonfor. Tras. H. L. Tran-
 sillas hunc locum.

2. *Roma.*

C. F.

D. M.

C. Vergilius. Martanus.. Colonus. agri. Cœli. Ænei. Anu-
 lenæ. Certæ. Colonæ. agri. SS. anorum XXI. Cojugi.
 Cojugali. Castæ. caræ. bone. Pia. Fideli. Dulci. care. a-
 mantissimæ. Desideratissime.

Sodaliciaria. consili. boni. B. M.

C. F.

NOT. C. F. Curavit faciendum.

3. *.

Memoriæ. æternæ. Rufius. Catulus. Curator. Nervij. vivus.
 sibi. et. Ruffiano. e. Ruf. Pupæ. et. Rufiæ. Sagiriata. fil. de-
 functæ. annor. XXII. ædiciam. cum. vinea. et. muris. ad.
 opus. consummandum. et. ad. tutelam. ejus. et. ad. ce-
 nam. omnibus. Ricontis. ponendam. XI. fin. perpet. ficu-
 ti. et. Rudecam. I. O. consummatum. hoc. opus. sub. ascia.
 est. hæc. * O. S. E. H. N. S.

NOT. *Hæc ollarum Schola ext. hæred. non sequitur.* Schola ollarum,
 est series ollarum in loculis vel riscis per longitudinem parietis, aut
 maceræ repositarum. *Rudeca* est pedamentum palandis vineis, quo
 rectæ stare possint, longitudine hominis. Pro ædiciam lege ædificium:
 Pro XI. fin. lege Kal. F. (i. e. febr.) in perpetuum. *Ollæ*, urnæ erant
 vel cineribus, vel ossibus mortuorum recipiendis factæ, & sedes locu-
 losæ suos singulares habuerunt. Pro Ricontis lege incolis. Reynesius.

1. *Cemenelii.*

1. *Cemenelii.*D. M.
M. M. A.

Flavia. Basilla. Conjug. Carissim. Dom. Roma. mitæ
erga maritum amoris adq. castitatis Femina quæ vixit
ann. XXXV. M. III. Dieb. XII. Aurelius Rhodifmanus
Aug. Lib. Commem. Alp. Marit. et Aurelia Romula Filia
impatientissim. dolor. ejus adflicti. adq. desolati cariss. ac
merent. Feret. fec. et. ded.

NOT. Alpes maritimæ ad Ligusticum mare.

2. *Astæ in Liguria.*

Ælia. Ælianæ Mulieri pulchritudine formæ Veneri pru-
dentia et aliis virtutibus Palladi comparandæ ob civita-
tem a Bellovesi furore servatam Astenses Optumæ Civi
P. P.

NOT. Suspectam hanc habet inscr. Cl. Sponius, ob nimiam Bello-
vesi antiquitatem, quo tempore rudior erat Lingua Latina, anno
nempe U. C. circa 164. profectò nimis modestus est qui hanc suspe-
ctam tantum habet, & falsam spuriamque non apertè rejicit.

3. *Astæ.*

Sibi. : . . . . .
Dis M. F. Ullia. L. N. Uxori
monumentum

pro re magnum

pro pietate parvum

L. M. in. Fr. P. XII. in agro. P. XXIII.

Ibidem.

Titus Annius Agnanus L. Æmilius Agnanus. Natus Ro-
mæ. Astæ edocatus. Memor extremi fati. Sibi. Sylviæ
Uxori Kar. P. vivens. L. E. D. P. P. Qui hic quiescere
volet ita juste vivat ut nobis æquari possit.

NOT. L. E. D. P. P. Forte Locus ei datus per Pontifices vel Publice.

In dextro ciusq. Urne latere.

Si, pensare, animas, furoren, crudelia, fata
 Et, possit, redire, morte, aliena, salus
 Quamviscumque, mors, debeatur, tempora, vi-
 ce
 Penitentem, pro, te, Cara, Homonoxa, libens,
 At, nunc, quod possent, legimus, licetneque, Deoque
 Ue, te, manna, per Stygia, morte, sequar.
 Parce, tuam, constant, fletu, quassare, iuventutem,
 Pauper, moerore, sollicitare, nec
 Nil, prosum, lacryma, nec, possunt, fata, mo-
 veri
 Victimis, hic, omnia, eximia, unius, habet
 Parce, ita, non, unquam, similem, capere, do-
 lorem
 Et, faveant, vota, manna, cuncta, tuis
 Quodque, mihi, cupit, mors, immatura, iuven-
 te,
 Id, ubi, Victuro, proterget, electus.

I. Roma, Urna quadrata mar-

mora.

Atineta, Pamphili, Ti, Caesaris, Aug. L. L. An-
 trochum, sibi, et, Claudie, Homonoxa, Con-
 liberta, et, Consultrali.
 H. τῶν Σίμωνος Λυγερῶν καὶ μεγίστης
 καὶ θύτης Αὐλῆς Χριστίνας Κορνήλι-
 Η Δολῆς πλουστῆς ἀδελφῆς τῆς Οὐρανίας
 Κορνήλιαν Αἰμιλίαν Λαερτίαν διαγυῖαν
 Τῶν τῶν ἀντιγράφων ἴσως ἀπὸ τῶν τῶν
 ἀντιγράφων ἐκδοθέντων ἐν τῇ
 Permissa, Patroni.
 In, fronte longum P. V. laeum P. IV.

In sinistro latere.

Tu, qui, fecura, procelis, mente, parumper
 Siste, gradum, quatio, vrbique, parca, lege
 Illa, ego, que, claris, fueram, prelia, pulvis
 Hoc, Homonoxa, brevis, condita, sum, mundo
 Cui, formam, Paphis, Chariter, tribuere, deo-
 ren
 Quam, Pallas, cunctas, artibus, erudit
 Nonatum, bis, detron, aris, mea, videtur, amos
 Inpetero, manus, invida, fata, mihi,
 Nec, pro, nec, quereor, hoc, morte, est, mihi, tri-
 stis, ipsa
 Moeror, Atineta, Conjugis, ille, mei,
 Sic, tibi, Terra, levit, mulier, dignissima, via
 Quare, tu, o, omnia, perfurcare, buri.

I. Calderii

1. *Caldarii.*

Quæ. multum. Syrenarum. cantu. dulcior.
 Et. quo. ad. Bacchum. in. Sodalitiis. magis.
 Aurea. Venere. quæ. eloqui. clarior.
 Irundine. et. quæ. ad. Junonis. fontes
 Cœlestia. solatia. capiebat.
 Hic. Turpilia. jacet. Bisio. linquens. lacrymas
 Cui. fuerat. solatium. a. pueritia. Illa
 autem. tantam. demum. inopinate. disjunxit. amicitiam.

2. *Romæ.*

Marfidia. Agath. . . . .
 Marfidia. Stab. . . . .
 Euphemis. Fi. . . . .

Si. pietate aliquem redimi fatale fuisset
 Marfidia Stabilis prima redempta forem.
 Quamvis mater eram natarum prole decora
 Nam geminas habui karus eratque nepos.
 Septuaginta super menses natalibus egi
 Summa senectutis præmia passa cremor.
 Quod si non ceneres Agathemeris immatura
 Auxisset nostros mater et ipsa foret.
 Tunc ego nobilior cunctarum sorte. . . . . *fuissem*
 Quippe Superstitibus Robori. . . . .

3. *Gratianopoli.*

Hylariæ. Quintillæ. Flaminicæ. Sex. Attius. Myrosies.
 ImI. Aug. Conjugi. karissimæ. quæ. vixit. mecum. ex. vir-
 ginitate. annos. XXXV. Mes. II. D. XI. et. sibi. vivus. fe-
 cit. et. sub. asc. dedicavit.

NOT. Lege Myronites Sevir Augustalis, Myronites est emptor,
 venditorve unguentorum, pigmentorum & similibus.

1. *Inter Arundeliana.*

P. Ælio. Aug. lib. Erafino. dulcissimo. Æmilia. Helene. Conjunx. et. P. P. Ælii. Aug. lib. Musicus. et. Helenus: filii. fecerunt. et. sibi. et. suis. L. L. q. P. q. E. Ita. ne. liceat hunc. munimentum vendere vel donare. quod si factum fuerit utrisque. ark. Pontificum H. S. XXX. M. N. poenæ. nomine. inferet. H. M. D. M. A.

NOT. Pro utrisq. lege utring. i. e. vendet, vel, donabit. Contra alienationem, venditionem, et donationem Sepulchrorum, severissimis Reip. legibus cautum erat. Et multæ peccatorum, Arcis Pontificibus in publico Saturni ærario custodiebantur.

2. *Lugduni.*

D. M. et. Quieti. æternæ. C. Victori. . . . .
 . . . . . Turicis. five. Quiguronis. Civis. Lugd. incorporat. inter. Utriclar. Lugd. cons. Qui. vixit. sine. ullius. offensa. Ann. XVIII. M. . . . D. V. Castaurinna. Mater. Fil. unico. Piissimo. ponendum. curavit. et. S. A. D.

NOT. Sic legit Reynesius, C. Victorii, domo Biturigia, five Vicarons (vel Vierfon oppidulo dioceseos Bituricensis) Civ. Lug. incorporatus Collegio Ultriculariorum Lugduni consentientium, &c.

3. *Via Nomentana.*

Cineribus. Gemellæ. Torquatæ. Ornatricis August. Sex. Servilius. Torquatus. Dispensator. H. M. F. et. sibi. Dedic. k. Jun. Sex. Glabrione. et. C. Omollo. Verione Cos.

NOT. A. D. 152.

4. *Moguntia.*

Sequentiæ. Faustina. Conjugi. Sanctiss. et. dulcissimæ. quæ. vixit. annis. XXXVII. M. III. Sarcophagum. iussu. ipsius. Fl. Flavianus. Aventinus. Dec. alæ. Indianæ. Conjugi. incomparabili. F. C.

1. *Via Gabinia Prænestina.*

Θ. Κ.

Αἰῶνεα Μουσα καὶ Μ. Αἰῶναιος
 Αλκμαν φιλοσοφ Σπινχε ανεθ

π τ

Αἰ. καὶ Μ. Αἰῶνιω Γορδιανωτι καὶ Πομπηιω
 Κιουικα Κοσ

NOT. π. τ. περὶ αὐτῆς πινυ. Postquam locum emerant. A. D. 241. Ergo (colligit Reynsius) nec M. Aurel. Cl. Pompeianus, (sicut Onuphrius) nec Papimius (sicut Capitolinus) Collega erat Gordiani, sed Pomp. Civica.

2. *Mitylenis:*

Ο παντα. σφοδ. καὶ. Μουσωνοχαριστος
 Αλκιβιαδης. Βυζακος. ενθαδε. κειμαι.
 Ελληνων. παιων. Ορνις. αοιδολατος.
 Λυκωλλιανθηδ. μοι. ην. παρκαρσις. ης. εκδαπανον. τινος.
 εκει. κλυτος. λεσβω. επι.
 Κωεω. ηδ. ευδαμνην. Μυκλωνα. σωμα. μητοκισατο.

3. *Romæ.*

M. Ulpio. Aug. Lib. Phædimio. Divi. Trajani. Aug. a. Portione. item. a. laguna. et. Tricliniarch. lictori. Proximo. et. a. Comiment. beneficiorum. vixit. ann. XXVIII. abscessit. Selinunte. pr. Idus. Aug. Nigro. et. Aproniano. Cos. Reliquiæ. trajectæ. ejus. III. Nonas. Febr. ex. permissu. Collegii. Pontific. piaculo. facto. Catullino. et. Apro. Cos. dulcissimæ. memoriæ. ejus. Valens. Aug. Lib. Phædimianus. a. veste. bene. merenti. fecit.

NOT. Mortuus est Phædimus A.D. 117. reliquæ ejus trajectæ. 130. Nota bene, difficulter à Pontificibus impetrabatur, ut mortuorum vel cineres vel corpora, de loco quo semel ponebantur, moverentur, ut in aliis inscriptionibus bene multis videre liceat.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Dis. Man.

Mæciæ. L. F. Dynate. ex. testam. et. dona. T. C. L. Mæcius. L. F. Hermagoras. Pater. Mæcia. Flora. Mater. Tonstrix. L. Mæcius. L. F. Rusticus. Frater. Lanarius. ad. vic. Fort. Fortunæ. 7. agrum. sive. hort. III. cum taber. III. item. ædifici. incoha. Resp. III. grat. H. E. prox. Sacell. D. Isidis. et. alia. taber. ab. ultr. vic. Triar. quod. est. intr. it. Fons. Marian. Her. Comp. Sic. V. A. L. E. in. H. T. sunt. com. or. H. S.

NOT. Et hæc, & alia quamplurima, ad exercendam doctorum crisin apposui.

2. *Romæ.*

Trophimi. Aug. Lib. reliquiæ. Pueri. quondam. Phrygii. Pastoris. Vix. annis. duodecies. Senis. nam. tertius. apstulit. illum.

NOT. Grandævus certè Puer, annor. 72. Lege itaque periculo meo duob. & semis, nam tertius apstulit illum, vel duodecim, & Semis, quod minùs placet. Hic Puer, præ forma & decore, vel Paridis, vel forsitan Ganymedis puer esse potuit.

3. *Romæ.*

P. Æli. Aug. Lib. Æliæ. Conjugi. b. m. cum. qua. vixit. ann. XXXX. Sine. ulla. querela. et. S. et. L. L. P. e.

4. *Romæ.*

D. M.

Aurelius. Hermias. Aug. lib. Proci heroum. maceria. cinctum. cum. superficie. insulæ. comparavit. sibi. Postq. suis. itemq. Libert. Libertab.

NOT. Heroum est monumentum, sepulcrum, sacellum, & tumulus. Antiqui vocabant sepulcra, *neia*. Insulæ proprie dictæ, sunt loca quæ non junguntur cum vicinis, parietibus communibus, sed circuitu proprio cinguntur, adinstar insularum quæ mari vel fluminibus clauduntur.

1. *Romæ.*

M. Servilius. M. L. Rufus, lic̃tor. se. vivo. fecit. sibi. et. Petiæ. C. L. Primæ. Uxori. et. Marciz. 7. L. Felici. Concubinæ. obitæ. Serviliz. M. L. Apate. Uxori. suæ.

NOT. 7. Liberta in hoc loco.

2. *Puteolis.*

In. hoc. Epitaphio. maceria! cinctum. Anniz. Maximinae. et. Anniorum. Celerionis. Maximini. et. Celerinatis. Filiorum. ejus. quæ est. domus. æternalis.

3. *Mediolani.*

D. M.

J. M. ValHrianus. C. SIlxtilio. TIlrIIolo. PatrII. Ilr. SIlxtilius. VIIrus. P. bIlInII. mHrIIInti.

NOT. Il & H. pro E.

4. *Romæ.*

L. Hostilius. Fortunatus. sibi. et. Hostiliz. Januariæ. filiz. item. libertis. libertab. q. post q. eorum. fecit. Exteræ. familiz. aditus. non. datur. nec. jure. quis. in. hoc. monumento. ollas. emer.

5. *Inter Arundellian.*

M. Annius. M. Anni. Felicis. F. Saturninus. vix. ann. XIX. Pius. et. Sanctus. Is. ereptus. Matri. nec. Illæ. potuit gratiam referre.

NOT. Illæ pro Illi.

6. *Neapoli.*

Heu. vota. heu. preces. Orcus. tandem. eripuit. Ephebo. filio. dulcissimo. Hermia, Mat. infeliciss f.

NOT. Lege Phœbo & Hermias.

1. *Neapoli:*

1. *Neapoli.*

J. U. D. M.

Crispe. Fili. lepidissime. heu. heu. Orcus. cum. te. voravit.
delicium. mihi. omne. abstulit.

Baculum. exuctis. medullis. edentulæ. senectutis. secuit.
spem. nepotum. abstraxit. secum. maximam.

In. tanta. demum. orbitate. Desolatus. supersum. ut. ni. quæ
seculi. sentiunt. manes. vetuissent. vivum. me. tecum. con-
tumulassent. vixit. ann. XII.

Crispus. Pater. infelicissim. F. sibi. et. suis, L. L. q. P. q.
ipforum.

2. *Neapoli.*

D. M.

C. Valerio. C. F. Eumorphiano. vitæ. suæ. annum. agent.
XXI. M. L. D. IV. Valerius. et. Sempronia. Parentes.
miseri.

Filio. Sanctissimo. et. Reverentissimo. Fecerunt.

Inter Arundell.

Κλαυδιος Ιητηρ Αγαθημερος ενθαδε καιμη

Παντοις δεδως κραπνον ακισμα νοσου.

Ξυνον τουτο δε μοι και Μυρταλη αιθα συνευνωι.

Μνημα. μετ' ευσεβων δεσμεν εν ηλυσιωι.

4. *Iguvii apud Umbros.*

L. Sabinus. L. L. Primigenius.

Ortus 'ab Iguvio Medicus fora multa secutus

Arte feror nota nobiliore fide.

Me confurgentem valida fortuna juventa

Destituit rapidis imposuitque rogis.

Clusino cineres flammæ cessere sepulchro

Patronus Patrio condidit ossa solo.

1. *Nemausi.*

. . . . . Patroni. barbara. famam
 Cujus. Roma. libris. adserit. . . . .
 Amissos. ornat. titulis. en adspice.
 Quos. habet. incolumes. fovit. amore. . . . .
 Supremas. error. ne. possit. rumpere. ceras
 Arte. sua. cavit. clausit. operta. fide.
 Excipiet. manes. sua. qui. sine. lite. reliquit
 Laudabit. studium. cui. sua. cura. cavit.

NOT. Intellige de Domitio Afro, Oratore & Causidico, qui Imp.
 Nerone, summis honorib. & multa eloquentia viguerat. Tacit. annal.
 l. 14. c. 19. & amissis liberis suis adoptavit Dom. Afrum Lucanum,
 & Domit. Tullum Fratres. Hæc Reynes. qui lacunas sic implevit.
 Versu 1. Fabula non lædet, vel Invidia haud lædet. Vers. 2. Imperi-
 um. Vers. 3. Natos. Vers. 4. Pio: paulo aliter Gruterus.

2. *Alba.*

Άνθος εγω γνομην υος Ερμιογέους τε καί Φυρμης
 Οαθησιαστέ κακως έτεσιν δυσιν ουη ολοκληρως
 Φώλος αφαρπαδεις περιμειρον βρεφος ενθαδὲ κειμαι
 Και ουκ οίδα χαλως ητε κακως εθανον
 Απληροί αιδά τι με νηπον ηρπασες ούτως
 Σπυσας του ζηναι με έτερεσαι.

3. *Alba.*

L. Aur. Florentini quem ex concessu Manii Nymphidi
 Phæbi. latum. p. VIII. S. longum. p. XVIII. extruxit.
 Hic monumentus cum omnib. suis adjacentibus exterum
 hæredem non sequetur. neque extraneum corpus in eo-
 dem monumento. neque intra finem maceræ ejus cor-
 pus exterum inferetur. Si quis contra ea quit fecerit. ven-
 diderit. Sive donaverit. inferet arcæ Pontificum L. M. N.

NOT. i.e. Quinquaginta millia num. L. locum significat in
 versu primo.

I. *

Fecit Instea Tyche. mater Et. T. Flav. Optandus. Parens.
 Filio Pientissimo. Benemerentique. Insteio. convenienti.
 Fuit. hic vitæ nitidus. cultu decoratus. formæ speciosus.
 Qui et Astomachetus. nunc levis atque meo jaceo tumulo.
 neque sentio quidquam. et Tu qui legis ecce meum titu-
 lum. moneo. fruire Tunc. vita. data es. Qui vixit annis
 XXII. mensibus XI. Diebus VIII. hora prima. Sibi. et.
 suis. Posterisq. eorum. in Fr. p. VI. in agr. p. VI.

NOT. Reynesius *tunc vita data es* substituit. *Frustrane vita data est?*

2. Romæ.

Ara Sepulchri elegans.

Την Κυανωπιν Μουσαν ἀηδονα την Μελιγερυν
 Λεῖλος οὐδ' ἐξαπινης τυνβος αταυδον εχει.
 Και κειται λιθος ως η πανσοφος η ωξιδωτος
 Μουσα χαλη κρυψη σοι κρηις ηδὲ πελοι.

[*Hic caput muliebri Musæ ipsius affabre sculptum.*]

Τις μοι την Σειρηνα χακως χακως ηρπασε δαμνον
 Τις μοι την γλυκερην ηρπασε Αηδονιδα ;
 Νυκτε μη ψυχραισιν αφαρ σιταρονεσι λυθεισιν
 Ωλεο Μουσα ετακη δ' ομματα εκεινα σιο.
 Και σιολα πεφραχται το χρυσον ουδεν ει εν σοι
 Λειψανον ου χαλου σου σοφης πελεται
 Ερρετ αιμερμεραι συμαλγαις αμυροει εισβλης
 Ελπιδος Ανθεωποι παντα δ' αδηλα τυχη.

Petroniæ Musæ.

NOT. Elegans Ara & elegans Carmen; sed lege versu secundo.
 λιλος tenuis, simplex, & πικρος, & penult. *συναρμυται, αναυδον*
mutam & elinguem, quod nunc dictu est de Musa vel Lusciniâ
 Sponius V. Cl. dum hæc vertit, *sine cruore*, aliud agebat.

1. Romæ.

1. *Romæ.*

Nonius. Severinus. vix. ann. XVII. M. VI. D. IV. . .
Serpente. iētus. Parentes infelicissimi.

2. *Romæ.*

ΥΙΟΣ. ΕΓΩ. ΓΑΜΟΜΗΝ. ΑΓΑΠΑΜΕΝΟΥ. ΩΜΟΜΗΧΙΣΤΑ.
ΚΟΥΙΝΤΑ ΠΚΕΝ ΘΑΛΕΡΗ. ΡΗΤΩ. ΕΝ. ΔΕΙΩ.
ΕΝΔΥΚΕΩΣ. Π. ΤΡΕΦΟΥΤΙΣ. ΑΓΓΕΛΗΤΟΝ. ΜΕ. ΧΑΛΕΣΣΑΝ
ΔΩΡΑ ΔΕ ΜΟΥΣΩΝ. ΧΑΙ. ΕΡΕΦΟΣ ΩΝ. ΑΓΑΠΩΝ.
ΔΩΔΕΚΕΤΗΣ. ΗΛΘΟΝ. ΡΩΜΗΝ. ΦΙΛΕΤΗΣ ΜΕ. ΧΑΛΥΠΤΕ,
ΗΔΗ. ΝΕΟΝ. ΒΩΛΟΣ. ΠΑΤΕΙ. ΛΙΠΟΝ. ΠΑΧΕΑ.

NOT. Lege in vers. 1. ὦ. μί. μετῴσα. Ultimo, λιπὼν] ἀχά.

3. *Romæ.*

Calpurnia. Athis. fecit.
Dextera. fama. mihi. fuit. et. Fortuna. Patrona.
Magnifici. Conjunx. Cæsaris. illa. Dei.
Qua. bene. tutus. eram. caris. nec. vilis. amicis.
Quis. etiam. mecum. plurima. cura. fuit.
Athis. causa. mihi. vitæ. quæ. cara. sepulchro.
Condidit. ossa. suo. nominor. Ikadium.

4

D. M.

L. Pomp. Faustini. Fili. Piissimi. defun. ann. X. quem
post. mortem. Fratr. ejus. Severiani. L. Pomp. Hermeros
Pater. amiserat.

5. *Larissæ.*

ΤΑΚΙΝΘΕ ΛΑΡΙΣΣΑΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΕ ΗΕΡΩΣ
ΧΡΗΣΙΕ ΧΑΙΡΕ.

NOT. Hyacinthe Larissensis Civis Heros bone vale.

1. *Larissæ.*

1. *Larissæ.*

Παραμυνη Παρμενισκου
 Γυνη δε Θρασονος
 Ημεν χρηστη χαιρε.

NOT. Paramone Parmenisci filia; uxor autem Thraſonis Heroïna bona. Vale.

2. *Narbone.*

Æliæ. Restitutæ. animæ. dulcissimæ. Bellator. Aug. lib. Conjugi. Rarissimæ. benemerenti. Amici. dum. vivimus. vivamus.

3. *Pole.*

Donatus. Aug. Lib. et. Annia. Primitivæ. hanc. sedem. structum. laboris. sui. vivi. sibi. posuer.

4. *Romæ.*

Fl. Aug. Lib. Helpidi. Cænidianæ. quæ. cum. vixit. Dea. et. Sanctissima. dicta. est. Callistus. Aug. Lib. Hyginianus. Conjugi. carissimæ. cum. qua. vixit. bene. annis. L. et. Tulpia. Calliste. filia. matri. pientiss. L. L. q. P. q. eorum. H. m. h. n. S.

5. *Labelli Apuliæ, in lapide fracto.*

P. Lartius. P. L. Saufeia. A. L. L. Lartius. P. F. P. Lartius. P. F. L. Lartia. A. J. L. Neicia. Thalea. Rufus. P. Larcus. P. F. Brocchus. Larcia. P. L. Horæa.

Boneis probata. inveisa. sum. a. nulla. Proba. fui. Parens. dominis. senibus. Huic. autem. obsequens. ita. libertate. Illei. me. heic. decorat. Stola. a. Pupula. annos. veiginti. Optinui. Domum. omnem. supremus. fecit. judicium. dies. Mors. animam. eripuit. noni. veitæ. ornatum. apstulit. L. Eprius. Chilo. viat. Trib. Pl. Prin. ac. Pi.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

C. Julio. Aug. Lib. Phæbo. Rufionino. Cestus. de. suis
fecit.

Tous. αγαθους. και. θανοντας. ευεργατειν. δει.

2. *Romæ.*

Caius. Tutilius. Rufinus. nominor. Ille
Annos. qui. vitæ. linguo. novem. atque. decem.
Heu. scelus. heu. crudele. nefas. facinusque. tremendum
Cum. satiare. vides. quam. miser. est. genitor.
Qui. me. conspexit. moribundum. qui. mea. clausit
Lumina. diversis. ætatis. vicibus.
Quos. non. Ille. prius. qua. non. ego. voce. rogavi
Infelix. superos. nec. valere. preces.
Sed. vis. major. agit. mortis. jam. jamque. Parens. aut
Mecum. semper. eris. aut. dolor. una. obiet.

Hoc. sepulchrum. T. Fl. Eutychianus. M. M. Rufini
alumni. sui. fec. L.

NOT. M. M. memorix meritissimo, vel mœrens monumentum.

3. *Romæ.*

D. v. an. LVII. M.

D. M.

Ti. Claudii. Secundi.

Hic. secum. habet. omnia.

Balnea. vina. Venus. corrumpunt. corpora. nostra.

Sed. vitam. faciunt. Balnea. Vina. Venus.

Karō. contubernali. Sec. Merope. Cæs. et. sibi. et. suis.
P. q. eorum.

1. *Romæ, ad pedes Apri Juvénis, cui aper adjacet.*

Innocuus Aper. ecce. jaces. non. virginis. ira
Nec. Meleager. atrox. perfodit. viscera. ferro.
Mors. tacita. obrepfit. subito. fecitque. ruinam
Quæ. tibi. crescenti. rapuit. Juvenile. figuram.

T. Statilio. Vol. Apro. mensori. ædificiorum. vix. ann.
XXII. M. VIII. D. XV.

T. Statil. Vol. Proculus. accensus. Velatus. et. Argentaria.
Eutychia. Parentes.

Filio. Optumo. et. Orciniæ. Anthidi. Uxori. ejus. sibi. et.
suis. Lib. L. q. P. q. eorum.

2. *Lugduni, ad D. Irenæum reperta. ann. 1678.*

Murræ et Verecundo Murrani Filis.

Qui legis has Pueri moribundas perlege voces
Et lachrymam fatis da gemitumque meis
Murra Patris primum referens è nomine Patrem
Amborum effigiem matre favente tuli
Bismihi septenos ætas ostenderat annos
Certaque jam nostri fama pudoris erat
Cum subitæ pro fallax causa fuisti
Lusus & æqualis non inimica manus
Nam temere emissus non ad mea funera clavus
Hæsit et in tenero vertice delituit
... primum perculsi vulnere manes
Parcite jam luctu sollicitare meos
... posuistis funere nati
Trimus et in decimo mense sepulte jaces
... vocarunt
Immunes nostris Ossibus Urna sat est.

NOT. Sarcophagus hic continebat duo corpora fratrum, Murræ annos 14. natî, & Verecundi trium annorum & mensium decem, quorum primus funesto clavi ictu, qui ab amico projectus temerè verticem ejus attigit, percussus periit. Reponendum est in versu 7. mortis, vel quidvis simile,

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Graxiz. Alexandria. insignis. exempli. ac. pudicitiz. quæ.
etiam. filios. suos. propriis. uberibus. educavit.
Pudens. Aug. Lib. maritus. merenti. vix. Ann. XXIV.
M. XII. D. XVI.

NOT. In alio exemplari, An. XVI. M. II. D. XVI. ex utroque
corrupto, unum verum facias, A. XXIV. M. II. D. XVI.

2. *Moguntia:*

Peregrino. Heliodoro.

Consummatz. peritiz. Medico. et. mirz. pietatis. Juveni.
Cominia. Faustina.
Mater. infelicissima. f. c.

3. *Gratiani, quod olim oppidum Montisferrat.*

V. F.

T. Vettius. T. L. Hermes. Sepalsarius. Mater. genuit.
Mater. recepit. Hi. horti. ita. uti. opt. maximiq. sunt. cine-
ribus. serviant. meis. nam. Curatores. substituam. qui.
vescantur. ex. horum. hortorum. redditu. natali. meo. et.
præbeant. Rosam. in. perpetuum.
Hos. neque. dividi. neque. alienari. volo.

4. *Romæ.*

D. M.

L. T. Valerio. Urno. F. Dulcissimo. karissimo. sibi que.
amantissimo. L. Val. Posphorus. Pat. et. Val. Saturnina.
mater. infelicissimi. fecer. Q. vix. Ann. XVII. M. IV.
D. III. educatus. Literis. Græcis. quam. et. Latinis.

NOT. Legit Reynes. Turnus, vel Saturnus pro Urnus, & obser-
vat Canonem grammaticum de tam & quam, non ita accuratum &
perpetuum, quin eleganter omittatur aliquando *tam*.

D. Roma.

Θ.

Κ.

Εγὼ φιλοισι φιλοιο καὶ Ἰηῆρος αἰετοῦ
 Παιδείης θ' ἱερῆς ἐγγυθεν ἀψαμένου
 Σωμ' Ἀσκληπιοῦ καὶ υἱοῦ ἐνθαδὸς Βηροῦ
 Ως ἐπεὶ δὲ φίλοις εἰς οὐδὲ τιμὸς ἔχει.

Α. φοντεω. φορκ. Ἀσκληπιοῦ τω. γανει. Εφησιον. βιω-
 γαί. εἴεσιν. Μ. μεσιν. Β. ἡμερ. Κ Ε ωρ. Ζ. ἐγνακα.
 Βελονις. συμβιος. Μνημης. χαριν.

2. Roma.

Speratus. vix. mens. VIII.

Flet. domus. et cari lugent sine fine Parentes
 Abreptum fatis contegor hoc tumulo.
 Quis non exemplo doleatur mortis acerbo.
 Si me vidisses aut si mea funera nosset
 Fudisses lacrimas hospes in ossa mea
 Speratus Attalus Politice Matr.

3. *

D. M.

Perlege cuncta precor cultor pietate Parentis
 Cum simul et Matre quod nobis inane sepulchr.
 Fecerunt quanto in munere positum vides.
 Quod si fata mihi dedissent luce videre
 Ista prius ipsis facerem non ut posceremur.
 Munus inane quidem terra nunc dividitis ti
 Corpora nostra nimis graviter parva adversus vota pa-
 rentum. P. P. esto si colit. P. S. mane
 Cuncti meo nomini semper hac mihi terra
 Leve optetis. vobis Dii fortuna beata
 Et semper honoratam prestent numini
 Sancto ex quo possitis obiti bene linquere. M.
 Julius Lec. cum. Vitali Servanda Coniux
 Parentes. Fil. Dul. B. M. F. C.

{ 1. *

D. M.

Gavix. Quadratilla. vixit. ann. XXII. mensib. VI. C. Gavius. Daphnus. Pater infelicissimus, Qui post dies XX. dispepondit.

2. Smyrna, in Ecclesia Christianorum hodierna, nunc Roma.

Θεοις Ηρώτιν

Λουκιος Μινικιος Ανθιμος και Σκρειβωνια φηλειμισμος
Ατυχεις γοεις. Α Μινικιω Ανθιμιανω τεκνω γλυκυϊατω
Και Θεωιδιω Επηχω. Ξησαν ετη Δ. μηνας Ε. η. Κ.

Νηπιος ειμι τοχων τυμβου του δι' ω Παροδεिता
Ος επαθον δι' εν βαιω τερματι ' της βιοτης [' μου ex Edit. Sponii
Ελκυρας λαινεα ' σπη ταχα και συ θακρυσεις [' σπλη.
Μητερος απ' ωδενων ως εις φαος ηγαγην ωραι
Εκ γαιης με πατηρ εμς ελαβε χερσι γαρηθως
Και μ' απελευσε λυθερω και εις σπαργανα μ' αυτος εθηκεν
Ευχετο δι' αθανατοις απερ ουκ ημελλεν εσεσθαι [' αλλοις
Μοιραι γαρ ωρωται περ μου ' κεχεικηκα [' κεχεικηκα
απαντα

Και με τρεφεν γαιετης μητερα μου τερπον ελαμενος
Αυπηγ δι' ηυξανομην ευερνης και πασι πυθητος [' ευεκατομην.
Εν δωραις ολιγαις μοιρων γαρ σφραγιδες επιηλθον
Αι μενος ' ωπησαι χαλεπη διδυμους περ [' με τοσο τηζα.
Αλλ' ο παλαφρων γέννησας ειασατο μουνος οναινην
Τουτο δοκων οτι μοιραν εμην ειαμασι ' διελγα [' σπλη.
Και ' πτε δη μ' επεα τοσος ειλε κταστη [' τοις.
Της ωροπρης τουτου πωλυ τι χερσπρη
Σηψιν γαρ ' μου πεδιον ποδος εχεν εν οστοις [' με. * εχρ.
Ειτ † εγαρον με φιλοι γαιετου και μου οτι † ετα με. * οτι
ανελαν

Αυπας

Λυπας και σπονδας τοις μιν πεποισσι διδοντα
 Και ταυτ' ως αυτως¹ ειαθην παλιν² ως του
 παριθεν

Ουδ' ουτως μιν γενεσις δεινη πληθεις³ εκθρεσθη
 Αλλ' επεραν παλι μου τοτον ηγαγε γαστρος⁴ αλγιστα⁵
 Σπλαγχνα μιν ογκωσσαι και⁶ εκλυσαντα
 τα λοιπα

Αχρεις οτου ψυχην Μητρει χερει ειλαν απ' οσσων
 Ταυτ' επαθον βαλω πυγμακ' μιν βιοτης. Ξερε
 Και χαπιλειπον πεκεδονα⁷ ελυσσιν τοις με
 γιναμενοις

Αινομενους λειψας τρεις συνομαχοντας αστεφανωτους.

1. Via Appia.

Ti. Claudio Niciati. Vix. A. XII. M. X. D. XX. et. Clau-
 dia. Nice. vix. A. II. M. XI. D. XXIII. Filiis. suis. infeli-
 cissimis. qui. ætate. sua. non. sunt. fruniti. mater. scelerata. et.
 sibi. et. Lib. L. q. P. q. eorum.

NOT. Fruniti pro fruiti vel usi, à fruniscor, fruisco, fruor, Sca-
 lig. in Fest. Scelerata dicitur, non quòd grave aliquod scelus admi-
 sisset, sed quod ita misera & infelix esset, ut aliis videretur scelere ali-
 quo polluta.

2. Rome in Urna.

D. M. et. Ollæ. Quieti. Myrtale. Sabinæ. et. Pomponiæ.
 Festæ. Uxoribus. suis. Q. Tarquiti. Asper. et. Tar-
 quitia. Filia. innocent. vix ann. III. M. X. D. IX.
 Fecit. Pater. inflix. et. sibi.
 Nemo. nos. inquietet.
 Have. et. vale. quisquis. es.

1. *Sutrii.*

D: M.

Salasizæ. L. F. Merulæ. ann. XIII. D. V. Proh dolor et
lachrymæ. Merula. mater. infeliciss. sibi. ipsa. et. sua.
O. V. F.

Nascentes morimur finisq. ab origine pender.

NOT. O. V. F. Omnib. viva fecit.

2. *Romæ.*

T. Peticius. L. F. Chirurgus. hanc domum labore et cura
vividus perfecit.

Sed Filio ante homini jucundissimo paravi tribus ubi ossa
nostra adquiescent. Mors. me adsequetur. tunc mihi de-
metur. dolor.

Valete et memores este pietatis Patris.

NOT. Substituerem pro tribus, privus, privatus, solus, orbatus.

3. *Florentiæ.*

Disce quisque Pius Pater es vel Mater quæ generasti natos
habere bonum est si non sint invida fata si tibi non ra-
piat mors invida tam cito natos At meis atq. tuis dic nisi
sue Terra preceris ut mors in volcum vivat. . . . .
semperque colatur Ælius Marcellinus Pater

Filio Felicissimo

Hoc. ego feci bene si quid sapiunt inferi qui vixit annis
X. mens. V. D. X.

4. *Romæ.*

Cinyra mater sibi et filiis

Hoc Epiog tumulo Cinir est cum fratre sepultus

Ante suos annos quos tegit atra cinis.

His tumulum parvum mater cum carmine fecit

Ingenio quorum terram optate levem.

NOT. Lege V. 1. Hoc Epiog, & dele 9.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

L. Valerius. Zabdæ. Mercatoris. Venalici. L. Aries
 Seu. Stupor. huic. studio. est. five. est. infania. nomen
 Omnis. ab. hac. cura. levata. mea. est.

Monumentum. . . . absolvi. . . . et. impensa. mea. a-
 mica. tellus. ut. det. hopitium. ossib. quod. omnes. rogant.
 sed. felices. impetrant. nam. quid. egregium. quidve. cu-
 piendum. est. magis. quam. ubi. lucem. libertatis. acceperis.
 lassæ. senectæ. spiritum. ibi. deponere. quod. innocentis.
 signum. est. maximum.

NOT. J. Bapt. Ferretius legit Innocentiæ, versu ultimo,

2. *Romæ.*

Florus. ego. hic. jaceo. . . . Bigarius. infans.
 Qui. cito. dum. cupio. currus. cito. decidi. ad. umbras.
 Januarius. Alumno. Dulcissimo.

3. *Romæ.*

Minucia. O. L. Aste. Medica.

Ibid.

Antoniz. Aug. L. Thalusa. Obstetric.

Ibid.

Mariæ. O. et. Suavitati L. Agrippinæ. Obstetrici.

4. *Nemausi.*

Flaviæ. Hedones. Medicæ. ex. t.

NOT. Forminæ artem medic. exercebant.

1. *Roma.*

Ursus Togatus vitrea qui primus pila lusi decenter cum
 meis lusoribus laudante Populo maximis clamoribus Ther-
 mis Trajani thermis Agrippæ et Titi multum et Neronis
 si tamen mihi creditis Ego sum ovantes convenite Pile-
 crepi statuamque amici floribus violis Rosis folioq. mul-
 to adque unguento marcido onerate amantes et merum
 profundite nigrum Falernum aut Setinum aut Cæcubum
 vivo ac volenti de apotheca Dominica Ursūque canite
 voce concordi senem hilarem jocosum pilicrepum Scho-
 lasticum qui vicit omnes antecessores suos sensi decore ad-
 que arte subtilissima nunc vera versu verba dicamus senes
 sum victus ipse fateor a ter Consule Vero Patrono nec
 semel sed sæpius cujus libenter dicor Exodiarius. . . . :

NOT. Exodiarii olim proprie Attellani, postea verò Mimi, vel
 Scurræ Mimici, ita dicti erant; multa de his, Scaliger, Salmasius &
 Valesius, sed nulla quæ ad rem nostram faciant, dixerunt.

2. *Laodiceæ.*

Ξαίκεππην Ἀκυλὰ μνήμην βίου παρέδωκεν
 Βωμῷ τεύχεσσι σεμνῷ ταυτὴν ἀλζον
 Παρθένον ἥς ἀπῆλυσεν μήτηρ ἡδ' εἶον ἀνδρὸς
 Ἔσχεν ἐν ἡμίτελει παιζόμενον θαλαμῷ.
 Τρεῖς γὰρ ἐπ' ἐκτροσίους πλεῶσεν βίον ἐρεαυτοῦς
 Καὶ μετὰ τοῦς δὲ θάνατον τοῦτου λιποῦσα φάος.

NOT. Ex itineraio, D. G. Wheeler, Equit. Aurati & Presbyteri
 dignissimi Eccles. Anglic. hanc inscriptionem habui, quam ita emenda-
 tam picundius legas,

Ξαίκεππης Ἀκυλὰ μνήμην βιοῦ παρέδωκεν,

Βωμῷ τεύχεσσι σεμνῷ ταυτὴν ἀλζον,

Παρθένον, ἥς ἀπῆλυσεν μήτηρ, ἥς εἶον ἀνδρὸς.

Aquila lecit memoriam (i. e. monumentum in memoriam) Xan-
 tippes vitæ; uxorem sanctissimam arā adornans Virginem, cujus zo-
 nam solverat, cujus (ætatis, vel formæ) flos tempestivus cessavit (e-
 sanguit) thalamo imperfecto, (nuptiis non completis) i. e. quæ
 diu uxor non fuisset. Vers. 5. *Εἶον.* Vers. 6. *Τῆτο.*

1. *Tabacide.*

1. *Tabacide, non procul à Thebis, ex eodem.*

Σκηψως μὲν γένετρες ἐπεὶ γέρας ἐστὶ θανουσι
 Τειμῶν πὶ κλαυέκον ἀναβητο πῶε τυμβόν
 Ψυχὴ δὲ το δικάμον ἐβῆ ἣν δὲ οὐνομα τουμῶν
 Νηδυμὸς Ἰταλικῆς Ἀδάς παρὶ ἡμέρος οὕτως
 Οὐκ ἤμην ἐμῆρος δὲ πολὺν χρόνον εἴτε γένηθην
 Εἰς ὀλίγων ἐπὶ ἡμερῶν ἀσάτος αἰῶν
 Οὐκ ἀνέδραστον ἔχων ἰδίον δέρον ἡδὲ λαχέωντος
 Μοίρης ταυτῶν ἐκπλεσθ' ἡμὶ γὰρ βασιλῆες
 Ταῦτ' ἐπεγραψέ πατὴρ ὁ Ζωσιμὸς εἰνεκ ἐμείο
 Αἰμνήστον ἔχων ψυχῆς ποδὸν ἀθανάτοιο.

NOT. Fortè legend. in versu 1. σκλῶθ. 2. ἀναβιθῶν:

2. *Romæ.*

D. M.

Immatura. quies quos. abstulit. hic. siti. sunt. tres
 Mater. cum. parvis. pignoribus. geminis
 Pollia. Saturnina. Parens. triginta. per. annos.
 Vixit. et. enituit. docta. sonare. mele.
 Octo. Puer. Titius. proles. cito. rapta. Philippus
 Et. Fratri. tenero. karior una. soror.
 Ælia. Saturnina. obit. uno. insuper. anno.
 Nec. saltus. vitam. protulit. aut. chorex.

1. *Romæ.*

Ὡφρονα Σεμνήν Θεοδώραν φιλανδρὸν φιλοπικρον ἀγα-
 θὴν Μονανδρὸν Διχαμὴν Θεοσεβὴν ΑΒΙΠC ἀδελφίος
 ἀπολεσας φάος οἰχοῦ

NOT. Nescit Sponius quid sit ΑCΙΠC, nisi unicâ literâ mutata
 legatur ΑCΙC, i. e. vitam non curans (tanquam mortuus, vitâ suâ
 quasi orbatus ob uxoris amissionem) ut interpretantur glossæ Philoxe-
 nis.

P 3

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Hic sita est Amymone Marci Optima et Pulcherrima
Lanifica pia pudica Frugi Casta Domifeda.

2. *Crotonæ.*

Futiae C. F. Lollianæ Filiae Piissimæ C. Futius Onirus
iterum. II Vir. item dedit Decurionibus. HS. X. N.
Ut ex Usuris eorum quod quodannis VII. Idus Apriles
Natale Filiae meæ epulantes confrequentetis. HS. CCC. N.
et in profusionibus. HS. CC. N. neque in alios usus con-
vertatis L. D. D. D.

NOT. Locus datus Decreto Decurionum.

3. *Romæ.*

D. M.

M. Canulei. Zozimi. vix. Ann. XXVIII. Fecit Patronus
Lib. benemerenti. Hic. in. vita. sua. nulli. maledixit. sine.
voluntate. Patroni. nihil. fecit. multum. ponderis. auri. et.
argent. penes. eum. semper. fuit. concupiit. ex. eo. nihil.
unqua. Hic. arte. in. cœlatura. Clodiana. evicit. omnes. . .

4. *Beneventi.*

Vibia. L. L. Chresta. mon. fecit. sibi. et suis. et. C. Rustio.
C. L. Thalasso. Filio. et. Vibia. C. L. Calybeni. Libertæ.
Lenæ. ab. asse. quæsitum. lucro. suo. sine. fraude. aliorum.
h. m. h. n. s.

5.

D. M.

Sandalius dicit. ambula. sequere. me. cum. oenoforu. cum.
calice. et. tapantione.

1. *Bergomi.*

Pudens M. Lepidi. L. Grammaticus.

Procurator. eram. Lepidæ. moresque regebam.
Dum. vixi. mansit. Cæsaris. illa. nurus.

Atteius. Philologus. Discipulus.

NOT. Hæc Æmilia Lepida, nobilissima scemina, quæ Sullam, & M. Pompeium, proavos suos habuit, non erat revera Uxor, sed destinata tantum Uxor L. Cæsari, & Divo Augusto Nurus: postea Quirinio Privato data, & ab illo repudiata, & deinde ob adulteria, venena aliaque aqua & igni interdicta. Tacit. ann. l. 3. c. 22. de hac Lipsius hunc lapidem exponit. Ego potius de altera Æm. Lepida, Drusi Germanici filii, Tiberii Nepotis Uxore intelligo. Sed nec illa Cæsaris Nurus proprie dicta.

2. *Cordubæ.*

D. M. S.

Domitius. Isquilius. Magister. Gramm. Græcus. annor.
CI. h. s. e. s. t. t. levis.

NOT. Hic situs est, sit tibi terra L

3. *In monte Summo agri Vicetini.*

Palæmon. L. L. L. D. F. Gramma. Veicet. atque. Rhet.
sibi. et. Tuberoniæ. Contubernali. Feminæ obsequentissimæ.
atque. benemerenti. lapideum. struxit. tumulum. in. eo.
quidem. cadaver. quies. esto. alio. autem. revertito. animus.

NOT. Palæmon, Luciorum Libertus, Decimi Filius Grammaticus Veicetinus atq. Rhetor, temporibus Tiberii & Claudii, omnibus vitiis infamis floruit. Arrogantia fuit tanta, ut M. Varronem Porcum appellaret. Secum & natas & morituras literas pacteret. Nomen suum in Bucolicis non temere positum, sed præfagiente Virgilio fore quandoque omnium Poetarum ac Poematum Palæmem judicem, & multa similia quæ ex Suetonio habere possis. Magnus quidem Fastus, magna Grammaticorum ferè arrogantia est; sed quis non ferat? de verbis enim tantum agitur, nihil mali, damni vel periculi, ulli mortalium subinde oritur, opus utilissimum, & Republicæ feliciter regendæ apprime necessarium operantur. Sed perit

labor, pereunt noctes diesque toti; in studiis, in vigiliis, in ærumnis, paupereſcunt, ſeneſcunt, languent, occiduntur, & magna loqui de-
mum (ſi diſ placet) non licebit? Liceat ſanè; & non tantum hac in
re Palæmonis ſucceſſores ſint, ſed & in illa altera quæſtuoſiori, de qua
idem Suetonius hæc habet, *ex Schola quadragena annua cepit*, (i. e.
ſecundum Budæum, 800. lib. Ang. mon.) *nee multo minus ex re ſa-
miliari*. Sed fruſtra volo, quicquid Puerorum mugis, ineptiis, quicquid
criminibus impendunt Parentes, id lucro quidem apponunt; quicquid
autem bonis moribus & doctrinâ inſtituendis erogatur, id totum, id
ſolum periſſe credunt. Quies hoc in loco Adjectivum eſt. Mentem
quietem, habet Nævius, lib. 2. Bell. Pun.

1. *Viriaci in Sabaudia.*

D. M.

Et. quieti. æternæ.

Rebricidi. Vixillæ.

Foeminæ. incomparabili

Quæ. vixit. ſine. cujuſquam. animi læſione.

Camilla. Maria.

Martius. Saturninus.

Matri. Chariffimæ.

po. cu.

et. S. A. D.

NOT. Leg. Bebryci Divixillæ.

2. *Romæ.*

Dis. Manib.

Ti. Claud. Felicis.

vix. ann. LXVI. ſine. macula.

Palpia Atalante. Filia.

C. Palpius. Severus. Nepos.

Diadumenus. Lib.

P. A. P. B. M.

NOT. Patri. Avo. Patrono. h. mer.

1. *Neapoli.*

1. *Neapoli.*

D. M.

C. Ælio. Qui. si. tantillum querelarum connubio liquisset
lacrimarum tot in morte non fudisset. Crispa Con.

2. *Romæ.*

Θ.

K.

Αυρηλια Περγω Δικηγυριδης ανηρ τη εαυτου συνειω
χρηστοτατη και γλυκυλατη μηναι χαρην Ευφυχη κωρια.
και δις οι ο Οσιρις το ψυχρον υδωρ.
Επιησε εαυτω και απελευθερων απελευθεροις.

NOT. Osiris Servus Dominam suam alloquitur, & eam bono
animo esse jubet; & aquam frigidam (quam vel ad mensam, vel ad
balneas olim vivæ fecerat) ei εἰς Αἴαν moranti se ministraturum offert.
Reynel.

3. *Romæ.*

Hoc jacet in tumulo secura Glyconis honesto
Dulcis nomine erat anima quoq. dulcior usque
Que nusquam tetricos egit sibi lucis honores
Set magi lascivos suavis Bacchoque madere
Simplicitate sequi cantus mollesque choreas
Lusibus ipsa suis generabat sæpe et amores
Dulce sibi natisque suis quos pube reliquit.
Castorea Fratres sub imagine quos generavit
Digna quidem frui perpetua de luce benigna
Set celerat quo nos fata benigna vocant.

P. Matius. Chariton Conjugi B. M. F.

NOT. Aliæ Schedæ habent. Versu 5. Coronas. Versu 10. Fata
severa.

1. *Romæ,*

1. *Romæ, tabula marmorea pervetusta.*

Eucharis Liciniae. L.

Docta. erodita. omnes. artes. virgo. vixit. ann. XIII.
 Heus. Ocul. errante. quei. aspicias. leti. domus
 Morare. gressum. et. titulum. nostrum. perlege
 Amor. Parenteis. quem. dedit. natæ. suæ
 Ubei. se. Reliquiæ. conlocarent. corporis
 Heic. viridis. ætas. cum. floureret. artibus
 Crescente. et. ævo. gloriam. conscenderet
 Properavit. hora. tristis. fatalis. mea
 Et. denegavit. ultra. veitæ. spiritum
 Docta. erodita. paene. musarum. manu
 Quæ. modo. nobilium. ludos. decoravi. choro
 Et. Græca. in. Scæna. prima. populo. apparui
 En. hoc. in. tumulto. cinerem. nostri. corporis
 Infistæ. Parcæ. deposierunt. carmine
 Studium. Patronæ. cura. amor. laudes. decus
 Silent. ambusto. corpore. et. leto. tacent
 Reliqui. fletum. nata. Genitori. meo
 Et. antecessi. genita. post. leti. diem
 Bis. hic. Septeni. mecum. natales. dios
 Tenebris. tenentur. Ditis. æterna. domu
 Rogo. ut. discendens. terram. mihi. dicas. levem.

2. *Romæ.*

D. M.

Salve. Puer. ætatis. castæ. Geruntio. alumno. et. meæ. se-
 nectutis. alenda. studioso. vix. ann. XV. M. IV. D. V.
 Quod. si. vixisset. melius. fuisset.
 Apuleia. plorans. mœstissima. mater. fecit.

3. *Romæ.*

D. M.

Xantippes. sive. Jaia. C. Cassius. Lucilianus. Alumna. dul-
 cissima. seu. mortis. miseret. seu. te. vitæ. perlige. nomen.
 Xantippe. Jaia. eadem. ludicro. quod. exprimens. dolore.
 fugit.

fugit. anima. corpore. hic. conquiescit. cunis. terræ. molli-
bus. quam. trino. annorum. filo. proterentia. novem. post.
mensum. fata. conficiunt. malo. lues. ignita. torret. noctes.
et. dies. venusta. amœna. ineptiens. et. garrula. quam.
siqua. pietas. insitast. cœlestibus. viventi. ingenio. soli. et.
luci. reddite. altoris. memorem. quem. Parentes. dixerunt.
cum. primum. natust. Lucilianum. Cassium.

N O T. Alii legunt Manes, pro Malo. lues.

1. *Romæ.*

Εὐφρανεὶς συνεχῶς γέλῳσαι πύξαι τε τρυφήσιν
Καὶ ψυχὴν ἰλαῶσαι πάντων πρῶτας ἐν αἰοδαῖς
Οὐδὲνα λυπῆσαι οὐ λοιδόρεα ρήματα πεμψας
Ἀλλὰ φίλοισι Μουσῶν Ἑρμίου Παφίης τε βιώσας
Ἐξ Ἀσῆς ἐλθὼν Ἰταλῇ χθονὶ ἐνθαδὲ κευχθῇ
Ἐν φθιμένοισι νεὸς ὧν τὸννομα Μνηοφίλος

2. *Romæ.*

Qui. colitis. Cybelen. et. qui. Phryga. plangitis. Attin.
Dum. vacat. et. tacita. Dyndima. nocte. silent
Flete. meos. cineres. non. est. alienus. in illis
Hector. et. hoc. tumulo. Mygdonis. umbra. tegor
Ille. ego. qui. magni. Parvus. cognominis. heres
Corpore. in exiguo. res. numerosa. fui.
Flectere. doctus. equos. nitida. certare. palestra.
Ferre. jocos. astu. fallere. nosse. fidem
At. tibi. dent. superi. quantum. Domitilla. mereris
Quæ facis exigua. ne. jaceamus. humo

3. *Romæ.*

D. M.

Feliculo. Crescenti. Infanti. Dulcissimo. et. alumno. ka-
rissimo. delicio. suo. vix. ann. VI. M. III. D. XVIII.
H. IIII. fructum. alium. meritor. suor. reportare. malus. fa-
tus. negavit.

Have. perpetuom,

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Q. Uiri. Severini.

Attia. Severina. et. Q. Virius. Onestas. Parentes.
 Raptus. ego. superis. Patribusq. ablatu. inique
 Cum. frui. debueram. ætate. florida. luce
 His. requiesco. locis. vitam. cui. fata. negarunt.
 Præcipitem. memet. superi. merlere. sub. aulas
 Ac. tumulto. clufere. gravi. ufus. et. arsque. mihi
 Fuerat. studiofo. corde. reperta. maxima. quadripedum.
 cura. studia. quoque. plura. fuerunt. ingenio. femper. ple-
 nus. probitate. beatus. ut. quandoque. fimul. Patribus.
 finito. lumine. vitæ. Manibus
 His. quieti. pariter. sociavimur. una
 Quisque. legis. doleas. devites. talia. fata

Qi. vixit. ann. XXVII. Men. X. D. XV.

Attio. Epicteto. Libert.

NOT. Ferretius hanc inscriptionem Mediolani ponit, & nostrâ
 minus correctam.

2. *Saloni:*

L. Liburcio Felici

V. ann. XXIII.

Patria mira fortitudine
 defens. interfect.

Commun. lachri.

ad. Rog. ductus

Juliola Marcella

V. PL. Post. III. Di. obiit.

NOT. Defensâ, interfectus vel interfecto. Communibus lachry-
 mis ad Rogum ductus. V. Pi. &c. Marullus explicat per *Viro Piissi-
 mo, postea tertia die obiit. Forfan Uxor Pientissima.*

1. *Romæ.*

1. *Romæ, extra Portam Aureliam.*

L. Cæcilius. L. et. O. L. Florus vixit. annos. XVI. et. mensibus. VII. Qui. hic. mixerit. aut. cacarit. habeat. Deos. Superos. et. Inferos. iratos.

NOT. Ex itinere Italico D. Mabillon.

2. *Salonis,*

D. M.

L. Cornelio. L. F. Beatissimo
Qui. vix. pl. m. ann. XXIX.
Fuit. ordinis milit. Coh. I.
habuit VII Spol. XI. Coron. Civic.
a Classe Roman. cum. eorum nota
interemptus et a Sociis conclamatus
S. C. ex ærario Civi nobilissimo
et. B. M. P. III. idus Julias.

NOT. Habuit 7. spolia, toties scil. hoste singulari certamine victo
XI. Coronas civicas, toties servato Cive in prælio, à Sociis conclamatus,
deploratus & ad rogam cum lachrymis deductus.

3. *Romæ.*

Inscriptio sub Herma.

Quisquis hoc sustulerit aut jusserit Ultimus suorum moriatur.

NOT. Imprecatio gravissima! amicos & parentes claudat sepulchris; nec hæredem post se relinquat.

4. *Romæ.*

V. Salvidiena. Q. L. Hilara. sibi. et. suæ
Libertæ. Salvidienæ. Faustillæ. Deliciæ. suæ. eruditæ. omnibus. artibus. reliquisti. Mammam. tuam. gementem. plangentem. plorantem. vix. ann. XV. M. III. D. XI h. VII.
Virginem. eripuit. fatus. malus. destituiti. Virilla. mea. miseram. Mammam. tuam.

I. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Memor. Carellix. Capitolin. Evodion. Conjux. F. memor. Aur. Evodia. Aug. lib. Evodion. Pater. F. Memor. Carell. Evodion. se. vivo. sibi. et. suis. F.

Tu. quicumque. titulum nostrum releges rogo per superos. Sic ut ad infernas partes recipiaris ne velis tribus sepulcris molestari.

2. *Romæ.*

Somno. sepulchro. Æternali. Sacrum.

3. *Ravennæ.*

Duo. Juvan. Lupi. et. Apri:

Una. Juvaneix. domus. hos. produxit. alumnos

Libertatis. opus. contulit. una. dies

Naufraga. mors. pariter. rapuit. quos. junxerat. ante

Et. duplices. luctus. sic. periniqua. dedit.

4. *Romæ.*

D. M.

Musica. cum. cantu. resonares. carmina. mire

Adtas parve. Puer. dulci. celebratus. amore

Morte. gravi. raptus. tatra. defungeris. ora

Immeritus. decimo. prægressus. nobilis. anno

Set. te. noster. amor. memori. pietate. reformat

At. quanvis. te. terra. tegat. miserabilis. ima

Sic. dolor. in. parvo. crescit. referente. sepulcro.

Q. Bulfus. Crescens. et. Mindia. Fortunata. alumno. bene-merenti. fecer.

Filio. Martialis.

5. *Romæ.*

Have. have. Herotion. et. vale. æternom. C. Cestius. Filix. P. C.

1. *Lugdun.*

1. *Lugduni.*

D. M.

M. æternæ. L. Cl. Rufini.

Cl. hunc. VVIVS. Stygias. Rufinus. ad. undas

Instituit. titulum. post. anime. requiem

Qui. testis. vitæ. fatis. sit. lege. futurus

Cum. domus. accipiens. saxea. corpus. habens

Quodque. meam. retinet. vocem. data. litera. saxo

Voce. tua. vivet. quisque. leget. titulos

Rottio. hic. situs. est. juvenili. robore. quondam

Cui. sibi. moxque. si. . . . . si. nu-

trici. Marcianæ. item. Verinæ. Collatiæ. hac. monumenta.
dedit. et. sub. alcia. dedicavit.

Curante. Cl. sequente. Patrono.

2. *Romæ.*

D. M.

Cauliæ Januariæ. vix. ann. XXXIII. mens. III.

L. Offellius. Artemidorus. Conjugi. b. m. f. et. sibi. cum
qua vixit sine ulla querela ann. XVII.

3. *Romæ.*

L. Sestius Sotericus sibi et Sestiæ Priscæ collibertæ et Con-
jugi suæ bene mer. cum qua vixit. annis. XXX. de qua. ni-
hil doluit nisi morte.

et. C. Titio Basso. amico suo. homini optimo. et singularis.
exempli. et lib. libq. suis. P. q. eorum. in. fr. ped. XII. in
agr. p. XII.

4. *Concordiæ.*

P. Cervonius. P. F. Marinus testamento fieri iussit. sibi et
Cinciz. Sex. F. secundæ. uxori. Cilai. Concubinai.

NOT. Concubinas uxoribus superinducere solebant veteres, nec
non recentiores, & credo hodierni.

I. *Romæ.*

1. *Romæ.*

C. Enniz. P. Rubrius Celer Uxori. Car. Pientissimæ.
cum qua vix. ann. XXXXIII. M. VIII. sine querela
B. M. P.

Optime valeas qui legis.

2. *Romæ.*

D M.

Symphersæ. Priscillæ.

Vettia. Megiste. et. M. Vettius. Onesimus. alumna. dul-
ciss. F. vix. A. I. M. XI. D. XX. h. III.

Nota. set. in. lacrumis. solum. dolor. omnibus. instat

Hic. sita. sum. vixi. tempus. inane. meum.

Annus. erat. vitæ. primus. mox. deinde. secundi

Limnibus. rapuit. me. sibi. Persephone.

NOT. Vel falsa est notatio, mens. XI. vel *limina* hîc, pro *sine*
accipiuntur, quæ significatio est nova & inusitata.

3. *Romæ.*

Securitati. Sacrum.

Valerius. Julianus. Italico. Filio. infelicissimo. et. Honoratæ
Mammulæ. hujus. fecit.

Dispar. damna. lege. Parkarum. et. carmina. dispar

Hæc. ridenda. mihi. est. hic. lacrimandus. erit

Hæc. namq. emeritos. bis. XXXX. per. annos

Vixit. at. Hic. terno. Consule. natus. erat

Cur. modo. tam. præceps. puerum. tam. sæva. tulisti.

Funeris. amborum. dic. rea. Persephone

Vix. lucem. vidisse. satis. qui. vivere. posset

Vivere. quæ. nollit. vix. potuisse. mori.

NOT. Ferretius legit Vers. 1. pro carmina, stamina. Vers. 4.
obit pro erat.

1. Fani, ad eadem S. Catharinæ:

V. F.

M. Amnolus, Ponticus. sibi et Sabinæ.
 Docta lyra grata et gestu formosa Puella
 Hic jacet æterna Sabis humata domo.
 Cujus fatales pensare optaverat horas
 Ponticus huic Conjux ultima dona tulit.

2. Capuæ.

Una. dies. adimit. crudeli. morte. peremptas
 Quis. ara. hæc. positas. pœna. hominis. miseri.
 Filia. namque. perit. periit. et. mater. eundem
 Deserit. illa. Patrem. deserit. illa. Virum.]

NOT. Vers. 3. Quis ara hæc posita' sit.

3. Romæ.

Rubria Prima Albaniesis
 P. Rubrius Reutilis
 Amice have et vale
 Ego hic situs sum

4. Romæ.

D. M.

Apolauſtus. Modian. . . . .
 Publ. VII. vir. Epulon. iten. . . . .
 Apolauſtus. Claudianu. . . . .
 VII. Virum. Epulon.
 Justus. Gavianus. Publ. Eet. . . . .
 P. Volufius. Renatu. . . . .
 Volufiæ. Justæ. Matri. . . . .
 Simæ. omnium. Feminar. . . . .
 tiori. Univiriæ. que. v. mec. . . . .
 M. II. D. XXI. Ceterisque. . . . .
 Posterisque. eorum

NOT. Versu 7. sanctis. vel caris. . . Versu 9. Sanc. . . V. 10.
 Univiria, quæ & Univira in aliis dicitur.

Q

1. Romæ.

1. *Romæ.*

D. M.

Reianix. C. F. Mæcianæ. Conj. incomparabili. Vniviræ.
et. castissimæ. quæ. sibi. nupsit III. Kal. Feb. mortem. obiit.
III. kal. Feb. vixit. secum. ann. XVIII. T. Fr. T. F. Li-
beralis. Hedonicus. Maritus.

NOT. Univiras, vel Univirias fuisse, in summâ & verâ laude fœ-
minarum, apud multis gentes, & imprimis Romanos esse, asserit Cl.
Reynsius, super hac inscriptione. Sed quomodo in laudibus esset
Reianix nostræ, quod Univira fuisset, cum ante maritum suum obiit,
profectò non video. Si enim virgo illi nuptum data est, & ante illum
moreretur, Univira non esse non potuit. Si non erat virgo, sed al-
terius vidua, tunc Univira esse non potuit, quæ binos maritos habuisset.
Unvira ergo, & in hac & in aliis inscriptionibus quas ponunt viri vidui,
illa est quæ virum unice colebat, amabat, & jura connubialia sanctissi-
mè asservabat. Bivira vidua est, quæ bis nubit.

2. *Mediolani.*

Senti. Secundi. Metili. Marianus. Maximinus. Virianus.
et. Verus. Verinus. Secundus. Discipuli. idemque. heredes.
pro. meritis. ejus. quæ. in. eos. contulit. ut. etiam. post. obi-
tum. ejus. nomen. pro. meritis. suis. legeretur.

3. *Romæ, in urna depositoria seu Sarcophago.*

D. Θ. K. M.

Ειρησιν. εξ. λυχαθασιν. εἰω. ζησασαι. Σαβεινα
Και. μησιν. πῆρασιν. ειτ εν δεχατον. παλιν. ημαρ'
Τηδε σσεω κειμαι. θυγατρς. μεῖα. η. με. διωξεν.
Διξαμενη. εἰοργην. φιλομητορα. δογμασι. μριων.

Hic. jacet. exanimis. tumulis. Ælia. Sabina.
Cu n. sira. nata. simul. fletu. quem. procreat ipsa.
O fortuna. fidem. quantam. mutasti. maligne
Quem. genuit. genetrix. secum tenet: in. lare. ditis.

NOT.

NOT. Græci annos *λυγέλας* dicebant; alii ὁπὸ τοῦ κύκου, i. e. sole, & βαίνω eo. Helychius ita *Λυγέλας*, ὁ ἐνιαυτός, ὅθεν τὸ λυγέλας βαίνω, ὁ δὲ σκοτεινός· λεληθότως γὰρ ὁ χρόνος διερχεται. Artemidorus ita somniavit, *Λυγέλας* τοῖς ποιηταῖς ἐνιαυτὸν σημαίνει· αἰεὶ γὰρ οἱ λυκοὶ ἐπόμενοι ἀλλήλοις ἐν τάξει διεξίαισι τὸν πόντον· ὡς αἰεὶ τὸ ἔτος ὅρου ἐπόμενα ἀλλήλαις ταῦτα τὸν ἐνιαυτὸν. Ali- ter Ælianus. Sed de re nihili fatis; Lar Ditis, hic pro sepulchro, & domo æterna, vel pro Orco sumitur.

1. *Romæ.*

D. M.

Conditus. hic. Amor. est. dictus. de. nomine. Patris

Heu. miseri. Patris. conditus. hic. amor. est.

Gallia. quem. genuit. de. gente. Novempopulona

Ittala. terra. tegit. Gallia. quem. genuit.

Nobilis. ingenio. docuit. jus. inclyta. Roma

Oppetit. fatis. nobilis. ingenio

Læseris. hunc. tumulum. si. quisquam. in. Tartara. pergas.

Atque. expers. tumuli. læseris. hunc. tumulum.

2. *In Fabrica, in Faliscis.*

Hic. Aquilæ. Cineres. miserabilis. urna. sepultos

Contegit. et. fatis, exproperata. nimis.

Occidit. infelix. cæpto. modo. flore. juventutis

Quam. finit. annus. septimus. et. decimus

Formosus. frugi. doctus. pius. à. Patre. mæsto.

Accepit. tumulos. quos. dare. debuerat.

3. *Romæ.*

D. M.

P. Licinii. et. Fl. Aminnæ. Cineribus. hic. locus. sacer. est.

Vix. unan.

NOT. Vixerunt unanimes.

1. *In Marrucinis trans Aternum flumen.*

L. Cassio. Termodoro. Nauclero. qui erat in Colleg. Serapys. Salon.

per freta per maria trajectus saepe per und.

Qui non debuerat obitus remanere in aern. set mecum
Conjux si vivere nolueras ad styga perpetua vel rate fune-
nera utinam tecum comitata fuisset. Ulpia Candida
Domus. Salon.

M. P.

Aern. que fuit in Coll. Yfid.

NOT. Vir & uxor erant domo Salonenses; ille conditione Nauclerus Dei Serapidis ministrorum Corpori adscriptus. Hæc Isis Deæ sacris mancipata. Obitus, pro mortuo; aern. pro æternum; pro perpetua lege vel pedibus. Ità Reynesius. Sponius pro Aern. habet Aternum flumen.

2. *Florentia.*

D. M.

Ulpia. Vitali. fecit Fuficius Felix. Amicæ. suæ. fidelissimæ. quæ. sibi. moriens. fidem. servavit. et. sibi. l. l. q. suis
P. q. E.

3. *Romæ.*

Θ. K.

Φιλῆται πῶς σὺν κατοιχομένοι συνομεύωσι
A βασιλεὺς χαμετῇ μετρησούνης ἐβέναν.

4. *Neapoli.*

D. M. S.

Julia. Julianæ. F. quæ. vix. ann. XX. M. XI. D. VII.

Possidet immeritum locus hic cito corpus iniquus

Quæ talem vitam meruit ut curva senectus.

Noluerunt superi cito reddidit omne nefandis

Quod fuit ad superos quæ nullis invida vixit.

C. Julius. Victorinus. et. Ælia. Theodote. et. C. Victorinus. Soter. Conjux. B. M. F.

1. *Neapoli*

1. *Neapoli Tabula marmorea, in medio parum excavata cum quinque foraminibus ad lacrymas super Lydam effusas capiendas.*

D. M.

Injice. si. pietas. usquam. est. suspiria. et. imple
 Mecum. Hospes. lacrimis. marmoris. hoc. vacuum
 Nam. formæ. exemplum. periit. cum obiit. mea. Lyda
 Quam. periere. homines. vel. periere. Dii.

2. *Romæ.*

V	Antonius. Severus. Aquila hic jacet	E
L	Sine anima miserabili fato qui vixit	T
T	Annos bisseños et sex menses cui vota	V
O	Erant ut Parentibus ista pararet	T
R	Set mors immatura fecit ut facerent	O
.	Parentes Filio contra ordinem. . . .	R
.	Studia amavi obsequens Magistris fui	.
.	Observavi Parentum præcepta me	.
.	. . . micos colui Patronos bonos. . .	.
.	. . . officio præstus fuisset fatali. . .	.
.	. . . m ætate tulerunt luc.	.
.	. . . . . quod Dii. . . . ib.	.

3. *Sub Caserta.*

Appollonia. quæ. vocitabatur
 Lapide. hoc. inclusa. quiesco
 Ipso. mihi. flore. juventæ
 Ruperunt. fila. sorores
 Annos. post. decem. et. octo.
 Venerunt. visere. lumen
 Unum. sortita. maritum
 Servavi. casta. pudorem
 Mater. miser ! hoc monumen
 Extruxit. Olympias. amens
 Hæc. sunt. bene. vivæ. Viator,

Q 3

NOT

NOT. Lege Verf. 1. Apollonia quæ vocitabar, V. 9. Hoc monumentum. Et pro venerunt lege Vetuerunt, V. 6.

1. *Neapoli.*

D. M.

Pomponis. Crescenti. Danuvio. Rheno. nepotibus. et. Euphrati. Patri. eorum. Filio. homini. simplicissimo.
Pomp. Rhenus. Pater. fecit. qui. me. non. merentem. E-procupaverunt.

NOT. Quadratarii error, pro preoc. i. e. me prævenerunt, has sedes ante Patrem occupaverunt.

2. *Romæ.*

D. M.

Valeria. Jucunda. mater. Valerio. Achilleo. Filio. dulcissimo. qui. vixit. annis. XXIV. mense. uno. dieb. VI.
Quinti horis VI. qui. amplius V.

NOT. Quid de postremis hisce putem non scio, nisi pauca quædam emendare liceat. Sic ergo lego. Valeria. I. M. Val. Ach. F. dulc. qui. vixit. annis. XXIV. mense. uno. Diebus. IV (pro VI. quæ facilis mutatio est) quinti, horis VI. (i. e. dieb. 4. quinti diei hor. 6.) Qui (pro qua, quod sæpiissime fit) ipsa Jucunda, horis V. tantum prætergressa est, & obiit.

3. *Romæ.*

Feci. quod. volui. monumentum. ubi. ossa. et. Cineres. æternum. requiescent. mihi.

4. *Romæ.*

Patrem. Matrem. Liberos. una. lues. sustulit.
Lacrumis. confecta. Cypris. Filio. et. Nepotibus.

5. *Romæ.*

D. M.

Quictorium. Clymenes. et. Libertorum. et. Raphis.

1. *Romæ.*

1. *Roma.*

Q. Aricinius. Q. F. Bassus. vix. ann. XXV.
 Debuit. hoc. Patris. natus. duo. corpora. humare
 Corpora. semianimes. corpus. inane. colunt
 Qui quia non. possunt. donis. æquare. merentem
 Respondere. queunt. Bassæ. tuis. meritis.

V. C. Curtius. C. L. Antiochus. Pater.
 Debuit. hoc. natus. nobis. præstare. duobus
 Ut. Cineres. Patrias. dederet. inferiis
 Sed. quoniam. Diræ. genuerunt. fata. volucres
 Te. Bassæ. ereptum. flevimus. ante. rogam

V. Aricinia. Nais. Mater

2. *Roma.*

Θεοις.

Χθονιοις.

Νυν Βασιλιος Εγω βρεφος αλινον ωδε Μακρεινος
 Παῖς Μακρεινου Γλυκερας Μηῖς μη πικρυσῃς
 Οκτω τη πλησους ωρεῖς Μυτοῖς Νηναι Β Μυ. Α.

NOT. Verf. 1. lege Βασιλιος. 2. γλυκερας. . . . . με. 3. ωρεῖς
 ποταρην ενταυταις. μηναι. C. ημ. α.

3. *Augustæ Taurinorum.*

T. Arrio. T. F. Etro. Tertio. ann. XXI.
 Mucia. T. F. Modesta. Mater. V. F. sibi. et. T. Arrio,
 M. F. Viro.

Invida. florentem. rapuerunt. fata. juventam
 Nec liquid. misero. me. superesse. meis
 Flevit. præsentem. mater. flere. sodales
 Et. mater. tepido. condedit. ossa. rogo
 Quæ. prius. hoc. titulo. debuit. ipsa. tegi.

In. agro. p. XX. in. fronte. p. XX.

NOT. Aliter in Verf. ult. legi.

1. *Ravella, in Regno Neapolitano.*

Hic. Puer. octavo. fraudatus. clauditur. anno
 Impia. quem. fati. sæva. ruina. premit.
 Nomen. erat. Clemens. minime. lædendus. et. annis
 Spes. erat. in. Puero. nunc. Cinis. et. gemitus.

2. *Romæ.*

D. M. S.

Ti. Claudii. Eugeneti. vix. A. XL D. IX. Ti. Claudius.
 Anicetus. Pater. fecit.

Ἀπλῆστ' αἰδῆ τι με νηπιον ηἰπασες ἀφ' ὧ
 Τι σπενδεις ου σαι παντις ὀφειλομεθα.

3. *Apud Hisconum, Ferentina Regione.*

D. M.

Aureliæ. Lucidiæ. Gratiæ. Dulciss. Adolesc. Integerr. ve-
 nustissq. M. Aurel. Luc. Pius. infeliciss. Pater. insperatos.
 tumulos. dedit. misit. q. ultima. dona.

4. *Romæ, ara marmor.*

Claudia. Hedone. mater. infelicissima. quæ. ann. conti-
 nuis. IIII. Claud. Hedonicum. Fil. Piissim. ann. XXIII.
 et. Filies. Fil. Titia. Peregrina. ann. VII. et. Titia. Felicula.
 Fil. cariss. ann. XXIX. Ego. sempitern. tempore.
 etiam. aput. super. et. inferos. maledict. habeo. Quisq. le-
 ger. Si. tamen. Pius. est. necesse. est. doleatur. D. M.
 Titia. Felicula. vix. ann. XXIX. Claud. Hedone. Mater.
 infeliciss.

5. *Romæ.*

Didia. T. F. Fabia. Mater. in meo. dolore. in hoc. Sepul-
 chro. nomen. in. his. adscripsi. meum. hic. est. domus. mea.
 cum. meis.

1. *Romæ,*

1. *Roma.*

Matri. Piissimæ. Helenæ Priscæ. cujus. adfectus. erga. pietatem. matris. servit. ad. fata. Lædæ. v. a. LXIV. Et. lib. libertat. q. P. q. eorum. Mactius. Thalamus. amicus. et. Tutor. sua. impensa. posuit.

Matius. Thalamus. Heres. posuit.

NOT. Scio Lædam Helenæ matrem fuisse, sed quid sit servire ad fata Lædæ, nescio.

2. *Roma.*

Memoriæ. M. Luccei. M. F. Nepotis. Sex. Onusi. Anius.

Quum. præmatura. raptum. mihi. morte. nepotem

Flerem. Parcarum. putria. fila. querens

Et. gemerem. tristi. damnatam. sorte. juventam

Verfaretque. novus. viscera. torta. dolor

Me. desolatum. me. desertum. ac. spoliatum

Clamarem. largis. saxa. movens. lachrimis

Exacta. prope. nocte. suos. quum. Lucifer. ignes

Spargeret. et. volucris. roscidus. iret. equo

Vidi. Sidereo. radiantem. lumine. Formam

Æthere. delabi. non. fuit. illa. quies

Sed. verus. Juveni. color. et. sonus. at. status. ipse

Major. erat. nota. corporis. effigie

Ardentis. oculorum. orbes. umerosque. nitentis

Ostendens. roseo. reddidit. ore. sonos

Adfinis. memorande. quid. o. me. ad. sidera. cœli.

Ablatum. quereris. desine. flere. Deum

Ne. pietas. ignara. superna. sede. receptum

Lugeat. et. lædat. numina. tristitia

Non. ego. Tartareas. penetrabo. tristis. ad. undas

Non Acheronteis. transvehar. umbra. vadis.

Non. ego. cœruleam. remo. sulcabo. carinam

Nec te. terribilem. fronte. timebo. Charon

Nec. Minos. mihi. jura. dabit. grandævus. et. atris

Non. errabo. locis. nec. cohibebor. aquis

Surge

Surge. refer. matri. ne. me. noctesque. diesque
 Defleat. ut. mœrens. Attica. Mater. Ityn
 Nam. me. sancta. Venus. sedes. non. nosse. silentum
 Jussit. et. in. cœli. lucida. templa. tulit
 Erigor. et. gelidos. horror. perfuderat. artus
 Spirabat. suavi. tinctus. odore. locus
 Die. nepos. seu. Tu: turba. stipatus. amorum.
 Latus. Adoneis. lufibus. infereris
 Seu. grege. Pieridum. gaudes. . . . .
 Omnis. cœlicolum. te. . . . . f. comitatur honos
 Si. libeat. thyrsum. gravidis. a. . . . .
 Et. velare. comam. palmite. lib. . . . . f. er. eris
 Pascere. si. crinem. et. lauro. redimi. . . . .
 Arcum. cum. pharetra. sumere. P. . . . . f. hœbus eris
 Induris. teretis: manicas. Phrigiu. . . . .
 Non. unus. Cybeles. pectore. vivet. A. . . . . f. tys
 Si. spumantis. equi. libeat. quater. ora. . . . . f. lupatis
 Cyllare. formosi. membra. vehes. e. . . . . f. quitis
 Sed. quicumque. Deus. quicumque. vocab. . . . . f. eris heros
 Sit. soror. et. mater. sit. puer. incol. . . . . f. umis
 Hæc. dona. unguentis. et. sunt. potiora. . . . . f. metallis
 Quæ. non. tempus. edax. non. rapi . . . . . f. it. unda. maris

I. *Romæ.*

Suetrius. Hermes hic situs est cui Tertia Conjunx
 Aram constituit digno meritoque marito
 Cum quo concordiam tam multosque per annos
 Vixit et tenero sbta marito est
 De cujus fama multi cum laude locuntur
 Quod fuerit Cultor Domini Rerumque et amator.

NOT. Sbta, subtracta.

2. *Inter viam Appiam & Latinam.*

Sol. me. rapuit.

3. *Florentiæ.*

1. *Florentiæ.*

Hilara minor Midaes Ministra simul cum Mida sita est in eadem olla. Quartio gratiam rettulit merentei Hilarae quod viva rogavit Sepulta est ad VI K. Apriles Ti. Claudio Ner. P. Quintilio Var. Cos.

Mida Cubicularis III Vir hic situs est Hilara minor viva rogavit ut ossa sua in Olla Midae coicerentur cum mort. esset.

[*Ad latus.*]

V. Quartio Textor III Vir. Quæstor Trib.

NOT. A. U. C. 740. ante Christ. ann. 12. Sed an Olla hoc sensu tunc temporis usurpabatur, multum dubito.

2. *Florentiæ.*

Have. Dulcis. Popilia Alexandria. rarissima Femina. a: XXXV. hic. sita est. M. Ulpus. Ingenuus. B. M. et. sibi

Dulcis. vale.

Quic. lacrimas. factum est. vir. bone. vive. vale. Sed. tibi in- video pio qui offuscula mea hic sita esse gemis.

Morte tarda vivas. . . . .

Æger inops.

3. *Lugduni.*

D. M.

Et memor. æternæ.

Aufidi. militaris.

Qui. vixs. ann. XXII.

Cujus. suprema. talia. fuerunt.

Hic. iens. in. curru. per. amnem. Arar. subito. casu. ab- reptus est.

Hunc. tumulum. posuit. L. Ignius. Charito. Sororius. ejus. et. Dulcicius. Claudianus. soror. sibi. Posterisq. et. sub. ascia. dedicavit.

I. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Ti. Antonio. Rufo. qui. vixit. ann. XII. M. D. H. et
 Antonia. Rufinilla. quæ. vix. ann. . . . M. II. D. XII. h. VI.
 Filiis. dulcissimis. Ti. Antonius. Victor. Pater. et. Antonia.
 Rufina. fecerunt. et. sibi. suis. lib. lib. q. Posterisq. eorum.
 Oculos paulum. converte. viator. et. lege. quod.
 . . . . ent. ac. Antonii. Fratres. vivorum. placa
 . . . . fato. hic. tenere. locum. ambo. per. invidiam
 Ti. Rufinus. prior. et. Rufinilla. dehinc.

2. *Axos in Creta.*

Μη μου ενυβρισης αγνον παρον ω περιδιτω
 Μη σοι μνησι πικρον Επαγισμην
 Περσεφορα τι κρεα Δαμαλεις αμα παρερπων
 Ειπων Αεατειω γαλαν εχθρις ελαφραν.

NOT. Nescio quæ Dea sit 'Επαγίσμην (ut Gruterus in indice)
 sed illa est, quæ vindictam, & pœnas peccantibus ἐπιφέρει. Versu ult.
 leg. επων.

3. *Romæ.*

Νυμφαι Κρηναιαι με συνερπασαν εκ βιοτοιο
 Και ταχα που τιμης εινεχα τουτ' επαδον
 Νηπιη ουδε δυοιν εἴεσιν τελος εξανυττα
 Φιληση την κλησιν Αυθις γανος.

NOT. Legit Reynes. ἔπληξ τὴν κλήσιν 'Αυσονίας τι γὰρ
 Τιμῆς εἴνεχα, pro pœna. Hic significat, ut in Homero. Credo
 hanc puellam sônte quodam submersam esse.

4. *Romæ.*

D. M.

C. Clodia. Filia. Dulcissimæ.

Decipimur. votis. et. tempore. fallimur. et. mors.
 Deridet. curas. anxia. vita. nihil.

I. *Verona.*

1. *Veronæ.*

Variolæ. Sec. Conjugi. meæ. K. lymphatæ. prob. dolor.
cesam. et. se. cum. duob. nat. interf. heu. K. K. et. inno-
centiss. F. diu. et. dire. desl.

Faventibus. Diis. in. pace. quies.

Q. vix. ann. XXVI. mens. IIII. D. VIII.

C. Nigrinus. Conjugi. carissim. et. sibi. partem. L. M. D.

NOT. Cesam & se, (i. e. illam) cum duobus natis interfectis,
heu karissimam, & innocentiss. foeminam dirè & diu deslevi, vel de-
flebo.

2. *Romæ.*

Hic. est. sepulta.

Pacilia. Sospita. Pia. Proba. bonis probata. summa. quæ.
vixit. fide. Qui. bene. cognorunt. cognitam. bene. existi-
mant.

Have. et. vale. quæ. optas. eveniant. tibi. et. tuis.

L. Aprilius. Faustus. de. suo. fecit.

3. *Romæ.*

L. Volumnio. Fortunato. et. Juliae. Tyrannidi. A. Fabri-
cius. Onesimus. via. Appia. inter. II. et. III. miliar. aditum.
ambitum. introitum. Ossa. reponere. liceat. sibi. et. Poste-
ris. libertis. libertab. q. eorum.

4. *Romæ.*

Flavius. Volaterra.
vixit. bene.
jam. valete. Posterì.

5. *Hispali.*

Florentem. speciem. rapuere. novissima. fata
Forma. rudi. Puerum. Priscum. agnomine. quondam
Quem. Genitor. Cives. cuncti. flevere. Propinqui.

L. Destinius. Epigonus. Pater. infel. Filio. suo. Dulcissimo.
innocentissimo.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Παιδά μὲ τεθνεώτα τέη χαῖα γὰρ χαλυπτεῖ
 Νηπαρὸν γυντοῖς πασὶν ἀγρὸς φίλῃς
 Πατρὶ τ' ἐμῷ μεγάτῃ ἐλίπτον καὶ Μητρὶ παλαιῇ
 Οἱ ἐπορὸν δεινὴν ἀλγασὶν ἀμπερὸν
 Εἶδε δὲ λείψαι γινώσκει καὶ ποδὲν Οὐρομα τομῶν
 Ἐκλεκτὸς τοῖς ἐγὼ κικλησκόμεν ὡτάρ ἐπεῖτα
 Πάλλας μὲν Μήτηρ Ταυγάτος γένετο
 Ἐπὶ δὲ περὶ κληρὸν ἔσχον μὴνας εἰκοσι δμημερας.

NOT. Vix. a. 4. m. 9. d. 20.

2. *Via quæ Neapoli Nolam ducit.*

Σπας Ξένε γὰρ ἀθρήσον ἐπιστάμην Κλεοπαῖραν
 Ἀν φθοῖος εἰς αἰδᾶν οὐ χερνός ηἵνα γὰρ
 Μορφᾶς αὖ πρῶτον εἶχεν δαρηχάτο λυπρῆς
 Ἔργα δ' Ἀθανάια περὶ πᾶσι φερόμενας
 Μοῦσαι δὲ καὶ σοφίαν καὶ πακτιδὰ τῶν φιλερασίων
 Συμφωνίαν ἐρατοῖς μεξάμενα μέλῃσιν
 Καὶ γούρως ὡς δανατοῖο οὐδὲν γλυκερωτέρον αὐτᾶς
 Ζηδιχαλὸν τείνας οὐρεὶον εὐφροσύνην
 Εἰ καὶ σου κεῖται χαλκὸς νεὸν ὦ Κλεοπαῖρα
 Τυμῆος καὶ φερυδὸν σῶμα λελογχε κενεῖς
 Ἀλλ' ἀρετὰ βίωτας ἀγὲρ ζωοῖσι μέτεστι
 Ψυχᾶς μαγνὸν εὐκλεα σφροσύνην.

NOT. Vers. 1. Lege δὲ ἐπὶ σταίῃ vel σταλῃ, super columnam. 7. βιό-
 τοιο melius quam δανατῷ. In octavo, κελῶν. In septimo, αὐγας
 repono. 9. Τεον.

3. *Romæ.*

Hateria. Telete. vix. an. XXVII.
 Tu. Pater. et. Mater. lacrumis. retinere. dolorem
 Nam. fato. raptam. non. potes. eripere.

1. *Lugduni:*

1. *Lugduni.*

D. M:

Et. memoriæ. æternæ. Faustini. M. Aureli. Infantis. dulcissimi. et. incomparabili. qui. vix. ann. IX. M. II. D. XIII. Qui. sibi. ante. mortem. rogavit. quam. Parentibus. C. Jul. Maximus. Filiastro. et. Aurelia. Mater. unico. Filio. defolat. P. C. et. sub. ascia. dedicaverunt.

Multis annis. vivat. qui. dixerit
Arpagi. tibi. terram. levem.

NOT. Filiaſter, Privignus.

2. *Romæ.*

Dis. Man.

Flaviæ. Apollinari. Nepti. suæ. vix. ann. VIII. •
Quod. Neptis. Avia. facere debuit. Avia. fecit. Nepti. suæ.
Sacr.

3. *Neapoli.*

M. L. Florus. M. Fl. L. Fl. Pronepos. Infeliciss. Parens. afflictus. præposteritate. Nat. hu. filium. un. h. cond. quem. importuna. mors. ademit. prærepsitque. Senii. baculum. cui. jam. defessa. ætas. adnitens. perbreves. annos. S S. allevabat. hunc. ante. mors. adsequitur. quam. tristes. lachrimæ. deseruerint.

Nota. Post.

NOT. Pater afflictus præposteritate naturæ, hunc filium unicum humo condidit. SS. suos significat. Antequam tristes lachr. deser. significat, vel infantem vagientem obiisse quæ est ætas lacrimosa, vel de Patre intelligas, quem plorantem & lacrimantem mors adsecuta est.

I. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Φλαβιανῷ. Ἡρωί. Πατρὶ. Δωροῖ. τοῦδε. στήθε.
 Εξ. ἐπι. τοῖς. δέκ. ἐτη, μύνα. βιωσάμενω.
 Μοῖρα. γυν. Ἀρχολιδος. πατρὸς. ἀπανευθι. Μυρμένης
 Θαψι. π. κα. Μουσῶν. εννιν. εἰδη. κ. ἀρετῆς.

NOT. Lege melius, vers. ult. *εννιν εἰδη* i. e. orbatum, abreptum.

2. *Cesæne in Flaminia.*

D. M.

C. Fonteio. Spuriano. Fonteius. Dionysius. et. Aurun-
 ceia. Flora. fec. et. sibi. Post. q. suorum.

Nec. gravius. pote. nec. brevius. superante. Parente.
 Hic. jacet. æterna. filius. in. requie.

NOT. Nihil gravius, nec dictu brevius potest esse, quam hoc,
 superstitæ Parente, filius moritur. Ego in hoc sensu hæc verba accipio,
 alii aliter.

3. *Montefalcii.*

T. Aelius. Hospes. hic. situs. est. Mevan. natus. vixit. ann.
 XII. M. V. D. II. sine. crimine. vitæ.

Florentes. annos. subito. nox. abstulit. atra.
 Vivite. felices. moneo. mors. omnibus. instat.

T. Ælius. Primitivus. F. Pientiss.

4. *Romæ.*

Memoria. Valeriorum. Sim. Felici. et. Constanti. sibi. su-
 isque. Post. q. eorum. Heredes. fecerunt. habet. in. agr. p.
 XXX. in. fr. p. XV. Homo. respice. casus. et. ab. aliena
 memoria. recede. Domus. h. æterna.

1. Roma.

Οὐχι πόνω δολία λημφθεις το πέν ηλδα σοί νυν επί
 γραφας

Αλλα νοσῶ λημφθεις ης εσχιστοι βελανον

Νυνδε Γε τινδε γραφην ἴδῃω χαριν ης απυληρου

Αρπιτυπον ρευσει τοις δακρυοις χαριτα

Ειδε Ιε εις νοος παρταρτασιν η παρτα ληδῶ

Ηγ εσχον σπονδης επι Γε νυν κατεχης χαριτα

Τις δε τυπωσε ταγραμματα ειμι το πέν Γε

Αιμα σον εν ζωσιν αυταις με τελος κατεχουσα

Αγαδων Αδελφη Ατταλιδι μνηας χαριν.

2. Roma.

L. Cæcilius. L. F.

Hic. natus. mense. Maio. hora. noctis. VI. Die. Mercuri.

vix. ann. V. D. XXIII. mortuus. est. III. Kal Julias. hora.

X. elatus. est. hora. III.

frequentia maxima.

3. In monte Pausilypo.

Siste. Viator.

Quæso. pauca. legito.

Hic. Maro. situs. est.

4. Ibid.

Quæ. cineris. tumulo. hoc. vestigia. conditur. olim

Ille. hoc. qui. cecinit.

pascua. rura. duces.

R

1. Roma.

1. *Romæ.*

D. M. S.

Sum castæ cinerum. lapis Puellæ Custos. me relegens
 Pius viator. Hujus cognita si tibi fuisset virtus. lacrimulis
 tuis rigares
 Evodiæ Ciparæ
 Ann. VI.

2.

Σιμιλιενταυθα κεῖται

Βιουσ μεν εἴη Ὰ.

50

Ζησ δὲ εἴη. Ὰ.

7

NOT. i. e. Vitam priorem, vel vitis vel nugis perdidisset.

3. *Romæ.*

Quintum annum decimum Narcissum flore juventæ

Hoc jacet abreptus conditus in tumulo

Quisquis ades Lector fatum miserabile cernis

Partæ nam impubem quem rapuere mihi

Mæret cara soror. quæ fratrem luget ademptum

Mater habet natum horum lux candida torquet

Hic Septimum decimum frumentum publicum accepit

Sextum decimum. . . . . didit

NOT. Vers. 6. Lege morum vel florum. In ultimo Vendidit
 Ut quisque Civis Rom. sive nascebatur, sive fiebat, in Tribuum Urbe-
 narum unam referebatur; accipiebatque è publico frumentum, ni-
 mirum emolumentum aliquod peculiare & constitutum suæ Tribui,
 exhibita Tessera, cui tam annonæ modus, quam nomen accipientis in-
 scribebatur.

4. *Romæ.*

L. Vectius. Nymphius.

Aurifex. V. a. XVII.

Et te Terra precor leviter super ossa residas

Sentiat ut Pietas præmia quæ meruit

Et quicumque sui sincere præstat honorem

Felicem cursum perferat ad superos.

1. *Montalibus*

1. *Montalub in Asia.*

Πολυκλαυτον χριος μιν ανειλατο δαμων
 Καλλειψαντ' αλσων Δημητρειαν πολυδακρυν
 Τουδε χαλαφθιμενους χριος μελεος ταδε τυμβος
 Τον νυνδε κρημινσιν περιφρων ο Στρατοηγος
 Γνωτον εισαι θεοισιν αδελφον αδελφιδιοισι τοις
 . . . . α γ δ αγαπηται αναμαζουσι φιλον κηρ
 Θυγατερες κλαιουσι μερον πατερ ποικιλα φιλω

NOT. Hæc, mi Lector, & alia bene multa, bona fide exscripsi, quæ nec legat quisquam, nec forsan intelligat: parcius ergo in futurum.

2. *In Umbria.*

De Genitore mihi domus Umbria. de Genetrice
 Hostia. Tiberis ibi vitreus. Næc hic fluit albus.
 Ille ego qui vixi bis deno circine solis
 Ore genas tenero vernans & robore pollens
 Miles eram. sum deinde civis ex milite factus.
 Hoc solum hoc quia me caruit catum male fecit:
 Quod Pater et Mater plangunt hoc plus male fecit
 Actum est. excessi. Spes et Fortuna volebant
 Nil jam plus in me vobis per sæcla licere
 Quod fuerat vestrum amisi. quod meum erat hic est.

3. *Apud Fulignum.*

D. M.

Pater. et. Mater. titulum. posuerant. funeri acerbo.
 Cn. Gorgonio. Cn. F. Paulino. vix. ann. IX. M. VII.
 Te. lapis. obtestor. ut. super ossa. quiescas. ne. tenerz. æ-
 tati. gravis. esse. videaris.
 Tu. qui. via. Flaminia. transis. Resta. ac. Relege.

1. *Veronæ.*

C. Gavio. C. F. qui. vix. ann. XLIII. Men. X. C. Gavius. Menodorus. Filio. Piissimo. Pater infelix. æquius enim fuerat. vos. hoc. mihi. fecisse. et. sibi.

2. *Inter lapid. Ostrobinos.*

D. M.

Quæ. prior. debui. mori. urgentibus. fatis. Filius. unicus me. prævertit. quod. miserrimum. fatu. est. Lælia. sola mater. infelicissima. Herculi. Fil. carissimo. Pos. Vix. ann. IX. men. V. d. XIII.

3. *Arelate.*

D. M.

L. Hostili. Ter. Silvani. ann. XXIV. M. II. D. XV. Mater. Filio. Piiss. misera. et. in. luctu. æternali. Beneficio. Novercæ.

4. *Romæ.*

Quem. Dii. amaverunt. hæc. moritur. infas. annor. III. mens. VI. D. XIV. Isiati. Filia. Bn. m. Antinous. et. Panthia. Par.

5. *Romæ.*

D. M.

Quicumque. es. pæro lachrimas effunde viator
Bis tuht hic senos primævi germinis annos,
Deliciumque fuit Domini. Spes grata Parentum.
Quos male deseruit longo post fata dolori
Noverat hic docta fabricare monilia dextra
Et molle in varias aurum disponere gemmas
Nomen erat Puero Pagus. at nunc funus acerbum
Et cinis in tumulis jacet. et sine nomine corpus.

Qui vixit Annis XII. Mensibus IX. Diebus XIII. Ho. VIII.

1. *Smyrnæ.*

1. Smyrna, marmor quadrat. basis columnæ vel statuae.

Νυξ μὲν ἐμὴν κατέχει ζῶης φάος ὑπὸ ῥοδῶν
 Ἀλτεῖνον λυσσῶν νοσῶν δέμας ἡδὲ ὑπὸ
 λήθης δῶρα φέρουσ' ἐπ' ἐμοὶ πορὶ πρῆμασι Μοῖρῃς
 Ψυχὴ δὲ κραδῆς διὰ μεσσηθερὸν ἐκάλως αὐρῇ
 Κουφὸν ἐπαμωρυσσά δερμὸς πῆρον ᾧ πολλῶν
 Καὶ με δῶν μάχων κατεχει δόμος ἀσπὸν ἰόντα
 Οὐρανοῖς τι δόμοισι βλέπω φάος ἡλίου κείνης
 Τιμὴ δ' ἐκ Διὸς ἐστὶ συνθανάτοισι θεοῖσι
 Ἑρμῆας λήρῃς ὅς μ' οὐρανὸν ἤγαγε χεῖρον
 Αὐκῆα πημῆς καὶ μὲν κλέος ἐσθλὸν ἐδῶκεν
 Οἰκὴν ἐν μακάρεσσι καὶ οὐρανὸν ἀσπερὲν ταῦτα
 Χρυσείοισι θεροῖσι παρημένον ἐς φιλοπῆλᾶ
 Καὶ με πῦρα τριποδῶσσι καὶ ἀμβροσίῃσι τροπιζῶ
 Ἡδόμενον χάρι δαΐτα θεοῖφι φίλον εὐθροσίν
 Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο παῖρσιν μεθιοωντίς
 . . . . . πορρῶσιν ἐπισπένδω Μακάρεσσι

NOT. Multa defunct. Ex his lege Vers 2 ἀλγεινόν. In Vers. 7. lege περὶ κείνης, i. e. Auroræ. Vers. 13. τροπιζῶς.

2. Venetiis.

Εὐτυχίδης Ξωίλου Μιλησίου
 Πραξιτέλους ἡνδρὸς λαοξοῦς οὐτὶ χρεῖων
 Ἐς δ' ἐπὶ δισσὰς ἡλυθὸν οὐδοαδὰς
 Οὐνομα δ' Εὐτυχίδης ψευδανυμὸν ἀλλὰ με δαμῶν
 Θῆκεν ἐφ' ἑρταζὰς ὠκυαῖ εἰς αὐδὰ.

3. Roma.

D. M.

Julio. Diadumeno. Filius, Julius. Coruncanius. vix. hor. IV.
 Hora. brevis. vitæ. letum. tulit.

1. *Roma.*

C. Jul. Hermia. Phœbo. Dulcissimo. Fil. sue. vix. ann. *III.*
 Orcus. eripuit. mihi, in. quo. spes

2. *Lugduni.*

Et. memoriz. æternæ. Juli. Zozimi. Juvenis. innocentissimi
 qui. vixit. annis *XXX. M. I. D. III.* fine. ullius. animi. la-
 sione. Melius. Zozimus. Pater. infelicissimus. amissione.
 ejus. deceptus. et. sibi. Vius. *P. C. e. S. A. DD.*

3. *Narbone.*

L. Agge. Fili. bene. quiescas. Mater. tua. rogat. te. ut. me
 ad. te. recipias. vale. *P. Q. XV.*

N O T. Pedes Quadrati 15.

4. *Isconi, Ferentina Regionis.*

D. M.

Aurelia. Lucidia. Grata. dulcissim. Adolesce. integerri-
 ma. venustissimæq. M. Aur. Lucidius. Infelicissimus. Pa-
 ter. insperatos. tumulos. dedi. mis. ultq. dona.

5. *In agro Neapolitano.*

M. Mario. Proculo. vix. ann. *III. M. IV. D. VIII.* Ma-
 rius. Fronto. et. Cosconia. Hygea. Parent. infeliciss. Filio.
 Piissimo. Fecerunt. et. sibi. libertabusq. Post. q. eorum.
 Si. non. fatorum. præcep. hic. mortis. obisset. *M. . . . .*
 Hoc. debuit. titulo. ante. vel. . . . .

Præteriens. dicas.

Procule. sit. tibi. terra. levis.

1. *Via Labicana.*

D. M.

L. Juli. Epigoni. vixit. ann. XXVI. M. V. D. XII Corpus. integrum. conditum.

C. Julius. Gamus. Pat. Fil. Piissimo.

2. *Romæ.*

L. Jul. Gamus. Dis manibus. L. Juli. Marcelli. Nepotis. sui. vixit. ann. V. Dieb. XXXXI. Corpus. integrum. conditum. Sarcophago.

3. *Romæ, ara marmorea.*

Dis Manibus.

Junia. M. F. Procula. vix. Ann. VIII. M. XI. D. V. miseros. Patrem. et. Matrem. in. luctu. reliquid. fecit. M. Juniu. . . . . Euphrosynus. sibi. et. . . . . tu. sine. Filia. et. Parentium. in. u. . . . . requiescant. quicquid. nobis. feceris. idem. tibi. speres. mihi. crede. tu. tibi. testi. . . . .

[*A tergo ejusdem aræ, alia inscript. longe posterius addita.*]

Hic. stigmata. æterna. Acte. Libertæ. scripta. sunt. Venerariæ. et. perfidæ. dolosæ. duri. pectoris. clavom. et. restem. Sparteam. ut. sibi. collum. alliget. et. picem. candentem. pectus. malum. commurat. suum. manumis. sacratis. secuta. adukerum. Patronum. circumscripsit. et. ministros. ancillam. et. Puerum. lecto. jacenti. Patrono. abduxit. ut. animo. desponderet. solus. relictus. spoliatus. senex. Ehymino. F. Fadestimtâ. secutis. Zozimum.

4. *Rhodæ, apud Hispanos.*

C. Lælio. C. F. IV. magna. omnium. expectatione. genito. et. decimo. octavo. ætatis. anno. ab. immani. Atropo. e. vita. reciso. Fusca. Mater. ad. luctum. et. gemitum. relicta. eum. lacrimis. et. opobalsamo. udum. hoc. sepulcro. condidit.

R 4

1. *Romæ,*

3. Romæ, in urna marmorea duplici, permagna, superne
duos cuneos ad cineres imponendos habente.

D. M.

Julia. Secundæ. Filia.

Cornelia. Tyches. Uxor.

[Effigies Julia.]

[Effigies Cornelia.]

Et. forma. singulari. et. mo-
ribus. Piissimis. doctrinaq.
super. legitimam. Sexus. sui.
ætatem. præstantissimæ. quæ.
vixit. annis. XI. Mens. IX.
D. XX.

Et. incomparabilis. erga.
maritum. adfectus. Sanctita-
tisque et. eximia. erga. Li-
beros. Pietatis. quæ. vix. ann.
XXXVIII. M. IV. D. VII.
Ex. is. mecum. ann. . . .

[In dextro ejusdem urnæ latere.]

Jam. datus. est. finis. vitæ. jam
Paussa. malorum
Vobis. quas. habet. hoc. gnatam
Matremque. Sepulcrum
Littore. Phocaico. Pelagi. vi
Examinata s
Illic. unde. Tagus. et. nobile
Flumen. Hiberu s
Vorsum. ortus. vorsum. occa
Sus. fluit. alter. et. alter
Stagna. sub. Oceani. Tagus. et
Tyrrhenica. Hiberu s
Sic. etenim. duxere. olim
Primordia. Parca e

[Hic stantis aselli, aut alterius quadrupedis simulacrum est]

Et nevere. super. vobis. vitalia. fila
Cum. Primum. Lucina. daret
Lucemq. animamque
Ut. vitæ. diversa. dies. foret. u
naque. let i

Nobis

Nobis. porro. alia. est. trino
 De nemine. fat i
 Dicta. dies. leti. quam. pro
 pagare. suopt e
 Visum. ollis. tacito. arbitrio
 cum. lege. perenn i
 Sisti. quæ. cunctos. jubet. ad
 vadimonia morti s

I. *Athenis.*

Εἰθαδὲ Διαλογος καθαῖον πνεῦμα γυναικα κηθεῖται
 Ασκητικῆς ὁφειλῆς ὡχρὲς ἐς Ἀθανάτους.

Εἰθαδὲ Διαλογιστὸν σαοφρονὸς ἱστορία κενθεῖται
 Γυμναζὸς ἀμφοτέρων ἐπλήτο καὶ ὁφειλῆς
 Ἀλλὰ ταῦτα μὲν κενθεῖται μικρὰ κενὸς ἀμφιχυθείσας
 Ψυχὴν δ' ἐκ μελεῶν Οὐρανὸς εὖρος ἐχει.

N O T. Vereor profectò ne Dialogus ignem Purgatorii subiverit, & inde ad cœlos pervolaverit. Sed utut illa res sit, credo duas inscriptiones super Dialogum, hic in unam coaluisse. Prima Distichon est, altera tetrastichon cujus versu secundo lege γυναικῶς, γυναικῶς-ἀδὸς. Enim apud Lucianum habetur, Exercitationi deditus.

2. *Neapoli.*

Nonia. M. F. Maxsima. vix. ann. XXXV. et. quod. miserrimum. est. Mater. fecit. Filia.
 Cantria. C. F. Polla.

3. *Roma.*

Memoria. M. Noni. Placidi. vix. A. XXVII. M. VIII. D. XII.

Ab. anno. ætatis. suæ. XII. oculis. patentibus. vidit. nihil.
 Nonii. Placidus. et. Severiana. Parentes. F. B. M.

I. *Neapoli.*

1. *Neapoli.*

Oppia. T. F. Basilla. Mater. infelicissima. fecit. Basso. Fil. Optimo. et. Piissimo. et. sibi. et. Amando. Aug. L. Conjugi. et. Libertis. Libertabusq. Baffi. Fil. mei. et. meis. et. A. mandi. et. Natis. Natæve. eorum. loco. empto. terræ. jugeribus. tribus. et. ædificiis. omnibus. circumdata. Maceria.

2. *Ariz. Hispan.*

T. Plautio. P. F. de municipio. Attacen. optime. merito. et. XXXVIII. æt. ann. e. vita. sublato. toto. Pop. cum. magna. lacri. funus. prosequ. Q. Paulina. Mater. an. LXXXIII. ad. flet. ad. gemit. relicta. tumult. lacrim. plen. e. marm. hum. d. dedit.

NOT. (Toto populo cum magnâ lacrimâ funus prosequente)
Q. Paulina M. inf. annorum 83. ad fletum, ad gemitum relicta, tumultum (lacrimarum plenum, vel plena) e marmore factum, ad humandum illum dedit.

3. *Roma.*

Ninnia. Cronis. vixit. ann. III. M. X. D. XXV.

Quod. decuit. Natam. Patri. præstare. sepulto
Hoc. contra. Natæ. præstitit. ipse. Pater.

4. *Roma.*

Θ

Κ

Εἰκοσι με ζῆσαντα καὶ ἑπτὰ μηνὺς ἐνδαυτοῦς

Παυλῆιον γὰρ δεῖξαιτο νεπτῶν

Καὶ μοι Ἀδελφείῃ καὶ τῇ νῆν ἐγγυστὺ γένῃ

Ἑπτὰ εἰς τῆς δ' ἡν οὐκ ἔλκεσπερον

M. Jul. Epictetus. Filis. suis. sibi. et. Magiæ. Nice. Conjugi.

1. *Romæ.*

Ut. te. Palladi. raptum. flere. Camenæ
Fleuerunt. Populi. quos. continet. Ostia. Dia.
Julius. Nicephorus. Pater. infelix. fecit.

2. *Romæ.*

Εἰς θρηνοὺς ἐφυλάξαι Ἀκτιανῶι καὶ δαμῶν
Οὐκ οσπῶς ποινὴν εὐσεβείης κατὰ δου
Ρουσέκην Ἡγέμερνα ποσὶν καὶ παῖδα τιθῆνον
Περμπήιον μαζῶ δελτομήτον γλυκερῶ
Μητέρα τ' Ἀργύρην Περμπήϊαν ἠδὲ Γαυδέντας
Τὸν καὶ παππὸν φευ δανατῶν ἀνίστων
Παππὸς μὲν γένεθς ὠροπατῶρ πέλεν ἠθεοσθῆ
Ὡχέτ' ἐχὼν οὐδὲν πλὴν δακρυῶν ὠροπατῶρ

NOT. Vers. 5. lege vel Ταρσογῶν Tarsensem : vel τ' Ἀργύρην
Argivam.

3. *Romæ, tabula marmorea.*

Οὐκ. ἐθαυές. Πρωτῆ. μετῆς δ' ἐς. ἀμεινοῦ. χωρὸν
Και. ναίεις Μαχερῶν. νητρὺς. θαλίη. ἐνι. πολλῇ
Εὐθαί. καὶ. ἐλυσίων. πεδίων. σκυρῶσα γέγηδας
Ἀνδρῶν. ἐν. μελαχρῖσι κακῶν. ἐκτὸςθὲν. ἀπάντων
Οὐ. χεῖμων. λυκαῖς οὐ. καυμῶ. οὐ. νύκτις ἐνοχλαί
Οὐ. πινῆς. αὐ. διψῶς. ἐχέεις. ἀλλ' οὐδὲ. ποθῆινος
Ἀνδροπῶν. ἐκ. σα. εἰοτὸς. ζῶεις. γὰρ ἀμεμπῶς
Αὐγας ἐν καχέραις. ἐν. Ολύμπῳ. πλησίον. οὐτως.
Π. Αἰλ. Ἀδασκαντὸς. Αἰμῶ Πρωτῆ. θυγαῖρα ἐξήσεν. ἐπὶ.
Ζ. Μηναι. ΙΑ. ημ. ΚΖ.

NOT. Vers. 1. ἀμεινοῦ. Vers. 5. λυπη, σ'. νύκτις. Vers. 6. πινῆς. ἀλλ', δ'. Vers. 8. ὠλθ'. Vers. 9. Αἰλια, pro Αἰμα.

1. *Prope Tagum.*

L. Proculo. L. F. XVI. ann. nato. qui nihil cum. Adole-
ſcen. commune. habet. ſenes. ſapient. anteivit.
Sex. Tertulia. Mater. ad lachrimas. relic. hoc. monumen-
erexit.

2. *Ceſenæ.*

Seia. T. F. Marcellina. ſibi. et. Vibennio. Marcellino. Fil.
viva. poſuit.
Quod. voluit. et. potuit.
Quod. potuit. et. voluit.

3. *Apud Langones.*

D. M.

Et. memoriæ. Regini. Sacrum. F. Filius. et. Conjugi. ejus.
Jovine. Domitie. Filia. miſeri. Patres. poſuerunt

4. *Beneventi.*

D. M.

L. Scerini. Annæi. Africani. Fil. dulciſſimi. qui. vixit. ann.
XII. M. VIII. D. X.
Parentes. infeliçiſſimi. amiſſione. ejus. perpetuis. tenebris.
et. quotidiana. miſerabili. ululatione. damnati.

5. *Moguntiaci.*

L. Sperati. Deſiderati. Aduleſcentis. ſpei. et. pietatis. in-
comparabilis.
Sperati. Hermodorus. et. Juliana. Patres. male. judicanti-
bus. fatiſ: ſuperſtites. poſuerunt.

6. *Velati.*

Hoc. qui. ſcire. cupis. jaceant. quæ. membra. ſepulcro
Diſces. dum. relegas. hos. modo. verſiculos.

NOT. Deſunt verſus 4.

I. *Aquini.*

1. *Aquini.*

Dis. Man. Sacrum.

L. Manlio. L. F. Ouf. Montano. L. Manlius. Glaucio.
 sibi. et. Animisiz. C. L. Restitutiz. Ux. L. Manlio. L. F.
 Ouf. Apro.

Manlius. hic. situs. est. Montanus. raptus. iniqu. . . :
 Femineaque. manu. insperans. incidit. atas
 Fas. erat: ut. potius. natus. pia. funera. nobis
 Penderet. et. dignos. coleret. Manesque. Patresque
 Si. Fortuna. pie. servasset. vota. Parentum.

2. *Amasia.*

Μισοδι Δημωκρατης αλοχω φειχθησα πυξεν
 Τονδε ταφον Μνημης σωφροσυνης ερεκεν
 ετους ΡΟΗ.

NOT. Si veræ sint figuræ, vixit ann. 178.

3. *Roma.*

Ελθρααι. Δικηλον. οπως. φει. Νωτων. αιεσαι
 Κελον. αξικεων. εμπνοον. αχδοφορον
 Πατρων. Νεου.

4. *Roma.*

Fabiæ. Fusciniillæ. clarissimæ. et. omnium: virtutum. fe-
 cundissimæ. Feminæ. Clod. Celsinus. Marit.

Nondum. completis. viginti. quatuor. annis
 A. natis. trinis. et. Viro. eripior
 Nomine. Fuscinilla. Petelina. domo. orta
 Celsino. nupta. univira. unanimis.

5. *Florentia.*

Ossa hic sita sunt Auctæ Apustiz Rufæ quæ fuit;
 Rogo per superos qui estis Ossa mea tueatis;

1. *

B. M.

Quot. merui. vitam. moriens. quot. et. ipse. rogavi
 Conjugis. orbat. redditur. ecce. fides
 Scilicet. infernæ. noctis. tristissimus. horror
 Me. tamen. in. vestro. credo. jacere. domo

Aurelia. Eusebia. Cœrellio. Pe. . . . . no. V. P.
 Conjugi. Dulcissimo. qui. vix. cum. Conjugem. suam. a.
 XXIV. contra. votum. M. M. T. Fec.

2. Romæ.

D. M.

L. Sconi. Fil. dulciss. qui. vix. a. XII. m. VIII. D. X. Pa-
 rentes. infeliciss. amissione. ejus. perpet. teneb. et. quoti-
 diana. miserabili. ululatione. damnati. L. Nulli. præclusa.
 est. virtus. omnibus. patet. non. quærit. census. sed.
 nudo. homine. contenta. est.

NOT. Hæc sententia ad hanc inscriptionem minime pertinet, sed
 vera est & optima, & si memini, Senecam authorem habet.

3. Romæ.

Asapha. Judæus. Tharsis. oriundus. ob. grandem. num-
 mum. Patria. pulsus. Romæ. quiesco. Posteris. vito. ne-
 quis. sepulchrum ingrediatur. priusquam. resurgam.

NOT. De contracto ære alieno intellige, sed videtur jocularis esse.

4. Urbini.

Lege æviterna traditus leto Puer bis octo in annis hocce
 sub tumulo jacet. quem cuncta flevit turba. multo plus he-
 rus. specie obtingentem moribus cum vinceret. Hic Pho-
 tensium Civis in Patrio solo nunc Italorum Ditis intra
 terminos nomen tenebit Isidis nati Puer.

1. *Salerni.*

Muria. Crescentina. Ilurconensis. annorum. CXV.
H. S. E. S. T. T. L.

2: *Bozink in Asia.*

. . . . Παῖδες. . . .
. . . . ἐκ κρατῶν.

Τον Ανδρουμενους ενθαδ εχου φθιμῶν
Ω τοδε σημα πονησεν αδελφεος ηδεκ-αυτος
Ζωων Ευφρωνιος και Ιουλια
Αλοχων παιδες εφθιμενων
Περδικαι Πουδης Γαιος Ευφρωνιος
Ευκτημῶν και νεος υος εος
Τετακον γενεαια φιλυ μεμνημενη ανδρος
Δεκνυω αλοχοις ηθεα (υφερουνης

3. *Neapoli.*

XOICIN hic nomen nudum vanumque relinqua
In cineres corpus et in athera vita soluta est.

NOT. Legit Reynesius χους ην. Terra fui.

3. *

C. Pobjicius. C. L. Am. . . . .
V. Rustia. C. L. . . . .
C. Claudius. Faustus. VL Vir
Tempore supremo Fauste est tibi cura videndi
Si perlegisti venias licet et requiescas.
Annuis an refugis frustra
Hæc domus hæc requies
Omnibus una manet.
Huc veniendum inquam.

1. *

Ηλθεσ εμης ζωης γλυκερωτερε os μ' απλυσε
 Μουσων και χαματων και μοχαρει ποδαγρας
 Αυρ. Αμφικτυων
 αλων ετος. Ο.

2. *.

D. M.

C. Julius. C. L. Barneus.

Ollam ejus si qui involant
 ad inferos non recipiatur.

NOT. Aliter habet Sponius, Barnæus. Et, ovviolavit.

3. *Romæ.*

D. M.

Successi. Fil. Cæsia. Gemella. Mater. Piissimo. Filio. de
 suo. vixit. ann. IX. M. IV. D. XV. fatis. peractis.

Mater. eodem. est. condita. quæ. post. obit. Fili. vixit. a.
 III. M. X. D. VIII.

Quod. eas. Parens. facere. debuit. filius. mors. immatura.
 fecit. ut. faceret. Parens. Pater. Successus. supremum. u-
 trisque præstitit. officium

4. *Arelate.*

Dulcissimo. et. Innocentissimo. Filio. Tannonio. qui. vix.
 ann. VI. M. I. D. VI.

Tannonius. et. Valeriana. Parentes. Filio. carissimo. et.
 omni. tempore. vitæ. suæ. desideratissimo.

D. M.

5. *Romæ.*

D. M.

L. Tarquitis. Marciano. Filio. dulcissimo. qui. vix. annis.
 VIII. M. VI. D. XIX. ho. XI. L. Tarquitis. Trophi-
 mus. et. Tarquitis. Eutychia. Parentes. Fil. Dulcissimo.
 fecerunt. Cujus corpus. causa. ponderis. ante. ara. positu.
 est.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Post, titulo. quoquo. vers. P. III.

D. M. Sacrum.

L. Valerio. Infanti. raptus. qui. est. subito. quo. fato. non
scitur. natus. noctis. ho. VI. vixit. diebus. LXXI. abit.
noctis. ho. VI.

Quisquis. eum. læsit. sic. cum. suis. valeat.

In. frontes. duo. P. ter. et. in. latera. duo. P. ter.

2. *Capuæ.*

Hic. est. posita. Urfa. Virgo. totius. bonitatis. quæ. vixit.
annos. XIII. M. V. D. V. in mari. H. M. SS. E. H. N. S.
in. Fr. p. XII. In. ag. P. XII.

N O T. Hoc monum. five sepulc. ext. læred. non. seq.

3. *Tibure.*

Valeria. Athenais. fecit. Modia. T. F. Paulina. F. Püssi-
ma. et. sibi. suis. Posterisque. eorum. vix. ann. XII. M. XI.
Hunc. locum. uti. me. viva. determinavi. cum. ascensu. gra-
dum. VII. et. Cippis. inscriptis. VII. Collig. in. circuitu.
P. CCCXXX. et. ab. introitu. portæ. superioris. descensus.
dexterioris. parte. usque. at. cippum. III. cum. taberna. via.
lata. a. pariete. P. V. cedere. debet. et. pilas. structiles.
II. usque. ad. Januam. superioreim. Hipanpelus. huic. cedat.
in. rigorem. maceria. et. furcarum. et. ara. in. qua. furci-
pem.

4. *Genovæ.*

D. M. S.

Veturia. C. F. Bellæ.

Heu. posita. Gnata. tristes. posuere. Parentes.

C. Veturius. Q. F. C. N. Ouf. Juliana. C. F. Scapt. Libb.
Mer.

S

1. *Romæ.*

1. *Romæ, tabula marmorea.*

C. ViVs. Pater. Natus. miser. desiderio. natæ. diem. et
noctem. cum. lacrimis. traxit. vitam. malam. mortuum.
me. quoq. funerari. iussi. rebus. lugubris. quibus. vivos. pa-
ravi. lecto. stragulis. forensi. pænula. nigris. omnibus. ossa
mea. in. aram. mixta. cum. Filiz. una. requiescunt. hoc.
solacium. mecum. erit. circa. aram. libertis. Lib. q. P. q.
eorum. et. quibus. permiserint. hac. lege. ut. quotiens. quis.
eorum. suis. coronas. ponent. et. aram. nostram. coronent.
Atimeto. Lib. cuius. dolo. filiam. amisi. restem. et. clavom.
unde. sibi. collum. alliget.

2. *Romæ.*

His. Pater. et. Mater. mœstum. solantur. amorem.
Solventes. nato. triste. ministerium.

3. *Romæ.*

Μαρκελλης Γαφος ειμι τις αυτη γραμματα λεξει
Αρχιγαμος Κουρης ειχσιν αυτα επων
Αυτην γαννησαι και κνδανσαι επεγραψα
Αχθος εχουσα κραδης πένθεος ουκ ανιου.

N O T. Marcellæ sepulcrum sum, quis illi aliquid inscribet? Archiga-
mus (debuit esse foeminiuum nomen) Puellæ [*Mater*] annorum
viginti quæ eram, [*Ego*] quæ illam peperit, curavique inscripsi, o-
nus habens cordis luctus inutilis, i. e. quæ cor grave, & doloris nihil
profuturi plenum gero, ob amissam filiam.

4. *Romæ.*

Ενταυθα καιτι Ιουλιανος Ιερεις Αρχων
Καλ. . . . Αρχιππιστων γος Ιουλιανου
Αρχισυναγωγου.

N O T. Vide p. 259. 2. & 3.

1. *Romæ.*

1. *Roma.*

Σωμα μεν ηδὲ κρηις κευθει δισκομυκτορος ανδρος
 Ναρκισσιωνος Ηιγυππου Ευχα δε συνηδρος
 Αδριατων βωμον χαρ εδωμηνεντο παλαφρον
 Μητηρ Σαλβια Ματρωνα Σωτας τε αδελφος

NOT. Corpus quidem & (jam) cinis conditur [vel hic pulvis occultat corpus] Narcissionis Einyppi, viri celestis prudentiæ fortitudinisque, precibus autem jam Confessor est immortalium, aram enim extruxerunt Mater Salvia Matrona Constanis, & Frater Sotas. Ita explicat Cl. Sponius, paucis tantum à me mutatis. Sed profectò sanior erit sensus si pro Ευχα legas Ψυχη anima. Illa enim ἀδριατων σύνδσς propriè dicitur. Et in illius honorem aram extructam crede, à Matre, & Fratre miserandis & ridendis.

2. *Roma.*

Ενθαδε κειτε Ζωσιμς διαβιου
 συναγωγης Αγριππαιων εν ειρηνη
 χρημμοις αυτου . . . εκωδε δε κειτε
 Ευλλις Αρρων ετων Ε. . . .

NOT. Videntur (inquit Cl. Sponius) esse Epitaphia Antiquorum quorundam Judæorum ex Synagoga, quæ Agrippiana vocabatur, ab Herode Agrippa forte instituta.

3. *Roma.*

Beturia Paulla. F. Domi Heterne quosituta que bixit
 an. LXXXVI. menses VI. Profelyta. an. XVI. nomine
 Sacra Mater Synagogarum Campi ex- Bolumni
 En irenae αι Kymylis αγ. . . . .

NOT. i. e. 'Εν ειρήνη η κοίμησς αὐτῆς. Sicut {& het pro xter-
 ax, Quos. pro constituta. . . .

1. *Florentiæ.*

Γερμαναν εξαλειψαι.

Εσχε και τονομα χαρμειλατον ου ποθ επιγοι Πεζου-
 ρακα Νεκκζον ου ταχυ βροτων πι τοιαν εκτιστα
 γνωμην ης και την απλοτητα φιλου υπερατον επιμα δια
 τουτο μνημης ενεκεν χαρτος δε απασης οis οι αδελφοi
 σε πας παραιωνομαζη αγαθε πτερονοραξ εζη επι
 XXX.

NOT. Hæc Sponius ex Schedis Dom. De Court, Salmasii Nepotis
 multum (ut videre est) ab illis quæ exhibuit Reynesius, diversa. Et
 utrisque forsan aliquid, sani eruat Lector studiosus.

2. *Romæ.*

D. M. S.

Pietati. et. memoria. Vettia. Marcellina. Filia. suæ. vii
 ann. VI. M. II. D. XII.
 Sepulcrum. aram. signum. marmoreu. fecerunt. M. Ve-
 tius. Trophimus. Pat. et. Vettia. Januaria. Mater.
 et. sibi. et. suis. et. Posteris. eorum.

3. *Romæ.*

Ulpia. Paulina. Mater. infelicissima. contra. votum. Pie-
 tatis. posuit:

NOT. [Pii Parentes, non ex voto ponerent tumulos liberis suis
 sed si ponunt, contra votum est, & desiderium.

4. *Romæ.*

D. M.

Tu. qui. præteries. spectas. mortis. monumentum. meum.
 aspice. quam. misere. sit. data. vita. mihi. annorum. octo.
 vixi. dulcissima. Parentibus. meis. in. X. ascendens. anima.
 deposui. meam. Hoc. tantum. testor. te. lapis. Ossa. re-
 quiescas. ne. te. velis. esse. gravem.

NOT. Lege IX. pro X. Sensus ita jubet.

I. *Beneventi.*

1. *Beneventi, ad effigies Mat. & Filii.*

Infelix. fatu. prior. debui. mori. mater.

2. *Romæ.*

Γερμανίαν ἐκάλειβαν.

Ἐρχετο καὶ ἀλλ' ὄνομα χαρίτατον ποθ' ἐταχεν Πέδρο-
ρα καὶ νεκυνζων ταχυβρης οὗτος ὅστις τοίαν ἐκποτατο
γνώμην καὶ τὴν ἀπλοτητά φίλους υπερπατον εἶμα δια
τοῦτο Μνημης ἐνεκεν χαρίτατι ἀπάσης οἱ σοὶ ἀδελφοὶ
Ἐθνησαν γνωστον πολλοῖσι βεβαιωσι νὰ σε παρ. παρῶν
ὀνομαζῇ

Αγαθὴ Πέδρορα
ἦζεν ἐτη XXX.

NOT. Ex Reynsio.

3. *Romæ.*

Hoc. Adparatorium. pertinet. ad. monumentum. Q. Aquili. Dionysii. et. Noniæ. M. F. Faustinae. in. fronte. p. X. ag. p. XVI.

NOT. Adparatorium est, quod alias Ulstrinum Ulstrina, *Καὶς*, *Καὶς*, locus in quo Rogus cremando cadaveri struebatur. Aliquando sepulchro proximus; aliquando remotus (cavebatur enim in aliquibus inscriptionibus ne Monumento Ulstrina adplicetur) & cingi solebat maceria è saxo vel crate ferrea. Adparatorium autem dictus est, inde, quod *adparatus mortuorum* funus adpellaretur, teste Servio ad lib. 3. *Æn.*

4. *Romæ.*

D. M.

Primillæ. *Æstiones*. cui. & Sacris. Domesticis. offerre. con-
cesserat. Ollas. VI. minores. et. liberis. ejus. in. avito. con-
ditorio. indulsit. C. Cincius. Primigenius. et. *Ælio* Septi-
millo. Nepoti. et. Luciano.

S 3

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

D. M.

M. Aurel. Domitianus. se. vivus. emit. et. comparavit. locum. Virginem. a. solo. fecit. sibi. et. lib. libq. P. eorumq. item Bæbir. Parthenope. Conjugi. sanctissimæ. in fr. p. P. M. XVI. in. latus. ped. XVI.

item. in. latus. via. Ardiatina. respiente. longu. ped. P. M. XXIV. et. latu. p. X. H. M. E. H. N. S. M. Aur. Stasimus. lib. cceptum. Patrono. suo. consummavit. sibi. et. suis.

Quod. si. quis. post. obitum. meum. vendere. aut. donare. voluerit. infer. ark. Pontif. SS. L. N.

NOT. P. M. plus minus. Sæpius passuum Mille.

2. *Romæ.*

Ο φιλεπαυτε και αλλοι οσοι τινε θειληητε Μοι χαλω
γανεζε ταδωθεν ταξωθεν δε ογα εχω ταις ενθ
ειναι μοι φιλα πλυσιον δε νομιζοι μοι τον σοφον
τσε χρυσον πληδος ειη μοι θεον μητε φερειν μετε α
γων διναετο αλλος η ο σωφρων.

NOT. Erroribus fœdissimis manum non admovebo.

3. *Salerni.*

Have. Septima. sit. tibi. terra. levis. Quisque. huic. tumulo.
posuit. ardente. Lucernam. illius. cineres. aurea. terra. te-
gat.

4. *Romæ.*

C. Paguri. C. L. Gelotes.

Hospes. resiste. et. tumulum. hunc. excelsum. aspice. quo.
continentur. ossa. parvæ. Ætatulæ. sepulta. hic. sita. sum.
verna. quojus. Ætatulæ. gravitatem officio. et. lanificio.
præstitit. ei. queror. fortunæ. casum. tam. iniquom. et. gra-
ve. nomen. ei. quæras. exoraturi.

Salve. valebis. Hospes. Opto. ut. sis. Felicior.

1. *Sassinae.*

1. *Sassine.*

C. Sabine. Urse. Homo: optime. ave. Sabinæ. Myrte. Pati:
Optimo. et. Piiſſimo. ſibi. cariffimo. cum. quo. vixit. in.
Conjugio. an: LX. ab. exceſſu. ejus. menſ. VI. poſuit.
Urſe. homo. optime. Vale.

NOT. Sabina cum Patrono ſuo, in conjugio vixit ann: 60. quod
raro videtur.

2. *Hoſtia.*

Juventia. quæ. L. Cryſario. viva. ſe. et. poſt. obitum. ſuom.
in. perpetuom. dat. donat. Furia. P. L. Muſæ. ſorori. ſuæ.
ſibi. et. ſuis. Op. Furius. P. F. Celer. vix. a. XXI. P. Fu-
rius. P. L. Menophilus. L. Sicinius. Anteros,

3. *Romæ.*

Phoſphorus. obiit. in. trimatu,

4. *Auguſtoduni in Gallia.*

Μιθρης εν οργαδι σωμα τω χωμω καλυπτει Χυρδονακ[ι]
ιερεων αρχηγου δυσεβαπεχ λυσιδι κων ωρεας.

NOT. Quid ſibi vellent hæc ultima, non ſcio, omnia ſcripta ſunt
in characteribus & literis, exempli rari & inſueti, ſed an valde barbari,
an valde antiqui, mihi nondum ſatis conſtat.

5. *Ameria.*

D. M.

Aurelia. Veneria. Conjugi. qua. præ. tempore. caruit. in-
ſigni. forma. caſte. pudice. pie. Viſellius. Augendus. Sol,
Devote. D. M. P.

NOT. Deſunctæ monumentum poſuit,

1. *Romæ.*

Θεοις. καταχθονιοις.

ψυχῇ. αγαθῇ

Διοδωρος Αθηρ. Ανκληριδας. υος. Μνειας.
 χαριν. αμνας. Ιουλια. Εκλεκτη. εποιησαν.
 εζησεν. ετη. Δ Γ.

2. *Brixia.*

Sentia. Bittalia. bonæ. Memoria. Conjugi. sinceriss. fidei.
 et. simplicitatis.

Aurelius. Tallus. juxta. quam. et. Sentia. Cornelia. soror. se.
 viva. sibi. locum. posuit.

3. *Romæ.*

M. Valerio. Fausto. Marito. Optimo. Conjugi. dulcissimo.
 bonis. judiciis. ejus. integra. et. æquissima. cum. quo. advixit.
 sine. querela. per. ann. XX. benemerenti. Valeria. Donata.
 se. viva. fecit. et. sibi.

4. *Ancyra.*

⊖

Κ

Λ. Μαριος. Πουδης. τη ιδια. συμβιω. Αρετη. Ζηταση.
 γνησιως. και. χρημως. μετ' αυτου. σωφροσυνης. ενεκαν.
 τον. βερον. τον. επ. αυτη. ο. τοθηκη. συν. τω. παφω. εποιη-
 σεν. εαυτω. και. τη. συμβιω. παρασχημων. αυτοις. τον.
 τοπον. Ρουα. . . . .

NOT. βαμος ισοθηκης, ara ossium receptrix. Βαμος etiam gra-
 dum & ascentum significat. Βαμοῖς, Βαθμοῖς. Βαμοῖσι, Βασισι.
 Hesychius. Βαμος' ἰερὸν τιμὸν. Idem. Christiani antiqui, βα-
 μος ισοθηκῆς etiam habuerunt, ubi Ossa Martyrum Sanctorum, &
 reliquæ condebantur: super quibus preces offerebant, & scera facie-
 bant. Et profectò, Ovum ovo non est similius, quam ritus ceremo-
 niæque Christianorum in rebus sædè omnibus, sed præsertim illis quæ
 ad mortuos spectant, Ethnicis accedunt. An gratulandum hoc nobis
 sit, an potius dolendum, non dico.

1. *Reata.*

1. *Reate.*

..... erat annus	Nunc, Pater. et. Mater. Nato. fecere. sepulchrum
....or. exanimis	Ossaque. funestis. fluctibus. adluerunt.
..... re. virili	Sed. quoniam. multi. talem. sensere. do- lorem
..... Dies	Nec. quisquam. leti. vincere. vim. potuit
..... Cursus	Definite. extinctum. Dulces. me. flere. Parentes
..... ante meis	Definite. et. fati. tristitia. jura. queri.

2. *Prope Reate.*

D. M:

Quid. sibi vult. quarris. tellus. congesta. viator.
 Ossibus hic Uxor miscuit. ossa. meis
 Nobilis Eufroonia facilis formosa Puella
 Docta opulenta pia casta pudica proba
 Fortunam. mirare meam : verum exitus hic est
 Omnia mecum uno composui tumulo
 I nunc et quisquam votis melioribus opta
 Absumit tecum singula Sarcophagus.

Hermodoro Paragmio et Eufrooniae Paragmiae. Lib. ca-
 rissimis

Hermodorus Prætorius Nomenculator posuit H.M.H.N.S.

3. *In Epiro.*

Sex. Julius. Sex. L. Meleossus. O. E. A. D. XIIIX. K. Sept.
 P. Dol. Col. memorque fuit et Libertæ. Monimes. Vale.

NOT. i. e. Meleossus ollam emit, ad 18. kal. Sept. Dolabella
 Col. Anno Dom. X.

1. *Romæ.*

Flaviæ. Nicopoli. fecit. T. Ælius. M. C. Lib. Stephanus;
 Conjugi. carissimæ. et. sibi. et. suis. Liberis. Libertabq.
 Posterisq. Qui. hoc. monumentum. vendere. aut alienige-
 nare. voluerit. dabit. ærario. Populi. Romani
 HS. . . . . post. me. exterum. corpus
 intulerit. aut. is. qui. emerit. . . . .

In. f. p. x. In. ag. p. XII.

. . . . . æ. patiens. vis. scire viator
 Flavia Nicopolis nomen dulce meum
 . . . . . tris titulis quid noster Aratus
 Et titulo spargam sæpe meas lachrymas
 . . . . . at paulum consistite docebo.
 O mihi si superi vellent præstare roganti
 . . . . . qui quondam carissima conjux
 Vel roseo vel purpureo violæque nitore
 Flavia Nicopolis. . . . .
 Ut te præteriens gressu tardante viator
 . . . . . ra mihi dum vita manebit
 Viderit hos flores titulum legat et sibi dicat
 . . . . . qui es nisi mortis imago
 Hoc flos est corpus Flaviæ Nicopolis
 . . . . . dire iterabo
 Crescere vel viridi ramo vel flore amaranthi

2. *Amasia.*

Ο Σωζυγος. Μειλατος. τοῦ. μὲν. κατὰ. τὴν. Θ. αὐτῶν.
 ἀνελών. Παυλίνα. Βικτωρία. τῶ. ἀνδρὶ. ἐκ. τῶν. ἰδίων.
 μνημῆς. χάριν, ἱερὰ. πολεῖ.

NOT. Θ. Defunctum notat. Συναΐθ. hoc in loco.

1. *Roma.*

Fundi. hujus. Dominus. Infans. hic. jacet. similis Deo.
Hunc. ab. ante. oculis. Parentis. rapuerunt. Nymphæ. in:
gurgite.

Monumentu. quot. Filius. Patri. facere. debuerat.

Ipse. fecit. . . . .

2. *Narbone.*

Usta. igni. fidissimus. atro. Corpora. quæ rapuit. Condi-
dit. hoc. tumulo. Nec. sibi. nec. matri. natos. Ætas sua.
plorat. bisseños. annos. non. habuere. supra. Ne. terra.
ignoti. cum. nomine. obslent. hic. tumulus. parvo. pro-
loquitur. Lapide.

3. *Brixia.*

Fl. Luppo. ex. Præp. Aur. Severinæ. Matr. Dulcissimæ,
quæ. vixit. ann. LXXV. mens. VII. Dies. XIX.

Vale. mihi. Mater. Pientissima.

4. *Polæ in Istria.*

Aur. Soter. et. Aur. Stephanus. Aur. Soteriæ. Matri. Pien-
tiff. Religioni. Judaicæ. metuenti. F.

NOT. Religioni Judaicæ metuere, est propriè loquendo, esse
anxia & sollicita, pro illius re bona. Et Religionem Judaicam pro
Christiana acceptam hoc in loco, sicut alibi, verisimile est. Sed quor-
sum metueret Soteria nostra? an quod Persecutio ulla in Religionem
suam fœviret? Res ita quidem videtur. Sed quomodo tunc talem in-
scriptionem tumulo imponere audebant Filii? postea, ergo, vel (quod
suspicio) nunquam.

5. *Roma.*

Rapta. sinu. matris. jacet. hic. miserabilis. Infas.
Ante. novem. plenos. Lunæ. quam. viveret. orbes
Hanc. Pater. et. Mater. mœsti flere. jacentem
Parvaque. marmoreo. clausérunt. membra. sepulchro:

1. *Romæ.*

D. M. Sacrum.

Tarquitia. Modesta. quæ. vix. ann. XV. M. VI. D. VI.
Modestus. et. Licinia. Parentes. Lacinius. Maricus. C.
quam. dulc.

Nam fuit. eximia. specie. miroque. decore
Membraque. erant. vere. pectore. digna. suo.
Vale. Vale. Dulciss.

2. *Romæ.*

D. M.

Nomine. quo. Genitor. mihi. dicitur. hoc. ego. vixi
Telephus est. Genitor. Telephus. ipse. fui
Augustina. Parens. quarto. me. flebilis. anno
Terdecimoque. die. perdidit. orba. satum
Non igitur. Lector. lacrimas. decepit. utrosque
Maxima. mendacis. fama. Mathematici.
Telephi. Dulciti.

3. *Romæ.*

Verius. hunc. tumulum. Matri. tu. nata. dicasses
Quam. mater. miseræ. nunc. tibi. nata. facit
Bis. senos. completam. annos. te. Filia. Matri
Eripuit. miseræ. mortis. iniqua. dies
Obtestor. manes. meritæ. Sanctæque. Patronæ
Comprecor. ut. leni. Terra. tegat. tumulo

4. *Agro Bergomate.*

M. Carbasus. Patiens. dedit. XXX. et. profundi. de Ufu-
ris. denar. III. Quot. si. Jüvenates. ejus. neglexerint. Filio.
ejus. rettere. debebunt. XXX. aut. si. quis. heres. fuerit. po-
sit. Filius.

1. *Narbone.*

Nec. duro. jam. doleas. obitu.
 Nec. tibi. nec. nobis. æternum. vivere. cessit
 Quod. Pueri. occidimus. fata. querenda. putas
 Dum. sis. in. vita. dolor. est. amittere. vitam
 Dum. simul. occidimus. omnia. despicias
 Orbem. sub. leges. si. habeas. num. vivis. ad. Orchum
 Quid. valet. hic. nulla. est. Divitis. ambitio.

NOT. Verf. 5. melius Cum fernel.

2. *Roma.*

Heraclides. Menodoti F. Calliste. Matri. suæ. et. Meno-
 doti. Fratri. L. L. L. P. O. M. S.
 Ti. Plautius. Lupus.
 T. Plautius. Evaristus.
 Hoc. monumentum. suum. violatum. vindicarunt. et. resti-
 tuerunt. non. mina. obitorunt.

NOT. Liberis Libertis. Libertabus. Posteris omnibus monumento
 Scriptorum. Lege nomina obitorum, & nota bene, quod errores in-
 manes & sceleratissimos, æquè fideliter exscribo, ac si puri essent, &
 mendis omnibus carerent. Vetustatis veræ ita religiosus cultor sum.

3. *Beneventi.*

C. Catio. C. F. Men. Balbo. ope. Treiciz. C. F. Pullæ. hos.
 decuriones funere. publico. de. foro. e. Tribu. Diali. effe-
 rendos. et. hic. humanos. cens.
 Fusilæ. A. L. Violæ. C. Catius. C. F. Men. Gallus. Paren-
 tib. et. Uxori.

4. *Tordæ in Transylvania.*

Vixi. dum. vixi. bene. jam. mea. peracta. mox. vestra. age-
 tur. fabula. valete. et. plaudite. vixi. annis. LXVII. Sul-
 pitæ. Avia.
 Plautianus. B. M. F.

1. *Romæ.*

Dis. Man.

Claudiz. Lepidillaz. ex Provincia. Belgica. Ambianz. Fecerunt. Liberi. ejus. Lepidus. et.

Trebellius. Matri. Optimæ.

Hic. Matris. cineres. sola. sacrayimus. ara
Quæ. genuit. tellus. ossa. teget. tumulo.

2. *Romæ.*

Diis. Manibus. istis.

Geminiaz. Caumaz. C. Billienus. Fructus. Ossibus. Ossa.
dedit. Conjugi. perpetuaz. quos. ætas. junxerat. olim. nunc.
mortis. juncti. jacent. qui. vixerunt. una. annis. continuis.
LII. sine. lite. molesta. Filius. hunc. tumulum. posu. plen.
Pietate. Parentu.

3. *Gerundæ.*

Ego. J. L. Pison. F. uno. cineres. L. Pison. Patris. mei. et:
O. Flaviaz. Matr. meæ. Sepulc. posui. et XXV. post. anno.
vitæ. cineres. admisceri. meos. Jussi. ut. quib. viv. conjunc.
fuerim. in. ultimo. postea. fato. veniente. fier. conjunctior.
Pulvere. meo. pulveri. eorum. atmixto.

4. *Romæ.*

Meia. fui. felix. septem. circumdata. natis
Dum. vixi. adstabat. Romula. turba. mihi
Ut. mihi. grata. vicem. natorum. turba. placebat
Hoc. mihi. de. Pario. marmore. struxit. opus
Manibus. atque. meis. nati. pia. vota. dedere
Persolvere. meis. manibus. inferias.
Postquam. nulla. mei. superi. vos. cura. fatigat.

NOT. Desunt cætera.

1. *Roma.*

K

Τυμβον. μητρειδης παροδεια τις Αφροδαιτη
 Τουτον Εργι Αλμειατι τικω εποισαν ο Χρηστος
 Συμβιος Ερμηνους μνημοσυνης ενεκεν

χαρετι

ΖηΓαν ετη ΛΒ.

Ζησδμκ ετη Δ. ημερ. ιβ'

2. *Roma.*

D. M. S.

Macedo. have. bene. valeas. quisquis. es. Fecorunt. C. Mo-
 destius. Macedo. Patri. Pūffimo. et. Fortunata. Conjux.
 Curante. Rufino. Colliberto.

3. *Longronio Hispan.*

Vale. et. Salve. anima. C. Oppiz. Felicis. Nos. eo. Or-
 di. quo. natura. permiserit. te. sequem. vale.

Mater. dulcissima.

Aul. Niconius. et. Sex. Nibon. Aul. F.

4. *Pifis.*

Parthen. have. bene. baleas. qui. me. salutas. cum. Sofia.
 F. mea.

5. *Moribundi agro Mediolano.*

D. M.

Q. Titio. Sertoriano. Q. Titius. Severus. Filius. quei. Coll.
 ann. dedit HS. COC. N. ad Rosas et. Elcas. ducendas.
 ei. omnibus. annis.

6. *In Faviculo.*

Djs. Man.

M. Acutius. Salutaris. fecit. sibi. et. Tertulliz. Conjugi.
 suæ. Bene. valeas. Religiosè. qui. hoc. legis. bene. sit. Filius.
 Filiabus. meis. qui. me. bene. coluerunt.

1. *Ravenna.*

1. *Ravennæ.*

D. M.

Annia Crestina. et. C. Sextilius. Marius. V. sibi. Pos.
 Petimus. ne. quis. nos. inquietet. ex. arca. nostra. neque. ab.
 ante. aliam. ponat. nec. commutet. id. quot. D. F. HS. C.

NOT. D. F. Forte Dedimus Fisco, vel dividi fecimus.

2. *.

D. M.

Et. somno. æternali. securitati. memoriæq. perpet. Æliæ:
 Flaviæ. Melitanæ. quæ. vix. ann. XXXI. M. III. D. X.
 T. Fla. Hymnus. Conjugi. sanctissimæ. dulcissimæq. cum.
 qua. vix. ann. XIII. T. T. F. LL. Col. Marcellus & Titia-
 nus. et. Flavia. T. F. Ampelle. Matri. pientiss. Sarcophago.
 figil. cum. opere. et. basibus. fecer. et. consecraverunt. idi-
 bus. Augustis. Pudente. et. Orfito. Col.

NOT. A. D. 165. sub M. Aurelio.

3. *Beneventi.*

P. Ælius. Venerianus. hoc. vas. disomum. sibi. et. Felici-
 tati. suæ. posuit. et. tribunal. ex. permisso. Pontif. per-
 fecit.

NOT. Dis-vel bis-omum vas est, quod duo corpora continet.

4. *Romæ.*

Æmilia. Felicitas. Pia. vixit. ann. XXXV. ex. his. pertulit.
 cum. Æmilio. Parnaso annos XXIII. peregrinationibus.
 variis. et. crebris. fide. adfectione. incomparabili. hæc. ve-
 hiculo. everso. via. Hostiensis. III. kal. Feb. obiit.
 Hunc titulum. posuerunt. L. Æmilius. Parnasus. Maritus
 ejus. et. Junius. Nicero. Frater. ejus. Qui. Leges. . . . .

L. Ariftillus. Martius. gelidum. hoc. marmor. gelu. & mœrore. ipfe. confectus. Albinæ. Martiæ. Uxor. Pientiffimæ. vix. ann. XIX. Dies. XIV.

2. *Extra Celeſiam.*

M. Aurelius. Secundinus. & Aur. Valentina. Con. vivi. fec. ſibi. et. Aur. Scoundianus. Fil. ~~ten~~ ann. VII. Crudeles. Parentes. facere. cur.

NOT. 0. vel ☉ defunctum notat.

3. *Romæ.*

Præcodere voluiſti ſanctiſſima Cojux
Ut me relinqueres in lachrimis
Si eſt aliquit in infernas partes bene
Sine te vitam ſordidam exigo eſto felix
Et ibi dulciſſima Thalaffia Educatrix
C. V. et mihi in connuvio per annos XXXX
Papirius Vitalis arte Pictoria Marinus ejus
Feminæ incomparabili fecit ſibi et ſuis.

4. *Neapoli.*

D. M.

L. Arulenus. Sofimus. fecit. Clodiæ. Charidi. ſuæ. conjugi. dulciſſimæ. quæ. ſi. ad. vitæ. metam. perveniſſ. non. hominibus. neque. Dis. invidiſſet. vix. ſecum. vixit. dies. XV.

5. *Venufiæ.*

M. Aurelius. Eutychenus. Seravicellia. Ruſen. hanc. ſedem. ſibi. vivi. poſuerunt. uno. animo. laborantes. ſine. Juliano. Filio.

T

1: *Dalmatia.*

1. *Dalmatia.*

C. Bennius. Carissae Optatae Uxori. sua. fecit.
Non, lubens. sed. fatum. fecit.

2. *Roma.*

Animae. Sanctae. colendae.

D. A. M. S.

Furia. Spes. L. Sempiternio. Firmo. Coniugi. carissimo.
mihi. ut. cognovi. Puer. Puella. obligati. amor. pariter.
cum. tuo. vixi. tempori. minimo. et. quo. tempore. vivere.
debui. a. manu. mala. disparati. sumus. ita. peto. vos.
M. . . es. sanctissimae. commendat. . . habeatis. me-
cum. ca. . . m. et. velitis. huic. indulgentissimi. esse.
horis. nocturnis. ut. eum. videam. et. etiam. me. fato. sua-
dere. vellit. ut. et. ego. possim. dulcius. et. celerius. apud. eam.
pervenire.

3. *Roma.*

Sic. pia. sic. felix. sic. quod. tibi. vita. beata
Contigit. et. cunctis. auxilians. bonitas
Nos. tamen. hic. cruciat. dolor. intimus. et. pia. cura
Quod. te. festinans. abstulit. atra. dies
Numina. nunc. inferna. precor. Patri. date. lucos
Quis. est. purpureus. perpetuusque. dies
Hic. certe. ut. merui. cunctast. data. cura. sepulchro
Texeruntque. favi. de. siculis. apibus.

4. *Lugduni.*

Functus. honorato. Senio. plenusque. dierum.
Evocor. ad. superos. pignora. quid. gemitis.

1. *Roma.*

1. *Roma.*

M. Æmilius. M. F. Januarius. Cathar. Marcianæ. Con-
jugi. incomparabili. dulcissimæ. piensissimæ. castissimæ.
quæ. vixit. ann. XXXII. m. VI. et. D. V. cum. qua. vixit.
XIII. cum. magna. dulcitudine.

Somno. æternali. sacrum. fecer. et. Fil. M. Æmilius. Aga-
themer. et. M. Æm. Marcianus. et. Æmilia. ingenua. qua.
et. Marcianæ. Matri. piensiss. dulciss. sanctissimæ.

Ovis trigon. m. d. s. a. d. v. a. l. o. s.
Somno. æternali. sacrum. fecerunt. libertis. libertab. q. P. q.
corum.

Invide. quid. gaudes. illa. hic. mihi. mortua. vivet
Illa. meis. oculis. aurea. semper. erit.
et. Q. Q. Muci. Eutacti. et. Juhani. L. L. q. P. q. E.

2. *Veronæ.*

D. M.

Atilia. Maximina. animæ. innocentissimæ. C. Aonius.
Vitalis. Uxori. incomparabili. quæ. vixit. necum. sine.
ulla. controversia. ann. XVIII. Morte. D. IX. quæ. tulit.
secum. ann. XXXVI. quæ. duxit. secum. gloriam. et.
honorem. æternum. meum. Valè. Solatium.

3. *Nemausi in Muro unius Portarum Civitatis fragmentum*
Testamenti.

Siquis. ex. iis. qui. supra. scripti. sunt. cum. moriar. non.
vivet. sive. post. mortem. meam. morietur. tum. qui. reliqui.
erunt. in. eorum. locum. qui. mortui. erunt. alios. per. suf-
fragia. substituant. quos. dignissimos. putaverint. dum. non.
minus. in. perpetuum. triginta. sint. liceatque. iis. qui. præ-
sentes. iis. diebus. non. poterunt. in. locum. suum. convi-
vam. ex. amicis. suis. mittere. ejusque. Mæsolei. cla-
ves. duæ. penes. aliquem. Libertorum. meorum. et. Cu-
ratorem. cuiusque. anni. sint. Substituti. [*Sequuntur*
Virorum IX. nomina.

1. *Saffina.*

Bæbii Gemelli Saffinas Municipibus singulis incolis
que loca sepulturæ. D. S. P. dat extra autorateis et que
fidei laqueo manus adtulissent et que questum spurcum
professi essent singulis in Fronte P. X. in Agro. P. X.
inter pontem Sapis et titulum superiorem que est in fine
fundi Fagoniarii in quebus locis nemo humatus erit. qui
volet sibi vivos monumentum faciet in queib. locis hu-
mati erunt ei D. T. Qui humatus erit Posterisque ejus
monumentum fieri licebit.

NOT. Bæbii Gemelli pietatem suam testari voluit in eos qui
alias sepulchro carebant. *Ex autorateis* scilicet, qui officio aliquo præ-
cipue militiæ ob aliquod crimen privati fuerant, & Lenonibus & Me-
reticibus, quibus sepulturæ locum nemo alius facile concederet.
D. T. Duntaxat.

2. *Neapoli tabula marm.*

In his aedificiis et locis puris adjacentibus aedificiis sive is lo-
cus ager est Aeli Rufini Militis *quodammodo* U. A. V.
Cujus se possessorem esse ex causa emptionis. P. Aeli A-
bascanti Patris sui Atferio Senecioni sub Praef. Class.
Pr. Mis. probavit et meruit sententiam quam jussu ejusdem
Senecionis sub Praef. huic titulo proscripsit.

Senecio C. C. C. dixit.

Necessariam fuisse inspectionem. Aedificiorum et loci de
quibus apud me actum est re ipsa manifestatur. Cum
igitur aedificia solo puro posita deprehenderim neque
ullo sepulchro superposita vel conjuncta apparet venditi-
onem eorum jure factam ideoque ad Aelium Rufinum mi-
litem ex causa emptionis pertinere videntur. Loci vero sive
agri quem adjacentem aedificiis Aelius Abascantus Pater
Rufini ab Heredibus Patulci Diocletis aequè mercatus est
quum habeat plurima et dispersis locis sepulchra jus per
venditionem transferri ad emptorem non potuisset cum
Pater Rufini et postea Rufinus quamquam non jure facta
emtionem semper in possessionem fuerint nullo jure eum
locum

locum vindicare sibi Patulcii possunt. Plane cum in re praesenti inspexerim lituratum Ag. et. erasum Patulcii dicunt remanere in stipul. capita quaedam exprimementia haec verba: Actius Diocl. Patul. Dioc. F. cum fratrib. qui nunc hic adsunt Vendunt. P. Aelio Abascanto locum purum in quo nulla sepulchra iacta superposita neq. conjuncta apparent. lib. Nep. Pronop. Q. et reliqua. Ob contemptum tamen Religionis. Rohnus. P. Aeli. Abas. F. agro priveretur fietq. pub. sepeliendor. militum. Class. Pr. Mis. in usum. Heredes vero Patul. Dioc. mulctentur ⁴ sorte una cum anatocismo binae centesimae usurae propter neglectam religionem sepulchrorum clam dirutor. Pauperesq. milites. Class. Pr. Mis. donati sint dum aegrescunt et moriuntur ne aere ⁵ collato carentur sepeliunturq. quam sententiam sanctam esse omnes sciunt idq. totum testatur marmor.

NOT. * C. C. C. Calumniae cavendae Causa. ¹ Apue, pro apud. ² Observandum est, *solum purum* illud esse, quo nulla erant sepulchra posita, vel cui non erant conjuncta: & illius soli, venditionem & emptionem jure fieri posse; sin autem illo sepulchra superposita essent, jus per venditionem transferri ad emptorem non posse; quae erat Religio sepulchrorum. ⁴ Sors, illa est quam nos dicimus summam principalem, anatocismus *anatocismus* est usura usurae, quasi sortis regeneratio, ipsa enim usura fit nova quaedam sors. ⁵ Cautum est hanc Senecionis sententiam, ne Militis Classes Praetoriae Misenenis, collatitiam sepulturam haberent, i. e. quae facta à viatoribus cadaveribus repertis in via, aere hic & illic collato; sed certos redditus ex agro Abascanti haberent, unde sumptus funerei expenderentur.

1. Roma.

Monumentum. quot. est. via. Triumphali. inter. miliarium. secundum. et. tertium. euntibus. ab. urbe. parte. laeva. in. Clivo. Cinnae. et. est. in. agro. Aureli. Primiani. Fictoris. Pontificum. C. C. V. V. et. appellatur. Terentianorum. juxta. monumentum. Claudii. quondam. Proculi. et. si. qui. ali. affines. sunt. et. qua. quemque. tangit. et. Populum. Stasia. Irene. Ius. Liberorum. habens. M. Licinio. Timotheo. donationis. mancipationisq. causa. H. S. N. L. mancipio. dedit. libripende. Claudio. Dativo. Antestestato.

T 3

Cornelio.

Cornelio Victore. in. que. vacua: cuam. possessionem.
 monumenti. S. S. cessit. et. adio. monumentum. itum.
 aditum. ambitum. adque. haustum. coronare. vesi. mor-
 tuum. mortuas. mortuolue. ossa. inferre. ut. liceat. quot.
 mihi. Licinnio. Timotheo. tu. Statia. Irene. j. l. h. monu-
 mentum. S. S. H. S. N. L. Mancipio. dedisti. de. ea. re. do-
 lum. abesse. afuturumque. esse. a. te. Herede. tuo. et. ab.
 his. omnibus. ad. quos. ea. res. pertinebit. hæc. sic. recte.
 dari. fieri. præstarique. stipulatus. est. Licinius. Timoteus.
 spondit. Statia. Irene. J. L. H.
 Actum. pr. kal. Aug. Imp. DD. NN. Gallo. Aug. II. et.
 Volufiano. Aug. Coss.
 Idem. Coss. eadem. die. Statia. Irene. j. l. h. donationi.
 monumenti S. S. sicut. supra. scriptum. est. consensu. sub-
 scripti. . . . et. assignavi.

Actum.

NOT. A. D. 252. Fictores Pontificum, sunt illi, qui liba
 fingebant, in usum Sacerdotum. Fictores dicti à fingerens libeis.
 Varro.

I. *Bergomi.*

Albinæ. Vetti. Fil. Valerianæ. Pudiciss. Femin. P. Ap-
 pius. P. F. Eutyches.
 ad. cujus. memoriam. colendam. huic. Colleg. Dendroph.
 leg. HS. C. N. cujus. summæ. redditu. quodannis. die. natal.
 ejusdem III. eid. April. Decur. Sportul. ex. denar. CCC.
 inter. Præsent. arbitr. suo. divid. oleum. et. propin. ex.
 den. DCCL. præbeant. item. lectisternium. tempore.
 Parentalior. ex. den. CC. memoriis. ejusdem. Valerianæ.
 et. Appi. Valerian. Fil. ejus. per. offic. Tesserariorum.
 quodannis. ponatur. et. parentetur. item. coronæ. myrt.
 ternæ. et. tempore. Rosæ. Jul. ternæ. eis. ponantur. micatæ.
 de. selectis. ex. den. L. profundantur. Item. Appius Euty-
 chianus. Maritus. ejusdem. Valerianæ. scholæ. vexillarior.
 largitus. est. HS. XXXX. N. ex. cujus. summæ. redditu.
 quodannis. die. SS. natalis. ejus. ante. statuam. lectist. ex.
 den. CCL. inter. Præsent. sibi. divid. oleum. et. propin.
 per. Rosam. præbeant.

I. *Via*

1. *Via Ostiensis.*

Dis. Manib.

Annia. Cypri. monumentum. fecit.

M. Emilio. Felici. Conjugi. meo. bene. merito. cum. quo.
vixi. annis. L. sine. ulla. quirilla. sibi. suis. lib. libertab. q.
nostris. P. q. eorum. hoc. monum. ne. de. nomine. exsistat.

2. *Tarracone.*

D. M.

Antoniz. Clementinz. Ux. P. Rufius. Flavs. M. F. et. S.
viv. inq. memoriam. perpetuam. hortos. cohærentes. sive.
suburbanum. tradidit. lib. libertabq. ex. familia. Ux.
Marullo. Antrocio. Helenz. Tertullinz. excepitq. ne quis.
eos. venderet. set. per. genus. ipsorum. possessio. decurreret.
vel. per. Atnatos. vel. per. Manumissos.

3. *Circa Thessalonicam.*

Αυρηλια. Αρτιμυδωρα. ζωσα. τον. δε. παπον. πνευξεν.
εκ. κρινων. χαματων. αυτη. και. φιλιω. ανδρι. τουνομα.
Δημητριω. ζησα. ετι. πωταρα. και. εντα. μηναι.
και. εν. κρινω. παφιω. αξιος. ης. ελάνου. σοφιας. ει. δε.
ο. κληρονομοι. ο. εμοι. ο. Αρτιμυδωρα. τουτων. δωσει. το.
παμειω. φερσίμω.

✕. †. N.

NOT. 700. denar.

4. *Extra oppidum Rignani.*

C. Clodio. Fabato. Marito. Optimo. Atilia. Marcella.
Terrenum. corpus. celestis. spiritus. in me
Quo. repetente. suam. sedem. nunc. vivimus. illic
Et. fruitur. superis. aterna. in. luce. Fabatus.

D. M.

M. Aurelius. Romanus. et. Antistia. Chresime. uxor. ejus.
fecerunt. sibi. et. Lib. Libertab. q. P. q. eorum. monumen-
tum. cum. ædificio. superposito. hoc. autem. monumen-
tum. cum. ædificio. neque. mutabitur. neque. vāniet. neque.
donabitur. neque. pignori. obligabitur. sed. nec. ullo. modo.
abalienabitur. ne. de. nomine. exeat. familiæ. suæ.

2. *Lugduni.*

D. M.

Et. memoriæ. æternæ. Cl. Messoris. et. Fl. Dionysidis.
Conjug. quæ. sibi. viva. posuit. utrisque. quæ. vix. sine. ulla.
querella. quæ. fuerat. felix. sat. si. non. plena. doloris. quæ.
filios. duos. caruit. cujus. unius. nati. mortem. non. inter-
fuit. longæque. peregreque. mater. Orfana. viva. sibi. et.
suis. posuit. et. sub. alicia. ded.

3. *Puteolis.*

D. M.

Ne. quis. flere. velit. si. tumulum. ac. titulum
Viderit. extructum. sic. fatum. voluit
Vixi. dum. potui. tempore. quo. licuit
Ignis. habet. corpus. ipsam. cælum. animam
Vexit. aqua. Porthmeus. terra. habet. hic. cineres
Ignis. aqua. terra. cælum. simul. capiunt.
Si. nomen. quæris. quam. Liber. rapuit
Digna. Ariadna. Polo. nobile. fidus. ero
Amoque. ego. nec. casta. cessit. Penelope
Alcesti. Comes. amula. mors. placuit
Salvos. erit. conjux. major. erit. tumulus
Terdenos. annos. menses. undecim. post
Divisos. fatis. ter. sex. vixi. dies
Annos. bis. septem. virgo. ago. sed. reliquos
Conjuge. Alexandro. Sofia. cum. Sosio
Jungit. carus. amor. dividet. ipsa. mors.

NOT. Porthmeus est Charon, sed quid vexit aqua, nescio, aut quam
partem Ariadnæ cepit aqua, nisi umbram.

Θ 1. Romæ. K.

Μνημ ἀρετῆς Μοίρης τυτλῶς φίλου οὐνομα χρῆσιν
 Σωφροσύνης ἱεράς ἡὲς μέγαν ἔσχεν ἑπαιτὸν
 Ἐνθαδὲ νυν κατὰ γῆς σῶμα γὰ παύσε ποτὶν
 Τὴν συνέτον ψυχὴν μακάρων εἰς ἀέρα δούσῃ
 Περσθεν μὲν θνητὴν νυν δὲ δῶτων μετοτρῇ
 Αἰμυληστὸς ἀπῶσι φίλοισι πὶ καὶ πικέσσι
 Τονδὲ παφὸν ἰσοφίης ἐνεκὴν κώδῃ παραχρῆκ
 Τευξὲ φρασὶς συνομῶνος Ἀλεξανδρῶιο πολέτης
 Ἀγνέκ' εὐψυχὴ καμὲ μέγας το δυνεῖν.

NOT. Primus Versus ineptissimus est, nec ullam efficit sententiam.
 V. 5. lege θνητ' ἢν. V. 7. κώδῃ vel κώδῃ. V. 8. συγκαμύντας. in
 ultimo Ἀγνέκ', εὐψύχῃ pro εὐψύχῃ, Bono animo sis.

2. Romæ.

D. M. S.

Eutyches. Ursulæ. Confæ. karissimæ. cum. qua. vixi. annis.
 XXII. M. VII. D. XXI. de. qua. nihil. unquam. questus.
 sum. et. Afianæ. Matri. B. M. F.

3. Romæ.

D. M.

Nymphæ. Julia. Melliss. benç. merenti de. Fratr. sui. con-
 jugæ. vix. ann. cum. eo. VI. decess. XXVII. piissima. de.
 qua. nihil. aliud. dolitus. est. nisi. mortem.

4. Patavii.

D. M.

Portitori. Plutoni. et. Proserpin. hæve. Julia. C. Fil. maxi-
 ma. Felix. Dom. Troment. Salon. animula. dulcis. ani-
 mula. suavis. animula. in. Deorum. numerum. recepta.
 unde. tale. quando. tale. et. cui. talem. vixit. ann. LIX.
 M. VI. D. XII. hor. noc. IX. T. Scribonius. Barbula. Con-
 jugi. incomparabili. B. M. P. C. et. infra. scriptis. V. V. C.
 Arrio. Marin.

1. Brundusii.

1. *Brundusii.*

M. Lollius. Arphocras. V. F. et. Paelinæ Uxori. V. et. lib.
lib. q. P. q. eorum. M. S. S. E. H. N. S. neque. ulli. lique-
bit. locationis. causa. in. annis. centum. quandoq. trans-
vendere. quod. si. qui. adversus. it. fecerint. eorum. bona.
pertinere. debebunt. ad Rempubicam Brundusiorum.

2. *Romæ.*

Hic. sita. quæ. vixit. duo. de. triginta. per. annos
Unanimi. Calpurniano. sociata. marito
Nomina. Matura. Tuder. est. mihi. nota. propago
Aufidius. Genitor. genuit. me. Plania. Mater
Quadraginta. duos. mecum. fero. flebilis. annos
Rapta. meis. fatis. superi. sic. namque. jubebant
Ima. penetrati. Lucinæ. sacra. petenti
.....

NOT. Hæc Mulier nupta erat annorum 14, & dum Hecates sacra
peragebat, vel forsan dum parturiebat, occubuit.

3. *Romæ.*

Hospes. quod. deico. paullum. est. asta. ac. pellige
Heic. est. sepulcrum. hau. pulchrum. Pulchrai. Feminæ
Nomen. Parentes. nominarunt. Claudiam
Suom. Maritum. corde. dilexit. suo
Gnatos. duos. creavit. horunc. alterum
In. terra. linquit. alium. sub. terra. locat
Sermone. lepido. tum. autem. incessu. commodo
Domum. servavit. lanam. fecit. Dixi. abei.

NOT. Brissonius in V. 2. legit haut.

Galistri.

Maria. Gemina. Emerit. an. P. M. L. H. S. E. S. T. T. L.
Ipsa. sibi. se. viva. secus. Conjugem. suum. F. C.

1. *Romæ*

1. *Romæ.*

Lezbiz. ossa. hic. sita. sunt.

Hospes. sta. et. lachryma. si. quicquam. humanitus. intest

Ossua. dum. cernis. confita. mœsta. mihi
Quojus. laudati. mores. et. forma. probatast

Anchialo. quem. cura. anxia. debilitat
Lesbia. sum. quæ. dulcis. mores. sola. reliqui

Et. quod. vitam. vivens. parui. in. officiis
Si. nomen. quæris. sum. Lesbia. si. duo. amantes

Anchialus. dulcis. cum. suave. homine. Spurio
Sed. quid. ego. hoc. cerno. mea. sunt. hic. ossua. in. olla
Confita. vive. hospes. dum. licet. atque. vale.

2. *Romæ.*

D. M.

Julia. Felicula. conjugii. bene. mer. ejusdem. filio. Neptu-
nali. Pater. fecit. Evaristus. Public. Julianus. sibi. et. suis.
Posterisq. eorum.

Hospes. ad. hunc. tumulum. ne. meas. ossa. precantur
Tecta. hominis. set. si. gratus. homo. es. misce. bibe. da.
mi.

3. *Prope Teanum.*

P. Tapsenna. P. F. Proculus
militavit. Cohor. X. Pr. Sin
Pertix. Urbanæ. Conjugi
qui. cum. vixit. annis. XXXII.
Cujus. dolorem. accepit. alium
Nullum. nisi. mortis. ejus. et
P. Tapsennæ. L. F. Patri. et
Q. Tapsennæ. P. F. Fratri.

NOT. Ex itinere Italico Mabillonii.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

D. M.

Julia. L. F. Prisca. vixit. ann. XXVII. Quint. Clodius. Hilarus. vixit. ann. XXXV. nil. unquam. peccavit. nisi. quod. mortua est.

2. *Romæ.*

Bene. valeas. quisquis. es. C. Martiæ. Conjugi. mex. B. meritæ. quæ. multis. cum. sudoribus. matura. ætate. vixit. virtuosæ.

3. *Pelignis.*

P. Memisianæ. Uxori. Castiss. et. incomparab. affectione. Feminæ. cujus. de. obsequiis. dicere. minus. supplet. dolore. Q. Herculanus. Maritus. cum. Pignerib. de. ea. natis. locum. consecravit.

4. *Romæ.*

D. M. S.

Platoria. Antiochidæ. Rarissimæ. Feminæ. vix. ann. XXVI. M. III. D. XXI. T. Fl. Capito. Conjugi. Castissimæ. Piissimæ. et. de. se. optime. meritæ. de. qua. nulum. dolorem. nisi. acerbissimæ. ejus. mortis. acceperat. dignissimæ. fecit.

5. *Prope Veronam.*

Lælia. Clementinæ. Uxori. incomparabili. Q. F. Secundus. Maritus. et. sibi. vivus. fecit.

Functa. jaces. hic. sed. vivis. vivesque. secundo

Lælia. tuo. debent. nec. benefacta. mori

Te. tellus. sanctosque. precor. pro. Conjuge. Manes

Vos. ite. placidi. tu. levis. ossa. tegas.

Vixit. ann. XXX. mens. V. dies. X.

I. *Burdigale.*

1. *Burdigalæ:*

Αντiana λουκιλλης διδυμαπικου ενταδε κειται
 Ης μεμεριστο. ερεφη ζων Πατρα. διαπερον Αυτη.

NOT. *Lege μαινεται.*

2. *Sorboni prope Sassinam.*

D. M.

Marcana. C.F. Verx. T. Cæsius. Lyfimachus. Conjugi.
 sanctissimæ. et. sibi. vivos. posuit.

Ver. tibi. contribuat. sua. munera. florea. grata

Et. tibi. grata. comis. nutet. æstiva. voluptas

Reddat. et. Autumnus. Bacchi. tibi. munera. semper

Ac. leve. hybèrni. tempus. tellure. dicetur.

3. *Transylvan.*

Hic. pietatis. honos. hæc. sunt. pia. dona. mariti

Cui. multum. dilecta. fui. ego. Marcellina

Pro. meritis. cernisque. mihi. solus. Conjux. Ælius

coque. post. obitum. memor. amoris. dicat.

4. *In Gracia.*

Τυμβον. και. βωμον. Μελεαγρον. ενταδε. ηξαρ.

Κυρια καιμη. τυυδε παρος. περιγηγωσι. συνενος

υοι δη Μαγνος. Κλεονικος γλυκυτατο

γεν. . . . . τη Μγ. . . . . μρουνιο. χαρην

Σεχουνδου επιμελουμενων

I. *

M.Aur. Mutius. Nolanns. ann. nat. LXVI. fatum. com-
 mune. præveniens. Quietorium. hoc. sibi. vivens. paravit.
 et. Aruntia. Livilla. uxori. dilectiss. et. liberisq. libertisq.
 Posterisque.

I. *Lugduni.*

1. *Lugduni.*

D. M.

Et. memoriae. aeternae. Marcellinae. Solitiae. Filiae. animae.
sanctissimae. et. rarissimi. exempli. quasi. . . . C. vixit.
annis XXII. M. V. D. IIII. sine. ulla. animi. Conjugis.
sui. lésione. integro. corde. felix. etiam. in. eo. quod. prior.
occupavit. Marti. . . . us Maritus. suae. carissimae. et. sibi.
Vivis. P. C. et. sub. ascia. dedicavit.

NOT. Sponius legit V. 2. qua. sic. V. 3. XXIII. V. 5. Martius.

2. *Romae.*

Θ.

Κ.

Η σμνη και φιλανδρος μηνι ωρουχουσα πασων αλογων
ειροαιτης πικων δυο Μητηρ αυν Ανδρα τω μω Ζ επια
ειον επλεσαθε ενθαδε καιμα Ουτομα δε μοι Μυρωνις
γραφην δεν ιηλη αμενπιου ειοτοιο χαρην Πανθης
ουμοσ ποισα εξεπελεσσειν

3. *Buccini, Lucaniae.*

In. quem. induxi. Sarcophagum. in. quem. dum. re-
ceptum. fuerit. corpus. meum. nulli. unquam. liceat. acce-
dere. neque. vexare. ossa. mea. non. Filius. neque. Nepotes.
neque. de. affinitate. ullus. Si. quis. autem. infringere. vel.
aperire. ausus. fuerit. istum. inferet. panam. nomine. Reip.
folles. mille. sane. Nevia. prisca. si. pertranserit. usque. in.
diem. finitionis. suae. recipietur. ibi. juxta. maritum. suum.

NOT. Ratio follium varia & incerta erat. Aerei enim, argentei,
& etiam aurei erant aliquando folles. Sub Constantino & etiam ante
folles dicebantur Sestertii, & forsan hoc in loco ita accipiendi sunt.
Follis, saccus, & Marsupium, idem sonant.

4. *Romae.*

Omidia. Basilissa. vixit. ann. XXV. quae. post. longas. et.
varias. infirmitates. hominibus. exempta. est. misera. Val.
Macedo. Maritus.

1. *Transilvan.*

1. *Transylvan.*

Bene. memorande. Conjugi. dulcissime. quæ. vix. ann.
XX. M. V. Pl. Promentius. Aur. Iustinæ. maritus. et.
lectornam. et. protectori. contra. votum.
memoriam. posuit.

2. *Neapoli.*

D. M.

Cn. Pompeius. Euphrosynus. et. Junia. Gemella: uxor. ex.
omnibus. bonis. suis. hoc. sibi. sumplerunt

3. *Rome.*

D. M.

M. Pontius. Hudistus. Danauni. Conjugi bIIInII mIIrIIInti.
Ellici. vixit. annis. milcum. tribus.

4. *Meldys, in Flaminia.*

D. M.

Primitiva. have. et. tu. Quisquis. es. vale. non. fueram. non.
sum. nescio. non. ad. me. pertin. Alexand. Actor. Con-
jugi. Kar.

5. *Mediolani.*

Principius. se vivo. sibi. et. Artemiz. Virginiz. suæ. domum.
perpetuam. fecit.

6. *Galeate in Flaminia.*

D. M.

Rubriz. Tertuliz. v. a. XX. M. III. D. III. Conjugi. Opti-
mæ. C. Refanius. Macrinus.

Livia. me. tellus. aluit. Geminamq. sororem

Egregio. de. Patre. statim. sanctæ. Genetrice

Kara. fui. casto. bene. juncta. pudica. marito

Invida. sed. fati. lex. reddidit. inrita. vota

Et. tantum. miseræ. solatia. linguit. amanti

Conjugis. in. manibus. liquit. quod. reddere. vitam.

1. *Rome.*

1. *Roma.*

Procopæ. manus. lebo. contra. Deum. qui. me. innocen-
tem. sustulit. quæ. vixit. ann. XX. popl. Proclus.

NOT. Hic, duæ manus expansis palmis exsculptæ sunt, viri, ut
videtur, & mulieris.

2. *Rinoltellæ in agro Lucano.*

D. M.

Et. memoriæ. Quintiæ. Q. F. Alienæ. Fæminæ. pietatis.
eximiæ. ac. pudicitiæ. singularis. Cornelius. Justus. Uxori.
probatissimæ. et. Filii. Matri. piissimæ.

3. *Emeritæ.*

Doc. Quiricus. Vitalio. ann. LXX. H. S. E. S. t. t. l. Alba-
na. Sabina. marito. obsequentissimo. et. amicis. dulcissi-
mis. cum. quo. vixi. an. XXXVIII. Pinta. mens. anima.
optima.

NOT. Pinta, pro pientissima.

4. *Roma.*

Rubria. Sp. F. Donata. et. C. Julius. Conjuges. dulcissimi.
hic. siti. sunt. Sepul. bene. valeas. qui. legis.

5. *Roma.*

Rutiliæ. Priscillæ. domo. Altin. vix. ann. XXIX. M. II.
D. XIII. L. Junius. Avitus. Optumæ. Conjugi. cum. qua.
vix. ann. IX. dulcis. sine. ullo. discrim. huic. titulo. ce-
dunt. quoque. ped. q. bin.

NOT. i. e. Pedes quadratos binos. Discrimen, hic, pro querelâ
Anglicè, *Difference*.

6. *Roma.*

Hic. est. illa. sita. pia. frug. casta. pudica. Sempronia. Mo-
schi. cui. pro. meritis. ab. Coniuge. gratia. relatast.

1. *Patarvit.*

1. Patavii.

C. Sempronio. Q. F. Primus. vivos. f. sibi. et. uxori. Clo-
dia. Secundæ. et. Q. Sempronio. Tertio. Fratri. suo. in.
Fr.p. XXXVI. retro. p. XXVI.

Illi. deos. iratos. quos. omnis. colunt. Si. quis. de. eo. Se-
pulcr. violarit.

2. Romæ.

C. Rubrius. Urbanus. sibi. et. Antoniz. Domesticæ. suæ.
et. C. Domitio. Urbico. Rubriano. Filio. suo. et. Libertis.
Libertab. q. Post. q. eorum. et. M. Antonio. Daphno. fecit

*Hic pater recubat in lecto, ollam nummorum ple-
nam complexus manu et brachio sinistris. ex ea,
aureos plures dextra ante se versat. adsidet ad pe-
des Filium, habitu militari, gladio accinctus, num-
mosque aliquot, quasi decidentes excipit manu dex-
tra. Stat juxta tripes, supraque eum aliæ tres ollæ.
tum sequuntur versus, quos Smetius antiquos esse
non credit. Sed sculpturæ maxime aptati sunt, et
ergo adpono.*

Qui. dum. vita. fuit. semper. vivebat. avarus.

Heredi. parcens. invidus. ipse. sibi.

Hic. accumbentem. scilicet. genialiter. arte

Se. iussit. docta. post. sua. fata. manu.

Ut. saltem. recubans. in. morte. quiescere. posset

Securaque. jacens. ille. quiete frui

Filius. a. dextra. residet. qui. castra. secutus

Occidit. ante. Patris. funera. moesta. sui

Sed. quid. defunctis. prodest. genialis. imago

Hoc. potius. ritu. vivere. debuerat.

NOT. Genialis imago, est imago mortui, liberalis, & genialiter
nummos suos profundentis.

1. *Romæ.*

Suscipe me sociam tumulis dulciss. . . . .
 Cum mors est tecum non meruis. . . . .
 Hic mea mens simul est simul hic mea. . . . .
 Mortem ferre tuam mors mihi. . . . .
 Sanguine fortunis anima formi. . . . .
 Et quantum in thalami fœde. . . . .
 Publica cura tuæ fidei commis. . . . .
 Illustrem tribuit te M. . . . .
 O si Romuleos fas sit. . . . .
 Conf. . . . .

NOT. Lacunas sic implere possis, ex conjecturis non vanis. V. 1. me conjux. 2. Se mori. 3. Mea membra quiescent. 4. Major erit, vel fœva fuit, vel tristis erat. Ultra non audeo.

2. *Romæ.*

Dis. Man.

Sergia. Nice. vixit. annis. XVIII. M. VI. Hermes. Sergi. Fructi. Conjugi. cariss. Hos. ab animo. potuit. disjungere. nemo. nisi. finitio. fati.

3. *Romæ.*

Hortulo. Ædicul. et. Sacell. cum. disteg. Servilia. Cynira. fecit. sibi. et. M. Servilio. Liberalis. optumo. viro. suo. pro. parte. tertia. HS. millia. IX. N. M. Servilio. Sereno. item. pro. parte. tertia. HS. millia. IX. Rubriæ. Dione. item. pro. parte. tertia. mill. IX. et. quos. I. F. C. H. S. in. Fr. p. XXIII. in. agr. p. XIIX. Q. condere. vol. dab. in. arcae. Pont. Den. æ. num.

* NOT. Characteres qui notabant Mill. novem exprimere non potui, sed explicui, figuris vulgaribus. Siglas non intelligo.

4. *In Hispali.*

Terentia. Uxori. dulciss. lætitiæ. omn. genitæ. et. populi. mœrore extinctæ.

C. Floridus. Conj. Lib. P. vixit. ann. XIII. M. II. D. III. H. VIII. S. T. T. L.

1. *Lugduni.*

1. *Lugduni.*

D. M.

Et. memoria. aeternae. Sutiae.

Ant. III. PIS. quæ. vixit. annis. XXV. M. XI. D. V. quæ.
dum. nimia. fuit. facta. est. impia. et. Attio. Probatolo:
Cerealius. Calistio. Conjux. et. Pater. : : : et. sibi. vi-
vus. ponendum curavit. et. sub. ascia. dedicavit.

NOT. Hanc inscriptionem Burnettus noster, in *Itinerario Episto-
lari suo* celeberrimo, correctiorem dedit, & commentario illustravit.
D. M. & *memoria aeternae Sutiae Antibidis, quæ vixit annis 25. m. 11.
d. 5. quæ dum nimia pia fuit, facta est impia, &c.* Christiana, &c.
Christiani enim olim, impii, & ~~adversarii~~ audiebant, propterea quod nec
divos nec divas gentiles, nec illorum simulachra colerent; nec Deum
Triunum suum vel per imagines, vel coram imaginibus adorarent. Et
concede quæsumus, omnipotens & sempiternus Deus, ut Christiani
omnes ob eandem rationem impii atque ~~adversarii~~ iterum atque iterum
audiant! qui plura de hac inscriptione scire volet, Burnettum adeat,
d. l. Ep. prima, ubi hanc rem (sicut alia omnia) optimè explicat vir
maximus & laudatissimus.

2. *Romæ.*

D. M.

L. Terentii. Asclepiadis. et. L. Terentii. Felicis. Filii. mi-
ferrimi. qui. fatum. Patris. immatura. morte. sublecutus. est.
Hellanica. Mater. moestissima. posuit. et. Læliæ. Terentiz;
Filiz. innocentissimæ. et. sibi.

3. *Helvetiis.*

Quieti. aeternæ. Vergiliz. Heliodoræ. Feminz. incompa-
rabili.

Actius. Licinianus. Conjugi. erga. se. omni. karitate. bene-
merentissimæ. posuit. et. S.

3. *Romæ.*

D. M.

Viriz. Primitivæ. vix. ann. XVIII. M. l. D. XXIV. L. VI-
rius. Helius, Conjugi. dulciss. Have. Domina. Vale. Do-
mina.

U 2

1. Nov

1. *Non longè à Thessalonica.*

Ουλπος. Αγαθομους. Χρηστη. τι. συμβιω. χρηστον.
βιον. βραχυν. ιδουσα. ενταδε. κρησμουμα. λιτω. μνεια.
χαριν.

2. *Romæ, in Gemma Onychina.*

Ει. με. φιλουσα. φιλει. διατη. χαρις. ειδε. με. μουσει.
Τοουτον. μη. μησεις. οουτον. εγω. σε. φιλω.

NOT. Aliter hæc legunt, sed haud melius. In V. 1. ΔΘ, η. In
2. μισηδεις.

3. *In Lapide Onych.*

Ει. φιλει. ακηλουθει. ου. φιλω.
μη. πλανω. τοω. δε. κα. γελω.

4. *In Sponda Lestri.*

Ηδυσ. Βιος. το. ζην. γλυκυ.
Το. δαινεν. υπηλα.

4. *Romæ.*

D. M.

Amfioni. Fratri. Piissimo. qui. ad. diem. mortis. suæ. sim-
plici. adfectione. unoq. animo. egit. mecum.
Vixit annos. N. XXI. M. VIII. D. VII. Zethus. curavit.
faciendum. Fratri. Dulcissimo adque. incomparabili.

5. *Vercnæ.*

L. Annius. C. F. Pob sibi. et. M. Annio. C. F. Fratri. fieri.
testamento. jussit. Probavere. Diomedes. et. Anthus. Li-
berti.

6. *Romæ.*

D. M.

D. Apuleius. Ironicus. fecit. Eutychie. sorori. suæ. et. Euty-
cheti. Filio. ejus. in. hac. Cupa. Mater. et. Filius. positi.
sunt.

1. *Mediolani.*

1. *Mediolani.*

M. M. Miniciæ. Rufinæ. innocentissimæ. Feminæ. quæ.
vix. annis. XXII. mense. uno. D. XXIV. Minicia. Do-
mitia. Sorori. posuit. mensam. contra. votum.

2. *.

Æliæ. Tryphosæ. jus. sepulchri. Posterisq. ejus. ollam.
magnam. item. thus. vinum. far. et. oleum. ad. sacra. pri-
vata. dedit. P. Felicianus. idem. jus. datum. est. et. Posteris.
Hyries. ex. testamento.

3. *Romæ.*

Vixisses. utinam. et. potius. mea. musa. taceret.
Quam. mihi. scribendi. causa. Latina. fores.
Vixisses. neu. te. surgentem. in. vota. tuorum
Adspicerem. addictam. manibus. ipse. Sacreis
Sed quoniam. Parcis. vetitum. est. nihil. accipe. nostri
Æternas. cheu. carminis. exequias.

NOT. Aliter. V. 2. foret. V. 4. ire. pro. ipse.

4. *Romæ.*

Ingratæ. Veneri. spondebam. munera. supplex
Erepta. Conjux. virginitate. tibi
Persephone. votis. invidit. pallida. nostris
Et. præmaturo. funære. te. rapuit
Supremum. versus. munus. donamus. et. aram
Et. gratam. cœpsit. docta. Pedana. Chelyn.
Me. nunc. torquet. amor. tibi. tristis. cura. recessit
Lethæoque. jaces. condita. Sarcophago.

NOT. Ferretius pro cœpsit. V. 5. legit Scalpsit.

1. *Tibure.*

Astorio. meritam. dicat. hanc. Octavius. aram
 Acri. homini. atque. alacri. forti. fido. atque. venusto
 Cui. domus. Asirius. fuerat. cui. Quintio. nomen
 Hic. in. flore. cubat. longum. securus. in. ævom
 Post. ter. videnos. et. tres. bene. conditus. annos.

2. *

C. Caninius. C. F. Arn. Labeo. Pater
 Omnes. hei. mihi. sunt. Filius. illum. manu
 Ille. illam. merito. misit. et. vestem. dedit
 Quoad. vixsi. vixsere. omnes. una. inter. meos
 Eundem. mi. amorem. præstat. Puerilem. senexs
 Monumentum. indicioss. saxo. scriptum. ac. marmore
 Circum. stipatum. moerum. multis. millibus.

3. *Romæ.*

M. Æmilius. Artema. fecit. M. Licinio. Successo. Fratri.
 B. M. et. Cæciliæ. Modestæ. Conjugi. suæ. et. sibi. et. suis.
 Libertis. Lib. q. P. q. eorum. excepto. Hermete. Lib. quem.
 veto. propter. delicta. sua. aditum. ambitum. ne. ullum. ac-
 cessum. habeat. in. hoc. monumento.

4. *Smyrnæ, Figura stans cum Serpente circa Columnam.*

Ἀδ Ηρακλειδης κατεχει κενος ομβρις αιδας
 Ειρυσεναι ἄτων ηλικος εξαγαλας
 Ἀρπ γαρ Ευμοχθου επι γυμναδαι αγνον εφηβου
 Σχημα λαχων εραζαν ωλεσεν αλικιαν
 Ἀρκ δι' αειθμον ετων εξ και δεκα τρηπος Αμιβων
 Σμερτομαραι ετυγαρον Ματει λελοιπιτη ηγον.

NOT. Legendum forte, V. 2. Ειρυσεν αιδων ηλικος εξ αλας-αι-
 pro ηιδων Juvenum. Hæc terra continet Heraclidas (de genere Her-
 culeo factos) Orcus [nescio quid sit Ομβρος] traxit (eripuit illos)
 ex turbâ Juvenum coætaneâ. Nuper enim Eumochthi Ephebi inter sese
 exercentes,

exercentes, [*inter juvenes athletas*] puram formam consecutus, amabilem perdidit ætatem, i. e. Ephebum quendam pulcherrimum occidit. Nuper etiam venustus Amibon annorum sexdecim Smertomarae matri gravem reliquit luctum. Video aliter posse verti hæc verba. Sed conjecturis cujuscunque cum locus sit cur non & nostris?

1. *Placia.*

Ἵπομνημα

Αὐρ. χρῆζου ο καπισκουασεν εαυτω ζων καη τη γλυκυτατη μου γυναικη Αὐρ. Εὐποσια τοις δὲ λοιποῖς ἀπαγορεύω. Εἰ δὲ τις πύλμησαι ἐπεὶ καὶ θεοδωτὴ εἴ εαυτω πῶς τὸν θεόν.

NOT. i. e. Sit illi penes Deum. Deus vindictam sumat.

2. *Roma.*

T. Nigrio. simili. T. Fil. Bocco. ex. Germania. superiore. luco. Augusti. Nigrius. Modestus. Fratri. obtimo. et. piissimo. Cinerarium. fecit.

3. *Roma.*

C. Alypius. Daduchus. Patus. fecit. sibi. et. Libertabus. suis. P. q. eorum. Et. lege. Philemoni. et. Helladi. amicis. jus. unig. ædicul. et. C. Rufo. et. Apollonio. Hellopi. Col. meis. sing. jus. sing. ædic. et. Tropidi. et. Syntropio. Crescenti. jus. singular. ædicul. T. T. Marcio. et. Philemo. jura. C. Sempronii amici. et. Conliberti. fidei. vestrae. committo. ne. quis. vendat. aut. abalienet. sed. uti. his. qui. supra. scripti. scriptave. sunt. per. me. et. meos. Posterofque. singula. hæc. beneficia. facienda. præstabuntur.

H. M. H. N. S.

4. *Roma.*

D. M.

Annio. Hilario. et. Fl. Romulo. et. Anniz. Feliciae. Soteridis. quorum. corpora. Virginia. hic. condita. sunt. ad. bene. quiescendum.

U 4

1. *Roma.*

1. *Romæ.*

L. Apicius. C. F. Scaptia. Capitolinus. ex. testamento. fieri. iussit. monumen. arbitrato. heredum. meorum. et. sibi. et. suis.

2. *Romæ.*

D. M. S.

Julia. Heuresi. sanctissim. volente. fato. vix. annis. LXXXII. hic. super. ossua. cineresque. tuos. Benedicta. quiescit. fecit. Pomponia. Trophime. B. merenti.

3. *Augustæ Taurinorum.*

T. Aul. Vitalis. . . . . L. Tettienus. Vitalis. natus. Aquileiæ. Edocatus. Julia. Emona. titulum. posuit. ante. æternam. domum. Julia. Augusta. Taurinorum. dicit.

Quærere. cessavi. nunquam. nec. perdere. desi.

Mors. intervenit. nunc. ab utroque. vaco.

Credite. mortales. astro. nato. nihil. est. sperabile. datum.

4. *Romæ.*

L. Boionius. Gentilis. vivus. fecit. sibi. et. L. L. q. P. q. eorum. hoc. monumentum. sive. locum. si. quis. vendere. vel. donare. voluerit. inferet. virginib. vestalibus. HS. XX. N. aut. ærario. Pop. Romani. in. fr. ped. VII. in. agro. p. XVIII.

5. *Romæ.*

C. Cæcilius. Felix. et. C. Cæcilius. Urbicus. locum. ita. uti. est. concameratum. parietibus. et. pila. comprehensis. longum. p. VI. latum. p. VIII. S. consecraverunt. sibi. et. L. Cæcilio. Rufino. et. C. Cæcilio. materno. et. lib. lib. q. P. q. eorum. Excepta. Secundina. Liberta. impia. adversus. Cæcil. Felicem. Patronum. suum. h. m. h. n. S.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Hæc. ædificia. propria. comparata. facta. dicataque. sunt.
monumenti. sive. sepulchrum. est. et. ollarum. quæ. in. his.
ædificiis. insunt. et. consecrata. sunt. religionisque. earum.
causâ. a. C. Cominio. Symphoro. et. lib. libq. Posteris. eo-
rum.

2. *Romæ.*

C. Julius. Hermes. Lib. Lib. q. suis. dedit. P. q. eorum. ita.
ut. ne. quis. ex. hoc. agro. ædificisve. quibus. donationis.
causâ. emancipatum. erit. de. nomine. alienasse. velit. nisi.
in. persona. Filiorum. aur. Libertorum. suorum. ne. simili.
pæna. sepulchri. teneatur.

3. *Romæ.*

C. Julius. Cæ

Dus. Lib. Samiaris

Quintianus. salutem

Cum. petieritis. a. me. ut. si. cui. quid. vestrum. humani-
tus. acciderit. is. in. locum. qui. est. in. fundo. Æschiniano.
meo. intransibus. a. via. parte. lava. a. monumento. Testa-
tio. per. longitudinem. pedum. CLXXV. latitudin. a. ma-
ceria. introrursus. pedum. XXV. inferatur. id. jus. con-
cedere. me. hac. Epistula. notum. vobis. facio. bene. valere.
vos. cupio.

Data. XIII. kal. Julias. in Hortis. Statilia. Maximæ.

Cejonio. Commodò } Cos.

Civica. Pompeiano. }

Samyaris. Doryphorion:

NOT. A. D. 136. Pighii MS. ita habet

C. Julius. Cæ. . . . .

Duob. Lib. Lamiari. . . . .

Quiritiali. salutem, &c.

Et pro Æschiniano habet Septimiano. Ego autem pro Testatio legere
mallem Testaceo.

I *Ayvisæ Hispan.*

P. X. et. C. Cornelius. Servinus. H. et. Curatores. operis
ejus. P. Hic. R. P. Ebusii. XC. milia. numerum. legavit.
ut. ex. eis. quodannis. tributum. Romanis. penderetur. et.
ne. cives. iniquo. tempore. tributa. pendere. cogerentur.
reliqua. sex. millia. fenerarentur. et. ex. usuris. ludi. ede-
rentur. quodannis. cymvallum. nate. ejus. dare. V.

2. *Prope Brixiam.*

Clodiz. Lethæ.

Mors. mea. cui. doluit. hunc. mihi. titulum. posuit.

3. *Mediolani.*

Εἰς τὰς κατὰ Κυβέλης Κωνσταντινοπολεως Κατάλει-
πων προσχεῖν τῷ τοῦτο.

4. *Romæ.*

D. M.

P. Licini. et. Fl. Amyntæ. cineribus. hic. locus. sacer. est.
vix. unan.

5. *Romæ.*

Vale. Conjux. valete. nati. valeat. Tibur. Patria. ultima.
Q. Lælii. morientis. decreta hæc. sunt. ut. Tiburtinæ. do-
mus. Suburbani. fundi. et. prædi. Nomentani. mænia. tan-
gent. Tita. Marcellina. Conjux. fida. Publius. et. Quint.
Fili. dulciffi. coheredes. sint.

6. *Tarracone.*

Marullo. Antiocho. Helenæ. Tertullianæ. P. Marull. Pat.
vivens. bonis. cessit. parte. sibi. quoad. vixer. reten. exce-
pitq. ne. quisquam. aliq. vend. sed. per. gen. ips. possessio.
Decur. vel. per. adnat. vel. manu. missos.

1. *Romæ.*

Et hic. locus. Macereola. clusus. ad. familiam. Messianam.
et. Clodianam. pertinet.

2. *Romæ.*

Optatus. Nireus. Anthus. Amici. Sodales
Pactolo. de. familia. Q. Satrieni. Pollionis
Nos. tibi. digna. tuæ. monumenta. extrema. favillæ
Fecimus. at. nobis. Tu. gemitum. assiduom.

3. *Romæ.*

Cn. Cinna. Magno. L. Valerio. Voleso. Cos. Ad. XIII.
k. Aprilis. ad. monumentum. sociorum. in. Conventu. ha-
bendo. Curatore. C. Petronio. C. F. Fal. varia. actum. est.
et. ita. decreverunt. locum. L. Semproni. Q. L. Hilari.
et. ollas. V. dari. assignari. C. Petronio. C. F. Fal. variz.
Curatori. Ob. pium. officium. industriam. erga. socios. e-
jus. monumenti. et. sociumq. eum. adsciver.

NOT. Monum. vetus. A. D. 5. sub Augusto.

4. *Romæ.*

D. M.

Servilia. Irene. reverens. pia. casta. pudica.
Bis. quinos. denos. et. sex. provecta. per. annos
Sit. tibi. terra. levis
Cineres. quoq. flore tegantur
Chryles. B. M.

5. *Mediolani.*

Ενθαδε σοι Δομνενα πλειστω πασα μοιρη Ενθαδε λοιπον
εχεις Ίσημερον οικον κ' ουκ επι σοι φαος ηελιοιο ουκ
ελε κλεινα δη δωματα Ρωμης ουδαλοχος ουτε φιλη
ηασιγητη αλλα σε χαλυπτουσι ταλαιρα αμπελος και
για εν Μεδιωλανω.

1. *Polæ.*

1. *Polæ Enigma.*

Pater. cum. Filia. Frater. et. Soror.
Socer. et. Nurus. hic. tantum. duo. jacent.

2. *Romæ.*

Semicapri. quicumque. subis. sacraria. Fauni
Hæc. lege. Romana. verba. notata. manu.
Herfilus. hic. jaceo. mecum. Marcella. quiescit
Hæc. soror. hæc. genetrix. hæc. mihi. sponsa. fuit.
Ficta. putas. frontem. trahis. ac. anigmata. sphinges
Credis. sunt. Pythio. vera. magis. tripode.
Me. Pater. e. nata. genuit. mihi. jungitur. illa
Sic. mihi. sponsa. Parens. sic. fuit. illa. soror.

NOT. Hæc inter Spuria recentiora cum Grutero, meritò annumeret. Sed propter similitudinem cum præcedente, hic apposui. Observabis autem, mi Lector, Polensia monumenta ferè omnia, rari & singularis ingenii esse.

3. *Romæ.*

Ummidia. manes. tumulus. tegit. iste simulque
Primigeni. Vernæ. quos. tulit. una. dies.
Nam. Capitolinæ. compressi. examine. turbæ
Supremum. fati. competiere. diem.
Ummidia. C. F. et. P. Ummidio. Primigenio. vix. ann.
XIII. P. Ummidius. Anoptes. fecit.

4. *Romæ.*

..... moriens. cum. dixerit. ipse
Vivite. felices. animæ. mors. omnibus. instat
Hæc. postquam. posuere. sepulchrum.
Kari. scripsere. sodales.

5. *Romæ.*

D. M.

Vervex. et. Pueri. Puer. unus. sponsa. maritus
Cultello. lymphæ. fune. dolore. cadit

1. *Dia Vocontiorum.*

D. M.

Liberorum. ac. Conjugibus. Publicigalis. T. net. ipsius.
consecratum. cum. bese. vineæ. a. Rep. ex. cuius. reditu.
omnib. annis. PPo. libari. volo. ne. minus. XV. V. S. E. H.
T. H. N. S.

2. *Augustæ Taurinorum.*

..... terras. nec. minus. et. maria
..... Impuri. aquæ. Padi. nec. minus. et. sævi
..... ira. quod. optavi. mihi. tandem. pervenit
..... perpetuam. requiem. posco.

N O T. Paulo aliter hæc legit Reynefius, sed non tantū est, ut
exscriberem.

3. *Genevæ.*

Vixi. ut. vivis. morieris. ut. mortuus. sum.
Sic. vita. truditur.
Vale. viator. et. abi. in. rem. tuam.

4. *Narbone.*

Nec. iussu. testamento. neque. voce. rogata.
Sed. pia. pro. meritis. sponte. sua. posuit.

5. *.

Μοιρη. και. ληθη. Με. και. ηγησασθον. εις. αμδαο
Ουπω. Νυμφειον. θαλαμον. και. παιδαδοι. ωρης
Γευσμενον. αβιγης. δελιπον. φαιοι. ηελιοιο.

6. *Tarracone.*

D. M.

C. Æmilius. Achillæus. sibi. vivo. scribi. iussit. sic.
Non. fui. deinde. fui. modo. non. sum.

I. *Romæ.*

1. *Romæ.*

D. M:

Hoc. Anullinæ mei. memorantur. carmine. manes
 Parvola. quæ. vix. denos. . . menses
 Sed. mea. divina. non. est. itura. sub. umbras
 Cœlestis. anima. mundus. me. sumpsit. et. astra.
 Corpus. habet. tellus. et. saxum. nomine. inanæ.

NOT. Lege, & Saxum nomen inane.

2. *Boarni, dittonis Brixia.*

P. Atinius. L. F. Fab. hic. situs. est.
 Si. lutus. si. pulvis. tardat. te. forte. viator
 Arida. five. sitis. nunc. tibi. iter. minuit
 Perlege. cum. in. Patria. tulerit. te. dextera. fati
 Ut. requietus. tuis. dicere. sæpe. queas.
 Finibus. Italia. monumentum. vidi. Voberna
 In. quo. est. Atini. conditum.

NOT. Aliter hæc leguntur, V. 3. Arrida. V. 4. Patriam. 5. Quæc.
 6. Vobernai.

3. *Polæ.*

Avidia. Maximina. domum. æternum. V. S. P. si. quis.
 aliud. corpus. superpos. det. fisco. P. CCC. M. N.

NOT. P: Polens.

4. *Narbonæ.*

. . . tibi præterito. redeat. felicior. annus.
 . . . Caper. et. facili. vita. regatur. ope.
 . . . Duræ. mortis. sacratos. lædere. manes
 . Ecce. monent. leges. et. levis. umbra. rogi

5. *Volsiniis.*

Et. { L. Canuleius } tibi
       { Funus. fecit }
 Et. { Sibi. se. viyo. } tu

1. *Sylva.*

1. *Sylvæ in Lusitan.*

Ossa. L. Bacchi. L. F. fictili. Sarcophago. heic. posita sunt,
ad locum. quem. ipse. viv. emit. liberum. lis. abeat.
prope. Sacell. Neptuni.

2. *Romæ.*

M. Camurius. P. F. Rom. Horanus. H. M. H. N. S.
Sed. si. hoc. monumento. ullius. Candidati. nomen. in-
scriplero. ne. valeam.

3. *Romæ.*

Dis. Man.

L. Corneli. Victoris. v. ann. XXXI. M. II. D. XII.
Vixi. semper. bene. neminem. læsi.
Cur. mortuus. sim. nescio.
bene. valeas. qui. hæc. legis.

4. *Romæ.*

D. M. S.

Ἐνταῦθα Γαίωνα οὐκ ἴδερην ποτὶ Ρώμης
καὶ δειπνοῖς κρεῖνας πολλὰ μείτι ὑφ' ὧν
καὶ τῷ θανάτῳ μὴδὲν ὀφειλομένου
Gaionas. animula.

NOT. Leg. V. 1. ποῦ τις ἴδερην ποτὶ Βρώμῃ. 2. κατὰ πολλὰ
καὶ ὑφ' ὧν. 3. Κεῖμαι.

5. *Venciæ in Provincia.*

D.

M.

Lucius. Gratus. Eutyches. domum. æternam. sibi. vivus.
curavit. ne. Heredem. rogaret.

6. *Romæ.*

D.

M.

C. Larinatis. Attici. quod. si. quis. ossa. ejus. prejecerit. aut.
hanc. aram. abstulerit. habebit. sacra. Ifidis. quieta. irata.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Pōntia. Titi. Pontii. Filia. hic. sum. quæ. duobus. natis. a. me. veneno. consumptis. avaritiæ. opus. miseræ. mihi. mortem. conscivi. Tu. quisquis. es. qui. transis. si. Pius. es. quæso. a. me. oculos. averte.

NOT. Dubitatur de hac Inscriptione.

2. *Bechignani.*

Μενανδρος. Διοπειδους. Κηφισιους. εγγονηδη. επι. Αρχοντος. Σωσιγηνους. επιλευτησιν. ετων. Ν. Και. Β. Μαιω. επι. Αρχοντος. φραιπιος. κατω. το. Β. και V. Α. ετος. της πολεμμου. του Σωτηρος. Βασιλειας.

NOT. Eusebius in Chronico, ponit mortem Menandri in 32. Pto-
lomæi, Lagi F. i. e. Soteris Olympiade 122, vel 121. in extremum
vergente. Sed lege hanc Inscriptionem cum Scaligero, ita. ΕΠΙΛΕΥ-
ΤΗΣΙΝ. ΕΤΩΝ. Ν. και. Β. επι. Αρχοντος. ΦΙΛΙΠΠΟΥ. κατω. το. Β. και
Λ. ετος. Πτω. &c. Et ab illo cognosce, erratum esse 3. annis. in Soli-
gene numerando. Illum enim & Philippum, intercedunt tantum ann,
49. non 52. hæc inscriptio erat in basi cui Menandri effigies superimpo-
sita erat Romæ.

3. *Romæ.*

D. M.

Prima. et. moribus. vixit. a. XXVIII. ossa. bene. quiescant.
tuam. nullum. dolorem. accepi. tui, nisi. quod. fatalem,
diem. celeriter. peregisti.

4. *Narbone.*

L. Runnius. Pa. C. F. Pollio. Cupidius. perpoto. in. monu-
mento. meo. quod. dormiendum. et. permanendum. hic.
est. mihi.

5. *Romæ.*

Rupiliæ. Fortunatæ. qui. hanc. aram. sust. man. irat. h.

NOT. Sustulerit, mines iratos habeat.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Cæsius. Æquidictus. jam. centum. clauserat annos
 Felices. annos. tot. tulit. hora. brevis.
 P. P.

2. *Spoleti.*

Artibus. ingenuis. cura. perdocta. suarum
 Sortita. egregium. corporis. omne. decus
 Nondum. bis. septem. plenis. prærepta. sub. annis
 Hac. Corale. casta. condita. sede. jacet.
 Ludite. felices. patitur. dum. vita. Puellæ
 Sæpe. et. formosas. fata. sinistra. ferunt.

3. *Veronæ.*

Sponte. fui. Pauper. tam. re. quam. nomine. Felix
 Quæsi. nomen. quærat. avarus. opes.

4.

D. M.

Flaviæ. Rufillæ.

Quid. gnatum. cædit. Venus. arcum. perdidit. arcum
 Quis. rapuit. Tusco. Flavia. nata. solo.
 Qui. factum. petit. hæc. dedit. hic. nam. lumine. formæ
 Deceptus. matri. se. dare. crediderit.

NOT. Fictum, sed satis ingeniosè. |

5. *Mediolani.*

Siste gradum fugiat quamvis brevis hora viator
 Sic fati nullus te dolor exanimet
 Lesbia quam tulerat tellus pulcherrima Tarsis
 Indicio sit amor totius Hesperis
 Quam ereptam terris pia numina subtraxerunt
 Hanc sibi sola domum corporis constituit.

NOT. Lege V. 6. instituit : certe error est Quadratarii.

X

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Dis. Manibus.

Julix. Helpidis:

Ossa. pija. cineresque. sacri. hic. ecce. quiescunt.

2. *Romæ.*

Ηιδτον Καλοχηρον εχει ποδη σιμα λιπουσης

Ψυχης αθανατου σιμα Νεσιοχερου

Σπειδεν οδον θεινη γαρ απο θορλιπουσα μεθιμνας

Πευκεδαγοιο ετου ως ανη κβαρη.

3. *Nespoli.*

D. M.

Matutina. Lacena. Femina. sanctissima. Tu. qui. legis.

Have. et. vale.

Aug. Turin.

Euge. Tace. Quiesce. Rutil. /

4. *Romæ.*

D. M. S.

Sexti. Perpenne. Firmi. vixi. quemadmodum. volui. quare.
mortuus. sum. nescio. viator. noli. mihi. maledicere. ne-
queo. in. tenebris. respondere.

5. *Cartagena.*

P. Sulpitius. Q. F. Q. N. Col. hic. situs. est. Ille. probatus.
judiciis. mulctis. cognatis. atque. privignis.

6. *Feltria.*

D. M.

L. Veturio. Nepoti. qui. ut exequium sibi facerent dona-
vit Clarne HS. N. M. DC. item. Hercl. HS. N. CCCC.
Mulieribus HS. N. GCCC. ut facerent Clarn Aturiuc vin
Her Par Mul Rosas V S F I. Gari-

I. *Garigliani.*

Hujus. monumenti. ius. qua. maceria. clusum. est. cum. taberna. et. coenaculo. hered. non. sequetur. neque. intra. maceria. humari. quengquam. licet.

NOT. Coenaculum est locus, quo coenabant amici Parentesque mortuorum ad certos quosdam dies annuos, pro voluntate defunctorum designatos.

2. *In Cassinati Agro.*

Memoria. Sex. Vigelli. Aquinat. qui. ann. attigit. centens. ser. alterum. et. nonagens. perpet. inoffensa. valetudine. exegit. reliquos. septem. et. D. XII. decubuit. & occubuit. nat. Lud. Sæcul. VIII. obiit. sequent.

NOT. Vixit Vigellius annos 99, & dies 18, anni centesimi, quorum 92. bona valetudine usus est: reliqu. 7. & dies 18. morbo vexatus, tandem occubuit. Hactenus plana sunt omnia; quæ sequuntur non ita. Ludi sæculares primi sunt instituti, A. Urb. Cond. 300. de 2. 3. & 4. nihil dico. Quinti, ab Augusto celebrati, A. U. 737. Sexti à Claudio, A. U. 800. Septimi, à Domitiano. A. U. 841. Octavi, à Severo cum Caracalla & Geta, A. U. 957. in quibus Vigellius sese natum prædicat, & vixisse. 99. annos, quos si addas ad 957. numerus annorum Urbis, erit 1056. Jam verò Ludi sæculares Noni (qui sequentes hac epigraphe dicuntur) ab Imp. Philippo celebrati erant, A. U. 1001. Ergo ludos sæculares hic accipe pro simplici sæculo, i. e. pro annis 100.

3. *

A. Fabio Daphno

Fabia Pyralis

Conjugi carissimo posuit

Dii talesque dabunt meritis pro talibus illi

Et Natum Patri Matris pietate probabunt:

4. *Neapoli.*

Fui. non. sum.

Estis. non. eritis.

Nemo. immortalis.

X 2

1. *Patavii,*

1. Patavii, in monumento veterrimo, reperta Urna coëtilis, inscrip. VI. Versibus : intra quam alia item Urnula, 4 Versib. inscripta, intra eandem minorem urnulam, duæ ampullæ, altera ex auro, altera ex argento, liquidissimi liquoris plena, in medio earum Lucerna ardens.

In Urna majori.

Plutoni. Sacrum. munus. ne. attingite. Fures
 Ignotum. est. vobis. hoc. quod. in. Urna. latet
 Namque. elementa. gravi. clausit. digesta. labore
 Vase. sub. hoc. modico. Maximus. Olybrius
 Adsit. fœcundo. custos. sibi. copia. cornu
 Ne. pretium. tanti. dispereat. laticis.

NOT. Aliter legitur. V. 2. Orbe latet. in 5. tibi pro sibi.

In Urna minori.

Abite. hinc. pessimi. fures
 Vos. quid. voltis. vobis
 Cum. oculis. emissiciis
 Abite. hinc. vestro. cum. Mercurio
 Petasato. caduceatoq.
 Maximus. Maximi. donum
 Plutoni. Sacrum. facit.

NOT. Oculi emissicii, sunt hic & illic & ubique circumvertentes, quasi exploratores emissi, quales furum esse oportet. Maximus Olybrius Maximi. Fil. confugit, 546. ad templ. S. Petri, Urbe à Totila capta. Sed alius à nostro, certé.

2. *Romæ.*

+ Sol. me. rapuit. incautum. plura. noli. quærere. ab. et. cave:

3. *Romæ.*

Ut. perferantur. si. qua. sunt. ad. inferos. date. terræ. fructum. ut. terra. possit. reddere. ab. alio. speres. altero. quod. feceris.

1. *

Cresco. percrepas.
Gaudeo. perploras.
Invede. morere.

2. *S. Aegidii, ad Rhodanum.*

Vesci. citra. saturitatem. impigrum. esse. ad. laborem. vi-
tale. semen. conservare. tria. saluberrima.

NOT. Ex Hippocrate hæc.

3. *Romæ.*

D. M.

Claudia. Pontices. Cl. Eustrophus. Patronæ. et. Conjugi.
Optimæ. item. Flavia. Threptes. Cl. Aphrodisius. et. Ti-
motheus. Matri. Piissimæ.

4. *In Via Flaminia.*

Dis. Manibus.

Dafumia. Thais. Ancillæ. benemerenti. vix. ann. XX.

D. P. S. T. L.

NOT. De Pecunia sua testamento legavit.

5. *Romæ.*

Sub Effigie Leonis catulum tenentis.

Iratus. recale. quod. nobilis. ira. Leonis

In. sibi. prostratos. se. negat. esse. feram

6. *Placentiæ.*

A. . . . hoc. Patronum. titulum. pietatis. honorat

. . . . Quod. id. est. gratum. manibus. officium.

. . . . Non. iussa. tamen. nec. voce. rogata

Hic. aliis. obiit. vivit. Libertæ. suæ.

Suavis. Patronus.

X 3

1. Comi.

1. *Comi.*

D. M.

Anniæ. Agathonices.

Vita, brevis. longo. melior. mortalibus. ævo
 Nam. parvo. spacio. floruit. hæc. anima
 Bis. denos. perfuncta. annos. fine. crimine. morum
 Vita. Beata. fuit. spiritus. hic. nityit
 At. Patrum. miseranda. ætas. anima. cruciatur
 Pænaque. de. longo. tempore. longa. data. est
 De. Senio. luctus. senium. fletu. renovatur
 Utraque. res. mortis. dulcior. exitio
 Dat. tamen. hæc. Patronæ. pietas. solatia. fidæ.
 Jugera. quot. terræ. dedicat. hic. tumulus

NOT. Ego malle legere V. 10. durior quam dulcior.

2. *Romæ.*

D. M.

Fabiæ. Pyrallidi. Optimæ. et. Sanctæ. Patronæ. de. se. bene.
 merit. Artemisius. Libertus.

Cunctorum. hæc. suboli. sedem. post. morte. reliquit

Ante. tamen. nato. Conjugi. et. ante. suo
 Nondum. secura. dum. flet. mœstissima. mente
 Occidit. et. tristes. decepit. mœsta. fovendo
 Sed. nos. solliciti. memoresque. Parentis. amore
 Matrem. cum. nato. Conjuge. cumque. suo.
 Securos. colimus. memores. de. nomine. nostro
 Et. faciet. suboles. multos. memorata. per. annos.
 Sacra. dies. Patribusq. suis. memoresque. priorum
 Et. memores. nostri. nostrorumq. alta. propago
 Æterno. servant. semper. memorabile. nomen
 Quisquis. es. aut. olim. nostra. de. stirpe. futurus
 Sis. memor. antiqui. nominis. et. tituli
 In. quorum. titulo. hic. datur. esse. locus.
 Et. domus. æternæ. tu. tueare. focos.

3. *Lætorate.*

1. *Lactorate.*

D. J. M.

Non. fui. fui. memini. non. sum. non. curo. Domnia. Italia.
annor. XX. hic. quiesco.

C. Munatius. C. Domnia. Caliste. Liberte. Piissime.

2. *Stimigliani, in Sabinis.*

Quod. quisque. vestrum. mortuo. optarit. mihi. id illi. eveniat. semper. vivo. et. mortuo.

3. *Rome.*

D. M. S.

A. Furio. Epaphrodito. qui. vixit. annis. LXXX. et. Confiz.
Proculæ. quæ. vixit. LXV. Patronis. B. merentibus. fecerunt.
Liberti. Libertæq. et. Colliberto. Furio. Epaphrodito. qui. in.
eum. Sepulcrum. est. conditus. Vernæ. orum. qui. vixit. an-
nis. XIX. hic. tumulus. nullo. patebit. si. quis. autem. in.
hoc. sepulcrum. marmorato. reliquias. corporis. intulerit.
pœnibitu. inter. suos. Collibertos. HS. M. N. et. Posteris-
que. nostrorum. eam. pœnam. hujus. sepulcri. cura. egit.
Furius. Successus.

4. *Rome.*

D. M.

Lasciviæ. Jucundæ. Vernæ. Q. Sulpici. Abascanti.

Quæ. nondum. septem. vitæ. compleverat. annos
Quæ. caruit. luce. et. tenebris. se. miscuit. atris
Lascivia. nimium. fatis. crudelibus. orta. est
Liquit. et. orbatos. miseros. fidosq. Parentes
Uberibus. pressis. nutricem. liquit. amantem
Conjux. Nutricis. infelix. ille. relictus
Mœret. et. ad. cineres. plangit. sua. pectora. palmis
Nec. satis. ereptam. lucem. sibi. . . . .

1. *Romæ.*

D. M.

Julia. Trophime. Liberti. Libertæ. Patroñæ.

B. M.

fecerunt.

2. *Romæ.*

O. utinam. vivo. potuisssem. præmia. morum
 Reddere. nunc. lachrymas. accipe. pro. meritis
 Nam. semper. fateor. tacita. te. mente. probavi.

Detexit. sensus. ultima. flamma. meos.

Tu. columnen. rerum. semper. tu. cura. mearum

Nunc. eris. et. luctus. tu. quoq. causa. mei

Offibus. infundam. quæ. nunquam. vina. bibisti.

Dis. Manibus.

Onesimi. Anicetus. carissimo. fecit. Domino.

3: *Pisauri.*

D. M.

Petronii. Antigenidis.

Tu. pede. qui. stricto. vadis. per. senta. viator

Siste. rogo. titulumque. meum. ne. spreveris. oro

Bis. quinos. annos. mensesque. duos. duo. soles

In. superos. feci. tenere. nutritus. amatus

Dogmata Pythagoræ. sensi. studiumq. Sophorum

Et. libros. legi. legi. pia. carmina. Homeri

Sive. quot. Euclides. abaco. præscripta. tulisset

Delicias. habui. pariter. lususque. procaces

Hæc. Hilarus. mihi. contulerat. Pater. ipse. Patronus

Si. non. infelix. contraria. fata. habuisssem

Nunc. vero. infernas. sedes. Acherontis. ad. undas

Tetraque. Tartarei. per. sidera. tendo. profundi

Effugi. tumidam. vitam. spes. forma. valete

Nil. mihi. vobiscum. est. alios. deludite. quæso

Hæc. domus. æterna. est. hic. sum. situs. hic. ero. semper.

NOT.

NOT. Antiquam juventutis instituendæ rationem forsan habes
Dogm. Pythagoræ, Philosophorum libri. Homerus & Arithmetica, &c.

1. *Romæ.*

P. Scantius. Philetus. fecit. sibi. et. Scantiæ. Nice. Lib. Re-
quietorium. amicis. benefacere. semper. studiosus. fui.

2. *

. . . Dia. M. L. Opta. . . . .

Dum. vixit. Patrono. suo. placuit. et. a. suis. amorem. ha-
buit. quo. iniqua. natura. brevi. vita. . . . . vivendi. tri-
buit. hic. ossa. l. . . . .

3. *Romæ.*

Cæciliz. D. D. Cæcilior. Trophimi. et. Logi. Lib. Helpi-
di. D. Cæcilius. vindex. aviæ. pientiss. fecit. et. lib. lib. q.
P. q. ejus. et. præcepit. ut. ad. id. sepulchrum. hortus. qui.
est. cinctus. maceria. et. Dieta. adjuncta. januæ. custodiæ.
causa. sepulchro. cedat. et. itum. aditum. ambitum sacri-
ficique. faciundi. causa. Proximis. ejus. recte. liceat.

NOT. Dieta, domicilium, habitatio in hortis amœnitatis causâ ;
hic custodiæ.

4. *Romæ.*

Dis. Manib.

Clodiaz. C. l. Trophime. cojugi. carissimæ. sceminæ. omni-
um. sanctissimæ. Piissimæ. quæ. vix. ann. XXV. hic. sita.
est. non. Maias.

Frontone. et. Candido. Cof.

C. Clodius. Lascivos. fecit.

NOT. Hos Cof. inter Ordinarios, frustra quæro.

5. *Romæ.*

Dis. Man. et. Terræ. Matri. trium. Cornelior. Georges
Gnessi. Clementis. et. Philippi. Patris. Consummatori
Cornelia. Chrysis. Conjugi. et. Conliberto. et. Fil. suis.
fecit.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Liberta. et. Conjunx. Petronia. cara. Patrono
 Thallusa. hoc. tumulo. condita, luce. caret
 Quæ. bis. videnos. complerat. lucibus. annos
 Erepta. est. subito. Conjugis. e. gremio
 Hanc. sic. assidue. deflet. Petronius. ut. jam
 Deficiant. oculos. lumina. cara. suos.
 Desine. per. terras. infernas. tendere. ad. arces
 Fata. animam. dederant. fata. eademque. necant.

2. *Agro Tusculano.*

D. M. S.

Phœbo. Liberto. Optimo. M. Gellius. Abascant.
 Hic. situs. est. quondam. Gelli. pars. maxima. Phœbus
 Adfectus. omnis. possidet. iste. lapis.
 Vix. consummavit. septem. quinquennia. lustrum
 Oscula. ferventem. nec. tenuere. animam
 Quod. si. mutari. potuissent. fata. sororum
 Gauderet. condi. Gellius. hoc. tumulo.

3. *Romæ.*

Clodia. M. L. Secunda.

O. quanta. pietas. fuerat. in. hac. adolescentia
 Fides. amor. sensus. pudor. et. castitas
 Noli. dolere. Amica. eventum. meum
 Properavit. ætas. hoc. dedit. fatum. mihi

4. *

C. Curtius. C. L. Antiochus. Pater. et. Aricinia. Nais. Mat.
 Basso. Filio. posuerunt.
 Debuit. hoc. natus. nobis. præstare. duobus
 Ut. cineres. patrios. dederet. inferiis.

1. *Romæ.*

1. *Roma.*

Cn. Flavius. Cn. L. Sofia. Cn. Flavius. Cn. L. Apollo-
nius.

Sei. qua. renascentes. optant. certamina. laudis

Ex. nostra. aspiciant. facta. priora. fide.

2. *Emerita.*

M. Helvius. M. L. Marſya ann. LX. Mallia. M. Lib. Galla.
Uxor. ann. XXXXI. H. S. S. S. V. T. L.

Tu. qui. carpis. iter. gressu. properante. viator.

Siste. gradum. quæſo. quod. peto. parva. mora. est.

Oro. ut

præteriens. dicas. S. T. T. L.

NOT. Hic ſiti ſunt, ſit vobis. t. l.

3. *Aug. Turin.*

T. Martio. T. L. qui. eam. rei privatæ. curam. adhibuit. . . . .

[*A tergo.*]

Te. lapis. obteſtor. leviter. ſuper. oſſa. reſerva.

Ne. noſtro. doleat. conditus. officio. Recepta.

4. *Regii Lepidi.*

C. Nævius. OL. Dromo. et. Nævia. OL. Philumina. dum,
licuit. ſuaviter. fructi. ſunt. annos. LV. Monumentum. he-
redem. non. ſequetur. nei. quis. eo. poſtea. inferatur.

NOT. OL. Conlibertus-ta.

5. *Roma.*

L. Spurina. OL. Hilarus. hic. eſt.

Urbe. nunquam. fuit.

1. *Roma.*

1. *Roma.*

. . . Julia. Quinti. Ranci. filia
 . . . iberti. Proti. quoi. fatum. grave
 . . . Parcae. ac. finem. vitae. statuerunt
 . . . et. his. decem. annis. nata. indigniter
 . . . oncepit. leiberum. semen. duplex
 . . . pareret. Patronum. auxilium. ac. decus
 . . . ta. commoda. atque. incommoda
 . . . Mors. eripuit. suis. Parentibus
 . . . immo. in. luctu. ac. sollicitudine
 . . . rio. Gnatae. fletus. in. dies.
 . . . edunt. sibi. esse. talem. ereptam. filiam
 Pater. mei. et. Genetrix. germana. oro. atque
 Definite. luctu. questu. lacrimas. fundere
 Sci. in. viva. jucunda. vobis. voluptatei. fui
 Viro. atque. amicis. notisque. omnibus
 Nunc. quoniam. fatum. se. ita. tolit. animo. v. . . .
 Æquo. vos. ferre. concordisque. vivere
 Quas. ob. res. hoc. monumentum. ædificavit
 Sua. gnata. sibi. uxori. hanc. constituit
 Æternam. ubi. omnes. pariter. . . . .

2. *Roma.*

Dis. Man.

Popilia. Felicula. Pia. sancta. cara. suis. et. Menophilo.
 Conjugi. Collib. suo. v. A. XIX.
 Hunc. ego. nunc. titulum. tibi. statuo. carissime. Conjux
 Luctuosum.que. mihi. qui. scio. quid. fueris.
 Postremum. officium. quoniam. tibi. reddere. cogor
 Et. merito. hoc. fieri. testis. et. ipse. loquor.
 Nunc. vos. contestor. manes. quibus. ossa. relinquo
 Tellus. huic. tumulo. ne. gravis. esse. velis.

1. *Romæ.*

C. Vibius	{	C. Vibius.	{	Vibia. COL.	{	P. Rabirius.
C. L. Helenus.		C. C. L. Felix.		Latina. vixit.		P. L. Hilarus.

ann. XIX.

Quæ. tibi. cumque. mei. potuerunt. pignora. amoris
 Nata. dari. Populo. sunt. lacrumante. data.
 Et. volui. majora. nimis. sed. cura. meorum.
 Fida. tui. prohibet. me. cinerem. esse. rogi.

2. *Lugduni.*

D. M.

P. Primius. Eglestianus. P. Primi. Cupiti. Lib. Qui. ut. ha-
 beret. vivus. sibi. posuit. et. sub. ascia. dedicavit
 Domui. æternæ.

3. *Capuæ vetustissimum.*

Staberiz. P. L. Floræ. Offa. heic. sita. sunt. Rogo. te. mi.
 viator. noli. mi. nocere.

4. *Romæ.*

Herie. Thisbe. Monodiariz. T. Claudii. Glaphyri. Cho-
 raulæ. a. Citonio. et. Sebastiaz. Nicæ. Terrenum. Sacr. long.
 p. X. lat. p. X. in. quo. condita. est. Quisquis. es. parce.
 manibus. et. . . . . ere. noli.

NOT. Simondus, & post illum, Sponius, immortalis ævo dignus,
 hæc aliter legit. Heriz. Thisbe. Monod. T. Cl. Gl. Chor. Actionicæ
 & Sebastionicæ. Terrenum Sacrarum [*Sacrum Spm.*] long. p. X.
 lat. p. X. in quo condita est. Fodere noli, ne Sacrilegium committas.
 Verba Actionicæ & Sebastionicæ, non intelligit Sponius, nec, ut
 credo, quispiam alius: terrenum Sacr. redditur Gallicè *Le terrain du*
Sepulchre.

1. *Romæ.*

1. *Rome.*

Rusticella. M. L. Cytheris.
Debitum. reddidit. X. K. Sept.
Maluginens. et. Blæso. Cos.

Quandocunque. levis. tellus. mea. conteget. ossa
Incisum. et. duro. nomine. erit. lapide
Quod. si. forte. tibi. fuerit. fatorum. cura. meorum
Ne. grave. sit. tumultum. visere. sæpe. meum
Et. quicumque. tuis. umor. labetur. ocellis
Protinus. inde. meos. defluat. in. cineres
Quid. lacrumis. opus. est. Rusticelli. carissime. Conjux
Extinctos. cineres. sollicitare meos
Una. domus. cunctis. nec. fugienda. viris
Ut. quæ. volui. tempore. tempus. habet.
Nondum. his. vicinos. annos. compleverat. annus.
Supremum. Parcæ. sorte. dedere. mihi.

NOT. Qui hos Coss. quærit operam perdet.

2. *Rome.*

Cocceiæ. Nice. Domitiæ. F. Chryse. vix. ann. XXIII.
M. IV. D. XXIV. Hermes. Cocceius. Bass. Act. Conjugi.
bene. mæ

Æternam. tibi. sedem. Hermes. aramque. dicavi
Nice. optassemq. utinam. tua. fata. superstes
Ut. mihi. tu. faceres. sed. iniqua. sorte. maligna
Rapta. jaces. annis. viduata. . . . .
Jam. tibi. lac. Cybeles. sint. et. Rosa. grata. Diones
Et. flores. grâti. Nymphis. et. lilia. ferta
Sitque. precor. meritis. qui. nostra. parent. tibi. dona
Annua. et. hic. manes. placida. tibi. nocte. quiescant
Et. super. in. nido. Maratonis. cantet. aedon.

NOT. In Sacris inferorum peragendis, lacte utebantur. Sic Tibullus,

*Interea nigras pecudes promittite Diti,
Et nives lactis pocula mixta mero.*

1. *Tibure.*

1. Tibure.

Ενταυτὴ τὴν ἱεράν κεφαλὴν κατὰ γὰρ * καλὴν ^[καλὴν]
 Ἀνδρῶν Διου † πολυβίου. παπλίου. Καππίωντος ^[† ππιδου]
 Ὅσπερ ἰμὲν νοσθ. * αἰκα βροῖων. ὧδε. † λίστα θεοισιν. ^[* κα† δισα]
 Ἀθανάτοισι Δεδωκεν. τοῖ. οὐρανον. * εὐρην. ἐχρυσιν. ^[* ευρησ]
 Τηνσεῖδ᾽. τυνδ᾽. ταφου. σοῖρεπῖος. Νονιος. Ἀρτιμων.

NOT. Lege Τυξᾶ. Δι. τυνδ. ταφου. τοῖ θεῶν. Νονιος. Ἀρτιμων.

2. Athenis, ad ædiculam quandam Græcorum.

Ἡ ποτὶ κυδιωῖα ξανθὰς ἐπικρατοῦς εὐθείαις
 Καὶ χαλκὸς λεφαροῖς οἰμασι λαμπρμένη
 Χιονοιοῖσι εὐ πρέπουσα ὠρῶσιν τοῖς ἡδὲ παρειαῖς
 Καὶ γλυκεροῦ ἰομάτος ὅππ᾽ ἀλίσσεσσαν ἰεῖσα
 Χεῖλεσι πορφυρεοῖσι ἐλεφανκνεῶν δι' ὁδόντων
 Παντοῖην δὲ ἀρετὴν ὧδε καλλεῖ σωμα πθειοῖ
 Ἡν πικρὴν Εὐτυχῆδ᾽ Σθένεω Κιλίκις Χαρτωπὶς
 Εἰκροὶ πένταετις τρυφῆρα πῶδ' ἐν χθονὶ κειτῇ
 Εἰμαροῖ δὲ Ἀριστομαχοῖ. Πάτρῳ καὶ Μητρὶ. . . .
 Μνημ' ἀλοχῶν φιλῇ θῆκατο κυρεοῖν.

NOT. Sponius Cl. vertit ἐν κεφαλῇ in versu primo, per *admodum*;
 sed vertendum potius per, *in capite*, esse puto: Casus enim Genitivus est
 τῷ κεφαλῇ. Nominativ. τὸ κεφαλῇ caput.

3. Romæ.

D. M.

Cuspia. Æglalis. hoc. Sarcophag. aperiri. n. lic.

NOT. *Non licet.* Leguntur Sarcophagus, & Sarcophagum. Sepulchrum erat lapideum, quo cadavera posuerunt, quæ parentes & amici combusta esse noluerunt, dictum ἀπὸ τοῦ φαγεῖν τὴν σάρκα, à carne consumenda; quia loculi vel sepulchra mortuorum, ex Autio lapide fiebant, qui lapis (teste Plinio, l. 36. c. 17.) defunctorum corpora in eo condita intra diem quadragesimum exceptis dentibus, tota consumpsit,

sumpsit, & exedit; petebatur ab Affo quod est oppidum in Troade, rubri coloris erat, & falsè sapiebat: vasa autem ex illo facta erant, quibus podagrosi pedes suos immiserunt, quos tamen diu illic non tenebant: & observandum est, ut quicumque his lapidibus effodiendis operarentur, ab omnibus morbis malisque cruralibus quibuscunque laborabant vacui & liberi essent, cujus contrarium in operariis metallicis verum reperitur: hæc omnia Sponio debet Lector.

I. Romæ.

C. Virii. Severini. Attia. Severina. et. Q. Virius. o. nefas.
Parentes

2. Romæ.

D. M. S.

Potentii. Infantis. dulciss. ac. per. hoc. alumni. cariss. qui.
propter. immatur. mortem. alium. fr. meritor. suor. re-
portare. non. potuit.

NOT. Lege Fructum.

3. Romæ.

Ποπιλινε παφος ουτος. Αθηρ δ' εμφο αυτων επυξεν
Ωκεανος πασης εμπεραμφο σφιν.
Ουψητοι γαρ εμοι πελεταμ χονισεν δ' Αχερον
Τμνησω την σην ω Ανερ ευσεβην.
Μεμνεο κ' εν ζωοισ εμεθεν και πολλακι τυμβωι
Σπεισον δπο ελεφαων δακρυ 'αποιορμηνι
Και λεγα Ποπιλιν ευδεν ανερ. ου θεμτον γαρ
Θνησκειν τους αγαθους· αλλ' υπνον ηδυν εχειν.

NOT. Verf. 3. φητω, γερριγξ. Hefych. cardo, summa Oceani cura, inquit Reynesius in hunc locum. Ego vero malletm ita, κουρη τοι γαρ εμοι, &c. *mili quidem Terra levis est, propter pietatem tuam, ita ut communi istâ precatiuncula sis tibi terra levis non opus sit.* Bella quidem inscriptio est & lachrymosa.

I. Ravennæ.

1. *Ravenna.*

C. Publici. C. F. Ampliati. qui. vix. ann. VI. D. XXVII.
 C. Publicius. Proculicianus. Alumno. suo. posuit. Curantib.
 Publicio. Dionysio. et. Aurelia. Tyche. Parentibus.
 Tempera. jam. Genitor. lachrimis. tuq. ô optima mater
 Define. jam. flere. pœnam. non. sentio. mortis
 Pœna. fuit. vita. requies. mihi. morte. parata. est.

2. *Cippus.*[*In parte dextrâ.*]

Aurelius. L. L. Hermianus. de. Colle. Viminali.
 Hæc. quæ. me. fato. præcessit. corpore. casto
 Conjux. una. meo. prædita. amans. animo
 Feido. feida. viro. vixisti. studio. parili. quum
 Nulla. inavarities. cessit. ab. officio:

[*In parte sinistrâ.*]

Aurelia. L. L. Aurelia. L. L. Philematio
 Viva. Philematium. sum. Aurelia. nominata
 Casta. pudens. volgei. nescia. feida. viro
 Vir. conlibertus. fuit. eidem. quo. careo. cheu
 Ree. fuit. ee. vero. plus. superaque. Parens
 Septem. me. naatam. annorum. gremio. ipse. recepit
 XXX. annos. naata. necis. potior
 Ille. meo. officio. affiduo. florebat. ad. omnis.

. . . . . !

3. *Cbio.*

Ερμην. τον κλεπτην. κς. υφειλετο. Θερμου. ο. κλεπτης
 Ος. των. φιλητων, ωιχσθ'. ανακλ. φρεων.

NOT. Quis furem Hermem sustulit? Fur Thermus (five audax,
 five morbus calidus, i. e. febris) qui abiit ferens illum Regi Furum, i. e.
 vel Mercurio, vel forsan Plutoni cuncta αρπαζοντι.

Y

1. *Cbio.*

1. *Cbio.*

Βίττω. χα. Φαινίς. φίλη. ἡμέρη. α. ζυνεργοί
 Αι. πένιχραι. γεαίαι. τιδ. εκλιθημενομου.
 Αμφότεραι. Κωια. πρῶται. γένος. ω. γλυκυσ. ορθος
 Προς λυχτρον. ωι μωδους. ηιδόμεν. ημθεων.

NOT. Profectò hæc verba aliquid sonant, & sensum præ se sub-
 uistrem ferunt, sed elicere non possum, nisi aliqua mutare fas sit, &
 tunc quoque, an comprobantes aliquos habiturus sim, multum dubito;
 sed utut res sit, ita verto. Bitto & Phænis, amicæ, quotidianæ merce-
 nariæ [φίλαι. ἡμέραι. συνεργοί] Pauperculæ vetulæ hic discubui-
 mus simul. Utræque Coæ; primæ [ex isto] genere, cui dulce mane
 est, ad cujus Lucernam fabulas Divorum cantabamus. Hoc est primæ
 lanificarum fuimus, quibus grata est auroræ lux (sicut est omni-
 bus operariis) & quidem hilares & jucundæ eramus, nam fabulas
 & gesta mortuorum heroum, ex Poetarum hymnis, sonore concinui-
 mus, ad lumen Phosphori; alium ipse & altiore sensum subleo.
 Sed quoniam de vetulis agitur, hunc quem dixi eligo.

2. *Romæ.*

Heu crudele nimis fatum dua funera mœrens
 Plango vir et Genitor flebile mersa deo
 Sat fuerat Porthus neu cumba vexisse maritam
 Abreptamque mihi sede jacere tua
 Adjecit Clotho iteratum rumpere filum
 Ut natum raperet tristis ut ante mihi
 Me decuit morti prius occubuisse supremæ
 Tuque mihi tales nate dare obsequias
 Ad tu ne propera simili qui sorte teneris
 Dunc annos titulo nomina ut ipse legas
 Illa bis undenos vixit natus quoque senos
 Nomen huic Prorus est huic quidem Athenaidis
 Quas ego quas Genitor pro te dabo nate querellas
 Raptumque Stygio detinet unda lacu
 Quam bene bis senos florebas nate per annos
 Credebantque Deis vota placere mea
 Stamina ruperunt subito tua candida Parcæ
 Abstuleruntque simul vota precesque mihi

Cum

Cum te nate fleo planctus dabit Attica Aedo

Et comes lacrimis veniet pro conjuge Siren
Semper ut Alciont flebit te voce suprema
Et tristis mecum resonabit carmen et Echo
Oebaliusque dabit mecum tibi murmura Cycnus.

NOT. Dua pro duo, Vers. prim. Porthmneu, V. 3. O Charon, V. 9. Ad, pro at, V. 10. Dunc. pro Donec, V. 14. Raptum quem, V. 15. Quomodo bis senos annos florebat natus, cum ipsa Mater, 22. tantum vixit? an decem annos nata filium peperit? non puto. Ergo si natus 12. annorum erat, Mater 22. per annos Uxor fuisset; sed credo potius erratum à Quadratario fuisse, & bis senos pro vix senos reponi debere; sed non tanti est, ut plura de hac re dicam. V. 19. Attica dicitur aedon, quia Philomela Pandionis Athenarum Regis erat filia, vel quia multae Lusciniae in Attica erant, dicitur supra, Marathonis aedon.

1: *De antiquis Pastoribus, lapis vetustissimus in Sicilia repertus.*

Almo. Theon. Thyrsis. orti. sub. monte. Pelori
Semine. disparili. Laurente. Lacone. Sabina
Vite. Sabina. Lacon. sulco. sue. cognite. Laurens
Thyrsis. oves. vitulos Theon. egerat. Almo. Capellas
Almo. Puer. Pubesq. Theon. et. Thyrsis. Ephebus
Canna. Almo. Thyrsis. stipula. Theon. ore. melodus
Nais. amat. Thyrsin. Glauce. Almona. Nisa. Theonem.
Nisa. rosas. Glauce. violas. dat. lilia. Nais.

NOT. Hæc & sequentia deprompsi ex J. Bapt. Ferretii Musis Lapidariis Veronæ impressis A. D. 1672. qui hæc incerti Authoris esse carmina, quamvis Cytherio Sidonio ascripta, asserit, & penes quem sit hujus Siculi Lapidis vetustatis fides, cuique incumbat probare an genuinae sint sequentes Inscriptiones, ego enim illud facere non ausus sum.

2. *Q. Ennii, Poetæ Sepulchralis nota.*

Aspicite O. cives. Senis. Ennii. imaginis. urnam.
Hic. vestrum. pinxit. maxima. facta. Patrum
Nemo. me. lacrumis. decoret. nec. funera. fletu
Faxit. cur. voluto. vivus. per. ora. virum.

1. Romæ.

Veneria. Specta. vix. ann. XX. sibi. et. Titia: Secundæ.
 Mammæ. fecit. C. Asinius. Malchio. Conjugi
 Conjugium. inceptum. .... Malchio. memento
 Quæ. fuerit. nobis. confociata. fides
 Define. jam. flere. fatalis. mihi. hora. manebat
 Quæ. conjugio. distulit. illa. tuo
 Tunc. tu. talis. eris. qualem. tua. dextera. nobis
 Sollicitum. præstes. si. capit. illa. fides.

2. Senecæ Philosophi Epitaphium quod ipse exiliatus composuit

Cura. labor. meritum. sumpti. pro. munere. honores
 Ite. alias. posthac. sollicitate. animas
 Me. procul. a. vobis. Deus. evocat. illicet. actis
 Rebus. terrenis. Hospita. terra. vale
 Corpus. avara. tamen. solennibus. accipe. saxi
 Namque. animam. cælo. reddimus. ossa. tibi.

NOT. Ferretius hos versus esse Senecæ animam exhalantis credere videtur, ejusque ad S. Paulum, Paulique ad illum, epistolas genuinas esse. Proh Dii immortales! quid hoc rei est? qui semel connivent, nunquam oculos aperient.

3. Romæ.

Eruta. signorum. vastis. fragmenta. ruinis
 Et. quæ. virtutis. sint. monimenta. tuæ.
 Roma. Parens. ignosce. brevi. si. clausit. Hyrethro
 Hæc. domus. et. domino. sic. onerosa. suo
 Cedere. non. facile. est. meritis. et. tanta. videre
 Nec. cupere. in. magnis. sed. voluisse. sat. est.

4. Puppî Tragici Poetæ lapis Romæ.

Flebunt. amici. et. bene. noti. morte. in. mea
 Nam. Populus. etiam. vivo. me. lacrumatus. est.

NOT. Lachrymosa poemata Puppi, Horat.

1. *Prope Arcetanum Castrum, in Agro Vicentino, tria sequentia Epitaphia in laminis æneis, in quodam marmoreo Sepulcro delitescens eruta & inventa A.D. 1543. tradit J. B. Ferretius.*

D. M.

Lucius. ingenti. Romana. stirpe. Volumnus
Quo. cerne. in. gente. fata. tulere. mea.

Ibidem.

Fœcundam. novies. Romæ. natam. obruit. altæ
Post. duos. me. natos. Arceianense. solum.
Sergia. mi. nomen. fuerat. Volumnius. inquam
Conjux. fata. cujus. fausta. fuere. parum

Ibidem.

Heus. tui. qui. transis. secura. mente. viator
Siste. gradum. hoc. tumulo. et. verba. notata. lego
Antilla. hic. jaceo. nondum. trieteride. plena
Bis mihi. cum. vita. carior. omnis. erat.

2. *Lugduni.*

Functus. honorato. senio. plenusque. dierum,
Evocor. ad. superos. pignora. quid. gemitis.

3. *Romæ antiquitatis.*

Atilii Reguli ab Aratro ad Consulatus vocati.

Heic. situs. unci. quoi. plurime. consentiunt
Gentes fuisse. virom. populei. primariom

4.

Hic. situs. est. Rufus. pulso. qui. Vindice. quondam
Imperium. asseruit. non. sibi. sed. Patriæ.

NOT. Virginius Rufus cum omnes à Nerone ad Galbam deficerent, in Galliam Germanicum traduxit Exercitum, & Vindicem manus sibi inferre coegit, militibus imperium illi offerentibus constantissime renuit.

1. *Ovidii Nasonis.*

Hic. situs. est. vates. quem. Divi. Cæsaris. ira
 Augusti. Latia. cedere. jussit. humo.
 Sæpe. miser. voluit. Patriis. occumbere. terris
 Sed. frustra. hunc. illi. fata. dedere. locum.

NOT. Prope Cyoviam, non longe ab Euxino mari, ad Græciæ limites. in amœna valli, inter ruinas quasdam A. D. 1581. à Polonis militibus hostes insequentibus inventum fuit hoc sepulchrum, sentibus & caprificis coopertum. Teste Cæsare Campana in historia sua : hæc ex Ferretio.

2. *Helpidis, Uxoris primæ Severini Boetii V.C. Ticini extabat.*

Helpis. dicta. fui. Siculæ. Regionis. alumna
 Quam. procul. a. patria. Conjugis. egit. amor
 Quo. sine. mœsta. dies. nox. anxia. flebilis. hora.
 Cumque. viro. solum. Spiritus. unus. erat.
 Lux. mea. non. clausa. est. tali. remanente. marito
 Majorisq. animi. parte. superstes. ero.
 Porticibusq. lacris. jam. nunc. peregrina. quiesco
 Judicis. æterni. testificata. thronum
 Neve. manus. bustum. violet. ne. forte. jugalis
 Hæc. iterum. cupiat. jungere. membra. cinis.

3. *Pacuvii Poetæ, olim Tarenti.*

Adolescens. tametsi. properas. hoc. te. saxum. rogat
 Ut. se. aspicias. deinde. quod. scriptum. est. legas
 Hic. sunt. Poetæ. Pacuvii. Marci. sita. ossa
 Hoc. te. volebam. nescius. ne. esses. vale.
 D. M.

4. *M. Annæi Lucani Cordubensis.*

Corduba. me. genuit. rapuit. Nero. prælia. dixi
 Qua. gessere. pares. hinc. focer. inde. gener.
 Continuo. nunquam. direxi. carmina. ductu
 Quæ. tractim. ser pant. plus. mihi. comma. placet.
 NOT. Comma, concisum loquendi genus,

1. *

ΤΗΗ ΤΡΙΒΟΝ ΠΑΓΑΓΕΙΣ
 ΑΛΠΤΩΣ ΤΟΔΕ ΣΗΝΑ ΝΟΗΣΗΣ
 ΜΗΔΕΟ ΜΑΙ ΓΕΛΑΣΗΣΕΙ
 ΛΤΝΟΣ ΕΣΤΙΤΛΟΟΣ
 ΕΥΛΑΝΣΟΗΝΧΕΙΡΣΣΑ
 ΚΟΝΙΝ ΣΤΝΖΟΗ ΤΑΝΑΚΤΟΣ
 ΟΣ ΜΟΤΚΑΚΙΗΛΗΤΟΝΑΣ
 ΕΧΑΡΑ ΖΕΝΟΓΟΝ.

NOT. Datus quidam eruditus Lucæ Langermanro, Langerman-
 nus autem Isacco Vossio V. Cl. hoc Canis Epitaphium communicavit,
 qui sic (uti solebat omnia) optime digessit, & notis ad Melam do-
 ctissimis inseruit.

Τὴν τείνον εἰ παρέγεις ἀλύτως τὰς σῆμα τοῖς
 Μὴ δέμας, γέλασες εἰ Κυνὸς εἶ τὸ γέ-
 'Εκλαύδον. χεῖρες τε κόνιν συνέθνηται Ἀνακτὸς
 'Ος Μὲ καὶ σῆμα τὸνδ' ἐχέσας λόγον.

2. Aquileiæ.

Domum æternam
 Julia Agape posuit
 Obsequenti Marito
 Et Juliae Feliciss.
 Fratrib. Pientiss.

3. Veronæ, Sarcophago marmor.

P. Julius. Apollonius. sibi. et. Attiæ. Valeriæ. Conjugi. ob-
 sequentissimæ. vivus. paravit. ejusq. corpus. in. arca. con-
 didit. et. locum. Servio. dedicavit.

NOT. Julia Agape Maritum habuit obsequentem. Julius Apollo-
 nius uxorem obsequentissimam. Jam sumus ergo pares. Obsequens
 Maritus, Blandus, facilis, & indulgens. Obsequens uxor. Obsequio-
 sa, obediens.

1. *Roma.*

⊙ K.
 ΛΓΕ ΚατορνεινοC ετ ΑΦΗΛΙΑC ετ
 ΠΑ ΔΙΟΓΕΝΕC
 ΚΟΜΠΑΡΑΟΥΤΗΡΟΥΑΤ
 CIBI ET COTEIC.

NOT. Latinum Monum. Græcè scriptum.

2. *Roma.*

Dis. Man.

Monumentum hoc volens qui violaverit Illi manium numina irata sunt

3. *Brixia.*

Atilia C. M. L. Jucunda

Hic

Transcuntes per viam vocat

Hic

Vos nihil.

4. *Brixia.*

L . . . Prudens. C. Mincius. C. L. CrIlestus

Pudenti. Val. . . .

Ulterius nihil est morte nec utilius.

5. *

Immortales. mortales. si. foret. fas. flere
 Flerent. Divæ. Camœnæ. Nævium. Poetam;
 Itaque. postquam. Orcivo. traditus. thesauro
 Obliti. sunt. Romæ. Latina. loquier. lingua

NOT. Orcivus thesaurus, est Orcus, ubi regnat Pluton, qui & Orcus aliquando dicitur, & ubi mortui tanquam in thesaurario conduntur.

1. *Feltria.*

1. *Feltria.*

C. Julius. Caesar.

Feltria. perpetuo. nimium. damnata. rigore
Forte. mihi. posthac. non. adeunda. vale.

NOT. Hæc carmina, C. Jul. Cesari tribuit V. Cl. Fulvius Ursinus
qui hac in re, Horatianum illud

Aliquando bonus dormitat Homerus,
verum esse probat.

2. *Romæ.*

Julia. quæ. fueras. longa. dignissima. vita
Occidis. e. nostro. rapta. Puella. sinu
Sed. comes. ætheriæ. nunc. degis. juncta. Coronæ
Nunc. Helicen. propius. cernis. et. Andromeden
Me. cruciat. Conjux. miserum. me. absumit. amantem
Sævus. amor. nullis. ignibus. inferior
Namq. ego. seu. rebus. fueram. districtus. agendis
Seu. dederam. vacuo. languida. membra. thoro
Tu. mihi. semper. ades. tua. præsens. semper. imago. est
Quæ. misero. moveat. flebile. Cordolium
Impia. cur. teneros. O. mors. distinguis. amantes
Quos. bene. conveniens. conciliavit. amor.

3. *Romæ. Sub Statua viri armati Puellam pulcherrimam
amplectentis, ad cujus pedes stat scutum cum Casside &
Ense, ubi nota Titius fecit.*

Laomedon. genuit. rapuit. Tirⁿtinus. Heros
Mi. soboles. Ajax. ex. Telamone. satus,

NOT. Tirintinus pro Tiryntius Heros, i. e. Hercules, qui Hesionem à marino monstro liberans, & præmio à Laomedonte promisso, defraudatus, Ilium expugnavit, Hesionemque Telamoni socio qui primus muros conscenderat, in uxorem dedit, Priamumque Teucrorum Regem, Laomedonte interfecto, nuncupavit.

1. *Genutii Orata Piscatoris ab Araneo Pisce interfecti, monumentum in agro Atestino defossam, teste Fortunio Liceto, lib. 6. de Lucernis ant.*

Genutius Orata.

Rom. Piscator.

Maledictus. ille. Piscis. qui. spina. me. confixit.

Heu. mons. Lucis. et. tu. Ripa

Cunctis. portum. mortem. mihi.

2. *Agro Aretino.*

Porcillæ. Vestinæ. Cananivati

Decore. formæ. . . . . flore

. . . . . Vestæ. . . . .

Adscriptæ. cheu. . . . Pat. . . . .

Absum. . . . . lento. . . . .

Torq. . . . . mater. . . . .

Mœsta. soror. mœsti. fratres. mœstique. Parentes

. . . . . tum. . . . . parc. noc. . . . .

Et. gemitu. et. pressis. tundentes. pectora. palmis

Condiderant. tumulo. . . . ante. diem.

3. *Terentii Poetæ Comici.*

Natus. in. excelsis. tectis. Carthaginis. altæ

Romanis. Ducibus. bellica. præda. fui

Descripsti. mores. hominum. juvenumque. senumque.

Qualiter. et. Servi. decipiant. Dominos

Quid. meretrix. quid. Leno. dolis. confingat. avarus

Hæc. quicumque. leget. sic. puto. cautus. erit.

4. *Romæ.*

Floridi.

Quod. vixi. Flos. est. servat. lapis. hic. mihi. nomen

Nolo. Deos. manes. Flos. satis. est. titulo.

1. *Vicentia.*

Telephus. hac. sedē. jucunda. Potiusque. quiescent
 Debita. cum. fatis. venerit. hora. tribus
 Hic. locus. Heredi. ne. cesserit. inviolati
 Sint. cineres. tum. quos. cana. favilla. teget
 Telephus. IIIII vir. sibi. et. suis.

2. *Sicilia.*

Nicarini. Munatiae. L. L. Zozimae. Filia. Hymnetria. A. S.
 Terra. precor. quaecumque. jaces. Nicario. super. ossa
 Sis. levis. in. tenero. corpore. deposita.
 vixit. annos. XVIII.

2. *Narbona, Marmore vetustiss.*

Ut. belli. sonuere. tubae. violenta. peremit
 Hypolyte. Teuthranta. Lyce. Clonon. Oebalon. Alce
 Oebalon. ense. Clonon. jaculo. Teuthranta. sagitta
 Oebalus. ibat. equo. curru. Clonus. at. pede. Teuthras
 Plus. puero. Teuthras. puer. Oebalus. at. Clonus. Heros
 Figitur. Ora. Clonus. latus. Oebalus. ilia. Teuthras
 Epicli. Teuthras. Deracli. Clonus. Oebalus. Ida
 Argolicus. Teuthras. Mæsus. Clonus. Oebalus. Arcas.

NOT. Habentur hæc in Virgilianis, & in Aufonianis carminibus,
 sub titulo. *De trium Amazonum pugna.*

*Antiquis Romanis mos erat servos à fuga recuperatos
 stigmate notare, hoc est, literis aut notis quibusdam frontem in-
 urere. Cum verò Constantius id vetuisset, quod dedeceret fa-
 ciem, quæ ad similitudinem cælestis pulchritudinis figurata est,
 maculari; contumeliam frontis ad Collaria quæ fugitivis apta-
 bantur, transtulerunt; in quibus inscriptum Domini nomen,
 aut saltem in Laminis iis appensis, legebatur. Qualia in se-
 quentibus videre est, quæ ex Sponio Cl. exscripsi.*

I.

Tene me quia fugi et Revoca me Domino meo Bonifatio Linario.

Tene me ne fugiam, et revoca me ad Dominum Evventum in Ara Callisti.

Tene me ne fugiam et revoca me in foro Trajani purpuretica ad Paschasium Dominum meum.

P^{tr}onia tene me quia fugi bis et revoca me ad domu A^{theodotenis} ad Dominum meum Vitalione

T. M. Q. F. E. Rev. me. P. Rubrio. Lat. Dom. meo.

[*Lamina ænea Collari alligata.*]

Tene me quia fugi et reboca me in basilica Pauli ad Leone.

Tene me quia fug. et reboca me Victori Acolito à Dominic V. Clementis.

Ex altera parte.

Fugi Euplogio ex Præf. Urb.

NOT. Id est, Ex Præfecto Urbis.

3. *Athenis.*

Τον Αρχιερεα των Σεβαστων Τις. Κλαυδιον Αττι-
κον Ηρωδην Μαραθωνιον η Ανκορας φυλη ανεθηκεν
ευνοιας ενεκαν και ευεργεσιας της εις την Πατριδα.

NOT. Id est, Antiochis Tribus [*Dii commendat et*] consecrat Tiberium Claud. Atticum Herodem Marathonium, Pontificem Augustorum, ob benevolentiam & beneficentiam, in patriam suam. Marathone, quæ erat ex Atticæ populis natum fuisse Herodem Atticum ostendit hæc inscriptio. Indeque factum est ut inibi sepeliri à suis Libertis voluerit, sed non id permiserunt Athenienses, quorum juvenes eum sustulerunt & in itadio Panathenaico ab Herode extracto sepelierunt, universo populo funus cum lachrymis prosequente, quasi communem Parentem amisisset.

1. *Megaris*

1. Megaris.

Ἡ Βουλὴ καὶ Ὁ Δῆμος. Τις. Κλαυδίου Ἀττικῶν Υἱοῦ
 τὸν ὅτι εὐεργασίας καὶ εὐνοία τῇ πόρει τὴν πόλιν.

NOT. A.C. 143. An de Patre Attico, an de filio Attico Herode,
 intelligendum sit, non certò constat.

2. Romæ, in Villa Borgbesia.

Ποτὶς Ἀθηναίων ὅπῃ ἔσαν Τριτογενεῖα
 Ἡτ' ὅτι ἐργα βρωτῶν ἴσας Ραμνουσίας Οὐπὶ
 Γαίτονες ἀρχαῖοι Ρώμης ἔχουσιν τοῦτοιο
 Παιονα δὴ καὶ τοῦδε Θεᾶς τεμμησάτι χωρὸν
 Δῆμον Δῆμοιο φιλοξέινον Τριτοπιο 5
 Τοφρακε καὶ Τριτοπείαι ἐν ἁδανατοῖς ἀνεγέσθω
 Ὡς οἱ καὶ Ραμνουσῶν καὶ εὐρυχωροῦς ἐς Ἀθήνας
 Ἡλῶτι δώματα Πατρὸς ἐργαλῆτιο λιπύσται
 Ὡς τοῦδε ῥωσθε πολυεῖαφυλῶν κατ' ἀλῶν
 Ληία τι εἰσάχων καὶ δένδρεα βοῖρουσεντα 10
 Ἐμμενων πὶ κομᾶς ἀπαλῶρεφῶν ἐφεπύσται
 Τῆμι γὰρ Ἡρώδης ἱερὴν ἀναγᾶν εἴχε
 Τὴν οὐσιν πᾶσι τῆρος εὐτεροχὸν ἐφεπᾶνῶται
 Ἀνδρασιν ὁψυχοῖσιν ἀκινήτην καὶ ἀσυλῶν
 Ἐμμεναι καὶ ὅτι οἱ ἐξ ἁδανατοῖο κερήνου 15
 Σμαρδαλέον ὁισαῖα λῶρον κατίνευσιν Ἀθήνη
 Ἔμ τοι νοῖπῶνον βῶλον μίαν ἢ ἐνα λαῶν
 Οἰκίσσαι σπείου. μίρεων Ἀτρεῖσσαν ἀναγᾶν
 Ὡς καὶ δῶν ἐδέεσσιν ἀλιτεροῦνεν ἀναθήνη 20
 Κλυτὴ πᾶσι κόνες καὶ γαίτονες ἀγροῖωνται
 Ἰερεῖς οὗτος ὁ χωρὸς ἀκινήτοι δὲ δῶναι
 Καὶ πολυκμήτοι καὶ ὑποσχεῖν οὐκ ἐπύμῃ
 Μῆδ' οἱ ἡμεῖδων ὀργῶν ἢ ἐν ἀλῶσι δένδρεων
 Ἡ ποιὴν χλωὶ εὐαλδῆι χλωρᾷ δῶναι
 Δῶν καὶ νεοῦ Αἰδὸς ῥῆξις μακίλλαν 25
 Σημῶ

Σημα νεον πυλων ηε πορπρον ¹⁶ κεραιζων
 Ου δεμς αμφι νεκυσσι βαλεν ιερχθονα βωλον
 Γλην ο κεν αιματις ¹⁷ ηισι και εγγενος εσταμενο
 Κεινοις δι' ουκ αθεμισον επει Τιμμορος ¹⁸ εστωρ
 Και γαρ αθηναια ¹⁹ πει χυδονιον Βασιλεα
 Νηωι εγκαπηθηκε σπεςιον εμμεναη Ιεων
 Ει δε τωι ακλυτῳ ταυτῳ και ουκ ²⁰ επιπεισεται αυτων
²¹ Αλλ αποποιησει μη οι νηπιτα γνηται
 Αλλα μιν απορφατος Νεμεσις και ρομβος Αλαϊωρ
 Τισονται εσυγερην δε κυλινδησει κακητητῳ
 Ουδε γαρ ιφιδιμην Τειοπεω μενος ²² Αολιδαω
 Ωναθ οτε νειον Δημητερος εξαλαπαξεν
 Τω ητοι ποινην επωυμην ²³ λασασθα
 Χωρουμητοι επιται ²⁴ οπιρπειος ²⁵ Ερινις.

Salmastius ita corrigit

¹ επιπεισεται. ² Ελας pro ελας exagitas, insequeris. ³ εγκαπη-
 πολιο. ⁴ Αθανατοις λεγμενον. ⁵ Ευρυχορος. ⁶ Εεργυπιο. ⁷ Λεμ-
 νων. ⁸ Οψιγνοιον. ⁹ Σιοπα. ¹⁰ Μητα νηπιον. ¹¹ Ατρεης pro ατρεης
 ab ατρεδς idem quod ατρεδς. ¹² Αναθην. ¹³ Τποχην. ¹⁴ Εγασια, uni-
 cā voce. εγασιας nemorosus. ¹⁵ Δμην-ρηξεν μαχαλα. ¹⁶ κεραιζων. ¹⁷ ηισι
 κῃ εγγονῳ εσταμενοιο. ¹⁸ Εισωρ pro Ιεωρ, Teltis, confcius. ¹⁹ Πει οι.
²⁰ Επιπεισεται. ²¹ Αλλ αποποιησει. ²² Αολιδαω. Triopa Canaces fi-
 lius. Canace autem Æoli filia. ²³ Αλαϊδα. ²⁴ Επι Τειοπειος ²⁵ Εερινις.

NOT. Explicatio Arcudii, ad verbum. Veneranda Athenarum
 Præses Minerva è Jovis capite nata... Et quæ opera hominum subse-
 queris Rhamnusia, ... Vicinæ prope Urbis (Romæ) mœnia centum
 portas habentis, .. Uberem quoque hunc, O Dea, honoretis locum, ..
 5 Pagum Cereri-addicti hospitem Triopii. .. Interim & Triopes in-
 ter mortales dicamini, .. sicut cum & Rhamnunteum & amplas Athe-
 nas. .. Venistis, ædibus Patris grandisoni relictis. .. Ita hanc propere
 vinearum plenam ad aream. . 10 Et campos segetum & arbores viti-
 feras. . Pratorumque gramina teneras herbas alentium foventes. . Vobis
 enim Herodes terram suam dicavit. . Tantam quanta est muro bene
 ædificato circumsepta. . Hominibus posteris immobilem atque inviola-
 bilem. . 15 Futuram. Ipsa vero illi immortalī capite. . Horribilem
 quatiens cristam annuit Minerva. . Ne cui liceat impune glebam unam
 velunum lapidem. . Movere, quoniam Parcarum formidandarum for-
 tes inevitabiles. . Si quis delubris Deorum injuriam attulerit. . 20 Au-
 dite

dite Accolæ, & vicini Agricolæ .. facer hic locus, & immobiles Dææ ..
 Et valde honorabiles, & præbere aures paratæ .. Ne quis etiam Vinearum ordines, aut in nemora arborum, .. aut herbam humore bene nutriente virefcentem & crescentem .. 25 Servum atri Plutonis adjiciat ligonem .. Sepulcrum novum condens aut vetus destruens .. Non est fas contegere mortuos è terra dicata .. Præterquam illi qui sit confanguineus, & posterus ejus qui construxit .. Illis enim est licitum quandoquidem Vindex adest conscius .. 30 Namque Minerva sibi inferum Regem .. In templo adscivit, ut contubernalis sit Sacrorum .. Si cui vero non audita hæc ; & non obediet illis, .. sed despiciet, non illi sine poenâ redeat .. Sed ipsum repentina Nemesis & turbo poenarum exactor .. 35 Punient ; infestam vero illi advolvēt ærumnam .. Neque enim generosam Triopæ vim Æolidæ .. Juvit cum nemus Cereris excidit .. Idcirco sane poenam, aut titulum illi vereantur .. Loci, ne sequatur Triopæa Erynnis. Notum est ex Fabulis, Erisicthona Triopæ filium nemus Cereri sacrum excidisse, & propterea βαλῖμῶν ab Illa affectum fuisse ; sed quod idem scelus admisit Triopa, & easdem poenas luit, hujus carminis Auctor primus, ut credo, docuit. Hic Herodes Atheniensis, gente, opibus, & arte, Sophista nobilissimus sub Trajano, Hadriano, Antonino Pio, & M. Aurelio floruit. Uxorem habuit Regillam matronam Romanam, cui in Agro Romano in villa sua Triopæa ædem extruxit ; ejusque memoriæ curavit hoc sequens Epigramma incidi, quod nunc in Villa Borghesia conspicitur.

Μαρκέλλου.

Ἐνδὲρτι Θυεραδὲς νηὸν πόλιν τὸνδὲ γυναῖκες
 Πηγάλλης ἐδὸς ἀμφὶ ἑρῶσιν ἱερὰ φερουσιν·
 Ἡδὲ πολυκτεανῶν μὲν ἔνθ' ἐξ Αἰγυπταίων
 Ἀγχιπῶ κλυτὸν αἶμα καὶ Ἰδαίης Ἀφροδίτης
 Γηματο δ' ἐς Μαργαδίονα δεῖται δὲ μὴ Οὐρανίωναι 5
 Ἱμνῶσιν Δηῶτι Νῆα Δηῶτι Παλαίῃ
 Ἱστοῖσι περ ἱερὸν εἶδος εὐζῶνοιο γυναῖκος
 Ἀγχιπῶ αὐτὴ δὲ μεθ' Ἡρώνησιν ἑνάστῃ
 Ἐν Μακρῶν νηυσὶσιν ἵνα χερνός ἑνὸς ἀπιδεῦει
 Τοῦτο γὰρ αὐτ' ἀγαθοῖο ποῦο ἑλῆκεν ἀποιόν 10
 Ὡς οἱ Ζεὺς ὠκίτρεν ὀδυρμένοισιν παρακρίτην
 Γῆραι ἐν ἀζαλεῶν χερσὶ πῶς κειμένον εὐνῆι
 Οὐνεκα οἱ Παιδάς μὲν ἀμυρῆνος ἐκ Μεγαροῖο
 Ἀρπυιάς Κλωθῶες ἀνῆρειψαντο μελαίναι
 Ἡμῶσιν ἡ πλεόνη δ' ὄρω δ' ἐστὶ παρδὲ λίπεσθον 15
 Νηπαχῶ

Νηπιάχῳ ἀγνώπῃ κακῶν ἐπὶ παμπαν ἀπικτὸ
 Οἷν σφιν ὑψηλὴ κατὰ Μητέρα τοῖμυς ἐμαρψε
 Περὶ περ ¹¹ γμεαίησι μνημένῃ πλῆχρησι
 Τῷ δὲ Ζεὺς ἐπὶ πῦρ οδυρμένῳ ἀκορήτων
 Καὶ Βασιλεὺς Διὶ Πατρὶ φύην καὶ μήτην ¹⁴ εἰσίκας 20
 Ζεὺς μὲν ἐς Ωκεανὸν δαλέρην ἐστειλε γυναῖκα.
 Αὐρησι Ζεφυρεῖο κομζέμεν ¹⁵ ἠδυσισησιν
 Αὐτὰρ ὁ ἀσπερέεντα φέεισφον Παῖδι πεδίλῃ
 Ἐδωχεν ἔχων πα λερουσί καὶ ἐρμαῶνα φορηταί
 Ἡμυς οἱ Αἰνείαν πολέμου ἐξηγῶν Ἀχαιῶν 25
 Νυκτὰ δια δνοφερὴν οὐδὲ οἱ περὶ πῖσσι Σαώτηρ
 Γαμφανῶων ἐνεκείτο ¹⁶ σελ. . . . . κυκλό. . . . ρο. . . .
 Τοῖδ' καὶ Αἰνεάδῃ ¹⁷ παρένεγχεσαντο πεδίλῳι
 . . . . . ἡ γάνεσσι γέρα
 Τυρσηνῶν ἀρχαῖον ὀπίσφον περὶ ἀνδρῶν 30
 Οὐ . . . . ὀσσηται καὶ Κεκερόπιδην περ εἶοντα
 Ἐρως ¹⁸ ἐργαῖδωτα καὶ ἐρμῶν εἰ ἐπον δῆ
 Κηρυξ Ἡρώδῳ ὀργήνος Θησηαδῶ
 Τούνεχα τειμήκει καὶ ἐπώνυμυς ²¹ ἡμῶν Ἀνασσα
²² Εἰ βούλην ἀγέρεσθαι ἵνα ὤρωτοθρονες ἐδραῖ 35
 Ἑλλάδι δ' οὐτε γένος βασιλευπερὸς. οὐτ' ἐπὶ φωνῇ
 Ἡρώδῳ γλωσσῶν δὲ τι μὲν καλέουσιν ²¹ Ἀθηναίων
 Ἡδὲ καὶ αὐτὴ περ χαλκισφον Αἰνέωνη.
 Καὶ Γανυμήδει καὶ Δαρδανίῳ γένος ἦεν
 Τῶος ²⁴ Εὐελχιδονιδῶ οὐ διφιλον ἵερα ρέξαι 40
 Καὶ θυγατρὶ θυῶν ἀτὰρ οὐκ ἀκρόντος ἀναγνῶ
 Εἶδε τοὶ εὐσεβέες καὶ Ἡρώων ἀλεγιζαί
 Οὐ μὲν γὰρ θνήτη ἀτὰρ οὐδὲ δαινα πῖπυκτα
 Τούνεκεν οὐτ' ἔων ἵερον λαχεν οὐδ' εἴ τι τυμβόν
 Οὐδὲ γέρα θνήτοισι ἀτὰρ οὐδὲ δροισιν ὀργια 45
 Σημαμέν οἱ ²⁵ ἱεὼ ἱκέλῳ δῆμῳ ἔν ²⁶ Ἀθηναίῃς
 Ψυχῇ δὲ σκηπτερον Ραδάμανθυς ἀμφιπολεῖ
 Τούτο δὲ Φαυσίλῃ καχαρισμένον ἦστα ἀγαλμα

Δημοί ἐνι Τροίῳ ἰαοὶ παρὲς εὐρέες ἀγροί
 Καὶ χροὶς ἡμερῶν καὶ ¹⁸ ἐπαρνεύς αερούας 50
 Οὐ ¹⁹ μιν ἀκμήσῃε δια βασιλεῖα γυναικῶν
 Ἀμφιπόλῳ γέρας ἐμένα καὶ ¹⁰ ὄπλονα Νυμφῶν
 Οὐδὲ γὰρ Ἰφίχλεια εὐθρόνος Ἰοκαστῆα
 Οὐδ' Ἐρσὴν γοργώπης ἀπὸ κμήσῃν Ἀθῆναι
 Οὐδὲ μιν ἢ ¹¹ Ρωμιοὶ παλαιῶν μεθόουσαι 55
 Καί παρὲς ἰφθίμῳ παρῆσται ομπνία Μητρὶ
 Ἐς χροὶν ἐρχομένην ¹² πρῶτῶν ἡμῶν
 Ἡ λῆχ' ¹³ κλυτῶσι χροὶς πασισην ἀνασσῇν
 Αὐτὴ τ' Ἀλκμήνῃ τ' ¹⁴ Μαχάρῃ τ' Καδμείῳν.

¹ Δεῦρ' ἐτι. ² Θουόων. ³ Εὐν. ⁴ Τροίῳ. ⁵ Ἡσπέρ. ⁶ Ἀγκυρῆς.
⁷ Ἡρώης γυναικί. ⁸ Εὐκαλλιπῆ. ⁹ Εὐλαχῶν. ¹⁰ Ἀρπυίας. ¹¹ Πλατῆ-
 ρον. ¹² Διὸς δ' ἐπὶ πύλῃσι λιπιδῶν. ¹³ Τηραῖος. . . . . ἡλασσοί.
¹⁴ Οἰκίος. ¹⁵ Ἠλυσιππῆ. ¹⁶ Σελήνης κυκλὸς αὐγῆς. ¹⁷ Περ-
 σῆς. ¹⁸ Συμβόλον Αὐστρινιστῶν. ¹⁹ Οἱ μὴ ἐκασμῶν καὶ Κε-
 κροπιδῶν. ²⁰ Τυροπῶν. . . . . ἡρῶν ἀνδρῶν. ²¹ Ἐκχλαῶν. ²² Ἡ μὲν
 Ἀνασσοῦ. ²³ Εἰς. ²⁴ Ἀθῆναι. ²⁵ Εὐχρηστίδῳ δ' ὅτι φίλον. ²⁶ Νηφ.
²⁷ Ἀθῆνης. ²⁸ Εὐλακῆς. ²⁹ Μαν. ³⁰ Οἰκίος. ³¹ Ἡρώης. ³² Περ-
 σῆς. ³³ Ἠλυσιππῆς. ³⁴ Μαχάρῃ.

NOT. Petri Arēndii Explicatio. Huc adeste Tiberis accolæ
 ad Templum mulieres—Regillæ ad ædem suffimenta sacra feren-
 tes—Ea vero opulentissimis quidem erat è filiis Æneæ—Anchisis
 inclytus sanguis & Idææ Veneris—5 Nupsit vero Marathone : Divæ
 ante ipsam cœlestes—Honorant, Ceres junior & Ceres senior—Quibus
 sacra effigies bene-succinctæ mulieris—Dicata est. Ipsa vero cum He-
 roinis habitas—In beatorum insulis ubi Saturnus regnat.—10 Hoc enim
 pro bona mente sortita est munus. Namque illius Jupiter miseratus
 est lugentem Conjugem—Senecta in arida viduo jacentem in lecto—
 Quoniam illi liberos egregia è domo—Raptices Parcæ arripuerunt
 atræ—15 Dimidiam è multis partem : Duo autem nati adhuc supersunt
 —Infantes & puri malorum nondum notitiam habentes—Qualem
 illis sœva matrem mors rapuerit—Antequam inter seniles sociaretur
 colos—Illi porro Jupiter auxiliator deslenti insatiabiliter—20 Et Im-
 perator Jovi Patri natura & consilio similis—Jupiter quidem ad Ocea-
 num teneram misit Uxorem—Auris Zephyri ut deferretur Elysiis—
 At is stellatos in talis puero calceos—Dedit gestandos quos aiunt &
 Mercurium portasse—25 Tunc cum Æneam ex bello extraheret Græ-
 corum—Noctem per obscuram, Ille porro ipsi. . . salutem dans—
 Lucem præferens . . . . .—Illum. . . . . Ænea prognati
 asuerunt

affuerunt calceo—..... nobilibus honorem— 30 Tyrrhenorum
 vetus circa talos ornamentum virorum. . . . . viderit licet Cecrope
 natum—Herfes operum distributorem & Mercurii—Præco Herodius
 est progenitor Theseo-nati—Propterea honoratus & Consularis nomi-
 nis. ut Regium—35 ad Senatum accederet ubi prima ordinis Subleſſia
 —In Græcia porro neque genere nobilior, neque eloquentia—Quis-
 quam Herode quem & linguam vocant Athenarum. — Illa vero & ipsa
 pulchripes Æneæ proles—Et Ganymedæa & Dardanium genus erat—
 40 Trois Erichthonio-nati, cui [*Regilla*] liberet etiam sacra facere
 Et hostias mactare: verum invito non est opus—Sed si homines pul-
 & Heroum curam gerunt—Neque enim mortalis, at neque Dea est
 —Idcirco neque Templum Sacrum sortita est, neque Sepulcrum—
 Neque honores mortaliibus; at neque Diis simile—Monumentum
 quidem ipsi Templo simile est apud Athenas—Anima vero circa
 Sceptrum Rhadamanthi versatur—Hæc autem Faustinae grata locata
 est statua—In pago Triopæi, ubi illi prius ampli erant campi— 50 Et
 ordo vitium, & consiti agri—Nec spernet Dea Regina Foeminarum—
 Famulam honorum esse, & comitem Nympharum—Neque enim I-
 phigeniam pulcrum habens Solum Diana—Neque Herlen terribiles
 habens oculos despexit Minerva—55 Neque Regula ipsam heroinis
 antiquis imperans—Cælaris magnanimi parvi prodest Augusta Mater
 —Ad chorum accedentem priorum semi-dearum—Cui contingit Ba-
 lyſius choreis præesse—Ipsa & Alcmena, & beata Cadmi filia.

I. *Dioscoridis Epigramma ineditum.*

Τῆς Σαμίνης τὸ μνήμα Φιλανίδος ἀλλὰ πορσεύειν
 Τλῆδι μὲ καὶ σίλης πλείσιον ἀνὴρ ἴδι.
 Οὐκ εἴμ' ἢ σὰ γυναιξὶν ἀναγερᾶσα πορσεύειν
 Ἔργα, καὶ ἀχύνῃν οὐ νομίζουσι δέον.
 Ἀλλὰ φιλαδμήων καὶ ἐμὸν παρὼν εἶδε τίς ἡμῶς
 Αἰχρῶνων λάμψεσιν ἐπλασὲν ἰσοεῖν
 Τὸν μὲν ἀναπτύξαι χεῖνος ὄνομα. ταμὰ δὲ λυγρὰ
 Ὅσα προφθὴν κλῆδον' ἀπωγαμένῃς.

NOT. Nota nimis sunt *Philenidis Leucadiæ ἀρετῆς ἡμίματα* (quibus nimis adsimiles sunt *Tabellæ nostræ lascivæ hodiernæ*) quam ut illis immorer diutius. Hanc famam à se longè propellere *Philenis nostra* studiosè conatur. Ita vertit Ezech. Spanhemius V. M. & Doctiss. qui primus edidit in Aureo illius opere *De Præstantia & Usu Numismatum*— [*Samia monumentum sum Philenidis, sed adloqui me patere, & ad Cippum propius accede, Viator; Non ea sum quæ mulieribus delincauit proterva opera, Verecundiam non habens pro*

pro Dea ; sed amans pudoris per meos manes. Si quis verd, nos infamans, impudentem finxit historiam, ejus quidem revelet nomen tempus, Mea autem turpem ossa in cineres redigat famam à me amolientis] Sed quid, quæso, mali est, Ut Tempus nomen impudentis Historici revelet ? Id volunt, id ambitiosè quærunt, quicumque historiam attexunt. Cùm ergo mali aliquid ominatur, & precatur Philenii Historico falso, oportet ut ejus generis sint Diræ, à quibus Historiographi maximè abhorrent. Quæ sunt~ ut Lectoribus nauseam creent--nec vivi volitent per ora virum. Lege ergo V. 7. Τὸ πρὸς ἀνάνδρου χεῖρ' ὀρούα. Tempus illius nomen expuat, ejiciat. Et facilis quidem mutatio est Σ in Ζ. Sed nec ~~πυρρὸν~~ per, in cineres redigat verti debuit. *Ossa πυρρὸν, est, *Ossa delectentur*, verbatim, i. e. pro vulgari formula loquendi, *molliter, placideque quiescant ossa*. Sed pace Viri præstantissimi hæc dixerim, qui Rei Nummariæ suæ totus intentus, leviora hæc nobis minorum gentium Criticis permittit.

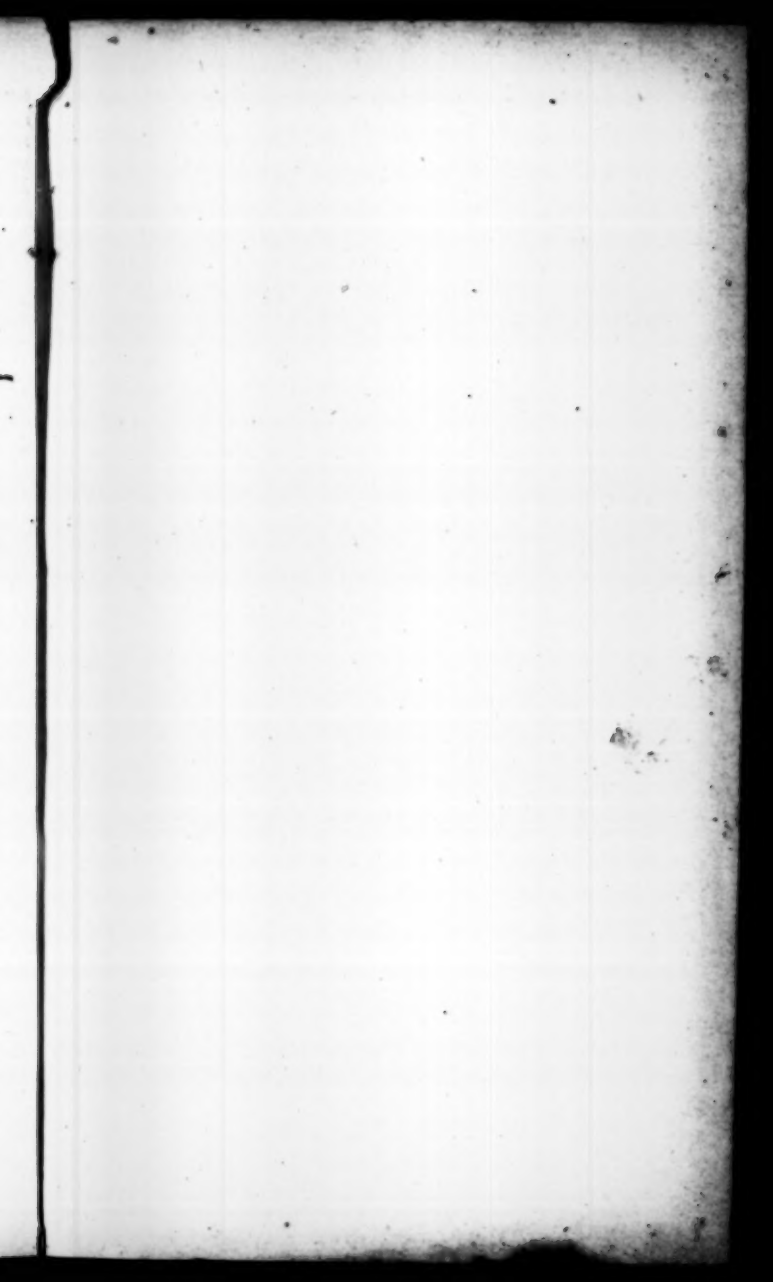

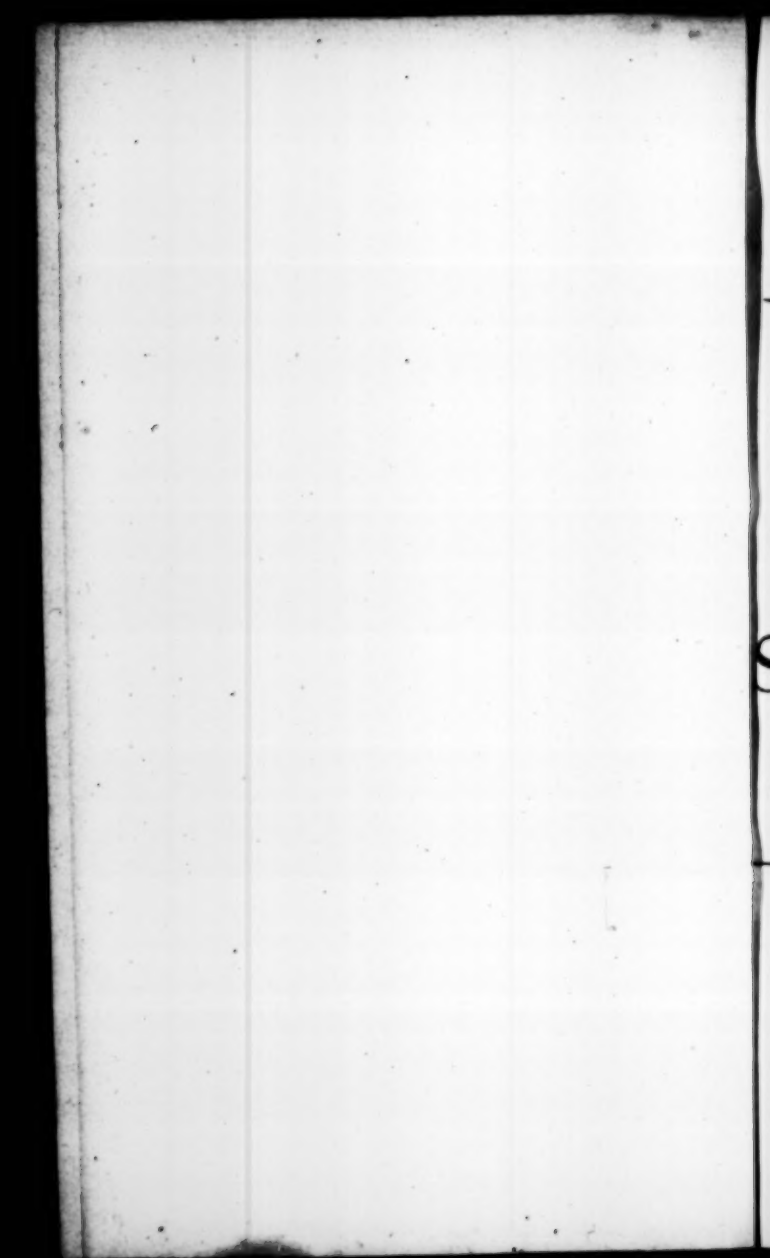
Finis Primæ Partis.

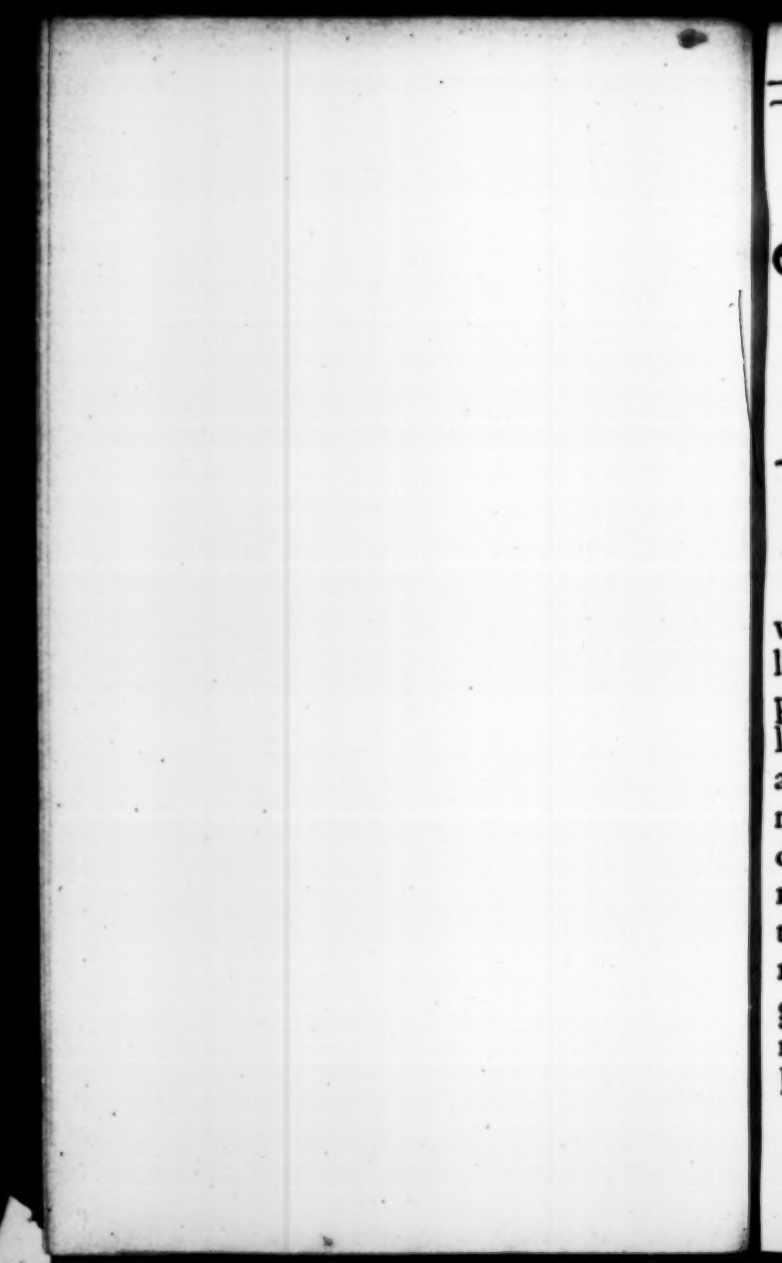
Encriptioni

P A R S
S E C U N D A.

---

[*]

HENRICO GODOLPHIN

S. T. P.

COLLEGII ÆTONENSIS SOCIO,

Canonico PAULINO Residentiario,

Viro Mihi Amicissimo,

GUL. FLEETWOOD S. P. D.

UT Nomen Tuum, Vir Eximie,
Monumentis nostris Christianis
inscriberem, duo me præcipue
impulerunt : Primum, ut fa-
vorem vestrum & summam animi benevo-
lentiam, quâ me per multos annos es am-
plexus, & laudis & honoris nostri gratiâ, pub-
licè prædicarem; Qui enim primas partes
assequi non potest, ut ipse Dignus sit & Be-
nemeritus, pulchrè satis sese habet, si secun-
das arripiat, ut, nempe, Dignis Aliis & Bene-
meritis colatur & ametur. Alterum, ut Gra-
titudinem erga te nostram, & amorem maxi-
mè sincerum palàm omnibus ostenderem;
grave enim & honesto Viro indignum existi-
mabam, si, cui plus quam cuivis alii mortali-
um deberem, Illi non grates maximas per-

[* 2] solverem.

solverem. Cumque aliàs immerentem satis
& indignum tantis beneficiis me cognovi,
nollem profectò, illorum immemor, adhuc
indignior fieri. Accipias ergo, Vir suavissi-
me, hoc quaecunque Munus nostrum, grati
animi indicium, & amoris pignus nunquam
morituri: quod & perfectiùs (credo) mul-
to, Teque Meque ipso dignius accepisses, ni
per Te, Tuosque, aliud opus, & partes
longè aliæ Mihi crederentur; in quas si totam
Operam, Labores, Cogitationesque omnes
conferam, non erit certè qui queratur aut ac-
cuset. Relictis itaque Sepulchris, Umbris,
Manibus, & mortuorum Monumentis, ad
viva Christi membra, ad curam animarum
immortalium ab Inferis redemptarum, & ad
Spartam quam accepi exornandam Me reci-
pio. Adsit Deus cœptis nostris & propo-
sitis propitius, Teque Tuamque nobilem Pro-
sapiam diu incolumem conservet.

Londini, Kalend. Novemb.

A. Cb. 1690.

PRÆFATIO

P R Æ F A T I O

A D

LECTOREM.

DUM in Inscriptionibus legendis & perlegendis occupatus tenebar, & delectum quendam Rariorum Elegantiorumque omnium exhibere statuebam, ad Christiana tandem perveniens Monumenta, consilium animumque primâ fronte mutare coactus sum; nec enim aut tot numero, aut tanta illorum erat Elegancia & Varietas, ut delectum faciliè paterentur. Sive hoc Primævæ Christianorum miræ in omnibus simplicitati, sive sæculi Barbariei indies crescenti, sive alii cuicunque causæ tribuendum est, aliis dijudicandum permitto; ad unum omnia, quæcunque libris impressis inveniri in promptu erant, hic exhibeo, immo singula & sola aliquoties Defunctorum nomina, ut
ne

Præfatio ad Lectorem.

ne tantillum quidem, quicquid Christianam vetustatem spiret, desideretur. Quæ in Gruteri Corpore ad finem simul & promiscuè erant posita, in certiore quandam methodum redegi, in disponendis ordinem alphabeticum Literarum servavi; omnia hîc digesta, & locis suis propriis inserta habes, præter pauca anonyma, quæ ad calcem Libri rejiciuntur, & quædam alia per Typographi incuriam omissa. Plura inter hæc, quæ ætatis mediæ & sequioris erant sæculi invenies, quæ, secundum incæpti nostri rationem, omittenda primò censebam; sed quoniam in iis ut plurimum de Pontificibus Romanis agitur, & omnia intra annum Domini millesimam clauduntur, nec lectu nec exscriptu indigna existimabam. Si novam Inscriptionum Antiquarum Collectionem à se factam in lucem protulisset Raphael Fabrettus Urbinas, vir scriptis & eruditione clarus, (cujus spem & desiderium magnum nobis excitârunt viri optimi & eruditi DD. Joh. Mabillon & Michael Germain, in Itinere suo Italico Literario, pag. 73,) perfectius sanè multo Opus nostrum evasisset, quippe quod illius spoliis & thesauris locupletatum & onustum esset. Sed donec illarum Inscriptionum copiam nobis faciet iste vir clarissimus, hisce ut contentus acquiescas velim, Lector erudite. Unum præterea tantum volo, Monumenta, scilicet, pag. 348, 3. 351, 3. 408, 1. (cujus Literæ non satis accurate exprimuntur) & 444, 2. majorem vetustatis speciem præ se ferre, quam reipsa habent: Non enim hæc in re clarissimi Dodwelli nostri partes possumus deserere, quicquid è contra opponat idem supra laudatus Joh. Mabillon, in Itinere Italico, pag. 138. quas enim rationes ibi affert, sententiam de Paucitate Martyrum, (quam in Dissertatione, quæ inter Cyprianicas

Præfatio ad Lectorem.

anicas aurea præluceat, undecima firmam & ratam dedat Dodwellus) ut mutem, nunquam efficient. Cum meliora proferet Monachus doctissimus, apertas aures, mentem facilem, & fidem argumentis dignam inveniet.

MONUMENTA

Abbreviations.

Prot. = Protector.

V. V. = Verum.

L. = Liberatus

P. R. Q. = Populi Romani Quintum.

M. D. M. J. = Matri Deum magnae Locae.

Sacr. Trib. = Sacrae Tribus

Tam. = Taurabolisom.

fecer. = fecerunt

Imp. = Imperatoris

V. S. L. M. = Voto soluto libens merito.

S. S. = ^{Supra} Scriptus.

P. P. = Patre Patrum, or Palatium.

Sac. Fac. = Sacris faciundis.

O. P. = Optimus Maximus.

D. D. = Donum dedit.

Cor. = Consulatus.

d. s. d. = De suo dedit.

D. S. P. S. M. D. S. = De sua pecunia libens merito dedit dedit.

B. B. = Beneficiarius.

Leg. = Legionis

Grat. ag. = Gratias agit [Curantur.]

S. S. S. P. C. = De suis impensis ponit

~~S. S. S. S. S.~~ S. N. M. Q. = Devotus Pa.

MONUMENTA CHRISTIANA.

I. *Roma, in Cœmeterio S. Agnetis Via Nomentanâ.*

..... Et Abundantius Acol. Reg. Quarte. T T. Vestinæ. qui vixit ann. XXX.

Dep. in P.D. nat. Sci. Marci. mense Octobr. ind. XII.

NOT. *Abundantius Acolythus Regionis quartæ Titulo Vestinæ, qui vixit ann. 30 depositus in pace, die natali S. Marci, indictione 12. S. Marcus Pont. Rom. obiit Octob. 7. A. D. 336. Abundantius A. D. 414. Sub Honorio Imp. Romulus in tres partes Urbem divisit, Serv. Tullius in quatuor Regiones: Augustus in quatuordecim: quas in septem redegerunt Pontifices Romani, nominibus mutatis. Sed cave, ne cum Baronio ejusque asseclis, ex auctoritate libri Pontificali; S. Clementem. hanc Regionum distributionem fecisse existimes; nam rationibus plusquam verisimilibus, probavit Episcopus Cestriensis noster, in Dissert. prim. Fabianum P. qui sub imperio Maximini post relegationem Pontiani, & mortem Anteri, Prædecessorum suorum ordinatus est, statim post persecutionem eam, quæ brevissima fuit, pacatissimo tempore, Regiones divisisse Diaconis, & Subdiaconos instituisse, & multas fabricas per cœmeteria fieri jussisse, & simul instituisse, ut gesta Martyrum colligerentur circa A. D. 236. Vestina erat nobilissima Matrona, de qua nomen acceperunt Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, & Acolythi; hujus ordinis officium erat, in sacris ministrare, parare mappas, altaria, lumina, aliaque necessaria; cereos portare, calices, subdiaconis præparare: Tria Acolythorum erant genera in Rom. Eccles. *Palatini*, qui Pontifici in Palatio inserviebant. *Stationarii*, qui eidem adstabant in Ecclesiis, in quibus Stationes de more habebantur & *Regionarii* qui in titularibus Regionibus suis, in sacris obeundi, munis, Diaconis administrabant.*

I. *Roma.*

1. *Romæ, Cœmeterio S. Cyriacæ.*

Acutius qui bixit annos XXX.

2. *Aquis Sextiis.*

Hic. in. pace. quiescet. Adjutor. qui. post. acceptam. pœnitentiam. migravit. ad Dnm. ann. LXV. mens. VII. D. XV. depositum. S. D. VIII. kal. Januar.

Anastasio. V. C. Consule.

NOT. Ergo Anastasius erat Cos. antequam imperium adeptus est, quod erat. A. D. 492. De quo tamen tacent Historici, & Fasti Consulares. Reynesius Olybrio Collegam tribuit. A. D. 491. *Post acceptam pœnitentiam*, i. e. post absolutionem & pacem illi redditam; quod factum erat, per manus impositionem, in pœnitentes, ita enim S. Cyprianus Ep. 1. 3. ep. 17. *Si incommodo aliquo & infirmitatis periculo occupati fuerint* [Lapsi quidam qui libellos à Martyribus acceperant] *non expectent præsentiā nostram* (Episcopi scilicet, illis enim solis præsentiis hoc licitum erat) *quin apud Presbyterum quemcumque, vel si exitus urgere cœperit, apud Diaconum quoque, Exomologesin facere possint, ut manu eis in pœnitentiā imposita, cum pace veniant ad Dominum.* S. D. pro sub Die.

3. *Civitate Portuensi.*

Æliæ. Sabinæ. Nevia. Fortunata. Filiz. dulcissime in pace.

4. *Veronæ.*

Agapio. qui. in. Pontificatu. tertius. successit. Sacrum;

5. *Romæ, Cam. S. Cyriacæ.*

Locus. Agricoles.

6. *Cippus in Agro Hispalensi.*

Alexandria. clarissima. Femina. vixit. annos. plus. minus. XXV. Recessit. in. pace. decimo. Kal. Januarias. Era. DIII. [i. e. A. D. 465.]

Probus. Filius. vixit. annos. II. men. unum;

1. *Via Ostiensis in Basilica S. Pauli.*

.	.	.	.	.	grata Maria
.	.	.	.	.	corda tuorum
.	.	.	.	.	que relinquens
.	.	.	.	.	randa fidelis
.	.	.	.	.	mque maritus
.	.	.	.	.	mors tibi sustulit ullum

Depos. VIII. Kal. Octobr. Adelfio. V.C. Consule;

† Sedis Apostolicæ Levites summus in ista.

Mente petens XPM membra recondit humo

Insignis meritis clarusque per omnia miles

Enituit tanti dignus honore loci

A Deo sic Datus altaris fuit ille Minister

Nomen ut æquaret vita decora Viri

Depos. VII. idus. Maias Leone Juniore Aug. primum
Conf.

NOT. Bina hæc sunt Epitaphia, duorum in eodem loco tumulato-
rum. Adelfius erat Cos. A. D. 451. Leo Jun. Cos. erat. A. D. 474.
quo etiam obiit. Alii juvenem faciunt 17. annorum. Alii bimulum
aut trimulum. Nomen huic Diacono vel Levitæ erat Adeodatus.

Cem. S. Agn.

Abentius et Marcia Abentia Filia carissima in pace.
quæ vixit. ann. V. M. VII. D. XVIII.

3. *Lugduni.*

+ Epitaphium hunc quintus Lector bone recordationis
Agapi Neguciatoris membra quiescunt. Nam fuit iste
Stacio miseris et portus eginis. Omnes arts fuit præcipue
loca Sctorum adsedue et elemosinam studuit. Vixit in
pace anns LXXXV. ob VIII. kal. Aprilis. LXI. P. C. Ju-
stini indict. quarta.

NOT. *Quintus*, quem intueris.

1. *Romæ, Regione trans Tiberina.*

Εὐθαδὶ κεντῶ Αλεξανδρεὺς. Ιατρὸς. Χειρουργός. καὶ πνευματικός.

NOT. Pneumaticus, est Presbyter Auricularius, Confessor, & hic noster, rem, ut videtur, medicam exercebat. Sed hæc tantum conjectanea sunt.

2. *Rom. Cæm. S. Cyriacæ.*

Alexandria Ilaro Cojugi benemerenti. in pace. qui vixit annis LV.

3. *In Ecclesia Bituric. S. Stephani.*

Anastafius Paulus. Probus. Sabinian. Pompeius. Anastafius. Vir. Jul. Com. Domestico. Equit. et. Conf. Ordin.

NOT. Titulus hujus Inscript. est in Reynesio, [*In Ecclesia Bituric. S. Stephani extant Diptycha Anastasii Conf. qui post Imperator, sic inscripta*] Et ex hoc titulo & sequenti inscriptione, Consulatum Anastasii adhuc privati, & Comitivam Equitum Domesticorum probat, sed non video quomodo.

4. *Romæ, in Eccles. S. Pauli via Ost.*

Anastasio. benemerenti. in. pace. viro. honesto. qui. vixit. annis. P. M. LX. requievit die nonas Octobres Conf. Dn. Theodosi Aug. XVI. et. Fausti. V. C.

NOT. A. D. 438. p. m. pro plus minus.

5. *Romæ, in Cæm. Pontiani, via Port.*

Ab Ursu Pileatu Portu Anastasius Innocentius.

NOT. Locus (ita dictus à signo quodam quod ibi habebatur) in quo Anastas. & Innoc. sepulti.

6. *Rom. Cæm. S. Cyriacæ.*

Annella. quæ. vix. ann. IIII. M X D G. dep. XII. Kal, Dec.

NOT. G pro C, & C pro V, crebro occurrit, & hic D G significat Dies quinque.

1. *Rom. Cam. S. Cyriacæ.*

In pace. Anastasa. qui. vixit. ann. Sevth. Gallica. V. C.
Conf.

NOT. Consul hic laudatus est Eutharicus Cillica, Gothus, Amalsuentæ Coniux Pater Athalarici Gener Dieterici Regis Italix Cos. cum Justino A. D. 519. non 369. Sicut Onuphrius, nec 317. vel 330. sicut Aringhius, exponens de Gallicano hanc Inscriptionem.

2. *Mediolani.*

A P Ω

In. somnum. pacis. Femina. Apronia. nata ✠ IIII. annorum. quæ. nihil. frunita.

NOT. Id est, XXXIIII. frunio, digero, perficio: frunifcor, frunifcor, fruor, idem: frunitus,, prudens: infrunitus, insipiens.

3. *Romæ, in ade S. Petri ad vincula.*

Hic positus est Antiochos Candidatus Primiceriorum.

NOT. Cand. Prim. qui in sacro Scrinio militans Notariis Principis, & horum Primiceriis gradu locoque proximus est, eoque ordine militiæ decurso ad Primiceriatus summitatem pervenit. Cassiod. lib. 6. ep. 16.

4. *Ibid. in Cæmet.*

Asella quæ vixit annis XLIII et M. IV: et. Dies. V. et. defuncta est. Decimu. Kal. Augustas.

5. *Ibid. in Cæmet. S. Agnetis, via Noment,*

Locus Asterii et Piperosæ.

NOT. Reynesius legit Triperosæ.

1. *Mediolani,*

1. *Mediolani, incisum lapide juxta imaginem S. Anathol.*

D. Anatholoni. Attico. secundo. Epo.
 Petri. Hospes. Sancteq. Anatholon. Domne. probate
 Atque. idem. Socius. Barnabæ. Apostolici
 Qui. Mediolani. verbi. mysteria. tradens
 Te. jubet. agnatos. visere. Cenomanos
 Dum. tua. membra. metu. regidis. subducta: Tyrannis
 Brixia. vicino. detinet. in. Loculo
 Hic titulum. et. picto. venerandos. pariete. vultus
 Miroclis. reddit. Præstitis. alma. fides.
 Mirocles Episcopus.

NOT. *Domnus* pro *Dominus*, Francorum Regibus proprie olim tribuebatur. Cum autem vocabulum hoc, *Papas* innuere, dicunt *Auctores Romæ subterraneæ* certe falsi sunt, nisi *Papas* eodem, quo veteres, sensu accipiunt, pro Episcopis. Nam & *Papa* & *Domni*, non solum Romani, sed & alii Episcopi passim audiebant. Mirocles quæ-
 tus ab Anathalone, Mediolani Episcopus, depositus est, A. D. 303. ante
 S. Ambrosium 84, secundum Indicem Episc. Mediol. Mabillonio edi-
 tam, pag. 110.

2. *Romæ:*

Salvis. Augustis. Felix. Leonides. Auli. Egnatij.
 Aulus Palateina Egnatius Priscilianus
 Arte super gemina nobilis et Sophia
 Dum vixi didici quæ mors quæ vita homini esset
 Æterna unde animæ gaudia percipio

3. *Romæ.*

D. M.

Aurelio. Balbo. vita. integerrimo. moribusq. ornato. qui.
 se. quietioris. perfectiorisq. vitæ. desiderio. ex. negotiis. ci-
 vilibus. in. quibus. fuerat. cum. laude. versatus. Jovis. Op.
 Ma. Beneficio. ducto. hic. in. spe. Resurrectionis. quie-
 scent. Locus. publice. datus. est.

4. *Rom. in Cæm. S. Cyriacæ.*

Attilie Januariae innocentissime puelle que vixit annis
 XXI

1. *Mediolani:*

1. *Mediolani.*

Atilius. A. F. Crescens. V. P. ex. Tabulario. Palati. qui.
vixit. in. hoc. sæculo. annos. XXVII. men:
.....

NOT. Tabularii, qui tabulas publicas civitatum, & rei vectigalis rationes tractant. Item Servi per tabulas seu instrumenta chartarum manumissi: Item Tributarii Ecclesiarum, qui censum Ecclesiis debebant, & in Ecclesia manumissi, sed sub onere alicujus Servitii, & qui sine Liberis decedentes, nullum alium nisi Ecclesiam hæredem relinquebant.

2. *Lenii, Brixiano Agro.*

B. M.

Attia. Innocentia. summe. castitatis. ac. Sapientia. Femina. quæ. vixit. an. p. m. XLIII. M. VIII. D. III. Jul. Augustinus. Subdiac. Conjugi. dulcissima. convixit. ann. VII. M. III. D. XX.

Contra. votum. b. m. m. p.

3. *Brixia.*

Attio. Proculo. Lectori. Filio. dulcissimo. qui. vixit. ann. XVIII. M. VIII. D. VII.

Fabia. secunda. contra. vot. mensam. posuit.

NOT. Christiani, pro more gentilium, epulas ad Sepulchra mortuorum parabant. *Mensam* ergo *ponere*, est *convivium parare*. Talis autem mensa *sigma* vocabatur, à formâ illius Literæ. Hunc morem aliquando Patres corripiebant acriter, aliquando probabant.

4. *Aquileia.*

Aurelia. animæ. dulc. quæ. vixit. in. pace. ann. IIII. M. V. D. XXIII.

Aurelius. et. Prima. Parentes. Filia. Dulciss. fecerunt.

1. *

Aurelia. Peregrina. Filia. Aurelia. Leontis. Fil. adoptata. fecit. quæ. vix. annis. XLI. et. dies. XX. deposita. est. VIII. kal. Novembris. in. pace.

2.

Aurelius. Munnus. qui. vix. an. II. Dep. III. Kal. Jul. die Merc.

3. *Mediolani.*

D. M.

Aurelius. Mahestinus. Marinus. qui. vixit. in. sæculo. an. XL. M. VI. D. XIV. Valeria. Maximina. Conjugi. dulcissimo. contra. votum. posuit.

4. *Romæ.*

Aur. Prolectus. benemerens. in. pace. qui. vixit. ann. p.m. LV. Depositus. pridie. Kal. Decemb. Monaxio. et. Plen-tæ. VV. CC. Conf.

NOT. Lege Plinta. A. D. 419.

5. *Venetii.*

Aur. Saturninus. Diac. sibi. et. Aura. Veneria. dulcissima. Conj. de. proprio. sibi. fecerunt. rogo. et. peto. omnem. Clerum. et. cuncta. fraternitatem. ut. nullus. de. genere. vel. aliquis. in. hac. sepultura. ponatur.

6. *Romæ, Cæm. S. Agnet.*

Aur. Æmilio. qui. bixit. ann. LXIII. Sabinus. Cognato B. M. in. pace.

7. *Romæ, Cæm. Callisti.*

Acathym. Filio. Rest.

NOT. Romæ erutum Jun. 24. A.D. 1639. Reynes. legit Agathe-meris Restituto.

Romæ,

1. *Romæ, in Basilica S. Hagnæ, olim descriptum tenet codex
S. Mariæ Virdunensis.*

Hoc Auguste quidem tumulto tua membra teguntur
Sed nunquam meritum parvula claudit humus.
Corpus habet tellus animam cœlestia regna
Sic sedes proprias singula rite tenent.
Devotus Domino vixisti corde fideli
Presbyteri officium sub pietate gerens.
Largus pauperibus Dives tibi carus amicis
Divinæ Legis jussa veneranda colens.
Es felix laudum tanto cumulatus honore
Perpetuis merito jam fruiture bonis.

2. *Fragmentum in Vatic.*

... Ce VC. CONS. SD. III. id. OCT. De. in. pace.
Albina. C. F.

NOT. Flavius Felix Cos. cum Tauro A.D. 428. alius cum Secundino. A.D. 511. SD. Sub Die. C. F. Castissima vel Clarissima Femina.

3. *In Cæmet. Callisti.*

Alexander mortuus non est sed vivit super astra et corpus in hoc tumulto quiescit vitam explevit cum Antonino Imp. qui ubi multum beneficii antevenire previderet pro gratia odium reddit. Genua enim fletens vero Deo sacrificaturus ad supplicia ducitur. O tempora infausta quibus inter sacra et vota ne in cavernis quidem salvari possumus quid miserius vita sed quid miserius in morte cum ab amicis et Parentibus sepeliri nequeant tandem in cœlo coruscat parum vixit qui vixit IV. X. Tem.

Hæc Inscriptio Rhetorem quendam quarti quintive sæculi, potius sapit, quam Antonini tempora, & primævam Christianorum simplicitatem, ut ait Reynesius, cui ex tota mente non assentire non possum.

4. *Cæm. D. Agnet.*

Ælius Hermogenes benemerenti.

I. Cæm.

1. *Cam. D. Agnet.*

Æmilius et Timotea fecerunt Filio dulcissimo. qui vixit ann. IIII. mensibus. X. diebus XXIII. reddedit. XII. Kale. Nobenbris. in pace.

NOT. Aringhius legit Timolea.

2. *Cam. Priscilla.*

Agape Conjugi benemerenti in pace.

3. *Cam. V. Nomentana.*

Amatio benemerenti in pace.

4. *Cam. Priscilla.*

ΤΟΤΟΣ ΑΥΑΤΑΥΟΤΕΩΣ ΑΜΜΟΝΙΟΥ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΕΙΟΥ ΣΠΕΝΔΟΥ

5. *Roma, in Cam. via Latina.*

Ego Aurelius Fortunatus Filio dulcissimo Cerdoni qui vixit annis dece dies biginti et duo VIII. idus Junias in Pace.

6. *Ibid. S. Cyriaca.*

Conjugi benemerenti Victorine Aur. Hermogenes ex Evocato que. vix. mecum. ann. XI. et MS. III. et dies XV.

7. *Ibid.*

Aur. Hermogenes ex Evocato qui vixit annis. p. m. L. Aur. Propinquus. et. Val. Cajanus et Val. Diogenes. Conjugi benemerenti. fecer.

NOT. Quid sit Evocatus alibi dixi.

8. *Rom. Cam. S. Agn.*

Aurel. Salsulo. bene. in pace. fecer. dep. IIII. idus. jun.

1. *Rom.*

1. *Rom. Cam. S. Agn.*

Mire industriæ adque bonitatis cert. . . . innocentia præditus. Fl. Aur. Leoni. Neofito. qui vixit ann. VI. menses VIII. Dies XI. . . . requev. VI. non. Jul. Filippo. et Sallia. Conf. Conf. Leop. . . . issim.

NOT. A.D. 348. Lege versu ultimo, *Leo Pater Pientissim. vel mastissim.*

2. *Ibid.*

Aurelia. Constantia. deposita VIII. id. Sept. in. . . .

3. *Mediolani.*

M. M.

Aureliæ. Pum. Vitaliæ. Matri. Piissimæ. quæ. vixit. annis. XX. Julianæ. Conjugi. sanctissimæ. quæ. vixit. ann. XX. et. Dominae sorori. quæ. vixit. annis II.

Aurelius. Eusebius. contra. votum. fidel. pausant.

NOT. Forte. *Fidelibus pausantibus. i. e. quiescentibus.*

4. *Rom. Cam. S. Agn.*

Αυρηλια θρεπτη Αυρηλιω Ηλιοδωρω Συμβιω γλυκω πατω.

5. *Ibid.*

Aur. Alexandria.

6. *Ibid.*

Aur. Maximus. Prisciano. Alumno. bñm. qui. vixit. ann. XIII. M. II.

. . . . . lia
. . . . . VII.

7. *E Camet. Via Salaria vetere.*

A M I A N O C.

1. *Rom. Cæm. S. Agn.*

Per omnia lautus inter amicos Aurelius. Teodolus. qui vixit annis XXX. Diebus. XX. hora VII. Defunctus IIII. nonas. Aug. Quint. Frat. et. Celsilla. Conjux.

NOT. Observabit Lector, multa Epitaphia pro Christianis haberi, non quod Christianum aliquod spirant, sed quod in Christianorum Cæmeteriis cum reliquis aliis reperiantur.

2. *Cæmet. Prætextati.*

Antonius. Septiminus. qui. vixit annos XIII. mens. III. D. X. G. D. G. III. D V. nob.

NOT. Nescio quid sibi vellent hæc postrema, nisi cum Reynesio legam. D. XV. Depositus VII. IDV. Nobembr. G enim pro C. & C. pro V aliquando ponitur.

3. *E Cæmet. D. Agnet. via Nomena, in interiore parte lapidis quo sepulchrum concluditur, ista leguntur.*

Aurelia. Augurina. hic. est.

[*Exterius autem in lapide Sepulchrali.*]

Sic. premia servas Vespasiane dire civitas ubi glorie tue autori premiatus es morte Gaudenti legare promisit iste dat Kristus omnia tibi qui alium paravit theatrum in celo.

NOT. Aringhius hæc refert ad Domitianum, qui Gaudentio Architecto theatri ædificandi curam commiserat, æque pro opera civitatem se ei dono daturum promiserat: hunc autem re perfectâ, cum velut Christianus delatus esset ad Principem, Martyrium pro mercede sortitum esse. Reynesius mavult legendum *Basilie Dire*, de Caracalla scilicet sextæ persecutionis auctore. Et pro *Civitas*, *Civilitas*. Hæc sensu, ubi civilitas, i. e. fides & equitas, illa præstandi quæ pollicitus eras? Ego quidem nec unum nec alterum sensum video, quod salvis aliorum oculis dico.

4. *Ibid.*

Aur. Clementia. L. Pontio. Eugenio. Filio, in pace.

I. *Cæm;*

1. *Cæm. Priscillæ.*

Aurelius Verus Aureliæ Lucinæ Conjugi.

2. *Cæmet. Callisti.*In pace Ammonius Victor qui vixit annis XVIII. men. V.
Defunctus est. XIII. Kal. Octob.3. *Ibid.*

Anastafius. qui bixit annos tres;

4. *E Cæm. via Noment.*Αντωνι. συνβιω. γλυκυτατη. κα. τινω. Μητηρ. εξηστυ.
ματη. Αλυπτιου. Ανδρος. εαυτης. ετη. ειχρησι κα επτα. βιων
αλλατη. φιλια. Βαρη. Βαλερε. επιστηγνυ.5. *Cæm. v. Latina.*

Aptoni in pace.

6. *Cæm. v. Noment.*

Aquilie Prisce in pace.

7. *Cæm. v. Salaria.*Asellus qui vixit ann. LV. benemerenti in pace Uxor sa
fecit.8. *Cæm. D. Agn.*

F	Aurelia. Florentia.	I
L	quæ. vixit	N
O	Annis XXXVIII. dies. XXV. P	
R	fecit	A
E	Cum. Dionysio. annos	C
N	XVIII.	E
T	Menses. VII. dies. XIII.	
I	D. idib. Aug.	
AE.		

Cam. v. Salaria!

S. Aur. Ire
ixit an. XX.
Placido. et. Cons.

NOT. Cum Romulo A. D. 342.

2. *In Pago Cemitino prope Nolam.*

D. P. S. Sanc. M. D. M. N. Aureliani. Episc. in. pace.
... plus M. LXXX. sedit. ann. XXXVII. DP. est.
Octab. K.

NOT. *Depositis sanctae memoriae Domini Aureliani, quem inter Martyres numerat Ecclesia Nolana.*

3. *In Cam. via Latina.*

Visius Sabinus Aureliae Discolae Coniugi Dulcissimae.
quae. vi a II. ann. XXXI. et. menses XI. dies XX. quae
fecit cum Compare suo annis XIII. D. X. Kal. Aug. in Pa.

NOT. Lege quae vixit.

4. *Cam. via Noment.*

VIII. idus Aug. $\frac{2}{3}$ defunctus est Antiochianus. in pace.
qui vixit annis Plus Minus C.

NOT. Vel centum annos, vel quinque.

5. *Ibid.*

X. Aprouelas. in Plano.
Idus Junias.

6. *Ibid.*

B. M.

Aurelius Felix. fecit. Aurelie. Sabarie. quae. vixit. ann. II.
M. VIII. DD. XVI. DP. nonis. Nobenbres.

A a

1. *Cam.*

1. *Cem. via Noment.*

Aur. Dalmatius; Pater benemerenti fecit.

2. *Cemet. Callisti.*

Aufanon qui vixit menses III. non. O&.

3. *Cem. de Agn.*

Auster Nigrole Cojugi in pace.

NOT. Reynol. leg. Niccrofa.

4. *Rom. Cem. via Salaria;*

Roris dulci

Jedbre binos a Auxentia tibi quidq. nimum satis dulcis
et ama serenus flens deprecor ipse et Beata Basilla ut
vobis prom. Justo Con.

NOT. A. D. 328.

5. *Cem. Priscilla.*

Aur. Tigris. C. F. Aur. Feliciano. V. P. marito incomb-
rabili cum C. vixi annis XXI. sine ulla discordia Beneme-
renti cum dolore meo insculpi iussit.

NOT. C. Cuo. pro quo. *Insculpi*, versu ultimo.

6. *Apud Vaprium vicum agro Mediolan.*

Hic requiescet

In pace B. M. Ariukl. V. H.

Qui vixit in saecul^o. ann^o. plus minus. V. depos. sub die
XVIII. KL^o. Hoctub^o. ind. VIII. KEEL^o.

NOT. Hanc Inscr. D. Mabillon, ab Ill. Comite Mediobarba Medio-
lanensi excepit, & illi interpretandam relinquit.

1. *Mediolani.*

I. *Mediolani.*

Atilius. A. F. Crescens. V. P.
 Ex. Tabulario Palati
 qui vixit in hoc seculo
 annos XXVII. mens.]

2. *

Antistes XPI DNI devotus Achilles
 Culmina magna pii struxit honore Petri.
 Nemo putet vacuam venerandi nominis aulam
 Sistere, quod non sit corporis ista domus.
 Magna quidem servat venerabile Roma sepulcrum,
 In quo pro XPI nomine passus obit.
 Sed non et meritum monumenta includere possunt,
 Nec quæ corpus habent, saxa tenent animam.
 Victor enim mundi superata morte triumphans
 Sps, ad summum pergit in astra Deum:
 Cumque sit in XPO vita durante repostus,
 Ad XPM totus Martyr ubique venit.
 Ille suos sanctos cunctis credentibus offert,
 Per quos supplicibus præstat opem famulis.

NOT. Dolendum est, quòd ignoretur quibus in locis hæc & alia monumenta veterum steterunt, vel inscripta fuerunt, multam enim lucem hisce rebus fert, vel loci, vel temporis cognitio. Nescitur quifnam fuerit Achilles noster, cui debetur hæc, & (ut credo) proximè sequentes Inscriptiones.

3. *

Qui Romam, Romaque, venis, hinc aspice Montem,
 Eque Petri sede posce viator opem.
 Quæ meritis quæ sancta fide distat ab illa
 Crux illic Regnum hic quoque vincla Petri.
 Omnia magnanimus Pastor construxit Achilles
 Sollicitas Populi huc adhibete preces.

I. In Vaticano:

Hic Pater Ecclesiæ Romæ decus, inclitus auctor,
 Hadrianus requiem Papa beatus habet.
 Vir, cui vita Deus, pietas lex, gloria Christus,
 Pastor Apostolicus, promptus ad omne bonum.
 Nobilis, ex magna genitus nam gente parentum,
 Sed sacris longè nobilior meritis.
 Exornare studens devoto pectore pastor
 Semper ubique suo templa sacrata Deo.
 Ecclesias donis, populos et dogmate sancto
 Imbuit, et cunctis pandit ad astra viam,
 Pauperibus largus, nulli pietate secundus,
 Et pro plebe sacris pervigil in precibus.
 Doctrinis, opibus, muris, erexerat arces.
 Urbs, caput Orbis, honor, inclita Roma, tuas.

NOT. Adriani P.P. I. Sepulcrum, cui exornando, Ipse *Carolus Magnus* Imperator tanquam Patri filius insignis composuit Epitaphium, ut refert Card. Illust. Baron. quod tamen in temporibus *Eugenii Tertii* [intra annos 1145, & 1153.] non amplius legebatur, qualecunque sit habeto Lector.

Mors cui nil nocuit, Christi quæ morte perempta est,
 Janua sed vitæ mox melioris erat;
 Post Patrem lacrymans Carolus hæc carmina scripsit,
 Tu mihi dulcis amor, te modo plango, Pater.
 Tu memor esto mei, sequitur te mens mea semper,
 Cum Christo teneat regna beata poli.
 Te clerus, populus, magno dilexit amore,
 Omnibus unus amor, Optime Præsul, eras.
 Nomina jungo simul titulis, clarissime, nostra,
 Hadrianus, Carolus, Rex ego, Tuque Pater.
 Quisque legas versus devoto pectore supplex,
 Amborum mitis, dic, miserere Deus.
 Hæc tua nunc teneat requies carissime membra,
 Cum sanctis anima gaudeat alma Dei.
 Ultima quippe tuas donec tuba clamet in aures,
 Principe cum Petro surge videre Deum.

Auditurus

Auditurus eris vocem, scio, Judicis almam,
 Intra nunc Domini gaudia magna tui.
 Tum memor esto tui nati, Pater optime, posco,
 Cum Patre, dic, Natus pergat et iste meus.
 O, pete regna, Pater felix, cœlestia Christi,
 Inde tuum precibus auxiliare gregem.
 Dum Sol ignicomo rutilus splendet ab axe
 Laus tua, sancte Pater, semper in orbe manet.

Sedit beatæ memoriæ Hadrianus Papa annos XXIII.
 menses X. dies XVII. obiit VII. Kal. Jan.

NOT. Obiit Adrianus P P. A. D. 795. Carolus, 814.

I. *In Altare Eccles. S. Petri.*

Cœlorum Dominus, qui cum Patre condidit orbem,
 Disponit Terras Virgine natus Homo.
 Utque Sacerdotum Regumque est stirpe creatus,
 Providus huic mundo curat utrumque geri.
 Tradit oves fidei Petro Pastore regendas,
 Quas vice Hadriano crederet ille suo.
 Quin et Romanum largitur in urbe fideli
 Pontificatum famuli qui placuere sibi
 Quod Carolus mira præcellentiſſimus Rex
 Suscipiet dextra glorificante Petri
 Pro cuius vita triumphique hæc munera regno
 Oblulit Antistes congrua rite sibi.

NOT. Adrianum I. & Carolum Magnum beneficia in Romam
 quamplurima conferentem, intellige. Intra annos 772, & 795. Et
 ex conjecturis non vanis Danielis Papebrochii [Jesuitæ satis candidi,
 & rei Chronologicæ peritiſſimi, quem in hisce rebus Ducem pene
 semper sum secutus] anno 774. cum prima vice Romam venit iste
 Imperator. Quin & substituit Pater idem doctiſſimus, V. 8. *Imperium*
Famulis. V. 9. *Præcellentiſſimus hic Rex.* V. 10. *Regia pro Regno,*
Triumphisque. Munera enim erant Caroli, non Adriani, ut videtur ex
 alia inscriptione, quam vide sis in *Hildegarda.*

1. *

Amplificam sequitur vitam dum casta Afrodite
 Fecit ad astra vitam, XPI modo gaudet in aula.
 Restitit hæc mundo semper cœlestia quærens,
 Optima Servatrix Legis, Fideique Magistra.
 Edidit egregiam sanctis per sæcula mentem;
 Inde per eximios Paradisi regnat odores,
 Tempore continuo vernant ubi gramina rivis.

NOT. Quid sit *amplificam sequi vitam*, nisi vitam vivere diuturnam & longam sit, planè nescio. Lege V. 2. *viam*, non *vitam*.

2. In Eccles. B. Patri, Romæ.

Pontificalis apex virtutum pondere fultus,
 Ut jubar irradiat, personat ut tonitrus.
 Quæ modo hoc peragit doctrinæ fomes et actor,
 Format enim gestis, quos docet eloquiis.
 Dum simul æquiparet virtus et culmen honorem,
 Officium decorat moribus, arte gerit.
 Praeditus his meritis Antistes summus Agatho
 Sedis Apostolicæ faedera firma tenet.
 En pietas, en prisca fides, insignia Patrum
 Intemerata manent nisibus alme tuis.
 Quis vero dinumeret morum documenta tuorum,
 Formula virtutum diu tua vita foret?

NOT. Leg. Papebr. V. 3. Quæ *mox*. h. p. d. f. & *auctor*. V. 4. *quæ pro quos*. V. 5. *Honoris*. Ob. Agatho. 681.

3. In Basilica Vaticana.

Hunc tumulum conspiciate cuncti Ambrosii Primicerii No-
 tariorum
 Ecclesiæ sanctæ, jam finis est, hoc tumulatus solo;
 Benignus semper existens, in moribus aptus,
 In creditam sibi rem fidelissimus dispensator,
 Ex hac urbe processit spum secutus Pastorem,

Roma salvandam utrisque petebant, Regno tendentes
Francorum.

Sancta perveniens loca B. Mauricii aula, secus fluvii Rhodani

Litus, ubi vita noviliter doctus finivit, mens. decem Indict. VII.

Soboles audiunt, intrinsecus gemunt de tali tantoque Doctore

10 Privati, simulque sodales de tali funere lugent,
Rivulos lacrymarum fundunt, cum caterva sesquipedium,
Pietatem noscentes tanti Magistri,
Conspicientes tumulum domestici domus sapius
Suspirant, facta bona tanti viri noscentes.

15 O beata mors disjunxit qui nullum reservat
Honore cui longa expectabat via detenuit in hora
Post sex curricula annis remotus de exilio

Ad propria corpus redivit humanandum
Quem sui amatores filii cum magno reduxerunt honore,
20 Pristinæque patriæ reddiderunt.

En placuisti Deo Ambrosie alme, ut in gremio sanctæ
Ecclesiæ matris reversus, affavilis esses.

Janitori cœli commendo tua membra jam redacta favillis,
Quæ resurrectura in fine mundi te credo.

25 Hic requiescit in Pace Ambrosius sanctæ Romanæ
Ecclesiæ Primicerius, qui vixit annis plus minus sexa-
ginta. Depositus est mense Septembris Indictione
tertia decima tempore ter beatissimi Domini Pauli
Papæ.

NOT. Vers. 1. *Primicerii*, primi, seu primarii. V. 5. *Ex hac urbe*, scil. Roma. *Pastorem*, i. e. Stephanum II. anno 754. V. 6. *Lege Romam salvandam uterque* [i. e. & Papa Steph. & Ambrosius noster, Romæ salutem petentes, contra pericula illi ab Astulpho Lombardorum Rege intentata] *Francorum*. Pipini Regis. V. 7. *Mauricii aula*, S. Mauriti Monasterii. V. 8. *Lege, Litus, ubi vitam, non viliter doctus, finivit.* In laudibus enim Ambrosii dictum puto, quod non medicriter esset doctus. V. eod. *Indict. VII.* Mirum est, vel *Bosium*, vel *Aringhium*, hic adnotasse Ambrosium diem suum obiisse A. D. 758. cum & Stephanus (sive secundum, sive tertium, cum Baronio, & Mezereio in errorem à Cardinali inducto, numeres) diem suum

suum obiit 757. Et *Indictio septima* manifestè indicat annum 754. Et characteres post versum 8. positi id demonstrant, scil. *Tempore Domini Stephani Papa Ambrosium vitam finivisse. V. 9. Soboles Scholares*, quos ad doctrinam genuit. *V. 11. Sesquipedum*, Puerulorum; pedem nempe cum dimidio altorum. *V. 13. Domestici domus*. Servi Familiae Domestici. *Ver. 15, & 16.* Non bene intelligo, nec tanti est, ut sensum conjecturis persequar. *V. 17. Lego, post sex curricula ann.* [i. e. annorum] *is remotus de exilio*, i. e. post sex annos, sensu vocis usitatissimo. *Exilium* vocat illud temporis spatium omne, quo aberat Patria. *V. 18. Ad propria*, i. e. ad *Romam*. *V. 22. Affavilis esses*, i. e. affabilis, hoc sensu, in illo loco nunc es (ò Ambrosi) quo te alloqui possumus, & tuas intercessionem petere. *Indict. 13.* i. e. A. D. 760. Sex enim anni intercedunt (quos *exilii* vocat) inter mortem Ambrosii, *Indict. 7.* Et Depositionem *Indict. 13.* anno Pauli P. P. Primi, tertio.

1. Item Ambrosii in Eccles. S. Nazarii.

Condedit Ambrosius Templum, Dominoque sacraavit
 Nomine Apostolico, munere relliquiis.
 Forma Crucis Templum est, Templum victoria XPI
 Sacra triumphalis signat imago locum.
 In capite est templi vitæ Nazarius almæ,
 Et sublime solum Martyris exuviis.
 Crux ubi sacratum caput extulit orbe reflexo,
 Hoc caput est Templo, Nazarioque domus,
 Qui fovet aeternam victor pietate quietem,
 Crux cui palma fuit, crux etiam sinus est.

NOT. Apud Christianos alia sunt *corpora*, aliæ *reliquiæ* Sanctorum; *corpora* enim sunt integræ Sanctorum exuviae, *Reliquiæ* sunt corporum pars tantum. Apud Ethnicos non ita, illis enim *Reliquiæ* sunt idem quod corpus exanime.

2. Item Ambrosianum.

Uranio Satyro supremum Frater honorem
 Martyris ad laevam detulit Ambrosius.
 Haec meriti merces, ut sacri sanguinis umor
 Finitimas penetrans adluat exuvias.

1. *Versus Ambrosii ad fontem ejusdem Teclae.*

Octachorum Sanctos Templum surrexit inusum,
 Octagonus Fons est munere dignus eo.
 Hoc numero decuit sacri baptismatis aulam
 Surgere quo populis vera salus rediit.
 Luce resurgentis XPI qui claustra resolvit
 Mortis, et è tumulis suscitaret exanimés.
 Confessosque reos maculoso crimine solvens,
 Fontis purissui diluit inriguo.
 Hic quicumque volunt probrosae crimina vitae
 Ponere, corda lavent, pectora munda gerant.
 Huc veniant alacres, quamvis tenebrosus adire
 Audeat, abscedet candidior nivibus.
 Huc sancti properent, non expers ullus aquarum
 Sanctus, in his regnum est consiliūque Dei,
 Gloria justitiae, nam quid divinius isto
 Ut puncto exiguo culpa cadat populi.

NOT. V. 1. Octachorum templum est quod habet octo recessus, concamerationes, seu diversa loca, vel quod habet absidem octo recessibus insinuatam.

2. *In Basilica S. Petri.*

Vatis Anastasii requiescunt membra sepulcro,
 Sed nunquam meritum parvula claudat humus.
 Rexit Apostolicam blando moderamine sedem,
 Tertius existens ordine Pontificum.
 Ad Christum pergens, peccati vincula sperat
 Omnia clementer solvere posse sibi.
 Undique currentes hujus ad limina templi
 Ut praestet requiem, poscite corde, Deum.

NOT. Obiit Anastas. 3. A. D. 914.

1. In Eccl. & Petri Romæ.

Limina nunc servo, tenui qui culmine sedis,
 Hic merui stumulum Præsul Anastasius.
 Presbytero genitus, delegi dogmata vitæ,
 Militiæque Dei natus in officiis.
 Pontificum casto famulatus pectore iussis,
 Obtinui magnum nomen Apostolicum.

NOT. De Anastasio PP L intellige qui obiit 401. Cœlibatus Presbyterorum nondum coactus: & quod magis est, hic Vir & Uxor non exacto (quod & ante, circa, & post hæc tempora, magno usu erat, & magnæ sanctitatis habebatur) toro maritali sese abstinebant, Anastasius enim erat *natus in officiis Dei militiæ*, i. e. dum Pater Presbyteratus sui officio actualiter functus erat.

● 2. In Vercellis.

Hic recubat dignus XPO Levita sacratuſ,
 Totam qui sancto tenuit moderamine vitam,
 Nomine dictus Aper, Gallorum partibus ortus.

3. *

Sors tibi sub teneris Argentea contigit annis
 Cujus fausta Patrum sæcula nomen erant.
 Quæ nos non aliter quam te consumpsit amantes,
 Quorum sensus adhuc, quod dolet intus, amat.
 Non bene pensantur lethi dispendia luctu,
 Plus moritur vivens, qui valet esse miser.
 Sume igitur lacrimas, quarum solatia sensus
 Nulla tui, sed nos quos nocuere juvant.
 Frangitur explicitis tristis fortuna querellis,
 Et referata minus pectora vulnus habent.
 Nomen dulce matris solumque Argentea pignus,
 Heu mihi quam subito funere rapta jaces
 Vernante calidum decoxit frigore flores
 Et gemma in fructu mors inimica tulit.

NOT. Nomen Argentea felix erat ominis, sed malè convenit nomen forti tuæ nostræque.

1. Mediolani.

I. *Mediolani.*

Inlustris meriti recubat hoc marmore testus
 Ecclesiae legisque memor, semperque dicatus,
 Arsacitus Dno reddens laudabile munus.
 In fide catholica credens consistere vitam,
 Pauperibus donavit opes, mortalia linquens
 Membra solo posuit, caeli perrexit ad astra,
 Ter denos geminans transcendit cursibus annos;
 Aeternum laetus rediens redivivus in ævum
 Præmia pro meritis capiet sub Iudice iusto.

2. *

Asterius comis Pictorum et Syra cum suis
 Votum solvere.

NOT. Lege *Comes Pictorum* sed inter officia vel *Domus Augustæ*
 vel *Privatæ* non invenio. Forte *Comes Pictorum*.

3. *In Eccl. B. M. Laurentii Romæ.*

Quisquis plena Deo mysteria mente requiris,
 Huc accede, domus religiosa patet.
 Haec sunt testæ pio semper devota timori,
 Auditumque Deus commodat hic precibus.
 Ergo lethiferos propera compescere sensus,
 Jam propera sacras laetus adire fores.
 Ut transacta queas deponere crimina vitae,
 Et quicquid scelerum noxius error habet.
 Attica Felicis magni clarissima conjunx
 Sumptibus hoc propriis aedificavit opus.

4. *Neapoli, in Ecclesia S. Andreae ad Diaconiam dictæ, ad
 Nili sedile positæ, altari majore.*

Hic requiescit Bonitus qui vixit ann. XXIII. Depos. id.
 Aug. in. D. VII.

Heu quantos luctus renovas gratissime Fili
 Bonite moriens O decus atque dolor.

Qui

Qui bene cum ingenio florebas Barbula grata
 Moribus ornatus pulcher et acer eras.
 O mihi quam subito requiescis nate suavis
 Heu spes clara mihi te sine vita gravis.
 Hoc genitor cecinit Taurus lacrimabile carmen
 Cujus flamma urit pectus amore pio!

NOT. *Barbula grata*! Sermo Patris blandientis Filio ἀπαυγής,
 hoc est primum puberi.

1. Romæ.

Jun. Bassus. V. C. qui. vixit. ann. XLII. mens. II. in ipsa
 Præfectura. Urbi. Neofitus. iit. ad. Decem. VIII. kal. Sept.
 Eusebio. et. Hypatio. Coss.

NOT. A. D. 359. Neophytus, ex Ethnico Christianus factus.

2. Romæ.

Julius Balerianus qui vixit annis B. XX. natali suo. D.
 Sodaliciarius Bonus Amorus
 Filetius usque at Fofsa.

NOT. Julius Vale. ianus qui vixit annis bene XX. natali suo, decessit,
 Sodalis, Bonus, Amatus, & amicus, humanus, charus φίλῆρις,
 usque ad Fossam, i. e. Sepulcrum. Ita ego explico, durum enim ni-
 mis est, hæc propria virorum nomina fuisse, cogitare. Sed hanc In-
 scriptionem Christianis interferere non debui.

3. Cæm. Callisti.

Bonifatius. qui. vixit. annis. XXIII. et. II. . . . es. positus. in.
 Bisomum. in. pace. sibi. et. Patri. . . . suo.

NOT. Sepulchra dicebantur *bisoma* vel *disoma*, *trisoma*, *quadriso-*
ma, quæ 2, 3, & 4. cadavera capiebant, *μονόσωμα* quæ unum.

4. Cæm. via Tiburt.

Βοχνητη.

NOT. Legit Reynes. Ευχνη.

I. *.

Βασιλίου. Στρατῶος. κα. Δρουγγαρίου γηγοῖος.

NOT. *Stratores* dicti, qui exercitibus præbant, ad castra metanda & ad alia idonea præparandum. Drungus, est turma vel globus hominum (à quo derivatur Anglica vox *Throng*) & Drungarius, qui Drungo præest. *Χιλιάρχος*. Drungarius Classis, Admirallus. Drungarius vigiliæ, Præfectus Excubitorum Vigilum.

2. *Camet. Lucinæ, v. Ostiensi.*

Locus. Basili. Presb. et. Felicitati ejus
sibi fecerunt

NOT. Felicitas ista uxor erat Basili, ut innuunt verba lapidis: sed Editores Rom. subterr. omisere *in* *Coj.* vel *Ilx*, nè Presbytero uxorem concederent, quod tamen eo saculo inter consueta & licita. Hoc Reynesio subolebat, viro quidem nasutissimo, qui legit pro *sibi*, *vivi*.

3. *Cam. Priscillæ.*

Locus. Benedicti qui vixit an. p. m. XXX. benemerenti
in pace.

4. *Cam. S. Cyricæ.*

Locus Benenati et. Gaudiosæ. Conparaes. + se vivi
Comparaberunt. Ab Anastasio et Antiocho F S.

NOT. Compar est uxor, sive socius. F S. pro Fratribus, non Foforibus, ut Bosius.

5. *Romæ.*

Εν ειρηνῇ ἀνέπαιη ΒΕΝΕΝΑΤΟΣ ΘΕΟΦΙΛΑ. ΕΠΟΙΗΣΑΙ ΣΥΜΒΙΩΩ.
Benenato Teofila fecit uxor ejus Lupicino et Jovino Coss.

NOT. A. D. 367.

6. *Cam. v. Nomentana.*

Dulcissime Cojugi Benere. q. vixit in Cojugio ann. XV.
et moritur ann. XXVII. Martus et Mater. B. M. in p.
fecerunt.

NOT. Lege *Veneria*, V. 1. In 3. Maritus. Hæc scemina nupta
est annorum XII.

1. *E Cam.*

1. *E Cæmet. Ostriano.*

Bernaclate in pace quæ vixit annis LXXXV. mens. duo.
Iustissimus cum Acapent uxore sua et sorore Prima Ma-
tri merenti fecerunt
dep. III. Kal. Aug.

NOT, Lege Acapene, vel Agapete.

2. *Cæm. Callisti.*

Perpio in pace.

NOT. Lege Berrio, vel Verrio.

3. *Cæm. S. Cyriacæ.*

Deposita XGI. KL. Decemb. in pace Bibiane.

● NOT. G pro V.

4. *E Cæm. Priscillæ.*

Egregius Filie K. M. Bonifate qe. vixit. annis IIII. D. XI.
Mater. I. pace. ces.

NOT. Egregius Pater Filie karissimæ Bonifate que vixit. ann. 4.
d. XI. Mater in pace cessit, vel cessavit.

5. *.

Hoc tumulo Baioli conduntur membra sepulti,
Sed pollens anima præclaro remeavit Olympo.
Meruit Pontificum qui Primus Vestiarium esse
Quem Servator Poli redimivit stola perenni,
Hæc Decerofus, amici depinxit in vertice tymbæ,
Acolothus, ne lateat quis hic humatus quiescat.

NOT. *Vestiarium.* Qui à vestibus est, qui vestes curat. Sic in
antiquâ Inscriptione *L. Agrio. Vestiario. Tenuiario. Imp. Cæs. Anto-*
nini Psi. Id est, qui à vestibus tenuioribus Imperatori erat. Vestia-
rium etiam *Ordine Romano* recensetur inter quatuor qui Pontificem
summum equitantem comitantur.

1. *

Nitar perspicui XPI celebranda Ministri
 Barjonae parvo depromere poemate facta.
 Lector, heu * posco dicentis rustica musa [* neu fortè
 Prohibeat merita rimari insignia laudis.
 Stemmate quo cluerit generis, quid carmine pangam,
 Testis adest urbs prosapia quae fascibus amplis
 Enituit renitetque ejus tunc acta beata,
 Menti hoc potius altae defige fidele
 Quo vitæ meritum et XPI miseratio fulsit,
 Vivens optavit precibus crebrisque poposcit
 Ut festa summi Michaelis in aedibus istis,
 Prædixit caris nandusque est morte solutus,
 Illa dies finem, illa dedit pia præmia regni
 Verum retro acta vitæ per fulgida gesta
 Ingenii captus non quit depromere nostri
 Auxit quam nimium cunctos quae reperit intrans
 Cuncta laris hujus nova condens prisca decorans
 Inter quae clarum resplendet opus Crucis auro
 Gemmis seu vibrans quia non pretiosior ulla.
 Moribus extiterit qualis, quis dicere possit ?
 Largus, magnanimus, mitis, moderatus, honestus
 Alloquio clarus, vita sed clarior alma.
 Firmus amicitiae cunctis caritate fidelis,
 Infidias Regum sine causa pertulit atra,
 Devicit patiens XPI comitante favore.
 Jam quoniam digne non possumus omnia versu
 Promere, conticeat nostrae nunc fistula linguæ.
 Funeris officium Thomas hoc solvit amanter
 Germanus dulcis meritis et munere compar

NOT. Quis sit hic Barjonas, quæ Columba ista, quis Thomas, quis Rex, vel quinam Reges, planè ignoro.

2. *

Balbilla votum debitum reddo tibi.

I. Lp

1. *In Porticu prope Argenteam Portam.*

Quisquis huc properas, Christum pro crimine poscens,
 Quam lacrymis dignus sit, rogo disce, locus.
 Hac gelida Praesul Benedictus membra quiete
 Tertius en claudit, quæ sibi reddat humus:
 Quodque foret tectus, servat sub tegmine saxi,
 Indignum sanxit se sociare piis.

NOT. Obiit Benedictus III. 838. & sepultus est ante fores Basilicæ B. Petri. Legit Papebrochius V. Cl. v. 5. *Quodque fores, tegmina* enim *precantum* gratiâ factum est. Notat autem idem, singularem Papæ Benedicti modestiam, qui in *porticu* tumultum suum sibi elegit. *Quies* hic, sicut & alibi, pro *Sepulcro* ponitur.

2.

Magna tuis, Benedicte Pater, monumenta relinquis,
 Virtutum titulos, O decus atque dolor!
 Fulguris in speciem mentis splendore coruscas,
 Plura sed exiguo tempore caepta fluunt.
 Cuncta Sacerdotum præstantia munia complex,
 Et quo quisque bono claruit unus, habes.
 Quippe quod à parvo meritis radiantibus auctus,
 Jure Patrum, solium pontificale foves;
 Non hoc ambitio rapti tibi præstat honoris,
 Indolis est fructus, quam comitatur honos.
 Et quia sollerter XPI regis agmina Pastor
 Percipe Salvati Praemia celsa gregis.

NOT. Ob. Benedictus II. anno 686.

3. *Eecl. S. Johan. in Lat.*

Sacri fontis honor, labor est meritumque Duorum
 Pontificum, per quos contulit ista Deus,
 Nam quæ magnificis cœptis Bonifacius auxit,
 Haec Caelestinus compsit ad omne decus.

NOT. Bonifac. I. ob. 423, cui successit Caelestinus usque ad 432.

1. *In Porticu Vaticano.*

Membra Benedicti hic Quarti sacrata quiescunt,
 Pontificis magni, Præfulis eximii.
 Qui merito dignus Benedictus nomine dictus,
 Cum fuerit largus omnibus atque bonus.
 Huic generis decus, & pietatis splendor opimus,
 Ornat opus cunctum, iussa Dei meditans.
 Prætulit hic generale bonum lucro speciali,
 Mercatus cælum, cuncta sua tribuit.
 Despectas viduas, nec non inopesque pupillos,
 Ut natos proprios assidue refovens,
 Inspector tumuli, compuncto dicito corde,
 Cum Christo regnes, O Benedicte, Deo:

NOT. Obiit A. D. 904.

2. *In Eccl. S. Petri Romæ.*

Vita hominum brevis est, certa hanc determinat ora,
 Sed vitæ æternæ inde paratur iter.
 Quod non indecora, aut rursus peritura videntur,
 Sed pulcrum atque decens jam sine fine manet.
 Dic igitur quid mors stimulis agitaris iniquis?
 Quid fremis incassum, quid furibunda geris?
 Commoda nulla tibi poterunt tua facta referre,
 Nec prodesse potest impetus iste tibi.
 Gregorii semper monita atque exempla referre
 Vita opere ac dignis moribus iste sequens.
 Quo hunc terrere putas, sunt hujus maxima vota,
 Mittere ad astra animam reddere corpus humo.
 Saucia multiplicis qui demina membra dolore,
 Rursus in antiquo pulvere versa manent:
 Quæ conjuncta animæ stabilita in corpore surgunt
 Ad vitam æternam, te pereunte, magis.
 Sancta fides merito vitæ clementia Patris
 Spem certam hanc famulos iussit habere suos.

Hic requiescit Bonifacius Junior qui sedit annos $\overline{\text{III}}$. Menses $\overline{\text{VIII}}$. dies XII. Depositus est VIII. Idus Maii Imperante Domino Heraclio, Anno ejus V.

NOT. Intellige de Bonifacio IV. qui obiit A. D. 615. lege V. 1. Hora. V. 2. Deinde. Legit Aringhus V. XI. *Quo hic terra reputans*, sine ullo sano sensu. Hoc enim vult Poeta, animam à corpore separare, & illam cœlis mittere, hoc autem humo reddere, quo facto [*tu Omors*] hunc [*Bonifacium*] terrere putas, sunt ejus vota maxima; hoc est quod Bonifacius maxime & ex animo optat, mori enim illi idem est ac cum Christo in cœlis vivere. Legit idem Aringhus V. 6. *Quid feris incassum*. V. 13. *Saucia multiplici si quidnam*.

1. In Eccles. S. Petri, Romæ.

Cur titulata diu torpuerunt jura Sepulcri
Et populi nullus perstrepuuit gemitus?
• Segnities, non culpa fuit, quicumque requiris,
Nam dolor inclausus plus lacerare solet.
Pande dolor gemitum. meretisque quicque beatis
Ut libeat summi gesta referre Patris
Hic vir ab exortu Petri est nutritus ovili,
Sed meruit Sancti Pastor adesse gregis.
Pura fides hominis votis mandata benignis,
Excuvians XPI. cantibus hymnisonis,
Simplicitas sapiens, vivax solertia simplex
Serpentina fuit simplicitate vigens.
Cumque quater denos compleret Prbr. annos,
Sera senectutis mens tamen alma fuit.
Culmen Apostolicum coluit tres ferme per annos
* Perfectum numerum terque quaterque gerens
Hoc tibi pro meritis Successor Honorius amplis
Marmore construxit munus Epitaphii.

NOT. Hoc carmen Bonifacio V. PP. qui ob. 626. condidit Honorius qui ob. 638. quærit Papebrochius, an non *dilata* pro *titulata* V. 1. Substituendum est: mihi quidem placet. Sed Transcriptoris Docti Jesuitæ incuria omisit versus 9. & 10.. Legunt autem Romæ subterr. Authores, *exultans* pro *excuvians*. Sed fortè *excuvians* pro *excubitans* vel *excubans*, habetur.

* Id est, Denarium, ut simul sint an. 73. inquit Papebrochius,

1. *In Eccl. S. Petri, Romæ.*

Da mecum gemitum, singulti Roma, doloris
 Plena Sacerdotis luctibus egregii.
 Cur? quoniam deslere solet mens acta periclis,
 Plebsque orbata piis insuper officiis.
 Hic vir inaccessis tenuit contraria factis,
 Haec documenta bonis moribus apta suis.
 Mitis in adversis positus, rebusque secundis
 Omnia grata ferens, altera pressa tenens.
 Praevenit ne nata forent delicta viritim,
 Orta tamen secuit cum pietate gravi.
 In commune bonus, Bonifacius inde vocatus,
 Propria lucra putans publica subsidia.
 Munificus, sapiens, castus, sincerus, et aequus,
 Ista beatorum sunt pia suffragia.
 Nam vidualis apex pupillorumque Falanges
 Caecorumque chorus, Dux tibi lucis erit.
 Infremuit post fata suis mors saucia telis,
 Respiciens meritum vivere posse virum.
 Culmen Apostolicum, quinque et bis mensibus annis
 Rexit, et ad magni culmen honoris abit.

NOT. Id est, Rexit quinque annis, & bis quinque mensibus, inquit Papebrochius, non tantum Chronologiae causâ, sed etiam & necessario propter expressam auctoritatem hujus Epitaphii. De Bonifacio V. Intellige qui, ob. 626.

1. *In Eccles. B. Petri, Romæ.*

Postquam Mors, XPI pro nobis morte, peristi,
 In DNI famulos nil tibi juris erit.
 Pone truem rabiem, non est saevire potestas;
 Aut quid victa furis, nil nocitura piis?
 Hoc siquidem melius demisso vivitur orbe,
 Cum tamen ut vivat hic sibi quisque facit.
 Hic sita sunt Papae Bonifacii membra sepulcro,
 Pontificale sacrum qui bene gessit opus.

B b 2

Justitiae

Justitiae custos rectus, patiensque, benignus,
 Cultus in eloquiis, et pietate placens.
 Flete ergo mecum Pastoris funera cuncti,
 Quos tædet citius his caruisse bonis.

Item Bonifacii, ibidem.

Sedis Apostolici primævis Miles ab annis,
 Post etiam toto Præsul in orbe sacer,
 Membra beata senex Bonifacius hic sua clausit,
 Certus in adventu glorificanda Dei.
 Mitis adunavit divisum Pastor ovile,
 Vexatos refovens hoste cadente greges.
 Iram supplicibus humili de corde remisit,
 Debellans cunctos simplicitate dolos.
 Egit ne sterilis Rómam consumeret annus,
 Nunc orando fugans, nunc miserando famem.
 Quis te sancte Parens cum XPO nesciat esse,
 Splendida quem tecum vita fuisse probat?

NOT. De Bonifacio I. PP. hæc intellige qui ob. 423. V. 3. *Adunavit*, Divisio enim gravis erat, propter *Eulalii* electionem, & *Honorii* Imperatoris confirmationem, mala fide *Symmachi* surreptam. Sed & hoc commune erat cum *Bonifacio* II. Qui sub contentione, eodem die cum alio ordinatus erat, & tandem superior factus *adunavit divisum Pastor ovile*, obiitque 532. V. ultimo, pro *tecum* substituit Papebrochius *rectum*. Idem Papebrochius Epitaphium prius, Bonifacio III. magis applicabile propter Pontificatus sui brevitatem, quam I. Alterive, putat. Cui assentior etiam ego. Adjungo carmen quod Bonifacio proprium est, sed an. I^o. cum Manlio, an. II°. cum aliis, non constat, in *Via Salaria*.

*Atria Magnifici sunt membris plena sepulsi
 Sedis Apostolicæ Bonifacii Præsulis almi.*

1. *Neapoli in Ecclesia S. Andreae, ad Nili sedile.*

Mors quæ perpetuo cunctos absorbet hiatu
 Parcere dum nescit sapius ipsa favet.
 Felix qui affectus potuit demittere tutos
 Mortalem moriens non timet ille viam
 Candida præsentī tegitur Patrona sepulchro
 Moribus ingenio et gravitate nitens

Cui

Cui dulcis remanens Conjux natusque superstes
 Ex fructu mater noscitur in sobole.
 Hoc precibus semper lacrimosa hoc voce petebat
 Cujus nunc meritum vota secuta probant
 Quamvis cuncta domus nunquam te flere quiescat
 Felicem fateor sic meruisse mori

Hic requiescit in pace Candida. C. F. quæ vixit p. m.
 ann. L. die. IIII. id. Septem. Imp. D. N. Mauritio. PP.
 Augusto. anno III. P. C. ejusdem ann. II. ind. quarta.

NOT. Hæc ultima sic intellige, Anno tertio post Consulatum
 ejusdem (Mauritii) quem tenuit anno regni sui secundo indictione
 quarta. Annus regni secundus erat. A. D. 583. quo Consulatum ges-
 sit: ergo annus tertius post Consulatum ejus erat A. D. 586. ind. quarta
 in quo obiit Candida nostra.

1. *Mediolani.*

A ✕ Ω

Cervia. quæ. fidei. vexit. fundamina. seculo
 Terdenos. ævo. binos. quater. attulit. annos.
 Læta. doliq. expers. culpa. procul. impigra. honesta
 Astrigeram. secat. alma. viam. cœloque. recepta.
 Hic. vitæ. metas. et. inania. membra. reliquit
 Ded. pridie. nonas. Januarias.

2. *Lugduni.*

Hoc tumulto quiescit bone memorius Cæsarius. vixit. annus
 XIV. Reovibit in pace sub die X. Kal. Decembris.
 Anastasio et Rufo VV. CC.

NOT. VV. CC. Viris Clarissimis, inquit Sponius. Sed Anastasius
 Aug. et Fl. Rufinus Coss. erant A. D. 492.

3. *Cæm. S. Agnet.*

Cæcine Alexandro Conjugi qui vixit annis VIII. mens. VI.
 dies XX. benemerenti. dulcissimo fecit.

B b 3

1. E Cæmet.

1. *E Cæm. v. Salaria.*

D. M. S.

Cæsonius Salvius Vone memoriae innox. qui vixit annis
XX. M. VI. et. hor. III. cui fecerunt Succissa Mater et
Marinus Frater.

2. *Cæm. Priscilla.*

Filio carissimo Cefano Parentes fecerunt benemerenti
in pace.

3. *Cæm. Callisti.*

Cajano Benemerenti qui vixit ann. IIII. Dies anima illius
in pace XV.

NOT. Transfer XV ad Dies, versu superiore. ann. IIII. Dies XV.

4. *Cæm. v. Latina.*

Calevius vendidit Avin Trifomu ubi positi erant Vini et
Calvilius et Lucius in pa. Cos. Stil.

NOT. Calepius vendidit Avieno trifomum ubi positi erant Vincen-
tius Calvilius & Lucius in pace Cos. Stilichone. A. D. 400. vel 405.

5. *Apud S. Agn. v. Nomentana.*

Karito. qui. bixit. annos. quaracinta. bono. marito. bone.
memorie. qui. fecit. mecu. annos. viginti.

Ossa. tua. bene. requiescant.

6. *Cæm. Priscilla.*

Calpurnius Pelagius Aureliæ Sofiati Cojugi merenti po-
suit bixit ann. XXX.

7. *Romæ.*

Benemerenti Filio Calpurnio Parentes fecerunt: qui vixit
ann. V. M. VIII. D. X. decessit in pace XIII Kal. Jun.

1. *Cæm.*

1. *Cœm. Callisti.*

Capſarara.

NOT. Reynesius legit Carpodora.

2. *Ibid.*

Caſta.

3. *Metis.*

Heic. quieſcit. Caſtorius. qui. vixit. ann. Pl. m. LX.

4. *Treueris.*

Ενθαδε. κατε. εν. ηρηγε. Κασσιανος Αεα. Βεδουμου. απο.
Κα. Αεδαγων. Ζησα. Α. κεθπλους. ετη. Κ Β.

NOT. Primum versum tantum intelligo.

5. *Cœm. Callisti.*

Miro juventutis Casulio anima dulcis qui vixit annis
XXXVIII. Meses. IIII. Die. uno. cesquent in pacem.

NOT. Mirabilis quidem est juvenus annorum 38, sed & alibi occurrit.

6. *Vatic.*

Hic. requiescit Catellus no. . . . .
qui vixit ann. Pl. m. X. dep. in. pa. . : . .
Avieno Jun. V. C. Con. . . . .

NOT. Cum Fl. Probo. A. D. 502.

7. *Cœm. Priscilla.*

Constantius Decia Conjugi quæ. vixit mecum annos
XXXIII.

1. *Narniæ, in Cathedrali Basilica, supra Cryptam S. Juliani in medio, †. utrinque agni duo.*

Cassius. immerito. Præsul. de munere. Christi
 Hic. sua. restituo. terræ. mihi. credita. membra
 Quem. fato. anticipans. Consors. dulcissima. vitæ
 Ante. meum. in. pacem. requiescit. Fausta. Sepulcrum
 Tu. rogo. quisquis. ades. prece. nos. memorare. benigna.
 Cuncta. recepturum. te. nescens. congrua. factis.

S D. Ann. XXI. M. IX. D. X. Rq. in. pace. Prid. Kal.
 Jul. P C. Basilii. V̄C. ann. XVII.

NOT. Basilii cum Vibiano Consul erat A.D. 463. Basilii Jun. (quem alii Basiliscum nominant) sine Collega. A.D. 480. ergo Post-Consulatus decimus septimus incidet vel in A.D. 480. vel in A.D. 497. quo tempore observabit Lector Præfulem, sese uxoratum fuisse in Sepulchrali monumento publicè prædicare; nam vel Episcopum, vel ad minus Presbyterum fuisse Cassium innuunt planè ista verba, *Præsul de munere Christi* refragatur tamen omnino, ætatis, (si vera est) notatio annorum XXI. Cum Canones Ecclesiastici nec Episcopum nec Presbyterum tam juvenilem sineant. Preces benignæ quales hic petit Cassius, erant, *anima ejus in pace quiescat, Deus illi lucem & refrigerium præbeat, &c.* Meminit Gregorius I. Lib. III. C. VI. & aliis in locis.

2. *Bononiæ.*

B. M.

Hic. requiescunt. duo. Fratres. Innocentes. Constantius.
 Neofitus. qui. vix. annis octo. M. II. D. VI. depositus III.
 id. Novemb. Conf. D D. NN. Arcadi. et. Honor. Augg.
 Justus. Fidelis. qui. vixit. annis. VII.

NOT. Non video rationem, cur Puer annorum 7. *Fidelis* esset, & alter annorum 8. *Neofitus*. Fortè erant Puerorum cognomina. Hi Conf. simul erant. A. D. 394. 396. & 402.

3. *Cam. v. Salaria.*

Constantius et Eutychiane.

Lendonio karissimo Filio quiescenti qui vixit annos
 XVIII. Deposito ejus VIII. Kalendas Decembres.

1. *Camet.*

1. *Cæmet, Ostriano.*

Nimium cito decidisti Constantia mirum pulcritudinis
atque idoneitati quæ vixit annis XVIII. Men. VI. die XVI.
Constantia in pace.

2. *Cæm. Priscillæ.*

Constantio Filio innocentissimo qui bx. anus VII. me.
VI. Di. XVII in pace Dec. XIII. Kal. Sept.

3. *Mediolani:*

C. Celio. benemerenti. qui. vixit. ann. P. M. XXXV. et.
depositus. est. XIII. Kal. Novembres. Frater. ejus. Renatus.
posuit. contra. votum. A. quæ. vixit. anus. XLII. et. cum.
Comp. fecit. ann. XX. M. II. D. XXVIII. Maritus. ejus.
contra. votum. pos.

NOT. Monumenta duo. *Comp.* pro *Compare*, i. e. Uxore.

4. *Cæm. Callisti.*

Cepasius. in pace. vixit ann. V. et dies V.

5. *Ibid.*

Christine in pace.

6. *August. Taurin.*

Titulus. Puellæ. Claudæ. C. F. vixit. Conjugio. annis;
duob. et. mens. VI. subito. vertuntur. foelicia. vota. Duo-
rum. et. defuncta. est. annorum. XVI

Hic. requiescit. in. somno. pacis.

+ + +

7. *Cæm. Priscillæ.*

Clodio Discolio. benemerenti qui vixit annis XXI. M. X.
D. XII. Fratres fecerunt in pace.

1. *Apud*

1. *Apud S. Agnetem. v. Nomen.*

Claudiane benemerenti quæ vixit annis VIII. quæ defuncta est idus Januarii Parentes fecerunt in Pace.

2. *Solonæ.*

B. M.

Cleopatrz. Filiz. dulcissimæ. quæ. vixit. ann. I. M. III. D. III. Pontianus. et. Tegilla. in. pace.

3. *Tiburi.*

Clodia. Exuperia. Sp. F. hic. posita: est. die. kal. Mart. P. C. iter. Armati. V. C. V.

NOT. A. D. 477. vel potius 482. Ille enim est annus quintus post Consulatum secundum Armati.

4. *In Vaticano.*

Constanti locus qui adhuc Cos. Tat.

NOT. Legit Reynesius, qui vix. ann. . . . Cos. Tatiano. qui fuit cum Symmach. 391.

5. *Mediolani.*

B. M.

Hic. requiescit. Constantia. Parvula. quæ. vixit. cum. Marito. ann. XXXIV. M. X. D. XVII. Dp. VIII.

Constantia. etiam. Filia. Dp. k. Maias pariter. requiescit. A. F. Const.

6. *Treviris Germ.*

Hic. jacet. Elius Constantius. Vir. Consularis. Comes. et. Magist. utriusque Militie. atq. Patricius. et. Secundo. Cos. Ordinarius.

NOT. Fl. Constantius qui Cos. primum A. D. 414. secund. 417. tert. 420. proximo anno Augus. ab Honorio dicitur, quo etiam mortuus est, fuit Pater Valentiniani. Tertii. Sed quis fuit Elius Constantius iterum Conf. non invenio, nec quo tempore.

1. *Juxta fanum S. Andreae, baud procul ab Avenione.*

Obiit bonæ memoriæ Cæsaria medium noctis Die Domini-
nica inlucescente VI. idus Decembris, quadragies et sexies
post consulatum Basilii Junioris V. C. Consulis. anno
duodecimo regni Childeberti Regis indictione quinta.

NOT. A. D. 587. Basilus enim Jun. Consul erat 541:

2. *Constantinæ Constantini F. versus scripti in apside Basi-
licæ quam condidit in honorem S. Agnes.*

Constantina Deum venerans Christoque dicata
Omnibus impensis devota mente paratis
Numine divino multum Christoque juvante
Sacravit templum victricis virginis Agnes
Templorum quæ vicit opus terrenaque cuncta
Aurea quæ rutilat summi fastigia tecti
Nomen enim Christi celebratur sedibus istis
Tartaream solus potuit qui vincere mortem
Invectus cælo solusq. inferre triumphum
Nomen adhuc referens et corpus et omnia membra
A mortis tenebris et cæca nocte levata
Dignum igitur munus Martyr Devotaque Christo
Ex opibus nostris per sæcula longa tenebis
O felix Virgo memorandi nominis Agnes

NOT. Multa quidem de Constantinâ nostrâ referunt Baronius,
Bosius & Aringhus; Constantini magni filiam fuisse; vulneribus ita
obfessam, ut à capite usque ad pedes nulla membrorum pars libera re-
mansisset; sed precibus fideliter effusis ad Sepulchrum S. Agnetis (licet
pagana adhuc esset) sanatam fuisse; & recepta pristina corporis valetu-
dine ad D. Agnetis Sepulchrum, magnificentissimam à Constantino
Patre in ejusdem honorem, Ecclesiam erigendam curavisse: & sibi no-
bile Mausoleum Sepulturæ loco constitui voluisse. Hæc, & plura e-
jusdem farinae, ex hujus Inscriptionis titulo, & Actis D. Agnetis, & aliis
multis Codicibus MS. Vaticanis, viri supradicti, quasi revera credentes,
tradunt. Sed judicabit Lector candidus & æquus, an hæc stare possint.
Constantinus M. ex *Minervina* Filium habuit Crispum. Ex *Fausta*,
Constantinum, Constantium, & Constantem, Filios: Filias au-
tem Constantinam, & Helenam, Helena Juliano nupta, mortua est
A. D.

A. D. 360: Constantina verò primùm Hanniballiano Regi, deinde Gallo Cafari, utrique Consobrino suo, data est, & mortua est ante Gallum, ann. D. 354. ubinam ergo est Constantina, *Christo* dicata, *Devotaque Christo*, id est, secundum hos scriptores, *velata Virgo*? Hen. Valeſius ergo in Notis ad lib. 21. Am. Marcellini, illam ait hanc ædem extruxiſſe, dum adhuc erat Virguncula; novit enim Vir Maximus illam his nuptam fuiſſe, ſicut dixi; ſed totam hanc fabellam deſtruere, qui potuit, non auſus eſt. Sed unde apparet illam Auguſtam, & Conſt. M. filiam fuiſſe? non ex his Carminibus, quæ nihil tale innuunt, quod tamen feciſſe debuiſſent, & quidem feciſſent, ſi verum hoc fuiſſet. Præterea, quare nulla mentio facta eſt in his verſibus, nec S. Agnetis viſionis, nec Conſtantine vulnerum, nec mirificæ iſtorum Sanationis, cum tamen iſta omnia in cauſis erant huius templi extruendi? tantæne res tam negligenter agere ſolent tantis obſtricti beneficiis? minime quidem. Ergo rem totam aperiam. Verum eſt Conſtantinam Conſtantini M. filiam, in Viæ Nomentanæ Suburbano conditam fuiſſe: verum etiam eſt Conſtantinam quandam, nescio quam, in eodem Suburbano ædem S. Agneti ſacratam conſtruxiſſe: & hinc Actorum, & Fabularum conſarcinatores, duas Conſtantine, in unam (uti ſolent omnia) confuſiſſe. Meminit quidem Prudentius (qui paſſionem S. Agnetis circa A. D. 405. ſcripſit) Agnetis Sepulcri; ſed de Templo, aut Conſtantina ne verbum quidem habet, cum tamen & ſcire potuiſſet, & multum in illius rem feciſſet. Plura dicerem, ſed parco Lectori.

1. *Cæm. Calliſti.*

Constantii.

2. *Cæm. Priſcillæ.*

Corentiano Innocenti. qui. v. ann. IV.

3. *Mediolani.*

Cornelio. Palmantio. qui. vixit. in. ſæculo. annis IV. m. IV.

4. *Cæm. Calliſti.*

Cornelius. in pace X. Kal. April. moritur,

5. *In Cæmet. via Appia.*Crefcentina anima dulcis in pace que vixit annos XGII.
D. II. in pace.1. *Ibid.*

1. *Ibid.*

Crescentinæ.

2. *Ibid.*

Crescentioni ind. q. v. a. IIII. M. VIII. D. XX p p p p.

3. *Ibid.*

Kupivis.

4. *Apud S. Agn. v. Nom:*

Χρυσουγονιαυ εν ειρηνη.

5. *Ibid.*

Χρυσουγονιτ. Ευτυχιστων. εν ειρηνη.

6. *In Cam. S. Cyriacæ.*

Crisostome in pace quæ vixit annos p. m. XVIII. deposita
VIII.

7. *Ibid.*

Mater. Crispina. Filibus. Dionysio. Afileo. benemerenti-
bus.

8. *Romæ.*

Critefi Benemerenti qui vixit annis VIII. menses VIII.
Innocentiæ ipsius fecerunt Parentes in pace.

9. *Narniæ, in Eccles. Cathedr. super januam Cryptæ S. Ju-
venalis.*

Cassius immerito Præsul de munere Christi
Hic sua restituo terræ mihi credita membra,
Quam fato anticipans consors dulcissima vitæ
Ante meum in pace requiescit Fausta sepulcrum.

Te

Te rogo, quisquis ades, prece nos memorare benigna
Cuncta recepturum te nescens congrua factis.

S. D. Ann. XXI. M. IX. D. X. req. in pace prid. Kalend.
Julii. P. C. Basilii. V. C. An. XVII.

NOT. AD. 558. Justiniani Imp. 32. Creditur (inquit Baronius)
Cassius, cum de suo obitu divinitus esset admonitus, sibi viventi sepul-
crum posuisse, & suum Epitaphium hisce versibus inscripsisse. *Legi*
forté. V. 3. Quâ, i. e. terrâ. Nota autem Lector, Cassium Præ-
sulem, uxorem Faustam suam habuisse, & nomen ejus titulo suo in-
scribi curavisse, idque sæculo VI. Si S. D. pro Sedis usurpatur, tunc
illa verba, & quæ sequuntur, Cassio mortuo, addita fuisse certum est,
inquit idem Cardinalis.

1. *In Cæmet. * Priscillæ.*

Præsul Apostolicæ sedis venerabilis olim,
Quem rexit populum decimum dum conderet annum,
Cælestinus agens, vitam migravit in illam
Devita quæ sanctis æternos reddit honores.
Corporis hic tumulus, requiescunt ossa cinisque.
Nec perit hinc aliquid Dno caro cuncta resurgit
Terrenum nunc terra tegit, mens nescia mortis
Vivit, et aspectu fruitur bene conscia XPI

NOT. Ob. Cælestinus I. anno 432.

2. *

Culmen, opes, sobolem, pollentia Regna, triumphos,
Exubias, Proceres, mœnia, castra, lares,
Quæque Patrum virtus, et quæ congefferat ipse
Caedoad armipotens, linquit amore Dei.
Ut Petrum, sedemque Petri, Rex cerneret hospes
Cujus fonte meras sumeret almus aquas.
Splendificumque jubar radianti carperet haustu,
Ex quo vivificus fulgor ubique fluit.
Percipiensque alacer redvivæ præmia vitæ,
Barbaricam rabiem nomen et inde suum
Conversus convertit ovans, Petrumque vocari
Sergius Antistes jussit, ut ipse Pater.

Fonte

Fonte renascentis quem XPI gratia purgans,
 Protinus albatum vexit in arce poli.
 Mira fides Regis, clementia maxima XPI,
 Cujus consilium nullus adire potest.
 Sospes enim veniens supremi ex orbe Britanni,
 Per varias gentes, per freta, perque vias,
 Urbem Romuleam vidit, Templumque verendum
 Aspexit Petri, mystica dona gerens.
 Candidus inter oves XPI sociabilis ibit,
 Corpore nam tumulum, mente superna tenet:
 Commutasse magis Sceptrorum insignia credas,
 Quem Regnum XPI promeruisse vides.

Hic depositus est Ceadualla, qui et Petrus, Rex Saxo-
 num, sub die duodecimo Kalendarum Maiarum, In-
 dictione secunda, qui vixit annos plus minus triginta,
 Imperante Domino Justiniano Piiissimo Augusto, anno
 ejus Consulatus quarto, Pontificante Apostolico Viro,
 Domino Sergio Papa secundo anno.

NOT. Hæc Beda Ven. Hist. lib. 5. c. 7. A. D. 689, V. 14. *Alba-*
rum. Dum in *albis vestibus*, ut antiquis Christianis recens baptiza-
 tis erat mos, degeret. V. 15. *Mira fides.* Credebat enim Rex se
 baptizatum Romæ paulo postea moriturum, quod uti præviderat evenit.
Consulatus IIII. hic pro quarto imperii anno.

I. Mediolani.

Ingenii legumque potens Constantius atra
 Mortis sorte jacens, conditur his tumulis.
 Hinc gemat hunc probitas, tristis suspiret honestas,
 Et Comitis funus plangat amica fides.
 Quis per bella fori, totiens de jure triumphum
 Rettulit, et saevos perculit ore reos.
 Ornavit proprio semper fulgore togatus
 Eloquio mores, moribus eloquium.
 Non multum mors dira nocet, in funere iusti,
 Nil tua tela gravant, possidet astra pius.

1: *In Civ. Papia.*

Hac tumulatur humo claro de stemmate creta
 Nomen * avistribuit cui de baptisinate XPI. * Columba
 Cujus avet, Lector, vitam tibi prodere, scriptor
 Quod calibi stilo artatus marmore parvo
 Sit tetigisse satis fuerit quod mater egentum.
 Hujus ope alacri pulsabant sidera voce,
 Reddentes grates Anglus, Geta, Walco, Suavus,
 Quique bibunt Renum, Burgundio, Graius, Hiberus
 Sedavitque etiam Brittonum saepe susurros.
 Desiderata aegris praebebat edulia sollers;
 Largifluo pastu refovebat carcere septos:
 Triste modellifero recreabat fame pectus,
 Nectareo illius conditis melle loquelis:
 Indigenae, adfines, proceres fruebantur et ipsi
 Hanc flevit cuius luxit peregrinus et exter.
 Orbatus denuo est hujus de morte pupillus,
 Bisque virum infelix vidua sibi sensit ademptum
 Juncta viro fuerat censuque animoque potenti,
 Servabit Regi fido qui pectore gazas
 Cum quo casta manens maturos attigit annos;
 Columba tuus ecce, ut quivi, Domina, tuus
 Cignea in auxilium Barjonas marmore stravi.

2. *

Hic votis paribus tumulum duo nomina servant
 Crysanthe Dariae nam venerandus honor.

NOT. Multas de Chrysanthe & Daria Virgine Vestali fabulas retulerunt (ne dicam finxerunt) Actuum SS. Confarcinatores, quas in lucem, *Romae subterraneae* Editores, mirae industriae & creditatis Viri, protulerunt; sub *Numeriano Imperatore*, scilicet, *Via Salaria in Arenario depositos, ac illic viventes terrâ & lapidibus obrutos*. Chrysanthe, Daria, cæterisque Dei martyribus coronas noli detrahare, sed sub Numeriano passios nullo modo ut credam adducar ego, nec (ut credo) quispiam alius, cui veritas aut ratio cordi est. Quid enim? Numerianum, Juvenem optimum, egregie moratum, & Imperio verè dignum, cum Patre *Caro* in bello Persico occupatum, & redeuntem in lecticâ ab *Aprò Socero* interfectum, nec (ut videtur) mensis

menes undecim, ex quo *Augustus* renunciatus esset, superantem, inter Christicolarum Persecutores sævissimos haberi, fas & æquum, immò verisimile est? Sed nolo litem hac de re amplius movere. Quicumque plenam & perfectam harum rerum notitiam, uno quasi intuitu haberet, legat & perlegat doctissimam Henrici Dodwelli Dubliniensis V. Cl. dissertationem *De Paucitate Martyrum* quæ inter *Dissertationes Cyprianicas*, undecima habetur. Lege vers. 2. Cryfanti & Darix. Baronius Card. Ill. paulò perspicacior pro *Numeriano*, substituit *Valeriano* in margine ad 25. diem Octob. Martyrologii. In aliis schedis, junguntur versus sequentes duobus primis, quos alibi habes.

*Effera quem rabies neglecto jure sepulchri
Sanctorum tumulos præda furentis erat.
Pauperis ex censu nunc ista resurgunt
Divite sed voto plus placitura Deo.
Plango tuum gens sæva nefas periere furores
Crevit in his Templis per tua damna decus.*

1. *Basilie D. Pauli V. Ostiensi.*

Hic requiescit in pace Deusdet Qi vixet annus p. m. XX.
Depositus est XV. Kal. Maias iterum pos Con Paulini
LC. apat. Laurenti quem si vivo comparavit Sol. Tris et
Trimisse.

NOT. A. D. 499. vel 500. ultima sic intellige *Locus Abatis Laurentii quem se vivo comparavit solidis tribus & trimisse.*

2. *Camet. Callisti.*

ΔΕΥΤΕΡΩ ΤΩ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΣ.

Ap. S. Agn. v. Noment.

Dindarus. in pace.

4 *Ibid.*

Dionysi Memoria.

5. *Romæ.*

Domnina; quæ. vix. ann. XXXII. deposita. IIII. idus.
Augustas.

1. *Abatia Sexti.*

M. M.

Discordia. Leucadio. Conjugi. qui. vixit. annos. sexaginta
et. dies. duodecim. benemerenti. cum. quo. vixit. annos.
XXXII. et. M. II. quem. post. mortem. expoliavit. Frater.
tuus. Eugenius. Sic. illi. reddat. Deus. et. Spiritus. tuus. qui
me. fecit. sic. nudam. remanere.

Infelicem memoriam.

2. *Burdegala.*

D. M.

Divixta. Paternina. ancilla. D. defuncta. anno XXI.

3. *Cæm. Priscilla.*

Domitianæ Fortunate venemerenti te in pace.

NOT. Depositæ in pace.

4. *Cæm. S. Cyriacæ.*

Se biba emet Domnina Locum a succellum
Trifonum ubi positi et

5. *Eccles. S. Agathæ.*

+ ic requiescit in pace Domna Bonuta quæ vixit annos
XXXX. et D. Menna qui vixit an. . . . e abeat ana-
thema a Juda. Si quis alterum omine superposuer. . . .
anathema abeas Da Tricenti decem et octo Patriarchæ
qui chanones exposuerunt. et da Sc̃a XPI. quatuor Eu-
guangelia.

NOT. Lege, *Si quis alterum hominem superposuerit*, &c. Id e-
nim nefas erat. Niceni Patres 318, fœdissimo errore Patriarchæ
hic vocantur omnes; sed & tota Inscriptio, barbarum quoddam &
insultum sonat.

6. *Apud S. Agn.*

Donata Nuno suo Tertullo cum filia in pace.

NOT. Νύνος Nunus, Nunnus, Nonnus avus maternus est. Νόνα
autem Matris soror.

1. *Ibid.*

1. *Ibid.*

Donatus. qui bixit annis XXX. mensis VI. Dies XVIII.
Depositione nony Kl. Juvias quiesqui in pace.

2. *Cam. S. Cyriacæ.*

Doxio. Victori. qui. vixit. ann. XXVII. M. X. D. VIII.
deceffit XVII. Kal. Aprilis. in. Pace.

3. *Basilicæ Vatic. Porticu.*

Lōc. Dulciti. et. Eutichitis. Not. Eccl. Rom. Q. C. P. R. B. R.
+ Locus Petri Subdiaconi sancte Ecclesie Romane.
Reg. Primæ. quem. comparavit. se Bivum.

NOT. Quem ComPaRaBeRunt.

4. *Vercellis.*

Ultima concludens præsentis tempora vitæ,
Presbyter hoc positus tumultus, per secla quiescit,
Dalmatius, speras meritis rediturus ad auras.
Gratus in officis, atque omni strenuus actu,
Magna nimis puroque fratrum dilectus amore,
Corporis hanc requiem meruit, pro munere vitæ.
Commendans sanctis animam corpusque fovendum.

NOT. Leg. V. 4. Magnanimus.

5. *In Eccles. B. Laurentii M. in quâ requiescit S. Damasus
Papa.*

Hinc Pater, Exceptor, Lector, Levita, Sacerdos
Creverat, hinc meritis quoniam melioribus actis
Hinc mihi provecto XPS. cui summa potestas,
Sedis Apostolicæ voluit concedere honorem.
Archibis fateor volui nova condere tecta,
Addere præterea dextra laevaue columnas
Quæ Damasi teneant proprium per sæcula nomen.

NOT. *Exceptor*, Notarius, Amanuensis, qui acta judiciorum descripsit, Judicis sententiam, dicta, & responsa Martyrum excipiebat. *Sacerdos* vocari potest sive Episcopus sit, sive Presbyter; sed in primitiva Ecclesia sæpius pro Episcopo habetur. V. 3. Archivum, Archibus, Archium, Arceps; Scrinium, locus ubi chartæ publicæ servantur. Sed fortè in hoc loco, pro ἀρχαῖος, antiquis, quibus nova tecta opponuntur.

I. In Basilica S. Damasi.

Quis gradiens pelagi fluctus compressit amaros,
Vivere qui præstat morientia semina terræ,
Solvere qui potuit Lazaro sua vincula, mortis
Post tenebras, Fratrem post tertia lumina Solis
Ad superos iterum Mariæ donare sorori,
Post cineres Damasum faciet qui surgere credo.

NOT. Lege V. 1. *Qui grad.* Hoc Epitaphium esse Damasi, tumulo ejus inscriptum, quem sibi elegit juxta sororem dilectissimam *Irenam* frater amantissimus, affirmant Romæ subterraneæ Editores. Invenies paucos horum versuum inter *Anonyma* ad finem posita, repetitos, sed mancos, mutilatos, & absque sano aliquo sensu.

2. In Fontem Baptistalem, in Cæmet. Vaticano, à Damaso instauratum.

Cingebant latices montem, teneroque meatu
Corpora multorum, cineres, atque ossa rigabant.
Non tulit hoc Damasus, communi lege sepultos
Post requiem tristes iterum persolvere pænas.
Protinus aggressus magnum superare laborem,
Aggeris immensi dejecit culmina montis,
Intima sollicitus scrutatus viscera terræ,
Siccavit totum quicquid madefecerat humor.
Invenit fontem qui præbet dona salutis,
Hæc curavit Mercurius Levita fidelis.

NOT. Vide Romæ subterraneæ Edit. p. 144. ubi plurima hujus argumenti ex *Actis* Damasi congesta reperies.

1. *Ad fontes in Eccl. S. Pet.*

Non haec humanis opibus, non arte magistra,
Sed praestante Petro, cui tradita janua caeli est,

Antistes XPI. composuit Damasus.

Una Petri sedes, unum verumque Lavacrum,
Vincula nulla teneat. Agathus votum solvit.

NOT. Quænam illa sint quæ composuit Damasus, *sine arte & ope humanâ*, & tamen *praestitit S. Petrus*, planè ignoro. Hoc unum scio, plures & diversas Inscriptiones in unam malè coaluisse quam sæpiissime. Quod hoc in loco accidisse suspicor. Sæpe etiam aras, cippos, & tabellas faxeas & marmoreas, quibus diversa inscribebantur, loco suo dimoverunt homines barbari & Sacrilegi, & in ædibus, porticibus, muris, aliisque contruendis promiscue usi sunt; ita ut aliquando, forte fortuna, *Turpiter atrum Desinat in piscem mulier formosa superne*, h. e. ut una inscriptionis pars, & bella sit, & per se integra, sed cum aliâ nec bellâ forsan, nec integrâ, malè conjuncta: quod sæpe sæpius observavi.

2. *

Sanctorum, quicumque legis, venerare Sepulcrum,
Nomina nec numerum potuit retinere vetustas.
Ornavit Damasus tumulum, cognoscite, Rector,
Pro reditu cleri XPO praestante triumphans,
Martyribus sanctis reddit sua vota sacerdos.

NOT. V. 4. *Pro reditu cleri*; Grave erat Schisma inter Damasum & Ursicinum, adeo ut in contentione ambitiosâ 137 homines perirent: Victoria à partibus Damasi stetit, qui forsitan ob pacem recuperatam, & Cleri in unionem reditum, hæc, in Martyrum obsequium, ornamenta contulit.

3. *

Hic habitasse prius sanctos cognoscere debes,
Nomina quisque Petri pariter Paulique requiris,
Discipulos oriens misit, quod sponte fatemur;
Sanguinis ob meritum XPM per astra secuti,
Aetherios petiere sinus, regnaque Piorum.
Roma suos potius meruit defendere cives,
Hæc Damasus vestras referat nova sidera laudes.

1. *In Placentia.*

Si meritis jacentum piis laus datur Sepulcri,
 Hic tumulus laudandus manetque funere tanto
 Inclitus Confessor Dei Damianus beavit;
 Civiumque lumen extitit, & gloria vatum,
 Industria et cujus martyr Nazarius aulam
 Meruit quam ambit claritas egregius istam;
 Gaudeat namque specus munus mirabile nactus,
 Reboans et laeta sibimet tripudia canter,
 Quo tenet angusto magni sinuamine membra
 Praefulus, quem dono sapientia expers abunde
 Cluere prae omnibus maluit quos sinus enutrit
 Liguria, et gignunt quosquos Athenea rura;
 Quam praerogativa vatis divino munere data,
 Non ullo supercilio fuit non typho perusus
 Sed humili gestabat mente caelestia dona
 Nec secum posset caeteris praeponere nifus
 Ecclesiae in arce fugiens, attamen coactus
 Sumpsit Sacerdotium, et verba mystica plebi,
 Ut bonus Pastor erogans, Ticinensem cathedram
 Decoravit moribus, cujus et studium ingens
 Fundamenta erecta usque ad fastigia fantur,
 Domus Episcopía, et Thermarumque vapores,
 Ut geminas dilueret cultu proprio sordes,
 Corporum per aquas, animae placabilia sacra
 Hinc digressus, abiit superis jungendus in astra
 Caetibus, et regno fruitur cum Dño Xrō.

NOT. Lege V. 2. manet, quem. . . . V. 13. *Quā* pro *quam*.
 V. 14. Typho i. e. fastu & arrogantia. V. 15. Lege--nec se, cum
 posset ceteris praeponere nifus.

2. *

Hanc Decoratus opem subducta luce petivit,
 Conderet exiguo ut sua membra solo.
 Hinc Spolitane gemis, pateris hinc damna Viator,
 Incastrum quærens qui ferat auxilium.

Nani

Nam fessis tribuit requiem, miserosque levavit,
 Justitiæ Cultor largus, et hospes erat.
 Fascibus insignis, generis nec stemmate pejor,
 Hic lumen Patriæ, hic decus omne fuit.

1. *Versus in quadam Eccles. Papiæ.*

Perdiderat proprium sacræquem præminet arcæ
 Tecta vetustatis syrmate concha diem
 Sed moderante pio cognato et conjuge cellis
 Saepa Desiderio omne creantis ope
 A modico dictus devoto corde minister
 Lapsa novans compfit, quæ novitate placent.

NOT. Concha pars ædis sacræ, in qua sacra mysteria peraguntur, et ubi stat altare; sic dicta quod quâ parte est *ὑποσκήριον* seu *Biqua*, quidam in hemicylindri formam effingatur recessus, qui supernè in Conchæ figuram clauditur. Reliqua non assequor.

2.

Sacra Diogeniæ clauduntur membra sepulcro,
 Quæ viduata viro, vixit amica Deo
 Hanc post lustra decem, recipis dulcissime Conjunx.
 Depositam XPS quam tibi reddit habes.
 Lata suis lacrimis, jejuno corpora pasta,
 Prodiga pauperibus, nam sibi parca nimis.
 Nec satis ista putans, eadem post fata reliquit,
 Vinceret ut mortem perpetuavit opus.

3. *Romæ.*

Hic furor hostilis Templum violavit iniquus,
 Cum premeret vallo maenia septa Getes.
 Nullius hoc potuit temeraria dextera gentis
 Haec modo permissa est quod peritura fuit.
 Nil gravat hoc tumulto sanctorum pessimus hostis,
 Materiam potius repperit alma fides.
 In melius siquidem reparato fulget honore,
 Cum scelere hostili crevit amor tumulis

Suscipe nunc gratus devotae munera mentis
 Diogenes Martyr cui dedit ista volens.
 Quisquis ad hoc templum petiturus dona recurat,
 Spes tibi sit, larga est munere vera fides.

NOT. Roma erat capta ab Alarico, A. D. 410. Genferico 455.
 Ricimere 472. Totila 546. Alaricus Christianis Ecclesiis pepercit,
 Gentilium fanis non ita. Totila modeste satis victoriâ suâ usus est.
 De Genferici ergo vel Ricimeris Urbis direptione hoc carmen loquitur,
 utrâque sævissimâ, & Barbaris omninò dignâ.

1. *

Quam male fors læti confundit prospera vitæ,
 Ut citius terris quod placet eripiat!
 Protulerant juvenem cœlesti munere sæcla
 Cui pietas fidei gratia comis erat,
 Justitia clarum, meritis animoque beatum,
 Moribus eximîis, nobilitate probum.
 Sed breve tempus habet munus quodcunq. Deorum,
 Invida Domitium fata tulere sibi.
 Communis, sapiens, humilis, moderatus, honestus,
 Credere vix possis ista potens habui.

NOT. Lege vers. 1. *lethi*. V. ult. *habuit*.

2. *

Hic Levita jacet Dionysius artis honestæ,
 Functus et officio quod medicina dedit.
 Hujus dogma manus famæ dulcedine capta
 Dispexit pretii fordida lucra sequi.
 Sæpe salutis opus pietatis munere juvit,
 Dum refovet tenues dextera larga viros.
 Obtulit agrotis venientibus omnia gratis,
 Implevit factis quod docuit monitis.
 Laudibus ætheriis famulatus mente fideli.
 Destitit illicitis actibus esse reus.
 Amissis opibus robur non perdidit ullum,
 Quo patiens prædæ tempore dives erat.

Ars veneranda fidem, fidei decus extulit artem,

Hæc studii titulos, altera mentis habet.

Civibus ac sociis qualis fuit, inde probatur,

Quem potuit victor hostis amare suus.

Postquam Romana captus discessit ab urbe,

Mox sibi jam DÑS subdidit arte Getas.

Os cervis manibus vittam committere fecit

Quorum mortiferos pertulit ante metus.

NOT. Leg. V. 3. Hujus *docta* manus. V. 8. *factis*, i. e. cum Levita seu Diaconus, esset Dionysius, cujus officii partes erant *pau-peres exquirere, ad eleemosynas faciendas hortari divites & egenis ministrare*. Ille omnes muneris sui partes explevit, & quod alios *monitis docuit*, ipse *factis* implevit *suis*. Idem sonant versus proxime sequentes, laudavit Deum ore, opereque; nec amissis opibus perdidit animi vires firmitatemque, sed dives (animi divitiis) erat ipso temporis articulo, quo prædæ patiens erat, i. e. cum Prædatores Getæ spoliarent, & abriperent omnia. Versus postremos sic lege: *Hos servis manibus vitam committere fecit*, & intellige, Deus fecit Getas committere vitam suam servis manibus (i. e. Dionysio Captivo salutem suam crediderunt hostes) cum tamen antea horum Getarum metus mortiferos pertulerat Dionysius. Quid majus fidei & amoris indicium esse seu dari potest quam vitam tuam illius manibus committere, cui metum mortis paulo antea iniecasti? Idem fecit M. Alexander Philippo medico suo, veneficii criminis antea insimulato, totumque quem paraverat Philippus haustum inexploratum ebibit. Ut apud Curtium videre est.

1. Romæ.

Hic positus est benemeritus El. . . . .

Vestitor Imperatoris qui vix. . . . .

Depositus D. VIII. Kal. Septembr.

Domini Honori Aug. VI. Coss.

NOT. A. D. 404. leg. Elpidius.

2. Cæm. Callisti.

Epipodius et Amonia Parentes Domitio Filio benemerenti. qui vixit annis VIII. menses XI. Dies XIV. decessit VII. idus Octobris in pace.

I. Cæm.

1. *Cem. Ostriano.*

Miræ innocentie anima dulcis Emilianus qui vixit anno
uno mens. VII. D. XVIII. dormit in pace.

2. *Via Latina.*

Dep. Eracles. V. Idus. Sept. dormit in pace.

3. *Romæ.*

Erotiane. in. pace

4. *Cem. S. Cyriacæ.*

Locus Eracli

5. *Cem. Priscillæ.*

Eros Hilaræ Bidue fecit.

6. *Via Allob.*

Eventi. in. pace.

7. *Cem. S. Cyriacæ.*

Eugenio benemerenti in pace. q. v.

8. *Cem. Priscillæ.*

Ευμνεσθ Συζανει Αγαπην ετων Ε ηοweis Επινουαι.

9. *Ibid.*

Eupliæ Kar

10. *Veronæ.*

Hic. requiescunt. in. pace. corpora. Sanctorum. Euprepil
et. Cricini. Episcoporum.

1. In Vaticano Cœmit. marmor barbarum sæculi sexti.

+ Sepulcrum Eugenii Not. cum suis.

Impia mors rapiens teneris te nate sub annis
 Invidit meritis crescere magna tuis
 Te florare decus primo cum carmine cepto
 Doctorum Doctor vidit et obstipuit
 Vicisti priscos longæva ætate parentes
 Annis parve quidem sed gravitate senex
 Non luxus tibi cura fuit non gratia pompæ
 Doctiloquum cupidus carminis ardor eras
 Tu meritis ornate tuis monumenta relinquis
 Quæ recolens semper sit sine fine dolor
 Morte tua genetrix optavit sumere mortem
 Se quoque felicem si potiretur ait
 Ter denos primum quam Luna resumeret ignes
 Conjuxit membris membra sepulta tuis
 Nunc commune nobis Custus tu serya sepul-
 chrum
 Quæ nos hæc tecum mox teget Orna simul.

+ Dep. est Boetius. Cl. P. Oct. Kal. Nobr.
 Indict. XI. Imp. Dom. N. Justino. PP. Aug.
 ann. XII. et Tiberio Const. Cæs. ann. III. dep.
 est. in. pac. Argentea. Mat. ss. XIII. Kal. De-
 cemb. Qui. SS. Boetius, vixit. ann. XI. M. IX.
 D. XXIII. et. Mat. ejus. vixit. ann. XXXVI. M. II.
 D. XII.

NOT. A. D. 578. Tiberio Constantino Cæ-
 sare, ann. 4. Cæsar enim factus est. Septemb. 7.
 A. D. 574.

2. Angleria.

Eutреptus. Justus. bisseños. cursibus. annos.
 Egit. at. ante. diem. mors. Illum. merfit. acerbo
 Funere. nec. potuit. cuiquam. superare. suorum
 D P. D. N. Anastasio. agen. . . . .

+ Set quatuor uncias fundi Eucarpiani quod est. confirmatum juxta Scæ Cyprianum
 via Labicana inter affines fundi Capitaniani juris See Eccl. Rom. Sed et fundi Fla-
 viani juris publici juxta Sabiniannum explicet.

1. *Sub imaginibus SS. Marcellini & Petri, in pariete.*

Eustathius humilis Peccator

Servitor

B. Marcellini Martyris.

NOT. Reliqua vetustate deleta sunt, in alio vero latere.

Die. IIIL T. Sc̄ MILIX. N. Maii

2. *Basilica D. Pauli via Ost.*

Hic pax quiescit Eucariduf. Scut. Scol. Secund. qui militavit ann. p. m. XGIII. Biarcus. vixit ann. p. m. XXXV. depositus. diae. pridiae. idus. Junias. Z.

NOT. Eucaridus vel Leuparidius Scutarius Scholæ secundæ militavit ann. XVIII. Biarchus, Vivandarius, Provisor annonæ. Scutarius Scutorum fabricator.

3. *Treveris.*

Ενθα. κειται, Ευσεβια. εν. ειρηνη. ουσα. Ιερουσαλημης. απο. Κωμης. Αδδανων. Ζησιασα. μικρον. πορος. ετων Ι Ε. εν, υπαλτα. Ωνωρου. το. Η κα. Κωνσταντίνου. το. Α. μνη. Πανηγυ. Ι Β. ημερα. κ. Β. εν. ειρηνη.

NOT. Fasti Conf. ponunt Consulatum Octavum cum Theodosii Jun. Aug. III. A. D. 409. Consulatum autem primum Constantini cum Constante, A. D. 414. ponunt verò Honor. Aug. XI. Constant. II. A. D. 417. nec ante in Consulatu junguntur. De Constantino Tyranno intelligit Sirmondus.

4. *Cam. S. Saturnini.*

Ιρ Ουσταχιος. Sacerdos Eustachius.

5. *Basilica S. Pet.*

Eustachius se Vibo fecit.

I. Cam.

1. *Cem. D. Agnetis.*

Eutyches. sorore. Patriciæ. benemerenti. q. b. ann. XXX.

2. *Cem. Callisti.*

Eutycei Benemerente.

3. *Cem. S. Cyriacæ.*

Benemerenti Exuperio. qui. vixit. annis. III. Decessit.
Decenbris. III. Kal.

4. *Cem. Via Salaria in labro Sepulchri.*

Expectate Refrigeria.

5. *Cem. Callisti.*

Exuperantia in pace peta Spono Felix. . . . . perantius
Felix in pace.

6. *Cem. S. Agnet.*

Exuperantia. d. XV. Kal. Sept. hic. deposita est. in. pace.
Rome. quæ. vixit. p. m. menses III. Conf. Fausti. Jun.
S. D. V. Id. Januarias.

NOT. A. D. 490, vel 502.

7. *In Civitate Mediolano, in Eccl. S. Teclæ.*

Prisca redivivis consurgunt culmina templis,
In formam rediere suam quæ flamma creat.
Reddidit hæc votis XPI. qui templa novavit.
Eusebii meritis noxia flamma perit.

8. *

Eutychius Martyr crudelia iussa Tyranni,
Carnificumque vias pariter tunc mille nocendi,
Vincere quod potuit, monstravit gloria XPI:
Carceris inluviem sequitur nova poena per artus,
Testarum

Testarum fragmenta parant ne somnus adiret,
 Biffeni transire dies, alimenta negantur.
 Mittitur in Baratrum, Sanctus lavat omnia sanguis
 Vulnera quæ tulerat, turbant insomnia mentem;
 Ostendit latebra insontis quæ membra teneret,
 Quæritur, inventus colitur, foveat omnia, præstat.
 Expreffit Damasus meritum, venerare sepulcrum.

NOT. Aliter habent Rom. Subterr. Editores. *Vulnera quæ tulerat
 mortis metuenda potestas Nocte soporifera turbant insomnia mentem.*

1. *Romæ.*

Quod. dulcis. nati. quod. cara. pignora. præstant
 Continet. hic. tumulus. membra. qui. parva. retentat
 Dolorem. sine. fine. dedit. Felicitas. isto
 Clauditur. infelix. falso. cognomine. dicta
 Nam. cui. prima. dies. in. lucem. protulit. annus
 Quattuor. et. male. cum. quintum. fumeret. ortum.
 Abstulit: atra. dies. et. funere. merfit. acervo
 Hæc. mater. et. genitor. conscribunt. carmina. busto
 Quo. legenti. simul. redeat. sub. corde. figura
 Et. ficato. sæpe. madescant. lumina. fletu.
 Sic. medicatur. amor. nec. curant. carmina. manes.
 Dep. in. p. die. Kal. Julia. D. N. Theodosio. Aug.
 et Fl. Rumorido. V. C. Conss.

NOT. A. D. 403. barbarè & inconditè scriptum est, sed tamen
 aliquod est quod legentem moveat urgeatque.

2. *Cæm. Priscillæ.*

Fautina que vixi annus tres et mensibus tres et dies XIII. in
 pace.

3. *Ibid.*

Fili. Patri. benemerenti. fecerunt. in. pace. Faustino. qui.
 bixit. annis. L. D. XXX. oras. G.

NOT. Horas V.

I. *Cæm.*

1. *Cam. D. Agnetis.*

Dulcissimo. Filio/ Faustino: Pater. sibi. et. Filio. suo. fecit.
qui. vixit. ann. XVII. M. II. D. XVI. Dp. XV. K. Maias.
benemerenti in pace

2. *Veronæ.*

D. M.

Feliciani. Veronen. mihimet. Felicianus. Sacrum. Const.
Qui. inquietus. vivus. nunc. tandem. mortuus. non. lubens.
quiesco. solus. cur. sim. quæris. ut. in. die. Censorio. sine.
impedimento. facilius. resurgam.

NOT. Cave ne antiquam hanc inscriptionem duxeris. Floruit enim
Felicianus Veronenf. circa A. D. 1463. & mirus in fingendis inscripti-
onibus quæ vetustatem præ se ferrent, erat artifex, & hoc ingenii,
inter alia, dedit specimen.

3. *In Basilica S. Pauli via Ostiensi.*

Presbyter hic placida Felix in pace quiescit
Cujus pura fides probitas vigilantia. . . . .
Pontificum claro placuit sic nota Leoni
Post lapsum ut reparans venerandi culmina templi
Huic oneris tanti renova. . . . .

Depositus VII. idus Maias. Leone Aug. III. Martius Dul-
cis vixit ann. III. M. VI.

NOT. 466. Sub Leone Primo ejus nominis Papa, qui Basilicæ
D. Pauli instaurationem, Felici nostro, & Adeodato (de quo supra)
commisit, sicuti testatur sequens inscriptio, olim in Porticu, nunc in-
tra ipsam Basilicam.

4.

Exultate pii lacrymis in gaudia versis
Et Protectori reddite vota Deo,
Cujus sic tenuit resolutum dextera tecum,
In vacuum ut caderet tanta ruina solum.

Solum

Solum ut invidiæ Princeps tormenta subiret
 Qui nullum ex ampla strage tulit spoliū.
 Nam potiora nitent reparati culmina templi,
 Et sumpsit vires firmior aula novas
 Dum Christi Antistes cunctis Leo partibus ædes
 Consulit et celeri tecta reformat ope.
 Doctorem ut mundi Paulum plebs sancta Beatum
 Intrepide solitis excolat officiis
 Laus ista Felix respicit te Presbyter
 Nec te Levita Adeodate præterit
 Quorum fidelis atque pervigil labor
 Decus omne tectis, ut redderet, institit.

NOT. Adeodatus depositus est A. D. 474. Et hæc Inscriptio post illius mortem facta est.

1. *Cæm. Callisti.*

Felicissimo. Filio. dulcissimo. qui b. ann. G. D. IXX. D.

2. *Ibid.*

Felicitas sibi et viro suo in pace.

3. *Ibid.*

Felicitas. Natali Filio carissimo. qui vixit annos XXIII.

4. *Basil. S. Pauli v. Ost.*

Locus. Felicitates.

5. *Nolæ.*

Dep. Sanc. Felicis. Episc. V. id. Feb. Pos. Conf. Fausti.
 V. C.

NOT. A. D. 483.

1. *Romæ,*

1. *Basilica D. Pauli. V. Ostiensi.*

Hic requiescit in pace. Fl. Celerinus. V. D. Scriniarius
inl. Patriciæ Sedis Dep. III. id. Novemb. qui vixit ann.
XXXIII. Pl. M. Dn. Pl. Valentiniano. VII et Avieno
V. C. Coss.

NOT. A. D. 450. Viris Togatis, Scriniariis, & Libellensibus, qui ministrabant illustribus sedibus, tribuebatur solenne nomen *Devotorum* quod nescivit Aringhii, qui V. D. exponit per Virum Doctum.

2. *Cem. Priscillæ.*

Flavio. Italo. innocentissimo Puero.

3. *Bas. S. Pet. in Vatic.*

Fl. Maximo VC. Con. . . . .
Concessum lecum Pe. . . . . Rome ex Trb volupt. . . .
et Conjugi ejus Johan. . . . . Papa Hormisda et Tra. . . .
Prapst. Basc. Beati Petri.

NOT. Fl. Max. Cos. erat. A. D. 523. quo anno P. Hormisda obiit. Theatrales functiones, spectaculorum editiones, & alia ejus generis *voluptates* constanter appellari ab antiquis animadvertit Juretus, in notis lib. 2. ep. Symmachi, Ep. 46. Tib. Claudius Aug. novum instituit officium. *A voluptatibus*, quæ cura Præfecto-Urbi antea commissa fuerat. In quinto sæculo *Tribuni voluptatum* appellari coeperunt, erat Formula ejus officii apud Cassiod. lib. 7. ep. 10.

4. *Brixia.*

B. M. in Pace.

Flaniggo. Scutarius. Scolæ. tertia. qui. vix. ann. L. M. XV.
militavit ann. VI.
Cognatus. dulciss. Sororio. Amantissimo.

5. *Salonæ.*

Fl. Fidetius. ex. Comitibus. hic. depositus. est. vix. ann.
XX.

I. *Romæ.*

Felix. vita. viri. felicior. exitus. ipse.
 Catani. creſcat. ſemper. per. ſæcula. nomen
 Nescit. fama. mori. ſed. ſemper. vibt. ubique
 Advenit. Hoſpes. Princeps. Romanus. ad. urbem
 Qui. fuit. hic. primum. Jurisconſultus. amicus.

Quieſcit. in. pace. depositum. quarto. nonas. Auguſtas.
 Flavio. Philippo. et. Flavio. Sallea. Conſulibus. Pater. Ser-
 vatus. fecit.

NOT. A. D. 348.

2. *Tolentini, in æde S. Cathar.*

Fl. Catervius. V. C. Ex. P. F. Præt. qui. vixit. cum. Septi-
 mia. Severina. C. F. dulciſſima. Conjuge. annis. XVI.
 minus. D. XIII. quievit. in. pace. annor. LVI. dier. XVIII.
 XVI. Kal. Nob. depositus. eſt. III. Kal. Dec. Septimia.
 Severina. C. F. Marito: dulciſſ. ac. ſibi. Sarcophagum. et
 Pantheum. cum. Tricoro. diſpoſuit. ac. perfecit.

NOT. Tricorum, *τρικωρον* eſt, cujus abſis tres habet ſinuatos re-
 ceſſus: ædificium tribus punctis vel pinnis aſurgens, ant. trium cubicu-
 lorum capax, inquit Joſ. Laurentius in Amalthæa Onomaſtica.

3. *Cem. Calliſti.*

Florenti in pace.

4. *In Altari Sabariæ.*

Hic. poſitus. eſt. Florentinus. infans. qui. vixit. ann.
 ſeptem. et. requiem. adcepit. in. Deo. Patre. noſtro. et.
 Chriſto. ejus.

5. *Romæ.*

Fortunatus. Pater. fecit.

Froctose. Filia. dulciſſimæ. et. cariſſimæ. deceſſit. ann. XIII.

D d 2

I. *Derſonæ.*

1. *Dertona.*

B. M.

Fl. Roccafa. in. loco. quiescit. quæ. vixit. ann. XXII.
M. VIII. D. X. Florentinus. contra. votum. posuit.

2. *Chiuren.*

Θεοῖς προσεβίβητος φονε.

NOT. Forte Θεῖς προσεβίβητος φονε.

3. *Cæmet. S. Cyriacæ.*

Fortunato. benemerenti in pace Depositus. XII. K. Nov.
Fotrūna XI. K. Nov.

4. *Cæm. Priscillæ.*

Florentiæ. Pientissimus. Conjugi. suæ. benemerenti
Q. V. ann. XLG. M. X. D. X.

5. *Cæm. V. Noment.*

Fortunoni benemerenti qui vixit annis XVI. M. V.
D. XV.
Fecerun. Domini sui in pace.

6. *Cæm. S. Cyr.*

VI. Kalendas. Augustas.
Fortunula deposita.

7. *Cæm. V. Tiburtina.*

Fructuose benemerenti que mecu bixit anno XV. et
mensēs duos in pace.

8. *Lugduni in front. Eccles. S. Romani.*

Templi factores fuerant Fredaldus et Uxor
Marturis egregii quod constat honore Romani
Illius ut PC beque antur sede p. . . enne. . . .

NOT. Legit J. Sponius, Illius ut precibus recreentur sede perenni.
V. 3. Sæculi autem quinti aut sexti.

9. *Brixia.*

1: *Brixia.*

Faustino et Jovitæ Martyribus Victor Maurus ex voto posuit mensam Civibus suis.

2. *In Laterano, in Throno, Romæ.*

Fl. Felix. V. C. Magister. utriusque. Militiæ
Patricius et. Conf. Ord. et. Padusia. ejus. Inl.
Femina. voti. compotes. de. proprio. fecerunt.

NOT. Idatius in Chron. ad initium Imperii Valentiniiani III. ait. *Felix Patricius ordinatur, ex Magistro Militum.* Legit Hen. Noris V. Cl. V. 2. *Ex Conf. & Pandusa.* Sed certe non apud Gruterum. *Fl. Felix* Consul erat cum *Tauro*, A. D. 418. Sed an noster erat haud constat.

3. *In Eccl. S. Petri, Romæ.*

Certa fides justis coelestia regna patere,
Antistes Felix quæ modo lætus habet.
Prælati multis humili pietate superbus,
Promeruit celsum simplicitate locum.
Pauperibus largus, miseris solatia præstans,
Sedis Apostolicæ crescere fecit opes.

NOT. De Felice IV. qui obiit 530. V. 3. leg. *superbis.*

4. *In S. Stephan. Romæ.*

Opus quod Basilicæ Beati Martyris Stephani
Defuit à Johanne Epō. marmoribus inchoatum,
Juvante DNO Felix Papa addito Musivo
Splendore, sanctæ plebi Dei perfecit.

NOT. Johannes I. ob. 526. cui successit Felix IV. de quo & sequens Inscriptio, de re eadem, & verbis pene iisdem, in eodem loco ponitur.

I.

DNO juvante Felix EPS Dei Famulus
Forum Basilicæ Beati Martyris
Stephani Musivo et marmoribus decoravit.

NOT. Opus Musivum est opus tessellatum, i. e. tessellis marmoreis variegatum. Nec tamen ex marmoribus tantum, sed ex lapillis vitreis omnium colorum, hinc opifices *Musivarii* dicti sunt, & ista ars *Musivaria*. Distinguit Car. du Fresne V. Doctiss. artem *Musivariam*, & artifices *Musivarios* ab arte *quadrataria* & artificibus *quadratarariis* & *priorem*, arcus, apsidēs, & parietes spectare, *posteriozem* vero pavimenta tantum. Vñ & utrumque. Forum Basilicæ, est Atrium, vel Navis Ecclesiæ.

2. In Trono SS. Mart. Cosmæ & Damiani, Romæ.

Aula Dei claris radiat speciosa metallis
In qua plus fidei lux preciosa micat.
Martyribus Medicis populo spes certa salutis
Venit et ex sacro crevit honore locus
Obtulit hoc Domino Felix, Antistite dignum
Munus, ut aetheria vivat in arce poli.

NOT. Fidem ex Operibus non solum bonis, sed magnificis, metiebantur olim Christiani imprudentes: & eo tandem excreverit illiusmodi fides, pietasque (probatante interea, aut tacente saltem Clero) ut munera, donationes, aliaque id generis in Monachos, Ecclesias, & Clericos officia, *prototo* (quod vulgò dicitur) *Christianitatis*, haberentur: Error profecto gravis, & reprehensione dignus! Sed humanior paulo, & multum æquior hodierno heistermoque inter Nosirates illo, quo in impiam & sacrilegam omnium rerum sacrarum direptionem cæci & furibundi involabant, involantque. V. 3. Martyres Medici sunt Cosmas & Damianus, qui Anargyri dicti sunt, quia rem Medicam gratis exercebant. Passi sunt sub Diocletiano circa ann 285. & summo in honore apud Græcos habentur qui multa de Illis mirabilia finxerunt, & Latinos Fidei iussores suos habent. V. 5. Felix, forsan ejus nominis Quartus, qui obiit 530.

3. *

Ossemel atque iterum vero de nomine Felix,
Qui intemerata fide, contempto Principe mundi,
Confessus.

Confessus XPM, caelestia regna petisti,
 O verè pretiosa fides, cognoscite Fratres.
 Qui ad caelum victor pariter properavit Adauctus
 Presbyter is verus, Damaso Rectore iubente,
 Composuit tumultum, Sanctorum limina adorans.

NOT. Lege V. 5. *Quà*, i.e. fide.

1. *

Florentina mihi quondam dulcissima Conjunx,
 Et toto penitus pectore fixa meo;
 Te pudor, & probitas, caram fecere marito,
 Conservansque toros inviolata fides.
 Militiæ studiis secura mente vacavi,
 Creveruntque mei te moderante lares.
 Nunc tua deserti quærunt solatia nati,
 Ingemit & tristis te moriente domus.
 Suscipe quapropter carmen feralè Boniti,
 Quod mihi luctificum est, sed tibi dulce nimis.

2. *

Quanquam Patricio clarus de germine Consul,
 Inlustres trabeas nobilitate tuas:
 Plus tamen ad meritum crescit, quòd morte beata
 Martyris effuso sanguine nomen habes.
 Adjunctusque Deo, tota quem mente petisti,
 Adsertor XPI fidera jure coles.
 Sit precor acceptum quòd post dispendia belli,
 In melius Famulus restituere Florus.

3. *In Basilica S. Petri vetere.*

Gabinia Gaudentia H. F. in qua fuit immutabilis casti-
 tas improbissima verecundia incomparabilis innocentia
 perpetua quiescit in pace que vixit ann. XVIII. M. XI.
 D. XXI. Varius Victor. Conjugi B. M. D. XII. Kal. Au-
 gust.

NOT. In alia Inscript. dicta est Cilinia Competia.

1. *Cæm. S. Agnetis.*

ΘΗΓ VΩΡΔΗΑΤVGV ΑΛΛΗΕ PVPGHVGVVV
 ΛΑΤVΓΙΤΡΩΦΗΔ CVM ΦΑΜΗΛΗΑ ΤωΤΑ
 QVHE GCVPT HP ΠΑΚΕ
 ΥΘΦΗΛΑ ΑΡCΗΛΛΑ ΦΕCΗΤ.

NOT. Characteribus barbaris inscriptum lapidem sic interpretatur Aringhus [*Hic Gordianus Gallia nuncius jugulatus pro fide cum familia tota quiescunt in pace Theophila ancilla fecit.*] Et exponit *Nuncium* de Oratore seu legato : & Gordianum à Provincialibus Gallis missum ad Imp. legatum, pro sedandis bellorum tumultibus, vel reprimenda quam novus Præses moliebatur, persecutione, fuisse. Sed divinare illum verius quam docere, credit Reynesius, qui Gordianum Galli Eunuchum legendum credit, de Cubiculario Galli Cæsaris exponens. Et hunc Gordianum illum esse sortasse Vicarium & Martyrem, cujus uxorem Marinam Julianus Imp. in pago quodam, quem *Aguas Salvias* vocant, Rusticorum servituti addici præcepit, ut ea servitute opprimeretur.

2. *Romæ.*

Martyris hic tumulus magno sub vertice montis
 Gorgonium retinet, servat qui altaria Christi
 Hic quicunque venis Sanctorum limina querens
 Invenies vicina in sede habitare beatos
 Ad cælum pariter pietas quos vexit ovantes
 Damasi. Episcopi.

NOT. Hic Gorgonius cum Dorotheo Diocletiani Imp. Cubicularii ambo, ab ipso jussi sunt primo suspendi, exinde visceribus pelle nudatis, aceto & sale perfundi, sicque in craticula assari, atque ad ultimum laqueo necari. Passi sunt, A. D. 303. Nicomedie.

3. *Romæ.*

Galeriæ. Agapeni. que. dormit in pace. dep. III. id. Aug.

4. *Treveris.*

Hic jacet. Galla. quæ. vixit. ann. X. D. XXX. titulum:
 posuerunt, Martyrius. et. Sylvia. in. pace.

1. *.

Gaudiosa deposita in Basilica Domni Felicis

2. Neapoli.

Hic, requiescit in pace. S. Gaudiosus. Episc. qui, vixit.
annis. . . . Die. VI. Kal. Nov. . . . .
Conf. . . . indict. VI.

NOT. Fuit hic Gaudiosus Bitisensis vel Byzacensis Episcopus, Africanus, Exul Neapoli ob furorem Genserici Vandali, A. D. 439. vid. Baron. Mart. Octob. 28. Si autem indictio VI. vere notatur, depositus est Gaudiosus A. D. 453: Opilione, & Vincomalo Coss. vel A. D. 468. Anthemio Aug. II. Coss. sine Collega.

3. *Cem. V. Noment.*

Gavius Leo Filio Incomparabili Pompeio. q. vix. ann. VI.
et D. P. M. V. K. Dec.

4. *Cem. V. Appia.*

D Gavin. Val. Scolaſtice.
E Innocentiſſime. q. v. ann.
P Val. Scolaſticus et Gavinia
X Parentes Filia: dulciſſimæ.
V

5. *Cem. Prætextati.*

Gaudentia in pace.

6. *Cem. S. Cyriacæ.*

Locus Gemellinæ que vix. annos XXV. II. XII. Cal. Mai.
Cos. Mero.

NOT. Merobaude cum Gratiano IV. A. D. 377.

7. *Romæ.*

Grania Bona.

1. *Cem.*

1. *Cæm. Callisti.*

Geminæ Conjugi Severus quæ vixit annos XX. menses
duo. quæ fecit cum Marito annos II.

2. *Cæm. Priscillæ.*

Generosa Conjugi suo Filostorgo qui bixit. an. octoginta,

3:

Generosus Enochus depositus in pace VII. id. Octob. Boe-
tio. V C. Conf.

NOT. A. D. 487. vel 510.

4. *Cæm. S. Agn.*

Locus Geronti Presb.
Depositus XIII. Kal. Jul.
Conf. Eparchi Aviti

NOT. Sirmondus anum designat. A. D. 456.

5. *Cæm. Callisti.*

Ε χαλκῶν Νοεμβ. ἐχοιμῆθη Γοργωνίος
παισι φίλος καὶ οὐδένι ἐχθρὸς.

6. *Cæm. Priscillæ.*

Gregori Silicia Faustina. vixit ann. III. M. V. Die uno

7. *In Eccles. S. Job. in Lat.*

Gallus Anastasiæ Natus, decus addidit aulae,
Quod pro sit meritis illius atque suis.
Munus ut grate sumat divina potestas,
Efficiet Petrus, Regia claustra tenens.

Suscipe terra tuo corpus de corpore sumptum,
 Reddere quod valeas vivificante Deo.
 Sp̄s astra petit, loeti nil jura nocebunt
 Cui vitæ alterius mors magis ipsa via est.
 Pontificis summi hoc clauduntur membra sepulcro,
 Qui innumeris semper vivit ubique bonis.
 Esuriem dapibus, superavit frigora veste,
 Atque animas monitis textit ab Hoste sacris.
 Implebatque actu quicquid sermone docebat,
 Esset ut exemplum mystica verba loquens.
 Ad XPM Anglos convertit pietate magistra,
 Adquirens fidei agmina gente nova.
 Hic labor, hoc studium, hæc tibi cura, hoc Pastor agebas
 Ut Dño offerres plurima lucra gregis.
 Hisque Dei Consul factus lætare triumphis
 Nam mercedem operis jam sine fine tenes.

NOT. Alitèr, hoc Epitaphium S. Gregorii apud Joh. Diaconum, qui scripsit, legitur: Obiit Pontifex vere Magnus A. D. 604.

2. *In Vaticana S. Pet. Basilica.*

Hic quem tegit humus oculis vultuque decorum,
 Papa fuit Quintus nomine Gregorius.
 Ante tamen Bruno, Francorum Regia proles,
 Filius Othonis, de genetrice Judith.
 Lingua Theutonicus, Wangia doctus in urbe,
 Sed Juvenis Cathedram sedit Apostolicam.
 Ad binos annos et menses circiter octo,
 Ter senos Februo connumerante dies.
 Pauperibus dives per singula Sabbata vestes,
 Divisit, numero cautus Apostolico.
 Usus Francigena, Vulgari, voce Latina
 Instituit populos eloquio triplici.
 Tertius Otho sibi Petri commisit ovile,
 Cognatis manibus unctus in Imperium.

Exuit

Exiit et postquam terrenæ vincula carnis

Equivoci dextro substituit Lateri.

Decessit duodecimo Kalendas Martii.

NOT. Gregorius V. filius Othonis Marchionis Veronenfis obiit A.D. 999. V. 5. Wangiâ hodie *Wormes*, seu *Mayence*, utraque enim urbs erat Vangionum. V. 16. Distribuit. XII. Pauperibus, Apostolorum Christi duodecim memor. V. 11. *Francigena*, seu aliter *Francisca*, i. e. Gallicâ. *Vulgari*, i. e. Teutonica. *Saxo* enim natione erat Bruno. V. 13. *Sibi pro Illi*, i. e. Gregorio. Otho enim III. Brunonem nepotem suum Papam ordinari iussit, à quo & ipse Otho, proximo solenni Pentecostes, Imperator & Patricius consecratur. Quod V. 14. illustrat. V. Penultimo, per *Æquivocum*, intellige Gregorium Magnum, qui sepultus erat ante *Secretarium*, inter columnas Porticium.

1. *Neapoli.*

Hic. requiescit. in. pa. Sc. Abbas. Habet deus. positus VII. id. Maias. Anthemio. III. Cos.

NOT. Fasti Cons. hujus Consulatus. II. referunt in A. D. 468. tertium non meminerunt.

2. *Ap. S. Agn:*

Herculanus. fecit. sibi. in. pace.

3. *Cam. Callisti.*

Hipolite hic posita est.

Q. V. A. LZZZ et dies V.

NOT. Z pro L 53.

4. *Cam. S. Agn.*

VII. id. Seb.

Dep. Honorius. in. pace. qui. vixit. an. P M. LIII. mens. VI. D. XIII.

Cons. Albini. V C. locum comparavit Martina se viva.

NOT. Multi Albini Consules fuere:

1. *Cem. S. Cyriacæ.*

Herclanius in pace.

2. *Cem. Priscillæ.*Herculio innocenti. in. DM. $\overline{\text{XP}}$. Q. V. an. III. M. VIII.
D. XXXIII.

Januaria. alumno mere. in pace.

3. *Cem. Callisti.*Herculius innox. in. pace. dp. III. idus Aprilis. qui vixit
ann. II. M. VIII.4. *Cem. V. Noment.*Hilara dulcissima an. PIM. XXXV. dep. in. pa. Opili-
one. V. C.

NOT. A. D. 453.

5. *Romæ.*Consulatu. M. F. Stilichonis. secundo. $\overline{\text{CC}}$. 'depositus.
Puer. Helias. Argentarius. Septumu. Kal. Novembres.
Die. Beneris. ora. quarta. qui. bixit. annis. triginta. et
quinque. et. dies. viginti. et. tres. benemerenti. in. pace.NOT. A. D. 405. $\overline{\text{CC}}$. Clarissimi, & forsan Comitiss.6. *Romæ.*Hic requiescunt. corpora. Sanctor. Martyrum. Hippoliti.
Taurini. Herculiani. atque. Johannis. Calibitis. Formosus.
Episcopus. condidit.NOT. Hi Martyres non eodem tempore sunt passi, sed illorum cor-
pora vel reliquias in unum colligens Formosus, in eodem loco
posuit.1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Hoſtavie. Cojugi. Neofite.
Biſomus. Maritus. fecit.

NOT. Lege Biſom. i. e. Maritus in biſomo poſuit.

2. *Agro Mediolani.*

B. α. ω. M.

Hic. requieſcit. in. pace. Honorata.

H. . . . . quæ. vix. æt. ann. XXVI. D. . . . .

kal. Mart. Her. et. Bal. VV. CC.

Konlib. . . . .

NOT. Herminero, & Baſilico Coſſ. A.D. 463. Conliberti fecerunt.

3. *In Portic. S. Petri.*

Helpes dicta fui, Siculae Regionis alumna,

Quam procul à patria Conjugis egit amor.

Quo ſine moeſta dies, nox anxia, flebilis hora,

Nec ſolum caro ſed ſpiritus unus erat.

Lux mea non clauſa eſt, tali remanente marito.

Majorique animae parte ſuperſtes ero.

Porticibus ſacris jam, non Peregrina, quieſco,

Judicis aeterni teſtificata thronum.

Ne qua manus buſtum violet niſi forte jugalis

Haec iterum cupiat jungere membra ſuis.

Ut thalami tumulique comes nec morte revellat,

Et ſocios vitae neſtat uterque cinis.

NOT. Helpes, Feſti Senatûs Principis filia, Sicilia oriunda, Boethii uxor, animi, corporis & fortunæ dotibus, illuſtris floruit; ſcripſit verſusemendatiſſimos, & ſcribenti Marito luaviſſimus adſedit genius. Hanc efflictim amatam hoc ultimo carmine affectus maritales mirè ſpirante Boethius [*Conſolationis Philoſophiæ auctor*] proſecutus eſt. Sicut tradit Renatus Vallinus, Boethii editor, in vita authoris, qui legit V. 7. jam nunc — V. 11. revellat.

1. *

Hic jacet Heraclius nimium dilectus amicus
Eloquio primus, nulli pietate secundus.

2. *

Heraclius vetuit Lapsos peccata dolere,
Eusebius miseros docuit sua crimina flere.
Scinditur in partes Populus, gliscente furore
Sedet loca ede, bellum, discordia, lites,
Exemplo pariter pulsi feritate Tyranni
Integra cum Rector servaret foedera pacis
Pertulit exilium omnino sub Judice lætus
Litore Trinacrio mundum vitamque reliquit.

NOT. Emenda cum Baronio Illustriff. V. 4. *Seditio, caedes.* Sed vide quæso, Lector, an sequens Epitaphium, huic lucem aliquam novam afferat, an duo in unum coaluerunt.

3. *

Sancti Marcelli Martyris.

Veridicus Rector Lapsos quia crimina flere
Prædixit miseris, fuit omnibus hostis amarus.
Hinc furor, hinc odium sequitur, discordia, lites
Seditio, caedes, solvuntur foedera pacis,
Crimen ob alterius, XPM qui in pace negavit,
Finibus expulsus Patriæ & feritate Tyranni.
Hæc breviter Damasus voluit comperta referre
Marcelli Populus meritum cognoscere posset.

NOT. Si hæc duo Epitaphia simul aspexisset *Papebrochius*, quæ ad Marcelli vitam annotavit forsitan mutasset.

4. *Ad Fontem S. Johan. in Lat:*

Ad fontem vitæ hoc aditu properante lavandi
Constantis fidei janua XPS erit,

Hic

Hic Locus olim sordentis tumuli squalore,
 Congestus sumptu & studio XPI- Famuli Hilari
 Epi Juvante Domino tanta rudenum moles
 Sublata quantum culminis nunc videtur ad
 Offerendum XPO Deo munus ornatus atque dedicatus est

NOT. Lege V. 1: *properate*. V. 4. Hilarius Papa, ab anno 461. a
 467. tria fecisse Oratoria, in Baptisterio Basilicæ Constantinianæ dici-
 tur, & quartum in Lateranenſi, in honorem S. Stephani. Ut ex Ana-
 staſio, in vita Hilari, videre est.

1. *In Pallio Altaris in Eccl. S. Petri, Romæ.*

Pastor ovile Dei servans sine crimine Petre,
 Qui præbes XPI pabula sancta gregi:
 Tu Caroli clemens devoti munera Regis
 Suscipe, quæ cupiens obtulit ille tibi;
 Hildegarda pio cum quo Regina fidelis,
 Actibus insignis, mentis amore dedit.

NOT. Hildegarda, Uxor secunda Car. Mag. nupta circa ann. 772.
 Pallium, vel Palla Altaris, est quæ altari subtrata est, & quæ sacra
 Christi munera contegit, & *Corporale* dicitur.

2. *In sinist. Portæ Basilicæ S. Petri.*

Lux arcana, Dei verbum, sapientia lucis,
 Atque coruscantis splendida imago Patris.
 Ad nos descendit, nec quo fuit esse recessit.
 Ut cæcas mentes erueret tenebris
 Plenus homo in nostris et verus nascitur ildem,
 Virginis ex utero, totus ubique Deus.
 Discipulis præcepta dedit, Petrumque beatum
 Hos inter Primum sanxit et egregium.
 Cujus in arbitrio caelum terramque reliquit,
 Pandere vel potius claudere cumque velit.
 Nam sub mortigenæ quidam latuere gehennæ
 Verbere confoſſi, mente, fide, opere.
 Histria testatur possessa hostilibus annis
 Septies et decies scismate pestifero.

Effet ut impletum Hieremias voce canentis
 Ultio Captivis tam numerosa fuit.
 Sed bonus Antistes Dux plebis Honorius armis
 Reddidit Ecclesiis membra revulsa prius.
 Doctrinis monitisque suis, de faucibus hostis
 Austulit, exactis jam peritura modis.
 At tuus argento Præsul contraxit opimo
 Ornavitque fores Petre beate tibi.
 Tu modo cælorum quapropter Janitor alme,
 Fac tranquilla tui tempora cuncta gregis.

NOT. Vers. 3. Nec tamen cessavit esse, *quo fuit antea*, i. e. in
 cælo: nisi malis legere, *nec quod fuit*. Hoc sensu—nec tamen
 cessavit esse quod fuit, i. e. Deus. V. 14. *Schismate pestifero*. Audi
 rem totam. Concilium Chalcedonense Oecumen. quartum, A.D. 451.
Tria Capitula approbaverat. Vigilus PP. A. D. 548. in Synodo
 Constantinopol. unâ cum Episcopis LXX. eadêm damnavit, hæc clau-
 sula adjecta, *Salva in omnibus rebus auctoritate Concilii Chalcedon*:
 hæc tamen damnationem postea revocavit Vigilus A. D. 553. & Con-
 stitutione factâ contrarium decrevit. Synodus autem Constantinop.
 quinta Oecumen. absente licet Vigilio, reclamante, & renuente, *tria*
Capitula damnavit. Vigilus aliique à partibus ejus Episcopi, se-
 dibus suis ejiciuntur. Vigilus (ut videtur, quod tamen negat *Pape-*
brochius) Narsetis intercessionem revocatur; eâ tamen lege, ut Concilii
 hæc in re Decretis subscriberet, quod fecit, iterumque damnavit *tria*
Capitula. Istiæ Episcopi hæc capitula acerrimè vindicant, illisque ad
 tempora usque Honorii PP. patrocinantur. Quo autem anno Ho-
 norii, ad saniores sensum redierunt, non satis constat. Card. Ill. Ba-
 ronius, Godæus, aliique, hocque etiam Carmen, illos errore suo per
 annos 70. (non 17) mansisse docent. Si autem 70 ad 555, (quo
 anno mortuus est Vigilus) addas, dabunt 625. Honorius verò Pa-
 patum non adeptus est ante ann. 626. Sed videat quæso, Lector quis
 & qualis vir fuerit hic *Vigilius*, quam sibi constans! quàm graves &
 pestiferi *schismatici* Istiæ Episcopi! V. 17. *Honorius* [*Monothelita*,
 & *anathemate percussus à Conciliis sexto & septimo adprobante*
Concilio etiam octavo P. P. Agathone, unâ cum multis aliis.] Obiit
 A. D. 638.

1. In Eccles. B. Petri.

Pastorem magnum laudis pia præmia lustrant,
 Qui functus Petri hac vice summa tenet.
 Effulget tumulis nam Præsul Honorius istis,
 Cujus magnanimum nomen honorque manet.

Sedis Apostolicæ meritis nam jura gubernans,
 Dispersos revocat, optima lucra refert.
 Utque sagax animo divino in carmine pollens,
 Ad vitam Pastor ducere novit oves.
 Histria nam dudum sævo sub Schismate fessa,
 Ad Statuta Patrum teque monente redit.
 Judaicæ gentis sub Te est perfidia victa,
 Sic unum Domini reddis ovile pium.
 Adtonitum patriæ sollers sic cura movebat,
 Optata ut populis esset ubique quies.
 Quem doctrina potens, quem sacræ Regula vitæ,
 Pontificum pariter sanxit habere decus.
 Sanctiloqui semper in te commenta Magistri,
 Emicuere tui, tanquam secunda nimis.
 Namque Gregorii tanti vestigia justī,
 Dum sequeris cupiens, et meritumque geris.
 Aeternæ lucis XPO dignante perennem
 Cum Patribus sanctis posside jamque diem.
 His ego epitaphiis merito tibi carmina solvi,
 Quod Patris eximii sim Bontis ipse memor.

NOT. Ostendunt hi versiculi Honorium S. Gregorii Discipulum fuisse, sicut illorum Scriptorem Honorii. Quærit autem Papebrochius an qui scripsit esset nomine *Bonus*, an *Domus* qui A. D. 677. Papa factus est, hocque carmen Honorio panxerit, quemadmodum Honorius Decessori suo Bonifacio. Emendat autem Pater idem doctiss. V. 2. *hic pro hac.* 3. *Effulsit.* V. 13. *Monebat.* 16. *Sense* pro *Sanxit.* V. 18. *Tua tanquam animata manu.* V. 19. *Nam qui Gregorii sancti vestigia inisti.* Omnia ut videtur, rectissimè.

1. *

S. Agnæ Mart.

Aurea concisis surgit pictura metallis,
 Et complexa simul clauditur ipsa dies.
 Fontibus è niveis credas Aurora subire
 Correptas nubes, roribus arva rigans.
 Vel qualem inter sidera lucem proferet Irim,
 Purpureusque Pavō ipse colore nitens.

Qui potuit noctis vel Lucis reddere finem,
 Martyrum è bustis huic reppulit ille chaos.
 Sursum versa nutu quod cunctis cernitur uno,
 Præful Honorius hæc vota dicata dedit.
 Vestibus et factis signantur illius ora,
 Lucet et aspectu lucida corda gerens.

1. *

Accipe tam longas brevis O Scriptura querellas,
 Qua duro Silici vulnera mando mea.
 Heu jacet his pars magna mei, heu triste cubile
 Quo sine me Hrodine lumina nuda jaces!
 O Lux clara, tuo mens una et cura marito,
 Nunc dolor et lacrimæ sola relicta mihi.

NOT. Hoc & alia quamplurima, inter Christiana monumenta, haberi non necesse est, nihil enim Christiani in se peculiariter habent, sed inter Christiana fortè inventa sunt, & in familiam Christi adoptata. Lego V. 4. *Rhodine* : ut videre licet in sequenti Epitaphio, de eadem, ut credo, femina.

2. *

Occidis infelix viridi sub flore juventæ
 Purpureusque aitor quam brevis evanuit!
 Viximus et mutuum quodcumque exegimus ævo,
 Nam tecum Rhodiæ gaudia nostra jacent.
 Æternum in pacem unde erat et rediit.
 Hunc tumulum fecit Dionysius iste quis at me
 Si quæris Coniux cætera vive vale.

NOT. Irrepsit vers. quintus ut mihi videtur; vers. 6. & 7. ita distingue, *Hunc tumulum fecit Dionysius. Iste quis? at me si quæris.* (Si quæris à me quis iste Dionysius sit, respondeo) *Coniux. Cætera; vive, vale, O Lector, seu Viator.*

3. *Cæm. Priscilla.*

Januarius Matronæ Coniugi.

1. *Cem. S. Cyriacæ.*

Quiescit in pace Januarius vixit A.

2. *Cem. Callisti.*

Januario. B. M. qui vixit. ann. XXGII. Di. GI. Kal. nob.
Imp.

3. *Ibid.*

Benemerenti Januario qui vixit. M. VI. et. D. XXV.

4. *Cameterio Priscilla.*

Januario dulci. et bono Filio omnibus honorificentissimo
et idoneo. qui. vixit annis XXIII. M. V. D. XXII. Pa-
rentes

5. *Apud S. Agn.*

Januarius Leontidi Cojuge in pace.

6. *Cem. Callisti.*

Ilara. III. idus Octobres Defuncta es in pace

7. *Cem. Prisc.*

Ilarioni compari Birginio qui bixit annus mecu. XXVII.
in pace.

8. *Cem. Callisti.*

Innocentie et Dulcitudini Filio qui vixit annu. unu.
mens.... dies. IX. Parentes fecerunt.

9. *Cem. S. Cyr.*

Locus Joannetis.

10. *In Eccl. S. Petri, Romæ.*

Mente pia vivens XPI nutritus in aula,
Et sola gaudens simplicitate boni,
Blandus in obsequiis, et puro plenus amore,
Pacificam vitam jure quietis agens;
Qui gratus populis, et celsò dignus honore,
Sumfisti meritis purificale decus;
Commissumque tibi pascens bonitate magistra,
Servasti cunctum sub pietate gregem :

Pro

Pro quo rite tuum venerans Agapetus honorem,
 Praestitit haec tumulto munera grata tuo.
 Qui nunc Antistes Romana celsus in urbe,
 Sedis Apostolicae culmina sacra tenet.

NOT. V. 4. Legit Pabebrochius *Pontificum*. V. 6. *Pontificale*. Agapetus Papa qui ob. 536. hoc carmen composuit Johanni II. qui 535. decessit.

1. *Cam. Priscillae.*

Innocentius Innocentio Filio pro innocentia sua benemerenti, qui vixit anno uno diebus XGIII. oras. III. in pace.

2. *Romæ.*

Hic. requiescit bonus. Johes. Canonicus. Astensis. et. DNI. PP.

3. *Bas. S. Pauli.*

+ LC. Joannis Aligenfis se vibo conparavit PC Viatoris

NOT. FL Viator cum FL Æmilio. A. D. 495.

4. *Inter Arundelliana.*

+ Ιωαννης Ρουφινου Σμυρναιος
 Συμβολαιογρ δωρησ μη το κηπιον
 τουτο δωδωεν τω εμω γνησ, εκχρηω +
 και πνευματικω υω +

NOT. Συμβολαιογραφους ιδωρισμεν τε, &c. Non sequitur hanc Inscriptionem Christianam esse propter quod Crucis figuræ in illa videntur, nam & in Paganis, & profanis, easdem videre licet.

5. *S. Cyriacæ.*

Refrgeri tibi Domnus Ipolitus Sid.

6. *Ibid.*

Ireneti benemerenti Cojugi Maritus fecit in pace.

7. In *Cem. SS. Marcellini & Petri rriclinio lunari discumbentibus* superscribitur.

Irene Dacalda. Agape misce mi.

NOT. Da mihi calidam. Irene: misce mihi Agape: discumbentium iussa sunt.

1. *Cem. V. Tiburt.*

Ispeti Maritus et mater fecerunt.

NOT. Ispeti apud Romam barbarizantem pro Spei.

2. *Cem. Priscillæ.*

Domino Patri Jubilatori Celerinus filius fecit in pace.

3. *Romæ.*

Fl. Jovina. qui. vixit. ann. tribus. D. XXXII. dep. in pace.
XI. Kal. Octob.

4. *Cem. Cyriacæ.*

Locus quem comparabit Julianus ubi posita Florentia
uxor ejus.

5. *Cem. Calepodii.*

Julius Vernis Venustus qui vixit annos XXI. et menses X.
depositus Birgo super se IIII. Kalendas Septembres.

NOT. Vernis pro verna. Sic vespa vespis; bura buris; nepta neptis;
foresta forestis; luna lunis; alpa alpis. Frequentèr sed non eleganter.
Pro *super se* lege *superstes*, i. e. adhuc existens. Reynes.

6. *Cem. Cyriacæ.*

Sancto Martyri Laurentio Julia exhibit. III. Kal. Oct. dep.
Kal. SS.

NOT. SS. vel Supra Script. vel Septembr.

7. *Cem. Priscillæ.*

Juliano qui vixit annis. VI. mensibus. IIII.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Julius. Felix. Valentinianus. V. C. et ex. Silentiariorum. Sacri Palatii. Com. Confistorii. Com. Dom. qui. vix. ann. LXVII. mens. IV. D. XXV. Dep. in. pac. Eutaricho. Colliga. V. C. Cons.

NOT. Lege Eutharico Cillica Coss. cum Justino Aug. A. D. 519.

2. *Com. V. Tiburti.*

Justus et Bibantia Parentes posuerunt Aepitio Filio benemerenti qui vixit ann. XII. M. VIII. D. XXII.

NOT. Leg. Viventia Septitio.

3. *Lusitania. supra januam Templi.*

+ Hunc. denique. ædificium. Sanctorum. nomine. cœptum. Justi. et. Pastoris. Martyrum. quorum. constat. esse. sacratum. consummatum. est. oc. opus. era. DCCXX.

NOT. Æra Hispanica incipit ab anno XXXVIII. ante Dionysianum computum; adeo ut annus hujus Inscriptionis non sit A. D. 720. verum 682. Subtrahendo autem numerum 38. ab æra Hispanica, numerum A. D. Dionysianum inveniri docet Ill. Jos. Scaliger, sed causam & rationes hujus Epochæ (quod memini) non tradit.

4. *In Agro Eborensi.*

Julianus. Famulus. Christi. Episcopus. Ecclesiæ Eborensis. H. situs. est, vixit. annos. plus. minus. LXX. Rec. in. pace. Kal. Deceb. Era. DC. IIII.

NOT. Id est, 566.

5. *Eccles. S. Praxedis.*

Corpora sancta Cyri renitent hic atque Johannis
Quæ quondam Romæ dedit Alexandria magna.

NOT. Hi passi sunt Alexandria sub. Imp. Diocletiano, & eorum corpora in Romam translata erant, A. D. 414. cujus translationis fabellam totam ex Cod. MS. à Sophronio Hierosolymitano Episcopo
E c 4 (nescio

(nescio quo) conscriptam, in *Rom. subterranea*, videre licet. Ex quâ unam tantum portiunculam Lectori apponam, ut de illa ipsa historia, & describentium, & credentium fide, iudicium ferat. *Postea vero Apostolicus Innocentius, cum suis Cardinalibus, & multis Romanæ Ecclesiæ Prælati, talem fecit absolutionem, ut omnes ad beatorum Martyrum, Abba Cyri, & Johannis, ac S. Virginis Praxedis festum humili prece venientes, à quarta suorum scelerum parte dissolvi mererentur.* Euge Sophroni! Multum Innocentio cum Cardinalibus & Prælati suis ob dissolutionem peccatorum debet Posteritas!

1. In Parad. Beati Petri, Romæ.

Quamvis clara fides, multum de luminis aula,
 Plusque loci meritis nobilitatur opus;
 Est tamen his pulcris specialis gratia rebus,
 Spectantumque oculos ars pretiosa trahit.
 Johannes hoc complit opus, quem ritè coronat
 Urbis Romanæ Pontificalis apex.

NOT. In *Parad. i. e. Paradisum*. Paradisus est Atrium Porticibus circumdatum, ante ædes sacras. Sic Anastasius in *Dono I. Hic atrium B. Petri superius, quod Paradisus dicitur, estque ante Ecclesiam, in quadriporticum, magnis marmoribus stravit*. Dicitur etiam Porticus S. Petri, Cameteriorum vicem præbuisse *Paradisos* certum est, *Ottomem* enim secundum Imp. & *Siegelgaitem* Rob. Guiscardi uxorem, in illo S. Petri, aliosque in aliis humatos tradunt Authores. *Cameteria* etiam dicuntur & *Atria*. V. 5. Johannes Papa ejus nominis *Primus*, qui *Horisdæ* successit A. D. 523. & in carcerem publicum Ravennensem à Theodorico R. conjectus, ibi diem obiit supremum, Martii 8. & Romæ sepultus in Basilica S. Petri, die 28. ejusd. mensis, A. D. 526.

2. In Porticu Vaticano.

Præsulis eximii hic requiescunt membra Joannis
 Extiterat dictus qui antea quippe Petrus
 Sedem Papæ blando moderamine rexit
 Imperatori Othoni dulcis fuit atque præclarus
 Commissum populum Romanum moribus ornans

Eloquio cunctis, præsertim dulcis amicis
 Subjectis placidus pauperibusque pius
 Defunctus est Joannes Papa mense Augusti die 20.

NOT.

NOT. Johannes XIV. capitur à Romanis A. D. 984. & Castro S. Angeli inclusus, quadrimestri ærumna, & fame maceratus, moritur 985. Papebrochius omittit V. tertium, quippe quem Romanus Canonici in temporibus Eugenii Tertii non legebat.

[1. Romæ.

Nunc cœlo est similis, nunc inclita Romæ * vere * *Forte Verenda.*

Cujus claustra docent intus inesse Deum.
Aspicite tumulum dignis ex sorte dicatum,
Quem clara retinent membra dignaque propago,
Quem monstrat multis genitorum jure Senatus.
Et clarus merito accedens rite Johannes,
Quem ordo Cleri primum extollit in urbe
Quem Papæ rectum probaverunt atque fidelem,
Testatur Romæ populus omnisque Sacerdos
Qui digne functus requiescit forte locatus.

2. In Oratorio B. Virg. intra Vatican. Basilicam.

Clauditur hoc tumulto venerabilis ille Joannes,
Qui Legis sacræ diffundere noverat amnes;
Egregius Doctor, verbo quæcunque docebat,
Moribus et vita tribuens exempla gerebat.
Hunc à Canonici districto jure rigoris,
Non timor, aut lucrum, non gratia flexit amoris.
Det Deus æternus cœlesti lumine pasci
Qui dat Romæ mori dederat bene gaudia nasci
Quando Vir iste obiit, si vis cognoscere verum,
Septima lux Martii fuit Illi meta dierum.

NOT. Hæc è Manlio Baronius, illi malè credulus: meliùs, è Romano Canonico, Papebrochius *Johannis* cujusdam *Cardinalis* [*integrò post Papam hunc Johannem sæculo florentem*] hoc fuisse Epitaphium Rhythmicum conjecit. Obiit Johan. XIV. 996. & Vaticano fortè sepultus. Lege autem cum Papebrochio.

V. 8. Cui dat Roma mori, dederat Burgundia nasci.
Alièr, sine sensu leges.

1. *In Basilica B. Pauli.*

Pontificis summi hic clauduntur membra Johannis,
 Qui prudens Pastor persolvens debita mentis,
 Isthic præmonuit moriens sua membra locari;
 Quo pietate Dei resolutus nexibus atris
 Egregii Pauli meritis conscendit in athra
 Inter Apostolicos cœlorum gaudia metat
 Gaudeat, exultet sociatus cœtibus almis.
 Dicite corde pio relegentes carmina cuncti,
 Christe tui famuli misertus, scelera purga,
 Sanguine qui sancto redemisti crimina mundum.

Hic vero summus Pontifex Joannes in Apostolica
 Sede sedit annos VII. Depositionis ejus dies VIII.
 Idus Septembris ab Incarnatione Domini Ann.
 DCCCCLXXII.

NOT. Legit Papebrochius vers. 7. *Plaudat*, 9. *Scellera*, metri gratiâ. V. 10. *Crimine*. Omittit autem totum versum quintum, versum quartum sic intelligo, Quo [*loco*] pietate, i. e. misericordiâ Dei, resolutus nexibus atris [*forte artis, vel artâs,*] conscendebat Joannes XIII. in athra, &c.

2. *In Vaticano.*

Ecclesiæ specimen, clarissima gemma bonorum,
 Et mundi Dominus, hic jacet eximius
 Johannes, meritis qui fulsit in ordine nonus,
 Inter Apostolicos quem vehit Altitonans.
 Conciliis docuit ternis qui dogma salutis
 Observare, Deo munera sacra ferens.
 Temporibus cujus novitas ablata maligni est,
 Et firmata fides, quam statuere Patres.
 Qui moriturus eris, Lector, dic, Papa Joannes
 Cum sanctis capiat regna beata Dei.

NOT. Ob. 900. Unum Concilium cui interfuit Johannes, *Roma* habebatur, alterum *Ravenna*, nulla tertii extant monumenta, nec memoria vel loci vel temporis. Hic Johannes erat, qui cum Diaconus seu Levita esset, vitam Gregorii magini composuit, ut quibusdam visum est.

1. *Ante Vaticanam Ecclesiam.*

Præfulis Octavi requiescunt membra Joannis
 Tegmine sub gelido marmorei tumuli
 Moribus, ut paret, fulsit, quia nempe beatus
 Computusque altisonis actibus et meritis
 Judicii custos mansit, pietatis amicus
 Dogmatis & varii plurima verba docens
 De segete ac Christi pepulit zizania sæpe
 Multaque per mundum semina fudit ovans.
 Prudens et doctus verbo, linguaque peritus
 Solertem seseque omnibus exhibuit
 Et nunc coelicolas cernit super astra phalanges

. . . . .

NOT. Hæc Papebrochius, paulo aliter Baronius. V. 3. *Qui mente beatus.* V. 5. *Pietatis amator.* V. 6. *Dogmatis & veri.* Obiit oh. VIII. A. D. 882.

2. *In Ecclef. S. Job. in Lat.*

Martyribus XPI Domini, pia vota Johannes
 Reddidit Antistes, sanctificante Deo.
 Ac sacri fontes simili fulgente metallo
 Providus Antistes nunc copulavit opus,
 Quo quisquis gradiens et XPM pronus adorans
 Effusasque preces mittat ad athra suas.

NOT. Cujus Johannis I. II. vel posterioris alicujus hic titulus sit, incertum est. V. 3. *Lege fontis.*

3.

Johannem tumulus vatem tegit, astruat aetas
 Optima caepta viri si foret et spatium
 Hic et in extremis sollers fidusque Minister,
 Claruit, et primus jure Levita fuit.
 Missus ad imperium vice Praefulis extitit auctor,
 Hunc memorant Synodus Pontificisque tomus.

Cum

Cum titulis fidei vigilantia quanta regendi
 Commistas animas ne lupus hostis oves
 Carperet amixtus premeretve potentia opimum
 Justitiam cunctos nifus habere parem.
 Providus, humanus, firmus, verusque Sacerdos
 Nil temere, atque nimis pondere cuncta gerens.

NOT. Aliter legit Manlius, & Aringhus,
Hic tumulus Vatis conservat membra Johannis,
Ordine Pontificum qui fertur jure secundus.

V. 6. *Thronus* pro *tomus*. V. 9. *Premereve* potentior *unam*—Ob.
 Joh. II. 535.

1. *

Hoc tumulo sacrata Deo nunc membra quiescunt.
 Hic soror est Damasi, nomen si quæris, Irenæ.
 Voverat hæc sese XPO, cum vita maneret,
 Virginis ut meritum sanctus pudor ipse probaret.
 Bis denas hyemes nec dum compleverat ætas,
 Egregios mores vitæ præcesserat ætas.
 Propositum mentis pietas veneranda Puella
 Magnificos fructus dederat melioribus annis.
 Te Germana soror, nostri nunc testis amoris,
 Cum fugeret mundum, dederat mihi pignus honestum,
 Quem sibi cum raperet melior tunc regia cœli
 Non timui mortem, cœlos quod libera adiret,
 Sed dolui fateor consortia perdere vitæ.
 Nunc veniente Deo nostri reminiscere Virgo
 Ut tua per DNM præstet mihi facula lumen.

NOT. Si versus secundus non reclamaret, vellem profectò totum
 Epitaphium de Damasi sororis *filia* intelligere, quam germana Da-
 mas'o educandam moriens tradidit. Sed v. 9. lege *Quam*. Hanc vir-
 ginem compellit Papa ut illius reminiscatur, *veniente Deo*, i. e. in
Adventu, vel forsitan festo *Στοπαιας*, sive *Nativitatis*.

2. *Vercellis.*

Pontificis sancti requiescunt membra sacrato
 Pro meritis devota loco, qui pace perenni
 Mysticus Antistes Paradisi sede locatus.

Huic

Huic * veneranda sibi suscepit Ecclesia Patrem
 Perpetuo XPI. referentem flore coronam.
 Justitiae cultor Sacrosanctae praemia legis
 Sumpsit Apostolicae numeratus in ordine turbae.
 Unum ter quinis adjunxit Episcopus annum,
 Tergeminoque super complevit tempora mense
 Justinianus ovans penetravit limina caeli.

* Huns

NOT. Intellige vers. 5. de Tonsura clericali, quam instar *coronae spinæ* Domini nostri effectam docet Beda, lib. 3. c. 22. Sicut & Steph. Heddius in vita S. Wilfridi Episcopi Ebor. c. 6. *Etenim servus Dei Wilfridus concupiscens tonsuræ Petri Apostoli formulam, in modum coronæ spinæ caput Christi cingentis à S. Dalfino Archiepiscopo libenter suscepit.* Usurpatur autem Corona pro Clerico. Sic mala Corona appellantur Clerici qui Clericatus sui charactere abutebantur. Et pro dignitate sacerdotali, Episcopali, Pontificaliue. Per coronam nostram adjurant nos vestri, per Coronam vestram vos adjurant nostri. Augustin. ep. 147. Et pro illustri honoris titulo. Sic Ennodius lib. 4. Ep. 22. ad Symmach. PP. Erigat parvulos implorata Corona vestrae miseratio. Eadem notione Græci Patres Στίφαρον usurparunt. Concil. Ephesin. part. 2. act. 3. initio, Ἀλλὰ ἔτι οὐκ αἰτῶμεν ὑμῖν τι Στίφαρον.

1. Arimini in S. Columba Eccl. Cathedrali.

Humano generi legem natura creatrix
 Hanc dedit ut tumuli membra sepulta regant.
 Liberii Sotoles Patri Matrique sepulchrum
 Triste ministerium mente dedere pia.
 Hic sunt membra quidem sed famam non tenet urna
 Nam durat titulis nescia fama mori.
 Rexit Romuleos fasces currentibus annis
 Successu parili Gallica regna tenens.
 Hos non imbelli precio mercatus honores
 Sed precio majus detulit alma fides.
 Aufoniis populis gentiles rite cohortes
 Disposuit sanxit fœdera jura dedit.
 Cunctis mente Pater toto venerabilis ævo
 Ter denis lustris proximus occubuit.
 O quantum bene gesta valent! cum membra recedunt
 Nescit fama mori lucida vita manet.

1. Ex

1. *Ex Itinere Italico, R. D. Mabillon. pag. 73.*

D. Ma. Sacrum. XL.

Leopardum. in. pacem. cum. Spirita. Sancta. acceptum.
eumte. abeat. innocintem. posuer. Par. Q. an. N. VII
men. VII.

NOT. Hic (inquit D. Mabillon) manifestus de Confirmatione lo-
cus est, & referendus ad prima illa tempora, quo cruda adhuc quo-
rundam in cordibus Christiana Religio aliquid de Paganici ritus super-
stitione retinebat. Numerus XL. est ad designandum tumultum.

2. *Roma, Supra portam Ecclesiae S. Joh. Lateranensis.*
Sancta Lateranensis Ecclesia Omnium Urbis et Orbis
Ecclesiarum Mater et Caput.

NOT. Prima Pontificum Sedes & Palatium olim erat.

3. *Cam. S. Agnetis.*

Λεγερε Μαχμυλλε Κοιουγη αμαντισσιμε φιχιλ εν πικα.

4. *Cam. Callisti.*

Legura Restituta vixit annos XV. Birgo decessit in pace.

5. *Cam. Priscillae.*

Λεων νιχον πικα.

6. *Ibid.*

Leontia Fileto Cojugi benemerenti in pace.

7. *Brixiae.*

Fl. Latino Episcopo. an. III. M. VII. Presb. an. XV.
Exorc. an. XII. et. Latinillae. et. Fl. Macrino. Lectori
Fl. Paulina. Neptis. b. m. p.

8. *Genavi. Aurelianorum, in basilica sanctae Crucis.*

Ex. beneficio. S. +. per. Johannum. Episcopum. et. per.
Albertum. S. +. Casatum. factus. est. liber. Lemberus
teste. hac. sancta. Ecclesia.

NOT.

NOT. *Casari*, sunt Domestici, Vassalli, Feodati; Servilis conditio-
nis homines, qui intra *Casam*, i. e. ruralibus possessionibus serviebant.
De Forma Manumissionis in Ecclesia, aliisque ad hanc rem spectan-
tibus vide Glossarium Domini Du Cange in verbo *Manumissio*.

1. *Cæm. S. Cyriacæ.*

Laurentius se vivo comparavit.

2. *Basilic. S. Pauli, V. Ost.*

Leopardus se bibu fecit.

3. *Cæm. S. Cyriacæ.*

Leopardus.

4. *Ibid.*

Hic abet sede Leo Prb.

5. *Ibid.*

Leoni dulcissimo marito Cojux Urfa se biba fecit bene-
merenti in pace

6. *Cæm. S. Saturnini.*

Leontia deposita X. Kal. Septemb.

7. *Romæ.*

Positus. est. hic. Leontius. Presbyter. olim. Sciliconis
Conf. II.

NOT. A. D. 405.

8. *Nolæ.*

Leo III. credo. resurgere.

9. *Majeronæ in Bætica.*

Leontius. Famulus. Dei. q. vi. annos. plures. vel. minus.
LXXXII. requiescit. in. pace. mortuus. est. æra. DCXIII.

NOT. i. e. 576. Subtrahendo 38. æra Hispan.

2. *Cæm. Callisti.*

Ligurio Syceso. in. pace.

1. In

1. In Cam. V. Noment.

Merenti Parentes fecerunt Leopardeti Puella Virgini
que vixit annis XVII. et. dies. II. in. pace.

3. Eboræ.

Litorius. Famulus. Dei. vixit. ann. pl. mi. LXXV. requi-
evit in. pace. VIII. Kal. Jul. era. DXLVIII. A.XP. .

NOT. Id est, 510.

4. Cam. S. Cyriacæ.

Livia Maria in patha. V. A. XLVI. M. V. cu. ma. F. ann.
XV. D. in. Bifor. Su. Cof. Mer. Elia. F. Po. V. K. Au.

NOT. *Livia Maria in pace, vixit ann. 46. m. 5. cum Marit
fecit annos 15. deposita in bisomo (i.e. loculo, 2. corporum capax,
vel monumento in. 2 partes diviso) sub Consule Merobaudæ, 377.
vel 383. Elia Filia posuit, 3. kal. August.*

5. Romæ, S. Celso.

Quavis. nate. tuos. mors. invida. ruperit. annos.
Apstulerintque. tuom. † dumq. sepulera. decus † *dura aī*
Non. tamen. has. secum. potuit. deducere. laudes
Quas. vivens. semper. fama. superstes. habet.
Major. enim. longa. veniens. de. stirpe. Senator
Auxisti. mentis. nobilitate. genus
Judicis. Imperium. servans. bonitate. * *Mgra* * *Magistra*
Cum. tibi. subjectis. tu. quoque. || miles eras || *mis*, fortē
Urbanos. fasces. gaudens. tibi. Roma. parabat
Confilio. Fratris. nunc. moderata. tui.
Fidus. amicitiae. custos. ambitor. honesti
Justitiæ. cultor. pacis. amator. eras
Gratus. dulcis. ovans. humilis. pius. ei. mihi. quantis
Privavit. miserum. mors. inimica. bonis.
Te. Levita. Pater. soboles. conjunxque fidelis
Te. mixtis. lacrymis. louget. amata. domus
Nil. tibi. defendens. famulum. mihi. nate. parasti
Ut. tibi. Servitii. cresceret. alter. amor,

I. *Romæ.*

D. D. S.

Urna. brevis. geminum. quamvis. tenet. ista. cadaver
 Attamen. in. cælo. Spiritus. unus. adest.
 Viximus. unanime. Luciusq. et. Flavius. idem
 Censur. amor. studium. vita. duobus. erat.

2. *Ad Basilicæ S. Petri majorem apsidem, in gradibus marmoreis, Sedis Pontificiæ.*

Ad Sanctum Petrum Apostolum anteregia in Porticu columna secunda quomodo intramus sinistra parte virorum. Lucillus et Januaria honesta femina.

NOT. Ante Regia, vel forsan ante Regiam Porticum. Numæ domus *Regia* olim dicebatur, & erat in via sacra: patet ex hac Inscriptione, viros à mulieribus in Ecclesiis loco olim secretos fuisse: & etiam inter mulieres ipsas locorum erat distinctio, Virginum, nuptiarum & viduarum gradibus constitutis.

3. *Cæm. S. Cyriacæ.*

Lucius Urso Filio benemerenti. qui vixit. an. II. menses. VIII. d. I. VIII. kale. Jan. in pace.

4. *Cæm. V. Noment.*

Filius fecit Patri Lucio benemerenti qui bixit. Ann: LXXG.

5. *Cæm. S. Cyr.*

Lucia. se viva locum sibi emit.

6. *Romæ, ap. S. Augustin.*

. . . Lucina. in pacæ que visse pl. m. . . . .
 PC. Basili. VC. anno. XXIII. Dipo. . . Decembrium.

NOT. A. D. 364:

F f

1. *Cæm.*

1. *Cœm. Priscillæ.*

Lucretius Germanus Cespasiæ Conjugi et sibi in pace.

2. *Cœm. Callisti.*

Lucreti in pace.

3. *Apud S. Agnes.*

Luxuri in pace.

4. *Nolæ, in Cœmet. marmorea tabella.*

Lupenus Episc. fieri præcep. amore Dei et Sc̄or. Felicis
et Paulini et Laurentii et
Patricii et

Hoc quod cernitis discite quod Lupenus Episcopus composuit
et ornavit in Ecclesia.

5. *

Sub hoc pavimento tessellato est Cœmeterium S. Lucinz.
Matronæ in quo plurima Sanctorum Martyrum corpora
requiescunt.

6. *Brixia.*

Fl. Latino Episcopo. Ann. III. M. VII. Presb. ann. XV
Exorc. ann. XII.

Et Latinilliae. et Fl. Macrino Lectori et Paulinae Neptis.

7. *

Hunc mihi composuit tumulum Laurentia Conjux,
Moribus apta meis semper, veneranda, fidelis,
Invidia Infelix tandem compressa quiescit.
Octoginta Leo transcendit Episcopus annos.

NOT. *Invidia*, i. e. *fatorum invidia*, ut in aliis locis sexcentis videre licet. Puto ultimum versum cum prioribus male convenire, & aliunde irrepsisse.

1. *

Gaudet Pontificis studio splendere Leonis
 Placidiae pia mens operis decus omne Pater.
 Demovit Dominus tenebras, ut luce creata,
 His quondam latebris sic modo fulgur inest.
 Angustos aditus venerabile corpus habebat,
 Huc ubi nunc populum largior Aula capit.
 Eruta planicies patuit sub monte recisa,
 Estque remota gravi mole ruina minax.
 Præfule Pylagio, Martyr Laurentius olim
 Tempia sibi statuit tam pretiosa dari.
 Mira fides Claudius hostiles inferet iras
 Pontificem meritis nec celebrasse suis;
 Tu modo Sanctorum cui crescere constat honores,
 Fac sub pace coli templa dicata tibi;
 Martyrium flammis olim Levita subisti,
 Jure tuis templis Lex veneranda redit:

NOT. Versus priores duo huc minime spectant: nec reliqui valde boni. Sed lege vers. ultimo *Lux*, non *Lex*.

2. *

Verbera, carnifices, flammæ, tormenta, catenas,
 Vincere Laurenti sola fides potuit.
 Hæc Damasus cumulat supplex altaria donis,
 Martyris egregium suspiciens meritum.

3. *In Eccles. Beati Laurentii Martyris.*

Laurenti merito flammis vitalibus uste,
 Qui fervente fide victor ab igne redis;
 Vir dilecte Deo, terreno in corpore quondam,
 Tunc quoque fidereus jam tibi sensus erat.
 Qui potuisti oculos tactu revocare sepultos,
 Rursus et in vacua fronte referre diem.
 Luminis extinctas iterum accendisse lucernas
 Credimus hæc signo te faciente crucis.

Addita nunc etiam populi miracula praestas,
 Ut fidei tribuas indubitanter opem.
 Dum tua templa novant breviori robore plebis
 Creveruntque trabes, crevit et alma fides.
 Stipite contracto tua se mercede tetendit
 Quantum parva prius postea cesa fuit
 Crescere plus meruit succisa securibus arbor
 Et didicit sicca longior esse coma
 Unde recisa fuit, populis fert inde salutem,
 Si venit intrepidus lumina caecus habet.
 Tu Levita sacer paena purgate fideli,
 Unde prius flammis hinc modo lumen habes.
 Visaque temporibus venerandi Antistitis acta
 Sed tamen aeterno sunt memoranda diè.

1. In Altare S. Leonis Primi Apostol.

Hujus Apostolici primum est hic corpus humatum,
 Quod foret et tumulo dignus in arce Petri.
 * Hunc vatum Procerumque cohors, quos cernis adesse,
 Membra sub egregia sunt adoperta domo.
 Sed dudum, ut Pastor Magnus Leo, Septa gregemque
 Christicolam servans, Ianitor arcis erat.
 Commonet è tumulo, quod gesserat ipse superstes,
 Insidians † ne Lupus vastet ovile Dei.
 Testantur missi pro recto || dogmate libri
 Quos pia corda colunt, quos ‡ prava turba timet.
 Rugiit, et pavida stupuerunt corda ferarum,
 Pastorisque sui iussa sequuntur oves.
 Hic tamen extremo jacuit sub marmore templi,
 Quem jam Pontificum plura sepulcra * celant.
 Sergius Antistes, divino impulsus amore,
 Nunc in fronte sacrae transtulit inde domus
 Exornans † rutilum pretioso marmore || tumbum.
 In quo poscentes mira ‡ superna vident.
 Et quia praemicuit miris virtutibus olim,
 Ultima Pontificis gloria major erit.

* Hinc. † Ne lupus insidians. || Tramite. ‡ Mala. * Tegunt.
 † Rutilam. || Tumbam. ‡ Stupenda.

NOT. Emendationes, quas appolui, ex MS. Oxon. apud Quæfnellium, describuntur. Vers. 1. *Apostolici*; olim & nascente primùm Ecclesiā, universim Episcopi omnes *Apostolici* dicti sunt, vel quia Apostolorum erant Successores, vel potiùs, quia quisque in suā Diocesi vices Apostolicas agebat. Sic, Fortunatus ad Gregorium Turon. Episcopum scribens, ipsum *Dominum Apostolicum* vocat. Sic, in Epist. Clodovæi Reg. ad Synod. Aurel. II. *Dominū Sanctū, & Apostolica Sede dignissimis Episcopis Clodovæus Rex*. Sic Fortunatus idem l. 5. in Ep. ad Syagrium Augustodunensem; *Domino Sancto, & Apostolica sede dignissimo Domino Syagrio Papæ, Fortunatus*. Sed & hæc appellatio, sicut illa *Papæ*, quæ primò omnibus Episcopis communis erat, postmodum soli Summo Pontifici Romano ascripta legitur. Vers. 15. Jacuerat S. Leo ad ingressum Basilicæ, loco paulatim fere occultato inter aliorum Pontificum postea magnificentius collocatorum speciosiora sepulcra, quod indignum æstimans Sergius ejus nom. I. PP. transtulit corpus ad alium magis liberum locum, anno 688. obiit S. Leo A. D. 461.

1. *Supra portam Lecnianam olim legebatur.*

Qui venis ac vadis, decus hoc attende, Viator.

Quod Quartus struxit nunc Leo Papa libens.

Marmore præciso radiant hæc culmina pulchra,

Quæ manibus hominum facta decore placent.

Cæsaris inviæti quod isthic cernis honestum

Præfultantum quod tempore gessit opus

Credo malignorum sua nunquam bella nocebunt,

Neve triumphus erit hostibus ultra suis.

Roma caput orbis splendor spes aurea Roma

Præfulis ut monstrat en lobor alma tui.

Civitas hæc a Conditoris sui nomine Leonina vocatur.

NOT. Anno Dom. 848. Leo IV. *Urbem Leoninam* condidit, adversus irruptiones Barbarorum, & Sepulchrum S. Petri, & Vaticanam Basilicam, quæ extra urbem erat, intra Urbem conclusit; cujus operibus fidem faciunt Inscriptiones quæ sequuntur; una, muris affixa, quæ sic se habet.

2.

Civitas Leoniana temporibus Dom. Leonis PP. Hanc Pagine et duas Turres sine militia construxit.

1. *Altera Lapide, in via Longara, juxta Eccles. S. Jacobi, sub Faniculo.*

Hanc turrem et Pagine una facta
a Militia Capratorum Temp. Dom.
Leonis Quart. Ego Agatho Ci. . . . :

NOT. Alii legunt Primam Inscript. + *Temporibus Dom. Leonis, & P.P. hanc Pagine & duas turres saluti sine militia construxi* +. Secundam autem sic, + *Hanc turrem & Pagine una facta à militia Capratorum temp. Dom. Leonis Quart. PP. Ego Agatho ei. . . . .* Josephus autem Maria Suarezius Vasionensis Episcopus, secundam sic legit + *Hanc turrem & Pagineuma facta a militia Capratorum tempore DN. Leonis IV. PP. ego Agatho C. . . . 4.* Sed per *Pagine* seu *Pagineuma*, omnes intelligunt *aggerem, repagula*, seu *Antemuralia*, quæ obtendi solent ad arcendos hostes. Ego quidem per *Pagine* intelligo *Spatium* inter duas turres, eodem sensu quo dicimus Angli, a *Pan*, or *Pane*, or *Wainscot*. Quodcunque planum jacet inter duas qualvis *Eminentias*. Sed quid sit, *sine militia construere*, vel *a militia construi*, in his Inscriptionibus, amplius querendum est, nec enim aliquis (quod ego scio) adhuc explanavit. Qui Principi, in quolibet officio, seu in qualibet dignitate, Palatina, Civili, aut Militari deserviebat, ei *militare* dicebatur, ejusque esse *miles*. Hinc *militia* pro officio, ministerio, sæpe usurpatur. S. Augustinus, l. 5. de Civ. Dei, cap. 6. *Ille in officio Comitis militat*, i. e. Comes est, aut sub Comite servit. Idem, alibi: *Non enim de his militantibus Scriptura loquitur, qui armata militiâ detinentur, sed quisque militiâ suæ cingulo utitur, dignitatis suæ miles adscribitur.* Idem in Epist. 76. *Militia Clericatus.* Militia etiam pro eo quod quis in dignitatibus est consecutus; & pro Terrâ, quæ militem debet in Expeditione, quæ dicitur *Fendum Militis*, & *Fendum Lorice*; Militia denique est *census* vel *præstatio* pro servitio militari. Quo sensu postremo *militiam*, hoc in loco accipio; Cum enim Leo Quartus adversus Saracenorum irruptiones, Collem Vaticanum munire in animo haberet, convocavit Cardinales, Episcopos & Clerum suum, consulturus nempe, undenam & quomodo id efficeret. Tunc, inquit Anastasius in vita Leonis IV, *omnibus ita visum est, ut singulis de Civitatibus, Massisque universis publicis [mansis, prædiis, possessionibus, Estates, Farms,] & monasteriis, per vices suas generaliter advenire fecisset, sicut & factum est.* Horum ergo operâ (sive præstabant illam per census solutionem, sive operarios ipsos per vices suas mittebant, *militiam* propriè dicas) Leo urbem muris cinxit, hoc est, *cum militia* circumtruxit. Quas autem Paginas & Turres construxit *sine militiâ*, construxit sine illorum operâ, i. e. sumptibus propriis, quod veteres dixerunt, *De Pecuniâ suâ, vel Impensis suis.* Lego itaque à *militia* Capitatorum,

Capitatorum, i. e. illorum qui in *Censibus* veniebant, *Capitatio* enim est capitis census, seu tributum capitis vel personæ. Vid. Glossar. Sequitur altera Inscriptio, supra portam S. Angeli, quæ olim Porta *Ænea* dicebatur.

I.

Romanus, Francus, Bardusque Viator, et omnis
 Hoc qui intendit opus, cantica digna canat,
 Quod bonus Antistes Quartus Leo rite novavit
 Pro Patriæ ac Plebis ecce salute suæ.
 Principe cum summo gaudens Lotharius heros
 Perfecit, cujus emicat altus honor.
 Quod veneranda fides nimio deduxit amore,
 Hoc Deus omnipotens præferat arce poli.
 Civitas Leoniana vocatur.

2. In Eccles. B. Anastasii quam construxit Leutbrandus Rex in Italia.

Ecce domus Domini perpulcro condita textu
 Emicat, & vario fulget distincta metallo.
 Marmora cui pretiola dedit museumq. columnas
 Roma caput fidei, illustrent quam lumina mundi.
 Euge actor Sacri Princeps Leutbrande laboris,
 Te tua felicem clamabunt acta per ævum.
 Qui propriæ gentis cupiens ornare triumphos,
 His titulis Patriam signasti denique totam.

NOT. Mortuus est Luitprandus circa ann. 743. Vers. 3. *Museum*, opus musivum tessellatum lapillis vitreis variorum colorum. Vers. 4. *Lumina mundi*. Petrus & Paulus. Vers. 5. Actor, Curator Ipse, *Ἐγὼ ποιῶνς*. Qui ad opus urget.

3. Ibidem.

Quando Leo cecidit misero Doctore suus
 Scismatis in foveam recto de culmine Cæsar
 Tunc ego Regales statui his mihi condere thermas
 Marmoribus pulcris Leutbrant. Rex atque columnis.
 Sed Romam properans, postquam devotus ad ipsam
 Pervenit, atque sacro capiti mea basia fixi

Sancti Anastasii servus tuus ecce repente
 Paterna de sede meo hanc in pectore XPE
 Præclaram fundare domum sub culmine monstrass,
 Talibus unde meas tendens ad sidera palmas,
 Vocibus oro Dei Fili, pro plebe fideli,
 Qui regis angelicos cætus qui cuncta gubernas,
 Fac precor ut crescat mecum Catholicus ordo
 Et Templo concede isti ut Salomoni locutus,

NOT. Leonem Tertium Isauricum Iconoclastem intellige, qui
 Judæo quodam Mago (uti tradunt Iconolatæ) seductus, imagines
 Ecclesiis omnes ejecit. Mortuus est circ. ann. 741.

1. In Eccles. S. Anastasie, ad Fontes.

Qui Peccatorum sordes abolere priorum,
 Terrenisque optas maculas absolvere vitam;
 Huc ades, ad XPI fontem, sacrumque liquorem;
 Corpus ubi, ac mentes, pariter sensusque lavantur,
 Aeternumque datur casto Baptismate munus.
 Hanc autem fidei sedem construxit ab uno
 Militiæ clarus titulis aulaeque fidelis,
 Romanaeque Urbis Praefectus Longinianus.

NOT. Lege Vers. 1. Priorum. V. 2. Maculis. V. 6. Ab imo.
 Et lege omnino. V. ultimo, Longiniano, quem inter Urbis Prae-
 fectos non invenio; sed inter Comites Sacr. Largitionum, A. D. 399.
 & PP. (Italia scilicet) A. D. 406. Hic est Longinianus ad quem ex-
 tant 9. Symmachi Epist. lib. 7. quæ omnes Longiniano falsò habent,
 & corrigendæ sunt] quarum Nonagesima quarta sic incipit—Honor
 militiæ vestræ dandis beneficiis emitefcit. Alius erat Longinianus
 Praef. Ægypt 354. Idem videtur Noster esse cum Illo, qui apud Gru-
 ter. 165. 1. dicitur V. C. P. V. &c.

2. *

Martyris hic sancti Liberalis membra quiescunt,
 Qui quondam in terris Consul honore fuit.
 Sed crevit titulis, factus de Consule Martyr,
 Cui vivit semper morte creatus honor.
 Plus fuit irato quàm grato Principe felix,
 Quem perimens rabidus misit ad astra furor.

Gratia

Grat'ia cui trabeas dederat, dedit ira coronam,
 Dum XPO Procerem mens inimica facit
 Obtulit hæc Domino componens Atria Florus
 Ut Sanctos venerens præmia iusta ferat.

NOT. Vers. 2. *Consul honore*, est *Honorarius Consul*. frustra enim inter *Ordinarios*, vel *Designatos*, vel *suffectos*, numeratos, *Liberalem* nostrum quæres. Hi viri Consulares, Honorarii que appellabantur, quibus ex Imperaturum indulgentiâ, & privilegiis, ornamenta, & Prærogativæ omnes Consulares concedebantur, etli Consulatum nunquam adepti sunt. De quibus rebus, vide doctissimas *Antonii Pagi Dissertationes Hypæricas*. Dufrenii Gloss. aliosque non paucos.

1. *In Eccl. B. Laurentii.*

Non mirum est, fallax nimium quod flamma minatur,
 Martyris ac corpus nil nocitura cremat.
 Namque docet fidei magnam, sine vindice paena,
 Ad cælum mediis ignibus esse viam.
 Hunc etenim fruitur Martyr Laurentius ignem,
 Et meritis summis ne moriatur agit.

NOT. Credo hæc intelligenda esse de Martyrio S. Laurentii, & passionis genere per ignem crudelissimo, in parietibus Ecclesiæ (pro more, ut videtur quarti & quinti sæculi) depicto.

2. *Mediolani, ad ædem D. Protasii.*

Martyris ad frontem recubent quæ membra sepulcro
 Ut Lector noscas est operæ pretium
 Clara genus sensu pollens et mater egentum
 Virgo sacrata Deo Manlia Dædalia
 Quæ mortale nihil mortali in pectore volvens
 Quo peteret cælum semper amavit iter
 Sexaginta annos vicino limite tangens
 Retulit ad XRM. celsa per astra gradum
 Hæc Germana tibi Theodorus Frater et hæres
 Quæ relegant olim sæcla futura dedi.

NOT. Frater erat Hæres. ... ergo Virgines Deo sacratæ, res suas, et proprium quoddam habebant.

1. *Mediolani*

1. *Mediolani, in templo S. Ambrosii.*

Marcellina. tuos. cum. vita. resolveret. artus
 Sprevisisti. Patriis. corpus. sociare. sepulcris
 Dum. pia. fraterni. speras, consortia. somni
 Sanctorumq. cupis. cara. requiescere. terra
 Nil. longinqua. domus. casto. decerpfit. amor
 Affectus. nec. morte. perit: nam. munere. lethi
 Rursus. victa. soror. fraternæ. redderis. umbræ
 Quamvis. magna. pio. suspiret. Roma. dolore
 Tertia. quod. sacri. patitur. jam. damna. sepulchri
 Nec. tamen. angustam. sedem. quis. dixerit. aule
 Corporis. hæc. domus. est. nam. te. pia. virgo. supernum
 Accipit. imperium. placidæ. post. munera. mortis
 Æternæ. Christus. pretium. tibi. destinat. aulæ
 Præmia. dans. castis. intactæ. matris. honorem
 Te. medius. Juli. transcendit. fervide. cursus
 Et. te. virgo. tuus. transvexit. ad æthera. sponsus.

NOT. Marcellina soror erat Satyri qui obiit A.D. 385. & S. Ambrosii qui obiit 397. Utrique horum superstes erat, & Mediolani tandem sepulta est. Ex versib. 8. & 9. patet Ambrosium Romani generis fuisse, licet ipse natus esset vel Arelate, vel Augustæ Trevirorum, ex Patre Ambrosio Præfecto Præet. Galliarum.

2. *Cæm. V. Latina.*

Macarius Faretrio Sorori in pace Dp. XVI. Kal. Aug.

3. *Ibidem.*

Locus Macedonies quæ vixit annos. p.m. XXX. deposita prid. Idus. Mar. Fl. Ricimere Cons.

NOT. A. D. 384. vel 459.

4. *Cæm. SS. Marcellini & Petri.*

Mag. Paulo Innocenti benemerenti quæ vixit ann. VI. M. VII. D. IIII. in. pace. de. VII. Kal. Sept.

I. *Cæm.*

1. *Cæm. Via Noment.*

Maio Fossori nepotes et bona nutritor. . . . .
 Proclus qui vixit annis XCGH. et dormi . . . . .
 VI. idus Maias in pace et Fossor. . . . .
 Calligonius Fossor Patri.

2. *In fundamentis pro Basilic. S. Petri.*

Hic requiescit in somno pacis Mala. que vixit annos,
 XXXVIII. M. V. D. V. accepta aput Deum IV. idus.
 Junias. Ætio. Consil.

NOT. Ominis gratiâ, legit Reynesius Maia, vel Mæa. Ann. 432.
 446. 454.

3. *Cæm. Priscille.*

Marcolla que vix. cum Maritum sunt annos XXX. cum
 Maritum IVVM ISTE FANV.

4. *In Ecclesia S. Martine.*

† H' requiescut Co
 pa. Scor Mar Matine
 V' Cocodii S Epiphani
 cu Socio eorum †

NOT. Hic requiescunt corpora Sanctorum Martyrum Martine
 Virginis, Concordis, & Epiphani, cum socio eorum.

5. *Cæm. V. Adpia.*

Martine et Angelusa bibates.

NOT. Id est, Vivatis.

6. *Tuscanellæ.*

S. Marcellinus Pater benemerenti ejus. . . . .
 contra boto bisofonum fecit in pace. et Filia innocen-
 tissimæ Juliae Marcellinæ. vix. an. XII. M. III.

NOT. Contra votum, bisofonum fecit pro Filio & Filia. S. pro Se-
 pulcrum.

I. *Albæ.*

1. *Albæ.*

Marcus qui vixit ann. LV. mens. III. et. fecit cum Compare sua annos XXVI. depositus. IIII. non. Aug.

2. *Cem. Callisti.*

Tempore Adriani Imperatoris Marius Adoleſcens Dux militum qui ſatis vixit dum vitam pro Chō cum ſanguine conſunſit in pace tandem quievit. Benemerentes cum lacrimis et metu poſuerunt. id. VI.

NOT. Marius fortè paſſus eſt ſub Adriano, ſed hanc Inſcriptionem tunc factam minime credo.

3. *Ibid.*

Marius Januarianus.

4. *Marostica apud ædem S. Floriani literis pedalibus.*

Maritima chara Conjuxque venit de Gallia per Manſiones L. ut commemoraret memoriam Mariti ſui.
Bene quieſcas dulciſſime mi marite.

5. *In Agro Hiſpalenſi.*

Macarius, Famulus. Dei. vixit. annos. LII. receſſit. in pace. die. X. Cál. Jan. Era. DLVIII.

NOT. Id eſt, A. D. 520.

6. *Romæ.*

Hic. jacet. nomine. Matrona. C. F. in. pace. Uxor. Corneli. Primiceri. Cenariorum. Filia. Porphori. Primiceri. Monetariorum. quæ. vixit. Pl. m. ann. XXIII. quæ receſſit. die. Mercuris. ora. VIII. et deposita. die. Jovis. iduum. Majorum. in. contra Colomna. VII. Cons. Fl. Herculani. V. C.

NOT. A. D. 452. pro Cenariorum, legit Reynſius Ducenariorum.

1. *Cem.*

1. *Cam. V. Tiburt.*

Maximina in pace.

2. *Via Ostiensi, in pavimento templi D. Pauli.*

Mandrosa hic nomine omnium gratia plena. Fidelis in
 XPO. ejus mandata reservans Martyrum obsequiis devota
 transegi falsi sæculi vitam unius viri consortio terquinus
 conjuncta per annos. reddidi nunc Dno rerum debitum
 communem omnibus olim quæ vixit. an. pl. m. XXXIII.
 D. P. VIIL kal. Februarias
 Conf. Aginanti Fauſti V C.

NOT. A. D. 490.

3. *Romæ.*

Mira. innocentia. ac. sapientia. Puero. Marnano. qui
 vix. a. IIII. et. M. IIII. et. D. II. quiescit. in. p. d. prid. k.
 dec. Arbettione et Lolliano Coss. Parentes. fecerunt.

NOT. A. D. 355.

4. *Romæ.*

Maximilian: qui. bixit. annus. in. pace.

5. *Cam. Priscilla.*

Maximino Filio. vixit annis XXVI. Venerla mater fecit.

6. *Cam. V. Noment.*

Maxsimus Filumeneti Cojugi Fidelissima.

7. *In æde suburbana S. Pancratii.*

Hic requiescit Maxsimus Parvulus qui vixit annos VI.
 mens. VII. dies X. depositus est. sub D. III. id. Augustar.
 Symmacho et Boetio. VVCC. Conſſ. in fine. indic. XV.

NOT. A. D. 522.

1. *Cam.*

1. *Cem. Callisti.*

Meliti in pace.

2. *Ibid.*

Filio Megethio benemerenti dulcissimo qui bixit plenis
anno.

3. *Cem. V. Noment.*

Memmia Licinia in pace.

4. *Cem. S. Cyriacæ.*

Locus Mercuri et Urse se vivi.

5. *Cem. Callisti.*

Dignæ benemerenti Compari Mercuriæ. quæ vixit annis
p. m. XL. fine aliqua querela. dep. XVII. Kal. Nov.
Heros fecit sibi et Compari suæ.

6. *Apud. S. Agn. V. Nom.*

Mercuriali Conjux bene fecit.

7. *

Messi Romuli corpus in pace quiescit.

8. *Puteolis.*

Hic requiescit in pace Misenus Episcopus. . . . p. m.
LXXVI. depof. III. id. Januar. Fl. Felicis. VC. Con. et
fedit. ann. . . . M. X. D. XVI.

9. *Treviris.*

Hoc. e. Scuariu. Do. Dilecti. Trevirorum Archiepi. Mo-
dadi. cujus. Sciate. XPO. Devotus. Rex. Dagobertus. sicut.
in. Pcepto. ejus. de. Ecclesia. Trevirensi. continetur. verbis
magnificavit 7. Grell. Renum. 7. fluvium. Ligerim. rebus
magnifice. ditavit.

1. *Apud*

i. *Apud S. Agn. V. Noment.*

Mucia Paulina Licino Herclanio filio benemerenti. qui vixit annis XX. in pace fecit. supra scripta Paulina in pace requievit. Di. XIII. Kal. Decem. Dat. et. Car. Conf.

NOT. Datiano (alii Titianum dicunt) & Carreali. A. D. 358.

2. *

Digne tenes premium Marea pro nomine XPO,
Vindice quo vivit Sedes Apostolica.
Praefulis in vicibus claufisti pectora saeva,
Ne mandata Patrum perire ulla fides.
Tuque Sacerdotes docuisti Crismate sancto
Tangere bis nullum Iudice posse Deo.
Te quaerunt omnes, te saecula nostra requirunt,
Tu fueras meritis pontificale decus.
Pauperibus largus vixisti, nulla reservans,
Dedisti multis quae modo solus habes.
Hoc tibi care Pater pietate notavi
Ut religant cuncti tam bene clarus eras.
Dum lucem cupimus tectis admittere Martis
Nostra dies meruit lumen habere tuum.
Te Paradisus habet, lux est quaesita sepulchro,
Ne tibi vel tumultum imago gravet.

NOT V. 10. *Quas dederis solas semper habebis opes.*
V. 12. *Relegant.* V. 16. *Noctis imago.*

3. *Mediolani.*

Sanctorum exuviis penitus confine Sepulcro
Promeruit Sacro digna Marina solo
Ter decies bis terque simul transfegerat annos.
Cum petit aetherias nomine iussa vias.
Vitae summa brevis sed castra gloria famae
Temporis angusti continuavit opes,

i. *Vercellis.*

1. *Vercellis.*

Sanctorum gremiis commendat Maria corpus,
 Casta, gravis, sapiens, clemens, moderata, quæta;
 Claram sublimis fudit quam partus in auras,
 Sed placitura Deo, generis superavit honorem;
 Haec non mortales sed virginitatis amore
 Aeternos sortita toros, XPI que petivit
 Perpetuam lucem, nullo quæ fine tenetur.
 Tertius et decimus gaudens hanc viderat annus,
 Composuit corpus, caelum cum laeta petivit.
 Texerat hæc sacros casto velamine crines,
 Sed XPM festina petit, mundumque reliquit.

NOT. *Perpetuam lucem*—non hymenæos ignes, aut tædas nuptiales, quæ subito extinguuntur. V. 11. *Festina.* Festina licet Christum petivit, non tamen ætatis suæ anno 13. Sed Consecrationis suæ anno 13. Christiani enim veteres Virgines velari ante annos maturos vetabant. in Capit. Car. M. ante ann. XXV.

2. *

Vita fuit Marci quam novimus omnes,
 Ore Dei posset qui temnere mundum,
 Oravit populus quod disceret omnis
 Honor vitæ grandis contemptus habendi.
 Virtus tenuit penetralia cordis.
 Te custos XPI perfectus amicus
 Et Damasus tumulum cum reddit honorem
 Hic Marcus Marci vita fide nomine confors
 Et meritis.

3. *In Vercellis.*

Quisquis post mundum ætherias conscendere plagas
 Possit putat justos, Marcellinum quoque credat
 Presbyterum cæli sedes habitare quietas.
 Nam rectis castum gessit sub moribus ævum,
 Religione pius. Bessorum in partibus ortus
 Et gemina vitam felix ætate peregit.

NOT.

NOT. Vers. 5. *Bessorum* (inquit Plinius l. 4. c. XI.) multa nomina ad Nestum (vel Nessum) amnem Pangæi montis ima ambientem, &c. *Bessorum* *egypcia* Bessica Thraciæ Præfectura, Urbs primaria Philippopolis: nescio quid sit gemina ætate vitam peragere, nisi significat Marcellinum vixisse ann. 60. aut 50. ætas enim usurpatur pro spatio 30. & aliquando 25. annorum: diversæ autem, in diversis locis & temporibus.

1. In Cœmeterio inter duos Lauros:

Marcelline tuos pariter Petre nosce triumphos,
Percussor retulit Damaſo mihi cum puer essem,
Hæc sibi carnificem rabidum mandata dedisse,
Sentibus in mediis vestra ut tunc colla secaret,
Ne tumultum vestrum quisquam cognoscere posset;
Vos alacres vestris manibus mundasse sepulcra
Candidulo occulte postquam jacuistis in antro.
Postea commonitam vestra pietate Lucillam
Hic placuisse magis sanctissima condere membra.

NOT. Marcellinus & Petrus passi sunt sub Diocletiano, & eorum corpora in crypta juxta S. Tiburtium sepulta, eorumque sepulcrum S. Damaſus PP. versibus hisce postea exornavit, ut in *Martyrologio Rom.* ad IV. Non. Jun. Versum sextum non intelligo, sed lucem reliquis afferret carmen quod sequitur, ex *Surio* depromptum.

*Due quædam referuntur Romæ nata famine,
Una dicta est Lucilla, Firminaque altera,
Veram puris retinentes Christi fidem cordibus,
Quæ propinquæ ter beati Martyris Tiburtii,
Ad illius Sacrosanctum assidentes tumulum,
Deo gratas vigilando ducebant excubias.
Quibus Ipse, cum beatis semet comitantibus
Marcellino atque Petro manifeste retulit
Per soporem, ubi sacra jaciissent corpora
Forundem electorum, atque simul admonet
Ut euntes absque morâ illa statim auferant;
Et in Crypta suum prope curens corpus ponere.
Quæ præceptis obsequentes Nigram Sylvam adeunt
Sublatosque beatorum inde portant cineres
Et in specu deponentes jussu loco tumulant.*

Antequam S. Tiburtius his foeminis apparuit, locus dictus est *Sylva Nigra*: postea autem, *Sylva Candida*; *Candidulum antrum*, versibus præcedentibus.

1. *In Cæmeterio B. Hilarie.*

Martyris hic Mauri tumulus pia membra retentat,
 Quem Damasus Rector longo post tempore plebis,
 Ornavit supplex cultu meliore decorans,
 Infonem Puerum cui poena nulla dejecti.

2. *Cæm. Priscillæ.*

Narcisane perit annorum plus minus XCIII.

3. *Ibidem.*

B. Nautico. O. nis. VIII. M. II. D. XX.

4. *Cæm. S. Cyriacæ.*

Nebio Severo Theodora Conjux Qui vixit annis
 N. L. B. M. in pace.

NOT. Numero 50. Benemerenti.

5. *E Cæmet. Via Salaria.*

Neria Sebera Cojugi dulcis. . . : . Mario Innocentio
 cum quo se. . . . annos sedecim menses III. qui vixit
 annis XXXIII. menses VII. et. defunctus est GL. idus
 Apriles Sibi et Illi fecit in pace Domini dormit.

6. *Romæ.*

D. M. S.

Filio. dulcissimo. Nicseroti. Parentes. fecerunt. in. Deo.

7. *Cæm. Callisti.*

Hic situs Notatus Servus Fidelissimus.

8. *Cæm. Ostriano.*

P. C. Nundinati Filio innocentissimo.

1. *Apud S. Agn.*

Νυμφίς ενταδὸ καίται.

2. *Ante fores Basilicæ B. Petri.*

Conditur hoc antro sacrae substantia carnis
 Praefulis egregii Nicolai, dogmate sancto
 Qui fulsit cunctis, mundumque replevit et Urbem,
 Intactis nituit membris, castoque pudore;
 Quae docuit verbis, actuque peregit opime.
 Sidereæ plenus mansit doctusque Sophiæ,
 Caelorum claris quæ servat regna triumphis
 Ut regnet solis Procerum per sæcula notus.

NOT. Obiit Nicolaus I. 867.

3. *Romæ.*

Octa. viae. Ma. tronae. Vi. du. æ. Dei.

4. *Romæ.*

Octa. . . . B. XP. Enius. Hemeros. dormit. in. pace. et.
 qui. bixit. annos. II. menses. VII. dies. VII. deposito. Inno-
 centi. XV. K. Jan.

NOT. Legit *Hemeros* Laurenbergius. Quid si *ἡμέρας* placidé?

5. *

Κοιμηθεὶς τοῦτο Ωκταβίλλη τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ Λαυ-
 δίκης.

6. *Apud S. Agnet.*

Olympius. bixit. annos. tres. menses. undeci. dies. dodeci.
 in. pace

7. *Cæm. V. Tiburt.*

Olympi in pace

1. *In Basil. S. Paul. V. Ost. characteribus rubris.*

Ομννοιος Δομνη συμβιω γλυκυντατη εν αγαπη.

2. *Cæt. S. Cyriacæ.*

Optatus in pace requiescat Optatus et Renatus.

3. *Ad D. Balbinæ.*

+ Locus Oportuni Circitoris Conjugisque ejus Albinæ
atque Filiorum eorum Palatinæ et Urbici requiescentium
in pace.

NOT. Circitor erat qui vigilas in suâ alâ circuibat, & si qua erat
culpa renunciabat.

4. *Via Ost.*

X. Orta Ci.

5. *Mediolani, mensâ marmorea.*

Lux. Patriæ. sublime. decus. *PR.* *Ofius.* urbis
Mundo. flente. jacens. conditur. hoc. tumulo
Hunc *IML* Populus. nunc. lugeat. omnis
Noverit. ut. tanti. pignus. obisse. viri
Communis. placidus. hilaris. jucundus. honestus
Moribus. his. urbem. fecerat. esse. suam
Celsa. domus. Proavusq. potens. Venetæ. Arbiter. oræ
Sed. meritis. mentis. vicerat. ille. genus
Privatæ. Comes. atq. rei. provectus. in. altum
Sacrarum. meruit. sumere. jura. Comes
Patricium. culmen. gradibus. conscendit. honoris
Crevit. et. ex. tanto. Præsule. Census. honor
Domnica. sed. Conjux. retinet. commune. sepulcrum
Juncta. toris. quondam. jungitur. et. tumulis.

NOT. Vers. 1. *PR.* Pater. Vers. 3. *IML* pro *MLI*. Mediolani. A-
liter tamen J. B. Ferretius, qui per *PR.* Prætozem intelligit, & lacu-
nam post populum facit, *Hunc. imi. populus. . . . . hunc lugeat*
emiss. Eligat lector quod sibi placet.

1. *Neapoli.*

1. *Neapoli.*

A ω. Patrici. A ω.

Patricium domus hæc æterna laude tuetur

Astra tenet animam cetera tellus habet.

Requiescit in pace. sub D. Conf. A † ω.

NOT. Sub Decio Importuno A. D. 509. vel sub Cecina Mauro Ba-
filio Decio. A. D. 529.

2. *Sarcophagus V. Sal. effossus, è Cam. Priscillæ.*

Ενθάδε Παυλεῖνα κεῖται μακαρῶν ἐνὶ χώρῳ

Ἦν κηδευσέ Παυλῆτα ἐνν Τρεπείρεαν γλυκερὴν ἀγίαν ἐν
ΧΡω.

3. *In Basilica S. Pauli, V. Ost.*

Post mortem si vivit amor si gratia prisca

Durat in arcanum mentis adacta bonum.

Quamvis luctificum Fratris tamen accipe carmen

Ne mala sit tumulis extera lingua tuis.

Te natura parens omni depinxerat arte

Moribus ingenio corpore mente fide.

Purus amicitie cultor Servator honesti

Eloquio miseros vel pietate fovens.

Hinc est quod toto semper te flebimus ævo

Quod fuerit Juveni vis tibi multa senjs.

Te genetrix fratresque simul te compare luctu

Perpetuis lacrimis plangit amata domus.

Hic requiescit in pace B. M. Petilius Processus v̄s. Toga-
tus in LL PP. qui vixit plm ann. XXXVIII. deposit
suo die VIII. kal. Jun. Probo Jun. v̄c. Conf.

NOT. A. D. 513.

4. *Agro Hispalensi.*

Paula. Clarissima. Fœmina. Famula. Christi. vixit. annos.
XXIV. menses. duos. recessit. in. pace. XVI. Kal. Februa-
rias. Era DLXXXII.

NOT. Id est, A. D. 544.

G g 3

I. Cam.

1. *Cæm. Callist.*

Puer Pancharius qui natus est III. Idus Januaria: et. vixit annos XX. et. menses octo et dies XII.

2. *Cæm. Priscillæ.*

Parentes Partenio benemerenti q̄i bixit annis XIII.

3. *Cæm. V. Latina.*

Paula et. . . . .
in pacem

4. *Nolæ.*

Dep. Ep.

Paulini Junioris.

D. III. id. Septemb.

H. Diofco. moro. V. C. Conf.

NOT. Lege Fl. Diofcoro. A. D. 442.

5. *Romæ.*

In. hoc. loco. requiescunt. corpor. Sanctorum. Martyr.
Papix. et. Mauri.

6. *Romæ.*

. . . . tia. Pauli. quæ. vixit. ann. pl. m. X. : . . . eposita.
XI. Kal. Octob. Conf.

7. *Eboræ.*

Depositio. Pauli. Famulus. Dei. vix. ann. L. et. uno.
Requieuit. in. pace. D. III. id. Martias. Era. DLXXXII.

NOT. Id est, A. D. 544.

x. *Neapoli.*

1. *Neapoli.*

Εἶθαι κενταυ Παυλα Παυλου υποδ. θυγατρ ζητασε
 εν ειρηνη ετη Δ. μηναι. Β. ανεπ. ωρ Καλ. Ιουν.

NOT. Vers. 2. 'Τηλιακον. Vers. 4. 'Ανταύη.

2. *E Cam. V. Nom.*

Paulinus. Romano. in. pace. qui. vixit. ann. III. et. men-
 sis. Septe.

3. *Cam. Priscilla.*

Domino Filio innocentissimo et dulcissimo bono sapienti
 Pelagio. qui. vixit. annis VI. M. VII. D. XIII. h. VIII.
 Socratianus et Irene Parentes B. quesc. in. pac.

4. *Apud S. Agn.*

Pentadius in pace. depos. XIII. kal. Mar.

5. *Cam. S. Cyriaca.*

Locus Pergei si mota nes
 se bibo fece

6. *Cam. Priscilla.*

Petroniani ma innox qv. ann. III. M. VIII. D. XX. Pa-
 rentes Filio in pace.

NOT. Petroni anima, &c.

7. *Cam. S. Agn.*

D. N. Honorio et Theodosio
 bene memori

Petrus innox qui supervixit annum unum et menses
 quinque

Defunc. D. . . . : . . . .

NOT. Bonæ memoriæ.

1. *Cam. Priscilla.*

Positus est Petrus. VIII. idus. . . .
 rias. qui vixit annis XVIII. dep. in pace Philippo et Salia
 Coss. Duo Frâtres. . . . . Aeneas Lector de Pallacine
 qui vixit Ep. XII. Kal. Sep.

NOT. Vers. 2. *Martias*. A. D. 348. Amantius Lector de Pallacine, à Monasterio D. Laurentii ante Ecclesiam D. Marci, dicto *Pallacine* nomen accepit.

2. *In D. Pauli Basilica, super Camet. Lucinae.*

Levitæ conjunx Petronia forma pudoris
 His mea deponens sedibus ossa loco.
 Parcite vos lacrimis dulces cum Conjugenatæ
 Viventemque Deo credite flere nefas.

Dep. in. pace III. non. Octob. Festo. VC. Consf.
 Hic requiescit in pace Paula Cl. F. dulcis benigna
 gratiosa Filia SS. Dp. Kal. Septem. Venantio. VC. Consf.
 Hic requiescit dulcis Mustella Gordianus Filius SS.
 Dp. V. id. Sept. Symmacho. VC. Consf.
 Hic requiescit Emilia. Sac. V9. Dep. V. id. Dec. Probrino.
 V. C. Consf.

NOT. *Dulcis Mustela* dicitur Puer *ἡδυοειστὸς*, cujus forma moresque fuerant amabiles. Familiare enim populis plerisque ab animalibus omnibus, præsertim verd innoxii, desumere *ἡδυοειστὸς*, eorumque appellationibus adficere eos, quos probabant. Hinc toties audimus Chelidonas, Graculas, Turtures, Catulos, &c. Alii legunt V. 2. discedens pro deponens. Festi Consulatus, A. D. 472. Venantii 484. Symmachi, 485. Probrini, 489. Sac. V9. *Sacrata Virgo*. et SS. pro *Suar* *vissimus*.

3. *Abellæ, mutilum.*

Prænestina tibi verus. . . . heu grave onus
 Solvo sub charum deponens marmore corpus.
 Discrevit nos vita quidem sed vivet amoris
 Indivisa fides erit hic quoque copula nobis
 Conjugio nostro nec mors divortia ponet.
 Concordes animas Christus revocabit in unum.

1. *Cam.*

1. *Cam. S. Cyriacæ.*

Corpus humo animam Christo Petroni dedisti
Nam justæ mentes soventur luce celesti
Sidereasque colunt sedes mundoque fruuntur
Tu dulcis Fili memor hinc aspice nostri

NOT. Desunt reliqua.

2. *Romæ.*

Petronius in pace. XVII. Kal. $\overline{\text{MS}}$ qui vixit A. LXVI.
Consula. . . . . Probrino; V. V. C. C.
Hic requiescit in p. . . e biba fecit. bisomus jacat.

NOT. 489.

3. *Cam. V. Appia.*

Debia Noba.
Pollecla que Ordeum bender
Debia Noba.

NOT. Ista hordei aliorumque leguminum venditrix Corpori Lupi-
nariorum (quod Alex. Severus constituit teste Lampridio) accensita
larem coluit, Via Nova, Regionis VIII. seu fori Romani. *De Via*
Nova.

4. *Cam. V. Noment.*

Plufianii Conpari benemerenti in pace que vixit annos
plus minus XXVII. De. XIII. Kal. Mart.

5. *Cam. S. Cyr.*

Benemerito Pompeio qui vixit mensibus XI. D. VI. De-
positus in pace die XVI. Kal. Sept. Ausonio et Olybrio
Consil.

NOT. A.D. 379:

6. *Neapoli.*

Basilicam hanc Pomponius Episcopus Neapolitanus Fa-
mulus Jesu Christi Domini fecit.

NOT. Vix. sub Justino Imp. qui ob. 527.

I. Spoleti.

1. *Spoleti.*

D. P.

Vale. qui. legeris. libens. Picentia. legitima. Neophyta. die.
V. Kal. Sept. consignata. a. Liberio. PF.
Fl. Hospitianus. Maritus. Uxori. benemerenti. duplicem.
Sarcophacum. cum. titulis. hoc. loco. . . . . oe. . . . . i.
posuit. . . . . Marito. . . . . et. . . . .

2. *Romæ, Cæm. Priscillæ.*

Placide. Coniuge. mee. pudicissime. Firminus. Maritus
fecit. cum. pace

3. *Mediolani.*

B. M.

In. commemoratione Eustasia. Mater. Filio. Polichronia.
Fid. qui. vixit. annis. III.

4. *Romæ, in pavimento S. Martini.*

Hic requiescit in pace Prætextatus V. I. Exquæstor.
SC. P. Dp. VII. id. Oct. Festo VC. Cos. Filia ejus Præ-
textata C. F. Dp. XV. Kal. Aug. Decio. V. C. Cos.

NOT. Pater dep. A. D. 472. Filia 486.

5. *Via Appia, arca marmorea.*

Καταθ

Περικλίου πατρ. Ζ. Καλ. Ωκτωβρ. Θεοδοῦσα C.
πατρ. δ. εδ. Σεπτ.

NOT. Καταθesis C. συμβολος. Ante IV. id. Sept.

6. *Cæm. Priscillæ.*

Præfectus Bizinus qui vixit an. VI. M. V. et. Dies. XXVI.
dulcissimo Parentes posuerunt.

1. *In Quirinali.*

Gracilis. Maritus. Probinæ. Conjugi.
 Perpetuas. sine. fine. domos. mors. incolit. atra
 Æternosq. levis. possidet. umbra lares
 Vita. subit. cælum. corpus. tellure. tenetur
 Omnia. sic. repetunt. jura. locosque. suos
 Sic. rerum. natura. jubet. sic. temporis. Ordo
 Quæ. modo. sunt. pereunt. quæque. futura. cadent
 Suscipe. nunc. Conjunx. si. quis. post. funera. sensus
 Debita. sacratiss. manibus. officia
 Multorum. invidiam. tandem. caruisse. memento
 Nequiquam. paveas. templa. quietis. habens.
 Hic. Probina. jacet. Gracilis. cito. rapta. marito.
 Diebus. paucis. vix. commodata. suo.
 Invida. fors. rerum. fatis. quid. mergis. acervam
 Nec. te. Conjugii. novus. electit. amor
 Heu. miserranda. nemis. auspiciis. juncta. sinistris
 Quo. fato. traderis. hoc. sevient. peris
 Quid Probina profunt. secunda. viscera. tibi
 Concepis. adfectum. luctum. teipsa. parit
 Nil. te. danna. nocent. communis. funere. leti
 Cum. tuus. in. nostro. pectore. vibat. amor.

Hæc. fuit. in. lucestra. ann. XVII. M. X. D. XX. in. quib.
 cum. marito. vix. Dies. centum. agrotavit. dies. XXXX.
 vere. quievit. in. pace.

NOT. Sensus quidem satis bonus est, & per totum continuatus;
 sed versus non ita, priores enim decem, sæculum non ineruditum aut
 inficetum sapiunt, reliqui miserè deficiunt. Aliter legit Ferretius
 Vers. 10. Habes. Vers. 11. Gracili. V. 14. Nocuus. V. 16. Se-
 vient. V. 18. Ad factum. V. 19. Funera læti. V. 20. Tuis. *Lucestra*
 pro luce ista. Credo duo Epitaphia in unum malè confarcinata
 esse.

2. *Romæ.*

Principalis. qui. bixit. annis. XLV. M. II. depositus. natali.
 suo. Justina. benemerenti. Cesquet. in. pace.

NOT. Quiescit.

1. *Veronæ,*

1. *Veronæ, ad D. Proculum.*

Hic. sito. consenui. . . . jam. me. longior. ætas
Præcedet. vivamq. diu. melioribus. annis.

Proculi. Episcopi. corpus. et. Sanctior. Martyr. Colmæ. et.
Damiani. sed. et. Confessoris. Martini. reliquiar. requi-
escunt. in. pace.

2. *Romæ.*

Privata. Dulcis. in. Refrigerio. et. in. pace.

3. *Cæm. Osfriano.*

Primitius in pace qui post multas angustias Fortissimus
Martyr et vixit annis P. M. XXXVIII. Conjug. suo. per-
dulcissimo. benemerenti. fecit. . . . .

4. *Cæm. Priscillæ.*

PrIMMM, fecit Prime venemerenti quæ vixit annis LL.
mes. idus. V. diebus.

NOT. Pripilla, pro *mes idus* lege *mensibus*.

5. *Cæm. V. Noment.*

Primus qui bixit annos duodeci et dies minus XXX. re-
quiescit in pace.

6. *Cæm. Lucinæ.*

Locus Primi.

7. *V. Appia, Cæm. Callisti.*

Temporibus Sancti Innocentii Episcopi, Proclinus¹ et
Ursus Presbb. Tituli Bizantis Sancto Martyri Sebastia-
no ex voto fecerunt.

NOT. Innocentius Primus Pontificatum adeptus est, A. D. 403.

1. *Romæ.*

1. *Romæ.*

Benemerenti in pace Proclo qui bixit annus XVI di-
positus VI. idus. Octobris. DD. NN. Honorio Augusto
VIII. et Theodosio CC. SS.

NOT. A. D. 409.

2. *Cæm. S: Saturnini.*

Prospero Innocenti animæ in pace.

3. *Basil. D. Pauli V. Ost.*

Locus Pupe.

4. *.

Petronilla. Primilla. Petronio. ol. Epaphrodito. Filio. ka-
riffimo. qui. vix. ann. VIII. men. VIII. Defecit. in. pace.

5. *Legiuno, oppido Insubrium.*

Hic. Sci. Primi. Martyris. corpus. venerandum. in Xqo. hu-
matum. quiescit. quod. Deo. dignus. Sergius. Papa. Junior.
Eremberto. inlustri. viro. concessit. ab. urbe. Roma. cum.
hymnis. ac. laudibus. spiritualib. q. canticis. dum. esset.
translatum. quem. inter Scos. ejus. Spus. teneat. primatum.
in multis. virtutibus. et. signis. est. declaratum. Recondi-
tum. est. Corpus. Beati. Primi. Mart. cum. reliquiis. Sancti.
Feliciani. anno. Incarnationis. Dñi. nr̃i. IHV. Xqi.
DCCCCVI. Kal. Aug. indic. VIII. Ordinante. Dom.
Angilberto. Archiepo. anno. XXIII. Passio. Sanctorum.
VL. id. Jun.

NOT. Primus & Felicianus Fratres & Martyres, Romæ, i. e. 14. ab
urbe milliari, sub Diocletiano & Maximiano passi, A. D. 287. V. id.
Secundum Martyrologos; hanc autem Inscript. VI. Hic Sergius *Deo-*
dignus Papa, erat illius nominis III. A. D. 906. ob amorem Marozie
meretricis celeberrimæ, infamæ, ex qua genuit Papam alterum Johan-
nem XI.

1. In Eccles. S. Stephani, Romæ.

Pulcra Patris splendet Baptistæ mensa Johannis,
 Martyris in Stephani venerabilis æde sacrata,
 In qua sancta simul conduntur pignora summi
 Egregiique Sebastiani, multique aliorum
 Tempnentum mundi mortalem Principe vitam
 Cum XPO caelis meliorem vivere semper
 Optantes potius. Pastor quam struxit honestus,
 Aeternam ut requiem mereatur habere Palumbus.
 Quorum gessit amor repentibus ista tonante.

NOT. Vers. 1. *Mensa*. Tumba, lapis qui sepulchro infernitur. Observat Scaliger ad Festum *mensas* in sepulcris positas à Gentilibus, quodd ad sepulcra res divina fieret Sacro Parentali, *Mensa* enim in Templis dedicata, aræ usum, & religionem *pulvinaris* obtinebat. *Mensa Cypriana*, Carthagine, Locus ubi Sanctus Ille Vir Martyrium passus est, quo postea in illius memoriam *mensa* erecta est, non quid ibi unquam *Cyprianus* epulatus, sed quia ibi est immolatus. Ut Augustinus. *Mensa* etiam *Altare Sacrum* in quo scilicet Sacrum Eucharistiæ convivium peragitur. *Mensa Canonica*, ad quam unà convivebantur Ecclesiarum Clerici. *Mensa* etiam dicitur quicquid ex bona alicujus est, bona ipsa, Patrimonium, Dominicum, [*quod est propriè terra ad mensam designata*] denique quicquid ad *Mensam instruendam*, ad vescendum, seu ad vitæ commodum necessarium est, aut conducit. Sic, *De mensa alicujus esse* significat *De familia ejus esse*. *Mensam tenere*, Convivio excipere. Cum multis aliis scitu utilissimis quæ in Glossario Car. du Fresne inveniat Lector eruditus: Ecclesiarum S. Stephani nulla, diu abhinc, vestigia remanserunt. Videat autem Lector quomodo hæc quæ hic dicuntur stare possunt cum illis multis & magnificis quæ de Sebastiani Translatione sæpius iterata, à Surio, Baronio, aliisque ex Act. Sanctorum traduntur.

2. *

Paccius hic ego sum, Germilla compare gaudens;
 Viximus heu nimium frugi dum iussa tulerunt,
 Atque per emensum spatii transegimus ævum
 Conjuge cum sancta, suscepta prole potitus,
 Per senos iterumque decem sat fecimus annos.
 Tristitia sed natis, sunt multum grata Parenti,
 Ut prior in pacem cedat, sobulemque relinquat.

1. *In introitu Eccl. Job. & Pauli.*

Antistes Domini celsa sacraria XPI,
 Vestibulum decorat, gratia pulchra loci:
 Quæ quia compta nitet, primaque in fronte renidet,
 Ostendit quantum numinis intus inest.
 Quis tantas XPO venerandas condidit aedes,
 Si quæris, Cultor Pammachius fidei.

NOT. Circa A. D. 368. ut videre est in Actis SS. Johann. & Pauli. Rom. subterrann. pag. 175.

2. *In Trono S. Cæcilie.*

Hæc domus ampla micat variis fabricata metallis
 Olim quæ fuerat confRACTA sub tempore prisco
 Condidit in melius Paschalis Præsul opimus
 Hanc aulam Domini formans fundamine claro
 Aurea gemmatis resonant hæc dindima templi
 Lætus amore Dei hic conjunxit corpora sancta
 Cæcilie et Sociis rutilat hic flore juventus
 Quæ pridem in eruptis pausabant membra beata
 Roma resultat ovans semper ornata per ævum.

NOT. Paschalis I. ob. 824. V. 5. *Lege intima templi*, saniori quidem sensu quàm *dindima*, nec tamen valdè bono: Cæcilia Virgo nobilis Romana, simul cum Valeriano Coniuge [*nam quamvis nupta esset, intacta tamen, et conjugii inexpectata ex pacto remansit.*] Tiburtio fratre & Maximo, sub Alexand. Severo anno 228. Martyrium subiit (non M. Aurelii, aut Commodi temporibus, uti Beda, Ulfuardus, Ado, & alii tradiderunt) quorum corpora Paschalis invenit, & honorifice recondidit. V. 8. *Pausabant*, quiescebant. *Pausa* vox veteri Latio cognita, & sequioribus sæculis in usum revocata, pro *quiete requieque*.

3. *Romæ.*

Janitor ante foros fixit sacraria Petri
 Quis negat has arces instar & esse poli?
 Parte alia Pauli circundant atria muros
 Hos inter Roma est, hic sedet ergo Deus.

I. *

Quidnam igitur mirum magno si culmina Petro
 Quolibet existant ædificata loco,
 Cum quæ per totum celebratur Ecclesia mundum
 In fundamento fixa Petro maneat?
 Namque Illum Deus ipse, caput qui corporis extat,
 Propterea Petræ nomen habere dedit.
 Dicens esto Petrus, quoniam fundabo super Te
 Quam mihi nunc toto molior orbe Domum.
 In Te, per cunctas consistit Ecclesia gentes,
 Vincit & inferni carceris imperium.
 Nam clavibus * cœlorum claudere portas,   * Deest aliquid.
 Et referare dedit, pro meritis hominum
 Quæcunque in Terris fuerit sententia Petri,
 Hæc erit in Cœlis scripta, notante Deo.
 Dixit enim Tu es magno mihi nomine Petrus,
 Et Tibi cœlorum fortia claustra dedi.
 Hac ditione potens Terra Cœloque Petrus stat
 Arbiter in Terris, Janitor in Superis.

NOT. Hæc quæ de S. Petro dicta sunt, magna nimis, imprudenti,
 & rem penitiùs non insipienti forsan videantur; sed nihil hac S. Petro
 vel honoris vel privilegii tribuitur, quod & reliquis Apostolis non da-
 tur. Et hoc pro certo habere Lectorem (quicumque sit) jubeo mo-
 neoque, istam sententiam toties decantatam — *Omnia dat, qui iusta*
negat, Nullibi veriore esse quam in re Religionis decertatâ: nec
 enim tot & tantos unquam alibi triumphos agunt Pontificii, quot quan-
 tosque de perversis imperitisque Adversariis, & toto cœlo dissentienti-
 bus egerunt, agunt, agentque. Sed cave quæ sequuntur.

2. *

Solve, juvante Deo, Terrarum, Petre, catenas,
 Qui facis ut pateant cœlestia regna beatis.
 Ipse tua Petre dirumpi vincula jussit
 Qui te constituit mundanos solvere nexus.

1. In Altare Eccl. S. Petri, Romæ!

Vox arcana Patris, Cœli quibus aequa potestas;
 Descendit terras luce replere sua.
 Hanc, Deus humanam sumens de Virgine formam,
 Discipulos mundo præcipienda docet.
 Quæ modo Pelagius Præsul cum plebe fidelis
 Exercens offert munera sacra Deo
 Ut Romana manu cœlesti sceptrâ regantur,
 Sit quorum imperio libera vera fides,
 Pro quibus Antistes reddens hæc vota, precatur
 Sæcula Principibus pacificata dari.
 Hostibus ut domitis Petri virtute, per orbem
 Gentibus ac Populis pax sit et ista fides.

NOT. Verſ. 5. Pelagius I. Papa factus est A. D. 555. obiitque 559. Pelagius II. Papa factus est 579. obiit 590. Nescio quis hoc loco intelligendus est. Sed monendus est Lector, ut errorem leviculum viro illustrissimo & simul doctissimo Mediobarbæ Birago, eripiat, qui (in vita Totilæ pag. 568.) Pelagium Pontificem cum Evangelii obviam factum Totilæ Templum S. Petri ineunti, affirmat; cum tamen Pelagius non nisi tribus annis post Totilæ mortem, factus est Pontifex. *Saucius enim fugiens moritur ex vulnere ad Capras mense Augusto, A. D. 552..* inquit ipse Vir Max. Sed non magnum est, illum appellasse Pontificem qui tunc temporis cum Totilæ obvius processit, erat *Diaconus*, postea autem factus est *Pontifex*, 555. V. 3. lege Hæc.

2. *

Culmen Apostolicum cum Cœlestinus haberet,
 Primus et in toto fulgeret Episcopus orbe;
 Hæc quæ miraris, fundavit Presbyter Urbis
 Illyrica de gente Petrus, vir nomine tanto
 Dignus, ab exortu Christi nutritus in aula,
 Pauperibus locuplex, sibi pauper, qui bona vitæ
 Præsentis fugiens, meruit sperare futuram.

NOT. Obiit Cælestinus I. 432. De illo enim (ut credo) agitur, nam reliqui Cælestini longo postea intervallo Pontifices sederunt.

1. In Porta Ecclesiae S. Petri dextra.

Lumine sed magno vibrare janua cerno,
 Astriferumque polum indicat ipse nitor.
 Terrae oret vultus servantum limina sacra,
 Geminis in Portis ora jucunda nitent.
 Simonis aspectus fulgens præcluditur unâ,
 Altera sed Pauli radiat orbe docens.
 Aditus interior gazarum æstuat opes,
 Et depicta nitent cumulis ipsa suis.
 Aureis in petalis gemmarum clauditur ordo,
 Et superba teget blattea palla fanum.
 Sic quoque conjunctim servatur gloria rebus
 Et variata simul nexa natura manet.
 Inclita cum opere surrexit fama perennis,
 Indubitante fide reddite cuncta vota.

NOT. Nec metri nec Latinitatis ullam rationem hic invenies; satis sit, si sensum qualemqualem eruas. Legit Gruterus, V. 3. *Terra foveat*. V. 9. *Petalis*. Petalum, Lamina aurea in capite summi Pontificis. Arnold. Abb. Bonæ Vallis, cap. 9. Præter hæc, laminam auream quam *Petalum* vocant, instar tesserae quadratæ, unde pavimenta templorum, domuum, palatiorumque sternebantur. V. 10. *Blattea*. Blatta genus vermis purpurei; hinc *blatteus* pro *purpureus*. Sæpe etiam *blatta* pro ipso *Serico* blatta tincto usurpatur. Sic Fortunat. l. 2. de vita S. Martini. *Inlita blatta toris, aurumque intermicat ostro*. *Palla*, aulæum. *Palla* etiam *globus*. *Fanum*, *fano*, vel *phano*, *fanon*, & hoc in loco *fanum*, dicitur Corporale Sindon, mappa, mantile, sudarium; quid hic significat nescio, an caput an humeros Pontificis operiebat, incertum est.

2. In civitate Papiæ.

Me sibi præclarus Doctor nutritivum
 Antistes Petrus, Ticinensis gloria plebis,
 Et Pater, et Pastor, patriæ decus, inclitus auctor;
 Ecclesiae semper fueram vernaculus almae,
 Literulas ex quo primaevus tempore sumpsi,
 Primus eram cleri primo, Levita deinde,
 Jam licet indignus magno tamen ordine fungens
 Sed post ira Dei populum stillabat in istum,

Exul eram ductus longè de cespite Patrum ;
 Sed me magna Dei servavit gratia semper,
 Eruit à multo venienti hinc inde periculo,
 Cui laus magna fuit, virtus, et gloria semper,
 Qui me tam miserum dira de morte reduxit,
 Et patrias iterum me fecit cernere terras.
 Tempore quo Carolus Rex Magnus optimus istam
 Tenuit et rexit grandi pietate benignus. A.D.773.
 Hæc mea viventis in sæclo fata fiebant,
 Et nunc ista tenet requies miserabile corpus,
 Spiritus altithroni timidus petit omnia, secum
 Judicium Regis portans quaecunque gerebat,
 Corpore conjunctus Petro; mitissime XPE
 Tu quicumque legis, dic, dic, peccata remitte.
 Atque valete mei memores per secula fratres.

NOT. *Requies*, vers. 18. pro *Sepulcro*, ut alibi.

I. *Ibidem*.

Candida funereo sculpuntur marmore gesta,
 Sed non est flendus qui jacet in tumulo.
 Lugeat infaustus, qui nescit vivere XPO
 Post mortem, caros tartara quos retinent.
 Hic vates Dno mundo quia corpore vixit,
 Admixtus gaudet caetibus Angelicis.
 Claruit hic meritis Petrus Antistes honestis,
 Norma Sacerdotum, columen eximium,
 Munificus, constans, sollers, prudensque, modestus,
 Qui innumeris semper pollet ubique bonis.
 Inclitus prosapia, Regumque stemmata tangens,
 Nobilis alloquio moribus nobilior.
 Iste peregrina maceratus denique vitâ,
 Bis quinis annis exulat innocuus.
 Esuriemque, sitim, patitur dum et frigora corpus,
 Spe, virtute, fide, Spiritus auctus erat.
 Sed repetens genitale solum pia munia gessit,
 Præfuit Ecclesiæ, rexit ovile Dei.

Iste sacras Dñi condens amabiliter aulas,
 Ditavit propriis optime cespitibus.]
 Sublimis, humilis, mediocris, dives, egenus,
 Occubuit Pastor noster en egregius.
 Planctibus immensum clamantibus flete dolorem
 Vox Patrie obiit lex honorato decus
 O venerande Pater, Pastor bone, magne Sacerdos,
 Forma pudicitiae, O Pater eximiae.
 Mutasti patriam linguens consortia nostra,
 Nos tantum gemitus retinent, te gaudia caeli.
 Expletis decim mortali in corpore lustris
 Quattuor his junctis vixisti firmiter annis.

NOT. Vers. 23. lege *Vox Patrie obiit, Lex, Honor atque decus.*
 Vel — *Vox Patrie est.* — Vers. 11. *Regumque stemmata tangens,*
 Luitpertum fortè, & Patrem Cunispertum Longobardorum Reges;
 & Asprandum Leutprandi Patrem; ob quorum affinitatem in exilium
 missus erat ab Ariperto II. circa annum (ut videtur) 703. V. 17. *Re-*
perens genitale solum. A Luitprando certè revocatus, anno 713, in-
 eunte; & Ticinensis Episcopus ab illo factus, sed quo anno, pro certo
 statuere non possum, nec quo vitam finivit suam. Sed cùm ætatis e-
 rat 54. et ante annum trigessimum suum haud factus est (pro Cano-
 num Ecclesiæ observantiâ, & ni fallor, pro more sæculi) Episcopus,
 certè usque ad annum 737, vitam protraxit. Hic Petrus erat Doctor
 Presbyteri, seu fortè Episcopi, (quippe qui *magno ordine* se functum
 dicit) de quo precedens carmen factum est, & qui, ad Caroli Magni
 tempora, dies suos ad minimum perduxit, annum nempe 773. seu
 774. qui & vitæ Desiderii, & Regno Longobardico per Italiam, ter-
 minum & finem imposuit. Hic denique Petrus, Auctore Luitpra-
 do, Corpus S. Augustini ex Sardinia Ticinum transferri curavit, anno
 712. & fortè antequam Ipse in patriam suam rediit.

I. *

Lator procubuit Palus cervice secunda,
 Cui caput est XPS, despicit ipse suum.
 Præmia sancta viri meritis titulata Beati
 Lingua tace, votis præcipitata piis.
 Multa loqui poteras, si nosti cuncta referre
 Sed quia non nosti, parva tamen meminis.
 Hic vir avaritiæ sublimibus ore tropaeis
 Dejecit murum, plus jaculante manu.

Justitiæ Custos, virtutis cultor alumnae,
 Judicio rectus, judicioque pius.
 Plenus amore Dei, plenus quoque amore Propinqui,
 Mandatum supplens actibus ac meritis:
 Mundivagus penitus nullis inlectus abenis
 Nec timuit quenguam pro pietate loqui,
 Veridicus, patiens, justus, miserator et æqui,
 Divitiis regnans paupere corde piis.
 Parvulus interea Petri nutritus ovili,
 Primus Honorerii Presbyter enituit
 Defuit in sacrum quicquid si contigit Illum
 Ignorare novum vel vetus eloquium.
 Vita sepulta jaces Sanctis stellata triumphis,
 Vive sepulturis vita beata tuis.
 Hoc tibi plebs XPI. mutuo pro munere carmen,
 Obtulit egregie Vir, probitatis Apex.

NOT. Leg. fort. V. 1. *Latior occubuit Paulus* : vel fort. *Procu-*
buit Latio. Nec tamen sensum capio. V. 18. *Honorerii*. Hono-
 rarium (inquit Du Fresnoie in Gloss.) *Presbyterium, Confessus Presby-*
terorum honoratiorum. Et citat Vir doctissimus hanc ipsam Inscriptio-
 nem.

I. *In Cæmet. S. Cyriacæ.*

Corpus humo, animam XPO, Petroni dedisti.
 Nam justæ mentes fovetur luce cœlesti,
 Sidereasque colunt sedes, mundoque fruuntur:
 Tu dulcis Fili memor hinc aspice Nostri.
 Tunc igitur laudes quas clauso pectore mecum,
 Ipse voluptabam referam, Tu lumen avorum,
 Tu decus omne tuis, te flent orbat Parentes.
 Blandus eras servijs, cunctisque benignus amicis,
 Justum, dulce, pium, rogamus, suscipe XPE.

NOT. Quatuor primos versus edidit Reynesius V. doctiss. & reli-
 quos devorasse tempus scripsit : sed an hos in Grutero conjunctos vidit,
 an tanquam male concordés rejecit, non certum est. Leg. fortè vers. 4.
illinc pro hinc, i. e. ex cœlis.

1. *In Vaticano Camet. prope Secretarium.*

Terrenum corpus claudant hæc forte Sepulcra,
 Nil Sancti meritis derogatura viri.
 Vivit in arce poli caelesti luce beatus,
 Vivit et hic cunctis per pia facta locis.
 Surgere iudicio certus, dextramque tenentem,
 Angelica partem se rapiente manu.
 Virtutum numeret titulos Ecclesia Dei,
 Quos ventura ut sæcula ferre queat.
 Rector Apostolicæ fidei veneranda retextit
 Dogmata, quæ clari constituere Patres.
 Eloquio curans errorum schismate lapsos,
 Ut veram teneant corda placata fidem.
 Sacravit multos divina lege ministros,
 Nil pretio faciens immaculata manus.
 Captivos redimens, miseris succurrere promptus,
 Pauperibus nunquam parta negare sibi.
 Tristitia participans, lati moderator opimus,
 Alterius gemitus credidit esse suos.

Hic requiescit Pelagius Papa qui sedit annos IV. men-
 ses X. dies XVIII. Depositus IV. Nonas Martii.

NOT. Legit Papebrochius. V. 8. *Utinam sæcula ferre queant.*
 Et V. 16. *Pauperibus nunquam parca, neq* — Sed satius retinere an-
 tiquam lectionem puto, hoc sensu, *promptus nunquam negare pau-*
peribus [quæ erant] parta sibi. Lego etiam V. 3. *Tenere.* Obiit
 Pelag 561. Sergii III. ætatem & stylum hos versus referre putat Pap.

2. *.

Cede prius nomen, novitati cede vetustas,
 Regia lætanter vota dicare libet.
 Hæc Petri Paulique simul nunc nomine signo,
 Xystus Apostolicæ sedis honore fruens.
 Unum quæso pares, unum duo sumite munus,
 Unus honor celebrat quos habet una fides.
 Presbyteri tamen hic labor est, et cura Philippi,
 Postquam Effesi XPS vicit utrique polo.

Præmia

Præmia Discipulis meruit, vincente Magistro,
Hanc Palmam fidei rettulit inde senex:

NOT. Non invenio quis hic Xystus, quivse hic Philippus sit. Nec intelligo quid sibi vult. V. 8. Emendo autem, *Ephesi*.

1. *

Extremo tumulus latuit sub aggere montis,
Hunc Damasus monstrat, servat quod membra piorum.
Te Protum retinet melior sibi Regia cœli,
Sanguine Purpureo sequeris Yacinthe probatus
Germani fratres animis ingentibus ambo,
Hic victor meruit palmam, prior Ille coronam.

NOT. *Romæ* (inquit Uluardus ad XI Septemb.) *Via Salaria veteri, natalis Sanctorum Martyrum Proti & Hyacinthi Eunuchorum; qui sub Gallieno Imp. Adriano Imp. & Æmiliano Judice, (inquiunt Rom. subterr. Editores) pariter decollati erant.* Quare itaque unus palmam meruit, alter coronam? Protus ut videtur, *Eunuchus* erat, i.e. Virgo cœlestis, & illo nomine primas sedes, *meliozem cœli Regiam* meruisse videatur. Sed nec hæc conjectura mihi satisfacit. Sed non tanti est. Lege versus sequentes, ubi nullo discrimine habentur fratres.

2. *

Alpice Descensum, cernes mirabile factum:
Sanctorum monumenta vides patefacta sepulcris.
Martyris hic Proti tumulus jacet, atque Jacinthi,
Quem cum jamdudum tegeret mons, tetta caligo,
Hoc Theodorus opus construxit Presbiter instans,
Ut Dñi plebem opera majora tenerent.

NOT. *Descensus* (idem quod apud Græcos *κατάβασις*) *Confessio*, seu locus sub Altari ubi recondabantur Sanctorum Reliquiæ, & in quem gradibus patebat aditus.

3. *Mediolani.*

Rustica. Perpetua. non. te. fors. pallida. vitæ
Sustulit. interitum. nec. tibi. morte. dedit
Purior. ætherias. graderis. sine. carne. per. arces.
Nam. vitam. castæ. funera. nobilitant

Quod. mirum. viduata. tibi. sat. constitit. ætas
 Conjugis. ad. natum. cum. bene. junctus. amor.

NOT. Aliter versu ultimo, *ad. nulum.*

1. *E Cæmeterio, Via Nomentana.*

Epitaphium Remo et Arcontiz. qui natione Galla
 Germani Fratres adulti vna die mortui et pariter tumulati
 sunt

Hæc tenet urna duos sexu sed dispare fratres

Quos uno Lachesis merfit acerba die.

Ora Puer dubiæ signans lanugine vestis

Vix hiemes licuit cui geminare novem.

Nec thalamis longinqua Soror trieteride quinta

Tænareas crudo funere vidit aquas.

Ille Remi Latio fictum de sanguine nomen

Sed Gallos claro germine traxit avos.

Ast hæc Grajugenam resonans Arcontia linguam,

Nomina Virgineo non tulit apta choro

Depositi nonis Novemb. Conf. Dioisc. V. C.

NOT. A. D. 442. Vers. 6. Tænareas pro infernas. Sic Virgilius,
Tænarias etiam fauces, alta ostia Ditis.
 Laconiz Promontorium, juxta quod est antrum profundissimum.
 Et hinc à Poetis pro Inferorum aditu usurpatur.

2. *Verona.*

Quartua. hic. vidua. vix. ann. LXXX. Marcellinus. ca-
 riss. Pater. carissimæ. sorori. et. pientiss. meritæ. fecit;
 Quam. omnis. Ecclesia. diligebat.

3. *Cæm. V. Noment.*

Quintilianus Festæ Cojugi benemerenti in pace. D. in P.
 VIII. Kal. Maias Quintiano benemerenti P D X Kal.
 Julias. se bivo fecit. Justinianus se vivv fecit supra Paren-
 tes suos.

1. *Thebis in pavimento adis.*

Ποῦφος Ἀναγνωστῆς Διαγεγός,

2. *Lugduni.*

Hoc tumulo jacet bonom memoriom Rapso cui vixit
ann. XXXV.

3. *Via Labicana tabula marmor.*

Ruftico et. Fl. Feliciane Parent. Vincentio filio karissimo
vixit annos XVII. mes. II. dieb. VIII. fec. in. pace. dep.
III. non. Sept.

4. *Cam. Callisti.*

Rufine benemerenti in pace,

5. *Cam. S. Cyriacæ.*

Ravvicina.

6. *Cam. Priscilla.*

Redempta Polyxene:

7. *Ibid.*

Regina Vibas in Domino Zesu.

NOT. Vivas in Domino Jesu.

8. *Ibid.*

Πενηντὸς ἐτ' ἐπὶ τὴν περὶ αὐτῆς.

9. *Cam. V. Salaria vet.*

Rerite
te in pace.

I. *Cam.*

1. *Cem. Priscilla.*

Respectus qui vixit ann. II. et. menses VIII. dormit in pace delictum.

2. *Apud S. Agn.*

Locus Restituti.

3. *Cem. Prisc.*

Rimenius qui vixit annis XVIII. in pace.

4. *Cem. V. Salaria.*

Hic est posita Rodope in pace que vixit an. Plus M.:...ta
Die XVII. Kal. Oct. DN. Valen. . . . et Habieno.

NOT. Valentiniano Aug. VII. & Avieno, secundum Cassiodorum, Attieno, secundum Victorem Tununensem. Annieno secundum alios A. D. 450.

5. *Basilica D. Pauli. V. Ost.*

Hic requiescit in pace
Dulcis Romulus. qui vixit ann. IX.
mens. IX. depositus sub die
pridie id. Septembr.
Lampadio et Oreste Consulibus.

NOT. A. D. 530.

6. *Cem. V. Noment.*

Rufillo Neofito DV
vixit an. II. D. XL.
Quintilianus Pater filio dulcissimo in Pace XRI.

NOT. DV. pro QV. qui.

1. In Palatio Archiepiscopalis, Narbone, Ara marmorea hæc posita.

De et Xpo. miserante. Lim. hoc. CLKIE. anno. III. c̄s. Valentiniano. Aug. VI. III. Fl. D. XVIII. anno. Ep̄as. Rustici.

Rusticu. Ep̄as. Ep̄i. Bonosi. filius. Coep̄. dep̄m. pariet. Eccl̄. dudum. exultæ. Bienn̄. adminiñ. . . . . Ep̄i. Veneri Sol C.

Ep̄i. Aratoris. de. sorore. Nepus. XXXVII. id. quand. in. funda. n. poni Coep̄. Suae. Prebu. Artisl. Ep̄i. Dynami. L.

Ep̄i. Veneri. Soci. in. Monasterio. anno. II. VII. id. Oab. Abs̄ed. P. F. Montanus. Sub̄. Merced. Sol. DC.

Comp̄s. Eccle. Maffien. Marcellus. Gall. Pr̄t. Di. Cultor. prece. ad. Oper. et. ceter. Solidib. Ores. CCC

Anno. XV. Ep̄as. sui. D. Ann. V. id. Octob. Exegit. Ep̄am. hoc. om̄. Susc̄p̄. impendia.

C. V. r̄o. P̄t̄o. Hermeti. Diacono. et. eaz. seq. tibi. necessar̄. reponitens. quæ. per. Hinc. oblat. S̄i. et. de. Conla.

Saluti.

Orate pro me Rustico vestro

1. *

O Rhode, dulcis anima, acervo mihi funere rapta,
 Qui tantum properasti Matris foedare senectam,
 Senilemque aetatem tantòs honorare dolores?
 Te sine namque mihi nec lux nec vita jucunda est,
 Quid primum tolerare queam dum singula quaero,
 Cum venit in mentem quòd tuorum tu decus omnium esses,
 Quid pudor castus, quid sancta fides, moresque benigni,
 Quid pudor castus, quid sancta fides, moresque benigni,
 Ingeniumq. Doctrinaq. tua, et verba sobria, menti
 Prudens et innocua caelestia regna petisti;
 Jam vale perpetuo dulcis, et in pace quiesce.
 Nunc XPI fuerat Chartaginis anus.

NOT. Vers. 1. *Acerbo.* 2. *Quid.* 3. *Onerare.* Vers. ultimus non
 hujus loci est, sed forsan adjungi debet carmini proximè sequenti.

2. *

Corporeis resoluta malis, Duce prædita XPO,
 Aetheris alma Parens atria celsa petit.
 Infantes Pueros sequitur per amæna virecta,
 Tempore victricis florea festa ligant
 Purpuream rapiunt animam caelestia regna,
 Sanguine tota sua membra tēgit tumultus
 Si titulum quæris, meritum de nomine signat,
 [*Nunc Christi, fuerat Carthaginensis Anus.*]

3. *Bas. S. Pauli, V. Of.*

Hic requiescit in pace Sabinus VS Præf. ann. qui bisfit an-
 nus LIIII. et Dies XXIII. DP. XVI Kal. Augustas
 Symm. et Boetio. VC. Consf.

NOT. A. D. 522.

4. *Cæm. Lucinæ:*

Sabatius. dep. nonis. Decb.
 Dor. in pace.

I. *Cæm.*

1. *Cam. Callisti.*

Sabatius benemerenti Qui vixit annos XL.

2. *Ibid.*

Sabbafo in pace

KK. Decembris.

3. *Bas. S. Pauli, V. Ost.*

Locus Sallis Pontii Ovini et Flavie Custatie in Cristo
Hic requiescit in pace Innocens Petrus qui vixit annos
duos depositus D. VIII. idus. Septemb.

NOT. Hellepontii Jovini, & Flavie Constantie.

4. *Cam. Priscillæ.*

Salutæ Co
jugi beneme
renti.

Iustus Se
renu po
Valeria
Victorinæ
Filiz

5. *Cam. S. Cyriacæ.*

Sanctulus qui vixit annus L.
Dep. XIII. Kal. Augustas.

6. *Cam. V. Nom.*

In mire exempli innocentie ac Neofito Ambio Satrio
Refrigerio qui vixit annis X. Dies XLVI
Publius Cornelius Zetus et Satria Dignitas Parentes in
pace B. M. fecerunt.

7. *Cam. S. Cyriacæ.*

Saturnina in pace vixit annos plus minus.

Saturninus et Mafa
Filio dulcissimo fecerunt.

2. *Cam. Prife.*

Scaminatus in Pace.

3. *Cam. S. Agn.*

Sebera Rufiniano benemerenti.

4. *V. Noment.*

Sebt. Juliae. Conjugi benemer. vix. ann. XX.

5. *Cam. S. Cyr.*

Secunda locu se biba emit.

6. *Cam. Callisti.*

Secundiano in pace.

7. *Cam. Priscill.*

Secundinus qui vix. ann. pl. m. LXII. in pace.

8. *Ibid.*

Secura quæ vixit. annis. VI. et defuncta est. IIII. Ka. Novembres.

9. *Romæ.*

Salustio. Ippolyto. benemerenti. qui. vixit. anus. XXXIII.
M. VII. D. VIII. in pace.

1. *Epitaphium Senarii viri Ill. Quæst. Sacri Palatii.*

Ille ego sum mundi quondam sine fine viator
 Senarius membris tumulo non nomine clausus
 Principis invicti semper sublimis amore
 Cujus in orbe fui vox Legum Lingua Salutis
 Foederis Orator Pacis via terminus iræ.

NOT. Defunt cætera.

2. *Mediolani, in Basilica Apostolorum, ea pars ubi conditæ sunt reliquie S. Nazarii, à Serena, Stilichonis Conjuge, Lybicis marmoribus ornata fuerat ex voto.*

Qua sinuata cavo confurgunt recta regressu
 Sacratæque Crucis flectitur orbe caput
 Nazarius vitæ immaculabilis integer artus
 Conditur exultans hunc tumuli esse locum

Quem Pius Ambrosius signavit imagine Christi
 Marmoribus Libycis Fida Serena polit
 Conjugis ut reditu Stiliconis læta fruatur
 Germanisque suis pignoribus propriis.

NOT. Stilico in Rhætiam profectus est contra Francos, Suevos & Almannos, A. D. 395. Honorius Aug. Mariæ Stiliconis filię nubit, A. D. 398. Ergo, ut videtur, hæc Inscriptio facta est, ante 398, alias enim Mariæ Augustæ meminisset mater, sub honorificentiori titulo, quam *Pignoribus propriis*. Verum etiam (quod conjecturam certissimam reddit.) S. Ambrosius obiit 397.

3. *Neapoli.*

Hic duo sancta simul divinaque corpora jacent
 Sossius unanimes et Severinus habent.

NOT. Pro *jacent*, lege *lectum*. Severini corpus è Pannonia, Sossii è Miseni Promontorio, metu Sarracenorum, translatum erat.]

1. *Cam. Priscilla.*

Hæc domus æterna Septimi et POIOC PC enies.

NOT. Fortè, *Et hujus progenies.*

2. *Cam. Callisti.*

Septimina Aurelius Galymedes.

3. *Cam. Priscilla.*

Cojugi benemerenti in pace Severiano.

4. *Cam. Callist.*

Severinæ Filiæ benemerenti feci quæ istetit in seculo an
nis. N. II. e. dies NX.

5. *Cam. Prisc.*

Fili Matri Silvestre fecerunt Nofite in pace.

NOT. Neophytæ.

6. *

Simplicius Martyr
Servilianus Martyr

7. *Basilica D. Pauli, V. Ost.*

Simplicius ex Rationalibus vita innocentiaque omnibus
cognitus qui vixit annis XLI. mens. VIII. D. XXVIII.
Depositus in pace die pridie iduum Septemb.

NOT. *Rationales*, administri Imperatoris erant, & alio nomine
Procuratores Caesaris, *Proc. Fisci*, *Proc. Patrimonii* appellabantur.

8. *Cam. S. Cyriacæ.*

Spiritus in bono.

1. *Cam. S. Agn.*

Spirito Sancto Innocenti qui vixit ann. pl. m. III.

2. *Cam. V. Nom.*

Septimus Siricæ Cojugi in pace.

3. *Neapoli, æde D. Fortunati.*

Hic requiescit Serbulus Puer in pace qui vix. ann. VII.
M. X. B. M. P. Paulus fecit.

4. *Roma.*

Severo benemerenti in pace qui vixit ann. I. mens. V.
dies III. d. k. Oct.

5. *Cam. V. Appia.*

In hoc vinces

Sinfonia et filiis. V. an. XLVIII. M. V. D. IIII.

6. *In æde S. Agn.*

Simpliciano benerenti in pace qui vixit ann. quatuor et
dies tredec.

7. *Cam. Generosæ, V. Portuensi.*

Martyres Simplicius et Faustinus qui passi sunt in flumen
Tibere et positi sunt in Cimiterium Generosæ super
Philippi.

NOT. Corpora horum Mart. (qui passi erant sub Diocletiano) in-
venta erant in loco dicto, *in Sexto Philippi*, qui forsan Dominus agri
erat in quo Coemeterium situm fuit; vel quod *Sexto* ab urbe lapide
distabat. *Generosa* erat nobilis Matrona.

1. *Cem. V. Salaria,*

Siricius qui vixit annis IXX. in pace.

2. *Romæ, in æde S. Susannæ.*Olim Presbyteri Gabini Filia Felix
Hic Susanna jacet tumulata Patri sociata.NOT. Aliud exemplar pro *tumulata* habet *in pace*.3. *Cem. Priscilla.*Simplicio bone memorie Q. V. annos. XXIV. D. XLIII.
in pace. fecerunt Fratres.4. *Romæ.*Lacertiis Faustinae Paulinae Saturninae
Sororibus sanctis Januarius Lucilla
Aug. N. Actor tumulum infra monimentum
Super Sarcophaga earum massæ ædificavit
usque ad cumulum ben. merentibus
Sanctissimis suo impendio fecit.5. *Mediolani.*Silvino Neofito Qui vixit in seculo ann. XI. mens. V.
Dies X. Virilianus et Lampadius Alumno suo innocenti
memoriam posuerunt.6. *Selimbria, in muris urbis.*

✠ Κε Κοιθητο σὺ δοῦλω Σεργίῳ Βασιλεὶ Σπαθαίῳ.

NOT. Domine adjuva Servum tuum Sergium Regi Spathæ.

7. *Hadrianopoli.*Κε Βοηθῆι τῷ Εὐσεβῆσι τῷ καὶ φιλοχρηστῷ Βασιλεὶ
ἡμῶν Ἰωάννι.1. *Lugduni.*

1. *Lugduni.*

In hoc loco requiescit Famolus Dī Stepanus Primicerius. Scolæ Lectorum serviet in Secl. Lugdunensi vixit annos rXIV. obiit VIIIIL. KL. Decembris duodecies. P. C. Justini Indictione XV.

NOT. Primicerius est, quicumque sui ordinis est primus; quasi primus (inquit Suidas) in coram sive tabulas cereas relatus. Hic Stephanus Primicerius Scholæ Lectorum Lugdunensium defunctus erat, anno post Consulatum Justini duodecimo, nempe A. C. 578. vel 579. Serviit in seculo, i. e. inter Sæculares, inquit Sponius, nisi forsan, in seculo servire, hoc in loco, significet idem quod τῷ γένει ὑπηρέτειν, in Act. Apost. cap. 13. V. 36. *Ætati sive seculo inservire*; forsan autem corrigendum est, serviit in Ecclesia Lugd. rXIV. pro LXIV.

2. *Romæ Templo S. Petri ad vincula.*

† Salbo. Papa. N. Joanne cognomento. Mercurio. ex Sec. Eccl. Rom. Presbyteris ordinato. ex. tit. Sci. Clementis. ad gloriam. Pontificalem. promot. Beato. Petro. Ap. Patrono. suo. A vinculis. ejus. Severus. PBO. FR. et. it. Lampadi. et. Orestis. vv. CC. Urbitcius. Cedrinus. est.

NOT. Legit Papebrochius. PBO. OFRT. & it PC. i. e. 532. & versu ultimo *Orbiculus*, explicatque per *Orbiculum*, quasi Severus *mensam Cedrinam obtulisset*.

3. *Lugduni.*

In hoc tumultu conditur bonæ memoriæ Severianus qui Religionem devota mente suscepit. Sic quem anima ad Authorem DM. remeante terrena membra terris reliquit exactis vitæ annis XXXII. Obiit pridie Idus Augustas. Resurgit in XPO DMO post Consulato Longini bis et Fausti.

NOT. Faustus & Longinus II. Coll. 490.

1. *Cam. S. Cyriacæ.*

F. Stilicone V C. sub die X. Kal. Septembres emit Soteres se viva et marito suo Vernacolo Compari suo emit a Celerrino Fos.

NOT. A. D 405. Fos. lege *Fossam*. Fossa enim & Fossale pro sepulcro dicitur. Et Fossarius pro Vespillone. Inius Ecclesiæ, sublato more

more cremandi cadavera, genus Clericorum electum est, quibus id officii erat, ea linteo obvolvere, & fossam humum lapidibus construendo tumulum ex more parare. Hi dicti erant *Decani*. Et *Kondrai* & *meresi* sive capere *stipendia Religionis*, & *inservire sanctissimo numini* dicebantur.

1. *Cam. Lucinae.*

Dp. Stercores. III. Kal. Oct. in P.

2. *Cam. S. Cyriacae.*

Stilicone.

. . . Situs Stefanus

. . . pace die. XVI. K.

N. uxor se viva fec

Sibi et Marito.

3. *Cam. Lucinae.*

. . . Subicius qui vixit annis . . . et menses sex qui in pace.

4. *Cam. Lucinae, V. Ost.*

Sufanna comparavit memoriam quievit die VII. Kal. Augustar. Conf. Caesario et Attico.

NOT. A. D. 397.

5. *Apud S. Agn. V. Noment.*

Deposita Sufanna in pace Die XIII. Kalendas Nobenbres Consulatui Anici Bassi. et. Fl. Fylippi VV. CC. quæ bixit annis. pl. m. XXV. Fecit cum Marito annus p. m. Septe. Exuperantius Maritus se vivo uxori dulcissime et sibi posterisque suis

Hoc tumulum fecit

NOT. A. D. 408.

6. *Piscis in Sepulchro vetustissimo.*

Benemerenti in pace Sylvano quæ hic dormit vixit annos viginti. et unum menses tres horas quatuor scrupulos sex deposita nono Kalendas Julias.

I. *Romæ*

1. *Romæ.*

XP. Hic depositus. Septimius. Eugenius. Attia. Irene. et Charitosa. Filia. post. secus. in. Sarcofago. in. hortulis. nostris. secessimus.

2. *Novariæ.*

Hic. requiescit. in. pace. Severianus. filius. Crispini. et Innocentia. qui. vix. annum; mens. III. D. VI. recessit. K. Nov.

3. *Segestica.*

Huic. arce. inest. Severilla. Famula. Christi. quæ. cum. viro. suo. vixit. novem. continuis. annis. cujus. post. obitum; Marcellianus. hanc. sedem. videtur. collocasse. maritus.

4. *Pace Julia Hispan. Bætica.*

A * Ω

Severus. Presbyt. Famulus. Christi. vixit. ann. LV.
Requievit. in. pace. Domini. XI. Kal. Novemb. Era. DCXXII.

NOT. A. D. 584.

5. *Mediolani.*

B. M.

Silvino. Neofito. qui. vixit. in. sæculo. ann. XI. M. V.
D. X. Virilianus. et. Lampadius. Alumino. suo. innocenti
Memoriam. posuerunt.

6. *

P

X

Suncia. Felicitas. Præcilio. Marino. Virginio. dulcissimo.
incomparabili. q. vix. ann. XLIII. M. uno. dies. XXVI.
deposita. Kal. Octob. fecit. et. sibi.

7. *In Eccles. S. Petri, Rom.*

Sæva vorax nil posse tuas mors aspice vires,
Vivit in æternum quem peremisse putas.
Nam bona distribuens, qui nil migrando relinquit,
Per te post missas ire videtur opes.

I i 3

Hic

Hic primam subita non sumpsit laude coronam,
 Sed gradibus meruit crescere sanctus homo.
 Atque hominum vitium blando sermone removit,
 Nec Judex culpæ, sed medicina fuit.
 Praefule quo, nullum turbavit bellicus horror,
 Saeva nec Angelici vulneris ira fuit.
 Quem famis ira dapes, quem nudus, sensit amictum,
 Vincebat lacrymis omnia dira suis.

NOT. Per V. 10. pestem intellige. Hæc de Sabiniano PP. intellige, qui ob. 606.

2. *

Sancti Saturnini.

Horum Martyrum Cultorum Damasus EPS. Servus Dei.
 Sola nunc XPI fuerat Crarta cinis an. . . .
 Tempore quo gladius secuit pia viscera Matris,
 Sanguine mutavit Patriam * namque genusque * Vitamque.
 Romanum civem Sanctorum fecit origo,
 Mira fides rerum docuit post exitus ingens,
 Cum lacerat pia membra fremit Gratianus ut hostes
 Posteaquam fellis vomuit concepta venena
 Cogere non potuit XPM te Sancte negare,
 Ipse tuis precibus meruit confessus abire.
 Supplicis hæc Damasi vox est, venerare sepulcrum.
 Solvere vota licet, castasque effundere preces,
 Sancti Saturnini tumulus quia Martyris hic est.

NOT. MOT. Multa sunt quæ suadent, Damasum PP. horum ver-
 sum, aliorumque quæ illi tribuuntur, authorem non fuisse.

3. Civ. Verzell.

Discite qui legitis, divino munere reddi
 Mercedem meritis, sedes cui proxima Sanctis
 Martyribus concessa Deo est gratumque cubile,
 Sarmata quod meruit venerando Presbiter æto.
 Septies hic quinos transegit corporis annos
 In XPO vivens, auxiliante loco :

Nazarius

Nazarius namque pariter Victorque Beati,
 Lateribus tutum reddunt, meritisque coronant:
 O felix gemino meruit qui Martyre duci,
 Ad Dm̄ meliore via, requiemque mereri.

NOT. Quicquid præ se fert titulus hujus Epitaphii, Mediolani sepultos & Nazarium & Victorem esse, certum est. Nescio an nomen hujus beati Presbyteri sit Sarmata, an Sarmata natione sit.

1. *In Vaticana Basilica.*

Sergius en junior, Præsul, et plebis amator,
 Hoc tegitur tumulo, qui bene pavit oves.
 Spes patriæ, mundique decus, moderator optimus,
 Divinis monitis non fuit iste piger.
 Romanos proceres non tantum fame verbi,
 Rebus et humanis nocte dieque fovens.
 Utque Leo Sanctus, Damasus quoque Papa benignus,
 Hic ritum tenuit instituitque gregem.
 Egentum semper studuit recreare catervam,
 Proque poli ut caperet cælica regna libens
 Jamjam pro tanto tundamus pectora pugnīs,
 Pastore amisso, vivat ut axe poli.
 Nectitur ecce piis, Fabiano, et compare Xisto,
 Præsulibus, quorum spiritus astra tenet.

NOT. Sergius II. ob. A. D. 847. Lege V. 6. Rebus at hum—
 Hunc Sergium in Oratorio Basilicæ Vatic, unā cum SS. Sexto, & Fa-
 biano PP. sepeliverant sui.

2. *In Eccl. S. Anastasis, Romæ.*

Antistes Damasus picturæ ornatat honore
 Tecta, quibus nunc dant pulchra metalla decus.
 Divite testatur pretiosior Aula nitore,
 Quos rerum effectus possit habere Fides.
 Papæ Hilari meritis olim devota Severi
 Nec non Cassiæ mens dedit ista Deo.

NOT. Non opus est, ut (prout tempora sese nunc habent) aliquis
 eorum studia retinguat, qui in Deum, Clerum, vel Ecclesias, grato
 esse

esse animo statuerunt, pauci quidem sunt. Sed nolo quoque ut fidem vel suam, vel aliorum ex hujusmodi effectibus (ex Ecclesiis nempe ædificatis, reparatis vel ornatis) solum, aliquis metiatur. Versus ultimos sic intellige. *Mens Severi* olim devota meritis Papæ Hilari [*& Cassiæ*] dedit ista ornamenta Deo, vel sic. *Mens Severi*, nec non *Cassiæ* [*uxoris fortè*] olim devota. &c. An *Metalla* hoc in loco, pro auro, argento, vel ære, usurpantur, sive pro *Marmoribus*, non constat. Certum est *Metallum* pro *Marmore*, *Lapide*, *Creta*, *Aramis*, *Sulphure*, & pro *Lapidicina* (loco scil. quo lapides excuduntur) sæpiissime ab Ulpiano & J. C. sumi. quod observarunt Casaubonus, Salmasius, Dadyus Alteserra, alique.

1. In Vaticana Ecclesia.

Limina quisquis adis Petri metuenda beati,
 Cerne pii Sergii, excubiasque Petri.
 Culmen Apostolicæ sedis is jure paterno
 Electus tenuit ut Theodorus obit.
 Pellitur urbe Pater, pervadit sacra Joannes,
 Romuleosque greges dissipat ipse lupus.
 Exul erat patria septem volventibus annis,
 Post populi multis urbe redit precibus.
 Suscipitur Papa, sacratur, sede recepta
 Gaudet, amat Pastor agmina cuncta simul.
 Hic invasores Sanctorum falce subegit,
 Romanæ Ecclesiæ judicisq; Patrum.

NOT. Mirum est, *Manlium*, & Romæ subterr. Editores, hoc Epitaphium Sergio I. tribuisse. Profectò multa sunt quæ Sergio II. exactè congrua sunt. Sed plurima quæ Sergio III. cui etiam tribuit ea Pater doctiss. Papebrochius, quem, ad eundem PP. videtis Lector, qui plura scires. Si ritè electus erat Sergius noster, tum meritò *Invasores* vocat Papas intermedios, *Johann IX. Benedict. IV. Leonem V. & Christophorum*. Versum ultimum sic intellige, Sergius *Invasores* Synodice subigebat, & extra numerum legitimorum Pontificum haberi jubebat. Leg. vers. i. *Papa*, non *Petri*.

2. In Equitii Domo, intra Thermas Trajani, qua latuit Papa Sylvester.

Fracta vetusta nimis, solisque relicta ruinis,
 Ne Silvestri obeat noctis amica domus,

Presbyter

Presbyter hanc renovat, sacrumque Altare vetustum
Repparat, hincque Dei, Præfulis hincque decus:

NOT. Totam historiam seu fabellam habes, in *Rom. Subterr.*
l. 4. c. 44.

1. *In Civit. Jureia.*

Martyribus Domini animam corpusque tuendo
Gratia commendans, tumulo requiescit in isto
Silvius. Hic pleno cunctis dilectus amore
Presbiter, æternæ qui quærens præmia vitæ,
Hoc proprio sumptu divino munere dignus
Aedificavit opus; Sanctorum pignora condens,
Praesidio magno Patriam Populumque fidelem
Munivit; tantis firmans custodibus urbem.
Sustulit hunc laetum mundo longaeva senectus.
Aeternum vitæ aetas maturaque luit.

2. *In Paradis. S. Johan. in Lat.*

Cum subitis peragi fallax clementia veris
Et Sacer addendo festa vetaret aquis,
Simplicius Præsul sacraria cella petentem
Ponticibus junctis textit ab imbre diem.

NOT. Quis ferat tot & tantas transpositiones quas passum est hoc
Tetrastichon? Cum fallax veris clementia vetaret, aquis subitis, sa-
cra (pro sacer, vers. 2.) peragi, et petentem sacraria cella [*vetaret
scil.*] festa adeundo [*non addendo*] Simplicius Præsul textit diem ab
imbre, junctis porticibus [quid enim nobiscum est hoc in loco cum
ponticibus?] i. e. Paradisum fecit. *Sacrarium* est illa pars ædis
sacræ, ubi *Sancta Sanctorum* sunt, ubi altare est. Græci dicunt
ἱερόδειον. Sumitur autem generaliter pro templo, sicut hoc in loco,
Sacrarium etiam alicubi, idem est quod *Secretarium*, *Diaconicum*,
Sacristia, *ἱεροδωμ*, quia ibi sacra reponuntur, & servantur. *Sacrari-*
um denique *sacrum ararium* est, Fiscus Principis, quæ omnia, sicut
& reliqua hujus generis quamplurima, *Glossario Illustriss. & Doctiss.*
Domini *du Gange*, *Caroli du Fresne*, debet Lector, quem quia sine
laude & honore summo nominari nefas duco, nec tamen id incepti
nostri ratio, vel brevitatæ studium admittet, parcius, & antea nomi-
navi, & in posterum nominabo.

Super

1. *Super Limina introitus Ecclesiae S. Petri.*

Qui Regni claves et curam tradit ovilis,
 Qui coeli, terraeque Petro commisit avenas,
 Ut referet clausis, ut solvat vincla ligatis,
 Simplicio nunc ipse dedit sacra jura tenere,
 Praefule quo cultus venerandae cresceret aulae.

NOT. Vers. 2. *Avenas* pro *habenae*, uti in alijs. Vers. 3. Simplicius Hilari Successor obiit. A. D. 483. Vir ob munificentiam in Ecclesijs aedificandis, reparandis & ornandis, clarus.

2. *

Siricius pia nunc persolvit munera Sancti,
 Gratia quo major sit bona Martyribus.
 Omnipotens Deus hunc conservet tempore multo
 Moenia Sanctorum qui nova restituit.

3. *

Liberium Lector mox et Levita secutus,
 Post Damasum clarus, totos quos vixit in annos,
 Ponte sacro magnus meruit sedere Sacerdos:
 Cunctis ut populis pacem tunc solidam daret,
 Hic Pius, hic Justus, felicia tempora fecit,
 Defensor magnus multos ut nobiles ausus
 Regi subtraheret Ecclesiae aulam defendens.
 Misericors, largus, meruit per secula nomen.
 Ter quinos populum qui rexit in annos amore
 Nunc requiem sentit, caelestia regna potitus.

NOT. Restituit Doctiss. Papebrochius. Vers. 4. *Pacem tuam solidaret.* Vers. 6. *Multos horribiles Defensor magnus ut ausus.* Ausus vero illos credit Papebrochius, Siricii auctoritate repressos, spectans ad immunitatem asytorum Ecclesiasticam, per Stiliconem Honorii Imp. Tutorem, anno 396. Mediolani graviter laesam, postea autem per Honorium ipsum (monente Siricio, & instante Stilicone jam facti poenitente) resarcitam & firmatam. Vers. 7. *Defendens Ecclesiae aulam.* Vers. 9. *In annos qui rexit amore.* Versus tertius innuens videtur Siricium Pontificem maximum vocari. Sed iste titulus non

Siricius

Siricii, sed ætatis multo posterioris est. Hic primus *Papa* nomen sibi tribuisse dicitur, Orthodoxis per Provincias scribens. Hactenus enim *Episcopus* simpliciter sese scripserant Pontifices Romani, ut notavit idem *Papebrochius*. Obiit Siricius 398.

1. *

Presbiter hic voluit Sissinus ponere membra,
Omnibus acceptus populis, dignusque Sacerdos;
Qui sciret sanctæ servare foedera Matris.
Blandus amore Dei semper qui vivere nōset,
Contentusque suo nesciret divitis aulam.

2. *Ante Eccles. S. Petri.*

Hoc Stephani Papæ requiescunt membra sepulcro,
Sextus dictus erat, ordine quippe Patrum
Hic primum repulit Formosi spurca superbi,
Culmina qui invasit Sedis Apostolicæ.
Concilium instituit, præfedit Pastor, et ipse
Lege satisfessis jura dedit famulis.
Cumque Pater multum certaret dogmate Sancto,
Captus et a Sede pulsus in ima fuit.
Carceris interea vinclis constrictus in imo,
Strangulatus nervo exiit et hominem.
Post decimumque Deo regnantis transtulit annum
Sergius huc Papa funera sacra colens.

NOT. Sergius Tertius post annum à morte Stephani decimum, hoc Epitaphium illi posuit, anno 908. Stephanus enim obiit A. D. 898.

3. *In Vaticana Porticu.*

Accedis quisquis magni suffragia Petri
Cælestis regni polscere Clavigeri;
Intentis oculis, compuncto corde, Locellum
Conspice perspicuum, quo pia membra jacent.
Hic tumulus Quinti sacratos continet artus
Præsulis eximii, Pontificis Stephani.
Bis ternis annis populum qui rexit, et Urbem,
Et gessit Domino quæ fuerant placita.

Suscepit

Suscipit tellus consumptum pulvere corpus,
 Æthera sed scandit spiritus almus ovans.
 Unde peto cunctis, venientes dicite Fratres,
 Arbiter omnipotens da veniam Stephano.

NOT. Hoc monumentum Stephano *Sexto* tribuunt Romæ subterran. Editores. Et versu quinto legunt, *Hic tumulus Sexti*. Sed rectè (uti solet) restituit Papebrochius, in *Quinti*. Utrique annotarunt annum, 891. *Locellus*, idem cum *Loculo*, vel *capulo*. Sic enim vocabant capsulas illas vel receptacula, quibus integra corpora, vel reliquæ, asservabantur.

1. *Cæm. S. Agnetis V. Nomentana.*

Hic jacet abrepta extremo funere Conjux
 Nomine Tecla mihi quæ caro pectore vivens
 Demisit geminum pignus si fata dedissent
 Crudeli tabe consortem sustulit unum.

Deposita. III. kal. Decemb.

Aurelio Candido Filio dulcissimo. q. v. ann. IV. Aur. Callandinus. Mil. Coh. VIII. Pr. Opt. G. Secundi. B. M. F.

NOT. Dux sunt Inscriptiones, quas locis propriis & diversis disposuit Vir limatissimi ingenii Reynesius. In posteriorem notavit Arringhus legendum, Miles Cohort. 8. Prætorix, Optio Centurionis secundi. G autem Centurionem denotare notum est.

2. *Romæ.*

Ne dubium longo quærat in ev. . . .
 Theodoli tibi nomen erat quæ grata Parenti
 Reddideras subolem Pari dicata marito
 Nunc te tellus habet septem post dece peractos
 Exegeras fasces EV regit ossa sepulcrum
 Hæc tibi pro meritis pendo merentia votis
 Suis. DP. D. id. Sept. DN, Hon. Aug. IIII. Conf.

NOT. A. D. 398.

3.

Titix Publicox Matri.

I. *Cæm.*

1. *Cem. Priscilla.*

Deposita est in P Tuscula.
III. Kal. Feb.

Vidua
Anni XL
V.

2. *Ibid.*

Locus Turtures.

3. *Cem. S. Cyriacæ.*

Trajanus qui bixit annis XI. et. mesis IIII. et dies XV.

4. *Cem. Callisti.*

Treptus Hilaro. Filio dulcissimo qui vixit ann. XVIII et
M. III. et. D. VIII.

5. *In Basilica Lateranensi.*

Dep. Timothea. in. pace. d. Kal. Nov. Conf. D. N. Aviti.

NOT. Avitus Imperium suscepit ad VI. id. Jul. A. D. 455. & abdi-
cat Imperio, ante XVI. Kal. Jul. A. D. 456. Ergo hæc Inscriptio
facta est 455. Kal. Nov. Avito in Occidente Conf.

6. *Vatic. fundament.*

Tarreses requiescit in pace . . . annos. XXX. depositus
nonu Ka. . . . die Satur. ora prima. DN. Fl. . . . fio.
Aug. IIII Conf.

NOT. Aringhus Theodosii Consulatum quartum A. D. 411. Rey-
nesius, Fl. Anastasii Conf. IIII. A. D. 508. supponendum duxit. Sed
quartus Anastasii Consulatus incidit in annum 517. Secundum Illust.
Dom. Mediobarbum Biragum, sine Collega; sed cum Agapeto, secun-
dum Marcellin. Comit.

7. *Cem. Callisti.*

Teodoto benemerenti q. vixit annis XXXVII. mes. X.
D. XX.

1. *Cem.*

1. *Cam. Callisti.*

Dulcissime Filia Theodoteni que vixit. m. duos.

2. *Cam. Priscill.*

Tigriniano Conjugi benemerenti Profutura fecit qui vixit
mecum annis XXV. egit autem vita annis LVIII. in
pace.

3. *Cam. S. Cyriacæ.*

Domus eterna Ex. . . . .
Et Tigris in pace.

4. *Basilica D. Pauli. V. Ost.*

Locus Timothei Archiatri et Paulinæ:

5. *Cam. S. Agn.*

Thomas cum Agnitate se vivo comparaverunt. Die Kal.
Sept. Conf. Faust. V. C. Junioris.

NOT. A. D. 490.

6. *Romæ.*

Accia vel Maria est nomen mihi Tulliana
Victorinus avus quo tantum Rhetore Roma
Enituit quantum noster sub origine sanguis
Bis nonam captura rosam mihi decidit atas
Heu dolor et vernum maculavit funus Aprilem
Nullus inoffenso vitæ mihi tramite lapsus
Mens morum natura bono nil debuit annis
Conjugii scit cara fides Hæresque Maritus
Rite quod æterno migrarim dedita Christo
Emeritamque ferat melior mihi vita Coronam:
Hæc omnia facta pie curante marito.

Artorio Juliano Megetho. V. C. D. IIII. id. Ap.

Hæc Pater infanti Filia suprema peregit

D. Tulliana. Jun. Kal. Sept.

I. *Lugduni*

1. *Lugduni.*

In hoc tumultu requiescet bonae memoriae Thalasia qui
vixit annis XL. obiit in Pace III. KLS Septembris Avieno.

Conf. . . . .

2. *Roma.*

D. M.

Puer. Tatianus. discessit. de: saeculum. an. X. D. III. Kal.
Maias.

3. *Cam. Callisti.*

Qui vixit ann. XXVIII.

mens. VIII. dies XII.

Talassobe. in pace.

NOT. Talassus obiit.

4. *Cam. V. Salaria Vet.*

De meis Faculta-
tibus hoc meum
proprium.

Theo
duli

Leoni

5. *V. Lat.*

Tiburtinae Filiae dulcissimae posuit. obiit idibus Jun. vix.
A. XXI. M. II. D. V.

6. *V. Sal.*

Tigrinus in pace. prid. non. Sem.

7. *Puteolis.*

Hic requiescit S. Theodorus Episcopus qui depositus est
III. id. Maias. Conf. Theodosi XV. et. Valentiniiani IIII.

NOT. A. D. 435.

1. *

Par meritum quicumque legis cognosce duorum,
 Quis Damasus Rector titulos post præmia reddit;
 Judaicus populus Stephanum meliora monentem,
 Perculerat saxis, tulerat qui ex hostæ tropæum,
 Martyrium Primus rapuit Levita fidelis.
 Tarficio Sanctum Christi Sacramenta gerentem
 Cum male sana manus perieret pulgare profanis
 Ipse animam potius voluit dimittere cæsus
 Prodere quam Canibus rabidis cælestia membra.

NOT. *Rome, Via Appia, Sancti Tharsitii Acolyti & Martyris*, (inquit Uluardus ad XV. Aug.) qui cum quodam die deferret Christi corporis Sacramenta, nec vellet ea discurrentibus Paganis prodere, tamdiu est fustibus ac lapidibus maceratus ab eis, quousque exhalaret Spiritum. Hæc ex Gestis S. Stephani Papæ ejus nominis Primi. Sed de S. Stephano Protomartyre hæc carmina locuta intellige, cum simul reddidit Damasus, una cum Tarficio. V. 4. lege hoste. V. 7. Pereret vulgare.

2. *

Virginis hic tenerae Lector miserere Sepulcro,
 Unius huic lustris vix fuit arta dies.
 O quam longinquæ fuerat dignissima vitæ
 Heu cujus vivit nunc sine fine dolor!
 Addamus meritis lacrimas tam mortis acerbae,
 Nam quæ grata forent, sunt modo flenda diu.
 Hæc Theodoræ habuit nomen, quæ gaudia matris
 Perculit æterno vulnere rapta cito.
 Sola tamen tanti restant solamina luctus,
 Quod tales animæ protinus astra petunt.

3. *

Theodosius Pater, Eudocia cum Conjuge, votum
 Cumque suo supplex Eudoxia nomine solvit.

NOT. Theodosius Jun. Pater Patriæ, cum Eudociâ, Leontii Philosophi Filiâ, Conjuge votum solvit. Ille obiit 450. Illa 458. Eudoxia Arcadii Aug. Uxor obiit 404. Nescio quænam hæc sit.

1. *In Eccles. S. Stephani.*

Exquirens pietas tectum decorare sacratum,
Pastoris summi Theodori corda direxit;
Qui studio magno Sanctorum corpora cultu
Hoc dedicavit, non Patris neglecta reliquit.

NOT. Vers. 2. Theodori I. PP. qui obiit 649. Vers. 3. Sancto-
rum. *Primi* & Feliciani Mart. quorum ossa de Via Nomentana,
Romam reportavit Papa Theodorus, ibique in Basilica S. Stephani re-
condidit. Vers. 4 *Patris*. Theodori (ut fertur) Episcopi, sed cu-
jus loci nescit Papebrochius : sed nec Patrem ejus Episcopum fuisse ex
hoc carmine aliquis colligat.

2. *Romæ.*

Theodosius caepit, perfecit Honorius aulam
Doctores mundi sacratam corpore Pauli.
Placidiae pia mens operis decus omne Paterni
Gaudet Pontificis studio splendere Leonis.

NOT. Placidia Galla, Theodosii Magni filia, Arcadii & Honorii
soror, Ataulpho primùm in uxorem data ab Alarico Gothorum Rege,
A. D. 411. Ataulpho Gothis occiso, 415. Placidia cum Constantio ad
Honorium redit 416. & Constantio Conf. II. designato ab Honorio
in uxorem data est. Constantio mortuo 421. Placidia Honorio su-
specta, cum puero Valentiniano Constantinopolim proficiscitur 423.
cui postea educando sola animum applicans, vitam usque ad ann. D.
451. & Filii sui, Fl. Placidii Valentiniani III. Aug. XXVII. protraxit ;
grandæva certè, cùm Pater Theodos. occubuit, A. D. 395. Alii mor-
tuam Placidiam dicunt anno 449. qui anno Pontificatus Leonis 9.
competit. Utcunque sit, illa potuit gaudere studio Leonis, qui Ba-
silicam S. Pauli, in Via Ostiensi, majori arcu ingentibus columnis
subnixo suffulsi, exornavitque sacris picturis opere musivo compactis,
quæ hætenus perseverant, inquit Card. Ill. Baronius, in notis ad Mar-
tyrol. ubi hæc etiam præcedentia legere est. *Erexit idem Imperator*
[Constantinum Magn. intellige, de quo loquitur] *Basilicam S. Pauli*
*Via Ostiensi quæ cum ob loci angustiam, inter Tib. rim annuam & ip-
sam viam positi non in eam amplitudinem, ut par erat, excitata vi-
deretur : Valentinianus Jun. Imp. de aliâ ibidem, cum V. Ostiensis*
*detrimento, amplioribus spatiis excitanda Basilicâ scripsit ad Sal-
lustium V. Præf. circa ann. 386. Eam tunc captam postea Honorius*
*Imp. absolvit. De his extant literæ Valentiniani Imp. in Biblioth. Vati-
cana decerpæ ab iis, qui egerint de septem urbis Ecclesiis.* Postea

autem Leo Magn. Pontif. eandem Basilic. ———— reliqua uti supra.
 Hæc omnia Baronius, in quibus de Theodosio ne verbum quidem,
 contra fidem hujus inscriptionis, quæ tamen omnes veritatis characteres
 secum fert & vetustatis; & valet mille Anastasios Bibliothecarios ofci-
 tantes, quippe quæ videtur scripta dum & Placidia & S. Leo in vivis
 simul essent.

1. In Placentia.

Quis mihi tribuat, ut fletus cessent immensi,
 Et luctus animæ det locum vera dicenti?
 Licet in lacrimis singultus verba erumpant,
 De te certissime tuus discipulus loquor.
 Te generositas, XPI minister, Parentum
 Te munda actio Thomas monstrabat honestum.
 Tecum virginitas ab incunabulis vixit.
 Tecumque veritas ad vitæ metam permansit.
 Tu casto labio pudica verba promebas.
 Tu patiens jam parcendo pie docebas.
 Te semper sobrium, Te recinebamus modestum.
 Tu tribulantum vera consolatio verax.
 Errore veteri diu Aquilegia caeca
 Diffusam caelitus rectam dum remueret fidem,
 Aspera viarum, ninguidosque montium calles
 Calcans indefessus, glutinasti prudens scissos.

NOT. Non video quid Card. Baronium, ut Epitaphium hoc Hone-
 rio I. in Vaticano sepulto tribueret, movere poterat.

2. Papiæ.

Scribere versiculos Joannis compulit istos
 Successor Patruī custos venerabilis aulae
 Hujus et expletor Sancti pulcrique laboris
 Quem caput Thomas Dñi devoto corde minister
 Aut si tota cupis Lector cognoscere gesta
 Egregium Sancti librum scrutare Johannis
 Illic invenies vero revelante Magistro
 Discipulum scripsisse sacris quod fulget in astris.

NOT. Hæc carmina, cuidam S Joh. Apocalypseæ apographo in-
 scripta fuisse crediderim, ita enim in lib. MSS. sæpiissime videtur.

1. *

Sanctus ab officio, vita gravis, indole priscus
 Sæculus Atonitus legis præcepta secutus;
 Nobilibus gratus, quorum magis auctor amici
 Carmine luctifico decorat de more suprema.
 Draconus hic Ticrida tumulto custode fovetur,
 Stringe dolor lacrimas, quæris plebs sancta Redemptum,
 Levitam subito rapuit sibi Regia cœli
 Dulcia nectareo promebat melle canore,
 Prophetam celebrans placido modulamine senem.
 Hæc fuit infontis vita, laudata juvenus,
 Invidia infelix tandem compressa quiescit.
 Nunc Paradisus habet sumpsit qui ex hoste tropæa.

2. *

Præfixo moriens naturæ munere functus,
 Hic mea Ticrinus Presbyter ossa loco.
 Sedibus in propriis, mens pura, et membraquiescunt,
 Ista jacent tumulto, gaudet at illa polo.
 Pono metum de fine meo, spes una salutis
 Nana mihi fit X̄s, quo duce mors moritur:
 Quippe ego cœlestis captus dulcedine regni,
 Diverſis reparo tecta sacrata locis.
 Culmina quæ hic, lapsis trabibus, totumque novando,
 Promerui superas lætior ire domus.

NOT. Leg. V. penult. Culminaque.

3. *Veronæ.*

Hic. requiescit. in. pace. Sanctus. Valens. Episcopus. qui.
 vix. ann. pl. m. XLV. et. sedit. Episcopatum. annos. VII.
 M. VII. D. XVIII. et. recessit. sub. VIII. Kal. Aug. P. C.
 Lampadi. et. Orestis. VV. CC. ind. VIII.

NOT. A. D. 531.

1. *Apud S. Agn.*

Locus Valentini Presb.

2. *V. Labicana.*

Val. Ammiano benemerenti in pace. qui vixit annos. . . .

3. *In æde S. Agn.*

Valens. V. D. Comit. Depositus. Kal. Jul. Conf. Boethi.
V. C.

NOT. *Valens Vir Devotus Comitiacus*, i. e. Comitatussum unus,
qui & *Palatini*, & *In comitatu Imp. merentes*, dicebantur, A.D. 522.

4. *Roma.*

Hic requiescit in pace innocens puer nomine Valentinia-
nus. qui vixit annos III. Dies XXV.
Sepultus est. prid. non. Decembr. Consulatu Volusiani
V. C.

NOT. A. D. 503.

5. *E Cæm. Callisti.*

Valeri in pace Urbica in p. Dep. sub. D. VII. id. Sept.

6. *Basilica Vaticana.*

Baleria Latobia. O F. que. vix. annus XLII. M. III. D. XV.
Fuit Bedua annus. XII. Deposita. III. idus. Septeris. in. pace.

7. *Cæm. V. Nomentana.*

Val. Muciana.

8. *V. Latina.*

V. Nice. (Q. V. ann. X.

Val. Exsypius. filix. contra votum.

1. *V. Salaria.*

Val. Nigrinæ Infanti innocentissime quæ B. ann. II. M. II.
D. X. Or. V. in pace.

2. *Romæ.*

Locus Valeriani Chartarij.

NOT. Chartarius & Chartularius, est $\chi\alpha\rho\tau\acute{\epsilon}\rho\upsilon\lambda\alpha\varsigma$, inter Togatos
sedium illustrium.

3. *Romæ.*

A   P   Ω

Benemerenti. Valeriæ. quæ. vixit. annos. XXVII. Depo-
sita. A IIII Θ . Kalendas Martias. post. Consulatum Gra-
tiani et Dagalaifi.

NOT. A. D. 366.

4. *Mediolani fragmentum.*

M. Valerii. Polychroni Ecclesiæ Catholicæ anno centesi-
mo quarto.

NOT. Nova profectò Epocha, æra inaudita. Ergo non tantum
mutilam hanc inscriptionem verum etiam suspectam habeo.

5. *Iaderæ.*

M. Valerius. S. Iadratine. Eccl. Pontifex. has ædes: restau-
rare. et. ornare. curavit.

6. *Romæ, ad Cruciferorum ædem in Campo Martio.*

Hanc Vir Patricius Vilisarius urbis amicus

Ob culpæ veniam condidit Ecclesiam

Idcirco pedem sacrum qui ponis in ædem

Ut miseretur eum sæpe precare Deum.

Janua hæc est templi Domino defensa Potenti.

1. *Cam. V. Salaria.*

Aur. Bincentiz. q. vix. ann. III. D. XXIII. in. pace.

2. *Cam. V. Noment.*

Valerius Alipie Socere benemerenti fecit in pace. D. XIII.
Kal. Oct.

3. *Cam. Priscilla.*

Domum æterne Valeriane merenti quæ vixit. annis.
XXXIII. mensibus duo diebus XII. Maritus et Cenus
A E I V mereti fecerunt in pacem.

NOT. Leg. fortè *genus ejus merenti.*

4. *Cam. V. Noment.*

Valerie Romane Matri Filii benemerenti fecerunt in pace.

5. *Mediolani.*

D: M.

Valerius. qui. vix. in. sæculo. an. XL. M. X. D. V. Janua-
rius. Exorcista. sibi. et. Conjugi. fecit.

6. *Cam. V. Noment.*

Venerane in pace depositus III. Kal. Junias.

7. *Cam. V. Tiburt.*

Ignatia Benerosa in pace.

8. *Cam. V. Appia.*

Venerosa. que vixit annos XXX. et. mens. II. cum marito
fecit annos XLIII. M. V. D. XXVIII.

NOT. Venerosa fecit annos 43, è quibus 30. cum marito vixit
nupta, annorum XIII.

1. *Verona.*

Hic. requiescit. in. pace. sanctæ. memoriæ. Verecondus.
Episcopus.

2. *Roma.*

Victoria. quiescet. annoro. XXV.

3. *Roma.*

S. XP. Victorina. in. pace.

4. *Cam. Callisti.*

Victor. erit in pace annorum XIII. Kal. Augustas.

5. *Cam. V. App.*

Filix. dulcissimæ Victorinæ.

6. *Cam. Priscille.*

Victorina tumulavit. Eraclio Marito. b. m. fecit. mecum.
ann. XI. D. VII. vix. ann. XLI. M. II. Habet depossone.
III. id. Jul. cum Fausto caro suo Custodi carinarum in
pace.

NOT. *Carinæ* erant (auctore Servio) ædificia in Carinarum mo-
dum exstructa. Et *Custos Carinarum* dicitur *Curator*, vel *Magister*
vici. Qui ædificiis præponitur dicitur *Insularis*.

7. *Ap. S. Agn.*

Vincentia in pace.

8. *Ibidem.*

Βικτωρια Βικτωλιδος εις Ιερωνημ.

9. *Cam. S. Cyriacæ.*

Vincomalus qui vixit ann. VII,

1. *Ad Sepulc. S. Victorini, qui sub Trajano Imp. passus est
cum Marone & Eutychete.*

Jubente Deo Christo nostro
S. Martyri Victorino.
Quod vult Deus de suo fecit.

2. *Cam. Priscilla.*

O felix dum vita fuit quam di... marito
Urbica subtraheris cunctis deslenda propinq.
Reddita pro meritis cœlestia regna retenta
Bene servare fide conscia Christo. . . . .
In ea permanfit quæ docuit altus. . . . .
Cernuntur plures ut unus evadat. . . . .
Auxilium Christi casta probatur ab. . . . .
Urbica
quæ vixit Depol.
ann. XXXV.

3. *Roma.*

Ulp. Valerianus. Primiscrinus Præf. Urbis qui vixit annis
XXXII. Men. II. Requievit in pace. VIII. Kal. Sept.

NOT. Primiscrinus qui primo Scrinio præerat, primus Notarius,
primus Ordinis Secretariorum.

4. *Cam. S. Saturnini.*

Vitalianus qui vixit ann. XIII. et. men. IV.
Parentes Filio benemerenti sepultus est IV. Kal. Novemb.

5. *Cam. Priscilla.*

Bitali in pace qui bixit annis. XVI.

6. *Cam. SS. Marcellini & Petri.*

Vitella in pace benemerenti.

I. *Mediolani,*

1. *Mediolani, ex Ecclesia S. Martini de Tortona allatus.*

B. M.

Ulpio Candido viro laudabili Patri. Ex PP. et Clerico qui vixit annos. LXXVII. M. V. D. XV. et Aurelie Valerie matri dulcissime et Munatie Spice Fl. Candidus. M. T.

NOT. Fil. C.

2. *Cam. V. Appia.*

X. Ulpus Festus Afer in pace.

3. *Ibid.*

Urani in pace.

4. *Cam. Priscilla.*

Urbico Fratri benemerenti qui vixit annis XV. Dib. XXXIII. Felix Frater in pace.

5. *Ibid.*

Urbico benemerenti q. an. III. M. XI. IMP.

6. *Apud S. Agn.*

Urbico Celsaventi
Pater fecit.

NOT. Celsus Aventinus.

7. *Romæ.*

Pro. merito. Urbane. Fl. Pastor. Nutrici fecit. Juliane. in. pace.

8. *Cam. S. Cyriaca.*

Urficinus et Quintiliana se bibi comparaverunt locu a Montanu.

1. *Cam.*

1. *Cam. S. Cyriacæ.*

Ὡς καὶ τῆς ἡ Μήτηρ αὐτῶν Τῶν αὐτῶν ἐν αὐτῶν.

2. *Treueris.*

Hic requiescit. Ursatius. Ustarius. qui. vixit, ann. LXVII.
Cui Exuperius. Filius. tetulum posuit.

3. *In Umbria, in vico S. Gemini in Urna, seu pila oblonga
parieti templi inserta.*

Cara. pia. Coniux. Yguia deditaque. Marito
Funeris. tui. causa. tota. nos. mente. dolemus
Æternamque. domum. Comienus. Amantius
Paravi. nobisque.

Sanctique. tui. manes. nobis. petentibus. ad. sint.
Ut. semper. libenterque. Salmos. tibi. dicamus.
Aurelia. Yguia. quæ. vixit. annis. XXXVIII. Mens. IV.
D. II. duravit. cum. Marito. annis. XXIII. M. IV. D. II.
Dep. Die. prid. Kal. Maias. Valentiniano. et. Valente
Aug. III.

NOT. A. D. 373.

4. *Romæ.*

Puellæ. Urbicæ. Coniugi. dulc. quæ. ejus. obsequio. semper.
nobis. convenit. in. matrimonio. quæ. vixit. annos. pl.
m. XXX: decessit. die. XIII. Kal. Jul. Quiescit. in. pace,
et. in. nom.

5. *.

Celsipite Venantis recubant hoc ossa sacrato,
Qui neque post requiem, fama vigente, perit,
Nescius invidiæ, cumulis bene clarus honorum,
Jurgia sat fugiens, pacis Amicus erat,
Præmia sic secli, fraudes, et gaudia calcans,
Divitias meriti XPO juvante tulit.
Nec modo Tartareas pa. . . . .
Quis nova jam fruitur nunc sine fine die.

Hic

Hic quoque *Licinia*.

Miscet et alterius viscera cara cinis.
Ambo pudicitiae Domini, pacisque Magistri
Quos trahit ad caelum sanctis amica fides.

1. *Vitalis Mart. & S. Martialis & S. Alexandri.*

Dum peritura Getae posuissent castra sub Urbe
Moverunt sanctis bella nefanda prius.
Istaque Sacrilego verterunt corde sepulcra,
Martyribus quondam rite sacrata piis.
Quos, monstrante Deo, Damasus sibi Papa probatos
Affixo monuit carmine jure coli.
Sed periit titulus contracto marmore sanctus,
Nec tamen his iterum posse latere fuit
Diruta Vigilius nam mox haec Papa gemescens
Hostibus expulsi omne novavit opus.

NOT. Vigilius ob. A. D. 555. per *hostes expulsos* intellige Totilam cum suis.

2. *In S. Petri vincula.*

His solidata Fides, hic est tibi Roma catenis
Perpetuata salus, harum circumdata nexu
Libera semper eris, quid enim non vincula praestent
Quae tetigit qui cuncta potest absolvere vincula?
Hac invicta manu vel religiosa triumpho
Moenia non ullo penitus quatientur ab hoste
Claudit iter bellis qui portam pandit in astra.

NOT. Fallitur qui hanc *Inscriptionem* esse putat; versus enim sunt ex *Aratoris Diaconi* Commentario, sive Historia Act. Apostol. lib. 1. desumpti.

3. *

Hic congesta jacet quæris si turba piorum:
Corpora Sanctorum retinent veneranda Sepulcra -
Sublimes animas rapuit sibi Regia cæli:
Hic Comites Xysti portant qui ex hoste tropæa;
Hic numerus Procerum servat qui altari XPI;
Hic positus longa vixit qui in pace Sacerdos;

Hic

Hic Confessores Sancti quos Græcia misit;
 Hic Juvenes, Puerique, Senes, castique nepotes;
 Quis magè virgineum placuit retinere pudorem.
 Hic fateor Damalus volui mea condere membra
 Sed cineres timui Sanctos vexare Piorum.

NOT. Hæc Inscriptio in vestibulo Coemeterii *Prætextati à Damalo* posita. Passus est Sixtus noster II. anno 258, Aug. 6.

I. *Romæ.*

Virgo Maria, tibi Xystus nova testâ dicavit,
 Digna salutifero munera ventre tuo.
 Tu genetrix ignara viri, te denique sacra
 Visceribus salvis edita nostra salus.
 Ecce tui testes uteri sibi præmia portant,
 Sub pedibusque jacet passio cuique sua.
 Ferrum, flamma, ferae, fluvius, sævumque venenum,
 Tot tamen has mortes una corona manet.

NOT. Sixtum III. intellige qui obiit A. D. 440. Vers. 3. *Tuâ* *teri*, i. e. Christi, Martyres enim testabantur Deum Filium ex Maria natum. Vers. 6. *Passio*, i. e. mortis suæ indicia, & variarum passionum instrumenta. Ecclesia scilicet Martyris Sanctorum in parietibus depictis ornabatur, & singula mortis genera sub uniuscujusque imagine expressa erant.

2. *Aquis Sextiis sub Lethiferno marmoreo.*

Stemmata præcipuum trabeatis fascibus ortum
 In odium Leti hic sopor altus habet
 Qui post Patricia præclarus cingola Rectur
 Subjecit XPI. Colla subacta joco
 Postponens ultra mundi protendere pompas
 Et potens Domeno solvere vota malens
 Sic gemeno Felix perfunctus munere gaudet
 Egregius mondo placet et Domeno
 Hoc tomolo cujus tantumnam membra quiescunt
 Letatur Patria mens Paradise tua.

1. *Cam. V. Salaria.*

Flaviis Tauro et Florentio Conss. VIII. Kal. Sept. dep. in.
pace. Q. vix. M. XL D. XXIII.

NOT. A. D. 361.

2. *Arelate.*

Vir Agrippinensis noīe Ceminus Hic jacet qui post digni-
tatem Præsidatus Administrator Rationum Novem Pro-
vinciarum dignus est habitus. Hic post annos XXXVIII.
M. II. D. VI. Fidelis in fata concessit cujus insignem
gloriam Cives sui Sepulchri gratia adornaver.

3. *Corcyrae*: supra fores Ecclesie S. Sofipatri & Jasonis, a
Stephano Corcyrensi Episcopo fabricata, ævi inferioris.

Ο φοτολαμπης και περβλεπῶς δομος
Των σφωτατων και θων Αποστολων
Ο πρεν αχρεμος εν μικροτηκ πελων
Νυν περιχαλλης και περιδοξος ωφθη
Καλλει επφανος ο κλεινος θυηπολος
Τουτον χατηχοσμησεν ευσεβοφερως
Εις λυσιν αυτου ψυχων οφληματων
Μνημην τ ανεπιλεπτον και βερτων κλεος
Και τοδε πυξεν υπο Χριστω Σωτηρι
Σοφον εργον Σπφανος ο θυηπολος
Εις λυσιν αυτου πολλων αμπλακηματων
Ποικιλομορφον Σπφανου του Περεδρου
Ευρυ πονημα ναον χαλλιεργησαι
Συμπραξε λιαν αλειπῶν εργον μνημης

I. *

Επι. Αλεξανδρου. Καταπερι
 Τω. Α. Αρχη.
 Αι Κυριαχαι. του. Πασχα
 χαρτος. ετος.

NOT. Hanc veterem Inscriptionem esse ait Casp. Suicerus. V. C. sub Alexandro Severo.

2. Tolentini in aede S. Catharinae.

Quos paribus meritis junxit matrimonio dulci
 Omnipotens Dominus, tumulus custodit in ævum.
 Catervi Severina tibi congiunta lætatur
 Quos Dei Sacerdos Probianus lavit et unxit:

Elio Ul. Catervius. V. C. ex Præf. qui vixit cum Septimia Severina. C. F. dulcissima Coniuge annis XVI. minus dieb. tredecim quievit in pace annor. LVI. dier. XVIII. XVI. Kal. Novembris Depositus est IIII. Kal. Decem. Septimia Severina C. F. marito dulcissimo. ac sibi Sacrophagum et Pantheum cum Tricoro disposuit et perfecit.

Flende jaces in Basso iterum defuncte Catervi.

Occidit ore genus nomine Posteritas

Tu medius gemma et germanis clausa metallis

Morte tua fractum est Basse monile. . . . .

Octavus decimus vix te susceperat annus

Ocius eripitur quod placet esse Dei.

. . . . . Pax ingeminat rursus præconia Pauli.

NOT. Hæc ex Mabillonii itinere Ital. mediam hujus Inscriptionis partem, ex Langermani schedis dedit Reynesius, paucis variatam Pantheum cum Tricoro, Basilicam tricameratam esse ait idem Mabillon. Hunc Catervium Martyrem fuisse alii dicunt, alii negant. Sub malo quodam Poeta passum fuisse illum non nego.

I. *Roma.*

Ενθαδὲ κατὰ Ζωσίμου

δια βίου Συναγωγῆς Ἀγελπνησιῶν ἐν εἰρηνῇ κοιμή-
σας αὐτοῦ

Ενθαδὲ κατὰ Ηευλλίς. . . . . ἔτων Ε

NOT. Η φυλλίς. Synagoga pro cætu aliquo sumitur.

2. *Roma.*Sanctæ Conjugi Cælestinæ quæ vixit ann. XX. mensem
D. XXII. fecit cum Ampliato marito. annis IIII. D. XXI.
B. M. in pace. Deposita III. non. Jul. Cæsario et Attico
Coll.

NOT. A. D. 397.

3. *

D. M.

Bonæ memoriæ. et. Domui. Martinian. Ex. Protectori-
bus. eternam. securitatem. Cermendacis. quis. justus. pien-
tissimus. benemeretus. in seculum manus. militavit. XLV. et.
vivet. ann. N. LX. et. spero. me. vivere. adducanus. n.
LXXXXVIII. menses. VI. dies. III. et. N. dein. arcæ. hic.
fiscis. move. vos. qeret. aut. aperire. aut. vellet. alium.
qurpus. davit. in. fescu. auri. P. I.NOT. Vers. 2. *Cremonensis Civis.* V. 4. *In seculum.* V. 6. *Ad-
huc annos.* V. 7. *Si quis removere.* V. 9. *Corpus dabit in fiscum
auri pondus unum.* Protectores erant Corpus Palatinorum, qui Im-
peratori proximè adparebant, corpori ejus tuendo deputati, & ideo
Domestici dicti, erantque tam Pedites quam Equites, & digesti in
Scholas seu Ordines.[*Ad latin autem.*]

Vertutem. et. Geloriam.

Felice. Martiniano. Eredes.

facoletatem. vivos. sibi

fecit. hoc.

1. *Comi, Gallia Cisalpina.*

Morborum. vitia. et. vitæ. mala. maxima. fugi.
Nunc. careo. pænis. pace. fruor. placida.

2. *Romæ, juxta templ. SS. Petri & Pauli, è Baronio.*

Hic. requiescit. Dominus. Augustinus. Dorovernienſis:
Archiepiscopus. Primus. qui. olim. huc. a. Beato. Gregorio.
Romanæ. Urbis. Pontifice. directus. et. a. Deo. operatione.
miraculorum. suffultus. et. Edibertum. Regem. ac.
gentem. illius. ab. idolorum. cultu. ad. fidem. Christi. per-
duxit. et. completis. in. pace. diebus. officii. sui. defunctus.
est. Septimo. Kalend. Junias. eodem. Rege. regnante.

NOT. Hæc ex Bedæ historiâ sunt excerpta, lib. 2. cap. 3. Au-
gustinus sepultus est, juxta Templum SS. Pet. & Pauli, quod in Do-
rovernio est, non Romæ.

3. *Helvis in Lusitania.*

..... : . .
Insignem. parvo. . . . . : . . .
Mans. carmine. amor. . . . . : . . .
Requ. in. pace. D. XIII. Kal. . . . . : . . .
Mart. . . era. DLXXXII.

NOT. Id est, 544. *Insignem parvo mansurum carmine amorem.*
Inquit Resendius, in Antiqu. Lusitan.

4. *Tarracone.*

Hic requiescit Vir sanctissimus Ciprianus Primæ Sedis
Tarraconensis Civitatis Episcopus.
Depositus est in hunc tumulum octavo K̄las. Maias in pace.

5. *Tarracone.*

Orn † te eaque L † o † uns † Ver † bus † i † s
† negl. † Vi † va † Fl † bus † sibi perpetuo re-
manet †.

L I

I. *Viennæ.*

1. *Viennæ Allobr.*

.....
 . . . cit. vir. spectabilis. donæ. . . .
 . . . discernus. qui. vixit.
 . . t. transit. sub. die. . . .
 . . obris. Fauſto. Viro. C. . . .
 . . Conſſ. . .

2. *Neapoli.*

In hoc requieſcunt tumulo veneranda corpuscula ſa-
 crar. Vir. et conſecrat. velamine cultu cum qua Baccino
 Roſa et in ſæculum
 Petronilla Veronica S. Severa.

3. *Cæm. S. Agn.*

. . . cidæ Innocent.
 . . . e vix an. P. M. VIII. dies. V. I. Sept. Poſt Conſ. Gra-
 tiani. III.

NOT. A. D. 375.. Forſan Placidæ.

4. *Ibid.*

. . . Illa ſub diæ XVIII. Kal. Sepb. XV. Conſ. Diocori
 V. C.

5. *Ibid.*

Hic requieſcit. ann. Pl. M. LXX. Dep. Boethi. V. C.

6. *Cæm. Cyriacæ.*

Hic requieſcit in pace. qui vix. ann. Pl. . . . .
 Fl. Felice. V. C. Co.

NOT. A. D. 428.

7. *Cæm. S. Agn.*

Depoſitus P. . . . Fiect. . . . Dn. Valentiniano Aug
 in pace. vixit annus XX. Fecit locum quadriforum.

1. *Cam. Priscillæ.*

Vixit annis XX. et. unu. mensis sex dies XX. et sex Di-
cessit Die. V. Kal. Octobres.

2. *Curia Rhetorum in æde S. Lucii.*

Scē. M. EPCS.

Hoc jacet in tomolo flevit quem Retica tellus.
Maxima Summorum gloria Pontificum
Abiectis qui fudit opes nudataque textit
Agmina Captivis præmia larga ferens.
Est pietas vicina Polo nec funeris ictum
Sentit ovans factis qui ferit astra bonis
His pollens titulis Valentiane Sacerdus

Crederis a cunctis non potuisse mori.

Qui vixit in hoc seculo ann. Pls. Mn. LXX. Dps. sub.
D. GOIDIAN. SEPS. P. CS. Basil. VC. ind. XI. Pauli-
nus Nepus ipsius hæc fieri ordinavit.

NOT. Post Consulatus Basilii Jun. incidit in A. D. 542. Sed In-
dictio XI. incidit in 548. qui fuit Post Conf. Basilii. VII.

3. *Surrenti.*

Qui CVEIVNT lacrimas et tristitia carmena quarunt
Hic beniant flentes mecum sepulcrum legant
Condetur hoc tumulo Serbus Dei sum dictus nomine
Ursus qui bona sub sorte natus in urbe sui
Vix mihi lecuerunt annorum. . . . .
Ex PAIA. PL. M. X. Gli. occurrit mors fatis juventutis
meæ ne doleatis Genitores. Nil prosunt tempora vitæ
Si quandoque mori longa senectus habet.
Depositus sub D. V. Nonar. Mar. Imp. D. N. Maurici.
Tiberio. P. F. Aug. Sed conjuro vos per tremendum diem
Judicii ut hanc sepulturam nulli violent.

NOT. Lege V. 1. Cupiunt. V. 9. Luxerunt. V. 6. Explevit Ann.
Pl. M. XVII.

1. In Cœmeterio Lucinæ, super quod extructa Basilica S. Pauli,

P

—Nomine Dei Patris Omnipotens et Domini nostri Jesu X Fil—
 —Ancti Paracleti Eusebius inscripovavit cymiteriu totu—
 —Olimnas in porticos pictur—vas in ruinis erat tota se—
 —tu cum tegulas et tablas et auctos et materi—
 —tota balineu marmo—que minus abuit et Scamna—
 —tras speclara item ins—eriora marmoravit Pal—
 —Costra incinos et clabes—osuit ut potuit u'que D—
 —Set in seculo fecit reliqu—abrica quando exivit D—
 —culor emisit alumnis sui—cunia et ipsi fabricave—
 —runt introitu at Martyres—odest in publicu funi—
 —bricabit inefas at Martyres—otas fecit aquam in valin—
 —per magnana fecit at con—ta cubiculu et cancellu fec—
 —causa fures fecit ciamul—la facent item fart —
 —a suscepit sigilla inque in por—osuit compodiola.—

2. In Monasterio S. Floriani ad alterum miliare ab Ensisio in Norico Ripensi, tabernaculum cum hac Inscriptione.

Ψιλης. το. λεμπερον. και σοφον. το. της. τεχνης
 Καλλους. το. περπνον. σχηματος το ποιικλον
 Των. ενδον. ελυζουσα. θαυματουργια
 Του. Δημιουργησαντος. ο. ζεων. ποτης
 Υπερφερουσι της. κιβοτου. της. πλα.
 Οσω. γαρ. αυτα. των. πριν. εξευρημενα.
 Μειζω τοσουτω. Πιστις. η θεοφανους
 Προς. ευκληρον σκηνωμα των αυτηματων
 Τευξα(ξ. καλλυνασα. τουτο. Επισχοτω
 Εισ. ψυχην. Καθασαι. εις. εΙου. σκεπην.

3. Cœm. Priscillæ.

Deposita. Pri. Kalendas. Dec. Cosl. Valent. Valen. III.

NOT. A.D. 370.

1. Cœm.

1. *Cam. V. Nomentana.*

Male pereat insepultus jaceat non resurgat Cum Juda
partem habeat siquis sepulcrum hunc violaverit.

NOT. In mediis sæculis horrendæ execrationes, de re levissima, in
usu erant; & (quod dolendum est) huic mori & consuetudini in-
dulgento, Christianis maximè indiguo, *Sacerdotes* aliis exemplo præ-
biant pessimo.

2. *Romæ.*

Quisquis hoc sustulerit aut læserit ultimus suorum mo-
riatur.

3. *Mediolani.*

D. M.

Dulcissimo. Compari. contra. votum. posuit. benemeren-
ti. Dom. L. qui. vixit. annos. LXXI. M. V. D. XV. De.
XVII. aima. idib. Juniis.

4. *Romæ.*

.....
Onns. qui. intratis. in. hanc. aulam. Dei. orationem. orate.
pr. me. Peccatorem. si. Dm̄. abeatis. Protectorem. quia.
cod. estis. fui. et. quod. sum. effere. abetis. et. si. quis. se.
præsumserit. contra. hunc. tumultum. meum. biolare. abea.
inde. inquisitionem. ante. tribunal. Dñi. nr̄i.

5. *Puteolis.*

Tann. . . . . Chrysant. . . . . Patroni
Florentem meritis Chrysanti nomine famam
Patria concelebrat cuncti Populique Patresque
Vocibus et claros tituli consignat honores
Teque tuosque manet longos mansura per annos
Felix prole viri longos quesitura nepotes
At tu summe Deus Chrysanti respice gentem.

I. *Viennæ Allobrogum.*

Ειρήνης ἐπιπροσρηγοῦνται καὶ ἐνιο τελευτᾶ σὲ τατὴν ὑπα-
 τIAN τον δέσποτον ἡμῶν Βαλεντινιανου το πεμπτον καὶ Α-
 ραταλιου του λαμπροτατου ἐνιο. . . . . ὡς
 πρου ἐκτῇ καὶ τῇ ἐξαομῆστο φῇ ἡμέρᾳ παραισκει καὶ α-
 νασῖα ἐν τῇ ἡμέρᾳ Χριστοῦ ἐχαμένου.

NOT. Lege Μετὰ τῶν ὑπαίων τῶ Δεσπότου ἡμῶν Βαλ. τ. πμω.
 καὶ Ανατολίου Α. Δ. 440. καὶ τῇ ἐξαομῶντῇ ἡμέρᾳ παραισκει καὶ ἀν-
 ασιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ Χρῆστῷ Δεσποτῆς.

2. *Ravennæ, in S. Joh. Evangelistæ templo ad parietem,*
ubi inter alia duæ naves in mari periclitantes depictæ.

Galla. Placidia. Augusta. Pro. se. et. iis. omnibus. Voc.
 solvit.

[*Ad dextram juxta Imagines Augg.*]

D. Constantinus
 D. Theodosius
 D. Arcadius
 D. Honorius
 Theodosius Nep.

[*Ad sinistram.*]

D. Valentinianus
 D. Gratianus
 D. Constantinus
 Gratianus. Nep.
 Johannes. Nep.

NOT. Hæc in nullo ordine ponuntur, nec invenio quis sit Grati-
 anus, vel Johannes Nep.

[*Circa Subsellia ad dext.*]

D. N. Theodosius
 D. N. Eudocia

[*Ad*

[*Ad laevam.*]

D. N. Arcadius.

D. N. Eudoxia. Aug.

[*Testudini inscriptum.*]

Sanctissim. ac. Beatissimo. Apostolo. Johanni. Evange-
listæ. Galla. Placidia. Augusta. cum. suo. Filio. Plac. Va-
lentiniano. Aug. et. Filia. sua. Justa. Grata. Honoria.
Aug. Liberationis. Maris. Vot. solvit.

NOT. Theodosius hic notatus, erat Theodos. Jun. Arcadii & Eu-
doxiæ Filius. Galla Placidia Aug. erat Filia Theodosii seu Arcadii
& Honorii soror, Fl. Constantii Aug. uxor, ex quo peperit Valentinia-
num Aug. III. & Justam Gratom Honoriam, ab Eugenio Procuratore
suo constitutam circa A. D. 434.

1. *Romæ in æde Prædix, in pavimento.*

Acervum luctum mihi demisisti Dulcissima Conjux non
mihi sufficebat habuisse vita tecum per tempora mala
aliam quidem futuram cottidie optabas bonas benefi. . . .
. . . casus fecit aliena Tu vero cottidie expectabas vi-
dere proxima palmas. . . hæc tua mi demisisti pignera
fructusque desideratissimi cum: . . . geminata vota opta-
veram dulcissima Conjux ut bona videremus simul
longa mala tempora mecum fecisti inimica mors fecit
te non videre quod voluisti animam qui bene tuam susce-
pit divina potestas a qua credo peccata posse tibi dimitti
hic quiescit de qua super. . . . .

2. *Salonis.*

Dep. Julii Zaconi die IIII. Nonas Novembres Deciano
et Cereale Coss. Fl. Julius Zaconus et Aurelia Meria
Conjux ejus hoc Sarcophacum sibi vivi posuerunt
Si quis post nostram pausationem hoc Sarcophacum ap-
re-

rire voluerit Inferat Ecclesiæ Salonarum argenti libras
quinquaginta.

NOT. A. D. 358.

1. *Neapoli.*

† Credo quia Redemptor meus bibit et in nobissimo
die de terra suscitabit me et in carne mea videbo Deum
meum Ego Basilius Filius Silibudi et Gregoria Cohjugem
ejus dum irem in mandatum ipsorum malus homo ad-
prehendit me, et portabit me in Ribum et occisit me mor-
tem crudelem in infantia meæ annorum duodecim in in-
dictione quarta decima vigesima sexta.

NOT. Ex stylo & literarum forma quæ hic non exprimi potuit,
conjectit *Summontius* eam esse sæculi VIII. Longobardorum ætate.

2. *Testamentum antiquum Christianæ Fæminæ, tertio sæculo
in Cortice exaratum Ravennæ, & in Regiam Gallia
Bibliothecam translatum.*

..... Possessionesque p.
..... Sine vi metu doloque vel
Et circumventionis studio sed deliberatione propria
Et voluntate prona scribendam dictavi quam Rogatorum
A me nobilissimorum testium vel propriæ manus meæ
Subscriptione firmavi quam cum gestis vos actoresq. vestros
Quibuscumque duxeritis allegandam professionibus. . . .
Non deerit tuis Posterumque tuorum utilitatibus in
Futurum de qua re et de quibus omnibus stipulanti tibi d. . .
fimo adque Apostolico viro Ecclesio suprascribtae urbis
Episcopo S. ei et actoribus vestris pariter in presentia
Constitutis Ego Hildevara quæ superius olim jam per
fectæ ætatis in verbis solemnibus sponendi actum
In Classe Salida... II. iduum Novembrium Maximo VI.
Consule Hildevara huic cessione adque donationi a me
factæ In beatissimo adque Apostolico Viro Ecclesio Sa-
cerdote M. Ravennatis Ecclesiæ ad omnia quæ superius
tenentur

tenentur ad scribta relegi Conse. . . et subscribi et testes
 ut subscriberentur conrogavi stipulantique SS vir bea-
 tissime et actoribus tuis in praesentia constitutis in verbis
 solemnibus spondi
 Ego Johannis VC hujus donationis Cessionisque instru-
 mento Rogatus ab Hildevara I Foemina.

NOT. Notanda initio hæc conditio, quâ validum sit Testamen-
 tum, ut scilicet Testator sine metu, dolo, circumventionisque studio,
 id instituat. Ecclesius qui Ravennatis Episcopus Ecclesiæ nuncupatur,
 isdem paulo inferius ejusdem Eccles. Sacerdos nominatur. Maximo
 VI. Cos. incidit in A. C. 237. Secundum Fastos Siculos, secundum
 alios, nihil tale. Nec enim ullus unquam erat Maximus VI. Consul.
 Certè non adeo antiqua est hæc donatio. Sed utut sit, multa sunt
 quæ mihi, pro tenuitate mea, valde ignota sunt.

1. *Ad Ecclesiam S. Laurentii, ad Fontem.*

Iste salutare fons continet inclitus undas,
 Et solet humanam purificare luem.
 Munia sacрати quæ sint vis scire liquoris?
 Dant regnatricem flumina sancta fidem.
 Ablue fonte sacro veteris contagia vitæ,
 O nimium felix vive renatus aqua.
 Huc fontem quicumque petit, terrena relinquit,
 Subjicit et pedibus cæca ministeria.

2. *.

Clauditur hoc tumulto tantum sed corpore. . . . .
 Nam meritis toto vivit in orbe sibi.
 Cum Bardis fuit ipse quidem, nam gente Suavus,
 Omnibus et populis inde suavis erat.
 Terribilis visu facies, sed mente benignus,
 Longaque robusto pectore barba fuit.
 Hic et amans semper Romana, et Publica signa
 Vastator gentis adfuit ipse suæ.
 Contempsit caros, dum nos amat, ille parentes,
 Hanc patriam reputans esse, Ravenna, suam.
 Hujus prima fuit Brexilli gloria capti,
 Quo residens cunctis hostibus horror erat.

Qui

Qui Romana potens valuit post signa juvare
 Vexillum primum XPS habere dedit.
 Inde etiam retinet dum classem fraude Faruuldus, 15
 Vindictet ut Classem classibus ipse parat.
 Puppibus exiguis decertans, amne Badrino,
 Bardorum innumeravit et ipse manus.
 Rursus et in terris Avarem superavit Eois,
 Conquirens Dominis maxima palma suis. 20
 Martyris auxilio Vitalis fultus, ad istos
 Pervenit victor saepe triumphos ovans.
 Cujus et in templis petiit sua membra jacere,
 Hæc loca post mortem bustis habere juvat.
 Ipse Sacerdotem moriens petit ista Johannem, 25
 His rediit terris cujus amore pio.

NOT. Vers. 1. . . . Droctulf. Idem qui Sigonio *Droctulphus* dicitur, Blondio *Dotrula*, Crasio *Droctulfus*, alijs *Doctrula* & *Dotrulfus*. Vers. 2. *Cum Bardis fuit*. Hic erat natione *Suevus*, & Puer à *Longobardis* captivus ducebatur, & ab illis militiæ enutritus, & quia fortis erat, & homo belli scientissimus, impigerque, pari cum *Longobardis* Ducibus XXX. jure usus est; ceterum occasionem veteris ulciscendæ fortunæ suæ quærentem *Smaragdus* *Exarchus* *Ravennæ* sub adventum suum nactus, pertulit ut ad se & castra Romana transiret; quo facto, Ille *Brixillum* oppidum ad *Padum* *Longobardis* non caventibus occupavit. Vers. 3. *Vastator gentis suæ*, non *Suevicæ*, sed *Longobardicæ*. Vers. 9. *Contempsit caros parentes*, hic *Suevos* intellige, ad quos, cum *Longobardos* deseruerit, non rediit, sed ad *Ravennam* se contulit. Vers. 14. *Vexillum primum*, Christianus forte factus est, *Vexillum* enim pro *Cruce* aliquando accipitur, quod crucis signum in *Vexillis* militaribus effingebatur, vel fortè hoc in loco pro *summo imperio* ponitur. Vers. 15. *Classem*. *Trino* (inquit *Jornandes* cap. 52. Editionis *Genevensis* anno 1609, ...) *Urbs* vocabulo gloriatur, *trigeminâque* positione exultat, i. e. *prima Ravenna*; *ultima Classis*; *media Cæsarea*, inter *Urbem* & *Mare*. Geographus autem *Anonymus Ravennas* (quem in lucem edidit *D. Placidus Porcherio* i. *Monachus Benedict. Congreg. S. Mauri, Parisiis* Anno 1688. & no. is illustravit) *Ravennam*, *Classem*, & *Cæsaream*, quasi tres diversas Urbes numerat, lib. 4 cap. 31. & lib. 5. cap. 1. Vixit autem *Anonymus* circa sæculum septimum, cui accedit *Paulus Warnëfrid.* lib. 6. cap. 44. & 49. nec non *Mabillonius* celeberrimus in suo *Itinere Italico*, qui *Classem* secundo à *Ravenna* milliariorum positam observavit. Vers. 15. *Faruuldus*, seu *Feroaldus*, *Gentis Longobardicæ* Dux, qui post obitum *Clephii*, *Longobardorum* in *Italia* *Regis Secundi*, *Clasense* oppidum tenuit, & illo

illo (à Smaragdo Exarcho, & à nostro Droculto, post longam obfessionem) capto, unà cum multis Longobardis, interfectus. Vers. 17. *Anne Badrino*, idem cum Plinii *Vatreno* Forum Cornelii præterfluens, hodie *Santerno*. Vers. 19. *Rurfus*, i. e. præterea. De primâ enim aliquâ victoriâ in Avaris, sive Hunnos reportatâ, non constat. Vers. 20. *Dominis*, Mauricio Imp. seu Smaragdo Exarcho. Credo, post pacem, & foedus inter Smaragdum & Autharim Longob. Regem Tertium, initum, Doctrulsum nostrum cæterosque Suevos suos, in Orientem à Mauricio Imper. missos, & ibi contra Avaros, aliosque Romani Imperii hostes barbaros & insensos, bellis occupatos, & ibi occisos, vel defunctos esse. Vers. 21. *Vitalis*: qui Ravennæ jacet, ergo ibi etiam jacet noster Doctrula. Vers. 25. *Johannem*. Ravennæ Archiepiscopum, qui obiit A. D. 595. Ergo, ut mihi videtur, antea obiit Dux noster facie terribilis. Qui plura quærat, Videat Fl. Blondum, Dec. 1. l. 7. Crusium, Suevicorum Annal. Part. 1. lib. 9. & Car. Sigonium de Regno Ital. Annis 584, 585, 586.

1. In frontem Basilicæ S. Pet. Rom.

Credite victuras anima remeante favillas

Rurfus ad amissum posse redire diem :
Nam vaga bis quinos jam Luna resumpserat orbes

Nutabat dubia cum mihi morte salus;
Inrita lethiferos auxit medicina dolores,

Crevit et humana morbus ab arte meus.
Pro quantum Petro largitur Christus honorem !
Ille dedit vitam reddidit iste mihi.

NOT. Carmen *Εὐχαριστικόν*, inscriptum fronti Ecclesiæ S. Petri, cuius ope & intercessione (ut tunc temporis hominibus visum est) salutem sibi restitutam omnibus prædicat hic noster, nescio quis; & à morbo *Λεγυναιῶν* expulso, resurrectionem corporis animæque arguendè satis colligit.

2. In Throno Eccles. S. Petri.

Justitiæ sedes, Fidei domus, aula Pudoris
Hæc est quam cernis, pietas quam possidet omnis.
Quæ Patris et Filii virtutibus inclita gaudet,
Auctoremque suum Genitoris laudibus aequat,

1. *In Ecclef. B. Mariæ, trans Tiberim.*

Haec Domus est XPI. semper manfura pudori
 Iuftitiae cultrix Plebi fervavit honorem.

2. *Infra Ecclef. Joban. & Pauli, Romæ.*

Templum ingens DÑO Salomon Rex dedicat, adftant
 Pontifices, et plebs magno circumflua cœtu.
 Iuftus Afa fimulacra Patrum locosque profanos
 Suftulit, et Matrem regni privavit honore.
 Iofaphat fola confidens laude Tonantis,
 Perculit adverfas acies hoftilibus armis.
 Ezechias pius in DNM. perque omnia clarus,
 Cui Deus ad vitam ter quinos addidit annos.
 Claret mira Dei bonitas in Rege Manaffe,
 Quem Regno et vineæ poft multa piacula reddit.

NOT. Videtur fragmentum eſſe Chronici cujuſdam metrici. Sed
 lege Verſ. 3. *lucos*, non *locos*.

3. *In Trono S. Chryſogoni, Romæ.*

Sedes celfa Dei præfert inſignia XPI.
 Quod Patris et Filii creditur unus honor.

4. *In S. Steph.*

Afpicis auratum caeleſti culmine teſtum
 Aſtriferumque micans præclare lumine fultum

5. *

Iſta columna refert priſcam quæ in gurgite rubro
 Fax fuit alma Bonis, nox tenebroſa Malis.

1. *Novaria.*

Aspicias hoc marmor tumuli de more cavatum?

In solidum est intus, rima nec ulla pater,

Unde queat tellus occultas mittere lymphas,

Manat ab ingestis ossibus iste liquor.

Si dubitas, medio sudantes tolle sepulchro

Reliquias, dices, unda salubris ubi est.

NOT. Verba habeto, Lector mi incredule, illustriss. Baronii, ad diem 30. Aprilis, in Martyrolog. *Piacuit hic antiquum Epigramma exculptum in marmoreo sepulcro, quod dictorum Sanctorum Martyrum [Laurentii, viz. & Sociorum] sacris ossibus est referum, ex quibus medicus liquor manare consuevit. Et postea subjicit, Carmen suprapositum. Affirmavit mihi nuper testis oculata, & fide dignissima, se, in Cœmeterio quodam Londinensi, capulum quendam [vulgò Coffin,] aqueo liquore repletum vidisse, & nihil corporis præter caput, dentes, reliquæque ossa omnia, superesse; cum tamen terra, infra, supra, & ex utroque latere sepulcri, esset arida, & digito friabilis. Sed nec spiravit sanctos aliquos odores liquor hic, nec salubritatem undæ aliquis (quod audio) expertus est.*

2. *

Hic positis membris puris perrexit ad athram,

Omnibus heu flendus civibus et Patriæ:

Quem generosa domus longo sibi credidit ævo

Manfurum columnen, tristia non metuens

More suo ludens homines fors perdita semper

Monstratas rapuit spes properante die.

Vix vitam quinis lustris compleverat ævum,

Cum suprema dies intulit exitium.

Quatuor hic annis vixit cum conjuge sancta,

Mox ratus est melius vivere XPe tibi.

Utilior cunctis sententia nata secunda,

Nam XPS vitam dat sine fine suis.

1. *In Papia, in introitu Eccl. S. Michaelis.*

Regna poli, januas Populus intrate per almas,
 Currite XPicolae, prendite regna poli.
 Nuncius hic Dñi cujus intratis in aulam
 Semper videt faciem, nuncius hic Dñi.
 Offerat ipse preces vestras, pia vota, creanti,
 Tundite vos pectus, offerat ipse preces.
 Dicite cum lacrimis quicquid culpastis in actis,
 Parce rogamus Deus, dicite cum lacrimis
 Moxque vobis tribuet veniam pius ille remissors
 Plangentibus miseris datque vobis veniam.

2. *In Papia in Eccl. S. Mich.*

Suscipe Terra tuum corpus de corpore sumptum
 Reddere quo valeas vivificante Deo.

3. *In Papia.*

Filius ecce Dei conoucat colla Leonis,
 Quem metuunt Regulus aspis et ipse Draco
 Huic famuletur homo, famuletur et Angelus omnis.
 Hic Deus est verus, huic famuletur homo.
 Omnia quique regit solus, qui cuncta gubernat,
 Nostra salus hic est omnia quique regit.

NOT. Regulus, Serpens Basiliscus.

4. *

Continet ista manus mundum, prosternit elatos
 Et humiles erigit, iuste miserata roganti.

5. *In Civ. Placentia Eccl. B. Antonini.*

Pontifex quiesco ecce sorte debita,
 Lege quam de Protoplasti contraho naufragia. [*naufragia*]
 O Deus omnipotens de cœlis proflue rorem,
 Ut animam satiat gutta beata meam.

Effue

Efflue astringeros de cœli conclave nimbos,
 Et recrea cineres protinus inde meos.
 Ut Judex veniens cum tu discusseris omnes,
 Dextram obtineam effugiamque levam.

1. *Item ibi.*

Non sim pro meritis Sanctorum coetibus exsul,
 Qui regnas dominans sursum in astra Deus.
 Elue probra Pater delicti, crimina tolle,
 Qui bonitate cluis, et deitate viges.
 Urentes picei flammæ restringue barathri,
 Gurgite quo sordes purificare vales.
 Ut pietatis opem defuncto indere donis
 Unde dare vivo munera sacra soles.

[*Inde redimos*]2. *In Civ. Placentia.*

Qui mare gradiens undas planavit tumentes,
 Dextramque salutis labenti Petro porrexist,
 Ad superos Lazarum nec non redire coegit,
 Ut pleraque inferos qui post miracula nempe
 Abegit tartari valvulaeque in pessum.
 Homineque valuit quem suam adinstar
 Quantopere pinxit, exaditu liberare æque.
 Hinc æthra penetrans, Patrique dextra confedens,
 Omnia veniens iterum judicare per ignem,
 Ipse rediviva proquia surgere credo
 Post cineres dum examinaverit cuncta
 Sua pro miseratione, mea faciet causa.
 Tabella en heroicum triligat exametrum.

NOT. Leg. Vers. 5. *Valvulaeque, in pessum*, i.e. retrorsum. V. 6.
 Hominemque quem suam adinstar (*imaginem aut formam fortè sup-
 plendum est* [*nescio quid sit triligat.*]

3. *Ibidem.*

Species venusta, mens cui aderat prisca,
 Laris indeflebilis adtumulatam ecce,

Nardei

Nardei qui sedulo et ambaris odorem
 Ore spirabas dogmata Philosophorum more
 Diaconati gratia, ipsaque inter omnes
 Virgulta praecelebas, admirandam valde.
 Splendida de sorte Romulæaeque Melitæ fontis
 Derivatus nempe quacunque parentum patris
 Indolis hic mori maluit quam vivere fallax
 Animo elegit totumque propositum faxis.

1. *In Porticu S. Petri.*

Sis licet in numeros soboles suscepta piorum,
 Munda quod ex omni crimine vita fuit;
 Ista tamen miseros nequeunt satiare Parentes,
 Nec dolor orbatu fit ratione minor.
 Nam cum parva jocum nil præter quaereret aetas
 In te jus proprium perdidit omne suum
 Admiranda loquor, quis autem credere possit?
 Solatio Matri tu quoque Mater eras.
 Vivere me certe libuit, dum viveris ipsa,
 Sed modo, morte tua, mors mihi sola placet.

NOT. Multum veritatis habent in se versus primi quatuor, nec rationis minus; quid enim ponderis habere possunt rationes contra sensum? Nemo dolores, gemitus, luctusque amat, persequiturve, sed sedatos omnino vult; si ergo amisi filium, an ut non amiserim efficiet ratio? Profecto nihil minus. Dolendum est ergo, usque dum oblitus fuerim illius, vel alia quævis res avortat animum; & hic in dolor leniendo rationis solus usus est, ut diverticula inveniat. Vers. 8. Si quid ego video aut intelligo, nihil adeo admirandum est, ut ipsa Mater, Matri suæ solatio esset. Vers. 9. *Lege vixeris*, facilis mutatio X. in V.

2. *Romæ.*

Solvere qui potuit caelo terraque ligata,
 Crimina, fonte sacro renovat mortalia membra;
 Haec domus est Fidei, mentes ubi summa potestas
 Liberat, et sancto purgatos fonte tuetur.

1. *Romæ.*

Longa licet te, care Pater, subtraxerit aetas,
 Attamen illa mihi plus cupienda foret.
 Saepius inluxit meritis tua vita laborum,
 Et commissa diu publica cura tibi.
 Sumpſisti illustrem, sed jam grandaevus, honorem,
 Antiquo factus more Senator eras.
 Cernere longinquae meruisti praeemia lucis,
 Dispositam certus relinquere te sobolem.
 Adfuit in cunctis Patria indulgentia proli,
 Te tamen heu solum flemus abesse Patrem.

2. * *Rôm.*

Innovat antiquum melior pictura decorem
 Sanctorum meritis frons reparata micat.
 Pestes, bella, famem, insidias, casusque nefandos
 Erecta omnipotens arcet ab urbe manu.

3. *

Militiae nomen dederant, aliumque gerebant
 Officium, pariter spectantes jussa Tyranni,
 Praeceptis pulsante metu, servire parati.
 Mira fides rerum, subito posuere furorem,
 Conversi fugiunt, Ducis impia castra relinquunt,
 Projiciunt clypeos, faleras, et tela cruenta:
 Confessi gaudent Christi portare triumphos.
 Credite per Damasum possit quid gloria XPI.

NOT. *Per Damasum.* V. ultimo, i. e. Damasus horum gesta & Martirium conscripsit, vel tumultum, quem congeſſit, pictis tabellis ornavit, vel Templi parietibus tabulam suspendit, quæ vitæ mortisque genus Lectoribus propalam faceret.

4. *

Quid fatis liceat, quid secula cuncta reposcant,
 Hoc mors sola docet, quæ sua lege venit.

M m

Nil

Nil sub vita diu, breve fit quod morte tenetur,
 Qui viget meritis non h̄t Ille finem.
 Carceris humani fors est quæ claustra resolvit,
 Nec retinet animam dum sua luce vivit.
 Moribus hic constans, magis pietate severus,
 Justitiæ cultor, nobilitate probus.
 Felix posteritas servat quod vita paravit,
 His semper votis vincitur exitium.
 Hic nil mors adimes, corpus servate sepulcra
 Non tegitur quicquid posteritate viget.

1. *

Spes generis clari, magnorum gloria Patrum,
 Sollers ingenio, carmine doctiloquus,
 Inlustris, sapiens, humilis, moderatus, honestus,
 Communis, gratus, plus bonitate pius;
 Ante annos animumque gerens ætatis avitæ,
 Clarior in Patria, nobilitate probus.
 Nil tibi mors nocuit cum hic vivis laude perenni,
 Et XPI in regno dum sine fine manes.
 Hæc Tibi quæ cecini non sunt præconia falsa,
 Pro meritis fama est testis ubique tua.

2. *

Sic tibi perpetuo sint Lector vota secunda,
 Parce pios manes sollicitare manu.

3. *,

Cernite confurgens cultu meliore sepulcrum,
 Quod gens infelix vertere non timuit.
 Nec nocuit quicquam meritis, nec damna paravit,
 Sed tibi prava gerens contulit exitium.

NOT. Tugulum intellige quem everterant Getæ Romam di-
 ripientes.

1. *Papæ.*

En me purpureo decoravit sanguine XPS
 Magna qui domuit mortis virtute canam
 Morte sua DÑS detraxit fauce Draconis
 Prædam quam dudum frangerido dent : tenebat
 Isto vos fidei signo munite Fideles
 Quo XPS sancta DÑS nos morte redemit
 Sanguine me proprio roboravit mundi Creator
 Vincula qui mortis fregit tartarea potens.

NOT. Posteriores duo versus, duos priores malè referunt ; nec tamen opus erat ut ipsi per se pessimi, pejores transcribendo fierent. Sed lege V. 2. pro *canam*, gehennam.

2. *

Tempore quo gladius secuit pia viscera Matris,
 Sexaginta duo capti feritate Tyranni
 Extemplo Ducibus missis tunc colla dedere.
 Confessi XPM, superato Principe mundi,
 Ætheriam petiere domum Regnumque Piorum.

3. *

Pauper excessu melius nunc ista resurgunt
 Divite sed voto plus placitura Deo.
 Plange tuum gens sæva nefas, periere furores,
 Crevit in his templis per tua damna decus.

NOT. Leg. Vers. 1. *Pauperis ex censu.*

Discite quid meriti præstet pro Rege feriri ;
 Femina non timuit gladium, cum natus obivit,
 Confessa XPM meruit per sæcula nomen.

1. *

Hunc quoque tristes veniunt ex læti recedunt
Nec miror pulcrum fieri quod XPS adorat.

NOT. Lege Verf. 1. *Huc pro Hunc.* Et de *Templo*, intellige, il-
luc enim homines ad vota facienda tristes adveniunt, & votis susceptis,
vel precibus auditis (uti animo persuasum habent) læti recedunt;
immo nihil magis fidem & (quæ necessario sequitur) lætitiâ facit
generatque, quam preces strenuè, fervide, & ex corde concepisse, &
effudiisse coram Domino. Non video quomodo versus ultimus cum
priori cohæret. Sed si de *Templo* intelliges, & sensum aliqualem
erues, lege omnino *Christus adornat.* Christi enim imago *templum*,
ut antiquis videbatur quinti & sequentium sæculorum, *pulchrum fa-
ciebat*, & *Pictæ Tabellæ Ecclesiis* (sicut olim Paganorum Templis)
ornamento habebantur. Sed satius certe esset hæc offendicula Plebi
rudi, ignaræ & ad omnem superstitionem nimis declivi, nunquam
admoliri.

2. *

Virginis aula micat variis decorata metallis,
Sed plus namque nitet meritis fulgentior amplis.

3. *

Hic positus cœli transcendit culmina Pauli
Cui debet totus quod XPO credidit Orbis.

4. *

Suscipe funerea Parentum carmina Nate,
Quæ tua debuit nos tumulare manus.
O Patrios subito foedasti funere vultus,
Aeterno jugulas gladio corda Matris.
Urimur, et proprias pertundis corde sagittas,
Et tuus in nostra pectora regnat amor.
Garrula cum venerit nobis in mente loquella,
Incendis varios viscera nostra focos.
Pulcer in aspectu, ludebas in aula Parentum,
Cunctorum gaudens blandus amator eras.

Eheu quam miseras contundis ossa sepulcri
 Fimbria Parentum altera flamma cremas.
 Haec tibi care fili tristes flentesque Parentes
 Luctificas tumulo dant titulisque curas.

NOT. Frustra corriges; exulat ars poetica, natura tantum hic loquitur.

1. *

Omnia quæque vides proprio quæfita labore,
 Cum mihi gentilis jamdudum vita maneret,
 Institui, cupiens censum cognoscere mundi.
 Iudicio post multa Dei meliora secutus,
 Contemptis opibus malui cognoscere XPM.
 Hæc mihi cura fuit nudos vestire petentes,
 Fundere pauperibus quicquid concesserat annus,
 Psallere et in populis volui modulante Propheta.
 Sic merui plebem XPI retinere Sacerdos.

2. *

Jamdudum quod Fama refert te Græcia misit,
 Sanguine mutasti Patriam, Civemque, Fratremque
 Fecit amor Legis, Sancto pro nomine passus,
 Incola nunc DNI servos qui altaria XPI;
 Ut Damasi precibus faveas precor inclyte Martyr.

NOT. *Sixtus* ejus nominis *Secundus* natione *Græcus*, & Martyrium passus anno 258. hoc in loco fortè intelligitur.

3. *

Tempore quo gladius secuit pia viscera Matris,
 Hic positus Rector cœlestia jussa docebam.
 Adveniunt subito rapiunt qui forte sedentem,
 Militibus missis populi tunc colla dedere.
 Mox sibi cognovit senior quis tollere vellet
 Palmam, seque suumque caput prior optulit ipse,
 Inpatiens feritas posset ne lādere quenquam
 Ostendit XPS reddit qui præmia vitæ
 Pastoris meritum numerum gregis Ipse tuetur,

I. *

Virgo Parens hac luce Deumque Virumque creavit,
 Gnara puerperii; nescia conjugii.
 Obtulit Hæc iussis uterum, docuitque futuros,
 Sola capax XPI quòd queat esse Fides.
 Credidit et tumuit; verbum pro semine sumpsit,
 Sæperunt magnum parvula membra Deum.
 Fit Fabricator opus, Servi Rex induit artus,
 Mortalemque domum vivificator habet.
 Ipse sator semenque, sui, Matrisque Creator,
 Filius ipse hominis, qui Pater est hominum.
 Affulsit partus, lucem lux nostra petivit,
 Hospicii linquens hostia clausa sui.
 Virginis et Matris servatur gloria consors,
 Mater dans Hominem noscere, Virgo Deum.
 Unius colitur duplex substantia Nati
 Vir-Deus, hæc duo sunt, unus utrumque tamen.
 Sps huic Genitorque suus, finè fine coherent
 Triplicitas simplex, simplicitasque Triplex.
 Bis genitus, sine Matre Opifex, sine Patre Redemptor,
 Amplus utrisque modis, amplior unde minor.
 Sic voluit nasci domuit qui crimina mundi,
 Et mortem iussit mortuus ipse mori.
 Nostras ille suo tueatur nomine vitas,
 Protegat Ille tuum Gregori Præsulem genus.

NOT. Versus sunt Poetæ cujusdam non inelegantis, & Fidei Orthodoxæ callentissimi; sed minus cautè verbo *creavit*, Vers. primo, usus est. Opinionem autem (quam habes Vers. 12.) de Ostiis post partum Virginis B. clausis, satis antiquam esse, certum est, nulla vero hic de *immaculata* ejus Conceptione mentio est, nec (ut credo) ante sæculum Bernardinum. Quid de versu ultimo fiet, plane nescio, nec enim emendare possum, nec ætatem Carminis exinde colligere.

2. *

Conspectis properanter aquis ardescere cepit,
 Eunuchus, secunda fides, quiescit emerfus.

1. *

Aula Trinitatis Hæc est mater innocens
 Squallida qui sacris pectora mundat aquis
 Vivit in æternum de nomine fama vetusto
 Qui nec culminibus fulgent laquearia tectis.

NOT. Omnia turbata ; nec metri ratio, nec sensus aliquis apparet.

2. *

Sidera nec retinent, nil me mors impia terret,
 Ad vitam redii, quæ sine fine manet.
 Fatorum seriem felici sorte peregi,
 Curriculum vitæ summa fuit requies.

3. *

Auctor Pacis eram, Fidei dilectus amator
 Justitiæ Custos, plus pietate bonus,

4. *

Vos equidem nati cœlestia regna videtis,
 Quos rapuit parvos præcipitata dies.
 Sed mihi quæ requies honerosa in luce morante,
 Cui solus superest et sine fine dolor?
 Quam male de vobis fallacia gaudia vidi!
 Et decepturus me jugulavit amor!
 Reddebar teneris in vultibus, ipsaque per vos
 Tempora credebam lapsa redire mihi.
 Sentio quid faciat spes irrita, pessima mors est
 Supplicii afflicto quem sua vota premunt.

NOT. Jam sentio (inquit Mater tristissima) quantum malorum secum fert spes de crescentibus pueris concepta, & morte illorum immaturâ, facta irrita: jam sentio quàm inania fere omnia nostra vota sunt; *Quid enim ratione timemus aut cupimus, quid tam dextro pede concipis, ut te Conatus non panisbeat votisque peracti?* Ego certè vota pro liberis suscepi multa, & multas, spe prolis concipiendæ, preces effudi, quibus à Deo facili concessis, nunc acrius premor, urgeorque; quanquam enim liberorum oratio semper Parenti gravis

& acerba est, pessima tamen supplicii pars est Parenti afflicto illos amittere quos votis susceptis quasi à Deo receperat. Alius forte hujus loci sensus esse potest, sed, ut puto, non melior.

*Nil ergo optabunt homines? Si consilium vis,
Permites ipsis expendere numinibus, quid
Conveniat nobis, rebusque sit utile nostris.
Nam pro jucundis aptissima quæque dabunt Di.
Ceterior est illis Homo, quam sibi. Nos animorum
Impulsu & cæcâ magnaque cupidine ducti
Conjugium petimus, partumque Uxoris: at illis
Notum, qui Pueri, qualisque futura sit Uxor.*

Itt cecinit Juvenalis, impulsu planè divino, Sat. X. Vers. 346, &c.

I. *

Hæc quæcunque legis devoto pectore Mater,
Da lacrimas, et me sic peperisse dote.
Hic jacet extinctus crudeli funere natus,
Ultima vivendi quo mihi causa fuit.
Maxima præstabat miseræ solatia Matri,
Consilio Fratres, et pietate colens.
Plurima restituit curando corpora vitæ,
Quem mihi tam subito mors properata tulit.

NOT. Versum quartum sic intellige: Extinctus est Natus, qui fuit mihi ultima vivendi causa, i.e. vita Nati (& præter illam extabat nulla) ultima erat causa cur ego, Mater miserrima, vel sperarem vel optarem vivere. Hic Natus, ut videtur, Rem medicam exercebat.

F I N I S.

I N D E X.

A

Accensi, Adlecti, Adcre-
scentes, supernumera-
rii, qui aliis succe-
debant, & prius
quam vacaret locus, in spem
succrescebant; postea subro-
gandi.

A.D. Ante Diem, ut A.D. VIII.

K. Mart. i. e. ante diem IX.

Kal. Martias, i. e. IX. Kal.

Mart. Sic & in ante V. Kal.

i. e. V. Kal. Sic Actio I. Sy-

nodii Ephesinae dicitur celebra-

ta *αὐτῇ τῇς ἡμέρας* Iulii.

Recte vertit Interpres, Decimo

Kalendas Iulii. Sic actio I.

Synod. Calched. *τῇ αὐτῇ*

Idus Sub die octavo Idus Octo-

bris, quæ omnia cum plurimis

aliis docuit Vir Maximus Hen-

Noris in Cenotaph. Pisani nun-

quam sine laudis præfatione

nominandus. Idem etiam valet

Post ac Ante.

Adlecti, Adscriptitii. Vide Ac-
censi.

Ad. Sæpe præponitur locorum no-
minibus. Sic Ad Innocentes,
locus in Mediolano. Ad Pon-
tes. Ad Ursum Pileatum, no-
men Vici in quo Cæmisterium

S. Anastasi, Romæ. Sic *Ἐμ.*
Διφύλων, Daphnense Palatium
Antiochiæ.

Adparatorium. 261, 3.

Ædituare. Æditum agere, cui
ædis sacra custodia incubuit.

Æra Hispanica. 423, 3.

Aglibolus. 28, 5

Ad sive Allecti. Vacantes, Ho-
noriarii, Adscriptitii, in uno
verbo, Supernumerarii. Sup-
plementarii.

Alytarche. Qui Ludis in honorem
Deorum celebratis præerant;
Elai enim Rhabdosforos seu
Mastigophoros, *αὐλῆτας*, vocare,
scribit Auctor Etymologici. A-
lii ab *αὐλῆται*, lætari, exultare,
dictos putant Alytarchas, ita
ut Alytarche fuerint quasi
Publicæ voluptatis Arbitri, Tri-
buni Voluptatis.

Apparitor. Licet Pontificum.

A Pendice Cedri. Officium Do-
mus Augustæ, cui arcularum,
aut aliarum rerum è Cedro
compactarum cura erat, ut Sal-
masius.

Archigallus. 16

Archibuculus. 17

Arca. 174, 2.

Augustales. Sodales à Tibero in
honorem demortui Augusti in-
stituti, in Seniores & Juniores
distincti,

INDEX.

distincti, & in decurias divisi: horum Sacerdotum numerus in tantum Romæ excrevit, ut per omnes domos in modum Collegiorum haberentur, Authore Tacito. Colonia autem, partim adulandi calliditate, partim ambitionis sensu, Collegia seu Corpora Augustalium Sacerdotum, Imperantis Urbis exemplo, instituerunt, in quibus sex primum nominati, Sevir Augustales dicebantur, & aliquando Magistri Augustales. Alii quoque Imperatores, post Decessores inter Divos relatos, Sodalitia de illorum nomine appellata, invexerunt: Sic VI. Vir Flavialis inter Sodales Vespasiano dicatos. Sic & Æliani, Antoniniani, Helvii, alique.

Augustalis. Præfectus Augustalis, cui Egypti, ad similitudinem Proconsulis, lege sub Augusto latâ, imperium datum est: nec enim fasces Consulares ingredi Alexandriam licuit. Huic sedes erat Alexandria.

Augustalitas. Dignitas, & munus Augustalis Præfecti.

B.

Barbaricarii. Qui Cassides & Buccellas argento tegebant, & deaurabant. Antiochiæ, & Constantinop.

B. F. Beneficiarius. 36, 2.

Beneficium. Pro vitio. Sic Ulpian. Res abest beneficio furis, i. e. vitio, fraude, malis artibus.

Bidental. Locus fulmine tactus. 42, 1.

Biarchus. Annonæ, seu Militum commensalis Præfectus. 396, 2.

Non Biar. Cus. i. e. Viarum Custos, uti Sertorius Ursatus putat.

Bisoma. 364, 3:

B. R. 77, 1,

Bulla. II, 1. Cum inter Scyphos, tripodasque ponitur Bulla ornamentum quoddam orbiculare esse illam suspicor. Forsitan quod nos vocamus Bowl, Galli Boule. Sic etiam Joh. de Janua: Ut generaliter dicatur, Omnia ornamenta aurea, vel argentea, quæ fiunt quasi inflata [Bullarum instar] Bullæ dicuntur.

C.

Caeruleus. Pro Nigro. Apud Virgil. Pedonem Albinovanum, Flaccum, aliosque.

Calatores. Servi, Ministri Sacrorum.

Castra. Domus, seu Palatium Principis, Comitatus, & c.

Castrenses, Castrensiæ. Ministri Castrorum, Aulae Regiæ; Palatinis intra Aulam obsequiis deputati. Castrenses Leges, i. e. Leges Curia.

Castrensis Comes. Dignitas Palatina.

Carpentum. Vehiculum quo, Circensi pompa, Deorum tantum & Semideorum imagines à mulabus trahebantur.

Caligati. 114, 3.

C. C. C. 277

Candidatus Primiceriorum. 344, 3.

Q Caius. vel Caia. vel Con, ut Q. L. Conlibertas, Conliberta.

Cenotaphia.

INDEX.

*Cenotaphia. Sepulcra honoraria
& inania; quæ alibi sepulcris,
vel honoris vel memorie gra-
tiâ, fiebant. Aliquando au-
tem Religionis causâ, vel in-
sepulcris, vel quorum reliquiæ
inventu non erant faciles, ex-
citabantur Cenotaphia, quod
existimabant animas non posse
prius quiescere, quàm sepul-
chris essent conditæ, ad quæ
sepulchra animas mortuorum,
facti sacri, clamore magno in
patriam revocabant, qui ritus
Græcè dicitur *Ἰζαροψία*.
Sic Virgil, *Æn. VI*.
Tunc egomet tumulum Rhæ-
teo in littore inanem
Constitui, & magna Manes tèt
voce vocavi.*

*Centuria & Centurio. 7. Sic
notatur.*

Cinerarium. 172, 2.

Cohortium Cognomina.

COHH. Cohortes.
AEL...ia
AFR...icanorum
ALPIN...orum
AQUIT...anorum
ANT...onia
ASTUR...ianorum
AVG...usta, & Augustanorum
BRACARAUG...ustanorum
BREV...orum
BRITAN...nicorum
C. Civium
CELTIB...erorum
CR...erensis
DAC...ica
DAMASC...enorum
DELM...aticorum
EQ...uitum
F. Felix
FL...avia

GAL...orum,
J. Julia
ITAL...icorum
INGENUOR...um
LING...onum
LUSIT...anorum
MAT...erna
M. Materna
MIL...iaria
NOR...icorum
PANN...oniorum
P. Pia
PHIL...ippensium
PR...etoria
R. Romanorum
SAGITTAR...iorum
SPECULAT...orum
TARRAC...onsium
V. Victrix. Valens
VIC...trix
VIG...ilum
VLP...ia
VOL...untariorum
VRB...anorum

Coloniæ Nomina & Cognom.

AA. Augusta.
AEL...ia
ALEX...andria
ACCITA...na
ANTI...um vel Antiatium
ANTIOCH...ia
AN...tonins
AP...uli
APAM...eorum
APO...llonia
AQ. Aquæ
AR. FL. Ara Flavia
AR...elate
AVG...usta
AVXIM...atium vel Auximum
AS...ta
BARC...inone
BER...yus
BOS...tra

INDEX.

CAP...ua
 CAES...aris vel *Cæsares*
 CAR...thago
 CAS...ilinum
 CELSA.
 CEL...cie
 CERMENO
 COM...modiana
 CONC...ordsa
 COR...inthus
 DEA...quæ et DIA.
 DEULT...on
 EBOR...acum
 ELAVI...a
 EQ...nestris
 F. Felix & Faventia.
 FL...avia
 FR. IVL. Forum Julii
 GEM. Gemina
 G. Gemina
 HADR...iana
 HEL. Helvetiorum, & Helio-
 poli.
 J. Julia
 JUVAV. Juvavia
 KARN...untum
 LAUR. LAVI. Lauro Lavinium
 LEP...tis
 LVG...dunensis.
 MET...opolis,
 MART...ia
 MERC...urialis
 NEM...ausum
 Nola
 NAP...usa
 NARB...onensis
 NAR...niensis
 NEAPOL...is, & Neapolitana
 OCTAV...ia
 PANNORM...us
 P. & Pat. Paterna
 P. Pia
 PAC...ifica, & fortè Paconsis.
 PAR...ma
 PATR...ensis
 PEL...la

PHIL...ippus
 RIC...ina
 ROM...ulea
 SARMIZ...getbuse
 S. Sabaria
 SEC...undanorum
 SID...onis
 SIG...nia
 T. Tyrrhenica, Trajana
 TRA...jana
 TARRAC...Tarraco.
 THAENI...tu
 TR...os
 TYR...us
 V. Victrix
 VAL...entia
 VIM...inatum
 VLP...ia
 VOC...ontium.

*Correctores & Presides in locum
 quatuor Proconsulum succeffe-
 runt, quos Hadrianus Italiae
 provinciis imposuisset.*

Col. Colonia. 4, 4.
 Coracica. 21

*Consistorium. Locus in quo qui
 in concilio Principis erant,
 consistunt.*

*Consistoriani Comites, qui Prin-
 cipi in Consistorio adsidebant.*

*Commentarius. Principis Libel-
 lus, in quo nomina eorum omni-
 um prescribebat, quibus aliqua
 Reipub. administratio erat tra-
 dita. Hinc*

*Commentarienses, sive A Com-
 mentariis; qui Scribe erant,
 qui Commentarium Principis
 conficiebant.*

*Notarius. Custos etiam Carceris,
 ita dictus, quod Commenta-
 rios, i. e. rationes custodia-
 rum & reorum conficeret, &
 Inscriptiones criminum recipe-
 ret,*

Compar,

INDEX.

Compar. Coniux.

Consistorium. *Locus in quo Princeps de rebus Publicis, cum Consiliariis suis deliberabat, qui exinde dicti sunt Consistoriani, & Comites Sacri Consistorii.*

Cornicularius. *Munus militare, xagwvres; sive Exceptor, Commentariensis, à Corniculis, i. e. atramentariis ita dictus. Eorum autem munus fuit ad Cornua Secretarii Prætoriani stare, & ministrare Iudici, agenti, loquenti, scribenti, & rescribenti.*

Consus. 32, 4.

Columbaria. 171, 4.

Concha. 391, 1.

Cænaculum. 307, 1.

Com. R. P. Comes Rerum Privatarum. *Qui ærario præerat, quod Privatis Principis usibus erat dicatum.*

Com. S. L. Comes Sacrarum Largitionum, *qui præerat ærario, quod Publicis necessitatibus addictum erat.*

Comitatus. *Palatium, Aula Imperatoris.*

Comitatensis. *Qui in sacro Principis Comitatu militat. Qui ad Sacrum Comitatum spectat.*

Comes. *Qui Sacri Palatii officii & ministerii præficietur.*

Comitiva *Comitis dignitas.*

Crypsis. 21

Culina. *Locus Publicus Inopum funeribus destinatus. Locus etiam in quo Epule in funere comburebantur. Significat etiam τὸν ἀποσφῆρα, Latrinam, Secellum.*

Curator Kalendarii. *Qui pecuniam fœnori locatam administrandam Curator præficietur, & qui*

istas fœnori locabat. Vid. Kalendarium.

D.

D. D. Decreto Decurionum, *idem erat apud Colonias, quod apud Romanos S. C. exprimebatur.*

Decuria Curia. *Δαγρία, τετραία τῆς ἰσθμίας. Quæ Sacris Publicis apparebat: in qua Lictores, Apparitores, Calatores, decuriabantur & describebantur.*

Decurio. *In Municipiis Decurio, in Urbe Senator. Sed & Decurio dictus qui Decuriæ Curiatie præerat.* 7, 5.

D. S. I. M. Deo Soli Invisio Mithra. 14, 1.

D. S. I. P. C. 44, 1.

D. S. D. 35, 1.

D. S. P. L. M. D. D. D. 35, 3.

D. M. P. 263, 5.

D. F. 272, 1.

D. T. 276, 1.

D. P. S. T. L. 309, 4.

DD. Dicat, Dedicat, Dono Dedit, Dies.

D. D. 2 O. Diu, Deabusque omnibus. 5, 1.

D. N. M. 2 78, 2.

Disomum. 272, 3.

Dietæ. 313, 3.

D. M. S. Diis Manibus Sacrum.

D. P. Di Publicis, vel Donum posuit. 29, 4.

Duumviri. *Magistratus, penes quos in Colonia summa eademque erat potestas annua, quæ in Roma penes Consules erat. Postea temporis III. viri creabantur, eadem potestate, & jure dicundo præerant.*

Duc. Duc. 86, 3.

E.

INDEX.

E.

Eliaca.	20, 2.
Epulones. VII. viri erant è qua- tuor præcipuis Collegiis.	81
Evocati.	182, 3.
Ex. V.	2, 2.

F.

Fanaticus.	138, 2.
Fictores. Cum tenuioris fortune homines, taurum caterasve ho- stias offerre non poterant, ex cerâ vel pane simulatas facie- bant, & à farinaceis his fin- gendi Fictores dicebantur. Sed veriorum sensum verbi habes.	278
Forma.	86, 1.
Frumiti.	209, 1.

G.

Genius. Deus, cujus in tutela, ut
quisque natus est, vivit, τὸ
ἀρχαῖον ἀρδύον. Assignabatur
autem Genius cum Diis, tum
hominibus, tum etiam Regio-
nibus, & Populis, Colonis, Mu-
nicipiis, Pagis, Decuriis, Exer-
citibus, Cohortibus, Fontibus,
Horreis, & Locis ferè omni-
bus. Genius etiam cuique rei
tribuitur, estque id quo illa
maximè valet & pollens est.

H.

H. H.	82, 2. & 84, 2.
H. M.	186, 1.
H. M. D. M. A.	187, 2.
H. M. E. H. N. S. }	191, 3.
H. O. S. E. H. N. S. }	
H. M. SS. E. H. N. S.	257, 2.
Heroum.	197, 4.

Hierofanta. 17
Hierocorax. 21. & Hierocorasi-
ca. 21.

H. R. I. P. Hic Requiescit In Pa-
ce. Ne gravetur, quæso, Lector,
si occasione hac arrepta, pauca
quædam è Tertulliano, lib. de
anima, c. 4. hic apponamus:
Quid, quod ut sentienti male-
dicis, si cujus memoriam ali-
cujus offensæ morsu facis, Ter-
ram gravem imprecaris, & ci-
neri penes inferos tormentum?
æque, ex bona parte, cui gra-
tiam debes, Offibus & Cineri
ejus Refrigerium comprecaris,
& ut bene requiescat apud in-
feros cupis? Ex quibus ver-
bis hæc colligo. I. Christianos
Tertulliani coævus nec Requi-
em, nec Refrigerium mortuis
suis comprecatos, nec aliâ e-
juscemodi formulâ usos fuisse.
II. Gentiles, qui illis compre-
candi formulis erant usi, Pur-
gatorium hodiernum Roma-
num in animo non habuisse,
immo ne de illo quidem sonni-
asse. III. Christianos, qui
hisce precatiunculis primum
usi erant, sensu plane eodem,
sive non admodum dissimili, ac-
cepisse, quo, cum inter Gen-
tiles versarentur, & ipsi Gen-
tiles essent, acceperant. Et
durum sanè est, & novos mo-
res discere, & antiquos non
dediscere, (quod Christiano-
rum erat Neophytorum) præ-
cipuè autem cum pietatis hu-
manissima speciem aliquam
præ se ferre viderentur.
Horologium. 51, 1. Vide Sola-
rium.
H. S. F. 79, 1.
Hypogeum. 172, 3.

Hatchet-177.

INDEX

I.

*II. Vir. Aug. Duumvir Augusta-
lis.* 2, 1.

III. Vir. Triumvir.

*III. Quartum Vir, aut Quatuor
Viri.*

*IIII. Sextum Vir, aut Sevir.
Unde Seviralis.*

*Inferiæ. Sacrificia quæ Diis ma-
nibus inferebant, inde dicta
quod illa Sacrificia inferis fie-
bant, constabant ex hostiis,
quas mactabant, & liquoribus
quos spargebant, lacte, melle,
oleoque, quæ libationes *ῥοαὶ* à
Græcis dicebantur.*

*Indictionum funus. Publicum, ad
quod per Præconem populus e-
vocabatur.*

Insula. 197, 4.

Funo Latulcia. 10, 1. Stygia.
10, 2.

K.

*Kalendarium. Tabulæ Publicæ in
quibus scribebantur nomina
eorum qui fanebrem pecuni-
am à Civitatibus accipiebant;
ita dictum quod Debitores quo-
rum nomina ibidem signaban-
tur, vertentibus mensuris Ka-
lendis fenus solvebant.*

*Kalendarium. 31, 4. Forſan Va-
tes qui hymnos & carmina in
Deorum honorem composuit, à
Camina, quæ pro Camena.
23, 2. habetur, sicut & ali-
bi. Aliter *Καλῆνιτις* forte,
per transpositionem non inusi-
tata. Humi excubans *κα-
λῆνις* enim *καλῆνις*. Et
forſan Pagani Deorum suo-
rum templis, vigiliis, jejuniis,*

*& Chameuniis, sicut postea
Christiani, vacabant.*
Kalatores. 138, 1.

L.

Laticlavium. 86, 2.

*Lectisternium. Sacrum Convi-
vium, ex victimis & immola-
tis in templis Deorum, ita
dictum, quod stratis lectis ibi
discumberent Deorum imagi-
nes: Lectisternium autem
(inquit Livius) Jovi, Junoni,
& Minervæ fiebat hoc modo
Romæ in Capitolio; Jovis si-
mulacrum statuebatur in lecto
recubans; Junonis & Mi-
nervæ imagines in Sellis con-
sistebant: deinde multa nocte
appositis epulis, septem Epulo-
nes introducebantur, qui ci-
bos sacratos comedeant.*

Leontica. 22

*Lectornam, 287, 1. Lege Lecti
ornamenta, & protectorium.*

Legionum Cognomina.

*A. Augusta, Antonina.
A D. & A D I. Adjutrix.
AL. Alauda.
ANT. Antonina, Antoniniana.
APOLLIN. Apollinaria.
AQ. Vedii Aquila.
AV. Augusta.
BRIT. Britannica.
C. Cati, Classica, Constant.
C. & CLAUD. Claudia,
CAMILL. Camilliana.
CYREN. Cyrenaica.
F. Fidelis, Felix.
FAB. Fabiana.
FERR. Ferrea vel Ferrata.
FL. Flavia.
FOR. Fortis,*

FIRM.

INDEX

FIRM. Firmānorum.
FOLM. Fulminariis.
FR. Fretenfis .
G. Gemina.
GA. Galba.
GALLIC. Gallica, Gallicana.
GEM. Gemina.
GE. & GER. Germanica.
GORD. Gordiana.
HISP. Hispanica.
IMP. Imperatoris.
IT. & ITAL. Italica.
JVN. Juniorum.
M. Marcia, Minervia, Macedo-
nica, Martia.
MAC. Macedonica.
MIN. Minervia.
MIL. Miliaria.
MV. Mutiana vel Muciana.
OLIM. Olimacenſium.
P. Pia: ſicut & VI. P. Sextum
Pia, & VII. P. Septimum Pia.
PART. Parthica.
POET. Poetovienſium.
PRIMIG. Primigenia.
PR. Primigenia.
RAP. Rapax.
SALUT. Salutaris
SCYTHA. Scythica.
SEV. Sevi, Severi, Severiana.
TRAJ. Trajana.
V. Viſtrix.
VAL. Valens.
VE. Vedii Aquila.
VENER. Venerea.
VL. Ulpia, Ultrix.
VOLUNT. Voluntariorum.

Libum. Placentia genus, ex fa-
 rina, melle, & oleo, à *liba*,
 ſtillo, quia pars ejus in ignem
 Sacrificiorum injecta, Diis li-
 babatur.

Lib. Libertus, & Liberta.

L. L. 2. P. R. 2. E. 184

L. D. D. D. Locus datus decreto
 Decurionum. 43, 1.

M.

M. D. M. I. *Matri Deum*
Magna Ida. 15, 1.
Malacchbelis. 28, 3.
Matres Caſtrorum. 108, 1.
Maceria. 174, 1.
Maſſa. 182, 3.
M. C. D. 145, 2. *Memoria*
Cauſa Donatum.
Menoryranus. 17
M. M. 204, 2.
Mensam ponere. 346, 3.
Merk. 37. *Merkedonius & Mer-*
cedinus diis. Interjectus, in-
tercalaris. Plutarch. in Num.
& Caſ.
Mumus arca, i. e. Arcariorum,
quod ſcilicet non à Privatis
ſed publici Fiſci pecunia ede-
batur, i. e. ex Arca fiſci pub-
lici.
Mumus Candida, i. e. Candida-
torum.

N.

Natalis. Dies quo quis natus
 eſt: tribuitur etiam Diis,
 Urbibus, & Colonis. Quo
 autem die, vel dignitas aliqua
 collata, vel aliquid leti, fau-
 ſtique evenerat, eum Natalem
 antiqui vocavere. Sic Natalis
 Imperii, Adoptionis, Reditus,
 Navigationis, Vindemix, Cali-
 cis, [i. e. Cœne Dominica]
 Sacrorum. Quem Sacrorum
 diem natalem, in diem Ordina-
 tionis ſuæ Chriſtiani Episcopos
 mutabant. Sic Martyrum Na-
 tales ſunt, non qui lucis auſpi-
 cia, ſed qui Martyrii coronas
 protulerunt.

N. D. D. 107, 1.

INDEX.

N. Numero.

172, 2.

O.

Oblaquatio. Fossio, putatio, propagatio. 62

Oclachorum. 361, 1.

Olla. 171, 4.

Ossuaria. 172, 1.

Optio. Accensus, sive Adjutor Centurionum, Decurionum, aliorumve Militiarum Officiorum. Item Praefectus. 26, 1.

Ordo. Senatus Populusque, apud Romanos dicebatur. Verum apud Colonias, & Municipia, Ordo Populusque. Qui Ordo erant Decuriones & dicebantur Conscripti, à Plebe, Populo, & Colonis distincti.

P.

Pantheum. 1, 1.

Pater Patratus. Pater Patrum. 21.

P. P. Pater Patrum. 20, 1. & Pater Patriæ. Sparsim.

Parergon. 34, 2.

P. P. F. C. 73, 1.

P. P. P. P. P. 77, 3.

P. A. P. B. M. 216, 2.

P. Q. 246, 3.

Phetrum. *πάτερος. φέτερος.*

Locus in quem omnes ejusdem Fraternitatis conveniunt. 76

Piaculum. Sacrificium porcæ præcidaneâ piando scelere factum.

Pilicrepus. Qui Pila ludit.

Praefectus-Prætorio. Veteres omnem Magistratum qui præerat Exercitui, Prætozem appellarunt. Hinc Tabernaculum Ducis seu Imperatoris Prætorium dictum est, & in Castris, Porta Prætoria, quæ erat præcipua. Præf. Præf.

primò Prætorii hoc est Palatii Caesarianorum, & Prætorianorum, sive Palatinarum Cohortium, aliorumque per Italiam Militum curam gerebat, sed postea temporis, totius Exercitus per totum Orbem Romanum, regimen vendicabat; & à Cesare Secundus habebatur. Huic sæpe datus est Propræfectus, qui vicem illius agebat, & dictus est Propræfect. Præf. Si querit Lector vestigia quæ remanent hujus officii, in magnatibus hodiernis nostris, aut illa inveniet in Turcarum Moderatore summo, qui dicitur Grand Vizier, aut nullibi, nam penes hunc, sicut olim apud illum, omnis habetur & Castrensis & Civilis Potestas.

PR. PR. seu PP. Præf. Præf. seu Præses, seu Proprætor.

P. R. Q. 14, 3.

Pro. Procurator. 4, 1.

Pulvinar. Lectus qui in templis sterni consuevit, Numini dicatus. Habebant autem singuli Dii suos lectos, & Pulvinos, quibus imponebantur; & ad quos Romani, vel devictis hostibus, vel Republ. alio quovis modo bene gesta, supplicationes decernere solebant. Vide Lectisternium.

P. V. B. P. R. Q. Publicus Populi Romani Quiritium, uti explicat Scaliger, in Indice Gruteriano. Sed forsitan Publicus Privatusque. 14, 1.

P. S. F. Pecunia sua facit. 3, 4^a

N

Q.

INDEX.

Q.

S.

C. P. R. B. R. Qui Cum Pace Repositi, Bene Requiescant. Sicut explicat Sertorius Ur-
satus in libro, De Notis Roma-
norum. Sed melius (ut vide-
tur) *Reynesius*, Quem ComPa-
RaBeRunt.

Q. I. S. S. Quæ infra scripta sunt
Quinquennalis. Qui Romæ Cen-
sores dicebantur, in Colonis
dicti Quinquennales quia quin-
quennium habebant magistra-
tum, & singulis lustris crea-
bantur, pro Pontificibus, per
errorem, à quibusdam haberi
dii contigit; vide *Cenotaph.*
Pisana. pag. 73.

Q. K. 149, 1.
Q. D. E. R. F. P. D. E. R. I. C.
146, 3.

R.

Retiarii. Gladiatores, qui rete,
jaculo, & fuscina armati pug-
nabant.

Regia. Domus publica Pontificis
Max. dicta, quod in eâ Rex
Sacrificulus habitare co-sueisset,
ut *Flamini* *Flaminia*. Fuit
etiam laureata hæc domus.

Redemptor. Vætigalium Emptor.
Item qui certo pretio conducit
universum opus faciendum,
32, 2.

Ricina. Toga virilis, quâ use
mulieres ante funerationem,
dum domi lugebant, quam au-
tem in ipso funere Viris in-
jiciebant, quasi testificantes,
nullam deinceps virilem togam
comi habituras.

S. Singularis pro duplici. SS. 2, 3.
SS. 20, 1.

S. A. D. 176, 4.

S. D. Sub Die.

Sarcophagus. 319, 3.

Scænici Ludi. Ad Deos placan-
dos instituti erant & daban-
tur quoties plures festi dies
continuabantur, quamvis aliis
quoque diebus à privatis ex-
hibebantur, at illi erant in-
signiores qui stato tempore
quotannis edebantur. Ita lu-
dis Megalensibus, qui per sex
dies mense Aprili in honorem
Magne Matris Deorum, qua-
tuor Terentii Comædias reci-
tatas, Phormionem ludis Ro-
manis mense Septemb. legimus;
& Ludis Apollinaribus Comæ-
dias habitas testatur *Cicero*,
lib. 2. ad *Attic.* ep. 19.

Scrinium. Κιβώτιον, arcula, ta-
bulis compacta, in qua Scri-
narii militabant qui Memo-
riæ, Libellis, & Epistolis vaca-
bant. Hinc Etymologic. *Ξε-
vides*, & *Νορδεις* & ἡ χαρτε-
ρὶα. χαρτερὶα &.

Schola. Collegium quoddam vel
Militem, vel Ministrorum.

Secutor. Inter Gladiatores is est
qui adversus Retiarios pugna-
bat, ab insequendo Retiarios ita
dictus; gestabat cuspidem &
massam plumbeam.

Seviri. Et Sacerdotes, & forsam
Magistratus. 24, 2. Sic legé,
Herculi in *Petra* sacrum. *C.*
Calvisius *Secundinus* *Sevir*
Juniorum *Decurie*, item *Quin-*
quennalis, aram [*Jasravi*] vo-
sum solvens, lubens, merito.
Vide *Augustalis*.

Signum

INDEX.

Signum Panebeum. 2, 4.
Sing. pro Signum. 23, 5.
Silicernium. Cœna est, quæ infertur Diis Manibus.
S.p.f.c. Sua pecunia fieri curavit. 5, 3.
Sojarium. Locus editus in quo antiqui apricabantur. Item locus & instrumentum in quo horæ ad Solem dignoscuntur. 49, 3.
Solium. Πύλαος, Arca quâ defuncti condebantur. Ὀσσεύας πύλαος Arca fœdiles.
Sortilegus. 136, 3.
Soratores. 365, 1.
Sp. Spectatus, Pignori scribis conductos aliquot fuisse ab Editore, gladiatores insignes, rude donatos, honoris & spectandi gratiâ non pugnandi; & inde Spectatos dici. 135, 5.
Speculator. 147, 2. Qui præmittitur, ad observandum & auscultandum. Ἰ Scout.
Summanus. Pluto summus Manium.
Subfœda. 101, 1.

T.

Taurololium, & *Tauropolium.* 11, 4. & 5.
Taurololata Petra. 16.
Tabularii. 346, 1.
T.P. Testamento posuit. 51, 1.
T.F.I.H.F.C. Testamento Fieri Jussit, Heredes Faciendum Curaverunt.
Tibicines. 106, 2.
Titis Sodales. 99, 4.
Ticofus. 23, 3.
Triclinium. Cœnaculum Sepulcrale, in quo Epulum datum ex mortuorum testamentis apparabatur.

Tribuum Nomina.

AN. Aniensis.
ARN. iensis.
DUM. ia.
HOR. atia.
LEM. onia.
MAE. cia.
MEN. enia.
MIN. ucia.
OCR. iculana
OVF. entina.
OVF. Med. Oufentina Mediolan.
PA. Pia.
PAL. atina.
PAPIR. ia.
PO. blilia.
POLL. ia.
POMP. tina.
POP. illia.
PV. blilia.
PVP. inia.
QVI. rina.
SAP. pinia.
SCA. pria.
SER. gia.
STE. llatina.
SVB. urrana.
SVC. cussana.
TER. entina.
TRO. mentina.
VEIEN. tina.
VEL. ina.
VET. uria.
VO. tinia.
VOL. tinia.

V.

Vale. Varro in Lib. Legistoricis. Ideo Mortuis Salve & Vale dicuntur, non quod aut valere aut salvi esse possint, sed quod ab his recedimus eos nusquam visuri. Hunc ortum est, ut
etiam,

I N D E X.

- etiam maledicti significatio-
nem interdum Vale obtineat.
Terent. Valeant qui inter nos
dissidium volent, i. e. ita à no-
bis recedant ut nunquam ad
nostrum revertantur aspectum.
Servius ad Æn. XI. V. 97.
- Visceratio.* Crudæ carnis largitio
populo facta, funeris causâ, vel
in honorem alicujus.
- V. S. F. C.* Vice sacra judicans,
i. e. qui vices Imperatoris egit;
in Principis loco judicabat, &
ejus personam sustinebat. 142.
- Virginem Locum* — & Cor-
pora Virginis 289, 4.
- Unitas.* 226, 1.
- V. S. L. M.* Votum solvit libens,
merito. 5, 1.
- V. S. S. L. S. D.* 132, 2.
- V. P.* Vir Perfectissimus. 119, 1.
- V. V.* 7, 1. 131, 4. *Virgo Vesta-
lis.*
- X.**
- XV. Vir. Sac. fac.* Quindecim-
Viri sacris faciundi. vid. 23.
- X.* Decimus, Prænomen. 51, 1.
- Z.**
- Zotheca.* Animalium receptacu-
lum; Cella, in quæ saginan-
tur viva animalia, quæ forsi-
tan Herculi erant offerenda &
mactanda. 24, 1.

F I N I S.

2.
1.
ste

im-
23.
1, 1.

neu-
iam-
orfi-
&
1.

Cum titulis fidei vigilantia quanta regendi
 Committas animas ne lupo hostis oves
 Carperet anixtus premeretve potentia opimum
 Iustitiam cunctos nilus habere parem.
 Providus, humanus, firmus, verusque Sacerdos
 Nil temere, atque nimis pondere cuncta gerens.

NOT. Alter legit Manlius, & Aringhus,
Hic tumulus Vatis conservat membra Johannis,
Ordine Pontificum qui fertur jure secundus.

V. 6. *Torrens pro totius.* V. 9. *Premeretve potentior unam—* Ob
 Joh. II. 535.

1. *

Hoc tumulo sacrata Deo nunc membra quiescunt.
 Hic soror est Damasi, nomen si quæris, Irenæ.
 Voverat hæc sese XPO, cum vita maneret,
 Virginis ut meritum sanctus pudor ipse probaret.
 Bis denas hyemes nec dum compleverat ætas,
 Egregios mores vitæ præcefferat ætas.
 Propositum mentis pietas veneranda Puellæ
 Magnificos fructus dederat melioribus annis.
 Te Germana soror, nostri nunc testis amoris,
 Cum fugeret mundum, dederat mihi pignus honestum,
 Quem sibi cum raperet melior tunc regia cæli
 Non timui mortem, cælos quod libera adiret,
 sed dolui fateor consortia perdere vitæ.
 Nunc veniente Deo nostri reminiscere Virgo
 Ut t. a per DNM præstet mihi facula lumen.

NOT. Si versus secundus non reclamaret, vellem profectò totum
 Epitaphium de Damasi sororis *filia* intelligere, quam germana De-
 masio educandam moriens tradidit. Sed v. 9. lege *Quam*. Hinc
 gignem compellit Papa ut illius reminiscatur, *veniente Deo*, i. e. *Ad-
 ventu*, vel forsitan festo *Invocavit*, sive *Nativitatis*.

2. *Vercellis.*

Pontificis sancti requiescunt membra sacrato
 Pro meritis devota loco, qui pace perenni
 Mysticus Antistes Paradisi sede locatus.

Hic:

Huic * veneranda sibi suscepit Ecclesia Patrem
 Perpetuo XPI. referentem flore coronam.
 Iustitiae cultor Sacrosanctae praemia legis
 Sumplit Apostolicae numeratus in ordine turbae.
 Unum ter quinis adjunxit Episcopus annum,
 Tergeminoque super complevit tempora mense
 Justinianus ovans penetravit limina caeli. ▲

NOT. Intellige vers. 5. de Tonfura clericali, quam instar coronae spinæ Domini nostri effictam docet Beda, lib. 5. c. 22. Sicut & Steph. Heddius in vita S. Wilfridi Episcopi Ebor. c. 6. *Etenim servus Dei Wilfridus concupiscens tonsuræ Petri Apostoli formulam, in modum coronæ spinæ caput Christi cingentis à S. Dalfino Archiepiscopo libenter suscepit.* Usurpatur autem Corona pro Clerico. Sic mala Corona appellatur Clerici qui Clericatus sui charactere abutebantur. Et pro dignitate sacerdotali, Episcopali, Pontificaliue. Per coronam nostram adjurant nos vestri, per Coronam vestram vos adjurant nostri. Augustin. ep. 147. Et pro illustri honoris titulo. Sic Ennodius lib. 4. Ep. 22. ad Symmach. PP. Erigat parvulos implorata Coronæ vestræ miseratio. Eadem notione Græci Patres Στίφανον usurpant. Concil. Ephesin. part. 2. act. 3. initio, Ἀλλὰ ὁ οὗτος αὐτῶν ὁ μὲν ἐν Στίφανον.

1. *Arimini in S. Columba Eccl. Cathedrali.*

Humano generi legem natura creatrix
 Hanc dedit ut tumuli membra sepulta tegant.
 Liberii Sotoles Patri Matrique sepulchrum
 Triste ministerium mente dedere pia.
 Hic sunt membra quidem sed famam non tenet urna
 Nam durat titulis nescia fama mori.
 Rexit Romuleos fasces currentibus annis
 Successu parili Gallica regna tenens.
 Hos non imbelli precio mercatus honores
 Sed precio majus detulit alma fides.
 Ausoniis populis gentiles rite cohortes
 Disposuit sanxit fœdera jura dedit.
 Cunctis mente Pater toto venerabilis ævo
 Ter denis lustris proximus occubuit.
 O quantum bene gesta valent! cum membra recedunt
 Nescit fama mori lucida vita manet.

1. *Ex itinere Italico, R. D. Mabillon. pag. 73.*

D. Ma. Sacrum. XI.

Leopardum. in. pacem. cum. Spiritu. Sancta. acceptum.
eunte. abeatis. innocentem. posuer. Par. Q. an. N. VII.
men. VII.

NOT. Hic (inquit D. Mabillon) manifestus de Confirmatione
cus est, & referendus ad prima illa tempora, quo cruda adhuc qu
rundam in cordibus Christiana Religio aliquid de Paganici ritus supe
stitutione retinebat. Numerus XL. est ad designandum tumultum.

2. *Romæ, Supra portam Ecclesiæ S. Johæ. Lateranensis.*

Sancta Lateranensis Ecclesia Omnium Urbis et Orb
Ecclesiarum Mater et Caput.

NOT. Prima Pontificum Sedes & Palatium olim erat.

3. *Cam. S. Agnetis.*

Λεῖβερε Μαχαμμε Κοιουνη αμγρπςςιμε φικαῖ εν ται.

4. *Cam. Callisti.*

Legura Restituta vixit annos XV. Birgo decessit in pace.

5. *Cam. Priscillæ.*

Λεων νιχον ταια.

6. *Ibid.*

Leontia Fileto Conjugi benemerenti in pace.

7. *Brixie.*

Fl. Latino Episcopo. an. III. M. VII. Presb. an. XV.
Exorc. an. XII. et. Latinilla. et. Fl. Macrino. Lectori.
Fl. Paulina. Neptis. b. m. p.

8. *Genavi. Aurelianorum, in basilica sanctæ Crucis.*

Ex. beneficio. S. +. per. Johannum. Episcopum. et. per.
Albertum. S. +. Casatum. factus. est. liber. Lembertus
teste. hac. sancta. Ecclesia.

NOT.

NOT. *Casati*, sunt Domestici, Vassalli, Feodati; Servilis conditionis homines, qui intra *Casam*, i. e. ruralibus possessionibus serviebant. De Forma Manumissionis in Ecclesia, aliisque ad hanc rem spectantibus vide Glossarium Domini Du Cange in verbo *Manumissio*.

1. *Cem. S. Cyriacæ.*

Laurentius se vivo comparavit.

2. *Basilic. S. Pauli, V. Ost.*

Leopardus se bibu fecit.

3. *Cem. S. Cyriacæ.*

Leopardus.

4. *Ibid.*

Hic abet sede Leo Prb.

5. *Ibid.*

Leoni dulcissimo marito Cojux Urfa se biba fecit benemerenti in pace

6. *Cem. S. Saturnini.*

Leontia deposita X. Kal. Septemb.

7. *Romæ.*

Positus est. hic. Leontius. Presbyter. olim. Stiliconis Conf. II.

NOT. A. D. 405.

8. *Nolæ.*

Leo III. credo. resurgere.

9. *Majeronæ in Batica.*

Leontius. Famulus. Dei. q. vi. annos. plures. vel. minus. LXXXII. requiescit. in. pace. mortuus. est. æra. DCXIII.

NOT. i. e. 576. Subtrahendo 38. æra Hispan.

2. *Cem. Callisti.*

Ligurio Syceso. in. pace.

1. *In*

1. *In Cam. V. Noment.*

Merenti Parentes fecerunt Leopardeti Puella Virg
que vixit annis XVII. et. dies. II. in. pace.

3. *Eboræ.*

Litorius. Famulus Dei. vixit. ann. pl. mi. LXXV. rep
evit in. pace. VIII. Kal. Jul. era. DXLVIII. A.XP.

NOT. Id est, 310.

4. *Cam. S. Cyriacæ.*

Livia Maria in pag. V. A. XLVI. M. V. cu. ma. F. 2
XV. D. in. Bifor. Su. Cos. Mer. Elia F. Po. V. K. Au.

NOT. Livia Maria in pace, vixit ann. 46. m. 3. cum Me
fecit annos 15. deposita in bisomo (i.e. loculo, 2. corporum cap
vel monumento in 2 partes diviso) sub Consule Merobaudæ,
vel 383. Elia Frita posuit, 3. kal. August.

5. *Romæ, S. Celso.*

Quavis. nate. tuos. mors. invida. ruperit. annos.
Apstulerintque tuom. † dumq. sepulcra. decus † duri
Non. tamen. has. secum. potuit. deducere. laudes
Quas. vivens. semper. fama. superstes. habet.
Major. enim. longa. veniens. de. stirpe. Senator
Auxisti. mentis. nobilitate. genus
Judicis. Imperium. servans. bonitate. * Mgrā * Mg
Cum. tibi. subjectis. tu. quoque. ‖ miles eras ‖ mris, fo
Urbanos. fasces. gaudens. tibi. Roma. parabat
Consilio. Fratris. nunc. moderata. tui.
Fidus. amicitiae. custos. ambitor. honesti
Justitiæ. cultor. pacis. amator. eras
Gratus. dulcis. ovans. humilis. pius. ei. mihi. quantis
Privavit. miserum. mors. inimica. bonis.
Te. Levita. Pater. soboles. conjunxque fidelis
Te. mixtis. lacrymis. louget. amata. domus
Nil. tibi. defendens. famulum. mihi. nate. parasti
Ut. tibi. Servitii. cresceret. alter. amor.

1. *Romæ.*

D. D. S.

Urna. brevis. geminum. quamvis. tenet. ista. cadaver
 Attamen. in. cælo. Spiritus. unus. adest.
 Viximus. unanime. Luciusq. et. Flavius. idem
 Census. amor. studium. vita. duobus. erat.

2. *Ad Basilicæ S. Petri majorem apsidem, in gradibus marmoreis, Sedis Pontificiæ.*

Ad Sanctum Petrum Apostolum anteregia in Porticu columna secunda quomodo intramus sinistra parte virorum. Lucillus et Januaria honesta femina.

NOT. Ante Regia, vel forsan ante Regium Porticum. Numæ domus Regia olim dicebatur, & erat in via sacra: patet ex hac Inscriptione, viros à mulieribus in Ecclesiis loco olim secretos fuisse: & etiam inter mulieres ipsas locorum erat distinctio, Virginum, nuptarum & viduarum gradibus constitutis.

3. *Cem. S. Cyriacæ.*

Lucius Urso Filio benemerenti qui vixit. an. II. meses. VIII. d. I. VIII. kale. Jan. in pace.

4. *Cem. V. Noment.*

Filius fecit Patri Lucio. benemerenti qui bixit. Ann: LXXG.

5. *Cem. S. Cyr.*

Lucia. se viva locum sibi emit.

6. *Romæ, ap. S. Augustin.*

. . . . Lucina. in pace que visse pl. m. . . . .
 PC. Basili. VC. anno. XXIII. Diplo. . . . Decembrium.

NOT. A. D. 564.

F f

1. Cem.

1. In Cam. V. Noment.

Merenti Parentes fecerunt Leopardeti Puella Virg
que vixit annis XVII. et. dies. II. in. pace.

3. Eboræ.

Litorius. Famulus Dei. vixit. ann. pl. mi. LXXV. rep
evit in. pace. VIII. Kal. Jul. era. DXLVIII. A.XP.

NOT. Id est, 510.

4. Cam. S. Cyriacæ.

Livia Maria in pag. V. A. XLVI. M. V. cu. ma. F. 25
XV. D. in. Bilor. Su. Col. Mer. Elia F. Po. V. K. Au.

NOT. Livia Maria in pace, vixit ann. 46. m. 5. cum Mar
fecit annos 15. deposita in bisomo (i e. loculo, 2. corporum cap
vel monumento in. 2 partes diviso) sub Consule Merobaude, 5
vel 383. Elia filia posuit, 5. kal. August.

5. Romæ, S. Celso.

Quavis. nate. tuos. mors. invida. ruperit. annos.
Apstulerintque tuoni. † dumq. sepulcra. decus † d
Non. tamen. has. secum. potuit. deducere. laudes
Quas. vivens. semper. fama. superstes. habet.
Major. enim. longa. veniens. de. stirpe. Senator
Auxisti. mentis. nobilitate. genus
Judicis. Imperium. servans. bonitate. * Mgra * Mag
Cum. tibi. subjectis. tu. quoque. ‖ miles eras ‖ miris, f
Urbanos. fasces. gaudens. tibi. Roma. parabat
Consilio. Fratris. nunc. moderata. tui.
Fidus. amicitiae. custos. ambitor. honesti
Justitiæ. cultor. pacis. amator. eras
Gratus. dulcis. ovans. humilis. pius. ei. mihi. quantis
Privavit. miserum. mors. inimica. bonis.
Te. Levita. Pater. soboles. conjunxque fidelis
Te. mixtis. lacrymis. louget. amata. domus
Nil. tibi. defendens. famulum. mihi. nate. parasti
Ut. tibi. Serviti. cresceret. alter. amor.

1. *Romæ.*

D. D. S.

Urna. brevis. geminum. quamvis. tenet. ista. cadaver
Attamen. in. cælo. Spiritus. unus. adest.
Viximus. unanime. Luciusq. et. Flavius. idem
Census. amor. studium. vita. duobus. erat.

2. *Ad Basilicæ S. Petri majorem apsidem, in gradibus marmoreis, Sedis Pontificiæ.*

Ad Sanctum Petrum Apostolum anteregia in Porticu columna secunda quomodo intramus sinistra parte virorum. Lucillus et Januaria honesta femina.

NOT. Ante Regia, vel forsan ante Regium Porticum. Numæ domus Regia olim dicebatur, & erat in via sacra: patet ex hac Inscriptione, viros à mulieribus in Ecclesiis loco olim secretos fuisse: & etiam inter mulieres ipsas locorum erat distinctio, Virginum, nuptiarum & viduarum gradibus constitutis.

3. *Cæm. S. Cyriacæ.*

Lucius Urso Filio benemerenti. qui vixit. an. II. meses. VIII. d. I. VIII. kale. Jan. in pace.

4. *Cæm. V. Noment.*

Filius fecit Patri Lucio. benemerenti qui bixit. Ann: LXXG.

5. *Cæm. S. Cyr.*

Lucia. se viva locum sibi emit.

6. *Romæ, ap. S. Augustin.*

. . . . Lucina. in pace que visse pl. m. . . . .
PC. Basili. VC. anno. XXIII. Dipò. . . . Decembrium.

NOT. A. D. 564.

F f

1. *Cæm.*

1. *Cem. Priscillæ.*

Lucretius Germanus Cespasix Conjugi et sibi in pace.

2. *Cem. Callisti.*

Lucreti in pace.

3. *Apud S. Agnes.*

Luxuri in pace.

4. *Nolæ, in Cæmet. marmorea tabella.*

Lupenus Episc. fieri præcep. amore Dei et Scor. Felici
et Paulini et Laurentii et
Patricii et

Hoc quod cernitis discite quod Lupenus Episcopus composuit
et ornavit in Ecclesia.

5. *

Sub hoc pavimento tessellato est Cæmeterium S. Lucinæ
Matronæ in quo plurima Sanctorum Martyrum corpora
requiescunt.

6. *Brixie.*

Fl. Latino Episcopo. Ann. III. M. VII. Presb. ann. XI
Exorc. ann. XII.

Et Latinilliae. et Fl. Macrino Lectori et Paulinae Nepoti.

7. *

Hunc mihi composuit tumulum Laurentia Conjux,
Moribus apta meis semper, veneranda, fidelis,
Invidia Infelix tandem compressa quiescit.
Octoginta Leo transcendit Episcopus annos.

NOT. *Invidia*, i. e. *fatorum invidia*, ut in aliis locis sexcentis
debe licet. Puto ultimum versum cum prioribus male convenire, &
aliunde irrepsisse.

1. *

Gaudet Pontificis studio splendere Leonis
 Placidæ pia mens operis decus omne Pater.
 Demovit Dominus tenebras, ut luce creata,
 His quondam latebris sic modo fulgur inest.
 Angustos aditus venerabile corpus habebat,
 Huc ubi nunc populum largior Aula capit.
 Eruta planicies patuit sub monte recisa,
 Estque remota gravi mole ruina minax.
 Præfule Pylagio, Martyr Laurentius olim
 Tempia sibi statuit tam pretiosa dari.
 Mira fides Claudius hostiles inferet iras
 Pontificem meritis nec celebrasse suis;
 Tu modo Sanctorum cui crescere constat honores,
 Fac sub pace coli templa dicata tibi;
 Martyrium flammis olim Levita subisti,
 Jure tuis templis Lex veneranda redit.

NOT. Versus priores duo huc minime spectant: nec reliqui valde boni. Sed lege vers. ultimo *Lux*, non *Lex*.

2. *

Verbera, carnifices, flammæ, tormenta, catenas,
 Vincere Laurenti sola fides potuit.
 Hæc Damasus cumulat supplex altaria donis,
 Martyris egregium suspiciens meritum.

3. *In Eccles. Beati Laurentii Martyris.*

Laurenti merito flammis vitalibus uste,
 Qui fervente fide victor ab igne redis;
 Vir dilecte Deo, terreno in corpore quondam,
 Tunc quoque fidereus jam tibi sensus erat.
 Qui potuisti oculos tactu revocare sepultos,
 Rursus et in vacua fronte referre diem.
 Luminis extinctas iterum accendisse lucernas
 Credimus hæc signo te faciente crucis.

1. *Cem. Priscillæ.*

Lucretius Germanus Cespasix Conjugi et sibi in pace.

2. *Cem. Callisti.*

Lucreti in pace.

3. *Apud S. Agnes.*

Luxuri in pace.

4. *Nolæ, in Cæmet. marmorea tabella.*

Lupenus Episc. fiori præcep. amore Dei et Sc̄or. Felicis
et Paulini et Laurentii et
Patricii et

Hoc quod cernitis discite quod Lupenus Episcopus composi-
et ornavit in Ecclesia.

5. *

Sub hoc pavimento tessellato est Cæmeterium S. Lucinæ
Matronæ in quo plurima Sanctorum Martyrum corpora
requiescunt.

6. *Brixie.*

Fl. Latino Episcopo. Ann. III. M. VII. Presb. ann. XV
Exorc. ann. XII.

Et Latinilliae. et Fl. Macrino Lectori et Paulinae Neptis.

7. *

Hunc mihi composuit tumulum Laurentia Conjux,
Moribus apta meis semper, veneranda, fidelis,
Invidia Infelix tandem compressa quiescit.
Octoginta Leo transcendit Episcopus annos.

NOT. *Invidia*, i. e. *fatorum invidia*, ut in aliis locis sexcentis vi-
dere licet. Puto ultimum versum cum prioribus male convenire, &
aliunde irrepsisse.

1. *

Gaudet Pontificis studio splendere Leonis
 Placidæ pia mens operis decus omne Pater.
 Demovit Dominus tenebras, ut luce creata,
 His quondam latebris sic modo fulgur inest.
 Angustos aditus venerabile corpus habebat,
 Huc ubi nunc populum largior Aula capit.
 Eruta planicies patuit sub monte recisa,
 Estque remota gravi mole ruina minax.
 Præfule Pylagio, Martyr Laurentius olim
 Tempia sibi statuit tam pretiosa dari.
 Mira fides Claudius hostiles inferet iras
 Pontificem meritis nec celebrasse suis;
 Tu modo Sanctorum cui crescere constat honores,
 Fac sub pace coli templa dicata tibi;
 Martyrium flammis olim Levita subisti,
 Jure tuis templis Lex veneranda redit.

NOT. Versus priores duo huc minime spectant: nec reliqui vakte boni. Sed lege vers. ultimo *Lux*, non *Lex*.

2. *

Verbera, carnifices, flammæ, tormenta, catenas,
 Vincere Laurenti sola fides potuit.
 Hæc Damalus cumulat supplex altaria donis,
 Martyris egregium suspiciens meritum.

3. *In Eccles. Beati Laurentii Martyris.*

Laurenti merito flammis vitalibus uste,
 Qui fervente fide victor ab igne redis;
 Vir dilecte Deo, terreno in corpore quondam,
 Tunc quoque fidereus jam tibi sensus erat.
 Qui potuisti oculos tactu revocare sepultos,
 Rursus et in vacua fronte referre diem.
 Luminis extinctas iterum accendisse lucernas
 Credimus hæc signo te faciente crucis.

Addita nunc etiam populi miracula praestas,
 Ut fidei tribuas indubitanter opem.
 Dum tua templa novant breviori robore plebis
 Creveruntque trabes, crevit et alma fides.
 Stipite contracto tua se mercede tetendit
 Quantum parva prius postea cesa fuit
 Crescere plus meruit succisa securibus arbor
 Et didicit sicca longior esse coma
 Unde recisa fuit, populis fert inde salutem,
 Si venit intrepidus lumina caecus habet.
 Tu Levita sacer paena purgate fideli,
 Unde prius flammis hinc modo lumen habes.
 Viliusque temporibus venerandi Antistitis acta
 Sed tamen aeterno sunt memoranda die.

1. In Altare S. Leonis Primi Apostol.

Hujus Apostolici primum est hic corpus humatum,
 Quod foret et tumulo dignus in arce Petri.
 * Hunc vatum Procerumque cohors, quos cernis adesse,
 Membra sub egregia sunt adoperta domo.
 Sed dudum, ut Pastor Magnus Leo, Septa gregemque
 Christicolam servans, Ianitor arcis erat.
 Commonet e tumulo, quod gesserat ipse superstes,
 Insidians † ne Lupus vastet ovile Dei.
 Testantur missi pro recto || dogmate libri
 Quos pia corda colunt, quos ‡ prava turba timet.
 Rugiit, et pavida stupuerunt corda ferarum,
 Pastorisque sui iussa sequuntur oves.
 Ille tamen extremo jacuit sub marmore templi,
 Quem jam Pontificum plura sepulcra * celant.
 Sergius Antistes, divino impulsus amore,
 Nunc in fronte sacrae transtulit inde domus
 Exornans † rutilum pretioso marmore || tumbum.
 In quo poscentes mira ‡ superna vident.
 Et quia praemicuit miris virtutibus olim,
 Ultima Pontificis gloria major erit.

* Hinc. † Ne lupus insidians. || Tramite. ‡ M. a. • Tegunt.
 † Rutilum. || Tumbum. ‡ Scupenda.

NOT. Emendationes, quas apposui, ex MS. Oxon. apud Quenellium, describuntur. Vers. 1. *Apostolici*; olim & nascente primū Ecclesiā, universim Episcopi omnes *Apostolici* dicti sunt, vel quia Apostolorum erant Successores, vel potius, quia quisque in suā Diocēsi vices Apostolicas agebat. Sic, Fortunatus ad Gregorium Turon. Episcopum scribens, ipsum *Dominiū Apostolicum* vocat. Sic, in Epist. Clodovæi Reg. ad Synod. Aurel. II. *Domini Sancte, & Apostolica Sede dignissimis Episcopis Clodovæus Rex.* Sic Fortunatus idem l. 3. in Ep. ad Syagrium Augustodunensem; *Domino Sancto, & Apostolica sede dignissimo Domino Syagrjo Papæ, Fortunatus.* Sed & hæc appellatio, sicut illa *Papæ*, quæ primò omnibus Episcopis communis erat, postmodum soli Summo Pontifici Romano ascripta legitur. Vers. 15. Jacuerat S. Leo ad ingressum Basilicæ, loco paulatim fere occultato inter aliorum Pontificum postea magnificentius collocatorum speciosiora sepulchra, quod indignum æstinans Sergius ejus nom. I. PP. transtulit corpus ad alium magis liberum locum, anno 688. obiit S. Leo A. D. 461.

1. *Supra portam Læcianam olim legebatur.*

Qui venis ac vadis, decus hoc attende, Viator.

Quod Quartus struxit nunc Leo Papa libens.

Marmore præciso radiant hæc culmina pulchra,

Quæ manibus hominum facta decore placent.

Cæsaris invicti quod isthic cernis honestum

Præfultantum quod tempore gessit opus

Credo malignorum sua nunquam bella nocebunt,

Neve triumphus erit hostibus ultra suis.

Roma caput orbis splendor spes aurea Roma

Præfulis ut monstrat en lobor aliqua tui.

Civitas hæc a Conditoris sui nomine Leonina vocatur.

NOT. Anno Dom. 848. Leo IV. Urbem Leoninam condidit, adversus irruptiones Barbarorum, & Sepulchrum S. Petri, & Vaticanam Basilicam, quæ extra urbem erat, intra Urbem conclusit; cuius operibus fidem faciunt Inscriptiones quæ sequuntur; una, muris affixæ, quæ sic se habet.

2.

Civitas Leoniana temporibus Dom. Leonis PP. Hanc Pagine et duas Turres sine militia construxit,

1. *Altera Lapide, in via Longara, juxta Eccles. S. Jacobi, sub Janiculo.*

Hanc turrem et Pagine una facta
a Militia Capratorum Temp. Dom.
Leonis Quart. Ego Agatho Ci. . . . :

NOT. Alii legunt Primam Inscript. † *Temboribus Dom. Leonis*
2 P.P. hanc Pagine & duas turres salis sine militia construxit. Secun-
dam autem sic, † Hanc turrem & Pagine una facta a militia Cap-
ratorum tem. Dom. Leonis Quar. PP. Ego Agatho ei. . . . .
Josephus autem Maria Suarezius Vasionensis Episcopus, secundum
legit † Hanc turrem & Pagine una facta a militia Capratorum
tempore DN. Leonis IV. PP. ego Agatho C. . . . 4. Sed per Pa-
gine seu Pagine una, omnes intelligunt aggerem, repagula, seu di-
cemur alia, quæ obtendi solent ad arcendos hostes. Ego quidem per
Pagine intelligo Spatium inter duas turres, eodem sensu quo dicimus
Angli a Pan, or Panc, of Wainscot. Quodcumque planum
inter duas qualvis Eminentias. Sed quid sit, sine militia construi
vel a militia construi, in his Inscriptionibus, amplius querendum est,
nec enim aliquis (quod ego scio) adhuc explanavit. Qui Principi
quolibet officio, seu in qualibet dignitate, Palatina, Civili, aut Militari
deserviebat, ei militare dicebatur, ejusque esse miles. Hinc minus
pro officio, ministerio, saepe usurpatur. S. Augustinus, l. 5. de Ci-
dei, cap. 6. Ille in officio Comitis militat, i. e. Comes est, aut in
Comite servit. Idem, alibi: Non enim de his militantibus Scripsi
loquitur, qui armata militia detinentur, sed quisque militia su-
gulo vivit, dignitatis sue miles adscribitur. Idem in Epist. 1.
Militia Clericatus. Militia etiam pro eo quod quis in dignitate
est consecutus; & pro Terrâ, quæ militem debet in Expeditione
quæ dicitur Feudum Militis, & Feudum Lorice; Militia denique
est census vel præstatio pro servitio militari. Quo sensu postremo
militiam, hoc in loco accipio; Cum enim Leo Quartus adversus Sa-
racenorum irruptiones, Collem Vaticanum munire in animo haberet,
convocavit Cardinales, Episcopos & Clerum suum, consulturus nempe
undenam & quomodo id efficeret. Tunc, inquit Anastasius in vi-
Leonis IV, omnibus ita visum est, ut singulis de Civitatibus, Massis
universis publicis (manfis, prædiis, possessionibus, Ecclesiis, Farmis,
& monasteriis, per vices suas generaliter advenire fecisset, facta
& factum est. Horum ergo opera (sive præstabant illam pro
census solutionem, sive operarios ipsos per vices suas mittebant, mi-
litiam proprie dicas) Leo urbem muris cinxit, hoc est, cum milita-
construxit. Quas autem Paginas & Turres construxit sine militia
construxit sine illorum opera, i. e. sumptibus propriis, quod veteres
dixerunt, De Pecuniâ suâ, vel Impensis suis. Lego itaque a militia
Capratorum.

Capitatorum, i. e. illorum qui in *Censum* veniebant, *Capitatio* enim est capitis census, seu tributum capitis vel personæ. Vid. Glossar. Sequitur altera Inscriptio, supra portam S. Angeli, quæ olim Porta *Ænea* dicebatur.

1.

Romanus, Francus, Bardusque Viator, et omnis
 Hoc qui intendit opus, cantica digna canat;
 Quod bonus Antistes Quartus Leo rite novavit
 Pro Patriæ ac Plebis ecce salute suæ.
 Principe cum summo gaudens Lotharius heros
 Perfecit, cujus emicat altus honor.
 Quod veneranda fides nimio deduxit amore,
 Hoc Deus omnipotens præferat arce poli.
 Civitas Leoniana vocatur.

2. *In Eccles. B. Anastasii quam construxit Leutbrandus Rex in Italia.*

Ecce domus Domini perpulcro condita textu
 Emicat, & vario fulget distincta metallo.
 Marmora cui pretiosa dedit museumq. columnas
 Roma caput fidei, illustrent quam lumina mundi.
 Euge actor Sacri Princeps Leutbrande laboris,
 Te tua felicem clamabunt acta per ævum.
 Qui propriæ gentis cupiens ornare triumphos,
 His titulis Patriam signasti denique totam.

NOT. Mortuus est Luitprandus circa ann. 743. Vers. 3. *Museum*, opus musivum tessellatum lapillis vitreis variorum colorum. Vers. 4. *Lumina mundi*. Petrus & Paulus. Vers. 5. Actor, Curator Ipse, *Episcopatus*. Qui ad opus urget.

3. *Ibidem.*

Quando Leo cecidit misero Doctore suavis
 Scismatis in foveam recto de culmine Cæsar
 Tunc ego Regales statui his mihi condere thermas
 Marmoribus pulcris Leutbrant. Rex atque columnis.
 Sed Romam properans, postquam devotus ad ipsam
 Pervenit, atque sacro capiti mea basia fixi

Sancti Anastasii servus tuus ecce repente
 Paterna de sede meo hanc in pectore XPE
 Præclaram fundare domum sub culmine monstrass,
 Talibus unde measte ndens ad sidera palmas,
 Vocibus oro Dei Fili, pro plebe fideli,
 Qui regis angelicos cætus qui cuncta gubernas,
 Fac precor ut crescat mecum Catholicus ordo
 Et Templo concede isti ut Salomoni locutus.

NOT. Leonem Tertium Isauricum Iconoclastem intellige, qui
 Judæo quodam Mago (uti tradunt Iconolatæ) seductus, imaginem
 Ecclesiis omnes eiecit. Mortuus est circ. ann. 741.

1. *In Eccles. S. Anastasie, ad Fontes.*

Qui Peccatorum sordes abolere priorum,
 Terrenisque optas maculas absolvere vitam;
 Huc ades, ad XPI fontem, sacrumque liquorem;
 Corpus ubi, ac mentes, pariter sensusque lavantur,
 Aeternumque datur casto Baptismate munus.
 Hanc autem fidei sedem construxit ab uno
 Militiæ clarus titulis aulaeque fidelis,
 Romanaeque Urbis Praefectus Longinianus.

NOT. Lege Vers. 1. *Priorum*. V. 2. *Maculis*. V. 6. Ab im.
 Et lege omnino V. ultimo, *Longiniano*, quem inter *Urbis Praefectos*
 non invenio; sed inter *Comites Sac. Largitionum*, A. D. 399
 & PP. [*Italia scilicet*] A. D. 406. Hic est Longinianus ad quem
 tant 9. *Symmachii* Epist. lib. 7. quæ omnes *Longiniano* falso habet,
 & corrigendæ sunt; quorum Nonagesima quarta sic incipit—*Hinc*
militiæ vestrae dandis beneficiis contigit. Alius erat Longinianus
 Praef. Aegypt 354. Idem videtur Noster esse cum Illo, qui apud Gre-
 ter. 165. 1. dicitur V. C. P. V. &c.

2. *

Martyris hic sancti Liberalis membra quiescunt,
 Qui quondam in terris Consul honore fuit.
 Sed crevit titulis, factus de Consule Martyr,
 Cui vivit semper morte creatus honor.
 Plus fuit irato quam grato Principe felix,
 Quem perimens rabidus misit ad astra furor.

Gratia

Gratia cui trabeas dederat, dedit ira coronam,
 Dum XPO Procerem mens inimica facit
 Obtulit hæc Domino componens Atria Florus
 Ut Sanctos venerans præmia iusta ferat.

NOT. Vers 2. *Consul* honore, est *Honorarius Consul*. frustra enim inter *Ordinarios*, vel *Designatos*, vel *suffectos*, numeratos, *Liberalem* nostrum quæres. Hi viri *Consulares*, *Honorarii*que appellabuntur, quibus ex *Imperiturni* indulgentiâ, & privilegiis, ornamenta, & *Prærogativæ* omnes *Consulares* concedebantur, et si *Consulatum* nunquam adepti sunt. De quibus rebus, vide doctissimas *Antoni Pagi Dissertaciones Hypothecæ*. *Dufrenii* *Gloss.* alioque non paucos.

1. *In Eccl. B. Laurentii.*

Non mirum est, fallax nimium quod flamma minatur,
 Martyris ac corpus nil-nocitura cremat.
 Namque docet fidei magnam, sine vindice paena,
 Ad cælum mediis ignibus esse viam.
 Hunc etenim fruitur Martyr Laurentius ignem,
 Et meritis summis ne moriatur agit.

NOT. Credo hæc intelligenda esse de Martyrio S. Laurentii, & passionis genere per ignem crudelissimo, in parietibus Ecclesiæ (pro more, ut videtur quarti & quinti sæculi) depicto.

2. *Mediolani, ad ædem D. Protasii.*

Martyris ad frontem recubent quæ membra sepulcro
 Ut Lector noscas est operæ pretium
 Clara genus sensu pollens et mater egentum
 Virgo sacrata Deo Manlia Dardania
 Quæ mortale nihil mortali in pectore volvens
 Quo peteret cælum semper amavit iter
 Sexaginta annos vicino limite tangens
 Retulit ad XRM. cella per astra gradum
 Hæc Germana tibi Theodorus Frater et hæres
 Quæ relegant olim sæcla futura dedi.

NOT. Frater erat Hæres. ... ergo Virgines Deo sacratæ, res suas, et proprium quoddam habebant.

1. *Mediolani, in templo S. Ambrosii.*

Marcellina. tuos. cum. vita. resolveret. artus
 Sprevisi. Patriis. corpus. sociare. sepulcris
 Dum. pia. fraterni. speras, consortia. somni
 Sanctorumq. cupis. cara. requiescere. terra
 Nil. longinqua. domus. casto. decerpfit. amor
 Affectus. nec. morte. perit: nam. munere. lethi
 Rursus. victa. soror. fraternæ. redderis. umbræ
 Quamvis. magna. pio. suspiret. Roma. dolore
 Tertia. quod. sacri. patitur. jam. damna. sepulchri
 Nec. tamen. angustam. sedem. quis. dixerit. aule
 Corporis. hæc. domus. est. nam. te. pia. virgo. supernum
 Accipit. imperium. placidæ. post. munera. mortis
 Æternæ. Christus. pretium. tibi. destinat. aulæ
 Præmia. dans. castis. intactæ. matris. honorem
 Te. medius. Juli. transcendit. fervide. cursus
 Et. te. virgo. tuus. transvexit. ad æthera. sponsus.

NOT. Marcellina soror erat Satyri qui obiit A.D. 385. & S. Ambrosii qui obiit 397. Ulrique horum superstes erat, & Mediolani tandem sepulta est. Ex versib. 8. & 9. patet Ambrosium Romani generis fuisse, licet ipse natus esset vel Arelate, vel Augustæ Trevirorum, & Patre Ambrosio Præfecto Præt. Galliarum.

2. *Cæm. V. Latina.*

Macarius Faretrio Sorori in pace Dp. XVI. Kal. Aug.

3. *Ibidem.*

Locus Macedonies quæ vixit annos. p.m. XXX. deposita prid. Idus. Mar. Fl. Ricimere Consû.

NOT. A. D. 384. vel 439.

4. *Cæm. SS. Marcellini & Petri.*

Mag. Paulo Innocenti benemerenti. quæ vixit ann. VI. M. VII. D. IIII. in. pace. de. VII. Kal. Sept.

I. Cæm.

1. *Cem. Via Noment.*

Maio Fossori nepotes et bona nutritor. . . . .
 Proclus qui vixit annis XCGII. et. dormi. . . . .
 VI. idus Maias in pace et Fossor. . . . .
 Calligonius Fossor Patri.

2. *In fundamentis pro Basilic. S. Petri.*

Hic requiescit in somno pacis Mala. que vixit annos
 XXXVIII. M. V. D. V. accepta aput Deum IV. idus.
 Junias. Ætio. Consil.

NOT. Ominis gratiâ, legit Reynesius Maia, vel Mæa. Ann. 432.
 446. 454.

3. *Cem. Priscillæ.*

Marcella que vix. cum Maritum sunt annos XXX. cum
 Maritum IVVM ISTE FANV.

4. *In Ecclesia S. Martinæ.*

† H' requiescut Co
 pa. Scor Mar Matine
 V' Cocodii S Epiphani
 cu Socio eorum †

NOT. Hic requiescunt corpora Sanctorum Martyrum Martinæ
 Virginis, Concordii, & Epiphani, cum socio eorum.

5. *Cem. V. Adpia.*

Martine et Angelusa bibates.

NOT. Id est, Vivatis.

6. *Tuscanellæ.*

S. Marcellinus Pater benemerenti ejus. . . . .
 contra boto bisofonum fecit in pace. et Filia innocen-
 tissimæ Julix Marcellinæ. vix. an. XII. M. III.

NOT. Contra votum, bisofonum fecit pro Filio & Filia. S. pro Se-
 pulcrum.

1. *Albae.*

Marcus qui vixit ann. LV. mens. III. et. fecit cum Con-
pare sua annos XXVI. depositus. IIII. non. Aug.

2. *Cem. Callisti.*

Tempore Adriani Imperatoris Marius Adolefcens D^{ux}
militum qui satis vixit dum vitam pro Cho cum sanguine
confunxit in pace tandem quievit. Benemerentes cum
crimis et metu posuerunt. id. VI.

NOT. Marius fortè passus est sub Adriano, sed hanc Inscriptionem
tunc factam minime credo.

3. *Ibid.*

Marius Januarianus.

4. *Marosticae apud adem S. Floriani literis pedibus.*

Maritima chara Conjuxque venit de Gallia per Mani-
nes L. ut commemoraret memoriam Mariti sui.
Bene quiescas dulcissime mi marite.

5. *In Agro Hispalensi.*

Macarius. Famulus. Dei. vixit. annos. LII. recessit in
pace. die. X. Cal. Jan. Era. DLVIII.

NOT. Id est, A D. 520.

6. *Romae.*

Hic. jacet. nomine. Matrona. C. F. in. pace. Uxor. Cor-
neli. Primiceri. Cenariorum. Filia. Porphori Princi-
Monetariorum. quae. vixit. Pl. m. ann. XXIII. quae re-
cessit. die. Mercuris. ora. VIII. et deposita. die. Jovis. idu-
um. Majorum. in. contra. Colonna. VII. Cons. Fl. Hercu-
lani. V. C.

NOT. A. D. 452. pro Cenariorum, legit Reynesius Ducenariorum.

1. *Cæm. V. Tiburt.*

Maximina in pace.

2. *Via Ostiensis, in pavimento templi D. Pauli.*

Mandrosa hic nomine omnium gratia plena. Fidelis in
 XPO. ejus mandata reservans Martyrum obsequiis devota
 transegi falsi sæculi vitam unius viri consortio terquinus
 conjuncta per annos. reddidi nunc Dño rerum debitum
 communem omnibus olim quæ vixit. an. pl. m. XXXIII.
 D. P. VIII. kal. Februarias
 Conf. Aginanti Fausti V C.

NOT. A. D. 490.

3. *Romæ.*

Miræ. innocentie. ac. sapientie. Puero. Marnano. qui.
 vix. a. III. et. M. III. et. D. II. quiescit. in. p. d. prid. k.
 dec. Arbettione et Lolliano Coss. Parentes. fecerunt.

NOT. A. D. 355.

4. *Romæ.*

Maximilian: qui. bixit. annus. in. pace.

5. *Cæm. Priscillæ.*

Maximino Filio. vixit annis XXVI. Venerata mater fecit.

6. *Cæm. V. Noment.*

Maximus Filumeneti Cojugi Fidelissimo.

7. *In æde suburbana S. Pancratii.*

Hic requiescit Maximus Parvulus qui vixit annos VI.
 mens. VII. dies X. depositus est. sub D. III. id. Augustar.
 Symmacho et Boetio. VVCC. Consil. in fine. indic. XV.

NOT. A. D. 522.

1. *Cæm.*

1. *Cem. Callisti.*

Meliti in pace.

2. *Ibid.*

Filio Megethio benemerenti dulcissimo qui bixit pleno anno.

3. *Cem. V. Noment.*

Memmia Licinia in pace.

4. *Cem. S. Cyriacæ.*

Locus Mercuri et Urse se vivi.

5. *Cem. Callisti.*

Dignæ benemerenti Compari Mercuriæ, quæ vixit anni p.m. XL. sine aliqua querela. dep. XVII. Kal. Nov. Heros fecit sibi et Compari suæ.

6. *Apud. S. Agn. V. Nom.*

Mercuriali Conjux bene fecit.

7. *

Messi Romuli corpus in pace quiescit.

8. *Puteolis.*

Hic requiescit in pace Misenus Episcopus. . . . p.m. LXXVI. depof. III. id. Januar. Fl. Felicis. VC. Con. et fedit. ann. . . . M. X. D. XVI.

9. *Treviræ.*

Hoc. e. Scuaria. Do. Dilecti. Trevirorum Archiepi. Modadi. cujus. Sciate. XPO. Devotus. Rex. Dagobertus. sicut. in. Pcepto. ejus. de. Ecclesia. Trevirensi. continetur. verbis. magnificavit. 7. Grell. Renum. 7. fluvium. Ligerim. rebus. magnifice. ditavit.

1. *Apud*

1. *Apud S. Agn. V. Noment.*

Mucia Paulina Licino Herclanio filio benemerenti. qui
vixit annis XX. in pace fecit. supra scripta Paulina in
pace requievit. Di. XIII. Kal. Decem. Dat. et Cær.
Conff.

NOT. Datiano (alii Titianum dicunt) & Cæreali. A. D. 353.

2. *

Digne tenes premium Marea pro nomine XPO,
Vindice quo vivit Sedes Apostolica.
Præfulis in vicibus claufisti pectora sæva,
Ne mandata Patrum perire ulla fides.
Tuque Sacerdotes docuisti Crismate sancto
Tangere bis nullum Judice posse Deo.
Te quærunt omnes, te sæcula nostra requirunt,
Tu fueras meritis pontificale decus.
Pauperibus largus vixisti, nulla reservans,
Dedisti multis quæ modo solus habes.
Hoc tibi care Pater pietate notavi
Ut religant cuncti tam bene clarus eras.
Dum lucem cupimus tectis admittere Martis
Nostra dies meruit lumen habere tuum.
Te Paradisus habet, lux est quæsitæ sepulchro,
Ne tibi vel tumultum imago gravet.

NOT V. 10. *Quas dederis solas semper habebis opes.*
V. 12. *Relegant.* V. 15. *Noctis imago.*

3. *Mediolani.*

Sanctorum exuviis penitus confine Sepulcro
Promeruit Sacro digna Marina solo
Ter decies bis terque simul transegerat annos.
Cum petit ætherias nomine iussæ vias.
Vitæ summa brevis sed castæ gloria famæ
Temporis angusti continuavit opes,

1. *Vercellis.*

1. *Cem. Callisti.*

Meliti in pace.

2. *Ibid.*

Filio Megethio benemerenti dulcissimo qui bixit plenus
anno.

3. *Cem. V. Noment.*

Memmia Licinia in pace.

4. *Cem. S. Cyriacæ.*

Locus Mercuri et Urse se vivi.

5. *Cem. Callisti. —*

Dignæ benemerenti Compari Mercuriæ, quæ vixit anni
p. m. XL. sine aliqua querela, dep. XVII. Kal. Nov.
Heros fecit sibi et Compari suæ.

6. *Apud. S. Agn. V. Nom.*

Mercuriali Conjux bene fecit.

7. *

Messi Romuli corpus in pace quiescit.

8. *Puteolis.*

Hic requiescit in pace Misenus Episcopus. . . . p. m.
LXXVI. depof. III. id. Januar. Fl. Felicis, VC. Con. a.
fedit. ann. . . . M. X. D. XVI.

9. *Treviris.*

Hoc. e. *Scuaria*. Do. Dilecti. Trevirorum Archiepi. Mo-
dadi. cujus. Sciate. XPO. Devotus. Rex. Dagobertus. sicut.
in. Pcepto. ejus. de. Ecclesia. Trevirensi. continetur. verbis
magnificavit 7. Grell. Renum. 7. fluvium. Ligerim. rebus
magnifice. ditavit.

1. *Apud*

1. *Apud S. Agn. V. Noment.*

Mucia Paulina Licino Herclanio filio benemerenti. qui
vixit annis XX. in pace fecit. supra scripta Paulina in
pace requievit. Di. XIII. Kal. Decem. Dat. et. Cær.
Conff.

NOT. Datiano (alii Titianum dicunt) & Cæreali. A. D. 358.

2. *

Digne tenes premium Marea pro nomine XPO,
Vindice quo vivit Sedes Apostolica.
Praefulis in vicibus claufisti pectora lava,
Ne mandata Patrum perire ulla fides.
Tuque Sacerdotes docuisti Crismate sancto
Tangere bis nullum Judice posse Deo.
Te quærunt omnes, te sæcula nostra requirunt,
Tu fueras meritis pontificale decus.
Pauperibus largus vixisti, nulla reservans,
Dedisti multis quæ modo solus habes.
Hoc tibi care Pater pietate notavi
Ut religant cuncti tam bene clarus eras.
Dum lucem cupimus tectis admittere Martis
Nostra dies meruit lumen habere tuum.
Te Paradisus habet, lux est quasita sepulchro,
Ne tibi vel tumultum imago gravet.

NOT V. 10. *Quas dederis solas semper habebis opes.*
V. 12. *Relegant.* V. 15. *Noctis imago.*

3. *Mediolani.*

Sanctorum exuviis penitus confine Sepulcro
Promeruit Sacro digna Marina solo
Ter decies bis terque simul transegerat annos.
Cum petit aetherias nomine iussa vias.
Vite summa brevis sed casta gloria famæ
Temporis angusti continuavit opes,

1. *Vercellis.*

1. *Vercellis.*

Sanctorum gremiis commendat Maria corpus,
 Casta, gravis, sapiens, clemens, moderata, quieta;
 Claram sublimis fudit quam partus in auras,
 Sed placitura Deo, generis superavit honorem;
 Haec non mortales sed virginitatis amore
 Aeternos sortita toros, XPI que petivit
 Perpetuam lucem, nullo quae fine tenetur.
 Tertius et decimus gaudens hanc viderat annus,
 Composuit corpus, caelum cum laeta petivit.
 Texerat haec sacros casto velamine crines,
 Sed XPM festina petit, mundumque reliquit.

NOT. *Perpetuam lucem*—non hymenaeos ignes, aut tædas nuptiales, quæ subito extinguuntur. V. 11. *Festina.* Festina licet Christum petivit, non tamen ætatis suæ anno 13. Sed Consecrationis suæ anno 13. Christiani enim veteres Virgines velari ante annos maturos vetabant. in Capit. Car. M. ante ann. XXV.

2. *

Vita fuit Marci quam novimus omnes,
 Ore Dei posset qui temnere mundum,
 Oravit populus quod disceret omnis
 Honor vitæ grandis contemptus habendi.
 Virtus tenuit penetralia cordis.
 Te scustos XPI perfectus amicus
 Et Damasus tumulum cum reddit honorem
 Hic Marcus Marci vita fide nomine confors
 Et meritis.

3. *In Vercellis.*

Quisquis post mundum aetherias conscendere plagas
 Possit putat justos, Marcellinum quoque credat
 Presbyterum caeli sedes habitare quietas.
 Nam rectis castum gessit sub moribus ævum,
 Relligione pius. Bessorum in partibus ortus.
 Et gemina vitam felix ætate peregit.

NOT

NOT. Vers. 5. *Bessorum* (inquit Plinius l. 4. c. XI.) multa nomina ad Nestum (vel Nestum) annem Pangæi montis una ambientem, &c. *Beotia* *regia* Bessica Thraciæ Præfectura, Urbs primaria Philippopolis: nescio quid sit gemina ætate vitam peragere, nisi significat Marcellinum vixisse ann. 60. aut 50. ætas enim usurpatur pro ætate 30. &c aliquando 25 annorum: diversæ autem, in diversis locis & temporibus.

1. *In Cœmeterio inter duos Lauros.*

Marcelline tuos pariter Petre nosce triumphos,
Percussor retulit Damaso mihi cum puer essem,
Hæc sibi carnificem rabidum mandata dedisse,
Sentibus in mediis vestra ut tunc colla secaret,
Ne tumultum vestrum quisquam cognoscere posset;
Vos alacres vestris manibus mundasse sepulcra
Candidulo occulte postquam jacuistis in antro.
Postea commonitam vestra pietate Lucillam
Hic placuisse magis sanctissima condere membra.

NOT. Marcellinus & Petrus passi sunt sub Diocletiano, & eorum corpora in crypta juxta S. Tiburtium sepulta, eorumque sepulcrum S. Damascus PP. versibus hisce postea exornavit, ut in *Martyrologio Rom.* ad IV. Non. Jun. Versum sextum non intelligo, sed lucina reliquis asseret carmen quod sequitur, ex *Surio* depromptum.

*Due quedam referuntur Romæ natæ femine,
Una dicta est Lucilla, Firminaque altera,
Veram puris retinentes Christi fidem cordibus,
Quæ propinque ter beati Martyris Tiburtii,
Ad illius Sacrosanctum assidentes tumulum,
Deo gratas vigilando dicebant excubias.
Quibus Ipse, cum beatis semet comitantibus
Marcellino atque Petro manifeste retulit
Per soporem, ubi sacra jacuissent corpora
Eorundem electorum, atque simul admonet
Ut euntes absque morâ illa statim auferant;
Et in Crypta suum prope curent corpus ponere.
Quæ præceptis obsequentes Nigram Syllam adeunt
Sublatonque beatorum inde portant cineres
Et in specu deponentes iusto loco tumulant.*

Antequam S. Tiburtius his sceminis apparuit, locus dictus est Sylva Nigra: postea autem, Sylva Candida; *Candidulum antrum*, versibus præcedentibus,

1. *In Cæmeterio B. Hilarie.*

Martyris hic Mauri tumulus pia membra retentat,
 Quem Damasus Rector longo post tempore plebis,
 Ornavit supplex cultu meliore decorans,
 Infantem Puerum cui poena nulla dejecti.

2. *Cæm. Priscillæ.*

Narcisane perit annorum plus minus XCIII.

3. *Ibidem.*

B. Nautico. O. nis. VIII. M. II. D. XX.

4. *Cæm. S. Cyriacæ.*

Nebio Severo Theodora Coniux Qui vixit annis
 N. L. B. M. in pace.

NOT. Numero 50. Benemerenti.

5. *E Cæmet. Via Salaria.*

Neria Sebera Cojugi dulcis. . . : . . Mario Innocentio
 cum quo se. . . . annos sedecim menses III. qui vixit
 annis XXXIII. menses GII. et. defunctus est GL. idus
 Apriles Sibi et Illi fecit in pace Domini dormit.

6. *Romæ.*

D. M. S.

Filio. dulcissimo. Nicoroti. Parentes. fecerunt. in. Deo.

7. *Cæm. Callisti.*

Hic situs Notatus Servus Fidelissimus.

8. *Cæm. Ostriano.*

P. C. Nundinati Filio innocentissimo.

1. *Apud S. Agn.*

Νυμφίς ενταδε καίται.

2. *Ante fores Basilicæ B. Petri.*

Conditur hoc antro sacrae substantia carnis
 Praefulis egregii Nicolai, dogmate sancto
 Qui fulsit cunctis, mundumque replevit et Urbem,
 Intactis nituit membris, castoque pudore ;
 Quæ docuit verbis, actuque peregit opime.
 Sideræx plenus mansit doctusque Sophiæ,
 Cælorum claris quæ servat regna triumphis
 Ut regnet soliis Procerum per sæcula notus.

NOT. Obiit Nicolaus I. 867.

3. *Romæ.*

Octa. viae. Ma. tronæ. Vi. du. æ. Dei.

4. *Romæ.*

Oct. . . . B. XP. Enius. Hemeros. dormit. in. pace. et.
 qui. bixit. annos. II. menses. VII. dies. VII. deposito. Inno-
 centi. XV. K. Jan.

NOT. Legit *Hermes* Laurenbergius. Quid si *hæmeros* placidè?

5. *

Κοιμητηριον τουτο Ωκταελλα τη ιδια γυναικι Λαυ-
 δικας.

6. *Apud S. Agnet.*

Olympius. bixit. annos. tres. menses. undeci dies. dodeci.
 in. pace

7. *Cæm. V. Tiburt.*

Olympi in pace.

1. In Basil. S. Paul. V. Off. characteribus rubris.

Ομνους Δομνην σμεῖω γλυκύτατη ἐν ἀγαπῇ.

2. Czm. S. Cyriacæ.

Optatus in pace requiescat Optatus et Renatus.

3. Ad D. Balbinæ.

+ Locus Oportuni Circitoris Conjugisque ejus Albini
atque Filiorum eorum Palatinæ et Urbici requiescentium
in pace.

NOT. Circitor erat qui vigilas in suâ alâ circuibat, & si qua et
culpa renunciabat.

4. Via Off.

X. Orta Ci.

5. Mediolani, mensâ marmorea.

Lux. Patriæ. sublime. decus. PR. Ofius. urbis
Mundo. flente. jacens. conditur. hoc. tumulto
Hunc IMI. Populus. nunc. lugeat. omnis
Noverit. ut. tanti. pignus. obisse. viri
Communis. placidus. hilaris. jucundus. honestus
Moribus. his. urbem. fecerat. esse. suam
Celsa. domus. Proavusq. potens. Venetæ. Arbiter. oræ
Sed. meritis. mentis. vicerat. ille. genus
Privatæ. Comes. atq. rei. provectus. in. altum
Sacrarum. meruit. sumere. jura. Comes.
Patricium. culmen. gradibus. conscendit. honoris
Crevit. et. ex. tanto. Præfule. Censur. honor
Dominica. sed. Conjux. retinet. commune. sepulcrum
Juncta. toris. quondam. jungitur. et. tumulis.

NOT. Vers 1. PR. Pater. Vers 3. IMI pro MLI. Mediolani. A-
liter tamen J. B. Ferretius, qui per PR. Prætozem intelligit, & lacu-
nam post populum facit, *Hunc. imi. populus. . . . . hunc lugeat*
am. it. Eligat lector quod sibi placet.

1. Neapoli.

1. *Napoli.*

A ω. Patrici A ω.

Patricium domus hæc æterna laude tuetur

Astra tenet animam cetera tellus habet.

Requiescit in pace. sub D. Conf. A t ω.

NOT. Sub Decio Importuno A. D. 509. vel sub Cecina Mauro Ba-
filio Decio. A. D. 529.2. *Sarcophagus V. Sal. effossus, è Cam. Priscilla.*

Ενθάδε Παυλῆνα κεῖται μακάρον ἐν χερσὶ

Ἦν κηδεύουσα Πανάτα ἐνν Ἑρετῆαζον γλυκερὴν ἀγίαν ἐν
ΧΡω.3. *In Basilica S. Pauli, V. Ost.*

Post mortem si vivit amor si gratia prisca

Durat in arcanum mentis adacta bonum.

Quamvis luctificum Fratris tamen accipe carmen

Ne mala sit tumulis extera lingua tuis.

Te natura parens omni depinxerat arte

Moribus ingenio corpore mente fide.

Parus amicitiae cultor Servator honesti

Eloquio miseros vel pietate fovens.

Hinc est quod toto semper te flebimus avo

Quod fuerit Juveni vis tibi multa senis.

Te genetrix fratresque simul te compare luctu

Perpetuus lacrimis plangit amata domus.

Hic requiescit in pace B. M. Petilius Procellus v̄s. Togi-
tus in L. C. PP. qui vixit plū ann. XXXVIII. deposuit a
suo die VIII. kal Jan. Probo Jun. VC. Conf.

NOT. A. D. 513.

4. *Agro Hispanensi.*Paula. Clarissima. Fœmina Famula. Christi. vixit annos.
XXIV. menses. dies. recessit in. pace. XVI. Kal. Februa-
rias. Era DLXXXII.

NOT. Id est, A. D. 514.

G g 3

1. Cera.

1. *Cem. Callist.*

Puer Pancharius qui natus est III. Idus Januariæ: et. vixit annos XX. et. menses octo et dies XII.

2. *Cem. Priscillæ.*

Parentes Partenio benemerenti q̄i bixit annis XIII.

3. *Cem. V. Latina.*

Paula et. : . . . .
in pacem

4. *Nole.*

Dep. Ep.

Paulini Junioris.

D. III. id. Septemb.

H. Diofo. moro. V. C. Conf.

NOT. Erge 17. Diocoro. A. D. 442.

5. *Rome.*

In hoc loco. requiescunt corpora. Sanctorum. Martyr.
Papæ. et. Mauri.

6. *Rome.*

. . . . tia. Pauli. quæ. vixit. ann. pl. m. X. : . . . eposita.
XI. Kal. Octob. Conf.

7. *Eboræ.*

Deposito. Pauli. Famulus. Dei. vix. ann. L. et. uno.
Requieuit. in. pace. D. III. id. Martias. Era. DLXXXII.

NOT. Id est, A. D. 544.

1. *Neapoli.*

Εθα κεντα Παυλα Παυλου υποδ. θυγατρ ζητουσα
εν ειρηνη επι Δ. μηναι. Β. ανεπ. ωρ Καλ. Ιουν.

NOT. Vers. 2. 'Υπιδιακον. Vers. 4. 'Αντιπύη.

2. *E Cæm. V. Nom.*

Paulinus. Romano. in. pace. qui. vixit. ann. III. et. men-
fis. Septe.

3. *Cæm. Priscilla.*

Domino Filio innocentissimo et dulcissimo bono sapienti
Pelagio. qui. vixit. annis VI. M. VII. D. XIII. h. VIII.
Socratianus et Irene Parentes B. quesc. in pac.

4. *Apud S. Agn.*

Pentadius in pace. depos. XIII. kal. Mar.

5. *Cæm. S. Cyriaca.*

Locus Pergei si mota nes
se bibo fece

6. *Cæm. Priscilla.*

Petroniani ma innox qv. ann. III. M. VIII. D. XX. Pa-
rentes Filio in pace.

NOT. Petroni anima, &c.

7. *Cæm. S. Agn.*

D. N. Honorio et Theodosio
bene memori

Petrus innox qui supervixit annum unum et menses
quinque

Defunc. D. . . . .

NOT. Bonæ memoriæ.

The Church wounded and rent

By a Spirit of Division,

Held forth

In a short account of some sad *differences* hath been of late in the Church of Scotland, with the occasion, grounds, and too evident product thereof whose wounds are bleeding.

Ex Libris B^{en} Beaton this day. p^e 7B

Together with some vindication of the truth, and principles of our Church in this present state of things from unjust revilings and reproach; And a few words in the close with respect to what are the greatest concerns of Christians exercise and duty in these times.

Heb. 10: 23. Let us hold fast the profession of our faith without wavering : (for he is faithful that promised.)

Philip. 3. 16. Nevertheless; whereunto we have already attained, let us walk by the same rule, let us mind the same thing.

Philip. 2. 2. Let nothing be done through strife, or vain glory, but in lowliness of mind let each esteem other better than themselves.

James 3. 16. For where envying and strife is, there is confusion, and every evil work.

1. Thessal. 5. 14. Now we exhort you, Brethren, warn them that are unruly comfort the feeble-minded, support the weak, be patient toward all men.

By Mr

Flourishing

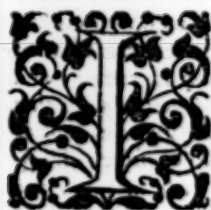
4.

Printed M. DC. LXXXI.

T H E P R E F A C E.

T will be acknowledged by all, who have any serious impression of the truth, on their spirits, what sore, and trying times, we are now fallen in, and how deplorably sad the present state of religion is almost every where; yea what need seems for our being awake with some deeper apprehensions, of what may be coming, and of so many presages, that this *night*, is not yet at the darkeſt, but one of the foreſt conflicts which the reformed Churches have hitherto mett with, may be on a very near approach: of which one remarkably ſad, and moſt threatening preſage, is now too obvious in this late aſtoniſhing *rent*, and breach, hath been in the Church of Scotland, ſo impetuoſly driven and fomented by ſome there, to the furtheſt ſcandal, and reproach of the truth, and giving the adverſary, ſuch oceaſion to blaſphem; Thus hath there been ſo ſore woundings of religion, and the *holy ſpirit* of God greatly provoked, and greived thereby. I confeſſe ſuch a tryal would have been litle either feared, or apprehended in a time, when ſo hot a *ſumme* hath been ſet up amongſt us, and that the Church had ſinarted, and been ſo loſe brunt, with the *offence*, which followed upon former breakings; yea when it is ſo joyntly acknowledged, how much the *honour of Chriſt* the ſpreading of the Goſpel, and edification of the Church, is concerned, and in the higheſt meaſure prejudged herein; this is a ſad ſubject, which ſhould call each to that ſerious inquiry, and tryal of their own work, and frame of ſpirit, in ſuch a day, as may lead into peace, and aſſurance of heart, before the Lord in this mater; and to be ſeriously affected with what we have ſeen following thereon (yea might have been feared, with the firſt breaking up of this ſtrange *rent*) of the ſpirit of *error*, and *deſuſion*, in the Holy righteouſneſs of God, now with ſuch prevalence over ſome, whoſe work had been, to put the Church in a flame and unſetle others, as they can find no ground where to fix themſelves, but are like to ſhake looſe all *principles*, and run that length as is incompatible, not only with *Chriſtian* but *humane ſociety*. Some few things, with reſpect thereto I would premit now in the *entry*, to be conſidered.

1. Firſt what light, doe thus break forth, out of the very bowels of ſuch conſuſion, both for *conviction*, and *confirming* of us in the truth; if we be but

serious observes of the work of the Lord in this day; and I would yet hope may tend to put some Deeper impression of these things on this generation, when as with one audible voice from heaven, so much hath occurred, *to seal our instruction* herein. 1. That none thus so easily adventure, after what we have seen on such a publick rent, and breach of the Church as this, and to hazard on a *precipice*, and *rock*, on which so many hath dashed, and been broke, and where the losing of communion in *love*, hath not long wanted a sad breach in the *unity of faith*. 2. That there may be now more fear, and dread, of managing differences in judgment within the *Church*, with that bitterness, and passion, as hath too visibly been of late, to stumble, and beget wrath, more then conviction; or to make ane offering of such *strange fire*; the truth and cause of God can be promot only by these meanes, and that spirit, which he doeth himself require. 3. That Professors of the truth, be more deeply pressed about the *ground work*, and for a solid founding on the great *foundation-truths*, and principles of religion, when this sad want may be so visibly now read, on all our distempers, and make us yet fear where some great preferences, to religion may end. Here is one of the saddest judgments of the time, much Ignorance of the truth, and *rule of the Gospel*; with a louse and unstable mind, tho with greatest confidence otherwise, amongst too many under a Profession of godliness this day; through which the *tempter* hath gotten such advantage, yea on some whole affection and tendernes of spirit, I dar not question, but thought they could not run too far at a distance from what they judged wrong, not fearing a destroying snare on the other hand, and that corruption of the *mind by error*, is no lesse mortall then in the *life and practice*; yea which is too sadly obvious less hope of a cure, where such a *leprosy* is once broke forth in the *head*. 4. And have we not now seen, for our furthest conviction herein, that none lift up themselves above that which is meet, upon the repute, and credit of their profession; before him who is no *respector of persons*, and *resisteth the proud*, to so sever a smiting, and thrusting down of their Biethren, and fellow-servants, as hath too obviously been in these late differences; and without that sureable fear, and dread, lest these whom they gave so sore a thrust to, under the warrant of some opprobrious designation, be such, whom Jesus Christ will own, and finds his servants, and messengers; thus lye a bleeding under that *wound*. 5. I would hope also, that such a witness of the jealousy, and displeasure of the Lord, against despyers and revilers of the Ministers of the *Gospel*, may have more weight on the conscience of many after this; when with so discernable and awfull a voice, this I humbly judge, hath been spoke and may be applied, to all such who professe the truth, and the generations yet

to come, to fear, and dread, to give thus the *authority of the Son of God*, the *supreme head of his Church*, so publick ane affront in the *Ministry* of his servants, as this party hath of late done, in our *Church*; or rise up in such a conspiracy againe; and no pretences when tryed at that *bar* of the scriptures of truth can possibly bear out. 6. And should not this clear the spotles way of the Lord, and *seal our instruction* from what we have seen; that when no answerable fruit is to such a season of the meanes of the Gospel, as hes been of late, nor ane embracing the *truth* in its simplicity, and with desyre after the *sincere milk of the word*, as might have been hoped for; but a seeking more after *new and strange doctrine*, and to follow these things which tended not to edify; that so sad and dark ane eclipse should follow; Tho I hope some blessed fruit of these times past, shall be yet found and abide with many. O that after this a more fervent, and serious respect to the ordinances of Christ, might yet revive in our Land, and a keeping close by this appointed way, not only to beget, but to *confirm, feed, and make the saints perfect*, *Ephes. 4: 12*. I hope such as under these meanes hath known a neir, and sensible fellowship with *Jesus Christ*, with that ineffably sweet and fragrant savour of his name; and that surely he *feeds* his people there; cannot at so easy a rate be taken off these *breasts*, as too many of late hath been. It is sure the more true growth, and livly the work of grace, is on the soul, the more self need, and desyre will be then after the ordinances of Christ; and it may be feared besides all we have seen, if so sad a falling off from those, be still owned as to reject the message of truth, from such known, godly, and eminently qualified *Ministers of Christ*, to his Church, upon that pretence of the *late indulgence*, leist they lose even what they had once attained, when thus out of the way of the Lord, and from under his promise for protection, and being kept, from the prevalence of that spirit of *error*, and *delusion*, which by the very same entry hath now got such visible power on others. I nothing doubt but many hath beene ingadged herein without fear or apprehension of such *hazard*, and as judging it duty; and that some whose appearance this way hath had most weight and credit with others, their heart would have *trembled*, at what hath beene now seen to follow thereupon, whilst the tendencie and *product* of such things hath out-rune so much their intent; but it should be mater of grief to all what ground we have thus lost, and what the great adversary of the Church hath gained, to prejudice the interest of the *Gospel*.

2. I must premit this further to be considered, that it is not so much want of *light*, as of *practise*, which is the greatest let to the Churches *cure*; and I would humbly offer some few things where both unquestionable *duty*, and

the *remedy* of these sore distempers now amongst us, are joyntly obvious, as we might yet hope to see another appearance on the Church, when these are in earnest followed. 1. To keep close by the *scripture*, with a sincere humble inquiry for *light* there, and a more intire reference, to its alone *devision*. It is sure the *conscience* must be no *rule* to us, nor can alter the nature of things, to make that good, which is evill, but must have a *rule* for its selfe; nor is it further the *voice of God*, then it is truly *inlightened*; yea nothing has beene more threatening to the Church, then the strong *impulses* of one *erring conscience*; which seldome keeps within any bounds. And tho I would desyre with the furthest tenderness to speak in this present case, so far as a necessary owning of the truth can admit, yet I must say, it hath beene to me, one of the astonishing things of this day, How such violence in driving this sad rent in our Church, and on these grounds as hath beene pretended, could seek shelter under this patrociny, of the *Scriptures of truth*, or plead its warrant from that *blesse rule of the Gospol*, which is so expresse, plaine, and full herein; and what should meane this strange halting, if the *Lord be God let us follow him* and subject wholly to his word, for at that bar only, I hope it is, we desyre to appear and be tryed: what a sweet testimony will this then be on the soul of a dying Christian, that the truth was so deare to them, as no preingadgment, nor any interest of their supposed credit, did interpose between the authority of his word, and their *conscience*, or betwixt their conscience, and a *declaring* the same to the world both for giving *glory to the truth*, and the advantage, and edification of others; yea this from some of greatest repute in the Church, hath tended to transmit their memorie with a most sweet favour, and credit to after times. 2. A serious inquiry and *tryall* by all of their own way with much fear, and jealousy of themselves should be a blessed ingredient in our cure and relieffe this day, when snairs and hazards are so thick spread: and I think it may be now further convincing, that whatever be the case of our Church, such a way and methode, was no suitable cure, as did visibly tend to *inflame* the wound, more then to *heal*, nor that the *wrath of man*, worketh the righteousness of God: I hope a *second* inquiry, and tryal, by any of a serious spirit, will let them yet clearly see, that such pretences they founded on, can never justify this late rent, and falling of thus from Church fellowship, where not only they could continue without *sinne*, but with much hope of a blessing. 3. And doeth not here both the rule of duty and our relieffe in this sad case, convincingly meet, in a seeking to *overcome evill*, and *pruvat injurias with good*. It is true this is a specially pungent tryal and will not want some conflict, but I am sure is found one of the choicest opportunities of a Christians life, for their

their after peace, yea the more *wrestling* may thus be upon special provocations
 and with some peculiar aggravating circumstances, to reach this blessed vi-
 ctory over themselves, the more comfort and joy will be, upon their af-
 thoughts heirof, and I am sure thus is greater advantage, for a just vindica-
 tion by Christians of themselves whilst pressed thereto, as this is with least
 bitterness or recrimination followed. 4. It is clear that the spirit of God ex-
 pressly calls for keeping a distance with such things as may tend to engender
strife, and debate in the Church, and not to *divide*, as our dutie; and I think it
 may be too soon, how sad influence this hath had, to break the comfort and
 edification, of *Christian fellowship*, where once professors of religion hath
 been involved in such a way. There was no such *practice*, or *custome*, in these
first pure times of the Church, whilst the *Apostles* lived; and was specially ad-
 verted to then; but if any be contentious we have no such *custome in the Churches of*
God, 1 Cor. 11. 5. It is duty also, for the furthest convincing tenderness
 to be used by such, who through grace, have beene kept fixed, for restoring
 of others with the spirit of meekness, and according to the rule, of some putting a
 difference; great peace should thus follow upon a tender bearing with the
 frowardness, and revilings of any, under these sad distempers, upon this
 designe, and for being thus all things to all; to gaine one from the error of his
 way, is a greater victory then to gaine a city. I find in the life of blessed muscu-
 lus, this followed with much success in dealing with some at *Ausburgh*, who wer
 then under a sad sad prevalence of the spirit of error, by seeking first to gaine
 on their heart & affection and then to deal with their conscience, which proved
 at last effectual. 6. It is sure we are now called in this present *crayl* not to be
 secure as to what further growth so strange a contagion may have; when the
Apostle sheweth a little *heaven leaveneth the wholl lump*, 1. Cor. 5. 6. Which
 as a destroying plague, may thus quickly spread from one house, to a city and
 thence through the wholl land yea it is known how small the rise of *Quakers* fine
 was within these few years in the *Churches of Britaine*. Nor are these light or
 small things hath beene now with a strange confidence owned by some of our
 way, or what may be feared of its further prevalence if the Lord doe not
 graciously prevent and rebuke such a spirit which hath thus troubled the poor
 Church. 7. There needs much advertence also on the other hand,
 that there be a continued fear, and no *rootness*, from this sad extreme, in our
 watching of the *Churches* hazard from open adversaries, and to what assault
 may be yet made to the rights and liberties of the *Kingdome of our blessed Lord*,
 the alone *supreme head*, and *King of his Church*; but that thus an equall fear,
 and jealousy be kepted up, so as the truth lose no ground upon either hand.

Reader for this present publick appearance I shall use but a few words it may
 be

be easy to judge how sad a part it is in a time when all humours are so much aloft, and what may be expected this way if there be not from another airt to support against the contradiction of men; but this I must say I have beene stated under circumstances, and with some surprizing call hereto, as I hope, could obviat the most sharpe reflections of any who are this day unbayased in such a case; but I forbear herein to speak more particularly; only as to the occasion of my moving further upon this subject; was from that which is contained in the first Section which upon some delyre and aime for a serious and sober communing upon these differences in our Church, was directed to some few friends; and did choise that way by writ, to prevent any eruption might be of heat, as too usually there is hazard of, in verball reasoning upon such things; and since I found it so frequently challenged how any could oppose themselves to what is owned and asserted in that *History of the Indulgence*, as that which they judged enough to answer al; in such a case, I was enforced to touch it a litle, tho in a very few words, which I designe as far as possible, and now in such an unpleasing essay; yet I humbly judge with that evidence of the truth, as may shew the mistake and invalidity of these grounds, on which so strange a superstructure when seriously pondered and weighed, hath beene raised; Nor have yet found more urged upon the mater by any on this head then what is made use of there. It is sure no times past hath beene ever with so intire an *ouneffe* in judgment as no occasion of difference did fall out amongst the truly godly in some concerne of the truth; but it is sad that so dreadfull a hazard of occasioning a breach in the Church this way, is not yet credit upon *trial*, until some have once tryed it themselves. My great unfitness to move in such a case, was just ground of fear, besides much aversion otherwayes to intermedle with so sad, and unpleasing a subject; but being pressed herein, I hope I may say, it was, with a serious aim, and inquiry after the truth; and to be confirmed by *Scripture light* in a matter of such great publick contest; and with some desire to prevent the stumblings of many as may now be much feared on these amazing and shaking things, that have since followed on this breach; for what incongruity may be judged, in the close anent some thing *practical*, and the Churches hazard from *Popery*, with such a subject; I thought was so far suteable, as I am sure a greater weight thereof, would be found an effectuall meane to take off these sad unedifying debates.

There are some considerable mistakes at the press both in words; and in the pointing, but I hope are such as the discerning Reader can notice, without darkning the sence, and will pardon.

SECTION

SECTION I. *ps 7/3*

Though I have much aversion to move in any controversies, especially where friends so truly dear on every side are thus interested, & when our distempers so sadly prevail, as most seem not in case to bear mutually freedom in these things, so as this present breach would seem almost beyond hope, if some blessed touch of the great healers hand do not marvellously surprise us in this day, beside the crowd and noise now may be feared, is so great, as to shut all access for a being heard on such a subject. And for my self I may say, I have been struck with that terror of these sad imbittering animosities, and heats now amongst us, as to judge it no less desireable to find an hiding place from the strife of tongues, than from the pride and violence of men; yet since it is sure, true friendship and love gains more by freedom and openness of heart with others, than to keep at a distance. Besides that sad impression of this deplorable breach and rent in our Church hath pressed me to write these few lines, not for debate or contending, I may say, in the least; but for the truths sake in a sober and humble reasoning, with some exoneration of my own spirit in a few proposals, with the grounds thereof, which without prejudice or offence I would desire, yea obtest to be seriously pondered. And I hope, I may humbly adventure to say, it hath been with some desire to prove my own heart in this matter, before him who is the great searcher thereof, and under some present constraint of light have now write this, as I durst not (though they were my dying words with peace or quiet of spirit retreat here) But before I offer these proposals, I would desire to permit some few *concessions*, which I hope on every hand (what ever be the present differences) will be acknowledged.

1. That there must be no coolness or indifferency in any interest of the truth under the greatest hazard, this being so invaluable, as there cannot be too dear a purchase thereof; yea that truths comparatively small may be great in their season, so as a testimony thereto, with greatest respect is then necessarily called for, when a publick opposition is made to the same.

2. That this great truth of the *visible Kingdome of Jesus Christ* over his Church, and its independance on the Magistrat, and his being the alone supream head and Lawgiver thereto, is of such high concerne and elevation, as we should not count our life dear (if called of the Lord to be offered up as a Sacrifice thereon) yea that a publick testimony should be then more specially owned thereto, with a clear and distinct sound, when so visibly opposed, as in this day.

3. That it must on all hands be confessed a sad decay of a true publick spirit now amongst us, and of that zeal, integrity and watchfulness for the things of God, and deep impression of the Covenant with God these nations are so solemnely engaged to, as hath formerly been with too sad and unseensible a wearing out from

under former impressions of duty in this long continued triall now in the Church, and that success which seemes to wait on a sinful course, for which all of us have cause for being deeply humbled before the Lord this day.

4. I would hope also this will not be under debate, that an endeavour for a safe union (and without any prejudice to the truth) amongst these who have been helped in this day to witness and suffer against prelacy, and are one in the great concerns of truth & godliness, is both a commanded and indispensibly necessary duty, and will be found as expressly charged upon us, as any duty I know in the Scripture.

5. That there may be differences in a purely Reformed Church in matters of truth consistent with mutuall edification, and without any division or breach amongst such, yea that such will be still here, whilst we know but in part.

6. This concession I hope may not come under question, that it is a part of our guilt this day, our not being more suitably affected with both the sin and judgment of this present rent and division, as we ought: when our Master hath so expressly told, that a Kingdome divided against it self cannot stand, and no less thus threatned than the utter dissolution of such a Church.

7. That there is now need of more close correspondence, and personall freedome with greatest tenderness to be managed in this present difference with other, since they may thus tear one another at a distance, before they understand them, and that prejudice thus entertained with personal reflections, and alienating of affection must necessarily tend on every hand to widen the breach.

8. That this deplorable rent now amongst the godly hath that sad gravamen therewith, that it is a striving and devouring one another in the furnace, whilst so fore pressed otherwise under the cross, yea in the publick view of all our Adversaries, who so eagerly thus watch for our halting.

9. That there is a great hazard in credulity, and easy entertaining reports to the prejudice of others in a time, when too many seem designedly to tread in the dark this way, as if it were to promot a party, rather than to seek the truth, and follow an interest on the ruine and fall of the repute of others, who have had a most sweet favour in the Church of Christ, and been much blessed for the edification of many: this we may fear is one of the provoking evils in this time, and as a smock in his nostrils, who hath said, such as sow discord amongst brethren are an abomination unto him *Pro. 6: 19.* and hath cursed such as smiteth his neighbour secretly *Deut. 27: 24.* which may be no less sad and sore by smiting by the tongue, than by the sword.

10. I hope this also will be mutually granted, that a safe managing of differences and rents amongst the godly in so breaking a time as this, is one of the most difficult things in Christianity, so hard it is to get our own spirits kept out, to reach that tender and due regard to present circumstances for publick edification; yea to be kept in an humble and spirituall frame in such a case, and to have the life of grace kept in vigorous exercise, so as thus to have pride, wrath, and bitterness of spirit made to melt down in meekness, humility and love. Having premised these few Concessions, which may be found of some weight in this sad case, we are now in, I must humbly offer these following Proposals to be considered.

PROPOS. I. Should we not with greatest fear and trembling lay on a breach and rent of the Church, and amongst the truly godly in this day on these grounds?

1. That it so expressly contralls the authority of our great Master, who hath enjoyed by such reiterated commands, love and concord amongst his Disciples, so as I

can find no duty in the New Testament with more frequent obtestations and arguments pressed than this. And though it is unquestionable, that some must be more culpable in the cause of the difference than others, yet doth he press thus with such vehemency, and without any such reserve, to sist, untill there should be an intire onness in judgment amongst themselves, else there were no such difficulty or need of it to be thus pressed. 2. That it was his dying charge *Joh. 15: 17. to love one another*, and to guard against any breach amongst themselves, and seemes to have been the thing his heart was most fixt on, when he was to leave the world, as a witness of their being his Disciples, and that the world might know him to be sent of God, *Joh. 17: 21.* and thus be for a testimony to the truth of the Gospel, and to enforce a conviction of the excellency of Christianity and doctrine thereof on the greatest Atheists. 3. And may we not see these prejudices, which follow on a formed and growing breach of the Church, are oft such, as the cause and occasion thereof do bear no proportion thereto, when brought to the Test of that great rule of Christian love in its due latitude, as prescribed by our blessed Master; yea that thus there is a being so sadly engaged in disputings & sidings with parties, with such exasperation of spirit, and neglecting of these offices of love we ow to others. 4. That we may see such a sad rent, the more it is followed, the more it becomes a labyrinth and maze, and no way found thus to get out, but that by which they first entered. 5. That conspicuous beacon also, which in all ages hath been set hereon, may make us tremble heret, and how this hath resolved not only into *strife*, debate, confusion and disturbances both publick and private, but to hazard the very ruine and dissolution of such a Church. We find *Salvian* shewing that this was one of the saddest presages of that desolating stroak, that came upon the *Affricain* Churches, and we may see the very first visible degenerating of Christianity in the primitive times begin here, for it is at such a breach the envious one waits to sow his tares; and how rare is a stop, or fixing sound in such a current, but like the breaking in of waters, doth carry many a further length than they ever intended. It is known on what grounds that sad breach by *Labadie* and his party began here in the *Belgick* Church, with whom many went in the simplicity of their heart, and by such a designed cure to the offence was then taken by them, did but heighten the distemper, and occasioned so much prejudice against the power and truth of godliness in this land.

PRO P. II. May we on any safe ground break up Church fellowship and communion so far with those who have accepted the late *indulgence*, as not to hear or receive the publick ordinances from them as being such? I must propose this on these grounds. 1. That hereby no approbation of the *Indulgence* can be necessarily inferred, and the ground of offence can never be owned such, as to pollute the ordinances, or make communion with these in the least sinfull to us. But it would be adverted on what side the most dangerous and destructive inconveniences are, and hazard of the greatest offence hereby to the Church. 2. That we must still own these as our brethren (what ever be the present difference) with whom we are one (we hope) in Christ, and in the great concernes of truth and godliness, in the same doctrine and principles of the Church: for in these we differ not in Thesis, what ever the application hereof is matter of difference; yea should be tender to judge, in so far as they profess (whom we so assuredly know to be both serious and godly) in their opposition both to the Prelatick and Erastian Adversary. 3. That

they are such we must own to be the undoubted Ministers of Christ, clothed with a Ministerial power to preach and dispense the ordinances, ere ever this *Indulgence* was on foot, these being *Acts* of their office, which flowes from no convey or grant of the Magistrat to such places; and that be vertue of their office and calling, the peoples they standeth still in force to hear them, with respect to that primary relation they were under, as *Officers* of the Church universall. 4. That this cannot be made practicable, except we take the very Government of the Church off its hinges, without a declarative sentence; since upon the matter it is to draw out one of the highest censures against so considerable a party of the Ministry, yea to exercise *ecclesiastick* and juridicall power some way, not only over these who are *indulged*, but over must of the whole Non-Conformists, who are still free and enforced in conscience to own such in their Ministry. 5. That this should be a departing from an *union* once acknowledged in our fellowship and communion with them in the public ordinances. It hath been hitherto publicly owned, that if the whole Church had been so far left, as to some sad compliance for a time that way, and thus the people sit under the Ministry of such, that even on an after discovery of the evil thereof, there would not be allowed the same necessity, or expediency of *separation*; or for refusal to hear them, as there is now in our case for a non-compliance with that party, and keeping thus at a continued distance, which was a ground had such weight with our worthy *Ancestors* in the former times of prelacy, when it was not brought in at once, but by degrees into the Church, and thus found it not safe and easy to break up so far, as not to have Church fellowship in receiving the public ordinances then from such, though a most vigorous opposition to the sinfulness of that way was still followed. 6. Because this might quickly tend to a casting off of most, if not the whole of the standing non-conforme Ministry now in the Church, who have been helped to stand and withstand against Prelacy, and to open such a doore for any of the people at their pleasure to quite or turn off the Ministers of the Gospel, without any fixed or previous cognition in such a case. And Oh! how hard, or difficult will it be found to set bounds, or fix new landmarks, when once the old are taken up, may be easily judged.

PROP. III. Is such a refusal to hear these Ministers who are indulged, now owned, because it is *simpliciter* unlawful, or on that ground of its expediency, and for edification? I would hope, none yet dare come to own the first; but for the second of expediency in such a present case, I must humbly judge such a practice would seem very unanswerable thereunto, on these grounds. 1. That this sad effect hath so visibly followed thereon, to break up that sweet edifying fellowship, which was formerly amongst Christians in many places, so as these who were wont to walk together, and keep Christian converse, for building up one another in the truth, can now hardly joyn or pray together. 2. That none seem to have gained by this late heightened breach, except the publick Adversary, yea so sad a dash to these publick meetings in the fields thus given, which here to fore were so eminently blessed, whilst thus such open contradiction of late in preaching hath too evidently brought a stumbling to the weak, and a reproach on the way of the Lord, as we may fear shall not in haste be taken off. 3. That thus the prelatick party seems more hardned, and to have less reckoning of that heavy charge of perjury and defection from the truth, when so great a part of Non-Conforme Ministers

they

they find publickly classed with them, who yet are otherwise known to be both able and godly; yea which hath been sadly regrated, that the edge of that wounded zeal which was against *Prelacy* and the common Adversary, hath been thus blunted in a more hot pursuit of the other party. 4. The shaking and stumbling of many, which I must here write with a sad remembrance of a Christian, who I durst not but say but was truly serious, who spake to me almost weeping, when I was last in our Country, of being put to that through this late breach and visible contradictions in publick preaching; yea that some had openly declared there were scarce four faithfull Ministers of the Church to be found, that they knew not what, or whom to credit, but like to be shaken in the very foundation. And I must humbly judge, if this breach should grow, I know no gain will ever recompense the *Kings damage herein*, I mean of our *King and head* in the edification of his people. Yea who are there, if not fixt and established by grace, that can look on these devouring heats and breakings amongst both Christians and Ministers in this day, but are in hazard to take prejudice at the whole of Religion, and must needs judge that these cannot be the fruits of the Spirit of Christ. 5. I must yet add on this ground of expediency, if it would seem to engage the multitude in these controversies, and make this their business, ere many such know what the solide work and exercise of godlines is, or what either the principles and power of Religion means, and why is that so expressly commanded *Rom. 14: 1. Him that is weak in the faith receive, but not to doubtful disputations.* It is sure, that it much concernes all who preach the Gospel, to know the message they deliver be suted for solide edification, and in bearing testimony to the truth in this day, which is so unquestionably a duty, that yet it be with such a grave ministerial seriousness and Christian wisdom, as it may commend the truth to the conscience of the people, so as this duty be neither neglected, nor unsuteably managed, otherwise a light and too ordinary a way in speaking on so grave a concerne, or on publick differences, without some convincing and sutable weight herein, and when it is with personal reflections, we may fear would stumble much more then convince, as would seem a thrust rather at the persons of some, than at their way, and to gain an interest to a party more than for the truth.

PROP. IV. Are not such expressly called, yea with an intense study to unite so far for the truths sake, and in following clear uncontroverted duties, who are otherwise like minded in things of the Lord, what ever now may be in difference amongst us, so as that union should not, nor ought to sist, untill a through onness of judgment be attained in this present controversy (which were so much to be desired) upon these grounds. 1. That the Scripture clearly determines this; *so far as we have attained, to walk by the same rule, and mind the same things, however even in some matters of truth not one, Phil. 3: 15. 16.* and with hope, *that the Lord in due time may graciously convince* such who are in the present difference most culpable. And I should hope, that more tender and affectionat condescendence in the way of dealing with such might tend more to reclaime and recover, than any violent and peremptory way. 2. Because, if such an uniting in unquestionable duties should cease, untill there be a full union in judgment amongst the truly godly, what times of the Church have been so favourable, that we could then ever hope, or essay any concord in duty. 3. That it is sure, the most eminent Instruments in the work of the Gospel, both in the primitive times, and since the Reformation, have been

oft at a very sad difference amongst themselves in the matters of truth, whose concurrence otherwise in carrying on the work of the Lord, hath been most remarkably sealed with a blessing. 4. That a bearing and forbearing in many differences of judgment amongst the godly for the Churches peace, and without any involvement in the sin of others, hath not been hitherto questioned by the greatest lights and witnesses to the truth in these late times, especially where both the doctrine and Government of the Church hath been in the great and weighty concerns thereof adhered to. Thus blessed Calvin doth so pressingly obtest the *English Congregation at Francfort* for a tender bearing and mutuall forbearing amongst themselves, in that present difference was then, with respect to the circumstances they stood under, and for the truths sake, though he was far from owning that party in that wherein the rest of their brethren had been so highly grieved.

PROP. V. Is it not one of the great concerns and trials of Christian wisdom in the Church, how to apply the rule in things lawful and commanded, with a due regard to edification in such a case. I propose this on these grounds. 1. The expresse warrant of the Scripture, 1 Cor. 10: 23. *all things are lawfull, but not expedient, all things are lawfull, but edify not.* 2. That this hath been one of the greatest depths of Satan to turn men over in the managing of a duty on another sad extreame, as [the] very way to break it, *but he that handleth a matter wisely shall find good.* The way of the Lord, and a close adhering to his truth doth never of it self occasion a breach in the Church, but what our corruption, and unsuteable following of duty doth on either hand occasion; nor is there any jarre, except what is from our selves betwixt zeal and Christian prudence, since these are both expressly enjoyned, and equally obliging by the holy Ghost, nor can they ever part, but with a sad prejudice to the truth. There is a holy contemperature of zeal, meekness and love, all which being from one and the same spirit, do with a sweet oneness necessarily concur for the same end. Nor can I possibly reconcile a being professedly hot in the one, with being cold and unconcerned in the other, except I should quite the revealed rule of our duty for both. 3. Because the truth may get a very sore thrust by the manner of our contending for it: the *fruit of righteousness is sown in peace*, and both should be seriously adverted to, that the cause of God be neither neglected, nor yet prejudged, through a non-suteable following thereof. A wound needs both a tender and skilfull hand to handle it, else it were easy to destroy, where the case and present constitution of the patient is not considered a right. O! if that Scripture were more practically owned, for a humble tender condescendence in our dealing with others for the truths sake, *I was all things to all, that I might gain some.* Our bitter, hot and unadvised expressions may some times wrong the interest of our blessed Master more, than we may find easy with our furthest work to recover.

PROP. VI. Is there not ground both to fear and watch against a giving any thrust at the credit and repute of the *Ministers of Christ in our Church*, who in this hour of tentation, and after many sore wrestlings and differences, have yet obtained mercy to stand and suffer against prelacy, what ever cause they may have to weep before the Lord over themselves for saddest failings and unanswerableness to the work of their day? I most propose this on these grounds. 1. Though I would be far from judging it to be designed, yet *ex intentione operis*, is it not too visibly inductive and concurring with the same end, and interest both of the *Prelatic party* and *Quakers*, and thus may give a sadder thrust, than is apprehended, at
the

the *prophetical*, as well as the *kingly* office of our blessed head? 2. That this upon the matter is some way all one, as to silence them and cast them out of the Church: since it must needs tend to disable and render them useles in their Masters work, what ever tends to break their credit, as Ministers of the Gospel. And should it not be deeply considered, if the charge be such, and of that necessity to follow for making them in a manner contemptible to the people, as the labour and service of such this day in the vineyard of the Lord may amount to. 3. What help shall can the poor ignorant and impenitent sinners have for their cure, if thus impressed and taught to turn their back on so many serious and godly Ministers, whose work hath had a convincing seal on many? And I hope with greatest desire would seek the saving of souls, yea when the prophane, drunkards, swearers and worldlings shall thus flee under such a patrociny, that many if not most of the non-conforme Ministers of the Church are neither to be heard, nor owned, how sad should this be? Or if they go that length, as to hear, yet with having them in such contempt, as without any dread or fear to slight their ministeriall exhortations. And Oh! the souls of many thus in hazard to be undone, and to run to their own destruction, and take such advantage, when so much is given to revile Ministers known to be unquestionably godly, and fixed in the Government of the Church, when they would seek to draw them to repentance. This is no personall interest, nor will it be found a light or small matter, pretend who will to the contrary, to give a publick thrust at the credit of a *Minister of Jesus Christ*, who may yet have some service for his Master under his hand, and whose sin being blotted out shall be for ever hid in the day of their appearance before the great judge. Or thus rake up what we may hope he hath covered. I remember what I heard pressed in the time of the late difference about the publick resolutions after a communion before a most solemn auditory, and by one of the greatest Ministers of Christ I know then; yea when to the conviction of all he was owned with greatest evidence of the presence of God. I think, saith he, as to the sad differences now in the Church, we should with *Shem* and *Japhet* take the mantle, and with our eyes shut go backward, and lay it upon *Noah*, yet was he in his judgment sict against the resolution. 4. Hath not the greatest strength which error and seduction have got in the Church of *Brittain*, most visibly followed on the reproach and subtle breaking of the credit of the Ministers of Christ? And what doth the Popish Adversary more visibly designe than this? As *Conzen a Jesuite Polit. 2. cap. 18.* writes, „that the surest way to reduce the Church to Popery, was to have their great aim against the Ministers of the Reformed Churches, by blasting of their reputation, as well as persecuting of their persons. 5. And how sad may this be judged for such, after many years tossings, and being exposed to many sore difficulties, to be made to suffer at last more from friends, than publick Adversaries, and thus be under both these rods at once. I write this, I hope I may say, without the least countenancing of whatever hath been matter of grief or offence in the practice of any; but that I am pressed from that due respect I ow both to the persons and Ministry of known able and godly Ministers, and stratching the principles of the Church. 6. I must further add, that I fear it be found a guilt lying heavy on *Scotland*, and on many Professors there, beyond most of the Reformed Churches this day, a high and daring contempt of the Ministers of Christ there, without respect to their former sufferings, integrity and weight in the Church, with a designed spreading and agreeing their infirmities, because of the differences.

differences from them : for which we may yet fear this sin be write in our judgment by the Lord his recalling further his despised Messengers. And now whilst it seemes the plague of the time for many to hate and revile the Ministry of Christ, need they be thus further killed and hardned with prejudice against such a remedy, and that these even by their friends should be thus put to do their work with grief and not with joy?

I shall but further add, that it would be deeply pondered, how far the credit of the truth, which is of more concerne than our souls are worth, hath been exposed to saddest reproach; how much reall exercise of soul in the serious, and internall work of Religion hath been made of late to resolve in imbittering debates, and as it were a drawing into parties. Oh! how must our care be yet further write in letters of blood? That *Rabies Theologorum*, as it was tearmed in the *German Church*, was such as made some eminent Ministers of Christ then to long for death, to get out of such a flame into that land of peace. We may not quite the least of truth for the peace and concord of the Church, nor can these be ever in opposite tearmes, but as we make them, and I may with some confidence say, that what is now here written, hath been with a serious desire in respect to both; but I hope some may speak in the words of *Bucer*, that for a safe healing, and to have it made effectuell to a broken and rent Church now, they would judge it of that concerne, as if called and helped of the Lord herein, to lay down their life for the same, and thus for their brethren.

I have been in some measure pressed to write this, if I could with that single regard to the interest of the Lord thus deal with my own conscience, and others. And though I designed in as few words as possible, to speak my heart herein, yet must add a few things more on a subject, though very sad, yet of much weight and import.

1. That it may be too visibly the great want which is this day in the serious work of Christianity, and gives the saddest rise to these high distempers now amongst us, that if these graces of the spirit were in more lively exercise, the love of Christ, humility, patience and meekness, a putting on of bowells of mercy, tenderness and compassion, as the Elect of God towards these we differ from, with more severe self judging, and sutable fear in judging, and condemning others, we are commanded to have; this present difference should never have come to a formed breach in the Church; yea thus more advantage to the truth, and a more clear testimony kept up thereto by a spirit of love. It hath been astonishing to see imbittering heats and animosity, with such sore thrusts at a distance to break the credit of others, which are so visible corruptions of corruption, yet plead a patrociny for the same. O my friends, why is it so? The zeal of God must be for the Churches edification, and also bring us thus under a constraint for union: the wisdom that is from above, and is pure, is peaceable, gentle and easy to be intreated, without hypocrisy and without partiality. And do any feeble the comforts and sealings of the spirit with a dividing and imbittered temper? It was a sad rebuke the Disciples of Christ got, though on a just resentment they had of the wrong done their Master, but that tended more to destroy, than to gain, *you know not of what spirit you are*.

2. Have we not hitherto seen, that on a small remove and secession in our Church fellowship, such have made more haste than good speed, nor have found it easy after to fixe, untill they have been a length their heart would some time have trembled

æ; yea thus besides the wounding the heart of the godly, darkning the glory of the Gospel, and shaking the faith of many, have been forced to run on saddest inconveniences and new principles to maintain their way. What ever length the difference about the publick resolutions of late came to (which was a visible presage of the stroak that after came) yet was there no dashing on such a rock as this is now. And we may know, that what ever tends to divide amongst the godly, or betwixt people and Ministers, gets but too easy an hearing oft amongst many, it is so sub to our corruption, and one of the strongest lusts of the flesh.

3. Is there not an undoubted necessity this day to essay to the farthest an union and healing in the Church, when of no less import, than the keeping up of the worship of God, the salvation of the people, the credit of the Gospel, and a preventing the stumbling of many now in such visible hazard, which are more than our souls are worth? And can we see how these shall be safe, if this breach be still widned? The longer continuance will make it the more difficult to heal, when on all hands we are made to mourn, and see the issue, which we would not formerly believe; and is not this a strange rent and distemper in a day, when the Lord hath cast us all down, that our great work should be to bear down others, with such a proneness to take offence, as well as there is in giving it, is one of the high provoking causes of wrath and judgment, which as in greatest letters, I must say, hath been write before our eyes in the late providences of this time.

4. Since each is concerned to prove his own heart and work herein, and what may be his accession to so highly a provoking guilt and stroak as threatens no less than an utter quenching the light of the Gospel in *Scotland*, and to be overwhelmed with *Popery*, *Atheisme*, and all ungodliness, which so much gain ground by our breach. It were well, if there could be so impartiall a search herein, and triall more of our selves, than by rolling it over on others, what may be our part therein; and if these things bring not a sad involvement in such a guilt. 1. When there is no tender abstaining from harsh censuring of others. 2. When there is a pressing more of that which tends to divide, than what there is to unite, and in how far we are still one in our former principles. 3. When high prejudice, and alienation of affection is not closely watched against, which like the predominant humour of the jaundice, will quickly present all things in the same colours, and make it difficult to judge of the way of others we differ from, without a sad by ass. 4. When contentings even for the truth are more passionat and breaking, than with humble seriousness to be rationally convincing and healing, which is founlike the way of the Lord, and in being defamed, yet to intreat. 5. When there is not some study to walk close together in so far as we are one, and mutually convinced, which I am sure would help to come more neer in what is now the matter of difference. I must here confess for my self, it hath been heavy on my spirit, that I did not with more seriousness, and according to my small measure move herein, when last in my own country, and had so neer a prospect of these deplorable confusions, nor have been under that sutable weight, as such a time calls for, when the Church there is as struggling betwixt life and death, though I may say, it hath oft made me cover a hiding and more abstrætness from so sad a noise; but O blessed they, to whom it it shall be given to stand in such a breach this day, so as it may be convincingly evident the zeal of God, and a healing spirit do most sweetly concur.

5. And what can we possibly answer to our own conscience, and to all the

Reformed Churches this day, yea at the appearing of Jesus Christ, that now the poor Church of *Scotland*, when in the furnace, and so long in a suffering condition, is like to be more ruined by our selves, than by other Adversaries; and such a fore rent now amongst these, who are still one in *doctrine, worship and Government*, and we hope have access to the Father by the same spirit, as have in a sad measure broke up Church fellowship in the Gospell ordinances, and in the most concerning duties of Christian society amongst many; yea this to be still growing, and yet no essay nor endeavour to prevent such a ruine, that is like to be entailed even on the offspring, and what may be the thought of the generation that succeeds, when so deplorable a history shall be put on record.

S E C T I O N II.

IT may be strange and matter of astonishment this day, what so severe a stretching of that controversy about the late *Indulgence*, in our Church, and bringing things to such an extreme, can possibly mean? As though no party else were to contend with, when the whole of Religion, is like to be swallowed up betwixt *Papery, Prelacy, and Atheisme*, and that the peace and true edification of the Church were now so low and cheap, as to sacrifice them upon such an account; yea, while so many are in that hazard to be shaken, as they are like to lose all settled persuasion of the truth: but since such stress hath been by some layed on these grounds adduced in the late *History of the Indulgence*, for not hearing, or receiving the ordinances of the Gospell, from such Ministers as have accepted thereof, to a further widening thus of the breach; and, that I have been expressly referred thereto, as a full answer to what is held forth in the forgoing *Paper*, or whatever can be said to the contrary; I was pressed to some perusal thereof, so far as to know whence a conclusion so strange, and of so high and universall concern to all the Churches, could possibly be inferred or established by any, who admit the Truth and Authority of the Scriptures, and these principles wherein we have hitherto walked. But ere I touch this more particularly, I must, to prevent mistakes, premit some few things in the entry.

First, That it is sure the question of *Separation* is one of the most difficult things, and lies more in the dark, then most things that are controverted; and that all acts of extremity, such as this, should be with greatest reluctance, and on convincing and necessary grounds followed; nor can we ever see such a way hath in any time been blessed, (how favourable soever it might seem in the eyes of some) which hath tended to perplex and precipitantly, to break a poor Church and how sad a mark is put thereon, by the holy Ghost, may be read *Jude vers. 19*.

Secondly, Though some seem too visibly unconcerned, and in stead of being suitably affected, to account this growing *breach* rather an ornament and matter of boasting; yet, when seriously considered, of such import is it, and that question anent Church fellowship and communion; as this may be truly called, *Ariaculus flammis & cadentis Ecclesia*, and upon no lesse hazard now; (if grace doe not marvelously prevent) then the dissolution of a Nationall Church: and is not that *James 3. 16*, written in greatest letters this day before us, *that where strife is there is confusion* and

and every evil work, and that thus both the work of conversion and interest of the Gospel is most visibly obstructed.

Thirdly, We must take no measure of present duty, from the event, but whatever propofalls or essays should be for any compofure or healing now in the Church, I hope, I may say, it is no finfull tampering, or with any ceding or latitude in the least, in the matter of God; but let truth still have the first place, for I should reckon any such peace with greatest terror, which might cause a breach with God: *have sals in your selves, and peace one with another.*

Fourthly, It is not the case of the *Indulgence*, or the acceptance thereof by any of our Brethren, that is now the controversy amongst us, nor is here touched further, then a necessary opposing, so strange and unjust inferences, as hath been made thence, to make this difference seem greater then it is; and for-renting the poor Church; but it is known when that design of the Magistrate was set on foot, what sutable and serious freedome (in the opportune season) was used to prevent any dividing among us, and to keep of any concurrence therewith, yet with that due and tender respect to there Ministry, with whom we herein differed, to prevent any publick rent or breach, and as we judged these most sutable consistent, so it is sure, the thoughts of such things, we now see, and of such a spirit as is now aloft would have made our hearts then tremble.

Fifthly, I doubt not that this great duty will be acknowledged by all, if it had a sutable weight on us, in such a day, to adore the holy and spotlesse righteousness of God in what he hath done, and ly in the dust before him, against whom we have sinned, and be much in humble and serious selfjudging; for we should tremble either to justifie or extenuate the sad declinings which hath been in our Church, in these later times, from that *first love*, tenderness and zeal for God, and the great concerns of his truth; yea mourn, that so sad a faint hath been among us, and despondency of spirit, for such a sutable, *unite*, and solemn appearance, as was called for in bearing *testimony* against these invasions made on the Kindome of our blessed Master, whilst many opportunities hath been too visibly lost of this great duty by us al.

Sixthly, Yet upon the other hand we must not shut our eyes, nor conceal such a ground of hope, and token for good, that the Lord will not destroy, but dwell in our land, that he hath accepted a *testimony* by the sufferings of his poor people, even of all ranks now for these years past, who have cheerfully endured, with much long-suffering, some unto death, banishment, imprisonment, and the spoiling of their goods, as I may adventure to say, upon this account a greater *testimony* hath not been given to the way of the Lord, and his truth in our Church, since the first begun Reformation from Popery; yea, that what ever be these sad deplorable differences now amongst us, yet are they not stated upon a publick disowning of any principle of truth either in doctrine, worship, or Government; and hopes, that many of these who are most severely reflected on by some, would through grace, (if called to publick confession, of the *glorious headship and supremacy, of our blessed Head, King, and Lawgiver to his Church,*) not account their life dear unto the death, to be offered up as a sacrifice thereon: Wherein I judge as is meet, and with more peace of minde now when I write this, then to judge with that severity, and peremptoriness, which have been by some, against their Brethren, and fellow-servants this day. I shall but add, that what is here touched, hath been with some desire and aime, to keep a distance from any *personall reflections*, or to provoke and give a

thrust at the repute of any; but Oh, if a delivering ourselves up to the truth, were reckoned to be the greatest *Victory*, and however provoked or injured, yet by *manifestation of the truth* to their consciences, in a humble, tender, and convincing way to deall with such; surely, this should be matter of peace and joy in the shutting up of our dayes, and not to have *repented evil with evil*, but to have thus endeavoured the gaining the soul of their Brother, *by overcoming evil with good*.

Having premittid these, I must touch alittle some grounds layed down in that *history of the Indulgence*, for nor hearing of the indulged Ministers; and such measures as seem to have been taken, for a stretching this difference so far, as to break of Church communion and fellowship with these, whom yet they dare not but own as the Messengers of Christ to his Church; which I must say upon some serious reflection, hath been astonishing to see, so high a charge and arguments adduced there, and with such confidence followed, which, if searched unto, by any serious and unbiassed Reader, may enforce them to see, the conclusion would seem to have been established befor the premisses; though in this as to the tendency thereof, and these sad and deplorable consequences that are like to follow, I hope, was neither designed, nor foreseen by the *Author*, to whose memory, (if such as is pretended to be) I doe own great respects, and to have no further reflection on what is there, then the truth, which must have preference to all, indispensibly requires.

First, We may see in stead of *Arguments*, some high and confident assertions, where I must say, the enditement goes above the evidence; and that (1.) There is both an imposing of a *sense* upon their Brethrens practise, and a being judge also themselves; and such a sense, as these who have been known most averse from any acceptance of that *Indulgence*, yet can neither see nor admitt; but how hard is it, in a dividing time, when all humors are so much aloft, to censure without slander. (2.) Here is a pressing of that *sense* on this practise, which themselves doe with a professed abhorrence disown; whose candour and sincerity otherwayes, in the greatest concerns of Religion, I hope, none dare debate; and how sad is it, when deductions, and inferences, are rather forced, then found, from the way of others, and a designe more to defame, and make things worse, then they are to reclaim: and to urge things beyond their due weight: there is a rigide and severe prosecution even in things lawfull, that brings much scandall on Religion, and the way of the Lord, so as to make many feare and take a judgment thereof by this practise, which yet, is so full of a holy sweetnesse and condescendence. (3.) What is held forth there, as it too obviously exceeds, so it is a divesting of the matter, of these just extenuating circumstances that it is capable of, whilst no censure should extend further according to the rule, then what necessarily must be inferred from the fact: for that 1 Cor. 13. commanded *Charity, which thinketh no evil of our Brother*, so also reasoneth no evil, so as to put ane harder construction then it can justly bear, as if there were some desire, to have such ane advantage to speak evil, and interpret doubtfull things in the worst sense.

Secondly, For these multiplied divisions of many arguments, and a strange empeachment of ane accumulative defection from the truth, and falling in with *Erastianisme*; I confess was astonishing, what such a heaping up of these should meane, with so visible a coincidence upon the matter, as if to repeat the very same thing, though in another form twenty, or thirty times over, could thus have the more weight: but we know, arguments must be weighed, and not numbered.

Thirdly,

Thirdly, And is there not to visible a tendency of all these high aggravations, and reasonings there upon, to cause a further breach, and stretch this difference, beyond, either what was needfull, or expedient, for edification, in making that a stumbling block for many to break themselves on, which was not so before; and thus in shunning one extreme, hath rushed both themselves, and others, one another, as is like, (if the Lord prevent not) to cause a further stated division in other points of truth; and to what a sad extreme now are things thus come; when it is so expressly declared in the *preface to that History*, that he can pray for nothing else in behalf of the indulged Ministers, *but repentance, and untill that, may have no sute else to God in their behalf*; which is an expresse denying to pray for the successe of their Ministry, and edification of the people, untill they be once convinced, and have changed their judgment: yea, thus could not joine with such in prayer, upon any other sure that they should put up for themselves, before the Lord. I should wish this had been so cautioned, as any safe or warrantable sense, could have been put on so strange an assertion, otherwise the communion of the saints, and the doctrine of the Church herein, must undeniably be made void.

Fourthly, That here is a most sad, and unwarrantable overstretching of this controversy, (in so high a charge, as is thus brought, of *Erastianisme*, and an *expresse formall, receiving of their Ministry from Magistrate*) I must humbly judge, is unanswerable on these grounds. (1.) That thus, is charged upon them and their practise, for having yielded up more to the *Magistrate*, then is so much, as once sought or required by them, in that *Act of Indulgence*; since that which is expressly shewed there, is, that they allow and permitt such the publick exercise of their Ministry, in these respective places where they should be confyned, to be without hazard of law. (2.) Because, (and, I hope, none will question it) their *Ministry*, and the validity thereof, and that they did also exercise the same, notwithstanding of any hazard from the law, before any such *Indulgence* was, is sufficiently known. (3.) Whatever difference hath been in the application, yet their publick adherence, to the same principles, in the point controverted is undeniable, only they judge their practise herein, to be consistent therewith, whilst questioned by others, which is the very state of this present case. (4.) I hope none dare judge these our Brethren (whatever difference of judgment be herein) or charge them with wilfull error, or controuling their light and conscience in this matter, but that they have walked accordingly; (and I must so judge as is meet) but if any will assume an authority both to judge, and passe sentence on the conscience of such, whom they know to be serious, tender, and judicious, in the matters of truth; I cannot answer this, but must leave them to answer that great infallible rule of the Scriptures of truth herein; but I must say, the putting of so a strange *aggravamen*, and exaggerating of this practise so far beyond all bounds, hath seemd strange to mee, how possibly such could be without some fear and dread, (how light so ever it seem now to some) of being found guilty of a sad breach of the *ninth command*: and since all should *prote their own work*, I humbly think, they should be as competent judges in the truth of their profession, and of what they have so solemnly declared, as any else. (5.) Here also is a visible opposing of them to themselves, in so far as their declaration before the Councill, and set down in that History is evident, and hath these very words publickly, before the Magistrate: (*We have received our Ministry from Jesus Christ, with full prescriptions from him, for regulating us therein,*

an I must be accountable to him,) and if these so publicly owned this; and spoke the same in truth, and sincerity; then these strange assertions so frequently renewed there, even to the readers *nauseating*, upon such an account of there having taken their Ministry from the Magistrate, must be undenyably false: besides its known (and should we deny what is just to our Brethren upon such an account,) their practicall witness, and counteracting of any instructions imposed on them by the Magistrate.

Fifthly, There seems much endeavour to invalidate any *declaration*, which was then given before the Councell, upon the omission of that clause, *only*, and that though they owned their Ministry to be from Jesus Christ, and to receive directions from him for the exercise thereof, that, yet, this clause, *only*, was *deliberately* left out, and the *Authors* of that *History* seems the more pressed herein, else their whole scope were frustrate, since none could debate this to have been then, a full and clear confession of their Ministry, as from Christ alone, and independant on the Magistrate, and therefore are concerned to prove, that this, *only*, was a deliberate omission, which I must confesse a strange reasoning to any discerning Reader, that page 130. *argum.* 12. they with such confidence say, *it is apparent the indulged did deliberately thin to say, they had there Ministry only from Christ*, and yet page 24. when they give the reason why this was deliberately done, because it was *designed by some*, (*says the Author*) *if I be not misinformed*: and must the whole stresse of most of their arguments, be layed over upon their designe, and intention herein, and nolesse then a judicall forfeiture of their Ministry thence inferred, whilst they are, yet, put to confesse an uncertainty, whither they were rightly enformed ament this, yea, or no, or if this omission was truly deliberate: and since this is a publick fixing, a most high scandall on so many Ministers of Christ, it would have been expected to be with the furthest evidence to convince others, and that they are in case for the full, and judicall, out making thereof, when required; if they would give that measure they expect from others, and which the Scripture indispenibly requires in such a case.

Sixthly, It is strange, so sudden a determining, and publishing the private judgments of some, in a matter of such weight and universall concern, without so much as a previous communicating in Councill herein, with the most tender of their Brethren, whom they would in charity judge to be serious, and have the Councill of God with them, yea, this without laying down any such convincing grounds, as were necessary to justify so strange a practise, as the departure from fellowship in the publick ordinances, with so great a part of the Church; as though this had no weight in this day, for the spirit of the Prophets being subje&t to the Prophets. I must say, though some should own an *revelation*, or extraordinary *impulse* in this, yet, so far, it might have been judged, they might have kept of, as not to vent the same in ane disorderly and unsutable way; or adventure to bring in so strange a practise, and of so publick concern in the Church, without the Church; or to exercise their private judgment, over the whole of their Brethren. The *Apostle Paul*, tho immediately called by Christ, yet would goe up to Jerusalem to conferre with the Brethren; nor would Paul and Barnabas together, adventure to determine in that difference at Antioch, untill it was brought to the Apostles: the same spirit which leads unto all truth, does also lead unto Humility, and to the furthest tender condescendence in Brethrens dealing with other; nor should it be light, whatever may be the private thoughts of some,

off some, in a matter of truth, to doe any thing precipitantly which may disturb the Church; and now when it is struggling as if between life and death, was this a time to drive with such heat this present breach, and in a way to defame, more then to convince and gaine, and with such a height of severe reflection on all that comes not to their measure this way, as if to be *pious*, and *peaceable* at once, were wholly inconsistent.

Sevently, And what should it meane, or is it suitable to that candour and tender respect, which we owe to the *Author* of the late *Apology*, to set down these arguments which he hath there for not hearing of the *Curats*, for not hearing the indulged; and herein, to oppose him to himself, and his own expressly declared sense to the contrary; whilst now by his death he cannot answer. But his own words there, I hope, will not be denied, which yow may read *pag. 128.* and there also see, a vigorous opposition to the *indulgence* yet without any breach or dividing from these worthy Ministers, who have accepted thereof, are no wayes inconsistent. „ Amongst the many designs aimed at, (said that Author) in this indulgence, and in part obtained, we know the breakings and dividing of our party „ was a principall one; but, we hope, without the fruit our Adversaries expected; „ for whatever difference there hath been, and yet is among us, in our practise in relation to the indulgence, we are all agreed in our preceeding exceptions against it, „ and if there had been accessse for representing the same to the Rulers, our unanimity and concord in these had been more discovered and known to the world; „ there is no change with us, of our known and professed judgment anent the Government of the Church, in its distinction from, and independency on the Magistrat; some who take hold on all occasions to reproach us, are pleased to represent their acceptance of this *indulgence*, as contradictory to, and inconsistent with our former professed principles in Church Government; yet, any that considers what was shortly hinted at in the Councell, at the receiving of this indulgence, and what was more largely declared by them, to their congregations at first entry, will be sufficiently convinced of our constant adherence to former principles, which by this acceptance is not at all changed: thus for he.

Eighthly, But if the declared judgments, and authority of some may influence any to a more implicate falling in with this way; I must yet further crave leave, to oppose the judgment of one, who, I suppose, may have the same weight and authority in this case, it is the *Author of the true Non-conformist*, who in his clearing the duty of forbearance to hear the *Curats*, hath these words which I cited, in the first Paper, *Page 196.* „ I freely acknowledge, that if God had permitted this whole Church to slide into the present evils of Prelacy, and thereafter had blessed it with a discovery; yet, I would not admit in that condition the same necessity „ and expediency of separation, that I now finde, to plead with for a non compliance „ in as much as our present non-compliance, was not only a more seasonable and safe duty, but also was attended with a faithfull and edifying adherence, to our true and sent Teachers. And *pag. 194.* hath these words, that separation is a departing from ane union, once acknowledged, even in these things, that are in themselves not condemned: and thus does most expressly determine, the unwarantableness of falling off from Church fellowship with the indulged Ministers on that head, after so known and acknowledged union with these in the public ordinances, even after the acceptance of the indulgence, till of late, but that you „ may

33 may know, what is the sense and declared judgment of this *Author*, in this case;
 33 I shall give you now further his own words, *pag. 487.* opposing himself herein to
 33 these sharp reflections of G. B. But you doe not only make your Non-conformist
 33 to cede as it were to your reasonings; but in a manner to own the late pretended
 33 indulgence, as flowing from the supremacy, as on purpose to fix on these few
 33 Ministers of ours, who have been thereby restored, at least a constructive appro-
 33 bation of this evill. And there in the following page has these words. But not to
 33 lose time in these triflings, I differ from your Non conformist, and am so much
 33 against the supremacy, that I abominate the *indulgence* under this name, but that
 33 God has disposed the King to restore in any measure what was so sinfully taken
 33 away, we account it a great blessing, wishing that he may be in such manner sa-
 33 tisfied with the fruits of this course, as may more and more convince him of its
 33 righteousness, and encourage him to its prosecution. But if you, or any think,
 33 by this poor and scant restitution, to bribe the Lords people, to the rest of your
 33 usurpations; we trust the Lord will deliver his own; and that as hitherto, our
 33 Ministers has looked upon themselves as such, neither of Man, nor only by Man;
 33 but by Jesus Christ and God the Father; so they will accordingly acquit them-
 33 selves, and in a speciall manner testify for his right and ordinance, against all invasi-
 33 ons; and that so much the more, as the hard condition of the present times, hath
 33 engaged them to an seeming allowance of that of which they ought to purge them-
 33 selves in the first place: thus you see what is the declared judgment of that *Author*
 33 in this present case, yea, how far he is a length herein; and I hope non will
 33 question his speaking his light, and judgment in this sincerely; but that we may see
 33 different judgments and apprehensions in this case should not seeme so strange now
 33 in the Church.

Nintly, But since so great a weight is layed on this, that the *indulged* Ministers
 are in the same classe, and case, with these who are *Prelatick*, yea, seems rather
 to hold them out as worse; I must now offer some few things on this head, for any
 discerning Reader to confidere. (1.) How visibly this hath tended, to a sad heigh-
 tening the present breach; that the just grounds, whereon we have kept such a dis-
 tance from the hearing of such, hath not been more weighed, and understood; and
 how these can give no possible warrant, to make the same inference in this present
 controversy. (2.) That the stretching of this by some to so great a height, as to
 take arguments hence, for forbearing to hear, so many eminently godly and able
 Non-conformed Ministers, upon this head of the *indulgence*; would truly seem,
 as if designed, rather to weaken its strenth against the *Prelatick* party, and give
 such, to sad ane advantage against us, in this day. (3.) Since it is not in *these*, or
 without a due consideration of these speciall grounds, and just concurrence of cir-
 cumstances in the complex case now of our Church, this can be understood for not
 hearing of the *Curats*, but as such, which in a speciall way must be stated by it self:
 (for it might otherwise tend, to a sad prejudice to the truth, and publick interest of
 the Reformed Churches, and run unawares on a very evident precipice) I must
 therefore beseech and obtest, that this may be more adverted to, and that we may
 know how suitably to give a reason, of our light and practise herein, upon clear
 and evident grounds for which I shall offer these. (1.) That with the late erection
 of Prelacy, there was then no departure from any *acknowledged union* with such,
 but a *simple Non-compliance*, and a publick owning and adhering to these faithfull

Non-

Non-conformed Ministers, under whom they had been formerly sed; though it is true, that not a few after, when their heart was touched by the word, fell more off from hearing of such, upon so discernible difference, they found among them, and the *Non conformed* Ministers. (2.) That here is no dark or controverted case, in our Church, as to the evil and dreadfulness of *Prelacy*, and of any accession to strengthen that interest, but that wherein we are explicitly sworn to by the oath of God, to endeavour, in our severall places and stations, the extirpation of, and thus, should be pressed to keep at furthest distance from any tendency, to strengthen the same; yea, while such severe acts and threatenings of the Council, hath been issued out there upon, does make this the more a case of confession, tho they should be easily satisfied this day if all should forbear to hear the *indulged*. (3.) That forbearance now to hear the *Curats*, is in a case, wherein the previous cognition, and authoritative judgment of the Church of *Scotland*, and generall assemblies thereof, hath by a judicall procedure, been so expresse and full thereanent; yea, though not the same individuall persons, yet in the very same case, conformity to *Prelacy* hath been upon a clear, publick, and judicall tryall, most solemnly judged and sentenced, by the indicatories of our Church; which sheweth the great disparity betwixt this, and a few private persons, taking on them, to judge and sentence their Brethren, upon a practise under such debate this day, among the most seriously godly in the land, yea, this in expresse opposition to the judgment of most of the *Non-conformists* in our Church. (4.) This discernible difference is here also, and may be convincing to all, as we are on all hands so fully one in acknowledging of the truth, as we can debate these sad differences among us, upon common principles which are mutually consented to, and does not divide in the same center, whilst by the Conformists there is so publick and professed among of *Prelacy*, as both there principles and practise are stated in an expresse opposition. (5.) It is undeniable likeways, that the intrusion of most of such as are Conformists, amongst these where they fixed, can have no place here; since, so far as I know, none that accepted the *indulgence*, have wanted some expresse call from, and consent of both the Eldership and people, and however, that act of the Council was antecedent thereto, yet, were they neither commanded nor obliged, to any election of these more then of others, by that act; but hath it left to their own consent, whether to call them or not. (6.) Nor can it be said, that such who were *indulged*, (except these who hath that liberty to their own congregations) did come under any further relation, but to exerce their Ministry there, upon mutuall consent, where they had more free and peaceable access, and without prejudice, to any former relation, or tye, to their congregations.

Lastly I must further adde, with some astonishment at what is declared intent of these arguments, adduced there that it is to *vindicate the practise of such as scruple to own or bear any indulged Ministers*, & thus to fix them who were bot hesitant before, to a further falling off from the hearing of such, the tendency of which & whether this would lead, I must judge hath not been apprehended or advented to, and that these sad consequences would necessarily fallow thereon; first to lay a stumbling block in the way of many thousands of the people, who had no such *scruple* herein so far as to prejudice, & weaken their edification by their Ministry; yea thus frustrat that success and fruit their work of the Gospell might have; and Oh! must the scrupling of some few be thus publickly vindicated, at so dear a rate as the too visible hazard of so many

immortall souls in taking them either wholly off or marring their profit in the publick ordinances dispensed by so many able, and serious Ministers of Christ; and how very sad a *consequence* is this also to fix perpetuat a formed rent in the Church, by laying thus down *dividing principles* (I must say not according to the *doctrine of Christ that we have received*) to salve a *dividing practice*, which otherwise we might hope, should have ere now worn out; but there they expressly fix the unlawfulness of hearing any of these, so long as that case exist of their being indulged except upon that supposal which I hope through grace shall never take place of there being no preaching Ministry els in the whole Church, and thus doeth lay down a new rule, and precedent built with that disadvantage that I humbly judge its greatest weight, and inforcement most be from the authority of the imposers, though of such an import as upon the matter it is noe less then to sentence; yea, some way *unchurch* all these congregations who own & adhere to their Ministry. I thought it a grave remark of a choise and eminent Minister of Christ, in thir late times upon this head; „I could, sayes he, relate many sad stories of persons professing godliness, „who out of dislike began at first to separate from our Church meetings, and after „many changes are turned now some *Quakers*, some *Ranters* and *Atheists*, these are his very words with this reason he did give thereof, that such as fall off from the publick worship are like a Man tumbling down a hill that never leaves, till he come to the bottom.

S E C T I O N   I I I .

BUt that there may be, upon such sad differences, a right understanding of the *question*, and a moving on clear grounds; which hath been rendered so perplex & dark, by to visible essayes, for making things seem greater then they are: I must come more near, to touch this present controversy; and Oh! what can this meane, the poor Church all in a flame, yea, almost to a being utterly broke, and the cause so little understood, but many thus thrusting at others in the dark, and I am sure, when mens eyes shall be opened, and these muddy waters become clear, that such, as shall be kept from a being swallowed up, in that whirlpit of error, and delusion; will then wonder, how their spirits should have been thus entangled, in so high breakings, and animosities, on such a ground as this; and be enforced to see, that it was not so much, upon the matter of any difference, in light, and judgment, as a *dividing spirit*, which in the holy righteousness of God, is now too much aloft: this is indeed, a great and boisterous winde, which is renting the poor Church, but the Lord is not there; except that wee may see it, one of the saddest tokens of his displeasure. But, since on a clear stating of this controversy, the issue, and a right judging thereof, necessarily depends; and that we may understand, wherein the present difference does most ly; I shall offer some important questions, on this account, to be considered.

Q U E S T. I. What the *indulgence* is? About which, so high, and continued a breach, is thus in our Church: for I have found a strange noise and clamor, by some, upon this account, who did not yet understand, what this truly was; besides, that

that astonishment that it causeth to strangers abroad, about what the Church of Scotland, is this day, in such a flame. I shall give but this short, and plain account of it. „It was ane order, and appointment of the Magistrate, to some Non-conformed Ministers, who were expressely named; to repaire to such places, and remaine there confined; permitting, and allowing them to preach, and exercise the others parts of their ministeriall function, in the said respective places, or parishes, where they were thus confined. This is the very substance, of the *last Act of Indulgence*, of date Sept. 3. 1672. and the former *Act of Indulgence*, which preceded some years before that, being upon the matter, one, and the same, only without any sentence of *Confinement*, I need not further mention, that about the acceptance of this, there was some difference in judgment, amongst the most serious both Christians and Ministers in our Church, and with some free, plain, and tender communing among themselves, upon such ane account; but, I may say, without any designed tendency, to any such breach, as some of late have made it their very work to promote.

QUEST. II. It may be needfull to know, how far there is yet, ane undeniable *onnesse* and agreement, among the true Non-conformed Ministers, and Professours of our Church, notwithstanding of this present difference, about the accepting of the *Indulgence*, to which I must answer, in these few. (1.) That we are one, in a joint confession, and publick owning of the same doctrine, worship, and Government, as formerly: whatever by all of us, should be sadly regreted, as to the want of that freedome, in such a publick testimony thereto, before Adversaries; as these sad encroachments hath been made, upon the Government of the Church, established by our blessed Head and Master, did in this day require. (2.) That whatever hath been thus wanting in practise, (Oh! that we could truly mourn over the same) yet, are we still one, and agreed upon both sides, in a declared, and, I hope, serious disowning, both *Prelacy*, and *Erastianisme* as contrary to the Scripture. (3.) In this also are we one, that whatever the *Magistrate* hath assumed; yet, that he hath no just right and power, or is in the least proper for him, to judge of the spirituall condition and state of the people, as to the fittednesse of Ministers for labouring amongst them; and thus to make application of persons to particular places, for the exercise of their Ministry there; which is alone proper and competent, to the ordering and cognition of the Church; this, so far, as I know, is upon no side either owned or approven. (4.) Herein likewayes, doe we jointly agree, that to none it belongs, but to our blessed Head and Lawgiver, to prescribe, and give *rules* to his servants, for the exercise of their Ministry; and that these *rules*, we can only own and acknowledge, which he hath given, for the same, to us, in the Scripture.

QUEST. III. I know it is of greatest weight, now to be considered, and, wherein the *state of this controversy* much lyes; if there be ground, or warrant from the Scripture, and doctrine of the Reformed Churches, to *break of Church communion* with these who have accepted of this late *Indulgence*, and refuse such as the Ministers of Christ, and by his authority, dispensers of the mystery of the Gospell, upon this present difference, now held forth. I know, they doe not asert in that *History of the Indulgence*, this to be *simpliciter* sinfull, to hear either such, or the *Curats*, but it is only in case, that no preaching Ministry were else in the land; otherwayes doth most expressely allow, and warrant a forbearing to hear such, as these, who

hath fallen under no lesse, then a judiciall forfeiture of their Ministry, in so far, as they have accepted of that *Indulgence*: and herein, doth in effect impose upon the conscience of the people, to rack and disquiet their minde; so as many through fear and ignorance upon this account, knowes not what to doe. Now to this *question*, I must give this plain and expresse *answer*; that it seemes a most convincingly sinfull, and offensive practise, without any just cause, or warrant followed; which, I here offer, to demonstrate, from these following grounds.

I. That no *Scripture command*, or *warrant is for the same*, from the *example* of our blessed Lord, nor was ever taught by his Prophets, & Apostles, & therefore an unjust and offensive rent. I hope, this none dar debate, that the *Scripture* is the alone instrument, and Rule of Church Government, and to this *Law*, and *Testimony*, we must take ourselves, under every debateable case therenant; yea that any ministeriall power given to us, is only *executive*, and *declarative*, to apply the revealed will of the Lord unto his people, by a clear discovery thereof; and what is not according to that rule, none may admitt, though under the patrociny of an Angell: but that, for this practise we have no *Scripture warrant*, is most clear. (1.) From the *example* of our blessed head himself, while he was here, upon the earth, and that respect, he did expressely own to the prescribed worship, of the Jewish Church; yea, that such was his blessed way, as no visible rent was by disciples, from the publick ordinances, even then, when the dreadfull declinings of that Church, was so great a length. (2.) We see whatsooth the *Prophets and Apostles* taught, and what was their practise in this case, that as on the one hand, they sought to keep the people at furthest distance from all idolatry and false worship; so upon the other hand did give no warrant, but expressely to the contrary, as to any departure from the publick worship, where it was not corrupted, notwithstanding of these sad declinings of the Church otherwise; and I crave any to shew an instance to the contrary. (3.) Nothing can be more evident, then the care the *Apostle* had to keep the *Church of Corinth* from dashing on such a rock, to such as doe but seriously read and consider these *Epistles*: nor doth our blessed Master, to the *seven Churches*, give the least ground or warrant, as to any falling of, or secession, from the publick assemblies, notwithstanding of so sad a charge, as is there given against some of these Churches: but we may see, how concerned the *Apostle* was against this, as one of the publick evils and scandalls, then breaking up in the Church, *Heb. 10: 25. the forsaking of the assemblies*, for the publick worship of God, as the manner of some was then: and Oh! what can it mean? thus to rack the consciences of the people, and impose such new terms and conditions of *Church communion*, as neither the *Scripture*, nor examples of the purest Reformed Churches since the Apostles time, did ever warrant; for which, I must here humbly challenge, any, who are otherwise minded, to let us see, where the signature of one *Scripture command* is, for what they impose; or what divine precept is violated by hearing the *indulged*; or if such a cure, and remedy, was ever taught by the great healer, as this practise, of admitting no compoſure and *uniting* in controverted duties, untill there be a full onnesse of judgment among us; or thus to break and disquiet a poor Church, (as though some had no work else) almost outwearied with these sad, and perpetuall contentings, for making void their Ministry, which hath been and, I hope, yer shall be owned of the Lord for his peoples edification.

II. *Ground*, to demonstrate the unwarrantableness of this practise, is this; that it is -

is expressly contrary to that established order of Christ in his Church, as the proper remedy, and reliefe, for any publick offences, *Mat. 18: 15.* and which is so expresse a rule given in this case, as can admit of no alteration; as also so that, *1 Cor. 14: 40.* that all things should be done in order and decency: nor can there be any hesitation herein, whether this practise and way, which is thus taken by some, does not controll the same; thus to withdraw, and impose (upon the matter) so high and publick a censure on others, by their private judgment and authority, except they will adventure to determine on the rule, and these ancient Scripture bounds which are there set to us; but as it is sure, the things of Christ, must be by his warrant only, & no latitude else given us, but to observe he whatsoever commands *Mat. 28 last: yea,* that no healing or cure will ever be to the Church, but by his appointed means; so it is undenyable, that to withdraw from Church fellowship, in such a manner as this, is a most high and spirituall censure. Yea, *not to eat with* a scandalous Brother, must be understood as an act of judgment, and does suppose some previous tryall, else, there should be no fixed rule; but for each to be his own judge in pulling of his Brother to shame; and, thus no bounds could be fixed, to prevent endlesse breakings and rents in the Church. Its true, a publick reliefe is not, as formerly, now accessible, but as there is yet, through grace, a faithfull Ministry in our Church, who hath the authority of Jesus Christ, to cognosce and judge of the matters of his house, and to whom, the power of the keyes, both of doctrine and discipline, is by his own warrant commit, (whatever essayes hath been, and still are, to make such contemptible before the people, yea, some way, I must say, no lesse thus to exaufterate them, and controll their commission this day, then hath been by publick Adversaries.) So is there also, some sutable exoneration that each Christian may have, in the case of publick offence, (when there is not such access to the Church) to spread forth the same before the Lord, to endeavour in their capacity and station how to convince, gain, and restore such with the spirit of meeknesse, and thus use personall freedome and tendernesse in dealing with others; wherein, I am sure, both more peace, and advantage to these they deall with, should be thus reached; then by any such highly disorderly way, and unwarrantable severity, as is now adventured on by some.

III. Ground, to clear the unwarrantableness of this practise, is, that it is so expressly contrary to that approven and commended practise in the Church, *Rev. 2: 2.* that they hath tryed such who called themselves Apostles, and were not, but had found them liars; where as it is most clear that this was a judiciall tryall, and in a legall and orderly way, of such, before any declarative sentence, and for this end is adduced by the greatest interpreters, to prove the necessity thereof, but this, as I have formerly touched, can give no advantage, in that case of the Conformists, to Prelacy, where besides other grounds mentioned, the antecedent judgment of our Church, hath been so full, clear, and harmonious, there upon: whilst I touch this, I must cite the words and authority of blessed Mr Rutherford, in his *divine rights of Church Government* page 378. „We grant, sayes he, that each should eschew „false Teachers, and all that walk inordinately, but that every one, should shun „these, whom in his private judgment he conceives to be such, before he rebuke „and labour to gaine, and in case of obstinacy, then to tell the Church, is forbidden *Mat. 18. and Lev. 19: 19.* for if this sayes he, should be allowed, that I might „unbrother, and cast out of heart and fellowship, every one whom I offend at,

„and conceives to walk inordinately; were first a pathway to perpetuall *Schismes*. 2. „A violation of all Laws of Christian fraternity and communion. 3. A dissolving „and breaking all Church communion; and, it is strange, sayes he, that some „would have Christs order kept; in private offices done by one Brother „to another, and not the same in publick offices, where one may offend a whole „Church.

IV. *Ground*, this is a practise which is against the very rule, nature, and end of Church communion, in falling of sinners upon that head of the *indulgence*, which may be demonstrable to any on these grounds. (1.) That according to this rule, the sin nor notoriety of corruption in Church officers, does not corrupt or defile the ordinances, because these are the ordinances of Christ; otherways they should have a necessary dependance on, and be of more or lesse value according to the dispensers: but I grant, that may detract from our joy and comfort in partaking thereof, which yet does no way reach the validity of the ordinances. (2.) That it is sure, sad differences both in judgment and practise in the Church, may be consistent with the nature and ends of that blessed *unity*, which Christ doth require there, and with a keeping of from partaking of the sin of others. (3.) That Church Assemblies even of these, who are not Pastors according to Gods heart, tho externally called, may be to themselves unprofitable, and yet edifying to the Hearers; nor can a greivous and offensive practise make their authority or Assemblies void, since such may have authority, who have not approbation from the Lord, in dispensing his ordinances; and will any adventure to say, that Jesus Christ hath either disowned, or withdrawn from the Ministry of our Brethren who are thus deserted by many; which, I confesse, is to me both sad and astonishing, to see many now withdraw, and rather keep their own house, then concur in publick worship with such, where Christ in the power and efficacy of his word is yet to be seen; if this be the cure, that some pretends for our present distemper, I must say, its more sad then the *disease*. (4.) If Church fellowship be truly understood, it will not be so easy to break of there, as many judged, since all other safe meanes must needs be first essayed; nor may we fasten a publick *scandall* on others, especially upon officers of the Church, without the furthest advantage to make it evident both to themselves, and convincing even to the conscience of others, 1 *Tim.* 5: 19. it is not a privilege of order only, but of office; that Ministers have to speak in the name of the Lord, who hath said, he that despiseth you, despiseth me; and to reject such, is a higher guilt, then to reject the same word in the mouth of a private Christian, for they are the *Messengers of the Lord of hosts*, and bears his impress. (5.) This is a practise, as hath therewith a fixing of such terms and conditions of Church communion, which hath not been, nor can be found in any preceeding records, since the times of the Apostles; and I judge it on speciall cause of these sad breakings now among us, and that so many contend as them that beat the air; their mistake and ignorance of the true nature, and rule, of externall communion in the Church; for if this should be considered, upon clear Scripture evidence, as it was in the first planting of the Christian Church, I should not then fear any publick rent on this late difference; and that which is a necessary condition of Church communion, I hope, must plead some Scripture warrant for its imposition. I know some will plead, that this is but a departure in some degree, of Church-fellowship, which is both a poor and unwarrantable *Apology*; since both the rule is thus far deserted, and no ground to know where they may fix after;

ter; but we have to visible an account this day, where this sad course hath already landed.

V. *Ground*, that is *Id* a and unwarrantable practise, which tends to *cause division in the Church*, *contrary to the doctrine we have received*, Rom. 15. which, I am sure, may be to evident, *proove* any to the contrarie what they will, upon these grounds. (1.) That where there is the first rise, or occasion of the offence, cannot be owned as the proper cause of a formed rent, as this now is; since most sad offences hath been without such effect, especially when it was more upon practise, then on any principles of truth; and the killing of a patient by poisoning, through mistake of the true medicine, can never be charged on this, that the body was before in a sad distemper; nor a misapplication of the meanes to cure a wound, when it hath caused a *gangren* in the body, be justly charged on the first giving of the wound, since this otherwayes might have been safely healed. (2.) We know that for severall years after that accepting of the *indulgence*, that difference both in judgment and practise among us, yet did cause no such effect; but the work of the Gospell did then must discernibly prosper, untill such violent essayes these two years now past, hath been for bringing things to such an *extreme*. And Oh! from that sad period may be too discernibly dated, some further degree of the Lords departure from among us, and these deplorable effects of much *blood*, devastation, reproach, weakening of the interest of Religion, strengthening of the hands of Adversaries, beyond all that hath been in former times, and which hath encreased our bonds more, then all our Adversaries could ever doe. (3.) If so severe a stretching of this late difference, and loading of the practise of others, with that which it could not bear; if a carnall and violent way of following this debate, a high crying up of such in whom their own *image*, more then the *image of Christ* did appear, and peremptory imposing their judgment, without the least tender condescendence to these that differed from them, doe necessarily tend to engender *division* in the Church, and have ane undoubted *causality* from the very nature thereof to this end; then it may be known, yea, (I dare appeall any discerning Christian in the Church) at whose door this must be layed, and who hath most actively moved to put the poor Church in such a flame, and this not upon any principle of truth, which was on either side disowned; but upon contraverted deductions, from a different practise, and application thereof: this may be no lesse amazing, then it is sad, that the way of some now seems more how to dispatch things by *censure*, and *revilings*, then by *arguments*; and by high words and invectives to exulcerate, more then rationally to convince; but a sharp censurer and a self searcher does rarely meet in one, though none more usually needs the tender construction of others, then such; this hath been to known an evil in our Church.

VI. *Ground*, this practise seemes ane expresse *violation & breach of Covenant*, wherein we are so solemnly engaged before the Lord, which, I know not, how any possibly can evade, when we are no lesse solemnly engaged there, against *Schism*, then either *Prelacy* or *Erastianisme*; and, if this be not ane unwarrantable *Schism*, and renting of the Church, I know no such charge could have been given against any since the primitive times, and that on these grounds. (1.) That by *Schisme* is not to be understood a dividing from the doctrine, but from the communion of the Church, and that it tends to a disjoynting from the body, thus we finde, even in the most pure times of the Church, these put in a peculiar class, and looked on with no lesse dread

and fear, as such, who did oppose the doctrine of the Church; and it is but to manifest that in all times, the most destroying errors hath been still grafted on this stock, whilst on the other hand, the more near *fellowship* with our blessed head is kept up, and where the life and power of godlinesse is much in exercise, the more hath this sad rock been kept of; as the more near the lines are to the center, the more near are they, and close to one another. (2.) It is clear also from the *Apostles* dealing with the Church of *Corinth*, and about which he used such sharpnesse that they took a divided way of communicating and going about other duties, as tending to make a breach and *Schism* then, in that Church, whatever gave the rise thereto: see *1 Cor. 11: 18, 19.* yea, does thus rebuke them, not only that some said they were of *Paul*, and others of *Apollos*, but even these that said they were of *Christ*, so far as this upon the manner was in a contentious and divided way, since of him, and him alone must the whole Church be named. (3.) It hath not hetherto been under debate, from the *Scripture*, and doctrine of the *Reformed Church* thereanent, to be an unquestionable *Schisme*, where there is a departure from that union in the publick worship and ordinances of the Gospell in which they had formerly walked, and thus a dividing and designed falling off from the same, without any just cause or warrant from the *Scripture*, to a publick disturbance of that order appointed by *Christ* in his house, yea contrary to that commanded love, tendernefs, prudence and forbearance so expressely required of Church members towards one another, and to his blessed authority who has so clearly warranted such a forbearing with these, as in some things may be contrary minded, upon different apprehensions of the truth, so far as both love amongst themselves, the publick peace of the Church, may not be thus disturbed; it is sure the choicest of the saints doeth carry to heaven with them, both errors, mistakes and prophesying in part, and some overclouding must still be of the brightest staires while they shine here; Oh! if that now which is the present cause of these differences were but once brought to that rule of the word should it not inforce many to be a wonder to themselves at the strange way they have been upon, and whether they have been carried in this deplorable rent of whose seriousness otherwise I do not question.

VII. Ground, this is a practise contrary to most expresse *Scripture* commands, for forbearance and condescendence among the godly in breaking times, which we may not only see, *Rom. 14: 3, 4, 5. Eph. 4: 2, 3, 4. 1 Cor. 9: 19, 20.* but that it was for this end the Spirit of God doe enioine the same, that there may be no breach or rent in the Body of *Christ*, about which he hath so tender a care, and is such a forbearance, as we finde expressely commanded in this very case, upon a controverted practise of the Church, and difference of judgment therein, whatever upon the one side might be more culpable herein then upon the other, as is clear in that debate about meats, *1 Cor. 11.* and Oh! what can it mean? Whiles both our duty and remedy doth here meet at once, yet, this should have so litle weight with us, at this day: for if such a commanded forbearance can have no place among these who are one and agreed in this same principles even in the point controverted, and only differ in the application, yea are mutually perswaded of others sincerity; I know no place then it could have ever had, since there was a *Christian Church*: which hath put me to some astonishment, what the peremptory way of some can intend, and to obstruct ane union in the way of the Lord only fought, without ceding in any truth, or being put to condemn any thing they judge lawfull, or approve what they judge sinfull, in the way of

of others; and if this be denied, I would desire then to know what sinfull compliance, or yeelding in any concerne of the truth, can be herein challenged; or if such a suteable essay hash yet been for a tender, serious communing, with such they keep so great a distance with; to meet and concur in what are uncontroverted duties in such a day. But oh! the temper of this time seems more now in *passion* than *argument*, which is so naturall and pleasing an evill, as the most expresse authority of the Scripture is not like to restraine.

I must adde this further to be considered, if such a departure from *Church fellowship* should be admittion this head of the late *indulgence*, and the discrete judgment, of any (which can only be pretended here) stretched to such a hight as without the Church to impose this, which is of so publik and universal concerne on the conscience of the people, these *consequences* of greatest import must need follow. 1. To breake up *Church fellowship* and communion with most all the *Reformed Churches* this day; yea is a caice and practice under these circumstances it is now stated, as will finde no precedent, even from such, who have formerly most pleaded for *separation* who did never own this on any such ground as a different practice, upon various apprehensions thereof, among such who are most intirely one in the same doctrine and principles. 2. This also must follow to withdraw from *Fellowship* in bearing of the most choice and eminent *Non-conforme Ministers* now in the *Church of England*, whose liberty they had for a peaceable access to their publick meetings some years now past, was of that same nature, and in als expresse termes on: with this *indulgence*. Yea it must necessarily tend like wayes to fall of *communion* in publick with the *whole Ministry of the Belgick Church*, which to the truest conviction of any who will question this can be demonstrat on clearest ground. 3. Nothing can be more evidently contrair then this practice is to the known judgments of the old *Non-conformists*, yea of such who have been most eminent both in the Churches of *Old and New-England* of the *congregational judgment*, whose tender respect to guard against any dashing on such a rock as this, they have published to the world, which I forbear to set down here only to avoide prolixity.

But I must yet speak a few words more on this so important a caice, and obtest (I hope I may say with most tender respect) such who in some simplicity of heart hath been carried so strainge a length in these differences, and may not be aware of the hazard, and on what a precipice they are thus led to consider. 1. If ther be no caus to fear, lest they resolution be fixt before their light, and a serious tryall of theyr way, and morion herein, since the sincerity of our aime can make none approven in that where a declining is in the matter from the rule. 2. And that the *example* and *authority* of none can bear weight with the conscience upon an after search of what they have done, since each *must prove his own works*, yea it is sure non would take poyson upon the credit or repote of others, nor can the wisdom of words add any weight to the word of truth. 3. Is there not much cause to fear (that without preventing grace) *division* is at such a height, as it shall at last end in dissolution. *Julian* knew this to well, when as one of the greatest means he followed for the undoing of *Christianity* was not only to tollerat but to foment *differences* among Christians. 4. And what can such fore breakings as these mean, for sure it is one of two that either we do not *center in Christ*, and are unite by the same *spirit* with him, or that we are thus under some dreadfull prevalence of temptation; It is not the *lines* that are *straights* but such as are drawn *crooked* from the *center*, which do jussle and tread on other.

5. Should it not be a *strainge* contradiction, for a *profeſt* contending, upon the *Kingdom*, and *ſupremacy* of our *bleſt head*, over his *Church*; by a *viſible* controlling of the *authority* of his *Laws* over our *conſcience* and *praſtice*, and can this be under debate where there is ſo ſad an exceeding of theſe *Scripture* bounds ſet to us, in mutuall contendings in ſuch differences as theſe now are, for which, I ſhall but offer theſe expreſſe commands given in ſuch a caſe to be conſidered which I may ſay could not poſſibly but reſtraine any ſuch *rupture* and *ſchiſme* now in our *Church*, if ſome ſuteable weight thereof were on our ſpirits; *Phil. 2: 3. Eph. 4: 31. Rom. 14. 3. 4. James 3. verſ. 6.* Hath not in all times the *Churches* hazard been more from the *right* then the *left hand*, and from ſuch a party as lyes in ambuſh to enter at every breach; I mean the *ſpirit of error* and deluſion, than from open aſſaults yea is there any mean could have been eſſayed more ſad for the opening ſuch a door, then this to divide the *Church*, and godly among themſelves. 7. Oh whither hath this tyde carried ſome, I am ſure much beyond their own thoughts and what deplorable effects have thus been of late in ſo ſtrainge a keeping this breach up with theſe who are *partakers of the ſame precious faith*, and when much more is yet to unite, then to diſjoine, ſhall there yet be further daſhing on ſuch a rock whereon ſo remarkable a *beacon* in theſe known ſad and diſmall conſequences hes been ſet up before us, yea no eſſay for a binding up of ſuch wounds which are now like to bleed unto death. 8. What ſtrainge pleaſure muſt it be that is more in bitter contendings (I fear) then to live in the *praſtiſe* of theſe great truths we know, or what true gain can be thus projected for our maſters intereſt; it is ſur ſuch a *delight*, ſould be greateſt paine to any ſerious, and tender ſpirit. Yea have not ſuch intemperat heats yet ſpent their ſtrength under theſe ſtrainge chainges which have of late gone over, as might have brought ſome ſuteable cool at laſt to this *fever*. 9. Are *profeſſors* of the truth in ſuch a manner now preſt to adorne the profeſſion thereof, as formerly, and under ſuch a weight how great, great a thing it is for any to be eternally ſaved though never more cauſe to walk under fear of this, then in the preſent age, or where moe in a way of *profeſſion*, and with much of the *forme of godlineſſe* hath been in hazard to periſh, and come ſhort of heaven, yea with leſſe acceſſe to be convinc'd or to bear faithful dealing with their conſcience then ſeems now; and do but conſider whom yow prejudice moſt in withdrawing from the *Ministry* of theſe, who I hope ſhall be owned of the Lord as his meſſengers to the *Church* and darre own no other reſentment both of greife and ſorrow upon the viſible hazard of ſuch as ſeem not to be awarre thereof themſelves. 10. Yow know that expreſſe command of watching with a godly jealouſy againſt any *ſtrainge doctrine*, *Heb. 13: 3.* and it's but too known how eager a grasping is by many more at what ſeems new and ſtrainge, then what may edify; nor hath ſuch oft apprehended the hazard of ſome plauſible error, untill it came to a more formed complexion, as is now. 11. What advantage is thus given to the *Prelatick party* for that charge of *ſeparation* againſt the whole *Non-conformiſts* this day, and though with cleareſt evidence we can evince the unjuſtneſſe thereof; yet knows not how to anſwer on your behalf when we are reproved. 12. Are we not both called and taught, to trye the *ſpirits* whither they be of God, by cleareſt *Scripture* light: and that the impuſſe and motions of the *ſpirit of grace*, muſt aſſuredly tend to compoſe and ſanctify the whole frame of the ſoul with a humble tender ſubmiſſeſſe to the tryall of the word herein, and is it not expreſſly ſhewed what the fruits of the *ſpirits and fleſh* are. *Galat. 5. 22. 2 Tim. 1. 2. 3. verſ.* and how farre the way of the Lord is from

any irregular or impetuous courses; yea such as may seem incompatible with the very use and exercise of reason. These words of *Luther* in the second tome of his epistles, are of much weight: *says he in your tryal and discerning the spirits ye would trye whither they can prove their calling in what is strange or extraordinary either in their judgment or practice, for God never sent any but they were either called by men, in his appointed way, or declared by signes, no not his own son, and in no wayes, may we accept the calling of any upon such a warrant of some singular impulse or revelation. I must yet beseech this further, to be layd to heart; that if any thing can be known by its native and visible effects, we may then read in greatest Letters, what a Babel of confusion and disorder, with dividing both of hearts and tongues hath followed on this late astonishing rent, and Schisme in our Church, yea when thus taken off any certaine rule, for hearing and joining in the publick Ordinances, knowes not where to finde themselves, or to be in one measure in such a caice. I desire to speake this with a tender respect to such, who I darre not question hath had a serious regard to the truth yet hath not been aware of the subtilty of this snare, and with hope that upon serious after thoughts some more fixt uniting both in judgment and heart may yet follow amongst all who are indeed lovers of the truth, in our Church; with some more suiteable fear to dash againe on such a rock; yea to see how true and sweet a consistence, may be betwixt Zeal and fervency for the Lord, and that humble fear and tendernesse in our private judgment in such a difference, as this, where on no side the truth is denyed; so as to keep of any publick rent in the Church.*

QUEST. IV. Which may be yet needfull to touch on these late publick differences, if it be either matter of duty, or expedients and for edification, to bring these in publick and engage the people therein; and if some forbearance thus by Ministers of the Gospel, be not in such a time and under these circumstances we stand, called for. For clearing of which, I hope there is no debate; upon that great duty of a faithful and free warning against publick sins, and though with a suiteable prudence, yet impartially to apply the rule against them, and to shew both the duties and dangers of the time; but I humbly judge, no justleing will be found here, with a tender abstinence and forbearance in such a caice as this, where a different judgment and practice is now, amongst the most serious godly and faithful Ministers, in our Church who yet does so jointly concur and are one in the same truth; upon these grounds. 1. That this can not be pleaded as a publick Testimony to the truth; as it thus reflects on the practice of their Brethren, with whom they differ on whom no disowning or opposing of the same. Without the furthest breach of charity can be thus fixt; nor is this before any such as are the known and publick adversaries thereto, or upon any visible hazard, *Luke 21: 12. When you shall be brought before Kings and rulers for my names sake, this shall turne to you for a testimony*, but I must say the tendencie of such ordinarie and publick reflections is rather like to darken the credit and beauty of so great and honourable an appearance, as a Testimony indeed for the truth is; and if these necessary requisites thereto, according to the Scripture, were this day more understood, there could not be so ordinarie a pretending of this. 2. I would know wherein this way is usefull or expedient to most of hearers who can so little judge on these things. We are indeed called to declare the whole counsell of God, *Acts. 20: 27.* But this is most evidently qualified by the same Apostle, *verse 10.* that *he keeps nothing back hereof which might be profitable for them*, and thus expressly shewes what bounds Ministers hath sett herein by the holy Ghost in their

delivering of the message of God to his Church that it be not only truth but such as may be for the edification of these they preach to. 3. Since it is clear that *positive duties* do not *binde ad semper*, and no cause can be now pleaded in this caise for guarding against any present snare or hazard to the Church should not the inconvenience which the contentious keeping up of these differences may occasion have more weight with us which the Apostle so sharply rebukes, *1 Cor. 11: 16. But if any seem to be contentious we have no such custome nor in the Church of God*; and oh! that the losse and gaine herein were more impartially weighted, what both the *Lucrum cessans* and *Dannum emergens* hath been this way. 4. And is this so small a thing as may seem to some, to bring in publick, and before the Church so high a charge of *Erasianisme* and defection from the truth against these their Brethren who are thus as expressly pointed at as they were named, since it is sure there can be no publick *rebuke* and *admonition* before the people as this most evidently is, but as a *publick Church censure* and *juridical act of Discipline*, yea which is no lesse manifest then that of excommunication, and if so publick a violation of that order which our blessed head hath expressly fixt for his Church, be so lightly regarded; where are we. Nor can this be, pretended as a *doctrinal reproof* which is such an applying of the rule against sins of the *time* must as stil leave the particular application thereof to their own conscience who are thus guiltie, without any expresse designing of particular persones, where no judicial procedour and conviction by the Church hes gone before, but here is a most publick and expresse fixing of so sad a scandal even before the Church, against so many particular *Ministers* of the Gospel (who are still labouring in the vineyard of the Lord) as if they were designed by name. 5. And are not these unquestionable requisites for a *publick reproof*, not only their *calling* thereto, that it be orderly, and upon clearest evidence but that this be not exposed to any *prejudicate exception*, from their way who do thus reprove, which may be on too just ground feared this day that some have put themselves out of the furthest capacitie to edifie by any such mean, from their own unsuteable managing hereof. 6. What if these who are thus so openly reflected upon should take the same freedom for publick contradiction? Wherein would this quickly resolve, but a furdur growing scandall, to ruine the Church and make way for the endlesse debates, which as the Apostle shoves does rather engender Questions then any godly edifying in the faith. We know the Apostle *Paul* withstood *Peter* to the face, but it is observable on what ground it was stated, that when *Peter* knew the differences then amongst these of the Jews and Gentiles who beleevd was such as should cause no rent or dividing thereon; yet to please the *Jews* had withdrawn and separatd from fellowship with the beleeving *Gentiles*; yea that this rent was like to grow so as *Barnabas* also was drawn into the same dissimulation and thus a sad and ruining breach like to follow. 7. Should we not be to the furthest tender of unsettling of the spirits of the people when so much already shaken and in that manner now racked and tossed to and fro with *every winde of Doctrine* as many are like to losse all persuation of the truth, yea when it is so hard and all most impossible to keep some within any bounds; and whilst thus the triumph of adversaries and strengthening the hands of the ungodly upon such strange reflections, brought in publick, does visibly gaine ground; and what interest can be thus pretended for the Church of Christ in so publick a *going to Law* with their Brethren before so watching an adversary, whose strength must needs lye in our breach. 8. Is not also the bringing things thus to such an extrem, of
that

that visible tendencie, as to bring under question the *validitie of their Ministerial acts* amongst the people, by so publick a thrust at the credit and repute of their Ministry, which is so far an exposing of many to the hazard both of atheisme and error, besides the weakening such in the publick work of the Lord, who are so known able *Ministers of Christ*. I shall adde no further but a humble and serious appeal to their own conscience, who may have judged this their duty, if on deeper reflection hereon; a tender *abstinence* and forbearance this way and to keep of any dashing on such a rock as hath been already touched, untill light and conviction from the Lord yet further break up should not be their own peace, and comfort as well as the publick peace of the Church in that day when their eyes shall become dim, and the keepers of the house begin to tremble.

SECTION IV.

When such sad use is now like to be made of these times, as to give the truth and credit thereof (which above all things should be dear to us) a Deaths wound, were it possible, by reproach; I hope it will not be incongruous to such a subject, to speak yet a few words more; for *answering some high pretences for prejudice and stumbling, which seem now most publickly to be owned yea not only thus to break and undo themselves but to involve others in the same ruine*; Not that the truth needs the witness or respects of men to commend the same, which as the sun in it's strength keeps its course amidst all the dark clouds which can intervene; but in a day of such *blasphemy and reproach*, we should require justice at the barre of mens own conscience herein, if there can be any cause for stumbling at the holy and unspotted wayes of the Lord, but what is from themselves, and from their seeking after such a latitude in their *principles*, as might sute that liberty, which they take thus in their *practice*. Now with some respect their to, I shall offer these *eight grounds which are at this day most pretended*.

1. *These strange intestine conflicts and Differences in judgment that we are now in the Church, and among professors of the truth as though they were not the Children of the same house, for* ANSWER; I hope these things when seriously pondered may silence any such reflection on the way of truth, which I shall but leave to mens conscience. 1. That our blest Lord hath with clearest evidence layd down such sure and fixt grounds, in his own word for the *peace and concord of his Church*, and followers, with these expresse *rules* and provision for the same as there can be no known ground for such sad and deplorable breakings, but what mens own corruption and declining from the *rule* doth occasion. 2. It is must clear that one of the greatest of the *Laws of God* to which with the furthest reiterat inforcements our obedience is required for preventing the Churches hazard on this rock, is that *Law of charity, and love, for the Godly amongst themselves*, so as without this he will accept no mans service, 1 Cor. 13. And is such the Apostle presses, *above all things to put on charity; which is the bond of perfection*, Coloss. 3: 13, 14. 3. I hope it is undeniable also that these *principles of union and love* are so firmly fixt, as might be consistent both with some *various apprehensions, and difference in judgment amongst*

his people here, who are unite in himself and in the great concerns of truth and godlyness, so as upon such an accompt the peace and concord of his Church should not be suspended, since it is *here we know but in part*; and as all have not the same helps, so not the same capacity for understanding of many things, which may cause some difference in the Church. Not that we should think opinions are free, or errors in judgment not to be seriously watched against als well as corruption in practice since it is not only through sanctification of the spirit, but *beleeof of the truth* we are appointed to life. 4. For this end likewayes hath our blest head set such bounds and measures to his people in the managing of these differences which may fall in as that there should be no fear of any sad rent or breach where a due respect unto these is had, and to walk according to the rule, and spirit of the gospel, and oh! that these great commands, *Rom. 14:3, 4. Philip. 2:3.* were more seriously pondered, there could not but be some more lawfull regard to keep of such bitter and offensive breakings, as may be oft seen amongst us. 5. Nor is there cause to fear any *breach* from the most serious and fervent *contending for the truth*, and close adherence thereto which should be dearer to us then our life and can admit no latitude or ceding there, when the revealed role of our duty herein is observed that this be managed with a humble tender condescendence and *cedeing in our own things*, to one another, for oh! there hath our saddest contests, and a nimosity their greatest strength this day. It were well if such a blest contending, and *striving lawfully*, as the *Apostle* shewes were thus studied, that it be in the way of the Lord and by means of his own appointment; *by purenesse, by long suffering, by the word of truth, by the armour of God on the right hand and on the left &c.* And where these are not mens study and practice they must live in an expresse contradiction to these *principles* which yet they darre not disown, yea in so farre becomes not only a just matter of grief, but a *spot* in the fellowship of the saints. 6. Whatever sad differences be oft amongst these, which both their darknesse of minde, and contrariety of natural dispositions, may influence, yet does not still that blest *unity of the spirit stand fixt and sure*, by which the whole race of the saints are unite in a *new and spirituall nature*, In these sweet & sensible communications of the *spirit*, and do all meet in one blest *center*, yea so near an intercourse of souls and Sympathy does result thence (however the sad prevalence of corruption may for some time darken the same) as no union and concord like this is in all the societies of the earth, and may be such a witness to the truth of christianity, as to silence even the greatest *Asbest*. 7. Yea may we not have here a special confirming evidence of the certainty of the truth, that notwithstanding of such *differences* both in judgment, and practice, with so sore prejudice and estrangement of heart and differences of natural temper and disposition of amongst the Godly, yet this hath enforced from all these an undoubted assent, to the most great and weighty concerns of religion, yea to a joint acknowledging of the same principle about which some difference may be in the application thereof to some particular caise. 8. I shall but adde, that it's known what sweet harmony and onenesse of heart hath sometimes been among such as did *Professe* the truth, of all ranks in our Church, and in a fixt adherence to the same cause, and how it was at a sad ebb, that some differences broke up amongst the most eminently godly both Ministers and professors there, for some time on that head of the *publick resolutions*, though without any formed breach or schisme, but after among such who thus differed, a most sweet concord and concurrence in a joint opposition against prelacy and to suffer rather then

in the least to consent thereto did follow: yea though since amongst the most serious Non-conformists, a greater freedom hath been in the judgment and practice of some, then others, for hearing of *Conformists to prelacie*, yet so farre as I know hath it been with a due and tender respect, as was futeable, to keep of either dividing or alienation in such a caise: but oh! it must be confest to what a hight have these late confusions, and breaches amongst us come and what fewel this hath been to a great increase of sin; yet is there one ground to hope when almost there seemes no comforting signes els, that *he who hath seeng our wayes, can heale them also*, by a marvellous surprisall of grace.

2. *Prejudice is*, which is by some highly entertained in these times for their own breaking is the perplexedness and hesitation they are in what way to choise when the truth seems now involved in such a confusion of different judgments and such visible contradictions amongst professors thereof. For Answer, if no thing were to shake or offend there should then be no tryed establishment, yet since this seems one of the saddest diseases of the time in many's being soon saken in minde with such wavering and unsettledness in the truth I must speak a few words thereto to witness what greatest advantage such as desire to walk in the light may have to hold fast the profession of their faith without wavering and for the furthest quiet and assuring of their heart therein on these grounds. 1. That the Scripture is so near, these living oracles of truth, which do with so clear and distinct a sound speake if men had but ears to hear. 2. That the Lord hath given to his people a spirit of discerning in some greater and lesser measure so as to prove all things by a serious perlonal tryal, yea that none needs receive the truth upon trust or to lean on the authority or example of any herein but to judge their own eyes and conscience should be als faithfull to them as any. 3. He hath given also as a special help a fixt Ministry to his Church yea for this very end Ephes. 4: 14. that we should henceforth be no more Children tossed to and fro with every winde of doctrine, and therefor with a divine mission hath given such spiritual gifts as the necessity and service of the Church may require for interpreting and clearing up of what may be the counsel and minde of the Lord to his Church according to his own word. 4. That the most weighty things of religion both as to faith and practice are not interested in most of these sad contests, which are now amongst but he hath so graciously condescended that what we should most live by should not cost us so dear and that the greatest subtilties and most intricate controversies which are so oft in the Church lye most out of our way, yea such as should cause no trouble or disquiet of minde herein. 5. Is not also most clearly shewed us, how we may know our being led and kept in the way of truth, and what should qualify, and make us meet for the blest conduct and teachings of the spirit by his word, such as a holy fear, and sincere resignation of the soul thereto, meekness, humility with a fixt and serious resolving to close therewith, how crosse however it should be to our own private affection and credit. 6. There is this advantage to know that blest and approven way, wherein we may have peace, as that in which the footsteps of the saints and so innumerable a company, hath gone before who received the spirit this way, and with greatest assurance did know the truth of that seal on their own soul, so as after no new or strange light we need to inquire. 7. And hath not the meane of the saints these peculiar exercises, and marks whereby to discern the way of truth in a dark and trying time, by plainest Scripture lights, both for clearing and confirming of their minde herein. 1. That we should follow these things,

things, which tend to peace and to edify Rom. 14. 19. For thus surely does the way of truth tend to build and not to cast downe: and if many caices which some does now agitat, with much disquiet both to themselves and others, were more brought to that great rule of solid edification, I should not fear that so much time should be lost therein. 2. It is sure the way of truth, must be stil rationally convincing such as doth perswad by teaching, and to fix and clear the judgment before the will, by manifestation of the truth to mens conscience for thus we are taught, and be alwayes ready, to render a reason of the hope that is in yow with all meeknesse and fear. 1 Pet. 3. 15. 3. Such is this blest way as it is cautious, and advertant to hazard on each hand, and to guard against the depths of Satan as well as to resist his fury, a way which lyeth betwixt extremes either on the right or left hand, for thus we are taught 2 Cor. 6. 7. 2 Cor. 11. 14 2 Theff. 1. 2. 4. It is such a way as leadeth us to regard the special varying of a caice, as to some prelent duty with a due respect and ballancing of circumstances: and to see that the same way at all times is not to be followed in our practice, since what may be most requisite and edifying some time and in one caice, may be destructive in another, for this hath the Holy Ghost shewed that all things are lawful but not expedient 1 Cor. 10. 23. 5. Thus we may know and discern the truth and way thereof which is according to godlines, Tit. 1. 1. when it is such as visibly tend, by its power and efficacy on the heart, to heal the distempers of the minde and judgment, and by practical obedience to a more full assurance of understanding in themselves; and may thus see its very native result and tendence, is to make professours of the truth, humble, meek, sober and temperat in their personal conversation, yea tender to provoke or excite the corruption of any. 6. Is ther not this necessary tendence also of the revealed way of truth, to walk wisely towards such as are without Col. 4. 5. and with the furthest tender respect to prevent their being further alienat or hardened in their aversion from the way of the Lord, which I must say should be one of the most weighty concerns of a Christians study, for adorning the profession of the Gospel in such a day. 7. I shall but add this more, what advantage a christian may thus have for true peace and quiet on such a reflection of having kept guard against any hid personal prejudice or such a byasse which the preingadgment of their judgment in the present caice, and that influence their interest in a divided party might have occasioned, yea thus of some tender respect to the Purity als well as the peace of their own conscience that there may be no private interest or setting up of such a stumbling block before their eyes as to darken their judgment herein.

3. Ground which I fear in these times may be much made use of by many for their own stumbling is that strange spirit and to visible eruptions of pride, bitterness and passion with which these contests and differences in judgments amongst professours of the truth are so oft followed. For Answer whatever sad occasion be thus given of offence, yet can there be none for taking prejudice or any reflecting thus on religion except men will put out the very eyes both of their reason and conscience, when it is so clear 1. How visible a contradiction any such sad appearances of pride, bitterness and wrath are to the designe and intent of the Gospel, which is for the furthest self abasing, to subdue and mortify such lusts and thus prevent any exorbitancy that way: as that which is not only to adorne a christian walk but is a most essential part of our sanctification; and is not the authority of the rule herein such on their conscience, whom yow may most thus challenge, as they are even inforced to seek a cover and hiding of these evils, which they know to be their shame, and cannot bear the light being thus judged

judged in themselves and so conscious of their deformity. 2. Is not the *reliefe* also and *antidote* to so dreadfull a *poison* most clearly held forth to us, how to watch against this which both hath so subtle and forcible an infection, and deep rooting in mens nature. 3. Or can yow challenge the least shaddow of *Latitude*, from our *blest Lawgiver*, and the *lawes of his Kingdom*, herein, which are so expresse not only against any open eruption of such evils, but against the most secret convoy, and intertainment thereof in the heart, yea that, on no lesse hazard then of being shut out for ever from that Land, which is above, we must both watch and wrestle against the same; for such is the *straite and narrow way*, and so many *low entries* there, as none possibly can get through without a humble, and subdued Spirit, and as *little children to receive the Kingdom of God*. 4. Can *prejudice* so larre overcome mens conscience, as not to see the excellency of a Christian spirit, and the undoubted reality thereof, which hath so brightly shined and I hope yet doth (to silence the greatest reproacher) in many convincing examples of *humility, meeknesse* and in the conquest of their *passions* and *forgiving of injuries*, as a convincing witness to the world of ther being *thus transformed into his blest image* of whom as the great *pattern* set before us we are to *Learn*. 5. And should not tendernels and compassion be more suteable then prejudice and stumbling at such a sight yow thus challenge, when nothing can be more visibly contraire to the very use of reason then any such sad eruption of *pride, bitterness, and wrath*, which is so sore a *disease* and a *fever* of the minde, and easeth such *disorder, sad, and tumultuous ryfings* there, as they are made their own punishment and the very mean to frustrat that end they most follow, yea in no way could more gratify and give the greatest advantage to such they contend with and to put themselves in the power of every one to become their *tormentor*. 6. Yow little know what sharp and bitter *reflections* such may oft have on themselves upon any sad appearance this way or advantage, their corruption hath got under some sad assault, yea such, as even the sense of a sealed pardon on thir soul can not sometimes blunt the sharp edge of this grief and indignation against themselves. 7. And may yow not clearly see what visible detest such are even enforced to have at the appearance of these evils in others; which thus hath a sad outbreacking in their own *practise*; as convincingly shoves their way must contradict both their own *judgments and principles*. 8. I shall but further adde, what great incitements and clearest discovery doth the Scripture afford, of that *blest way*, which was never known, nor attained by nature, how to get such *prevailing evils* subdued; yea how to improve *injuries* to the greatest advantage, and thus by *overcoming*, to gaine the most glorious and desireable victory and revenge, on such who have injured them, by *humble and tender forbearance*, and what a sweet facility might be found this way, when the *first wave*, and *assault* is whose once broke and resisted but greatest strength still lyes in the *first assault*.

4. *Ground and pretence for prejudic* in these times, is *that so little evidence seems of tenderness and a convincing serious practise* even in their way who have a name & repute of religion with such abounding offences, as gives occasion not only to question the sincerity of their profession, but to stumble at the very forme and appearance, godliness. *ANSW:* though nothing should be more dreadfull then for any to make the truth accessory to their sin, or take thus shelter under its patrociny, yet since it is so great a concern to vindicat pure, and undefiled religion, and the spotles rule, and pattern thereof in a day of such reproach, and when any advantage is so eagerly

sought and followed for this end, I would but offer some few things, to plead with their conscience who thus, are in more hazard to undo and break themselves, then to hurt the credit of the *truth*. 1. If there should not be more to shake and stumble if such *offences* were not in the Church of Christ when so expressly foretold as the *Scripture* els should want a most convincing seal and witness thereto, yea when, thus yow may see that not only an empty show and the *hypocrisy* of some but the recorded *blemishes* and falling of the saints their, to be demonstrative and confirming of the *truth*, als well as the *bright evidences*, and lustre of their grace. 2. I confesse it were a futeable *inference*, for none to engage with the *profession* of *godliness* without the *power* and how dreadful a part such acts, who live strangers thereto but how strange, and astonishing were it for such, as are *ungodly* thus to justify their own way. 3. If yow *stumble* here, and embrace no religion until yow finde no *offences* amongst the *professours* thereof, then ye must have none, but turne *Athiest*, bot your conscience herein, must needs tell yow (silence it as yow will) that the *truth*, and *principles* of *godliness*, bindes men over with the greatest ties and engadgments to *holynesse*, *purity*, candor and righteousness, even in all our dealing with men, under the severest threatnings and oh! must the *glory*, and *honour* of the *truth*, which is according to *godliness*, thus come under reproach and suffer from the untender, and unanswerable practice of any who profess the same. 4. Can yow possibly debate this (which might both silence and make men ashamed of such a challenge) that under any *pretences*, which have ever been to religion, in the world it is the *doctrine* of Christ only, which indispenibly requires *truth* and *sincerity* of the heart herein, and that the *conformity* of our duties on the matter to the rule, is not enough without a serious respect to the *quality* of the *principles* of our acting, that it be in *faith*, and from the love of Christ, which is so essentiall a requisite thereto, yea that this is so framed as to correspond with the *inward man*, to exerce an authority over the conscience, and our most retired thoughts, als well as actions, and to put shame and terrour on such whose *glorying* is in *appearance*, bot not in heart. 5. Yow know likewaves that the most select societies of such who ever yet profest the *truth* and since there hath been a Church on the earth, did never want a *sad mixture*, yea these few choised *disciples* of our blest Master, was not only with a Judas but a falling Peter, and a misbelieving Thomas among them and should this have been a ground then for *prejudice* at the *truth* of *christianity*, in its first dauning when by such a constitution our great Master would have it known what his Church whilst here upon the earth will be even in the purest times thereof. 6. Will ye not allow that measure which we finde in the *primitive times*, the Christians did require of their *heaven* adversaries, upon any *publick offences* which were then objected to them, to give but that *allowance*, which they did to their *philosophers*, and such as profest *moral vertue*, amongst them, which was not to charge the *corruption* and *offences*, of the *practice* of any, on the rule of their *profession*; whilst yow have these further *inforcements* of this, that yow know upon your own conscience what a foreburthen and grief these are to such, who are *tender*, and *sincere* in following of the *truth*, and how evident their discountenance of any such appearance is, yea may not the establishment of Church discipline, and *censure*, with such expresse rules herein by our blest head, convince and silence these who reproach. 7. Let some who pretend most, to *stumble* on such an accompt, speak but their own heart, if these be not much more their trouble, and *torments* whose walk does most

convincingly tend; to *adorne the profession of the Gospel*, whose *sincere*, and serious embracement of the truth has been with such *visible outward disadvantage*, and no *privat interest*, to sway them herein, as they are enforced to see this, for none possibly could conceive, how this should be on any other ground, then the *known power and certainty thereof on their soul*. 8. Are not such whose way is thus the ground of your challenge, most visibly condemned by their own *avowed principles*, yea what ever essays hath been to *personat serious godliness*, by a false show yet is it not most convincing, even to such as look but at a distance, that *native lustre*, *self evidencing light*, with that *sweet savour and efficacy*, which accompanies the same, as no possible *invention*, or *art* could ever reach, no more then to make a *dead picture* live. Oh! that such a day of reproach as this and that had *wor* the world is to unlesensible of, because of *offences*, might more *suteably* affect our hearts and that it is with so visible *declining* now, in the *Church*; and mens *grouing weary* of the *simplicity of the truth*; these sweet paths, and footsteps of *serious godlyness*, *love and zeal for God*, *self denyall*, and *contempt of the world*, seems to be all most *overgrown* and *worne out* amongst many professors in this age.

9. Ground that I fear some may be ready this day to break and *stumble on* is, these *high pretences of zeal and fervency*, for the truth in the way of some as would seem most visibly to *cross* and *interfer*, with the most known principles of *Christian prudence*, yea that due *necessar use of mens reasons* which the *Scripture*, does so *indispensibly require*. ANSW. though the *zeal of God*, and *faithfullness* for his interest even with the most convincing evidence of the truth thereof to mens conscience is that which the world cannot bear; yet I hope these things when seriously considered may silence any publick *reflection* herein. 1. That the greatest want which may be now matter of grief in all the *Churches*, is that of *pure zeal and love to Jesus Christ*, and his truth and of such a spirit to *follow the Lord fully*, and oh! our fall hath been too great and universall from that *first love* which was wont to *shine*, and *burne* in these who profess the truth to be hid this day; and seems one of the saddest prefiges of a dark night, yet coming on when with a continued *light*, the *heat*, and *power* hereof is so farre gone. 2. But to silence any such reflection it may be demonstrable to the furthest; that the true and native tendence of the *zeall of God*, and *fervency* in his work, can cause no *breaking or disorder*, nor hath any *irregular*, *violent motion* or *scorching heat* therewith; but where ever this most brightly shines, there also does a humble tender condescendence to convince and gaine most evidently appear; how by *manifestation of the truth* to mens conscience, to prevent any ground may be thus taken of offence; who is *offended*, and I *burne not*, was the temper of that blessed mans spirit, when he was *burning in zeal for God*, and thus carried him out that he might be *all things to all*, that he might *gaine some*: for such should be the greatest *acrimony and sharpness*, of these who should be the *salt of the earth* that it may allwayes tend to *season*, to *preserve*, and *recover*, and not to *destroy*. 3. And is not *Christian wisdom*, and *prudence* a peece of our *sanctification*, and a true and native result of *pure zeal*, and *love to Christ*; so as to make a *Christian*, the more tender thus to keep by the *rules* and to *walk circumspectly* not as *fools*; but as *wise* (and is not mens folly still a fruit of their own *corruption*) nor can the truth of godliness be *vigourously exerted*, but so farre; it will cause also such a *sweet composure*, and *even temper of spirit*, as to watch with an equal advertance, to *extreams* upon either hand. 4. It needs be no strange thing, or give any advantage to bring true *Zeall*; under

discredit that there may be a more *impetuo us motion*, and making *Haste* by some when they are out of the way, then they were formerly for the truth; it being too evident, such as are once under the influence of *delusion*; are also in that dreadfull hazard to be at winds carried about with a tempest; but such is *pure zeal* that tho it *increas the stream*, it does not *overflow its banks*; nor will *break the least command*, for vindication of the *greatest truth*. 5. There is such an indissoluble tye by the Holy Ghost betwixt *true zeal*, and that *Christian moderation*; which we should make known to all, as none may divide; but as the one tends to give life, and *intensifies of Duty*, so is the other to restrain all *exorbitancy*, and keep this in its proper channell, and that none be carried out, beyond these *just bounds, & measures* which are so expressly set to us by the rule, but so as that it be without any *lukewarmness* or abatement of fervency in spirit for serving the Lord; for where on either hand these are *divided*, the credit of the truth, and true interest of the Church, must then needs suffer, and get a for wound.

6. Ground of *stumbling and offence* which too visibly many are like to *break on*, yea to take *prejudice almost against the whole ministry of our Church*, is that *these who have had great weight and acceptance in the work of the Gospel and hath endured so much under many assaults, these years past, in their opposition to prelacy with some unanswerable conviction hereof; I hope to the conscience of all, and with a continued adherence to former principles, are yet with such reproach, so publicly thus followed even by professed friends.* ANSW. Though I hope the perusal of what hath been already touched on this subject may have some weight both for clearing, and in some measure to silence this strange lightened *prejudice* of some this way; yet since this is one of the *greatest tryalls* of a *Minister of Christ*, both on the account of their work and the credit of their blest Master, who accounted them *worthy to put into his service*, and that many are thus in hazard to be shaken, I must yet further speak but a few things thereto; 1. That what ever may be their *part* who hath taken most liberty this way, yet should we reckon it is our *sins*, that is their strength; and much unanswerableness to *so high and holy a calling*; for which the holy God doth thus call to a *humble, and serious self judging before him*, and more deep tryall of our own hearts and way with that fear least our *sins should finde us out*, if we be not concerned to finde them and lay the same to heart; tho I hope such yet, darre with some confidence, leave their *cause* before the Lord, to plead herein against the *unjust reproach of men*. 2. It should be no strange thing now what in all tymes, hath been the lot of the most *serious Ministers of Christ* even when they have had a most sweet, and sensible *seal of his acceptance* in their work, to have no other requittall from men, then *contempt*, and *haired*, who yet for the truths sake, have with the furthest tenderness fought to gaine such to the way of the Lord; yea have had the tryall, of such *extreams* as to be *reviled by these who sometimes would have plucked out almost their eyes* for them. 3. But it is sure the Holy Ghost hath with no lesse expressness put a *guard about the reput and credit of a Minister of Christ*, then about their *calling*, for which read 1 Tim. 5. 19. 1 Thess 5. 12. 13. yea these are so straitly conjoined, as what ever tend to discredit their *persons*, must needs tend also to weaken the weight, and *authority of their message*, on the conscience of the hearers; and is this of small regard now with many, and to be without any dread least in so farre, the *blood of souls*, be charged on them in the day of the Lord; who by such *notour reflections* and without any just caus or calling thereto, did thus *beget such a prejudice, and contempt*, as to have the lesse reckoning made of the word of truth

truth delivered by them. In this I must here exoner my own conscience upon so publick a sin and of such sad consequence to the Churches hazard which seems so little to touch this day. 4. Hath it been yet ever seen that where the Ministers of Christ, hath had no suteable weight and acceptance of their persons, for their works sakes, in any place but there also was a most visible abatement of peoples respect and love to the truth and of any true growth amongst them under the ordinances, nor know I an advantage which the envious man could more desire, to sow tares in the vineyard of the Lord, then this is when prejudice jealousy, and disrespect, comes once to any height, what ever pretences it may go under against such who are in deed the messengers of truth, and dispensers of his ordinances. 5. And I hope there is just ground to account such the undoubted Ministers of Christ, in our Church and who shall be thus owned in the day of his appearance; yea who have had a convincing seal to their ministry on the hearts of many, who for ministeriall abilities soundness in the faith and being made exemplary to others in humility, tenderness of walk love and fervent desire for gaining of souls to Christ, would have been reckoned with the highest respect in the first primitive times of the Church, who yet hath been this day exposed to the furthest revilings of some. And tho it is not the naked testimony or respects of men that by such would be either sought, or satisfying, but how to have this enforced on their conscience, by a convincing witness, and example of a serious Ministeriall practice, yet should it not be strange that such be to the furthest concerned to maintain the credit, & authority of their ministry, which is not theirs but their Masters.

7. Ground of prejudice, against the truth which is now highly pretended, is not only upon the strange and highly irregular actions, by some, as may seem visibly inducive to greatest confusion and disorder, but that these have been owned and supported by such principles congruous thereto, as seem in compatible both with the practice, and profession, hitherto of our Church. ANSW. Whatever advantage hath been given by any thus to reflect which (I may with some confidence say in behalf of the most serious Non conformists of our Church) have been as a sword in their bones even beyond their own personall sufferings because of the voice of him who reproacheth, yet since many are thus ready to stumble and knows not, what a sore woe and judgment, offences are to such as make so sad an use thereof: yea which may be feared this day, are glad of any advantage herein; and that where such a poisonous cloud of prejudice intervenes, and a prejudicial impression of the truth, and of serious godliness, is the glasse, there cannot but be very sad reflections thereon: I must yet crave leave in a few words, as a witness to the truth of our profession, and for a just vindication offer these things to be considered, by the conscience of our greatest Adversaries herein. 1. That we should seek no greater favour, but that upon clearest evidence, from the tryall and judgment of the Scriptures of truth, (which we are ready to render, to all that ask) there might be such free access to a publick, and serious reasoning herein, as that the truth might be heard for its self, judging it no less our concerne to convince mens judgments, for commending the way of the Lord to their conscience, then to engage the affections. 2. That it is, in no new, or strange caises, we are now stated; and do own no other judgment and principles this day, then what are expressly acknowledged by the most purely Reformed Churches of Christ, since the Reformation, and is that good and old way, and the same truth for which our worthy predecessors did by their wrestlings prayers and sufferings so vigourously contend yea wherein so innumerable a company of most serious solid and tender Christians have been sealed

and found such abounding comforts of the spirit of truth upon their suffering and testimony upon the same. 3. That it is no *privat interest*, or, *for our own things* to temporall honour greatness or riches in this world that such fore wrestlings by the godly in our Church hath been, which I hope may now have some conviction and witness on the conscience of our *Adversaries*, and how such have not wanted an very obvious and *alluring baite* this way, may be easy to judge if some greater interest did not preponder at of being to dear a purchase at so sad a rate of *unfaithfulness*, to our blessed Lord and Master in his truth. 4. That it hath been no matter of indifference, or any small and triviall interest, such have been concerned in these late tryalls to appear for, bot for the *lawes*, and interest, of *Christ*, and the *rights and liberties his Kingdom*, which after some blest and comfortable possession to long yea with the furthest concurrence of the civil lawes herein we should reckon as our *birth right*; and inheritance, whatever sad short coming have been by all in that measure of the testimony of our *fathers* thereto, against such invasion on so great an interest as hath been in these tymes. 5. We have confidence to say, that we own no doctrine, or principles but what tends to give all due respect and obedience to the *Magistrate*, without detracting from his just rights and power, bot to gave unto *Cesar* the things that are *Cesars* yea without the least denying to the Christian *Magistrate*, whatever with any Scripture warrant, we may allow, of an *externall* objectively, ecclesiastick power such as is cumulative for the truth not against it; bot that he can have no power formally ecclesiastick, and what is purely Spirituall or any immediat power of cognition in matters simply ecclesiastick antecedent to the judgment of the Church, which is so incompatible with the order and Government established by him, who is the alone head and Lawgiver to his own house, whose Kingdom is not of this world. 6. We may say with a humble appeal to their conscience who do most reproach, that it is for no prebeminence or to be Lords over Gods heritage or owning any power bot what is ministeriall to declare and execute our Masters will, and such a power which hes the inward man for its proper object and the true edification of the body of Christ for its peculiar end, wherein we own a speciall regard to be had in the whole exercise and application thereof, and in dealing with the conscience of *gainsayers*, that it be with greatest tenderness, and Christian prudence, such as may most tend to edifie and gaine upon their conscience; and therefore, are *privat*, essayes expressly appointed to go before a *publick*, and judiciall procedour. And if any just ground of offence, hath been given in the excess of some this way let it cause no reflection on that blest and beautiful order in the houle of the Lord our God appointed by himself, yea which with grief upon any convincing evident thereof we should to the furthest disown. 7. It is evident that these sacred ties of our oath and covenant with God, we are so solemnly engaged in, containe no other duties or obligations, then what the Scripture indispensibly oblidges to, and are stired on these great concerns of truth and righteousness. 8. We can also witness with some quiet and assurance that the great aime and concerne of the most serious Non-conforme Ministers of Christ, in our Church, in their adventuring to preach the Gospel not withstanding of any prohibitions by the present Law hath been upon no *sactions* or *privat designe*, bot under constraint of duty, upon so pressing a call and necessity of the people, as these unto whom the dispensation, of the Gospel and ordinances, is commit, and a necessity thus laide upon them with some serious aime, and desire, Inope, to pursue this end, and to shew the indispensable need of embracing that blest offer of reconciliation by Christ:

as also to presse *holiness*, and give warning of any snare when it is evident the people might be in hazard thereby. Nor dare our respect to the *persons* of any in the least, ballance with the interest of *truth* here, for a publick disowning with grief what ever in their way have given just cause of offence; and *stumbling* in such a time.

9. It is the revealed *truth* of the *Scripture*, which we do expressly own as the alone formal object of our Faith; and that it is there each should come to prove his work, both that it be just and warrantable on the matter according to these *unchangeable* rules, of *truth* and *righteousness*, and to know our warrant and calling herein: else no security could be from the greatest confusion and irregularity among men.

10. That *extraordinary* motions, or *impulses*, must be no rule or warrant of duty, nor for any going beyond these express bounds, set to us in the word, by which they must be known and tried; for God hath assigned to each their station, and calling, and that a serious and tender regard should be against all exorbitance in the *excess* als well as any finfull deficiency or *neglect* therein. And I hope whatever be found unanswerable this day in the practice of any to these known principles and doctrine of our Church which are confessed and most universally adhered to by the non-Conformists there as we do, with grief dilown, so I have confidence there cannot want some testimony thereto even on the conscience of our greatest adversaries.

8. I must here yet add on strange ground of quarrell and prejudice; that a serious adherence to the Government and Kingdom of Christ over his Church, for which the authority of his Lawes and institution is so unanswerably clear, should be judged incompatible with the civill interest, and security of the state. For ANSW. if men shut their own eyes, where the Scripture is so clear; and hath thus shewed us, not only what is just, but what is good, and how assuredly this is the greatest concerne of a Nation to have the Kingdom of Jesus Christ, and the rights thereof established; and kept up, when the very express intent and tendence thereof is to promote and transmit both the purity and power of godliness to the present and succeeding ages, I confesse there can be no reasoning, then in such a caise, but if principles of self love, to our temporall advantage and such pretended respect to the publick interest of the Land, bear any weight; I would but plead a little, with a serious appeal to these principles, which our adversaries do yet own, and assent to; if the *truth*, and *serious* practice of godliness and these means which are necessarily directing thereto; be not visibly the great interest and safety of a Nation, and to have the furthest awe and reverence thereof kept up; upon these grounds.

1. Because thus is the greatest inforcement of civill duties, by a religious tie, and on principles of conscience.

2. That this tends to the furthest advance and improvement of human nature; both to make human society sweet and desirable, and for a more vigorous and true improvement of mens natural abilities, for the publick good interest of that place.

3. And can this be a publick grievance, which brings the greatest inforcements to *sincerity*, *candor*, and *truth*; which as it is essentially necessary for the establishment of justice, and moral righteousness, so tends to beget true mutuall assurance both in words, and actions amongst men? and how possibly can a Nation be safe; or any true intercourse and security in our personall concerns, where *truth*, and *godliness* hath no due respect there.

4. Is it not thus the duties of our severall relations are most promote, yea which gives the greatest security to civill Government, and sets home on mens hearts their obligations to Magistracy as the Ordinance of God; not from

fear, but for conscience sake, and it is little known, what hid pledges, such as are truly godly are of the peace and safety of the Land they are in. 5. Can the blest tendencie of truth and godliness, be under debate; to subdue the *diseases* of the minde; and restrain these exorbitances of pride, envy, wrath, ambition, &c. beyond the furthest reach of all humane Lawes; which hath still so deplorable effects every where, and raised too visibly, most of these storms, and tempests which are in the world, and causeth so dreadfull disorders amongst men. 6. It is sure also the way of truth, must needs lead men to be quiet, and do their own business, yea for such as are in that condition; to work with their own hands 1 Thess. 5: 11. and to abide in that calling, in which the Lord hath placed them; and to painfulness and industry therein, to be no busy meddlers in the affaires of others; and that no man go about to defraud his brother, that none render evill for evill unto any, which as they are most expresse Scripture commands, must demonstratively witness this like wayes. what a publick blessing, truth and godliness, is to the Land wherein it is kept up; I shall only add this more, what regard even on politic grounds should be to that which so necessarily brings therewith, the love of our neighbour, and to do unto others, as we would be dealt with, by them, as also tenderness to the afflicted, a compassionate spirit to relieve such as are in distresse, with hospitality to strangers, which must needs have a vigorous exercise there, where the love of the truth is intertained, as being so essentiall a part of our obedience to the Gospel.

SECTION V.

After some thoughts on this sad and unpleasing subject of the late differences in our Church, I would desire yet in the shutting up thereof to speak a few words, on a more practicall concern, that might lead in, and leave the Reader on another sent, and inquiry, which I fear in this strange croud and noise hath been of publick debates, by too many be much lost, and shall touch this in the 4. particulars: O that with a blessing from him who can serve himself of the meanest things it might be made a word in season to any in such times.

1. To consider what may most contribute to a Christians joy and solid peace upon, an after reckoning with their own conscience as to their way, in this winnowing time when such hot contendings has been in the Church; for which I would humbly offer these.

1. what sweet peace will then be in having been kept close at home with a tender and jealous eye over the frame and temper of their own spirits, since we cannot but see where the strength of these strange paroxysms, of heat, and bitterness, amongst Professors of the truth does now most lye, that it is from these jarring corruptions upon the heart, more then from any differences of light and judgement and which no eager disputes but a tender and lively practice in being exercised to Godliness can effectually cure, &c. when we might both hope for a blest healing compoſure under these different measures of light amongst Christians, and for a tender and humble reasoning in things wherein they differ, when thus a more near conformity to the Spirit, and rule of the Gospel, is once reached, which must needs subject the Soul, to account it our greatest honour, to be overcome by the truth. 2. That they have been kept from any such

prec.

precipitant judgment of others, as usually follow on such debates; and their spirit kept under some blest aw, and restraint, of these *suddain, violent, commotions, and eruptions of passions* as runs such unto most sad *undecencies*, to discredit the profession of the truth, discompose themselves, and wound their own conscience. 3. That they have been tender of practising that themselves which they have condemned in others by any such aime more how to *revile*, then *reclaime*; and to a *beighting*, rather then *healing* of this strange breach. 4. That the *fleeing of one extreame*, hath still been with some regard of being kept from *running on any other* & of there having had impartial respect to entertaine what ever is justly approveable, and according to the rule, upon either hand; yea not only with a humble ceding in *personal injuries*, and such a tender managing of their own *necessar vindication* upon the revilings of others as might tend to convince more then to provoke; but that they have this testimony, they did in earnest *pray for such*, and seek their mercy, and reclaiming from the Lord. 5. That no pretences or personal respects hath shut their eyes upon any visible hazard to the truth, and of having been kept on a serious watch against the *dephits and subtilty of Satan*, on the right hand, no lesse then on the left; which we might have seen too evidently in this late *amazing breach*. 1. By an *overbending to break*, and take of from unquestionable duty by some exacting on the conscience of others, according to their *measures and dictates*, beyond the expresse bounds and warrant of the word. 2. By such a *strange coincidence of seeming extreames*; that what hath been *intentionally* followed by *open adversaries* should be no lesse vigourously carried on by others *ex intentione operis* so as to run thus cross (I doubt not) to their own thoughts; to obstruct the spreading of the gospel and bring the truth and profession thereof under discredit, and I must add a too visible tendence of this way, to such a *precipice* of resolving their light, and confidence on *extraordinary motions*; without a humble enquiry, and tryall thereof, by the Scripture; so as some in outrunning, the revealed rule of duty hath stumbled on the *dark mountaines* ere they were aware; and lost their feet, in seeking of *wings to flee*; as may be for a sad warning to after times.

2. This were a most suteable study in such a day; how to walk *wisely*, towards such as are without, and what might most tend to *gain respect to the truth*; so to convince, and prevail with mens conscience, even of known and publick adversaries now in a time of so great reproach; and it is sure these should be special advantages for such an end. 1. When the truth of *holiness*, in convincing and visible realities of a Christians practise, as are present before mens eyes does appear, which was the glory of the Church in the primitive times, who were then the first fruits of the Gospel among the gentiles, that it was said, *they did not speak great things, but live them*; and which was then specially noted by adversaries: *see how the Christians love, one another*; for then did the love of Christ bear rule in his peoples heart; but how sad an account is recorded in some ages after, *that no times had been more fertile of religions*; than these and of great contests this way, but none more barren of religion; in the truth and solidity thereof; whilst it seemed rather the *notion of religion*, most conversed with in such a Day, then with the thing itself. 2. When this doth appear, under great tribulation; for it is then both religion, and *those who profess it*, are at once proved; and is assuredly one of the choicest opportunities of a Christians life to convince the world; but oh it seems such a prospect of Christianity, is now rare, as the saints have had in former times or; or such a conjunction, as this w^hen they received the word under great affliction, but with a greater joy, and comfort of the Holy Ghost. 3. When a se-

rious and tender way, is followed by christians, to gaine more upon mens judgments, by a *humble, and rational account from the Scripture of their hope, and practise*, then by a more confident, and *severe imposing, upon their faith* since it is sure, the *premisses, and conclusion* must be still relative, and the truth much more hurt then helped when it is not in a convincing way, commended to the conscience even of adversaries. It is not *sufferings*; but the *cause* that makes the *martyre*; that it be indeed for the *truth*, and no just ground of offence, be by any given to darken the credit thereof, and here there must be no redeming of the personall repute of any, at so high a rate, as a publick dash, and prejudice to the honour, and credit of the way of the Lord, in this day. 4. This also were a speciall advantage, for gaining respect to the truth, when in the room of sore and bitter compleanings; the *voices of joy, and thanks giving*, may be heard, amongst such as own the way of the Lord this day; even under all their *griefs and pressures* other ways. I write this under some conviction, how rare such a *study*, seems now to adorne the profession of the *Gospel*: though it is sure, none ever sought to finde the comfort, and mercy of their *lot*, for an excitement to this blest exercise of *praise*; but sound cause for it, and how to be faithfull, in a lesser measure, but they found more added; and how great a want this is, and *hinderance to the prayers of the Church*, this day is more then we seem to lay to heart; yea how much thus the world is temptred, to judge *religion, only a dead forme*; and that Christians do not in truth beleeve, what they beleeve, yea that they are few, if any, on the earth, who walk sureably to such a *hope, and assurance* of the glory, which is to come. I am sure, as no serious and wise observer, but might finde their being under some *singular engagements* from what hath been the way of the Lords dealing with them; so it is sad when these are more *buried* almost and *forgot*, then *searched out* under present and new trouble. Some would judge a *su-seable access*, to give in their mite, to this treasure, a *special enlargement*; and to own a *peculiar debt*, to so great a duty, for putting their seal, to the truth, and faithfulness of God this day, and to bear a *honourable witness to his way*, amidst all the changes, and remarkably searching tryals, have occurred, in the course of their pilgrimage. He is the rock his work is perfect, and all his wayes are judgments, a God of truth, just, and true, is he. Deut. 23. 3. O that men would praise him, and that one generation, would declare his works, to another, and transmit the memory of his goodness; yea that such a blest conformity to the doctrine of Christ in humility, love, meekness, bowels of compassion and overcoming evill with good, might this day more appear: as the world thus, might be both judged, and condemned in their own conscience thereby.

3. This also might be a *sureable and edifying study* for Christians in such a time, for getting a *clear sight, of the way of the Lord*, amidst all these strange and amazing things, which are before us, both for their own *strengthening*, and to *justify his holy and unspotted righteousness*, and thus to consider, that what ever, we now see yet it is so clear. 1. That the *glory of the Church militant, and greatest triumph*, which the Gospel hath had since its first dawning in the world, was yet never by any outward *calm*, or prosperous state here, but under *tribulation, and distress*, in *ignominy, and contempt*, els I must confesse, I have mistaken the Scripture; and that sun the most *Lucida intervals*, and sunshine hath been most usually short, and not only a dark cloud but a seen necessity thereof, hath still followed. 2. And how sweet, and confirming might such a clear prospect be, now to a shaken Christian, of the *singular congruity, of such a providence, both to the revealed truth, and infinite wisdom of God*,
in

in his dealing with his people; that so *strait, and wearysome* away, should be here to an *eternity of glory*, in that life; which is to come; and no getting there but *thorow some degrees, of sore breaking, and anguish*, and going through a *state of tryall*, befor that of *enjoyment*; when they consider, how unconceivably great and excellent, that *state* which is *above*, is; and their being trained in so sharp a *school of tribulation* here, shall at length tend to an *unexpressible joy*, and comfort, that ever they had such an occasion to prove their love and adherence to Jesus Christ and of crediting his truth against all visible grounds; and is having with patience and hope got through such a throng of temptations, when they thus see, the most bitter grieving, and difficult part of their warfare, was but to make the victory more full, and triumphant. 3. Thus we might have a more clear, and confirming look of the *holy judgment of the Lord*, in the product of these sad *breakings*, in our Church that when so strange a spirit, hath been aloft, and a strong affection in some, without a humble and deliberat judgment, it should at last resolve in a *fervor of error and delusion*, yea to come that length of *breaking down* what they supposed to be *building up*, and to adventure with greatest confidence for *engaging the Holy God*, to a concurrence in these wayes which his word doth expressly testify against, whilst so impatient to be touched herein, as they have been ready to turne again and tear such, who hath with tenderness, sought their recovery. But tho such sad things should deeply affect us yet, there is no cause for *stumbling* to any; *pure religion* and *undefiled* is the same this day that ever it was; and the redeemed of the Lord, are a *broken, and diseased company*, whilst here by the way full of *sores and Distempers*, but all under cure, which will ere long be *perfected*, and I hope through grace, there is a generation of *tender, solid, and humble Christians* yet in our land (who shall be owned and accepted at the appearance of *Jesus Christ*) as this day I know on the earth; and many much hid there; but what is too visible the *temper and complexion of this age*, may cause much fear, upon these peculiar *hazards*, professors now seem to be exposed to; beyond former times, when a *forme of knowledge*, and the *theory of practical religion* hath so farr outgone *tenderness and practice*, and become so much a matter of art, and *Invention*, whilst Christians formerly with a smaller measure of light and in a plainer dresse, walked in the love and *simplicity of the truth*; a *bold and professing age*, where a too easy and *suddain growth to a forward appearance* amongst many, hath so visibly out run a solid rooting in the truth, and that fear and serious exercise on their own soul, about their spiritual state and the soundness of *conversion* as hath sometimes been; an age where it may be feared that not at a common rate many are like to adventure on the furthest hazard of perishing amidst these strange distempers in our Church, but with *highest pretenses* seem to our darre all means of *conviction*; even while with *great tenderness and love* to their souls followed, yea an age when that dreadful engine of Sathan is now so discernibly on foot and in such different *formes and shape*, by the *spirit of error and delusion*, to turne men off all settled persuasion of the truth and give the credit and interest of the Gospel a forer wound, then the open violence and *rage* of others, hath yet ever done; and is not here one sad influencing cause of so deplorable a State of the Church this day, that many professing godlinesse in this age are not more taken up with the *great and weighty things thereof*, and in these retired exercises which hath the closest communication with the *vitals of Christianity*; and so indispensibly necessary to a honourable appearance for the Lord, in any publick duty and service of the time.

4. What a choise study in so extreme an exigence now of the Church should this be to know, and bring near, by some more deep reflection thereon, *how great these things are, which a humble and serious Christian hath to converse with, and to oppose all his griefs and fears this day, even when they seem to presse above measure; which this might not only confirme but overcome the heart with unexpressible joy, when he but thus alone reasons with himself.* 1. What ever shaking winds now blow, almost from evry airth, yet hath he firme and surest, *principles of trust for a safe founding the rest and peace of his soul, and his security here is full though not his enjoyments; yea what ever want now be of the certainty of adherence in resting on the truth with such full repose and quiet of minde he is called to; yet he knowes therreis no want, of furthest certainty of evidence.* 2. That not in a dream, but in the most serious composure of spirit, he can retire into the Gospel of Christ; and there see how unexpressible blessed poor lost man is made by a redeemer: on whom he hath choiced to have the exceeding riches of his grace shewed forth to all eternity, yea this in so marvelous a way when no possible help could befound in us, that the Holy God, *would take satisfaction to himself by himself, not only to save his people but to preserve the rights of justice inviolable; yea hath thus brought us under a Law to come and be blessed in his Son, to whom he bears record that in him is life, and an eternall salvation made sure.* 3. That the clear intent of this astonishing mystery is not only to save his people from wrath, but to make them meet by the spirit of holynes, for that state, which is above: since it is not pardon alone, or a heaven without us, can make any blessed untill the soul once be framed for it, and this first begun and wrought there, and now, what hath a Christian this day to converse when amidst the multitude of his saddest thoughts, he can with such assurance retire into the Gospel, and thence look up to an eternity of glory as that which ere long he shall know and enjoy. 4. That this is so sure, for his confirming, that such a signature and Impress of the Gospel, in the truth and reality of holiness is to be seen this day in the earth, I hope yet in innumerable instances even in these declining times with so visible an assimilation and likeness to a higher state herein, that if men but exerce reason, they might see, it is Sure a marvelous transforming power, could ever make such a change, and that miracles (if rightly considered) does not this day cease in the Church, whilst so great a witness to the power and truth of godliness is continued. 5. He thus sees that tho no resemblance of our blessed head hath been left to the Church, of his human appearance whilst he was in the earth; yet is his undoubted Image and portraiture drawne to the life, to be seen here, in the truth and reality of holynes; and how much should this commend and indear truth; in the inward parts, and tender walking with God unto christians, that thus not only the reflection of his image on such may be convincing to the world in whom as so many mirrors he hath choiced to shine forth, and appear; but that in this state of distance, whilst they see him not whom their soul loves, they may yet still wear his blessed portraiture within on their hearts, and thus discernibly see him there, until they be taken up to himself for ever. 6. Thus he can intertaine his soul in so dismall an hower, that he knowes assuredly, there are comforts here, which have no rise or affinity with the flesh; unexpressibly above all the griefs of time, and seeks no credit from any on report but to be found upon surest tryall, such as no grief, paine or pressure was yet ever at that height in the lot of any of the saints, which the spirit of the Lord cannot make sweet and easy to endure, yea hath oft looked them out of paine with a present sensible outgate on their soul before any outward deliverance broke up. 7. He knowes

was also that the greatest comforts within time are assuredly in the *life and exercise of godliness*; when thus a sincere resignation, is reached, and a feeling of themselves to *offer freely* yea with joy their *Isaac*, and most endeared endeared interests to the Lord; in having credit his truth against *visible grounds of hope*, and their being helped to crosse some present desireable *interest of sense*, on the alone encouragement of *faith* and when some remarkable sharp *triall* hath been thus got well through; upon this sweat reflection also of having gained a *season*, and *opportunity* for the Lord, that may be for some *fruit* to his praise, and of a streight and serious aime to please him, when the visible displeasure of men, hath come in competition therewith: O what *pleasure* and an abundant entry to a christians peace will be then felt. 8. He hath this to be confirming, what unexpressible delight and pleasure is found on displeasing the *flesh*, even in its most *impetuous*, and *violent motions*, in tryall of their obedience, and love to Christ (what ever paine may be for a little in that conflict) as lets him see, *resistance to sin* is the most gainfull, and rationall act of his life; whilst with any sinfull delight, which in a moment is gone, an imbittering sting and inward *shame* upon the guilt thereof, does then only abide, yea is so tried that *the way of sin*, can never cease to be a way of *paine*, and torment if the *strength and malignity of the disease* did not take of all sense thereof, which as a *bone out of joint*, hath no ease, nor does suffer the whole body to be at rest; whilst on the other hand in cloffe following the rule, and resisting a present temptation, what *sweet peace*, *humble confidence*, and *comfortable access* to God, with *inward rejoycing* is most sensibly then found, and how here only is the way of his relief; and a great seal thus to the truth, when he sees so firme and indissoluble a tie betwixt *peace*, and *holiness*, as the worst of times can never break of. 9. He knowes that if no searching *tryal*, there could be no *triumph* and in so farre should be shut out from the *overcomers joy*, to which the forest wrestling of a christian when sanctifyingly exercising must still make way. 10. And what thoughts might these be on a more deep reflection, upon the truth, and *reality of prayer*, that here is no conjecturall thing but such a *passage*, is sure, knowne, and tryed, betwixt heaven, and a Christians soul; which hath had so wonderfull *effects*, and *certain returns*, in the greatest exigence and strait; and is not only an *instituted dutie*, but *mean* of their reliefe, yea not only the sweetest way of converse with God here on the earth; but is the most effectual to prevaile and obtaine.

I shall but add, a few words more, now in the close, and deteane the reader no further; that it would have been judged, the appearance of the *time*, in this extream exigence, with what may be seen of the *deplorable state of the Church of Christ*, not only in *Britain*, but almost universally, might ere now have allayed these high *distempers*, hath been of late, when *popery* is on so present and dreadfull an approach as threatens to swallow up all, and when that *mine*, which hath been so long in the dark, and digging under the ground, seems so near to *spring*, yea hath got too visible advantage, to enter at such a breach (as hath been of late) and gain ground this way. It is true, it may seem not easy to comprehend and is surely one of the greatest *depths* of the judgment of God this day, how in one and the *same age* where the truth hath so brightly shined, both in *purity*, and *power*, there can be a subjeeting of so many with their own consent, to so visible and notour an *Imposture*, as *popery* is, and after all we have seen, this Surprising darknesse, should now come to such a height, as men are turned thus cruel against themselves, and the *Posterity*, to deliver up all that should be dearest to them, to such a party: yea engage in a way

that so clearly enervats the whole intent of the Gospel, and where there is no conceivable access for *seduction*, by any arguments to mens reason, and judgement; or on other termes then to shut their eyes first on the Bible.

But what ever length this *tryal*, may now come, and tho it should yet once prove against all visible profession of the truth in the Church of *Brittain* and *Ireland*, we should adore the spotless righteousness of God herein in delivering mens reason and judgement up to so strong *delusion*, since as the greatest of blessings which ever came to the world is the *pure light of the Gospel*; it needs not be strange that the greatest of judgments follow on a peoples contempt, and rejecting thereof, so as nothing is so absurd and irrationally grosse which these will not drink in who have once rejected the truth. But since the prospect and impression of this *time*, is like to be more *fainting*, then to *confirm*, or awake to *duty*, I would but touch this a little, though there can be no possible stumbling, for want of light, when the truth and doctrine of the reformed religion is so fully cleared; and tho this might seem *incongruous* with the foregoing *subject*, yet I am sure not unfearable to the time when such hazard is now of much stumbling, and men do unsensibly weare at a distance from under these former impressions of the truth, and the way of the Lord, which they once had; yea that a few dayes may come the Churches way more remarkable for *tryal*, then all hath yet ever been in this age; I shall but offer some special *reflexions* now futable to such a day, and of so known publick, and unquestionable evidence, to the Church that when brought near to our thoughts, may let us see how farre the advantage, and measure of these confirmations of the truth, given in to this generation, does exceed that of former times; and I should hop such an exercise, might be of use and blessed through the Lords gracious concurrence for Christians furthest confirming, thus but to reason with themself, and have more deep *reflectings* thereon.

1. What ever hight this present assault from *popery*, may come to yet we know how solemne a triumph, the Gospel hes had, and that surly it is the same truth, and cause of the reformed Church; for wuch so great things, hath the Lord wrought, when that blest revolution once came, after Antichristian darkness had overspread the face of the World for many ages; so as the full broak, and down fall of that Kingdome, seems not more marvellous, and above all humane appearances, when now at a distance; then what we have already seen. 2. That it is clear, how extraordinary a power did attend this blest work of the Churches rising and that astonishing swift progress thereof, as nations seemed to be borne at once, and the earth to bring forth in one day; Churches was then both planted, and confirmed betwixt the Year 1521. and 70. like a new Christian World, thus brought forth and settled, yea how farre this was above visible means and how little interest instruments had therein as it may be still said; let none fear or stagger at the promise of God, though difficulties in an ordinarie way, seem insuperable; after we have now seen what the Lord hath don these last ages. 3. That it is so evident, how with the first shining forth of the truth, and doctrine of Christ, in the purity thereof, the life and power of Christianity came also therewith to the world, and now this blest light, did lead in, to greatest tenderness in the walk, and practise of Christians, which we might see yet as still present before us, how extraordinary an effusion of the spirit of God, this was, which caused then so marvellous a change, and lustre on the Church. 4. Have we not seen to confirme us of the truth, these prodigies of cruelty hath been acted, by the popish party such as some immediat power and incitement of the Devil, can only answer and hath so farro

farre outgone the ordinarie rate of humane cruelty, as if infernall spirits, had then come and assumed human shape, to act this way; yea is evident that no such measures can be found under the *heathenish* persecution against the Christian Church and in that strange way and manner followed as the *French*, and *Irish massacre*, hath been. 5. That such horrid practises also, hath been consequentia to their doctrine, and principles, so as this hath not only been dispensed with, by that Church, but accounted as highly meritorious, that it may be now easy to judge where that spirit, and way tends and what might be expected where this long restrained fury should but once get a vent. 6. Have we not seen also no possible morall security, from such whose greatest strength hath thus been to move still in the dark; and by surprise, to make their greatest assault, yea whose very religion, does so evidently subvert all truth, and mutuall confidence amongst men. 7. But have we not also seen, a more excellent spirit, and invincible power, hath been, to bear up against all this cruelty, and rage, and how great a seal, thus hath been to the Protestant cause; and doctrine in these late times, by innumerable witnesses, who even in their extremest sufferings, did so convincingly evidence, a joy unspeakable, and undoubted feeling of the comforts, of the Holy Ghost, on their soul. 8. That these likewise were rare examples, of the truth, and reality, of holyness in their day; and of humility, and subduedness to the flesh, yea of tenderness, and bowels of compassion to their persecutors whom the Lord did thus call and prepare for such a sacrifice. 9. That no precipitancy, or stubbornness, in the least was in their way, but as with great assurance of minde; so with a tender, humble and deliberat acting, their study then was by rationall conviction to deal with the conscience of adversaries, in a willing rendering, the reason of their faith, and suffering, with all meekness, from the scripture, with a reference thereto before the world, to be tryed and searched out in what any could object. 10. Have we not seen the power, and wisdom of God, most brightly shine forth, in that day, in the weakness of means, and that so speciall peice of service, was then called for, but a most surprising and discernible call, and excitement of instruments thereto, who in the same spirit, by which others were helped to suffer, was remarkably then carried out to act in defence of the Gospel much above themselves and their ordinarie reach. 11. Have we not seen also, that no great thing was by the Lord, then brought forth for his Church, but some remarkable hight of trouble, went before, and how every step of her rise, and prevailling over Antichrist hath been still ushered in with some sore conflict, and down casting lyke the Pangs, and throwes, of the birth before a delivery. 12. Have we not clearly seen, that no humane power since the breaking forth of this blest light of the gospel, could yet ever reach its end, against the reformed Church; though no possible way, and change of weapons, have been left untried, but how most visibly the work of their own hands, hath ensnared them herein, and tended more to the furtherance of the gospel. 13. And might it not be confirming what hath been so clear to see, the reformed Church of France, get so sweet a clam, yea fixt in a settled state, with outward peace, and legal security, by the Catholic league there, and by such a formidable conjunction as was therein of persons and interests for her utter ruine. 14. To see four Kings of France, successively taken away in 30 Years, all upon the same designe; and in a vigorous pursuite to destroy the Protestant interest there, and in them that race of the house of Valois wholly extinct of whom two, were by a violent death Henry the second, and third, and this last so remarkably from that very air with whom he had

had most concurred and joyned in counsell, as particularly with the Duke of Guise, for the massacre but both falling and destroye by other in a short time. 15. To see the *Netherlande* first both in a *sedited state*, and Church by that bloody engine of the *Spanish Inquisition*, set up there and severall crueltyes of Philip the II., as the very mean made most subservient thereto. 16. To see the *Protestant doctrine*, more effectually promot and rooted in *England*, by the bloody dayes of *Queen Mary*, then the *French full calumny of King Edward* who had gone before. 17. To see the violence and fall, hood of *Queen Douglar*, and inbringing of the *French to Scotland*, to bear down and destroy the *Protestant interest* there, both an effectfull mean and advantage for its file and further establishment. 18. To see the blood, and cruelty by *Ferdinand the II. in Bohemia*, in so very short a time most visibly returned on himself, to a making *Germany* almost desolate, and for many years, to sume in its own blood, by the *Swedes*, and their confederats. 19. To see that horrid late *Irish massacre*, in a few years after resolv'd in an utter rooting out almost of that cruel party, who had mov'd therein with such a discernible summe to the liberty of the *Gospel*, as did follow after in that land. 20. I must here add such may be clear and confirming this day how so strange a falling in with popery hath been now these 20. Years past in *Brittaine*, and what sort of chat interest hath gained there, hath so wisely had its strength from that *ignorance*, and the catching up of a *prophane spirit*, which as a prodigious storm hath thus broke forth in these lands, once blest both with the *unity*, and *truth* of the *Gospel* beyond most of the Churches; and how such hath indeede made it seeme quite the truth, who yet never knew it, besides the influence, and *subtile*, as this way is to the *temper* of so licentious a time, and so *unprofitable* interest, when that hath been under so favourable an aspect.

The Church wounded and By a Spirit of Division,

Held forth

In a short account of some sad *differences* hath been
late in the Church of Scotland, with the occasionary
grounds, and too evident product thereof
whose wounds are bleeding
to this day.

Together with some vindication of the truth, and principles of our Church
in this present state of things from unjust revilings and reproach:
And a few words in the close with respect to what are the
greatest concerns of Christians exercise and
duty in these times.

Heb. 10: 23. *Let us hold fast, by profession of our faith without wavering: (for he is
faithful that has promised.)*

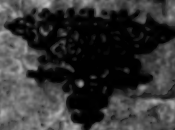
Philip. 3. 16. *Nevertheless, wherein we have already attained, let us walk by the same
rule, let us mind the same thing.*

Philip. 2. 2. *Let nothing be done through strife, or vain glory, but in lowliness of
mind let each esteem other better than themselves.*

James 3. 16. *For where envying and strife is, there is confusion, and every evil work;*

*1. Now we exhort you, Brethren, warn them that are unruly, encourage
the feeble-minded, support the weak, be patient toward all men.*

Robert Fleming

Printed M. DC. LXXXI.

T H E P R E F A C E.

IT will be acknowledged by all, who have any serious impression of the truth, on their spirits, what sore, and trying times, we are now fallen in, and how deplorably sad the present state of religion is almost every where; yea what need seems for our being awake with some deeper apprehensions, of what may be coming, and of so many presages, that this *night*, is not yet at the darkest, but one of the foret conflicts which the reformed Churches have hitherto mett with, may be on a very near approach: of which one remarkably sad, and most threatening presage, is now too obvious in this late astonishing *rent*, and breach, hath been in the *Church of Scotland*, so impetuously driven and fomented by some there, to the furthest scandal, and reproach of the truth, and giving the adversary, such occasion to blaspheme; Thus hath there been so sore woundings of religion, and the *holy spirit of God* greatly provoked, and greived thereby. I confesse such a tryal would have been litle either feared, or apprehended in a time, when so hot a *furnace* hath been set up amongst us, and that the Church had smarted, and been so sore brunt, with the *offence*, which followed upon former breakings; yea when it is so joyntly acknowledged, how much the *honour of Christ* the *spreading of the Gospel*, and edification of the *Church*, is concerned, and in the highest measure prejudged herein; this is a sad *subject*, which should call each to that serious inquiry, and tryal of their own work, and frame of spirit, in such a day, as may lead into peace, and assurance of heart, before the Lord in this matter; and to be seriously affected with what we have seen following thereon (yea might have been feared, with the first breaking up of this strange *rent*) of the spirit of *error*, and *delusion*, in the Holy righteousness of God, now with such prevalence over some, whose work had been, to put the Church in a flame and unsettle others, as they can find no ground where to fix themselves, but are like to shake loose all principles, and run that length as is incompatible, not only with *Christian* but *humane society*. Some few things, with respect thereto I would permit now in the *entry*, to be considered.

1. First what light, doe thus break forth, out of the very bowels of such confusion, both for *conviction*, and *confirming* of us in the truth; if we be but

serious observes of the work of the Lord in this day; and I would yet hope may tend to put some Deeper impression of these things on this generation, when as with one audible voice from heaven, so much hath occurred, *to seal our instruction* herein. 1. That none thus so easily adventure, after what we have seen on such a publick *rent*, and breach of the Church as this, and to hazard on a *precipice*, and *rock*, on which so many hath dashed, and been broke, and where the losing of communion in *love*, hath not long wanted a sad breach in the *unity of faith*. 2. That there may be now more fear, and dread, of managing differences in judgment within the Church, with that bitterness, and passion, as hath too visibly been of late, to stumble, and beget wrath, more then conviction; or to make an offering of such *strange fire*; the truth and cause of God can be promot only by these meanes, and that spirit, which he doeth himself require. 3. That Professors of the truth, be more deeply pressed about the *ground work*, and for a solid founding on the great *fundation-truths*, and principles of religion, when this sad want may be so visibly now read, on all our distempers, and make us yet fear where some great pretences, to religion may end. Here is one of the saddest judgments of the time, much Ignorance of the truth, and *rule of the Gospel*, with a loose and unstable mind, tho with greatest confidence otherwise, amongst too many under a Profession of godliness this day; through which the *tempter* hath gotten such advantage, yea on some whose affection and tenderness of spirit, I dar not question, but thought they could not run too far at a distance from what they judged wrong, not tearing a destroying snare on the other hand, and that corruption of the *mind by error*, is no lesse mortall then in the *life and practice*; yea which is too sadly obvious less hope of a cure, where such a *leprosy* is once broke forth in the *head*. 4. And have we not now seen, for our furthest conviction herein, that none lift up themselves above that which is meet, upon the repute, and credit of their profession; before him who is no *respector of persons*, and *resisteth the proud*, to so sever a smiting, and thrusting down of their Brethren, and fellow-servants, as hath too obviously been in these late differences; and without that futeable fear, and dread, lest these whom they gave so fore a thrust to, under the warrant of some opprobrious designation, be such, whom Jesus Christ will own, and finds his servants, and messengers, thus lye a bleeding under that *wound*. 5. I would hope also, that such a witness of the jealousy, and displeasure of the Lord, against despysers and revilers of the Ministers of the *Gospel*, may have more weight on the conscience of many after this; when with so discernable and awfull a voice, this I humbly judge, hath been spoke and may be applied, to all such who profess the truth, and the generations yet

to

to come, to fear, and dread, to give thus the *authority of the Son of God*, the *supreme head of his Church*, so publick an affront in the *Ministry of his servants*, as this party hath of late done, in our *Church*; or rise up in such a conspiracy againe; and no pretences when tried at that *bar* of the *Scriptures of truth* can possibly bear out. 6. And should nor this clear the *spotless way of the Lord*, and *seal our instruction* from what we have seen; that when no answerable fruit is to such a season of the meanes of the Gospel, as hes been of late, nor an embracing the *truth* in its simplicity, and with desyre after the *sincere milk of the word*, as might have been hoped for; but a seeking more after *new and strange doctrine*, and to follow these things which tended not to edify; that so sad and dark an eclipse should follow; Tho I hope some blessed fruit of these times past, shall be yet found and abide with many. O that after this a more fervent, and serious respect to the *ordinances of Christ*, might yet revive in our Land, and a keeping close by this appointed way, not only to beget, but to *confirm, feed, and make the saints perfect*, Ephes. 4: 12. I hope such as under these meanes hath known a neir, and sensible fellowship with *Jesus Christ*, with that ineffably sweet and fragrant savour of his name; and that surely he *feeds* his people there; cannot at so easy a rate be taken off these *breasts*, as too many of late hath been. It is sure the more true growth, and lively the work of grace, is on the soul, the more felt need, and desyre will be then after the *ordinances of Christ*; and it may be feared besides all we have seen, if so sad a falling off from those, be still owned as to reject the message of truth, from such known, godly, and eminently qualified *Ministers of Christ*, to his Church, upon that pretence of the *late indulgence*, leist they lose even what they had once attained, when thus out of the way of the Lord, and from under his promise for protection, and being kept, from the prevalence of that spirit of *error*, and *delusion*, which by the very same entry hath now got such visible power on others. I nothing doubt but many hath beene ingadged herein without fear or apprehension of such *hazard*, and as judging it duty; and that some whose appearance this way hath had most weight and credit with others, their heart would have trembled, at what hath beene now seen to follow thereupon, whilst the tendencie and *product* of such things hath out-rune so much their intent; but it should be matter of grief to all what ground we have thus lost, and what the great adversary of the Church hath gained, to prejudge the interest of the *Gospel*.

2. I must premit this further to be considered, that it is not so much want of *light*, as of *practice*, which is the greatest let to the Churches *cure*; and I would humbly offer some few things where both unquestionable *duty*, and

the *remedy* of these sore distempers now amongst us, are joyntly obvious, as we might yet hope to see another appearance on the Church, when these are in earnest followed. 1. To keep close by the *scripture*, with a sincere humble inquiry for *light* there, and a more intire reference, to its alone *decision*. It is sure the *conscience* must be no *rule* to us, nor can alter the nature of things, to make that good, which is evill, but must have a *rule* for its selfe; nor is it further the *voice* of God, then it is true'y *inlightened*; yea nothing has beene more threatening to the Church, then the strong *impulses* of one *erring conscience*; which seldome keeps within any bounds. And tho I would desyre with the furthest tenderneſſe to speak in this present case, so far as a necessare owning of the truth can admit, yet I must say, it hath beene to me, one of the astoniſhing things of this day, How such violence in driving this sad *rent* in our Church, and on these grounds as hath beene pretended, could seek shelter under this patrociny, of the *Scriptures* of truth, or plead its warrant from that *blessed rule* of the Gospel, which is so expresse, plaine, and full herein; and what should meane this strange halting, if the Lord be God let us follow him and subject wholly to his word, for at that bar only, I hope it is, we desyre to appear and be tryed: what a sweet testimony will this then be on the soul of a dying Christian, that the truth was so dear to them, as no preingadgment, nor any interest of their supposed credit, did interpose between the authority of his word, and their *conscience*, or betwixt their conscience, and a *declaring* the same to the world both for giving *glory* to the truth, and the advantage, and edification of others; yea this from some of greatest repute in the Church, hath tended to transmit their memorie with a most sweet savour, and credit to after times. 2. A serious inquiry and tryall by all of their own way with much *fear*, and *jealousy* of themselves should be a blessed ingredient in our *cure* and *relief* this day, when snairs and hazards are so thick spread: and I think it may be now further convincing, that whatever be the case of our Church, such a way and methode, was no sutable *cure*, as did visibly tend to inflame the wound, more then to *heal*, nor that the *wrath* of man, *worketh* the *righteousness* of God: I hope a second inquiry, and tryal, by any of a serious spirit, will let them yet clearly see, that such pretences they founded on, can never justify this late *rent*, and falling of thus from Church fellowship, where not only they could continue without *sinne*, but with much hope of a blessing. 3. And doeth not here both the *rule* of duty and our *relief* in this sad case, convincingly meet, in a seeking to overcome evill, and privat injuries with good. It is true this is a specialy pungent tryal and will not want some conflict, but I am sure is found one of the choicest opportunities of a Christians life, for their

theirafter peace, yea the more *wrestling* may thus be upon special provocations and with some peculiar aggravating circumstances, to reach this blessed victory over themselves, the more comfort and joy will be, upon their after thoughts heirof, and I am sure thus is greater advantage, for a just vindication by Christians of themselves whilst pressed thereto, as this is with least bitterness or recrimination followed. 4. It is clear that the spirit of God expressly calls for keeping a distance with such things as may tend to engender striffe, and debate in the Church, and not to edifie, as our dutie; and I think it may be too seen, how sad influence this hath had, to break the comfort and edification, of Christian fellowship, where once professors of religion hath beene involved in such a way. There was no such practice, or custome, in these first pure times of the Church, whilst the Apostles lived, and was specially adverted to then; but if any be contentious we have no such custome in the Churches of God, 1 Cor. 11. 5. It is duty also, for the furthest convincing tenderness to be used by such, who through grace, have beene kept fixed, for restoring of others with the spirit of meekness, and according to the rule, of some putting a difference; great peace should thus follow upon a tender bearing with the frowardness, and revilings of any, under these sadditempers, upon this designe, and for being thus all things to all; to gaine one from the error of his way, is a greater victory then to gaine a city. I find in the life of blessed musculus, this followed with much success in dealing with some at Aurburgh, who were then under a sad sad prevalence of the spirit of error, by seeking first to gaine on their heart & affection and then to deal with their conscience, which proved at last effectual. 6. It is sure we are now called in this present *trial* not to be secure as to what further growth so strange a contagion may have; when the Apostle sheweth a little leaven leaveneth the wholl lump, 1. Cor. 5. 6. Which as a destroying plague, may thus quickly spread from one house, to a city and thence through the wholl land yea it is known how small the rise of Quakersme was within these few years in the Churches of Britaine. Nor are these light or small things hath beene now with a strange confidence owned by some of that way, or what may be feared of its further prevalence if the Lord doe not graciously prevent and rebuke such a spirit which hath thus troubled the poor Church. 7. There needs much advertence also on the other hand, that there be a continued fear, and no coolness, from it is sad extreme, in our watching of the Churches hazard from open adversaries, and to what assault may be yet made to the rights and liberties of the Kingdome of our blessed Lord, the alone supreme head, and King of his Church; but that thus an equall fear, and jealousy be kepted up, so as the truth lose no ground upon either hand.

Reader for this present publick appearance I shall us but a few words it may be

be easy to judge how sad a part it is in a time when all *humours* are so much aloft, and what may be expected this way if there be not from another airt to support against the *contradiction* of men; but this I must say I have beene stated under *circumstances*, and with some surprizing call hereto, as I hope, could obviat the most sharpe reflections of any who are this day unbayased in such a *case*, but I forbear herein to speak more particularly; only as to the occasion of my moving further upon this *subject*, was from that which is contained in the *first Section* which upon some desyre and aime for a serious and sober communing upon these differences in our *Church*, was directed to some few *friends*; and did choise that way by writ, to prevent any eruption might be of *heat*, as too usually there is hazard of, in verball reasoning upon such things; and since I found it so frequently challenged how any could oppose themselves to what is owned and asserted in that *History of the Indulgence*, as that which they judged enough to answer al; in such a *case*, I was enforced to touch it a litle, tho in a very few words, which I designe as far as possible, and now in such an unpleasing essay; yet I humbly judge with that evidence of the truth, as may shew the mistake and invalidity of these grounds, on which so strange a superstructure when seriously pondered and weighed, hath beene raised; Nor have yet found more urged upon the matter by any on this *head* then what is made use of there. It is sure not times past hath beene ever with so intire an *onnesse* in judgment as no occasion of *difference* did fall out amongst the truly godly in some concerne of the truth; but it is sad that so dreadfull a hazard of occasioning a *breach* in the *Church* this way, is not yet credit upon *trial*, until some have once tried it themselves. My great unfitnesse to move in such a *case*, was just ground of fear, besides much aversion otherwayes to intermeddle with so sad, and unpleasing a *subject*, but being pressed herein, I hope I may say, it was, with a serious aim, and inquiry after the *truth*; and to be confirmed by *Scripture-light* in a matter of such great publick contest; and with some desire to prevent the stumblings of many as may now be much feared on these amazing and shaking things, that have since followed on this *breach*; for what incongruity may be judged, in the close anent some thing *practical*, and the *Churches hazard from Popery*, with such a *subject*; I thought was so far suteable, as I am sure a greater weight thereof, would be found an effectuall meane to take off these sad unedifying debates.

There are some considerable mistakes at the press both in words, and in the pointing, but I hope are such as the discerning *Reader* can notice, without darkning the sense, and will pardon.

SECTION

SECTION I.

Though I have much aversion to move in any controversies, especially where friends so truly dear on every side are thus interested, & when our distempers so sadly prevail, as most seem not in case to bear mutually freedom in these things, so as this present breach would seem almost beyond hope, if some blessed touch of the great healers hand do not marvellously surprise us in this day, beside the crowd and noise now may be feared, is so great, as to shut all access for a being heard on such a subject. And for my self I may say, I have been struck with that terror of these sad imbittering animosities, and heats now amongst us, as to judge it no less desirable to find an hiding place from the strife of tongues, than from the pride and violence of men; yet since it is sure, true friendship and love gains more by freedom and openness of heart with others, than to keep at a distance. Besides that sad impression of this deplorable breach and rent in our Church hath pressed me to write these few lines, not for debate or contending, I may say, in the least; but for the truths sake in a sober and humble reasoning, with some exoneration of my own spirit in a few proposals, with the grounds thereof, which without prejudice or offence I would desire, yea obtest to be seriously pondered. And I hope, I may humbly adventure to say, it hath been with some desire to prove my own heart in this matter, before him who is the great searcher thereof, and under some present constraint of light have now write this, as I durst not (though they were my dying words with peace or quiet of spirit retreat here) But before I offer these proposals, I would desire to permit some few *concessions*, which I hope on every hand (what ever be the present differences) will be acknowledged.

1. That there must be no coolness or indifferency in any interest of the truth under the greatest hazard, this being so invaluable, as there cannot be too dear a purchase thereof; yea that truths comparatively small may be great in their season, so as a testimony thereto, with greatest respect is then necessarily called for, when a publick opposition is made to the same.

2. That this great truth of the *visible Kingdome of Jesus Christ* over his Church, and its independance on the Magistrat, and his being the alone supream head and Lawgiver thereto, is of such high concerne and elevation, as we should not count our life dear (if called of the Lord to be offered up as a Sacrifice thereon) yea that a publick testimony should be then more specially owned thereto, with a clear and distinct sound, when so visibly opposed, as in this day.

3. That it must on all hands be confessed a sad decay of a true publick spirit now amongst us, and of that zeal, integrity and watchfulness for the things of God, and deep impression of the Covenant with God these nations are so solemnly engaged to, as hath formerly been with too sad and unsensible a wearing out from

under former impressions of duty in this long continued triall now in the Church, and that success which seemes to wait on a sinful course, for which all of us have cause for being deeply humbled before the Lord this day.

4. I would hope also this will not be under debate, that an endeavour for a safe union (and without any prejudice to the truth) amongst these who have been helped in this day to witness and suffer against prelacy, and are one in the great concerns of truth & godliness, is both a commanded and indispensibly necessary duty, and will be found as expressly charged upon us, as any duty I know in the Scripture.

5. That there may be differences in a purely Reformed Church in matters of truth consistent with mutuall edification, and without any division or breach amongst such, yea that such will be still here, whilst we know but in part.

6. This concession I hope may not come under question, that it is a part of our guilt this day, our not being more suitably affected with both the sin and judgment of this present rent and division, as we ought: when our Master hath so expressly told, that a Kingdome divided against it self cannot stand, and no less thus threatned than the utter dissolution of such a Church.

7. That there is now need of more close correspondence, and personall freedome with greatest tenderness to be managed in this present difference with other, since they may thus tear one another at a distance, before they understand them, and that prejudice thus entertained with personal reflections, and alienating of affection must necessarily tend on every hand to widen the breach.

8. That this deplorable rent now amongst the godly hath that sad gravamen therewith, that it is a striving and devouring one another in the furnace, whilst so fore pressed otherwise under the cross, yea in the publick view of all our Adversaries, who so eagerly thus watch for our halting.

9. That there is a great hazard in credulity, and easy entertaining reports to the prejudice of others in a time, when too many seem designedly to tread in the dark this way, as if it were to promot a party, rather than to seek the truth, and follow an interest on the ruine and fall of the repure of others, who have had a most sweet favour in the Church of Christ, and been much blessed for the edification of many: this we may fear is one of the provoking evils in this time, and as a smock in his nostrils, who hath said, *such as sow discord amongst brethren are an abomination unto him* Pro. 6: 19. *and hath cursed such as smiteth his neighbour secretly* Deut. 27: 24. which may be no less sad and sore by smiting by the tongue, than by the sword.

10. I hope this also will be mutually granted, that a safe managing of differences and rents amongst the godly in so breaking a time as this, is one of the most difficult things in Christianity, so hard it is to get our own spirits kept out, to reach that tender and due regard to present circumstances for publick edification; yea to be kept in an humble and spirituall frame in such a case, and to have the life of grace kept in vigorous exercise, so as thus to have pride, wrath, and bitterness of spirit made to melt down in meekness, humility and love. Having premitted these few Concessions, which may be found of some weight in this sad case, we are now in, I must humbly offer these following Proposals to be considered.

PROP. I. Should we not with greatest fear and trembling look on a breach and rent of the Church, and amongst the truly godly in this day on these grounds?

1. That it so expressly controlls the authority of our great Master, who hath enjoyed by such reiterated commands, love and concord amongst his Disciples, so as I

can find no duty in the New Testament with more frequent obtestations and arguments pressed than this. And though it is unquestionable, that some must be more culpable in the cause of the difference than others, yet doth he press thus with such vehemency, and without any such reserve, to sist, untill there should be an intire onness in judgment amongst themselves, else there were no such difficulty or need of it to be thus pressed. 2. That it was his dying charge *Joh. 15: 17. to love one another*, and to guard against any breach amongst themselves, and seemes to have been the thing his heart was most fixt on, when he was to leave the world, as a witness of their being his Disciples, and that the world might know him to be sent of God, *Joh. 17: 21.* and thus be for a testimony to the truth of the Gospel, and to enforce a conviction of the excellency of Christianity and doctrine thereof on the greatest Atheists. 3. And may we not see these prejudices, which follow on a formed and growing breach of the Church, are oft such, as the cause and occasion thereof do bear no proportion thereto, when brought to the Test of that great rule of Christian love in its due latitude, as prescribed by our blessed Master; yea that thus there is a being so sadly engaged in disputings & sidings with parties, with such exasperation of spirit, and neglecting of these offices of love we ow to others. 4. That we may see such a sad rent, the more it is followed, the more it becomes a labyrinth and maze, and no way found thus to get out, but that by which they first entered. 5. That conspicuous beacon also, which in all ages hath been set hereon, may make us tremble herat, and how this hath resolved not only into strife, debate, confusion and disturbances both publick and private, but to hazard the very ruine and dissolution of such a Church. We find *Salvian* shewing that this was one of the saddest prefaces of that desolating stroak, that came upon the *African* Churches, and we may see the very first visible degenerating of Christianity in the primitive times begin here, for it is at such a breach the envious one waits to sow his tares; and how rare is a stop, or fixing sound in such a current, but like the breaking in of waters, doth carry many a further length than they ever intended. It is known on what grounds that sad breach by *Labadie* and his party began here in the *Belgick* Church, with whom many went in the simplicity of their heart, and by such a designed cure to the offence was then taken by them, did but heighten the distemper, and occasioned so much prejudice against the power and truth of godliness in this land.

PROP. II. May we on any safe ground break up Church fellowship and communion so far with those who have accepted the late *indulgence*, as not to hear or receive the publick ordinances from them as being such? I must propose this on these grounds. 1. That hereby no approbation of the *Indulgence* can be necessarily inferred, and the ground of offence can never be owned such, as to pollute the ordinances, or make communion with these in the least sinfull to us. But it would be adverted on what side the most dangerous and destructive inconveniences are, and hazard of the greatest offence hereby to the Church. 2. That we must still own these as our brethren (what ever be the present difference) with whom we are one (we hope) in Christ, and in the great concernes of truth and godliness, in the same doctrine and principles of the Church: for in these we differ not in Thesis, what ever the application hereof is matter of difference; yea should be tender to judge, in so far as they profess (whom we so assuredly know to be both serious and godly) in their opposition both to the Prelatick and *Erasian* Adversary. 3. That
godly)

they are such we must own to be the undoaated Ministers of Christ, clothed with a Ministeriall power to preach and dispense the ordinances, ere ever this *Indulgence* was on foot, these being *As* of their office. which flowes from no convey or grant of the Magisttrat to such places; and that be vertue of their office and calling, the peoples tey standeth still in force to heir them, with respect to that primary relation they were under, as *Officers* of the Church universall. 4. That this cannot be made practicable, except we take the very Government of the Church off its hinges, without a declarative sentence; since upon the matter it is to draw out one of the highest censures against so considerable a party of the Ministry, yea to exercea *critick* and juridicall power some way, not only over these who are *indulged*, but over must of the whole Non-Conformists, who are still free and enforced in conscience to own such in their Ministry. 5. That this should be a departing from an *union* once acknowledged in our fellowship and communion with them in the publick ordinances. It hath been hitherto publicly owned, that if the whole Church had been so far left, as to some sad compliance for a time that way, and thus the people fixt under the Ministry of such, that even on an after discovery of the evil thereof, there would not be allowed the same necessity, or expediency of *separation*, or for refusall to hear them, as there is now in our case for a non-compliance with that party, and keeping thus at a continued distance, which was a ground had such weight with our worthy *Ancestors* in the former times of prelacy, when it was not brought in at once, but by degrees into the Church, and thus found it not safe and easy to break up so far, as not to have Church fellowship in receiving the publick ordinances then from such, though a most vigorous opposition to the sinfulness of that way was still followed. 6. Because this might quickly tend to a casting off of most, if not the whole of the standing non-conforme Ministry now in the Church, who have been helped to stand and withstand against Prelacy, and to open such a doore for any of the people at their pleasure to quite or turn off the Ministers of the Gospel, without any fixed or previous cognition in such a case. And Oh! how hard, or difficult will it be found to set bounds, or fix new landmarks, when once the old are taken up, may be easily judged.

PROP. III. Is such a refusall to hear these Ministers who are indulged, now owned, because it is *simpliciter unlaifull*, or on that ground of its expediency, and for edification? I would hope, none yet dare come to own the first; but for the second of expediency in such a present case, I must humbly judge such a practice would seem very unanswerable thereunto, on these grounds. 1. That this sad effect hath so visibly followed thereon, to break up that sweet edifying fellowship, which was formerly amongst Christians in many places, so as these who were wont to walk together, and keep Christian converse, for building up one another in the truth, can now hardly joyn or pray together. 2. That none seem to have gained by this late heightened breach, except the publick Adversary, yea so sad a dash to these publick meetings in the fields thus given, which here to fore were so eminently blessed, whilst thus such open contradiction of late in preaching hath too evidently brought a stumbling to the weak, and a reproach on the way of the Lord, as we may fear shall not in haste be taken off. 3. That thus the prelatick party seems more hardned, and to have less reckoning of that heavy charge of perjury and defection from the truth, when so great a part of Non-Conforme Ministers they

they find publickly classed with them, who yet are otherwise known to be both able and godly; yea which hath been sadly regrated, that the edge of that wounded zeal which was against *Prelacy* and the common Adversary, hath been thus blunted in a more hot pursuit of the other party. 4. The shaking and stumbling of many, which I must here write with a sad remembrance of a Christian, who I durst not but say but was truly serious, who spake to me almost weeping, when I was last in our Country, of being put to that through this late breach and visible contradictions in publick preaching; yea that some had openly declared there were scarce four faithfull Ministers of the Church to be found, that they knew not what, or whom to credit, but like to be shaken in the very foundation. And I must humbly judge, if this breach should grow, I know no gain will ever recompense the *Kings damage herein*, I mean of our King and head in the edification of his people. Yea who are there, if not fixt and established by grace, that can look on these devouring heats and breakings amongst both Christians and Ministers in this day, but are in hazard to take prejudice at the whole of Religion, and must needs judge that these cannot be the fruits of the Spirit of Christ. 5. I must yet add on this ground of expediency, if it would seem to engage the multitude in these controversies, and make this their business, ere many such know what the solide work and exercise of godliness is, or what either the principles and power of Religion means, and why is that so expressly commanded *Rom. 14: 1. Him that is weak in the faith receive, but not to doubtful disputations.* It is sure, that it much concernes all who preach the Gospel, to know the message they deliver be fured for solide edification, and in bearing testimony to the truth in this day, which is so unquestionably a duty, that yet it be with such a grave ministerial seriousness and Christian wisdom, as it may commend the truth to the conscience of the people, so as this duty be neither neglected, nor unsuteably managed, otherwise a light and too ordinary a way in speaking on so grave a concerne, or on publick differences, without some convincing and sutable weight herein, and when it is with personal reflections, we may fear would stumble much more then convince, as would seem a thrust rather at the persons of some, than at their way, and to gain an interest to a party more than for the truth.

PROP. IV. Are not such expressly called, yea with an intense study to *unite* so far for the truths sake, and in following clear uncontroverted duties, who are otherwise like minded in things of the Lord, what ever now may be in difference amongst us, so as that union should not, nor ought to sist, untill a through oneness of judgment be attained in this present controversy (which were so much to be desired) upon these grounds. 1. That the Scripture clearly determines this; *so far as we have attained, to walk by the same rule, and mind the same things, however even in some matters of truth not one*, *Phil. 3: 15. 16.* and with hope, *that the Lord in due time may graciously convince* such who are in the present difference most culpable. And I should hope, that more tender and affectionat condescendence in the way of dealing with such might tend more to reclaim and recover, than any violent and peremptory way. 2. Because, if such an unring in unquestionable duties should cease, untill there be a full union in judgment amongst the truly godly, what times of the Church have been so favourable, that we could then ever hope, or essay any concord in duty. 3. That it is sure, the most eminent Instruments in the work of the Gospel, both in the primitive times, and since the Reformation, have been

oft at a very sad difference amongst themselves in the matters of truth; whose concurrence otherwise in carrying on the work of the Lord, hath been most remarkably sealed with a blessing. 4. That a bearing and forbearing in many differences of judgment amongst the godly for the Churches peace, and without any involvement in the sin of others, hath not been hitherto questioned by the greatest lights and witnesses to the truth in these late times, especially where both the doctrine and Government of the Church hath been in the great and weighty concerns thereof adhered to. Thus blessed Calvin doth so pressingly obtest the *English Congregation at Francfort* for a tender bearing and mutuall forbearing amongst themselves, in that present difference was then, with respect to the circumstances they stood under, and for the truths sake, though he was far from owning that party in that wherein the rest of their brethren had been so highly grieved.

PROP. V. Is it not one of the great concerns and trials of Christian wisdom in the Church, how to apply the rule in things lawful and commanded, with a due regard to edification in such a case. I propose this on these grounds. 1. The express warrant of the Scripture, 1 Cor. 10: 23. *all things are lawfull, but not expedient, all things are lawfull, but edify not.* 2. That this hath been one of the greatest depths of Satan to turn men over in the managing of a duty on another sad extreame, as the very way to break it, *but he that handleth a matter wisely shall find good.* The way of the Lord, and a clois adhering to his truth doth never of it self occasion a breach in the Church, but what our corruption, and unfuteable following of duty doth on either hand occasion; nor is there any jarre, except what is from our selves betwixt zeal and Christian prudence, since these are both expressly enjoyed, and equally obliging by the holy Ghost, nor can they ever part, but with a sad prejudice to the truth. There is a holy contemperature of zeal, meekness and love, all which being from one and the same spirit, do with a sweet oneness necessarily concur for the same end. Nor can I possibly reconcile a being professedly hot in the one, with being cold and unconcerned in the other, except I should quite the revealed rule of our duty for both. 3. Because the truth may get a very sore thrust by the manner of our contending for it: the *fruit of righteousness is sown in peace*, and both should be seriously adverted to, that the cause of God be neither neglected, nor yet prejudged, through a non-futeable following thereof. A wound needs both a tender and skilfull hand to handle it, else it were easy to destroy, where the case and present constitution of the patient is not considered a right. O! if that Scripture were more practically owned, for a humble tender condescendence in our dealing with others for the truths sake, *I was all things to all, that I might gain some.* Our bitter, hot and unadvised expressions may some times wrong the interest of our blessed Master more, than we may find easy with our furthest work to recover.

PROP. VI. Is there not ground both to fear and watch against a giving any thrust at the credit and repute of the *Ministers of Christ in our Church*, who in this hour of tentation, and after many fore wrestlings and differences, have yet obtained mercy to stand and suffer against prelacy, what ever cause they may have to weep before the Lord over themselves for saddest failings and unanswerableness to the work of their day? I most propose this on these grounds. 1. Though I would be far from judging it to be designed, yet *ex intentione operis*, is it not too visibly inductive and concurring with the same end, and interest both of the *Prelatic party* and *Quakers*, and thus may give a sadder thrust, than is apprehended, at the

the propheticall, as well as the kingly office of our blessed head? 2. That this upon the matter is some way all one, as to silence them and cast them out of the Church: since it must needs tend to disable and render them useles in their Masters work, what ever tends to break their credit, as Ministers of the Gospel. And should it not be deeply considered, if the charge be such, and of that necessity to follow for making them in a manner contemptible to the people, as the labour and service of such this day in the vineyard of the Lord may amount to. 3. What help thus can the poor ignorant and impenitent sinners have for their cure, if thus oppressed and taught to turn their back on so many serious and godly Ministers, whose work hath had a convincing seal on many? And I hope with greatest desire would seek the saving of souls, yea when the prophane, drunkards, swearers and worldlings shall thus flee under such a patrociny, that many if not most of the non-conforme Ministers of the Church are neither to be heard, nor owned, how sad should this be? Or if they go that length, as to hear, yet with having them in such contempt, as without any dread or fear to slight their ministeriall exhortations. And Oh! the souls of many thus in hazard to be undone, and to run to their own destruction, and take such advantage, when so much is given to revile Ministers known to be unquestionably godly, and fixed in the Government of the Church, when they would seek to draw them to repentance. This is no personall interest, nor will it be found a light or small matter, pretend who will to the contrary, to give a publick thrust at the credit of a Minister of *Jesus Christ*, who may yet have some service for his Master under his hand, and whose sin being blotted out shall be for ever hid in the day of their appearance before the great judge. Or thus rake up what we may hope he hath covered. I remember what I heard pressed in the time of the late difference about the publick resolutions after a communion before a most solemn auditory, and by one of the greatest Ministers of Christ I know then; yea when to the conviction of all he was owned with greatest evidence of the presence of God. I think, saith he, as to the sad differences now in the Church, we should with *Shem* and *Japhet* take the mantle, and with our eyes shut go backward, and lay it upon *Noah*, yet was he in his judgment fixt against the resolution. 4. Hath not the greatest strength which error and seduction have got in the Church of *Brittain*, most visibly followed on the reproach and subtile breaking of the credit of the Ministers of Christ? And what doth the Popish Adversary more visibly designe than this? As *Conzen a Jesuite Polit.* 2. cap. 18. writes, „that the surest way to reduce the „Church to Popery, was to have their great aim against the Ministers of the Re- „formed Churches, by blasting of their reputation, as well as persecuting of their „persons. 5. And how sad may this be judged for such, after many years tollings, and being exposed to many sore difficulties, to be made to suffer at last more from friends, than publick Adversaries, and thus be under both these rods at once. I write this, I hope I may say, without the least countenancing of whatever hath been matter of grief or offence in the practice of any; but that I am pressed from that due respect I ow both to the persons and Ministry of known able and godly Ministers, and straching the principles of the Church. 6. I must further add, that I fear it be found a guilt lying heavy on *Scotland*, and on many Professors there, beyond most of the Reformed Churches this day, a high and daring contempt of the Ministers of Christ there, without respect to their former sufferings, integrity and weight in the Church, with a designed spreading and agreeing their infirmities, becaule of the differences

differences from them: for which we may yet fear this sin be write in our judgment by the Lord his recalling further his despised Messengers. And now whilst it seemes the plague of the time for many to hate and revile the Ministry of Christ, need they be thus further killed and hardened with prejudice against such a remedy, and that these even by their friends should be thus put to do their work with grief and not with joy?

I shall but further add, that it would be deeply pondered, how far the credit of the truth, which is of more concerne than our souls are worth, hath been exposed to saddest reproach; how much reall exercise of soul in the serious and internall work of Religion hath been made of late to resolve in imbittering debates, and as it were a drawing into parties. Oh! how must our care be yet further write in letters of blood? That *Rabies Theologorum*, as it was tearmed in the *German Church*, was such as made some eminent Ministers of Christ then to long for death, to get out of such a flame into that land of peace. We may not quite the least of truth for the peace and concord of the Church, nor can these be ever in opposite tearmes, but as we make them, and I may with some confidence say, that what is now here written, hath been with a serious desire in respect to both; but I hope some may speak in the words of *Bucer*, that for a safe healing, and to have it made effectuell to a broken and rent Church now, they would judge it of that concerne, as if called and helped of the Lord herein, to lay down their life for the same, and thus for their brethren.

I have been in some measure pressed to write this, if I could wish that single regard to the interest of the Lord thus deal with my own conscience, and others. And though I designed in as few words as possible, to speak my heart herein, yet must add a few things more on a subject, though very sad, yet of much weight and import.

1. That it may be too visibly the great want which is this day in the serious work of Christianity, and gives the saddest rise to these high distempers now amongst us, that if these graces of the spirit were in more lively exercise, the love of Christ, humility, patience and meekness, a putting on of bowells of mercy, *tenderneſſe and compaſſion*, as the *Elect* of God towards these we differ from, with more severe self judging, and futeable fear in judging, and condemning others, we are commanded to have; this present difference should never have come to a formed breach in the Church; yea thus more advantage to the truth, and a more clear testimony kept up thereto by a spirit of love. It hath been astonishing to see imbittering heats and animosity, with such fore thrusts at a distance to break the credit of others, which are so visible corruptions of corruption, yet plead a patrociny for the same. O my friends, why is it so? The *zeal* of God must be for the *Churches edification*, and also bring us thus under a constraint for union: the wisdom that is from above, and is pure, is peaceable, gentle and easy to be intreated, without hypocriſy and without partiality. And do any feele the comforts and sealings of the spirit with a dividing and imbittered temper? It was a sad rebuke the Disciples of Christ got, though on a just resentment they had of the wrong done their Master, but that tended more to destroy, than to gain, *you know not of what spirit you are*.

2. Have we not hitherto seen, that on a small remove and secession in our Church fellowship, such have made more haste than good speed, nor have found it easy after to fixe, untill they have been a length their heart would some time have trembled

at; yea thus besides the wounding the heart of the godly, darkning the glory of the Gospel, and shaking the faith of many, have been forced to run on saddest inconveniences and new principles to maintain their way. What ever length the difference about the publick resolutions of late came to (which was a visible presage of the stroak that after came) yet was there no dashing on such a rock as this is now. And we may know, that what ever tends to divide amongst the godly, or betwixt people and Ministers, gets but too easy an hearing oft amongst many, it is so sib to our corruption, and one of the strongest lusts of the flesh.

3. Is there not an undoubted necessity this day to essay to the farthest an *union* and healing in the Church, when of no less import, than the keeping up of the worship of God, the salvation of the people, the credit of the Gospel, and a preventing the stumbling of many now in such visible hazard, which are more than our souls are worth? And can we see how these shall be safe, if this breach be still widned? The longer continuance will make it the more difficult to heal, when on all hands we are made to mourn, and see the issue, which we would not formerly believe; and is not this a strange rent and distemper in a day, when the Lord hath cast us all down, that our great work should be to bear down others, with such a proneness to take offence, as well as there is in giving it, is one of the high provoking causes of wrath and judgment, which as in greatest letters, I must say, hath been write before our eyes in the late providences of this time.

4. Since each is concerned to prove his own heart and work herein, and what may be his accession to so highly a provoking guilt and stroak as threatens no less than an utter quenching the light of the Gospel in *Scotland*, and to be overwhelmed with *Popery*, *Atheisme*, and all ungodliness, which so much gain ground by our *breach*. It were well, if there could be so impartiall a search herein, and triall more of our selves, than by rolling it over on others, what may be our part therein; and if these things bring not a sad involvement in such a guilt. 1. When there is no tender abstaining from harsh censuring of others. 2. When there is a pressing more of that which tends to divide, than what there is to unite, and in how far we are still one in our former principles. 3. When high prejudice, and alienation of affection is not closely watched against, which like the predominant humour of the jaundice, will quickly present all things in the same colours, and make it difficult to judge of the way of others we differ from, without a sad by als. 4. When contending even for the truth are more passionat and breaking, than with humble seriousness to be rationally convincing and healing, which is so unlike the way of the Lord, and in being *defamed*, yet to *intreat*. 5. When there is not some study to walk close together in so far as we are one, and mutually convinced, which I am sure would help to come more neer in what is now the matter of difference. I must here confess for my self, it hath been heavy on my spirit, that I did not with more seriousness, and according to my small measure move herein, when last in my own country, and had so neer a prospect of these deplorable confusions, nor have been under that suitable weight, as such a time calls for, when the Church there is as struggling betwixt life and death, though I may say, it hath oft made me cover a hiding and more abstraceness from so sad a noise: but O blessed they, to whom it is shall be given to stand in such a breach this day, so as it may be convincingly evident the zeal of God, and a healing spirit do most sweetly concur.

5. And what can we possibly answer to our own conscience, and to all the

Reformed Churches this day, yea at the appearing of Jesus Christ, that now the poor Church of *Scotland*, when in the furnace, and so long in a suffering condition, is like to be more ruined by our selves, than by other Adversaries; and such a sore rent now amongst these, who are still one in *doctrine, worship and Government*, and we hope have access to the Father by the same spirit, as have in a sad measure broke up Church fellowship in the Gospel ordinances, and in the most concerning duties of Christian society amongst many; yea this to be still growing, and yet no essay nor endeavour to prevent such a ruine, that is like to be entailed even on the offspring, and what may be the thought of the generation that succeeds, when so deplorable a history shall be put on record.

S E C T I O N II.

IT may be strange and matter of astonishment this day, what so severe a stretching of that controversy about the late *Indulgence*, in our Church, and bringing things to such an extreme, can possibly meane? As though no party else were to contend with, when the whole of Religion, is like to be swallowed up betwixt *Papery, Prelacy, and Atheisme*, and that the peace and true edification of the Church were now so low and cheap, as to sacrifice them upon such an account; yea, while so many are in that hazard to be shaken, as they are like to lose all settled persuasion of the truth: but since such streffe hath been by some layed on these grounds adduced in the late *History of the Indulgence*, for not hearing, or receiving the ordinances of the Gospel, from such Ministers as have accepted thereof, to a further widening thus of the breach; and, that I have been expressly referred thereto, as a full answer to what is held forth in the forgoing *Paper*, or whatever can be said to the contrary; I was pressed to some perusal thereof, so far as to know whence a conclusion so strange, and of so high and universall concern to all the Churches, could possibly be inferred or established by any, who admit the Truth and Authority of the Scriptures, and these principles wherein we have hitherto walked. But ere I touch this more particularly, I must, to prevent mistakes, premit some few things in the entry.

First, That it is sure the question of *Separation* is one of the most difficult things, and lyes more in the dark, then most things that are controverted; and that all acts of extremity, such as this, should be with greatest reluctance, and on convincing and necessary grounds followed; nor can we ever see such a way hath in any time been blessed, (how favourable soever it might seem in the eyes of some) which hath tended to perplex and precipitantly to break a poor Church and how sad a mark is put thereon, by the holy Ghost, may be read *Jude vers. 19.*

Secondly, Though some seem too visibly unconcerned, and in stead of being sensibly affected, to account this growing *breach* rather an ornament and matter of boasting; yet, when seriously considered, of such import is it, and that question anent Church fellowship and communion; as this may be truly called, *Arculus flantis & cadentis Ecclesie*, and upon no lesse hazard now, (if grace doe not marvelously prevent) then the dissolution of a Nationall Church: and is not that *James 3. 16.* written in greatest letters this day before us, *that where strife is there is confusion* and

and every evil work, and that thus both the work of conversion and interest of the Gospel is most visibly obstructed.

Thirdly, We must take no measure of present duty, from the event, but whatever propofalls or essayes should be for any compofure or healing now in the Church, I hope, I may say, it is no finfull tampering, or with any ceding or latitude in the least, in the matter of God; but let truth still have the first place, for I should reckon any such peace with greatest tenour, which might cause a breach with God: *have salt in your selves, and peace one with another.*

Fourthly, It is not the case of the *Indulgence*, or the acceptance thereof by any of our Brethren, that is now the controversy amongst us, nor is here touched further, then a necessary opposing, so strange and unjust inferences, as hath been made thence, to make this difference seem greater then it is; and for renting the poor Church; but it is known when that design of the Magistrate was set on foot, what futable and serious freedome (in the opportune season) was used to prevent any dividing among us, and to keep of any concurrence therewith, yet with that due and tender respect to there Ministry, with whom we herein differed, to prevent any publick rent or breach, and as we judged these most futablely consistent, so it is sure, the thoughts of such things, we now see, and of such a spirit as is now aloft would have made our hearts then tremble.

Fifthly, I doubt not that this great duty will be acknowledged by all, if it had a futable weight on us, in such a day, to adore the holy and spotlesse righteousness of God in what he hath done, and ly in the dust before him, against whom we have sinned, and be much in humble and serious selfjudging; for we should tremble either to justifie or extenuate the sad declinings which hath been in our Church, in these later times, from that *first love*, tenderness and zeall for God, and the great concerns of his truth; yea mourn, that so sad a faint hath been among us, and despondency of spirit, for such a futable, *unite*, and solemne appearance, as was called for in bearing *testimony* against these invasions made on the Kindome of our blessed Master, whilst many opportunities hath been too visibly lost of this great duty by us all.

Sixtly, Yet upon the other hand we must not shut our eyes, nor conceall such a ground of hope, and token for good, that the Lord will not destroy, but dwell in our land, that he hath accepted a *testimony* by the sufferings of his poor people, even of all ranks now for these years past, who have cheerfully endured, with much long-suffering, some unto death, banishment, imprisonment, and the spoiling of their goods, as I may adventure to say, upon this account a greater *testimony* hath not been given to the way of the Lord, and his truth in our Church, since the first begun Reformation from Popery; yea, that what ever be these sad deplorable differences now amongst us, yet are they not slated upon a publick disowning of any principle of truth either in doctrine, worship, or Government; and hopes, that many of these who are most severely reflected on by some, would through grace, (if called to publick confession, of the glorious headship and supremacy, of our blessed Head, King, and Lawgiver to his Church,) not account their life dear unto the death, to be offered up as a sacrifice thereon: Wherein I judge as is meet, and with more peace of minde now when I write this, then to judge with that severity, and peremptorinesse, which have been by some, against their Brethren, and fellow-servants this day. I shall but add, that what is here touched, hath been with some desire and aime, to keep a distance from any *personall reflections*, or to provoke and give a

thrust at the repute of any; but Oh, if a delivering ourselves up to the truth, were reckoned to be the greatest *Victory*, and however provoked or injured, yet by *manifestation of the truth* to their consciences, in a humble, tender, and convincing way to deal with such; surely, this should be matter of peace and joy in the shutting up of our dayes, and not to have *recompenced evil with evil*, but to have thus endeavoured the gaining the soul of their Brother, *by overcoming evil with good*.

Having premitt these, I must touch a little some grounds layed down in that *history of the Indulgence*, for not hearing of the indulged Ministers; and such measures as seem to have been taken, for a stretching this difference so far, as to break off Church communion and fellowship with these, whom yet they dare not but own as the Messengers of Christ to his Church; which I must say upon some serious reflection, hath been astonishing to see, so high a charge and arguments adduced there, and with such confidence followed, which, if searched unto, by any serious and unbyassed Reader, may enforce them to see, the conclusion would seem to have been established befor the premisses; though in this as to the tendency thereof, and these sad and deplorable consequences that are like to follow, I hope, was neither designed, nor foreseen by the *Author*, to whose memory, (if such as is pretended to be) I doe own great respects, and to have no further reflection on what is there, then the truth, which must have preference to all, indispenibly requires.

First, We may see in stead of *Arguments*, some high and confident assertions, where I must say, the enditement goes above the evidence; and that (1.) There is both an imposing of a *sense* upon their Brethrens practise, and a being judge also themselves; and such a sense, as these who have been known most averie from any acceptance of that *Indulgence*, yet can neither see nor admit; but how hard is it, in a dividing time, when all humors are so much aloft, to censure without slander. (2.) Here is a pressing of that *sense* on this practise, which themselves doe with a professed abhorrence disown; whose candour and sincerity otherwayes, in the greatest concerns of Religion, I hope, none dare debate; and how sad is it, when deductions, and inferences, are rather forced, then found, from the way of others, and a designe more to defame, and make things worse, then they are to reclaim: and to urge things beyond their due weight: there is a rigide and severe prosecution even in things lawfull, that brings much scandall on Religion, and the way of the Lord, so as to make many feare and take a judgment thereof by this practise, which yet, is so full of a holy sweetnesse and condescendence. (3.) What is held forth there, as it too obviously exceeds, so it is a divestling of the matter, of these just extenuating circumstances that it is capable of, whilst no censure should extend further according to the rule, then what necessarily must be inferred from the fact: for that 1 Cor. 13. commanded *Charity*, which thinketh no evil of our Brother, so also reasoneth no evil, so as to put an harder construction then it can justly bear, as if there were some desire, to have such an advantage to speak evil, and interpret doubtful things in the worst sense.

Secondly, For these multiplied divisions of many arguments, and a strange empeachment of an accumulative defection from the truth, and falling in with *Erastianisme*; I confesse was astonishing, what such a heaping up of these should meane, with so visible a coincidence upon the matter, as if to repeat the very same thing, though in another form twenty, or thirty times over, could thus have the more weight; but we know, arguments must be weighed, and not numbered.

Thirti,

Thirdly, And is there not to visible a tendency of all these high aggravations, and reasonings there upon, to cause a further breach, and stretch this difference, beyond, either what was needfull, or expedient, for edification, in making that a stumbling block for many to break themselves on, which was not so before; and thus in thunning one extreme, hath rushed both themselves, and others, one another, as is like, (if the Lord prevent not) to cause a further stated division in other points of truth; and to what a sad extreme now are things thus come; when it is so expressly declared in the *preface to that History*, that he can pray for nothing else in behalf of the indulged Ministers, *but repentance, and untill that, may have no sure else to God in their behalf*; which is an expresse denying to pray for the successe of their Ministry, and edification of the people, untill they be once convinced, and have changed their judgment: yea, thus could not joine with such in prayer, upon any other sute that they should put up for themselves, before the Lord. I should wish this had been so cautioned, as any safe or warrantable sence, could have been put on so strange an assertion, otherwise the communion of the saints, and the doctrine of the Church herein, must undeniably be made void.

Fourthly, That here is a most sad, and unwarrantable overstretching of this controversy, (in so high a charge, as is thus brought, of *Erasianisme*, and an *expresse formall, receiving of their Ministry from Magistrate*) I must humbly judge, is unanswerable on these grounds. (1.) That thus, is charged upon them and their practise, for having yeilded up more to the *Magistrate*, then is so much, as once sought or required by them, in that *Act of Indulgence*; since that which is expressly shewed there, is, that they allow and permitt such the publick exercise of their Ministry, in these respective places where they should be consyned, to be without hazard of law. (2.) Because, (and, I hope, none will question it) their Ministry, and the validity thereof, and that they did also exercise the same, notwithstanding of any hazard from the law, before any such *Indulgence* was, is sufficiently known. (3.) Whatever difference hath been in the application, yet their publick adherence, to the same principles, in the point controverted is undeniable, only they judge their practise herein, to be consistent therewith, whilst questioned by others, which is the very state of this present case. (4.) I hope none dare judge these our Brethren (whatever difference of judgment be herein) or charge them with wilfull error, or controuling their light and conscience in this matter, but that they have walked accordingly; (and I must so judge as is meet) but if any will assume an authority both to judge, and passe sentence on the conscience of such, whom they know to be serious, tender, and judicious, in the matters of truth; I cannot answer this, but must leave them to answer that great infallible rule of the Scriptures of truth herein; but I must say, the putting of so a strange *aggravamen*, and exaggerating of this practise so far beyond all bounds, hath seemd strange to mee, how possibly such could be without some fear and dread, (how light so ever it seem now to some) of being found guilty of a sad breach of the *ninth command*: and since all should prove their own work, I humbly think, they should be as competent judges in the truth of their profession, and of what they have so solemnly declared, as any else. (5.) Here also is a visible opposing of them to themselves, in so far as their declaration before the Councill, and set down in that History is evident, and hath these very words publicly, before the Magistrate: (*We have received our Ministry from Jesus Christ, with full prescriptions from him, for regulating us therein*, and

and must be accountable to him,) and if these so publicly owned this; and spoke the same in truth, and sincerity; then these strange assertions so frequently renewed there, even to the readers *nauseating*, upon such an account of there having taken their Ministry from the Magistrate, must be undenyably false: besides its known (and should we deny what is just to our Brethren upon such an account,) their practically witness, and counteracting of any instructions imposed on them by the Magistrate.

Fifthly, There seems much endeavour to invalidate any declaration, which was then given before the Councell, upon the omission of that clause, *only*, and that though they owned their Ministry to be from Jesus Christ, and to receive directions from him for the exercise thereof, that, yet, this clause, *only*, was deliberately left out, and the *Authors* of that *History* seems the more pressed herein, else their whole scope were frustrate, since none could debate this to have been then, a full and clear confession of their Ministry, as from Christ alone, and independant on the Magistrate, and therefore are concerned to prove, that this, *only*, was a deliberate omission, which I must confesse a strange reasoning to any discerning Reader, that page 130. *argum.* 12. they with such confidence say, *it is apparent the indulged did deliberately shun to say, they had there Ministry only from Christ*, and yet page 24. when they give the reason why this was deliberately done, because it was *designed by some*, (*says the Author*) *if I be not misinformed*: and must the whole streffe of most of their arguments, be layed over upon their designe, and intention herein, and no lesse then a judicall forfeiture of their Ministry thence inferred, whilst they are, yet, put to confesse an uncertainty, whither they were rightly enformed anent this, yea, or no, or if this omission was truly deliberate; and since this is a publick fixing, a most high scandall on so many Ministers of Christ, it would have been expected to be with the furthest evidence to convince others, and that they are in case for the full, and judicall, out making thereof, when required; if they would give that measure they expect from others, and which the Scripture indispenibly requires in such a case.

Sixtly, It is strange, so sudden a determining, and publishing the private judgments of some, in a matter of such weight and universall concern, without so much as a previous communicating in Councill herein, with the most tender of their Brethren, whom they would in charity judge to be serious, and have the Councill of God with them, yea, this without laying down any such convincing grounds, as were necessary to justify so strange a practise, as the departure from fellowship in the publick ordinances, with so great a part of the Church; as though this had no weight in this day, for the spirit of the Prophets being subject to the Prophets. I must say, though some should own an *revelation*, or extraordinary *impulse* in this, yet, so far, it might have been judged, they might have kept of, as not to vent the same in an disorderly and unsutable way; or adventure to bring in so strange a practise, and of so publick concern in the Church, without the Church; or to exerce their private judgment, over the whole of their Brethren. The Apostle Paul, tho immediately called by Christ, yet would goe up to Jerusalem to conferre with the Brethren; nor would Paul and Barnabas together, adventure to determine in that difference at Antioch, untill it was brought to the Apostles: the same spirit which leads unto all truth, does also lead unto Humility, and to the furthest tender condescendence in Brethrens dealing with other; nor should it be light, whatever may be the private thoughts of some,

of some, in a matter of truth, to doe any thing precipitantly which may disturb the Church: and now when it is strugling as if between life and death, was this a time to drive with such heat this present breach, and in a way to defame, more then to convince and gaine, and with such a height of severe reflection on all that comes not to their measure this way, as it to be *pious, and peaceable* at once, were wholly inconsistent.

Sevently, And what should it meane, or is it suitable to that candour and tender respect, which we owe to the *Author* of the late *Apology*, to set down these arguments which he hath there for not hearing of the *Curats*, for not hearing the indulged; and herein, to oppose him to himself, and his own expressly declared sense to the contrary, whilst now by his death he cannot answer. But his own words there, I hope, will not be denied, which yow may read *pag. 128.* and there also see, a vigorous opposition to the *indulgence* yet without any breach or dividing from these worthy Ministers, who have accepted thereof, are no wayes inconsistent. „ Amongst the many designs aimed at, (said that Author) in this indulgence, and in part obtained, we know the breakings and dividing of our party „ was a principall one; but, we hope, without the fruit our Adversaries expected; „ for whatever difference there hash been, and yet is among us, in our practise in relation to the indulgence, we are all agreed in our preceeding exceptions against it, „ and if there had been accessse for representing the same to the Rulers, our unanimity and concord in these had been more discovered and known to the world; „ there is no change with us, of our known and professed judgment anent the Government of the Church, in its distinction from, and independency on the Magistrature; some who take hold on all occasions to reproach us, are pleased to represent their acceptance of this *indulgence*, as contradictory to, and inconsistent „ with our former professed principles in Church Government; yet, any that considers what was shortly hinted at in the Councell, at the receiving of this indulgence, and what was more largely declared by them, to their congregations at first entry, will be sufficiently convinced of our constant adherence to former principles, which by this acceptance is not at all changed: thus for he.

Eightly, But if the declared judgments, and authority of some may influence any to a more implicate falling in with this way; I must yet further crave leave, to oppose the judgment of one, who, I suppose, may have the same weight and authority in this case, it is the *Author of the true Non-conformist*, who in his clearing the duty of forbearance to hear the *Curats*, hath these words which I cited, in the first Paper, *Page 196.* „ I freely acknowledge, that if God had permitted this „ whole Church to slide into the present evils of Prelacy, and thereafter had blessed „ it with a discovery; yet, I would not admitt in that condition the same necessity „ and expediency of separation, that I now finde, to plead with for a non compliance, „ in as much as our present non-compliance, was not only a more seasonable and „ safe duty, but also was attended with a faithfull and edifying adherence, to our „ true and sent Teachers. And *page 194.* hath these words, that separation is a „ parting from ane union, once acknowledged, even in these things, that are in „ themselves not condemned; and thus does most expressly determine, the unwar- „ rantableness of falling off from Church fellowship with the indulged Ministers on „ that head, after so known and acknowledged union with these in the publick ordinances, even after the acceptance of the indulgence, till of late, but that you „ may

may know; what is the sense and declared judgment of this *Author*, in this case; I shall give you now further his own words, *pag.* 487. opposing himself herein to these sharp reflections of G. B. But you doe not only make your Non-conformist to cede as it were to your reasonings; but in a manner to own the late pretended indulgence, as flowing from the supremacy, as on purpose to fix on these few Ministers of ours, who have been thereby restored, at least a constructive approbation of this evill. And there in the following page has these words. But not to lose time in these triflings, I differ from your Non conformist, and am so much against the supremacy, that I abominate the *indulgence* under this name, but that God has disposed the King to restore in any measure what was so sinfully taken away, we account it a great blessing, wishing that he may be in such manner satisfied with the fruits of this course, as may more and more convince him of its righteousness, and encourage him to its prosecution. But if you, or any think, by this poor and scant restitution, to bribe the Lords people, to the rest of your usurpations; we trust the Lord will deliver his own; and that as hitherto, our Ministers has looked upon themselves as such, neither of Man, nor only by Man; but by Jesus Christ and God the Father; so they will accordingly acquit themselves, and in a speciall manner testify for his right and ordinance, against all invasions; and that so much the more, as the hard condition of the present times, hath engaged them to an seeming allowance of that of which they ought to purge themselves in the first place: thus you see what is the declared judgment of that *Author* in this present case, yea, how far he is a length herein; and I hope non will question his speaking his light, and judgment in this sincerely; but that we may see different judgments and apprehensions in this case should not seeme so strange now in the Church.

Nintly, But since so great a weight is layed on this, that the *indulged* Ministers are in the same classe, and case, with these who are *Prelatrick*, yea, seems rather to hold them out as worse; I must now asser some few things on this head, for any discerning Reader to considere. (1.) How visibly this hath tended, to a sad heightening the present breach; that the just grounds, whereon we have kept such a distance from the hearing of such, hath not been more weighed, and understood; and how these can give no possible warrant, to make the same inference in this present controversy. (2.) That the stretching of this by some to so great a height, as to take *arguments* hence, for forbearing to hear, so many eminently godly and able Non conformed Ministers, upon this head of the *indulgence*; would truly seem, as if designed, rather to weaken its strenth against the *Prelatrick* party, and give such, to sad ane advantage against us, in this day. (3.) Since it is not in *these*, or without a due consideration of these speciall grounds, and just concurrence of circumstances in the complex case now of our Church, this can be understood for not hearing of the *Curats*, but as such, which in a speciall way must be stated by it self: (for it might otherwise tend, to a sad prejudice to the truth, and publick interest of the Reformed Churches, and run unawares on a very evident precipice) I must therefore beseech and obtest, that this may be more adverted to, and that we may know how suitably to give a reason, of our light and practise herein, upon clear and evident grounds for which I shall offer these. (1.) That with the late erection of Prelacy, there was then no departure from any *acknowledged union* with such, but a *simple Non-compliance*, and a publick owning and adhering to these faithful

Non-

Non-conformed Ministers, under whom they had been formerly sed; though it is true, that not a few after, when their heart was touched by the word, fell more of from hearing of such, upon so discernible difference, they found among them, and the *Non conformed* Ministers. (2.) That here is no dark or controverted case, in our Church, as to the evil and dreadfulness of *Prelacy*, and of any accession to strengthen that interest, but that wherein we are explicitly sworn to by the oath of God, to endeavour, in our severall places and stations, the extirpation of, and thus, should be pressed to keep at furthest distance from any tendency, to strengthen the same; yea, while such severe acts and threatenings of the Councill, hath been issued out there upon, does make this the more a case of confession, tho they should be easily satisfied this day if all should forbear to hear the *indulged*. (3.) That forbearance now to hear the *Curats*, is in a case, wherein the previous cognition, and authoritative judgment of the Church of *Scotland*, and generall assemblies thereof, hath by a judicall procedure, been so expresse and full thereant; yea, though not the same individuall persons, yet in the very same case, conformity to *Prelacy* hath been upon a clear, publick, and judicall tryall, most solemnly judged and sentenced, by the indicatories of our Church; which sheweth the great disparity betwixt this, and a few private persons, taking on them, to judge and sentence their Brethren, upon a practise under such debate this day, among the most seriously godly in the land, yea, this in expresse opposition to the judgment of most of the Non-conformists in our Church. (4.) This discernible difference is here also, and may be convincing to all, as we are on all hands so fully one in acknowledging of the truth, as we can debate these sad differences among us, upon common principles which are mutually consented to, and does not divide in the same center, whilst by the Conformists there is so publick and professed ~~use~~ of *Prelacy*, as both there principles and practise are stated in an expresse opposition. (5.) It is undeniable likewayes, that the intrusion of most of such as are Conformists, amongst these where they fixed, can have no place here; since, so far as I know, none that accepted the *indulgence*, have wanted some expresse call from, and consent of both the Eldership and people, and however, that act of the Councell was antecedent thereto, yet, were they neither commanded nor obliged, to any election of these more then of others, by that act; but hath it left to their own consent, whether to call them or not. (6.) Nor can it be said, that such who were *indulged*, (except these who hath that liberty to their own congregations) did come under any further relation, but to exerce their Ministry there, upon mutual consent, where they had more free and peaceable access, and without prejudice, to any former relation, or tye, to their congregations.

Lastly I must further adde, with some astonishment at what is declared intent of these arguments, adduced there that it is to vindicate the practice of such as scruple to own or bear any *indulged* Ministers; &c thus to fix them who were bot hesitant before, to a further falling of from the hearing of such, the tendency of which & whether this would lead, I must judge hath not been apprehended or advented to, and that these sad consequences would necessarily fallow thereon; first to lay a stumbling block in the way of many thousands of the people, who had no such scruple herein so far as to prejudice, & weaken their edification by their Ministry; yea thus frustrat that success and fruit their work of the Gospell might have; and Oh! must the scrupling of some few be thus publicly vindicated, at so dear a rate as the too visible hazard of so many

immortall souls in taking them either wholly off or marring their profit in the publick ordinances dispensed by so many able, and serious Ministers of Christ; and how very sad a consequence is this also to fix, & perpetuate a formed rent in the Church, by laying thus down *dividing principles* (I must say not according to the doctrine of Christ that we have received) to salve a *dividing practice*, which otherwise we might hope, should have ere now worn out; but there they expressly fix the unlawfulness of hearing any of these, so long as that case exist of their being indulged except upon that supposall, which I hope through grace shall never take place of there being no preaching Ministry els in the whole Church, and thus doeth lay down a new rule, and precedent built with that disadvantage that I humbly judge its greatest weight, and inforcement most be from the authority of the imposers, though of such an import as upon the matter it is noe less then to sentence; yea, some way *unchurch* all these congregations who own & adhere to their Ministry. I thought it a grave remark of a choise and eminent Minister of Christ, in thir late times upon this head; „I could, sayes he, relate many sad stories of persons professing godliness, „who out of dislike begane at first to separate from our Church meetings, and after „many changes are turned now some *Quakers*, some *Ranters* and *Atheists*, these are his very words with this reason he did give thereof, that such as fall off from the publick worship are like a Man tumbling down a hill that never leaves, till he come to the bottom.

S E C T I O N III.

BUT that there may be, upon such sad differences, a right understanding of the *Question*, and a moving on clear grounds; which hath been rendered so perplex & dark, by to visible essayes, for making things seem greater then they are: I must come more near, to touch this present controversy; and Oh! what can this meane, the poor Church all in a flame, yea, almost to a being utterly broke, and the cause so little understood, but many thus thrusting at others in the dark, and I am sure, when mens eyes shall be opened, and these muddy waters become clear, that such, as shall be kept from a being swallowed up, in that whirlepit of error, and delusion; will then wonder, how their spirits should have been thus entangled, in so high breakings, and animosities, on such a ground as this; and be enforced to see, that it was not so much, upon the matter of any difference, in light, and judgment, as a *dividing spirit*, which in the holy righteousness of God, is now too much aloft: this is indeed, a great and boisterous winde, which is renting the poor Church, but the Lord is not there; except that wee may see it, one of the saddest tokens of his displeasure. But, since on a clear stating of this controversy, the issue, and a right judging thereof, necessarily depends; and that we may understand, wherein the present difference does most ly; I shall offer some important questions, on this account, to be considered.

QUEST. I. What the *indulgence* is? About which, so high, and continued a breach, is thus in our Church: for I have found a strange noise and clamor, by some, upon this account, who did not yet understand, what this truly was; besides, that

that astonishment that it causeth to strangers abroad, about what the Church of Scotland, is this day, in such a flame. I shall give but this short, and plain account of it. „It was ane order, and appointment of the Magistrate, to some Non conformed Ministers, who were expressly named; to repaire to such places, and remaine there confined; permitting, and allowing them to preach, and exerce the others parts of their ministeriall function, in the said respective places, or parishes, where they were thus confined. This is the very substance, of the *last act of indulgence*, of date Sept. 3. 1672. and the former *Act of Indulgence*, which preceeded some years before that, being upon the matter, one, and the same, only without any sentence of *Confinement*. I need not further mention, that about the acceptance of this, there was some difference in judgment, amongst the most serious both Christians and Ministers in our Church, and with some free, plain, and tender communing among themselves, upon such an account; but, I may say, without any designed tendency, to any such breach, as some of late have made it their very work to promote.

QUEST. II. It may be needfull to know, how far there is yet, ane undeniable *oneness* and agreement, among the true Non-conformed Ministers, and Professours of our Church, notwithstanding of this present difference, about the accepting of the *Indulgence*, to which I must answer, in these few. (1.) That we are one, in a joint confession, and publick owning of the same doctrine, worship, and Government, as formerly: whatever by all of us, should be sadly regreted, as to the want of that freedome, in such a publick testimony thereto, before Adversaries; as these sad encroachments hath been made, upon the Government of the Church, established by our blessed Head and Master, did in this day require. (2.) That whatever hath been thus wanting in practise, (Oh! that we could truly mourn over the same) yet, are we still one, and agreed upon both sides, in a declared, and, I hope, serious disowning, both *Prelacy*, and *Erastianisme* as contrary to the Scripture. (3.) In this also are we one, that whatever the *Magistrate* hath assumed; yet, that he hath no just right and power, or is in the least proper for him, to judge of the spirituall condition and state of the people, as to the fittedness of Ministers for labouring amongst them; and thus to make application of persons to particular places, for the exercise of their Ministry there; which is alone proper and competent, to the ordering and cognition of the Church; this, so far, as I know, is upon no side either owned or approven. (4.) Herein likewise, doe we jointly agree, that to none it belongs, but to our blessed Head and Lawgiver, to prescribe, and give *rules* to his servants, for the exercise of their Ministry; and that these *rules*, we can only own and acknowledge, which he hath given, for the same, to us, in the Scripture.

QUEST. III. I know it is of greatest weight, now to be considered, and, wherein the *state of this controversy* much lyes; if there be ground, or warrant from the Scripture, and doctrine of the Reformed Churches, to *break of Church communion* with these who have accepted of this late *Indulgence*, and refuse such as the Ministers of Christ, and by his authority, dispensers of the mystery of the Gospel, upon this present difference, now held forth. I know, they doe not assert in that *History of the Indulgence*, this to be *simpliciter* sinfull, to hear either such, or the *Curats*, but it is only in case, that no preaching Ministry were else in the land; otherwayes doth most expressly allow, and warrant a forbearing to hear such, as these, who

hath fallen under no lesse, then a judiciall forfeiture of their Ministry, in so far, as they have accepted of that *Indulgence*: and herein, doth in effect impose upon the conscience of the people, to rack and disquiet their minde; so as many through fear and ignorance upon this account, knowes not what to doe. Now to this *question*, I must give this plain and expresse *answer*; that it seemes a most convincingly sinfull, and offensive practise, without any just cause, or warrant followed; which, I here offer, to demonstrate, from these following grounds.

I. That no *Scripture command*, or *warrant is for the same*, from the example of our blessed Lord, nor was ever taught by his Prophets, & Apostles, & therefore an unjust and offensive rent. I hope, this none dar debate, that the Scripture is the alone instrument, and Rule of Church Government, and to this *Law*, and *Testimony*, we must take ourselves, under every debateable case theranent; yea that any ministeriall power given to us, is only *executive*, and *declarative*, to apply the revealed will of the Lord unto his people, by a clear discovery thereof; and what is not according to that rule, none may admitt, though under the patrociny of ane Angell: but that, for this practise we have no Scripture warrant, is most clear. (1.) From the example of our blessed head himself, while he was here, upon the earth, and that respect, he did expressely own to the prescribed worship, of the Jewish Church; yea, that such was his blessed way, as no visible rent was by disciples, from the publick ordinances, even then, when the dreadfull declinings of that Church, was so great a length. (2.) We see what both the *Prophets* and *Apostles* taught, and what was their practise in this case, that as on the one hand, they sought to keep the people at furthest distance from all idolatry and false worship; so upon the other hand did give no warrant, but expressely to the contrary, as to any departure from the publick worship, where it was not corrupted, notwithstanding of these sad declinings of the Church otherwise; and I crave any to shew ane instance to the contrary. (3.) Nothing can be more evident, then the care the *Apostle* had to keep the Church of Corinth from dashing on such a rock, to such as doe but seriously read and consider these Epistles: nor doth our blessed Master, to the *seven Churches*, give the least ground or warrant, as to any falling of, or secession, from the publick assemblies, notwithstanding of so sad a charge, as is there given against some of these Churches: but we may see, how concerned the *Apostle* was against this, as one of the publick evils and scandalls, then breaking up in the Church, *Heb. 10:25. the forsaking of the assemblies*, for the publick worship of God, as the manner of some was then: and Oh! what can it mean? thus to rack the consciences of the people, and impose such new terms and conditions of Church communion, as neither the Scripture, nor examples of the purest Reformed Churches since the Apostles time, did ever warrant; for which, I must here humbly challenge, any, who are otherwise minded, to let us see, where the signature of one Scripture command is, for what they impose; or what divine precept is violated by hearing the *indulged*; or if such a cure, and remedy, was ever taught by the great healer, as this practise, of admitting no composure and *uniting* in controverted duties, untill there be a full onnesse of judgment among us; or thus to break and disquiet a poor Church, (as though some had no work else) almost outwearied with these sad, and perpetuall contentings, for making void their Ministry, which hath been and, I hope, yet shall be owned of the Lord for his peoples edification.

II. *Ground*, to demonstrate the unwarrantableness of this practise, is this; that it is

it is expressly *contrare* to that *established order of Christ in his Church*, as the proper remedy, and releife, for any publick offences, *Mat. 18: 15.* and which is so expresse a rule given in this case, as can admit of no alteration; as also to that, *1 Cor. 14: 40. that all things should be done in order and decency*: nor can there be any hesitation herein, whether this practise and way, which is thus taken by some, does not controll the same; thus to withdraw, and impose (upon the matter) so high and publick a censure on others, by their private judgment and authority, except they will adventure to determine on the *rule*, and these ancient Scripture bounds which are there set to us; but as it is sure, the things of Christ, must be by his warrant only, & no latitude else given us, but to observe he whatsoever commands *Mat. 28 last*: yea, that no healing or cure will ever be to the Church, but by his appointed means; so it is undenyable, that to withdraw from Church fellowship, in such a manner as this, is a most high and spirituall censure. Yea, *not to eat with a scandalous Brother*, must be understood as an *act of judgment*, and does suppose some previous tryall, else, there should be no fixed rule; but for each to be his own judge in pulling of his Brother to *shame*; and, thus no bounds could be fixed, to prevent endlesse breakings and rents in the Church. Its true, a publick releife is not, as formerly, now accessible, but as there is yet, through grace, a *faithfull Ministry* in our Church, who hath the authority of Jesus Christ, to cognosce and judge of the matters of his house, and to whom, the power of the keyes, both of doctrine and discipline, is by his own warrant commit, (whatever essayes hath been, and still are, to make such contemptible before the people, yea, some way, I must say, no lesse thus to exauorate them, and controll their commission this day, then hath been by publick Adversaries.) So is there also, some surable exoneration that each Christian may have, in the case of publick offence, (when there is not such access to the Church) to spread forth the same before the Lord, to endeavour in their capacity and station how to convince, gain, and restore such with the spirit of meeknesse, and thus use personall freedome and tenderneesse in dealing with others; wherein, I am sure, both more peace, and advantage to these they deal with, should be thus reached; then by any such highly disorderly way, and unwarrantable severity, as is now adventured on by some.

III. *Ground*, to clear the unwarrantablenesse of this practise, is, that it is so expressly contrare to that approven and commended practise in the Church, *Rev. 2: 2. that they hath tried such who called themselves Apostles, and were not, but had found them liars*; where as it is most clear that this was a judicall tryall, and in a legall and orderly way, of such, before any declarative sentence, and for this end is adduced by the greatest interpreters, to prove the necessity thereof, but this, as I have formerly touched, can give no advantage, in that case of the Conformists, to *Prelacy*, where besides other grounds mentioned, the antecedent judgment of our Church, hath been so full, clear, and harmonious, there upon: whilst I touch this, I must cite the words and authority of blessed Mr *Rutherford*, in his *divine rights of Church Government* page 378. „We grant, sayes he, that each should eschew „false Teachers, and all that walk inordinatly, but that every one, should shun „theſe, whom in his private judgment he conceives to be such, before he rebuke, „and labour to gaine, and in case of obſtinacy, then to tell the Church, is forbidden *Mat. 18. and Lev. 19: 19.* for if this sayes he, should be allowed, that I might „unbrother, and cast out of heart and fellowship, every one whom I offend at,

„and conceives to walk inordinatly; were first a pathway to perpetuall *Schismes*. 2.
 „A violation of all Laws of Christian fraternity and communion. 3. A dissolving
 „and breaking all Church communion; and, it is strange, sayes he, that some
 „would have Christs order kepted, in private offences done by one Brother
 „to another, and not the same in publick offences where one may offend a whole
 „Church.

I V. *Ground*, this is a practise which is stated against the *very rule, nature, and end* of Church communion, in falling of from hearing upon that head of the *indulgence*, which may be demonstrable to any on these grounds. (1.) That according to this *rule*, the sin nor notoriely of corruption in *Church officers*, does not corrupt or defile the ordinances, because these are the ordinances of Christ; otherways they should have a necessary dependance on, and be of more or lesse value according to the dispensers; but I grant, that may detract from our joy and comfort in partaking thereof, which yet does no way reach the validity of the ordinances. (2.) That it is sure, sad differences both in judgment and practise in the Church, may be consistent with the nature and ends of that blessed *unity*, which Christ doth require there, and with a keeping of from partaking of the sin of others. (3.) That *Church AEs* even of these, who are not Pastors according to Gods heart, tho externally called, may be to themselves unprofitable, and yet edifying to the Hearers; nor can a greivous and offensive practise make their authority or acts void, since such may have authority, who have not approbation from the Lord, in dispensing his ordinances; and will any adventure to say, that Jesus Christ hath either disowned, or withdrawn from the Ministry of our Brethren who are thus deserted by many; which, I confesse, is to me both sad and astonishing, to see many now withdraw, and rather keep their own house, then concurre in publick worship with such, where Christ in the power and efficacy of his word is yet to be seen; if this be the *cure*, that some pretends for our present distemper, I must say, its more sad then the *disease*. (4.) If *Church fellowship* be truly understood, it will not be so easy to break of there, as many judged, since all other safe meanes must needs be first essayed; nor may we fasten a publick *scandall* on others, especially upon officers of the Church, without the furthest advantage to make it evident both to themselves, and convincing even to the conscience of others, 1 *Tim. 5: 19.* it is not a privilege of *order* only, but of *office*, that Ministers have to speak in the name of the Lord, who hath said, he that *despiseth you, despiseth me*; and to reject such, is a higher guilt, then to reject the same word in the mouth of a private Christian, for they are the *Messengers of the Lord of hosts*, and bears his impress. (5.) This is a practise, as hath therewith a fixing of such terms and conditions of Church communion, which hath not been, nor can be found in any preceeding records, since the times of the Apostles; and I judge it on speciall cause of these sad breakings now among us, and that so many contend as them that bear the air; their mistake and ignorance of the true *nature, and rule*, of externall communion in the Church; for if this should be considered, upon clear Scripture evidence, as it was in the first planting of the Christian Church, I should not then fear any publick rent on this late difference; and that which is a necessary condition of Church communion, I hope, must plead some Scripture warrant for its imposition. I know some will plead, that this is but a departure in some degree, of Church-fellowship, which is both a poor and unwarrantable *Apology*; since both the rule is thus far deserted, and no ground to know where they may fix after;

ter; but we have to visible an account this day, where this sad course hath already landed.

V. *Ground*, that is sad and unwarrantable practise, which tends to *cause division in the Church, contrary to the doctrine we have received, Rom. 15.* which, I am sure, may be to evident, pretend any to the contrary what they will, upon these grounds. (1.) That whatever was the first rise, or occasion of the offence, cannot be owned as the proper cause of such a formed rent, as this now is; since most sad offences hath been without any such effect, especially when it was more upon practise, then on any principles of truth; and the killing of a patient by poyson, through mistake of the true medicine, can never be charged on this, that the body was before in a sad distemper; nor a misapplication of the meanes to cure a wound, when it hath caused a *gangren* in the body, be justly charged on the first giving of the wound, since this otherways might have been safely healed. (2.) We know that for severall years after that accepting of the *indulgence*, that difference both in judgment and practise among us, yet did cause no such effect; but the work of the Gospell did then must discernibly prosper, untill such violent essays these two years now past, hath been for bringing things to such an *extreme*. And Oh! from that sad period may be too discernibly dated, some further degree of the Lords departure from among us, and these deplorable effects of much *blood*, devastation, reproach, weakening of the interest of Religion, strenthning of the hands of Adversaries, beyond all that hath been in former times, and which hath encreased our bonds more, then all our Adversaries could ever doe. (3.) If so severe a stretching of this late difference, and loading of the practise of others, with that which it could not bear; if a carnall and violent way of following this debate, a high crying up of such in whom their own *image*, more then the *image of Christ* did appear, and peremptory imposing their judgment, without the least tender condescendence to these that differed from them, doe necessarily tend to engender *division* in the Church, and have an undoubted *causality* from the very nature thereof to this end; then it may be known, yea, (I dare appeall any discerning Christian in the Church) at whose door this must be layed, and who hath most actively moved to put the poor Church in such a flame, and this not upon any principle of truth, which was on either side disowned; but upon contraverted deductions, from a different practise, and application thereof: this may be no lesse amazing, then it is sad, that the way of some now seems more how to dispatch things by *censure*, and *revilings*, then by *arguments*, and by high words and invectives to exulcerate, more then rationally to convince; but a sharp censurer and a self searcher does rarely meet in one, though none more usually needs the tender construction of others, then such; this hath been to known an evill in our Church.

VI. *Ground*, this practise seemes an expresse violation & breach of Covenant, wherein we are so solemnly engaged before the Lord, which, I know not, how any possibly can evade, when we are no lesse solemnly engaged there, against *Schism*, then either *Prelacy* or *Erastianisme*; and, if this be not an unwarrantable *Schism*, and renting of the Church, I know no such charge could have been given against any since the primitive times, and that on these grounds. (1.) That by *Schisme* is not to be understood a dividing from the doctrine, but from the communion of the Church, and that it tends to a disjoynting from the body, thus we finde, even in the most pure times of the Church, these put in a peculiar class, and looked on with no lesse dread

and

and fear, as such, who did oppose the doctrine of the Church; and it is but to manifest, that in all times, the most destroying errors hath been still grafted on this stock, whilst on the other hand, the more near fellowship with our blessed head is kept up, and where the life and power of godlinesse is much in exercise, the more hath this sad rock been kept of; as the more near the lines are to the center, the more near are they, and close to one another. (2.) It is clear also from the *Apostles* dealing with the Church of *Corinth*, and about which he used such sharpnesse that they took a divided way of communicating and going about other duties, as tending to make a breach and *Schisme* then, in that Church, whatever gave the rise thereto: see *1 Cor. 11: 18, 19.* yea, does thus rebuke them, not only that some said they were of *Paull*, and others of *Apollos*, but even these that said they were of *Christ*, so far as this upon the manner was in a contentious and divided way, since of him, and him alone must the whole Church be named. (3.) It hath not hetherto been under debate, from the *Scripture*, and doctrine of the *Reformed Church* thereannent, to be an unquestionable *Schisme*, where there is a departure from that union in the publick worship and ordinances of the Gospell in which they had formerly walked, and thus a dividing and designed falling off from the same, without any just cause or warrant from the *Scripture*, to a publick disturbance of that order appointed by *Christ* in his house, yea contrary to that commanded love, tenderness, prudence and forbearance so exprelly required of Church members towards one another, and to his blessed authority who has so clearly warranted such a forbearing with these, as in some things may be contrary minded, upon different apprehensions of the truth, so far as both love amongst themselves, the publick peace of the Church, may not be thus disturbed; it is sure the choicest of the saints doeth carry to heaven with them, both errors, mistakes and prophesieing in part, and some overclouding must still be of the brightest flares while they shine here; Oh! if that now which is the present cause of these differences were but once brought to that rule of the word should it not inforce many to be a wonder to themselves at the strange way they have been upon, and whether they have been carried in this deplorable rent of whose seriousness otherwise I doe not question.

VII. *Ground*, this is a practise contrary to most expresse *Scripture* commands, for forbearance and condescendence among the godly in breaking times, which we may not only see, *Rom. 14: 3, 4, 5. Eph. 4: 2, 3, 4. 1 Cor. 9: 19, 20.* but that it was for this end the Spirit of God doe enioine the same, that there may be no breach or rent in the Body of *Christ*, about which he hath so tender a care, and is such a forbearance, as we finde exprelly commanded in this very case, upon a controverted practise of the Church, and difference of judgment therein, whatever upon the one side might be more culpable herein then upon the other, as is clear in that debate about meats, *1 Cor. 11.* and Oh! what can it mean? Whiles both our duty and remedy doth here meet at once, yet, this should have so litle weight with us, at this day: for if such a commanded forbearance can have no place among these who are one and agreed in this same principles even in the point controverted, and only differ in the application, yea are mutually perswaded of others sincerity; I know no place then it could have ever had, since there was a Christian Church: which hath put me to some astonishment, what the peremptory way of some can intend, and to obstruct ane union in the way of the Lord only sought, without ceding in any truth, or being put to condemn any thing they judge lawfull, or approve what they judge sinfull, in the way of

of others; and if this be denyed, I would desire then to know what sinfull compliance, or yeelding in any concerne of the truth, can be herein challenged; or if such a sutable essay hath yet been for a tender, serious communing, with such they keep so great a distance with; to meet and concur in what are uncontroverted duties in such a day. But oh! the temper of this time seems more now in *passion* than *argument*, which is so naturall and pleasing an evil, as the most expresse authority of the Scripture is not like to reſtraine.

I muſt adde this further to be conſidered, if ſuch a departure from *Church fellowſhip* ſhould be admitton this head of the late *indulgence*, and the diſcretive judgment, of any (which can only be pretended here) ſtretched to ſuch a height as without the Church to impoſe this, which is of ſo publik and univerſal concerne on the conſcience of the people, theſe *conſequences* of greateſt import muſt need follow. 1. To breake up *Church fellowſhip* and communion with moſt all the *Reformed Churches* this day; yea is a caice and practice under theſe circumſtances it is now ſtated, as will finde no precedent, even from ſuch, who have formerly moſt pleaded for *ſeparation* who did never own this on any ſuch ground as a different practice, upon various apprehenſions thereof, among ſuch who are moſt intirely one in the ſame doctrine and principles. 2. This alſo muſt follow to withdraw from *Fellowſhip* in bearing of the moſt choice and eminent *Non-conforme Miniſters* now in the *Church of England*, whoſe liberty they had for a peaceable acceſſe to their publik meetings ſome years now paſt, was of that ſame nature, and in alſ expreſſe termes one with this *indulgence*. Yea it muſt neceſſarily tend like wayes to fall of *communion in publik* with the *whole Miniſtry of the Belgick Church*, which to the furtheſt conviction of any who will queſtion this can be demonſtrat on cleareſt ground. 3. Nothing can be more evidently contrair then this practice is to the known judgments of the old *Non-conformiſts*, yea of ſuch who have been moſt eminent both in the *Churches of Old and New-England* of the *congregational judgment*, whoſe tender reſpect to guard againſt any daſhing on ſuch a rock as this, they have publiſhed to the world, which I forbear to ſet down here only to avoide prolixity.

But I muſt yet ſpeak a few words more on this ſo important a caice, and obſeſt (I hope I may ſay with moſt tender reſpect) ſuch who in ſome ſimplicity of heart hath been carried ſo ſtrainge a length in theſe differences, and may not be aware of the hazard, and on what a precipice they are thus led to conſider. 1. If ther be no cauis to fear, leſt theyr reſolution be fixt before their light, and a ſerious tryall of theyr way, and motion herein, ſince the ſincerity of our aime can make none approven in that where a declining is in the matter from the *rule*. 2. And that the *example* and *authority* of none can bear weight with the conſcience upon an after ſearch of what they have done, ſince each muſt *prove his own worke*, yea it is ſure non would take poyſone upon the credit or repute of others, nor can the wiſdom of words add any weight to the word of truth. 3. Is there not much cauſe to fear (that without preventing grace) *diſviſion* is at ſuch a height, as it ſhall at laſt end in diſſolution. *Julian* knew this to well, when as one of the greateſt means he followed for the undoing of *Chriſtianity* was not only to tollerat but to foment *differences* among Chriſtians. 4. And what can ſuch ſore breakings as theſe mean, for ſure it is one of two that either we do not *center in Chriſt*, and are unite by the ſame *ſpirits* with him, or that we are thus under ſome dreadfull prevalence of temptation; It is not the *lines* that are ſtreight but ſuch as are drawn *crooked* from the *center*, which do juſtifie and tread on other.

5. Should it not be a strange contradiction, for a profest contending, upon the Kingdom, and supremacy of our blest head, over his Church; by a visible controlling of the authority of his Laws over our conscience and practise, and can this be under debate where there is so sad an exceeding of these Scripture bounds settous, in mutuall contendings in such differences as these now are, for which, I shall but offer these expresse commands given in such a caise to be considered which I may say could not possibly but restrain any such iupture and schisme now in our Church, if some futeable weight thereof were on our spirits; *Phil. 2: 3. Eph. 4: 31. Rom. 14. 3-4. James 3. vers. 6.* Hath not in all times the Churches hazard been more from the right then the left hand, and from such a party as lyes in ambush to enter at every breach; I mean the spirit of error and delusion, than from open assaults yea is there any mean could have been essayed more sad for the opening such a door, then this to divide the Church, and godly among themselves. 7. ~~Oh~~ whether hath this tyde carried some, I am sure much beyond their own thoughts and what deplorable effects have thus been of late in so straining a keeping this breach up with these who are partakers of the same precious faith, and when much more is yet to unite, then to disjoine, shall there yet be further dashing on such a rock whereon so remarkable a beacon in these known sad and dismall consequences has been set up before us, yea no essay for a binding up of such wounds which are now like to bleed unto death. 8. What strange pleasure must it be that is more in bitter contendings (I fear) then to live in the practise of these great truths we know, or what true gain can be thus projected for our masters interest; it is sur such a delight, could be greatest paine to any serious and tender spirit. Yea have not such intemperat heats yet spent their strength under these strange chainges which have of late gone over, as might have brought some futeable cool attail to this fever. 9. Are professors of the truth in such a manner now prest to adorne the profession thereof, as formerly, and under such a weight how great, great a thing it is for any to be eternally saved though never more cause to walk under fear of this, then in the present age, or where moe in a way of profession, and with much of the forme of godlines hath been in hazard to perish, and come short of heaven, yea with lesse access to be convinc'd or to bear faithful dealing with their conscience then seems now; and do but consider whom yow prejudice most in withdrawing from the Ministry of these, who I hope shall be owned of the Lord as his messengers to the Church and darre own no other resentment both of greife and sorrow upon the visible hazard of such as seem not to be aware thereof themselves. 10. Yow know that expresse command of watching with a godly jealousy against any strange doctrine, *Heb. 13: 3.* and it's but too known how eager a grasping is by many more at what seems new and strange, then what may edify; nor hath such oft apprehended the hazard of some plausible error, untill it came to a more formed complexion, as is now. 11. What advantage is thus given to the Prelatick party for that charge of separation against the whole Non-conformists this day, and though with clearest evidence we can evince the injustnesse thereof; yet knows not how to answer on your behalf when we are reproved. 12. Are we not both called and taught, to trye the spirits whether they be of God, by clearest Scripture light: and that the impulse and motions of the spirit of grace, must assuredly tend to compose and sanctify the whole frame of the soul with a humble tender submissnesse to the tryall of the word herein, and is it not expressely shewed what the fruits of the spirit and flesh are. *Galat. 21, 22. 2 Tim. 1. 2. 3. vers.* and how farre the way of the Lord is from

any irregular or impetuous courses; yea such as may seem incompatible with the very use and exercise of reason. These words of Luther in the *second tome of his epistles*, ar of much weight: *sayes he in your tryal and decerning the spirits ye would trye whether they can prove their calling in what is strange or extraordinary either in their judgement or practice, for God never sent any but they were either called by men, in his appointed way, or declared by signes, no not his own son, and in no wayes, may we accept the calling of any upon such a warrant of some singular impulses or revelation.* I must yet beseech this further, to be layd to heart; that if any thing can be known by its native and visible effects, we may then read in greatest Letters, what a *Babel of confusion and disorder*, with dividing both of hearts and tongues hath followed on this late astonishing rent, and *Schisme* in our Church, yea when thus taken off any certaine rule, for bearing and joining in the *publick Ordinances*, knowes not where to finde themselves, or to be in one measure in such a caice. I desire to speake this with a tender respect to such, who I darre not question hath had a serious regard to the truth yet hath not been awarre of the subtilty of this snare, and with hope that upon serious after thoughts some more fixt uniting both in judgment and heart may yet follow amongst all who are indeed lovers of the truth, in our Church; with some more suiteable fear to dash againe on such a rock; yea to see how true and sweet a consilience, may be betwixt *Zeal* and fervency for the Lord, and that humble fear and tendernes in our private judgment in such a difference, as this, where on no side the truth is denied; so as to keep of any publick rent in the Church.

QUEST. IV. Which may be yet needful to touch on these late *publick differences*, if it be either matter of duty, or *expedient* and for edification, to bring these in *publick* and engage the people therein; and if some *forbearance* thus by *Ministers of the Gospel*, be not in such a time and under these circumstances we stand, called for. For clearing of which, I hope there is no debate; upon that great duty of a faithful and free warning against *publick sins*, and though with a suiteable *prudence*, yet impartially to apply the rule against them, and to shew both the *duties* and *dangers of the time*; but I humbly judge, no justleing will be found here, with a tender abstinence and forbearance in such a caice as this, where a different judgment and practice is now, amongst the most serious godly and faithful Ministers, in our Church who yet does so jointly concur and are one in the same truth; upon these grounds. 1. That this can not be pleaded as a *publick Testimony* to the truth; as it thus reflects on the practice of their Brethren, with whom they differ on whom no disowning or opposing of the same. Without the furthest breach of charity can be thus fixt; nor is this before any such as are the known and publick adversaries thereto, or upon any visible hazard, *Luke 21: 12. When you shall be brought before Kings and rulers for my names sake, this shall turne to you for a testimony*, but I must say the tendencie of such ordinarie and publick *reflections* is rather like to darken the credit and beauty of so great and honourable an appearance, as a *Testimony* indeed for the truth is; and if these necessary requisites thereto, according to the Scripture, were this day more understood, there could not be so ordinarie a pretending of this. 2. I would know wherein this way is usefull or expedient to most of hearers who can so little judge on these things. We are indeed called to *declare the whole counsell of God*, *Acts. 20: 27.* But this is most evidently qualified by the same Apostle, *verse 10. that he kept nothing back hereof which might be profitable for them, and thus expredly shewes what bounds Ministers hath sett herein by the holy Ghost in their*

delivering of the message of God to his Church that it be not only truth but such as may be for the edification of these they preach to. 3. Since it is clear that *positive duties* do not binde *ad semper*, and no cause can be now pleaded in this caise for guarding against any present snare or hazard to the Church should not the inconvenience which the contentious keeping up of these differences may occasion have more weight with us which the Apostle so sharply rebukes, *1 Cor. 11: 16.* But if any seem to be contentious we have no such custome nor in the Church of God; and oh! that the losse and gaine herein were more impartially weighted, what both the *Luerum cessans* and *Dammum emergens* hath been this way. 4. And is this so small a thing as may seem to some, to bring in publick, and before the Church so high a charge of *Era- sianisme* and defection from the truth against these their Brethren who are thus as expressly pointed at as they were named, since it is sure there can be no publick re- buke and admonition before the people as this most evidently is, but as a *publick Church censure* and *juridical act of Discipline*, yea which is no lesse manifest then that of excommunication, and if so publick a violation of that order which our blessed head hath expressly fixt for his Church, be so lightly regarded, where are we. Nor can this be, pretended as a *doctrinal reproof* which is such an applying of the rule against sins of the *time* must as stil leave the particular application thereof to their own conscience who are thus guiltie, without any expresse designing of particular persones, where no judicial procedour and conviction by the Church hes gone before, but here is a most publick and expresse fixing of so sad a scandal even before the Church, against so many particular *Ministers* of the Gospel (who are still labouring in the vineyard of the Lord) as if they were designed by name. 5. And are not these unquestionable requisites for a *publick reproofe*, not only their calling thereto, that it be orderly, and upon clearest evidence but that this be not expoled to any *prejudicate exception*, from their way who do thus reprove, which may be on too just ground feared this day that some have put themselves out of the furthest capacitie to edifie by any such mean, from their own unsuteable managing hereof. 6. What if these who are thus so openly reflected upon should take the same freedom for publick contradiction? Wherein would this quickly resolve, but a furdur growing scandall, to ruine the Church and make way for the endlesse debates, which as the Apostle shewes does rather engender Questions then any godly edifying in the faith. We know the Apostle *Paul* withstood *Peter* to the face, but it is observable on what ground it was stated, that when *Peter* knew the differences then amongst these of the Jews and Gentiles who beleevd was such as should cause no rent or dividing thereon; yet to please the *Jews* had withdrawn and separat from fellowship with the beleeving *Gentiles*, yea that this rent was like to grow so as *Barnabas* also was drawn into the same dissimulation and thus a sad and ruining breach like to follow. 7. Should we not be to the furiest tender of unsettling of the spirits of the people when so much allready shaken and in that manner now racked and tossed to and fro with every winde of *Doctrin* as many are like to losse all persuation of the truth, yea when it is so hard and all most impossible to keep some within any bounds; and whilest thus the triumph of adversaries and strengthening the hands of the ungodly upon such strange reflections, brought in publick, does visibly gaine ground; and what interest can be thus pretended for the Church of Christ in so publick a *going to Law* with their Brethren before so watching an adversary, whose strength must needs lye in our breach. 8. Is not also the bringing things thus to such an extrem, of
that

that visible tendencie, as to bring under question the *validitie of their Ministerial acts* amongst the people, by so publick a thrust at the credit and repute of their Ministry, which is so far an exposing of many to the hazard both of atheisme and error, besides the weakening such in the publick work of the Lord, who are so known able *Ministers of Christ*. I shall adde no further but a humble and serious appeal to their own conscience, who may have judged this their duty, if on deeper reflection hereon; a tender *abstinence* and forbearance this way and to keep of any dashing on such a rock as hath been already touched, untill light and conviction from the Lord yet further break up should not be their own peace, and comfort as well as the publick peace of the Church in that day when their eyes shall become dim, and the keepers of the house begin to tremble.

SECTION IV.

When such sad use is now like to be made of these times, as to give the truth and credit thereof (which above all things should be dear to us) a Deaths wound, were it possible, by reproach; I hope it will not be incongruous to such a subject, to speak yet a few words more; *for answering some high pretences for prejudice and stumbling, which seem now most publickly to be owned yea not only thus to break and undo themselves but to involve others in the same ruine*; Not that the truth needs the witness or respects of men to commend the same, which as the sun in it's strength keeps its course amidst all the dark clouds which can intervene; but in a day of such *blasphemy and reproach*, we should require justice at the barre of mens own conscience herein, if there can be any cause for stumbling at the holy and unspotted wayes of the Lord, but what is from themselves, and from their seeking after such a latitude in *their principles*, as might sure that liberty, which they take thus in their *practice*. Now with some respect their to, I shall offer these *eight grounds which are at this day most pretended*.

1. *These strange intestine conflicts and Differences in judgment that we are now in the Church, and among professors of the truth as though they were not the Children of the same house, for* ANSWER, I hope these things when seriously pondered may silence any such reflection on the way of truth, which I shall but leave to mens conscience. 1. That our blest Lord hath with clearest evidence layd down such sure and fixt grounds, in his own word for the *peace and concord of his Church*, and followers, with these expresse *rules and provision* for the same as there can be no known ground for such sad and deplorable breakings, but what mens own corruption and declining from the rule doth occasion. 2. It is must clear that one of the greatest of the *Lames of God* to which with the furthest reiterat enforcements our obedience is required for preventing the Churches hazard on this rock, is that *Law of charity, and love, for the Godly amongst themselves*, so as without this he will accept no mans service, 1 Cor. 13. And is such the Apostle presses, *above all things to put on charity; which is the bond of perfection*, Coloss. 3: 13, 14. 3. I hope it is undeniable also that these *principles of union and love* are so firmly fixt, as might be consistent both with some *various apprehensions, and differences in judgment amongst* his

his people here, who are unite in himself and in the great concerns of truth and godlyness, so as upon such an accompt the *peace* and concord of his Church should not be suspended, since it is *here we know but in part*; and as all have not the same helps, so not the same capacity for understanding of many things, which may cause some difference in the Church. Not that we should think opinions are free, or *errors* in judgment not to be seriously watched against als well as corruption in practice since it is not only through sanctification of the spirit, but *beleef of the truth* we are appointed to life. 4. For this end likewayes hath our blest head set such *bounds* and measures to his people in the managing of these differences which may fall in as that there should be no fear of any sad rent or breach where a due respect unto these is had, and to walk according to the rule, and spirit of the gospel, and oh! that these great commands, *Rom. 14: 3. 4. Philip. 2: 3.* were more seriously pondered, there could not but be some more lawfull regard to keep of such bitter and offensive breakings, as may be oft seen amongst us. 5. Nor is there cause to fear any *breach* from the most serious and fervent *contending for the truth*, and close adherence thereto which should be dearer to us then our life and can admit no latitude or ceding there, when the revealed rule of our duty herein is observed that this be managed with a humble tender condescendence and *ceding in our own things*, to one another, for oh! there hath our saddest contests, and a nimosity their greatest strength this day. It were well if such a blest contending, and *striving lawfully*, as the *Apostle* shewes were thus studied, that it be in the way of the Lord and by means of his own appointment; by *purenesse*, by *long suffering*, by the word of truth, by the armour of God on the right hand and on the left &c. And where these are not mens study and practice they must live in an expresse contradiction to these principles which yet they darre not disown, yea in so farre becomes not only a just matter of grief, but a *spot* in the fellowship of the saints. 6. Whatever sad differences be oft amongst these, which both their darknesse of minde, and contrariety of natural dispositions, may influence, yet does not still that blest unity of the spirit stand *fixt and sure*, by which the whole race of the saints are unite in a *new and spirituall nature*, In these sweet & sensible communications of the spirit, and do all meet in one blest center, yea so near an intercourse of souls and Sympathy does result thence (however the sad prevalence of corruption may for some time darken the same) as no union and concord like this is in all the societies of the earth, and may be such a witness to the truth of christianity, as to silence even the greatest *Atheist*. 7. Yea may we not have here a special confirming evidence of the certainty of the truth, that notwithstanding of such differences both in judgment, and practice, with so sore prejudice and estrangement of heart and differences of naturall temper and disposition of amongst the Godly, yet this hath inforced from all these an undoubted assent, to the most great and weighty concerns of religion, yea to a joint acknowledging of the same principle about which some difference may be in the application thereof to some particular caise. 8. I shall but adde, that it's known what sweet harmony and onenesse of heart hath sometimes been among such as did *Professe* the truth, of all ranks in our Church, and in a fixt adherence to the same cause, and how it was at a sad ebb, that some differences broke up amongst the most eminently godly both Ministers and professors there, for some time on that head of the *publick resolutions*, though without any formed breach or schisme, but after among such who thus differed, a most sweet concord and concurrence in a joint opposition against prelacy and to suffer rather than

in the least to consent thereto did follow: yea though since amongst the most serious Non-conformists, a greater freedom hath been in the judgment and practice of some, then others, for hearing of Conformists to prelacie, yet so farre as I know hath it been with a due and tender respect, as was suteable, to keep of either dividing or alienation in such a caice: but oh! it must be confessed to what a hight have these late confusions, and breaches amongst us come and what fewel this hath been to a great increase of sin; yet is there one ground to hope when almost there seemes no comforting signes els, that *he who hath seen our wayes, can heall them also*, by a marvellous surprisall of grace.

2. *Prejudice is*, which is by some highly entertained in these times for their own breaking is the perplexedness and hesitation they are in what way to choise when the truth seems now involved in such a confusion of different judgments and such visible contradictions amongst professors thereof. For Answer, if no thing were to shake or offend there should then be no tried establishment, yet since this seems one of the saddest diseases of the time in many's being soon saken in minde with such wavering and unsettledness in the truth I must speak a few words thereto to witness what greatest advantage such as desire to walk in the light may have to hold fast the profession of their faith without wavering and for the furthest quiet and assuring of their heart therein on these grounds. 1. That the Scripture is so near, these living oracles of truth, which do with so clear and distinct a sound speake if men had but ears to hear. 2. That the Lord hath given to his people a spirit of discerning in some greater and lesser measure so as to prove all things by a serious personal tryal, yea that none needs receive the truth upon trust or to lean on the authority or example of any herein but to judge their own eyes and conscience should be als faithfull to them as any. 3. He hath given also as a special help a fixt Ministry to his Church yea for this very end Ephes. 4: 14. that we should henceforth be no more Children tossed to and fro with every winde of doctrine, and therefor with a divine mission hath given such spiritual gifts as the necessity and service of the Church may require for interpreting and clearing up of what may be the counsel and minde of the Lord to his Church according to his own word. 4. That the most weighty things of religion both as to faith and practice are not interested in most of these sad contests, which are now amongst but he hath so graciously condescended that what we should most live by should not cost us so dear and that the greatest subtilties and most intricate controversies which are so oft in the Church ye most out of our way, yea such as should cause no trouble or disquiet of minde herein. 5. Is not also most clearly shewed us, how we may know our being led and kept in the way of truth, and what should qualify, and make us meet for the blest conduct and teachings of the Spirit by his word, such as a holy fear, and sincere resignation of the soul thereto, meekness, humility with a fixt and serious resolving to close therewith, how crosse however it should be to our own private affection and credit. 6. There is this advantage to know that blest and approved way, wherein we may have peace, as that in which the footsteps of the saints and so innumerable a company, hath gone before who received the Spirit this way, and with greatest assurance did know the truth of that seal on their own soul, so as after no new or strange light we need to inquire. 7. And hath not the meanest of the saints these peculiar *renewings*, and marks whereby to discern the way of truth in a dark and trying time, by plainest Scripture lights, both for clearing and confirming of their minde herein. 1. That we should follow these things,

things, which tend to peace and to edify Rom. 14. 19. For thus surely does the way of truth tend to build and not to cast down: and if many caices which some does now agitate, with much disquiet both to themselves and others, were more brought to that great rule of solid edification, I should not fear that so much time should be lost therein. 2. It is sure the way of truth, must be still *rationally convincing* such as doth persuade by teaching, and to fix and clear the judgment before the will, by *manifestation of the truth* to mens conscience for thus we are taught, *and be alwayes ready to render a reason of the hope that is in you with all meeknesse and fear.* 1 Pet. 3. 15. 3. Such is this blest way as it is cautious, and advertant to hazard on each hand, and to guard against the depths of Satan as well as to resist his fury, a way which lyeth betwixt *extremes* either on the right or left hand, for thus we are taught 2 Cor. 6. 7. 2 Cor. 11. 14. 2 Thess. 1. 2. 4. It is such a way as leadeth us to regard the special varying of a caice, as to some present duty with a due respect and ballancing of *circumstances*: and to see that the same way at all times is not to be followed in our practice, since what may be most requisite and edifying some time and in one caice, may be destructive in another, for this hath the Holy Ghost shewed that all things are *lawful* but not *expedient* 1 Cor. 10. 23. 5. Thus we may know and discern the *truth* and way thereof which is according to *godliness*, Tit. 1. 1. when it is such as visibly tend, by its power and efficacy on the heart, to heal the distempers of the minde and judgment, and by practical obedience to a more full assurance of understanding in themselves; and may thus see its very native result and tendence, is to make professors of the truth, *humble, meek, sober and temperate* in their personal conversation, yea tender to provoke or excite the corruption of any. 6. Is ther not this necessary tendence also of the revealed way of truth, to *walk wisely towards such as are without* Col. 4. 5. and with the furthest tender respect to prevent their being further alienated or hardened in their aversion from the way of the Lord, which I must say should be one of the most weighty concerns of a Christians study, for adorning the profession of the Gospel in such a day. 7. I shall but add this more, what advantage a christian may thus have for true peace and quiet on such a reflection of having kept guard against any *hid personal prejudice* or such a byasse which the preingadgment of their judgment in the present caice, and that influence their interest in a divided party might have occasioned, yea thus of some tender respect to the *Purity* als well as the peace of their own conscience that there may be no private interest or setting up of such a stumbling block before their eyes as to darken their judgment herein.

3. Ground which I fear in these times may be much made use of by many for their own stumbling is that *strange spirit and to visible eruptions of pride, bitterness and passion with which these contests and differences in judgments amongst professors of the truth are so oft followed.* For Answer whatever sad occasion be thus given of offence, yet can there be none for taking *prejudice* or any reflecting thus on religion except men will put out the very eyes both of their reason and conscience, when it is so clear x. How visible a contradiction any such sad appearances of pride, bitterness and wrath are to the *designe* and intent of the Gospel, which is for the furthest self abasing, to subdue and mortify such lusts and thus prevent any exorbitancy that way: as that which is not only to adorne a christian walk but is a most essential part of our sanctification: and is not the authority of the rule herein such on their conscience, whom you may most thus challenge, as they are even enforced to seek a cover and hiding of these evils, which they know to be their *shame*, and cannot bear the light being thus judged

judged in themselves and so conscious of their deformity. 2. Is not the *reliefe* also and *antidote* to so dreadfull a *poison* most clearly held forth to us, how to watch against this which both hath so subtle and forcible an infection, and deep rooting in mens nature. 3. Or can yow challenge the least shadow of *Latitude*, from our blest *Lawgiver*, and the *lawes* of his *Kingdom*, herein, which are so expresse not only against any open eruption of such evils, but against the most secret convey, and intertainement thereof in the heart, yea that, on no lesse hazard then of being shut out for ever from that Land, which is above, we must both watch and wrestle against the same; for such is the *strait* and *narrow way*, and so many *low entries* there, as none possibly can get through without a humble, and subdued Spirit, and as little children to receive the *Kingdom of God*. 4. Can *prejudice* so farre overcome mens conscience, as not to see the excellency of a Christian Spirit, and the undoubted reality thereof, which hath so brightly shined and I hope yet doth (to silence the greatest reproacher) in many convincing examples of *humility*, *meeknesse* and in the conquest of their *passions* and *forgiving of injuries*, as a convincing witness to the world of ther being thus transformed into his blest image of whom as the great pattern set before us we are to *Learn*. 5. And should not tenderness and compassion be more sutable then prejudice and stumbling at such a sight yow thus challenge, when nothing can be more visibly contraire to the very use of reason then any such sad eruption of *pride*, *bitternesse*, and *wrath*, which is so sore a *disease* and a *fever* of the minde, and causeth such *disorder*, *sad*, and *tumultuous risings* there, as they are made their own punishment and the very mean to frustrat that end they most follow, yea in no way could more gratify and give the greatest advantage to such they contend with and to put themselves in the power of every one to become their *tormentor*. 6. Yow little know what sharp and bitter *reflections* such may oft have on themselves upon any sad appearance this way or advantage, their corruption hath got; under some sad assault, yea such, as even the sense of a sealed pardon on thir soul can not sometimes blunt the sharp edge of this grief and indignation against themselves. 7. And may yow not clearly see what visible detest such are even enforced to have at the appearance of these evils in others; which thus hath a sad outbreacking in their own *practice*; as convincingly shoves their way must contradict both their own *judgment* and *principles*. 8. I shall but further adde, what great incitements and clearest discovery doth the Scripture afford, of that *blest way*, which was never known, nor attained by nature, how to get such *prevailing evils* subdued; yea how to improve *injuries* to the greatest advantage, and thus by *overcoming*, to gaine the most glorious and desirable victory and revenge, on such who have injured them, by *humble and tender forbearance*, and what a sweet facility might be found this way, when the *first wave*, and assault is ~~whole~~ once broke and resisted by greatest strength still lyes in the *first assault*.

4. Ground and pretence for prejudice in these times, is that so little evidence seems of tenderness and a convincing serious practice even in their way who have a name & repute of religion with such abounding offences, as gives occasion not only to question the sincerity of their profession, but to stumble at the very forms and appearance of godliness. ANSW: though nothing should be more dreadfull then for any to make the truth accessory to their sin, or take thus shelter under its patronie, yet since it is so great a concern to vindicate pure, and undefiled religion, and the spotles rule, and pattern thereof in a day of such reproach, and when any advantage is so eagerly

sought and followed for this end, I would but offer some few things, to plead with their conscience who thus, are in more hazard to undo and break themselves, then to hurt the credit of the *truth*. 1. If there should not be more to shake and stumble if such *offences* were not in the Church of Christ when so expressly foretold as the *Scripture* els should want a most convicting seal and witness thereto, yea when, thus yow may see that not only an empty show and the *hypocrisy* of some but the *recorded blenches* and falling of the saints their, to be demonstrative and confirming of the *truth*, als well as the *bright est evidences*, and lustre of their grace. 2. I confesse it were a suteable inference, for none to engage with the *profession* of *godliness* without the *power* and how dreadfull a part such acts, who live in tangers thereto but how strange, and astonishing were it for such, as are *ungodly* thus to justify their own way. 3. If yow *stumble* here, and embrace no religion until yow finde no *offences* amongst the *professours* thereof, then ye must have none, but turne *Atheist*, but your conscience herein, must needs tell yow (silence it as yow will) that the *truth*, and *principles* of *godliness*, bindes men over with the greatest ties and engagements to *holynesse*, *purity*, *candor* and *righteousness*, ever in all our dealing with men, under the severest threatnings and on! must the *glory*, and *honour* of the *truth*, which is according to *godliness*, thus come under reproach and suffer from the untender, and unanswerable practice of any who profess the same. 4. Can yow possibly debate this (which might both silence and make men ashamed of such a challenge) that under any *pretences*, which have ever been to religion, in the world it is the *doctrine* of Christ only, which indispensibly requires *truth* and *sincerity* of the heart herein, and that the *conformity* of our duties on the matter to the rule, is not enough without a serious respect to the *quality* of the *principles* of our acting, that it be in *faith*, and from the love of Christ, which is so essentiall a requisite thereto, yea that this is so framed as to correspond with the *inward man*, to exerce an authority over the *conscience*, and our most retired thoughts, als well as actions, and to put shame and terrour on such whose *glorying* is in *appearance*, but not in hearts. 5. Yow know likewises that the most select societies of such who ever yet profess the truth and since there hath been a Church on the earth, did never want a *bad mixture*, yea the few choised disciples of our blest Master, was not only with a *Judas* but a *falling Peter*, and a *misbelieving Thomas* among them and should this have been a ground then for *prejudice* at the truth of *christianity* in its first dauning when by such a constitution our great Master would have it known what his Church whilst here upon the earth will be even in the purest times thereof. 6. Will ye not allow that measure which we finde in the *primitive times*, the Christians did require of their *heathen* adversaries, upon any publick offences which were then objected to them, to give but that *allowance*, which they did to their *philosophers*, and such as profess *moral* vertue, amongst them, which was not to charge the *corruption* and *offences*, of the practice of any, on the rule of their *profession*; whilst yow have these further enforcements of this, that yow know upon your own conscience what a sore burthen and grief these are to such, who are *tender*, and *sincere* in following of the truth, and how evident their discountenance of any such appearance is, yea may not the establishment of Church discipline, and *censure*, with such express rules herein by our blest head, convince and silence these who reproach. 7. Let some who pretend most, to *stumble* on such an attempt, speak but their own heart, if these be not much more their trouble, and torment whose walk does most

convincingly tend, to adorn the profession of the Gospel, whose sincere, and serious embracement of the truth has been with such visible outward disadvantage, and no private interest, to sway them herein, as they are enforced to see this, for none possibly could conceive, how this should be on any other ground, then the known power and certainty thereof on their soul. 8. Are not such whose way is thus the ground of your challenge, most visibly condemned by their own avowed principles, yea what ever essays hath been to persons serious godliness, by a false show yet is it not most convincing, even to such as look but at a distance, that native lustre, self evidencing light, with that sweet savour and efficacy, which accompanies the same, as no possible invention, or art could ever reach, no more then to make a dead picture live. Oh! that such a day of reproach as this and that sad woe the world is so unlesensible of, because of offences, might more sutablely affect our hearts and that it is with so visible declining now, in the Church, and mens grooving weary of the simplicity of the truth; these sweet paths, and footsteps of serious godliness, love and zeal for God, self denyall, and contempt of the world, seems to be all most overgrown and worne out amongst many professors in this age.

5. Ground that I fear some may be ready this day to break and stumble on is, these high pretences of zeal and fervency, for the truth in the way of some as would seem most visibly to crosse and interser, with the most known principles of Christian prudence, yea that due necessary use of mens reason which the Scripture, does so indispensably require. ANSW. though the zeal of God, and faithfulness for his interest even with the most convincing evidence of the truth thereof to mens conscience is that which the world cannot bear; yet I hope these things when seriously considered may silence any publick reflection herein. 1. That the greatest want which may be now matter of grief in all the Churches, is that of pure zeal and love to Jesus Christ, and his truth and of such a spirit to follow the Lord fully, and oh! our fall hath been too great and universall from that first love which was wont to shine, and burne in these who profess the truth to be hid tois day, and seems one of the saddest presages of a dark night, yet coming on when with a continued light, the heat, and power thereof is so farre gone. 2. But to silence any such reflection it may be demonstrable to the furthest; that the true and native tendence of the zeal of God, and fervency in his work, can cause no breaking or disorder, nor hath any irregular, violent motion or scorching heat therewith, but where ever this most brightly shines, there also does a humble tender condescendence to convince and gaine most evidently appear; how by manifestation of the truth to mens conscience, to prevent any ground may be thus taken of offence; who is offended, and I burne not, was the temper of that blessed mans spirit, when he was burning in zeal for God, and thus carried him out that he might be all things to all, that he might gaine some: for such should be the greatest acrimony and sharpness, of these who should be the salt of the earth that it may allwayes tend to season, to preserve, and recover, and not to destroy. 3. And is not Christian wisdom, and prudence a peece of our sanctification, and a true and native result of pure zeal, and love to Christ; 'o as the more a Christian, the more tender thus to keep by the rules and to walk circumspectly not as fools, but as wise (and is not mens folly kill a fruit of their own corruption) nor can the truth of godliness be vigorously exerted, but so farre, it will cause also such a sweet composure, and even temper of spirit, as to watch with an equall advertance, to extremes upon either hand. 4. It needs be no strange thing, or give any advantage to bring true Zeal, under

discredit that there may be a more *impetuous motion*, and making *haste* by some when they are out of the way, then they were formerly for the truth; it being too evident, such as are once under the influence of *delusion*; are also in that dreadfull hazard to be as winds carried about with a tempest; but such is *pure zeal* that tho it increas the streame, it does not overflow its banks; nor wil breake the least comand, for vindication of the greatest truth. 5. There is such an indissoluble tye by the Holy Ghost betwixt true zeal, and that *Christian moderation*; which we should make known to all, as none may divide; but as the one tends to give life, and intensifies of Duty, so is the other to reſtaine all exorbitancy, and keep this in its proper channell; and that none be carried out, beyond these just bounds, & measures which are so expressly set to us by the rule, but so as that it be without any lukewarmness or abatement of fervency in spirit for serving the Lord; for where on either hand these are divided, the credit of the truth, and true interest of the Church, must then needs suffer, and get a for wound.

6. Ground of stumbling and offence which too visibly many are like to break on, yea to take prejudice almost against the whole ministry of our Church, is that these who have had great weight and acceptance in the work of the Gospel and hath endured so much under many assaults, these years past, in their opposition to prelacy with some unanswerable conviction heretofore; I hope to the conscience of all, and with a continued adherence to former principles, are yet with such reproach, so publicly thus followed even by professed friends. ANSW. Though I hope the perusal of what hath been already touched on this subject may have some weight both for clearing, and in some measure to silence this strange heightened prejudice of some this way; yet since this is one of the greatest tryalls of a Minister of Christ, both on the account of their work and the credit of their bleſt Maſter, who accounted them worthy to put into his service, and that many are thus in hazard to be shaken, I must yet further speak but a few things thereto; 1. That what ever may be their part who hath taken most liberty this way, yet should we reckon it is our sins, that is their strength; and much unanswerableness to so high and holy a calling; for which the holy God doth thus call to a humble, and serious self judging before him, and more deep tryall of our own hearts and way with that fear lest our sins should find us out, if we be not concerned to finde them and lay the same to heart; tho I hope such yet, darre with some confidence, leave their cause before the Lord, to plead herein against the unjust reproach of men. 2. It should be no strange thing now what in all tymes, hath been the lot of the most serious Ministers of Christ even when they have had a most sweet, and sensible seal of his acceptance in their work, to have no other requirall from men, then contempt, and hatred, who yet for the truths sake, have with the furthest tenderness sought to gaine such to the way of the Lord; yea have had the tryall, of such extreams as to be reviled by these who sometimes would have plucked out almost their eyes for them. 3. But it is sure the Holy Ghost hath with no lesse expresseness put a guard about the repute and credit of a Minister of Christ, then about their calling, for which read 1 Tim. 5. 19. 1 Theſſ 5. 12. 13. yea these are so straitely conjoined, as what ever tend to discredit their persons, must needs tend also to weaken the weight, and authority of their message, on the conscience of the hearers; and is this of small regard now with many, and to be without any dread lest in so farre, the blood of souls, be charged on them in the day of the Lord; who by such notorious reflections and without any just cause calling thereto, did thus beget such a prejudice, and contempt, as to have the lesse reckoning made of the word of

truth delivered by them. In this I must here exoner my own conscience upon so publick a sin and of such sad consequence to the Churches hazard which seems so little to touch this day. 4. Hath it been yet ever seen that where the Ministers of Christ, hath had no suteable weight and acceptance of their persons, for their works sake, in any place but there also was a most visible abatement of peoples respect and love to the truth and of any true growth amongst them under the ordinances, nor know I an advantage which the envious man could more desire, to sow tares in the vineyard of the Lord, then this is when prejudice jealousy, and disrespect, comes once to any height, what ever pretences it may go under against such who are in deed the messengers of truth, and dispensers of his ordinances. 5. And I hope there is just ground to account such the undoubted Ministers of Christ, in our Church and who shall be thus owned in the day of his appearance; yea who have had a convincing seal to their ministry on the hearts of many, who for ministeriall abilities soundness in the faith and being made exemplary to others in humility, tenderness of walk love and fervent desire for gaining of souls to Christ, would have been reckoned with the highest respect in the first primitive times of the Church, who yet hath been this day exposed to the furthest revilings of some. And tho it is not the naked testimony or respects of men that by such would be either sought, or satisfying, but how to have this enforced on their conscience, by a convincing witness, and example of a serious Ministeriall practice, yet should it not be strange that such be to the furthest concerned to maintain the credit, & authority of their ministry, which is not theirs but their Masters.

7. Ground of prejudice, against the truth which is now highly pretended, is not only upon the strange and highly irregular actions, by some, as may seem visibly inducive to greatest confusion and disorder, but that these have been owned and supported by such principles congruous thereto, as seem in compatible both with the practice, and profession, hitherto of our Church. ANSW. Whatever advantage hath been given by any thus to reflect which (I may with some confidence say in behalf of the most serious Non conformists of our Church) have been as a sword in their bones even beyond their own personall sufferings because of the voice of him who reproacheth, yet since many are thus ready to humble and knows not, what a sore woe and judgement, offences are to such as make so sad an use thereof: yea which may be feared this day, are glad of any advantage herein: and that where such a poisonous cloud of prejudice intervenes, and a prejudicial impression of the truth, and of serious godliness, is the glasse, there cannot but be very sad reflections thereon: I must yet crave leave in a few words, as a witness to the truth of our profession, and for a just vindication offer these things to be considered, by the conscience of our greatest Adversaries herein. 1. That we should seek no greater favour, but that upon clearest evidence, from the tryall and judgement of the Scriptures of truth, (which we are ready to render, to all that ask) there might be such free access to a publick, and serious reasoning herein, as that the truth might be heard for it self, judging it no less our concerne to convince mens judgement, for commending the way of the Lord to their conscience, then to engage the affections. 2. That it is, in no new, or strange cause, we are now stated; and do own no other judgement and principles this day, then what are expressly acknowledged by the most purely Reformed Churches of Christ, since the Reformation, and is that good and old way, and the same truth for which our worthy predecessors did by their wrestlings prayers and sufferings so vigourously contend yea wherein so innumerable a company of most serious solid and tender Christians have been stated

and found such abounding comforts of the spirit of truth upon their suffering and testimony upon the same. 3. That it is no *privat interest*, or, *for our own things* no temporall honour greatness or riches in this world that such sore wrestlings by the godly in our Church hath been, which I hope may now have some conviction and witness on the conscience of our *Adversaries*, and how such have not wanted an very obvious and *alluring baite* this way, may be easy to judge if some *greater interest* did not preponderate of being to dear purchase at so sad a rate of *unfaithfulness*, to our blessed Lord and Master in his truth. 4. That it hath been no matter of *indifference*, or any small and trivial interest, such have been concerned in these late tryalls to appear for, but for the *lawes*, and *interest*, of *Christ*, and the *rights and liberties* his *Kingdom*, which after some blest and comfortable possession so long yea with the furthest concurrence of the civil lawes herein we should reckon as our *birth right*, and *inheritance*, whatever sad short coming have been by all in that measure of the testimony of our *athers* thereto, against such invasion on so great an interest as hath been in these tymes. 5. We have confidence to say, that we own no *doctrine*, or *principles* but what tends to give all *due respect and obedience* to the *Magistrate*, without detracting from his just rights and power, but to give unto *Cesar* the things that are *Cesars* yea without the least denying to the Christian Magistrate, whatever with any Scripture warrant, we may allow, of an *externall objectively*, *ecclesiastick power* such as is *cumulative* for the truth not against it; but that he can have no power *formally ecclesiastick*, and what is purely *Spirituell* or any *immediat power* of *cognition* in *matters simply ecclesiastick antecedent* to the *judgment of the Church*, which is so incompatible with the order and Government established by him, who is the *alone head* and *Lawgiver* to his own house, whose *Kingdom* is not of *this world*. 6. We may say with a humble appeal to their conscience w. o do most reproach, that it is for no *prebeminence* or to be *Lords over Gods heritage* or owning any power but what is *ministeriall* to declare and execute our *Masters will*, and such a power which he the *inward man* for its proper object and the true *edification* of the body of *Christ* for its *peculiar end*, wherein we own a speciall regard to be had in the whole exercise and application thereof, and in dealing with the conscience of *gainayers*, that it be with greatest *tenderuels*, and *Christian prudence*, such as may most tend to *edifie* and *gaine* upon their conscience; and the reitor, are *privat*, essayes expressly appointed to go before a *publick*, and *judicial procedour*. And if any just ground of offence hath been given in the *excess* of some this way let it cause no reflection on that blest and *beautiful order* in the house of the Lord our God appointed by himself, yea which with grief upon any convincing evident thereof we should to the utterst disallow. 7. It is evident that these *sacred ties* of our oath and *covenant with God*, we are so cleanly engaged in, containe no other *duties* or *obligations*, then what the Scripture indispensibly obligees to, and are stated on these great concerns of *truth* and *righteousness*. 8. We can also witness with some quiet and assurance that the great aime and concerne of the most serious *Non-conforme Ministers of Christ*, in our Church, in their adventuring to *preach the Gospel* not withstanding of any prohibitions by the present *Law* hath been upon no *sacitious* or *privat designe*, but under constraint of duty, upon so pressing a call and necessity of the people, as these unto whom the dispensation, of the *Gospel and ordinances*, is *commit*, and a *necessity* thus laide upon them with some serious aime, and desire, I hope, to pursue this end, and to shew the indispenfible need of embracing that blest offer of *reconciliation by Christ*:

as also to *persecute*, and give warning of any *snare* when it is evident the people might be in hazard thereby. Nor dare our respect to the *persons* of any in the least, ballance with the interest of *truth* here, for a publick disowning with grief what ever in their way have given just cause of *offence*, and *stumbling* in such a time. 9. It is the *revealed truth* of the *Scripture*, which we do expressly own as the alone formal object of our Faith; and that it is there each should come to *prove his work*, both that it be iust and warrantable on the matter according to these *unchangeable rules*, of *truth* and *righteousness*, and to know our warrant and calling herein: else no security could be from the greatest confusion and irregularity among men. 10. That *extraordinary motions*, or *impulses*, must be no rule or warrant of duty, nor for any going beyond these express bounds, set to us in the word, by which they must be known and tryed; for God hath assigned to each their station, and calling, and that a serious and tender regard should be against all exorbitance in the *excess* as well as any finall deficiency or neglect therein. And I hope whatever be found unanswerable this day in the practice of any to these known principles and doctrine of our Church which are confessed and most universally adhered to by the non-Conformists there as we do, with grief dilown, so I have confidence there cannot want some testimony thereto even on the conscience of our greatest adversaries.

8. I must here yet add on strange ground of quarrell and prejudice; that a *serious adherence* to the Government and Kingdom of Christ over his Church, for which the authority of his *Laws* and institution is so unanswerably clear, should be judged incompatible with the *civill interest*, and *security* of the state. For ANSW. it men shut their own eyes, where the Scripture is so clear; and hath thus shewed us, not only what is just, but what is good, and how assuredly this is the greatest concerne of a Nation to have the Kingdom of Jesus Christ, and the *righteousness* thereof established; and kept up, when the very express intent and tenence thereof is to promote and transmit both the purity and power of godliness to the present and succeeding ages, I confesse there can be no reasoning, then in such a case, but if principles of self love, to our temporall advantage and such pretended respect to the *publick interest* of the Land, bear any weight; I would but plead a little, with a serious appeal to these principles, which our adversaries do yet own, and assent to; if the *truth*, and *serious practice* of godliness and these means which are necessarily directing thereto, be not visibly the great interest and safety of a Nation, and to have the strictest awe and reverence thereof kept up; upon these grounds. 1. Because thus is the greatest inforcement of *civill duties*, by a religious tie, and on principles of conscience. 2. That this tends to the furthest advance and improvement of *human nature*; both to make human society sweet and desireable, and for a more vigorous and true improvement of mens natural abilities, for the publick good interest of that place. 3. And can this be a publick grievance, which brings the greatest inforcements to *sincerity*, *candor*, and *truth*; which as it is essentially necessary for the establishment of justice, and *moral righteousness*, so tends to beget true mutuall assurance both in words, and actions amongst men? and how possibly can a Nation be safe; or any true intercourse and security in our personall concerns, where *truth*, and *godliness* hath no due respect there. 4. Is it not thus the duties of our severall relations are most promoted, yea which gives the greatest security to *civill Government*, and sets home on mens hearts their obligations to *Magistracy* as the Ordinance of God; not from

feare, but for conscience sake, and it is little known, what hid pledges, such as are truly godly are of the peace and safety of the Land they are in. 5. Can the blest tendencie of truth and godliness, be under debate; to subdue the diseases of the minde; and restrain the exorbitances of pride, envy, wrath, ambition, &c. beyond the furthest reach of all humane Lawes, which hath still so deplorable effects every where, and raised too visibly, most of these storms, and tempests which are in the world, and causeth so dreadfull disorders amongst men. 6. It is sure also the way of truth, must needs lead men to be quiet, and do their own business, yea for such as are in that condition; to work with their own hands 1 Thess. 5: 11. and to abide in that calling, in which the Lord hath placed them; and to painfulness and industry therein, to be no busy meddlers in the affaires of others; and that no man go about to defraud his brother, that none render evil for evil unto any, which as they are most expresse Scripture commands, mult demonstratively witness this like wayes, what a publick blessing truth and godliness, is to the Land wherein it is kept up; I shall only add this more, what regard even on politick grounds should be to that which so necessarily brings therewith, the love of our neighbour, and to do unto others, as we would be dealt with, by them, as also tendernes to the afflicted, a compassionate spirit to relieve such as are in distresse, with hospitality to strangers, which mult needs have a vigorous exercise there, where the love of the truth is intertaind, as being so essentiall a part of our obedience to the Gospell.

SECTION V.

After some thoughts on this sad and displeasing subject of the late differences in our Church. I would desire yet in the shutting up thereof to speak a few words, on a more practicall concern, that might lead in, and leave the Reader on another sent, and inquiry, which I fear in this strange croud and noise hath been of publick debates, by too many be much lost, and shall touch this in the 4. particulars: O that with a blessing from him who can serve himself of the meanest things it might be made a word in season to any in such times.

1. To consider what may most contribute to a Christians joy and solid peace upon, an after reckoning with their own conscience as to their way, in this winnowing time when such hot contentions has been in the Church, for which I would humbly offer these. 1. what sweet peace will then be in having been kept close at home with a tender and jealous eye over the frame and temper of their own spirits, since we cannot but see where the strength of these strange paroxijms, of heat, and bitterness, amongst Professors of the truth does now most lye, that it is from these jarring corruptions upon the heart, more then from any differences of light and judgement and which no eager disputes but a tender and lively practice in being exercised to Godliness can effectually cure, & then we might both hope for a blest healing composure under these different measures of light amongst Christians, and for a tender and humble reasoning in things wherein they differ, when thus a more near conformity to the Spirit, and rule of the Gospell, is once reached, which must needs subject the Soul, to account it our greatest honour, to be overcome by the truth. 2. That they have been kept from any such
preci.

precipitant judgment of others, as usually follow on such debates; and their spirit kept under some blessed awe, and restraint, of these suddain, violent, commotions, and eruptions of passions as runs such unto most sad *undecencies*, to discredit the profession of the truth, discompose themselves, and wound their own conscience. 3. That they have been tender of practising that themselves which they have condemned in others by any such aime more how to revile, then *reclaime*; and to a *heightning*, rather then *healing* of this strange breach. 4. That the *fleeing of one extrem*, hath still been with some regard of being kept from *running on any other* & of there having had impartial respect to entertaine what ever is justly approveable, and according to the rule, upon either hand; yea not only with a humble ceding in *personal injuries*, and such a tender managing of their own *necessar vindication* upon the revilings of others as might tend to convince more then to provoke; but that they have this testimony, they did in earnest *pray for such*, and seek their mercy, and reclaiming from the Lord. 5. That no pretences or personal respects hath shut their eyes upon any visible hazard to the truth, and of having been kept on a serious watch against the *dephits and subtilty of Satan*, on the right hand, no lesse then on the left; which we might have seen too evidently in this late *amazing breach*. 1. By an *overbending to break*, and take of from unquestionable duty by lomes exacting on the conscience of others, according to their *measures and distates*, beyond the expresse bounds and warrant of the word. 2. By such a *strange coincidence of seeming extrems*; that what hath been *intentionally* followed by *open adversaries* should be no lesse vigourously carried on by others *ex instantione operis* so as to run thus cross (I doubt not) to their own thoughts; to obstruct the spreading of the gospel and bring the truth and profession thereof under discredit, and I must add a too visible tendence of this way, to such a *precipice* of resolving their light, and confidence on *extraordinaire motions*; without a humble enquiry, and tryall thereof, by the Scripture; so as some in outrunning, the revealed rule of duty hath stumbled on the *dark mountaines* ere they were aware; and lost their *feet*, in seeking of *wings to flee*; as may be for a sad warning to after times.

2. This were a most suteable study in such a day; *how to walk wisely*, towards such as are without, and what might most tend to *gaine respect to the truth*; to *convince*, and *prevaille with mens conscience*, even of *known and publick adversaries* now in a time of so great reproach; and it is sure these should be special advantages for such an end. 1. When the truth of *holiness*, in convincing and visible realities of a *Christians practise*, as are present before mens eyes does appear, which was the *glory* of the Church in the primitive times, who were then the first fruits of the Gospel among the gentiles, that it was said, *they did not speak great things, but live them*; and which was then specially noted by adversaries; *see how the Christians love, one another*; for then did the love of Christ bear rule in his peoples heart; but how sad an account is recorded in some ages after, *that no times had been more fertile of religions*; than these and of great contels this way, but none more *barren of religion*; in the truth and solidity thereof; whilst it seemed rather the *notion* of religion, most conversed with in such a Day, then with the *thing* itself. 2. When this doth appear, under great *tribulation*; for it is then both *religion*, and *those who profess it*, are at once proved; and is assuredly one of the choicest opportunities of a *Christians* life to convince the world, but oh it seems such a prospect of *Christianity*, is now rare, as the saints have had in former times or; or such a *conjunction*, as this when they received the word under *great affliction*, but with a *greater joy*, and comfort of the Holy Ghost. 3. When a *se-*

rious and tender way, is followed by christians, to gaine more upon mens judgment, by a *humble*, and *rational account* from the *Scripture* of their hope, and practise, then by a more confident, and *severe imposing*, upon their faith since it is sure, the *premisses*, and *conclusion* must be still relative, and the truth much more hurt then helped when it is not in a convincing way, commended to the conscience even of adversaries. It is not *sufferings*; but the *cause* that makes the *martyre*; that it be indeed for the *truth*, and no just ground of offence, be by any given to darken the credit thereof, and here there must be no redeeming of the personall repute of any, at so high a rate, as a publick dash, and prejudice to the honour, and credit of the way of the Lord, in this day. 4. This also were a speciall advantage, for gaining respect to the truth, when in the room of sore and bitter compleanings; the *voice of joy*, and *thanks giving*, may be heard, amongst such as own the way of the Lord this day; even under all their *griefs* and *pressures* other wayes. I write this under some conviction, how rare such a *study*, seems now to adorne the profession of the *Gospel*: though it is sure, none ever sought to finde the comfort, and mercy of their *lot*, for an excitement to this blest exercise of *praise*; but found cause for it, and how to be faithfull, in a lesser measure, but they found more added; and how great a want this is, and *hinderance* to the *prayers* of the Church, this day is more then we seem to lay to heart; yea how much thus the world is tempted, to judge religion, *only a dead forme*; and that Christians do not in truth beleeve, what they beleeve, yea that they are few, if any, on the earth, who walk sureably to such a *hope*, and *assurance* of the glory, which is to come. I am sure, as no serious and wise observer, but might finde their being under some *singular engadgements* from what hath been the way of the Lords dealing with them; so it is sad when these are more *buried* almost and *forgot*, then *searchd* out under present and new trouble. Some would judge a *su-seable* access, to give in their mite, to this treasure, a special enlargement; and to own a peculiar debt, to so great a duty, for putting their seal, to the truth, and faithfulness of God this day, and to bear a honourable witness to his way, amidst all the changes, and remarkably searching tryals, have occurred, in the course of their pilgrimage. He is the rock his work is perfect, and all his wayes are judgment; a God of truth, just, and true, is he. Deut. 23. 3. O that men would praise him, and that one generation, would declare his works, to another, and transmit the memory of his goodness; yea that such a blest conformity to the doctrine of Christ in humility, love, meekness, bowels of compassion and overcoming evill with good, might this day more appear; as the world thus, might be both judged, and condemned in their own conscience thereby:

3. This also might be a sureable and edifying study for Christians in such a time, for getting a clear sight, of the way of the Lord, amidst all these strange and amazing things, which are before us, both for their own strengthening, and to justify his holy and unspotted righteousness, and thus to consider, that what ever, we now see yet it is so clear. 1. That the glory of the Church militant, and greatest triumph, which the Gospel hath had since its first dawning in the world, was yet never by any outward calm, or prosperous state here, but under tribulation, and distresse, in ignominy, and contempt, els I must confesse, I have mistaken the Scripture; and that thus the most Lucide intervals, and sunshine hath been most usually short, and not only a dark cloud but a seen necessity thereof, hath still followed. 2. And how sweet, and confirming might such a clear prospect be, now to a shaken Christian, of the singular congruity, of such a providence, both to the revealed truth, and infinite wisdom of God;

in his dealing with his people; that *so straits, and weary some away*, should be here to an eternity of glory, in that life; which is to come; and no getting there but through some degrees, of *soe breaking*, and *anguish*, and going through a *state of tryall*, before that of *enjoyment*; when they consider, how unconceivably great and excellent, that state which is above, is; and their being trained in so sharp a school of tribulation here, shall at length tend to an unexpressible joy, and comfort, that ever they had such an occasion to prove their love and adherence to Jesus Christ and of crediting his truth against all visible grounds, and in having with patience and hope got through such a throng of temptations, when they thus see, the most bitter grieving, and difficult part of their warfare, was but to make the victory more full, and triumphant. 3. Thus we might have a more clear, and confirming look of the holy judgment of the Lord, in the product of these sad breakings, in our Church that when so strange a spirit, hath been aloft, and a strong affection in some, without a humble and deliberat judgment, it should at last resolve in a *servor of error and delusion*, yea to come that length of *breaking down what they supposed to be building up*, and to adventure with greatest confidence for *engadging the Holy God*, to a concurrence in these wayes which his word doth expressly testify against, whilst so impatient to be touched herein, as they have been ready to turne again and tear such, who hath with tenderness, sought their recovery. But tho such sad things should deeply affect us yet, there is no cause for *stumbling* to any; *pure religion and undefiled* is the same this day that ever it was; and the redeemed of the Lord, are a broken, and diseased company, whilst here by the way full of sores and distempers, but all under cure, which will ere long be perfyted, and I hope through grace, there is a generation of *tender, solid, and humble Christians* yet in our land (who shall be owned and accepted at the appearance of *Jesus Christ*) as this day I know on the earth; and many much hid there; but what is too visible the *temper and complexion of this age*, may cause much fear, upon these peculiar hazards, professors now seem to be exposed to; beyond former times, when a *forme of knowledge*, and the theory of practical religion hath so far outgone *tenderness and practice*, and become so much a matter of art, and *Invention*, whilst Christians formerly with a smaller measure of light and in a plainer dresse, walked in the love and *simplicity* of the truth; a *bold and professing age*, where a too easy and *suddain growth* to a *forward appearance* amongst many, hath so visibly out run a solid rooting in the truth, and that fear and serious exercise on their own soul, about their spiritual state and the soundness of conversion as hath sometimes been; an age where it may be feared that not at a common rate many are like to adventure on the furethest hazard of perishing amidst these strange distempers in our Church, but with *highest pretences* seem to out darre all means of *conviction*; even while with greatest tenderness and love to their souls followed, yea an age when that dreadful engine of Sathan is now so discernibly on foot and in such different *formes and shape*, by the *spirits of error and delusion*, to turne men off all settled persuasion of the truth and give the credit and interest of the Gospel a sorer wound, then the open violence and rage of others, hath yet ever done; and is not here one sad influencing cause of so deplorable a State of the Church this day, that many professing godliness in this age are not more taken up with the *great and weighty things thereof*, and in these retired exercises which hath the closest communication with the *vitals of Christianity*; and so indispensibly necessary to a honourable appearance for the Lord, in any publick duty and service of the time.

4. What a choise study in so extreme an exigence now of the Church should this be to know, and bring near, by some more deep reflection thereon, *how great these things are, which a humble and serious Christian hath to converse with, and to oppose all his griefs and fears this day, even when they seem to presse above measure; which this might not only confirme but overcome the heart with unexpressible joy, when he but thus alone reasons with himself.* 1. What ever shaking winds now blow, almost from evry airth, yet hath he firme and surest, *principles of trust for a safe founding the rest and peace of his soul, and his security here is full though not his enjoyment, yea what ever want now be of the certainty of adherence in resting on the truth with such full repose and quiet of minde he is called to: yet he knowes theris no want, of furthest certainty of evidence.* 2. That not in a dream, but in the most serious composure of spirit, he can retire into the Gospel of Christ: and there see how unexpressible blessed poor lost man is made by a redeemer: on whom he hath choiced to have the exceeding riches of his grace shewed forth to all eternity, yea this in so marvelous a way when no possible help could befound in us, that the Holy God, would take satisfaction to himself by himself, not only to save his people but to preserve the rights of justice inviolable: yea hath thus brought us under a Law to come and be blessed in his Son, to whom he bears record that in him is life, and an eternall salvation made sure, 3. That the clear intent of this astonishing mystery is not only to save his people from wrath, but to make them meet by the spirit of holyness, for that state, which is above: since it is not pardon alone, or a heaven without us, can make any blessed untill the soul once be framed for it, and this first begun and wrought there, and now, what hath a Christian this day to converse when amidst the multitude of his saddest thoughts, he can with such assurance retire into the Gospel, and thence look up to an eternity of glory as that which ere long he shall know and enjoy. 4. That this is so sure, for his confirming, that such a signature and Impres of the Gospel, in the truth and reality of holiness is to be seen this day in the earth, I hope yet in innumerable instances even in these declining times with so visible an assimilation and likness to a higher state herein, that if men but exerce reason, they might see, it is Sure a marvelous transforming power, could ever make such a change, and that miracles (if rightly considered) does not this day cease in the Church, whilst so great a witness to the power and truth of godliness is continued. 5 He thus sees that tho no resemblance of our blessed head hath been left to the Church, of his human appearance whilst he was in the earth; yet is his undoubted Image and portraiture drawne to the life, to be seen here, in the truth and reality of holyness; and how much should this commend and indear truth, in the inward parts, and tender walking with God unto christians, that thus not only the reflection of his image on such may be convincing to the world in whom as so many mirours he hath choiced to shine forth, and appear; but that in this state of distance, whilst they see him not whom their soul loves, they may yet still wear his blessed portraiture within on their hearts, and thus discernibly see him there, until they be taken up to himself for ever. 6. Thus he can intertaine his soul in so dismall an hower, that he knowes assuredly, there are comforts here, which have no rise or affinity with the flesh, unexpressibly above all the griefs of time, and seeks no credit from any on report but to be found upon surest tryall, such as no grief, paine or pressure was yet ever at that high in the lot of any of the faints, which the spirit of the Lord cannot make sweet and easy to endure, yea hath oft looked them out of paine with a present sensible outgate on their soul before any outward deliverance broke up. 7. He knows

was also that the greatest comforts within time are assuredly in the *life and exercise of godliness*; when thus a sincere resignation, is reached, and a feeling of themselves to offer freely yea with joy their *Isaac*, and most endeared endeared interests to the Lord; in having credit his truth against *visible grounds of hope*, and their being helped to crosse some present desirable *interest of sense*, on the alone encouragement of *faith* and when some remarkable sharp *trial* hath been thus got well through; upon this sweet reflection also of having gained a *season*, and *opportunity* for the Lord, that may be for some *fruit* to his praise, and of a streight and serious aime to please him, when the visible displeasure of men, hath come in competition therewith. O what *pleasure* and an abundant entry to a christians peace will be then felt. 8. He hath thus to be confirming, what unexpressible delight and pleasure is found on displeasing the *flesh*, even in its most *impetuous*, and *violent motions*, in tryall of their obedience, and love to Christ (what ever paine may be for a little in that conflict) as lets him see, *resistance to sin* is the most gainfull, and rationall act of his life; whilst with any finfull delight, which in a moment is gone, an imbittering sting and inward *shame* upon the guilt thereof, does then only abide, yea is so tried that *the way of sin*, can never cease to be a way of paine, and torment if the *strenght and malignity of the disease* did not take of all sense thereof, which as a *bone out of joint*, hath no ease, nor does suffer the whol body to be at rest; whilst on the other hand in cloffe following the rule, and resisting a present temptation, what *sweet peace*, *humble confidence*, and comfortable *accesse to God*, with *inward rejoycing* is most sensibly then found, and how here only is the way of his relief; and a great seal thus to the truth, when he sees so firme and indissoluble a tie betwixt *peace*, and *holiness*, as the worst of times can never break of. 9. He knowes that if no searching *tryal*, there could be no *triumph* and in so farre should be shut out from the *overcomers joy*, to which the foret wrestling of a christian when sanctifyingly exercising must still make way. 10. And what thoughts might these be on a more deep reflection, upon the truth, and *reality of prayer*, that here is no conjecturall thing but such a *passage*, is sure, knowne, and tried, betwixt heaven, and a Christians soul; which hath had so wonderful effects, and *certain returns*, in the greatestt exigence and strait; and is not only an instituted *dutie*, but *mean* of their reliefe, yea not only the sweetest way of converse with God here on the earth; but is the most effectual to prevaile and obtaine.

I shall but add, a few words more, now in the close, and detean the reader no further; that it would have been judged, the appearance of the *time*, in this extream exigence, with what may be seen of the *deplorable state of the Church of Christ*, not only in *Brittain*, but almost universally, might ere now have allayed these high distempers, hath been of late, when *popery* is on so present and dreadfull an approach as threatens to swallow up all, and when that *mine*, which hath been so long in the dark, and digging under the ground, seems so near to *spring*, yea hath got too visible advantage, to enter at such a breach (as hath been of late) and gain ground this way. It is true, it may seem not easy to comprehend and is surely one of the greatestt depths of the judgement of God this day, how in one and the *same age* where the truth hath so brightly shined, both in *purity*, and *power*, there can be a subverting of so many with their own consent, to so visible and notour an *Impostur*, as *popery* is, and after all we have seen, this Surprising darknesse, should now come to such a height, as men are turned thus cruel against themselves, and the *Posterity*, to deliver up all that should be dearest to them, to such a party: yea engage in a way

that so clearly enervats the whole intent of the Gospel, and where there is no conceivable access for *seduction*, by any arguments to mens reason, and judgment; or on other termes then to shut their eyes first on the Bible.

But what ever length this *trayal*, may now come, and tho it should yet once prove against all visible profession of the truth in the Church of *Brittain* and *Ireland*, we should adore the spotless righteousness of God herein in delivering mens reason and judgment up to so strong *delusion*, since as the greatest of blessings which ever came to the world is the *pure light of the Gospel*; it needs not be strange that the greatest of judgments follow on a peoples contempt, and rejecting thereof, so as nothing is so absurd and irrationally grosse which these will not drink in who have once rejected the truth. But since the prospect and impression of this time, is like to be more fainting, then to confirm, or awake to duty, I would but touch this a little, though there can be no possible stumbling, for want of light, when the truth and doctrine of the reformed religion is so fully cleared; and tho this might seem incongruous with the foregoing subject, yet I am sure not unsutable to the time when such hazard is now of much stumbling, and men do unsensibly wear at a distance from under these former impressions of the truth, and the way of the Lord, which they once had; yea that a few dayes may come the Churches way more remarkable for *trayal*, then all hath yet ever been in this age; I shall but offer some special reflexions now sutable to such a day, and so to known publick, and unquestionable evidence, to the Church that when brought near to our thoughts, may let us see how farre the advantage, and measure of these confirmations of the truth, given in this generation, does exceed that of former times; and I should hope such an exercise, might be of use and blessed through the Lords gracious concurrence for Christians furthest confirming, thus but to reason with themself, and have more deep reflectings thereon.

1. What ever height this present assault from *popery*, may come to yet we know how solemne a triumph, the Gospel has had, and that surely it is the same truth, and cause of the reformed Church; for which so great things, hath the Lord wrought, when that blest revolution once came, after Antichristian darkness had overspread the face of the World for many ages; so as the full stroak, and down fall of that Kingdom, seems not more marvelous, and above all humane appearances, when now at a distance; then what we have already seen. 2. That it is clear, how extraordinary a power did attend this blest work of the Churches rising and that astonishing swift progress thereof, as nations seemed to be borne at once, and the earth to bring forth in one day; Churches was then both planted, and confirmed betwixt the Year 1521. and 70. like a new Christian World, thus brought forth and settled, yea how farre this was above visible means and how little interest instruments had therein as it may be still said, let none fear or stagger at the promise of God, though difficulties in an ordinarie way, seem insuperable; after we have now seen what the Lord hath don these last ages. 3. That it is so evident, how wick the first shining forth of the truth, and doctrine of Christ, in the purity thereof, the life and power of Christianity came also therewith to the world, and how this blest light, did lead in, to greatest tenderness in the walk, and practise of Christians, which we might see yet as still present before us, how extraordinary an effusion of the spirit of God, this was, which caused then so marvelous a change, and lustre on the Church. 4. Have we not seen to confirme us of the truth, these prodigies of cruelty hath been acted, by the popish party such as some immediat power and incitement of the Divell, can only answer and hath so farre

farre outgone the ordinarie rate of humane cruelty, as if infernall spirits, had then come and assumed human shape, to act this way; yea is evident that no such measures can be found under the *heathenish* persecution against the Christian Church and in that strange way and manner followed as the *French*, and *Irish massacre*, hath been. 5. That such horrid *practises* also, hath been consequentiall to their *doctrine*, and *principles*, so as this hath not only been dispensed with, by that Church, but accounted as highly *meritorious*, that it may be now easy to judge where that spirit, and way tends and what might be expected where this long restrained fury should but once get a vent. 6. Have we not seen also no possible *moral security*, from such whose greatest strength hath thus been to move still in the dark; and by *surprise*, to make their greatest assault, yea whose very religion, does so evidently subvert all truth, and mutuall confidence amongst men. 7. But have we not also seen, amore *excellent spirit*, and *invincible power*, hath been, to bear up against all this cruelty, and rage, and how great a *scal*, thus hath been to the *Protestant cause*, and doctrine in these late times, by innumerable witnesses, who even in their extreamest sufferings, did lo convincingly evidence, a joy unspeakable, and undoubted *feeling of the comfort*, of the Holy Ghost, on their soul. 8. That these likewise were rare examples, of the truth, and reality, of *holyness* in their day; and of *humility*, and *subduedness to the flesh*, yea of *tenderness*, and bowels of compassion to their persecutors whom the Lord did thus call and prepare for such a *sacrifice*. 9. That no *precipitancy*, or *stubbornness*, in the least was in their way, but as with great assurance of minde; so with a tender, humble and deliberat acting, their study then was by *rationall conviction* to deall with the conscience of adversaries, in a willing rendering, the reason of their *faith*, and *suffering*, with all *meekness*, from the *scripture*, with a reference thereto before the world, to be tryed and searched out in what any could object. 10. Have we not seen the *power*, and *wisdom of God*, most brightly shine forth, in that day, in the *weakness of means*, and that no speciall peice of service, was then called for, but a most surprising and discernible call, and *excitements of instruments* thereto, who in the *same spirit*, by which others were helped to suffer, was remarkably then carried out to act in defence of the Gospel much above themselves and their ordinarie reach. 11. Have we not seen also, that no great thing was by the Lord, then brought forth for his Church, but some remarkable hight of trouble, went before, and how every step of her rise, and prevailling over *Antichrist* hath been still ushered in with some sore conflict, and down casting lyke the *Pangs*, and throwes, of the birth before a delivery. 12. Have we not clearly seen, that no humane power since the breaking forth of this blest light of the gospel, could yet ever reach its end, against the reformed Church; though no possible way, and change of weapons, have been left untried, but how most visibly the work of their own hands, hath ensnared them herein, and tended more to the furtherance of the gospel. 13. And might it not be confirming what hath been so clear to see, the reformed Church of France, get so sweet a clam, yea fixt in a settled state, with outward peace, and legal security, by the *Catholic league there*, and by such a formidable conjunction as was therein of persons and interests for her utter ruine. 14. To see four Kings of France, successively taken away in 30 Years; all upon the same designe; and in a vigorous pursuit to destroy the *Protestant interest* there, and in them that race of the house of Valois wholly extinct of whom two, were by a violent death Henry the second, and third, and this last so remarkably from that very air with whom he had

had most concurred and joyned in counsell, as particularly with the Duke of Guise, for the massacre but both falling and destroyed by other in a short time. 15. To see the *Netherlands* fixt both in a *sedate state*, and Church by that bloody engine of the *Spanish inquisition*, set up there and severe cruelty of *Philip the II.*, as the very mean made most subservient thereto. 16. To see the *Protestant doctrine*, more effectually promot and rooted in *England*, by the bloody days of *Queen Mary*, then the peace full calme of *King Edward* who had gone before. 17. To see the violence and falsehood of *Queen Douager*, and inbringing, of the *French* to *Scotland*, to bear down and destroy the *Protestant interest* there, such an effectual mean and advantage for its rise and further establishment. 18. To see the blood, and cruelty by *Ferdinand the II.* in *Bohemia*, in so very short a time most visibly returned on himself, to a making *Germany* almost desolate, and for many years, to sume in its own blood, by the *Swedes*, and their confederats. 19. To see that horrid late *Irish massacre*, in a few years after resolved in an utter rooting out almost of that cruel party, who had moved therein with such a discernible sunshine of the liberty of the Gospel, as did follow after in that land. 20. I must here add which may be clear and confirming this day how so strange a falling in with popery hath been now these 20. Years past in *Bristaine*, and what ground that interest hath gained there, hath so visibly had its strength from that airt of *atheisme*, *ignorance*, and the getting up of a *prophane Spirit*, which as a *prodigie*, and *deluge* hath thus broke forth in these lands, once blest both with the *purity*, and *power*, of the Gospel beyond most of the Churches; and how such hath indeed found it easy to quite the truth, who yet never knew it, besides the influence, and suting of such a *baite*, as this way is to the *temper* of so licentious a time, and for some private interest, when that hath been under so favourable an aspect.

F I N I S.